Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

95442 (717)

From the library of

HOVSEP ARSLANIAN

given in his memory

by his wife

Areknaz Arslanian

ՖՐԱՆՍԱ ՇԷՕՀՐԷԹՇՈՒԱՐ ՄԻԽԷԼԼԻՖԼԷՐՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՔԷՆԻՆ

ԱՄԱՐՔ ՊԷՐԿԻՋԻՏԷՍԻՆՏԷՆ ՕՂԱՆ

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԱԼԱՐ

ՆԱՄ ԲՕՄԱՆ

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻՒ ՃԻՀԶ

Ֆր. 5 դուրուշ

Մ-ՐՒՖ ՆԷՂՐԷՔՔ ԽԷԼԼԷ-Է ԲՈՒՐԲԸ

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ, ԳԱԼԱԹԱՍՏ. ՄԱԹՊԱԱԳԻ ՄԱՆԶՈՒՄՊԻ ՀՃԾԿԵԱՐ

1881

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԼՋԱԼԱՐ

ԳԼՍՄԸ ԷՎՎԷԿ (դէպ-ո)

ՊԻՒՅԻՒՔ ԳԼՋԱԳԱՐԸՆՏԱՇ (դէպ-ո)

37

Մարսիալ իւէ պիր ան էվվէլ իշէ խիթամ վիրմէք իսթէմէքտէ իտի ։

—Մ՚ընսիէօ Րէյմունտէզ, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, — պէն միւճադաթի օլարագ, պու էսիրլէրէ գէրպաճ վուրուլմասընը էմի իթմիշիմ տիր, նէ՞ ոէրսինիզ, հիւքմ ու գարարընըմը սիզ տէ թաստիգ իտէ՞րսինիզ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, — տէյի ճէվապ վիրտի Րէյմունտէզ. — վալիտէյրի նօէմիյէ ՕՆ պէշ, վէ քէնտի գէզմարընա տաշխ, օնտա գէրպաճ վուրուլմասը ճայիզ վէ քեաֆի տիր . . ։

Իւչ գէզգարտաշլար իւմիտ քէսիքլիկինէ տիւշէրէք պաղրըշմանա պաշլատըլար ։

—Լաքին, պու պիր ճանվէ՚րճէ հարէքէթ տիմէք տիր, — տէտի Գօրա. — պու տէտիկինիզ վալիտէյին մէվթինի՛ մուճիպ օլաճագտըր, — Սիզինտէ ագլընըզ չէհատէթ իտէր քի, պու էմր իթտիկինիզ տաեաղա, պիշմարէ թէհամմիւլ իտէ՛մէզ . . ։

—Իսթէրսէնիզ պիզի էօլտո՛ւրիւնիւզ, — տէտի Գարմէնտէ քէնտի թարաֆընտան, — լաքին վալիտէյմէ մէրհամէ՛թ իտինիզ . . ։

—Գը՛յմաեքընըզ վալիտէյմէ, — տէյի պաղրըպը քէզալէք Մարի նէֆէսի քէսիլմէք տէրէճէսինտէ աղլաեբոլ բւդբըրտագ ։

—Էմրիմէ իթաա՛թ իթմէկսինիզ, — տէյէրէք գօմանտա վիրտի Մարսիալ։

Մէրքիւցցա ճէզանէքն իճրասընը էմր իլլէտտի ։

Մէրգումուն տայիմա մուտավինկինէն իճրա իթմէքտէ օլան իքինճէֆէր Իսքանտէօլար, մէրգումէյէրին եանլարընա կիտէրէք, մուգտավիմէթլէրինէ գօլայճա գարշը գօյտուլար, զապթ իթտիլէր, վէ էլլէրինի արգալարընա պաղլատըլար ։

Պու հալ վէ պու մէնզարէյի կէօրմէքտէ օլան արատալար, կէրչի տէրունէրինէն բիւր զաղազ քէսիլմէքտէ իտիլէր իսէ տէ, գօրգուլարընտան նաչի, տէյիլ սէօ չըգարմադ, իլլա եէրլէրինէն պիլէ գըմլտանտամտադտա իտիլէր ։

Արատալար սինտիքի Րէյմունտէզ օրատա հաղըր պուլունտուղունտան, վէ հիւքիմէթ վէ գանունն ու նիզամ վէքիլի տիմէք օլտուղունտան, պիթթապի պիշմարէլէր գօրդուգտիթըէմէքտէ իտիլէր. — Զիրա, ուգաղ պիր իթտաթըզըգ, եանի պիր զօրպալըգ ամէլ ու հարէքէթինէ ճիւրաթ իթտիքլէրի տագըգատա, էճէլ բէնչէսինէ թէսլիմ իտիլէճէքլէրինի, բէք տէճա պիլմէքտէ իտիլէր ։

Տօգթօր Ժօսլէնին, հիտտէքինտէն եւ բէկի բարէ բարէյտ ալմագտա պուլունտուղու կիպի, —ժան Ըընօնուն լուզերինտէն իսէ, ատուգ պիր թէր ագմագտա իտի։

Վէլհասըլ, մէրգումէլէրէ ատըգ վէ խուրուգքեար օլանլարըն քեաֆֆէսի տախի, էլէրինտէն հիչ պիր շէյ կէլէմէզ պիր հալտե պուլունմագտա իտիլեր։

Մէրքիւցյանըն, գարապալնալար վէ րէվոլվըրլար լէ, ճէլլատվարի գարշըլարընտա տուրմագտա, վէ անճագ պիր աթէշ լիմէքլիք էմրինէ պէքլէմէքտէ օլան ատամլար օրթասընտա, մէկէրչի պու սիլահօրզ ատամլարըն պիր շէյ եառմալարը միւմքին օլապիլի՞ր մի իտի։

Մէրքիւցյա պիր գօմանտա իշարէթի վիրտի։

Նօէմինին էլալնէսինի, ումումզարընտան թա պէլինէ գատար աշաղը ինտիրտիլէր։

Գօրա վալիտէսինին պու չէպկէտ հալի տէհշէթֆէրմասընը կէօրտիւկիւ պիրլե, կիտիպ Մարսիալըն տիզլէրինէ գաբանտը. — լութֆ իտինիզ, քէրէմ իտինիզ . . . — տէտի մէրգումէ բէբէլէեէրէք, Ալլահ աշգընա օլսուն, քէնտի վալիտէնիզ վէ էվլատլարընըզ խաթըր վէ մուհաֆազէինէ օլսուն, լո՛ւթֆ իտինիզ, քէրի՛մ իտինիզ . . .

Մարսիալ մէրգումէնէ տօղրու էյիլէրէք, վէ իքինճի տէֆա օլտուզու հալտե, տէտի,

—Էկէր սէն իտթէը իսէն, լութֆ ու քէրէմ իտէրսիմ . . . — Իտթէ՛րմիսին . . .

—Իտ՛յը, ա՛սլա . . . — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ աեաղա գալգարագ,

—Ա՛հ, պու մէրթէպէ թաշ եվրէքլիլիք իթմէէինիզ . . . — Գուճա տիւնեա տէրլեր, պէլքի պիր կիւն օլուր քի, պաշդալարըտա սիզէ գարշը թաշ եվրէքլիլիք իտէրլեր . . .

Մարսիալ մէրգումէնին պու լագըրտըընա գարշըլըգ, պիր սուրէթի իսթիհզագքեարիտէ կիւլիւ վիրտի։

Մէրքիւցյա իսէ, պու հէննկամտէ, էլինտէ պուլունմագտա օլան գօմանտէօրլիւք գըրպաճընըն ուճունտագի ինճէ գայիշլեր լէ, քէտմալի մէսէրլէթ վէ մէճպուրիյէթ իւզրէ օյնամագտա իտի, չինքի, Գօրանըն բէտերի Րիչար Ֆէրնիէնին կիւնէէրինտէ, տաեագ իսթիհալինին ճայիզ կէօրիւմէտսիկի ճիհէթիլլէ, մէգքիւր գըրպաճըն պօշա գալմըշ մագամընտա օլմասընտան տօղաբը, տիւշարը էսէֆ օլմագտա իտի։

Մէրգում գըրպաճը շէօյլէ պիր եօգարը գալտըրըպ, վէ հավատա սէսլերը չըգարթտըրարագ տէօնտերտիքտէն սօնրա, պիչարէ Նօէմինին արգատընա ինտիրի վիրտիկինտէն, մէգքիւր գայիշլերին եէրլերի, էթլերի իւզերինտէ, մօսմօր օլարագ կէօրիւնմէկէ պաշլատըլար։

Նօէմի պու գըրպաճ իւզերինէ, կէրչի սէս պիլէ չըգարմատը, լաքին, իչենկի աթըպ մօրարտըգտան պաշգա, տօտագլարը ուճարընտա տախի պիր սինիր հարէքէթի կէօրիւմէկէ, վէ զանն իտէրսի՛ն քի կէօպէրի տէ իրիւէշմէկէ պաշլատը։

Գըրպաճը, մէրգում իքինճի տէֆա մէրգումէնին էթլերինէ ինտիրտիկինտէ, օլ մօրարմըշ օլան եէրլերը, գըրգըմըզը օլմաեա պաշլատըլար։

Իւչիւնճիւ գըրպաճտա, գանլար ֆըշգըրմաեա, վէ գըրպաճ վուրաֆըլգըրմաեա, պիչարէ վալիտէլերի էթրաֆընտա տիզ իւզերինէ կէլէէք կէօզ ճաշլարը տէօքմէքտէ պուլունան գըզլարըն եիւզէրինէ սըզրամաեա պաշլատըլար։

Նօէմինին նէֆէսի քէսիլմէքտէ, վէ սինէսինտէ գապարմաեա պաշլամագտա օլտուղու կիպի, հէր նէ գատար տօտագլարընը գըմըլտամագտա իտի, հէր նէ տէտսէ տէտսի, լէհճէսինտէն, հատտէն զիեատէ աղրը տույմագտա օլմասը անլաշըլմագտա իտի։

Գէշինճի գըրպաճտան պաշլաեարագ, գըրպաճըն ուճունտագի ինճէ գայիշլերը, գըյմալանմըշ էթլերը վէ բէլթէյէնմիշ գանլար իչինէ պէլէնմէքտէ իտիլերը . . .

Օնունճու գըրպաճտա, Նօէմի, սաղըր պիր սէս իլէ պիր քէրրէ պաղըրտը. — պիւթիւն ագալարը իւզերինտէ սինիր հարէքէթլերի գուհուրա կէլմէկէ պաշլատըլար. — վէ քէնտուլի զայըֆ իտերէք, եըգըը վիրտի։

— Էհ վերի՛ր արթըգ. — տէտի սինտիք։

Մէրքիւցյա պու էմրինի իւզերինէ իսպարագը էսէֆ իտերէք գըրպաճընը տուրտուրտու։

Էկէր պըրագըլսա իտի, վուրտուղու պիր էօլիւ տախի օլմուշ օլսա, եինէ տէվամ իտէճէք իտի, չիւնքի, օնսան պիր զէվգ տույմագտա իտի։

Տօգթօր Ժօսլէն, էօլիւ կիպի եէրէ սէրիլմիշ օլան Նօէմինին եանընա կիճտի, վէ նապըլարընը եօգլամաեա պաշլատը։

—Մօնսիէօ Մարսիալ, — տէտի մէրգում, տիք տիք Մարսիալըն եիւզիւնէ պագարագ, — էկէր միւրատ ու մէրամընըզ պու գատընը էօլտիւրմէք իտի իսէ, զանն իտերիմ քի, իչթէ միւրատընըզ հասըլ օլմուշ տուր . . . — Մօնսիէօ, ա-ճը՛րըմ սիզի . . .

Մարսիալ, պունա գարշըլըգ ճէվապ օլարագ, հիչ էհէմմիյէթէ պիլէ վիրմէքսիզին, սումուպարընը սիլքի վիրտի։

Հալ պու քի Գօրա, վալիտէսինէն էօյլէճէ տիւշիւպ եէրէ ութիլտիկինի կէօրտիւքտէ, ատաղա գալգըպ տիքլէտի, վէ պիւթիւն վիճուտի տիթրէմէքտէ օլուպ, վէ կէօզլէրինտէն աթէշլեր սաչըլտըղը վէ եաշլար ագտըղը հալտե, —Տէվա՛մ էթ, ալլա՛գ, տեվա՛մ էթ . . . — տէյի պաղըրտը մէրգումէ, — վալիտէմիզին իչլի պիթտի, չինճիտէ սըրա պիզի՛մ տիր . . . — Եարտըմճընըզ Ալլահ օլսուն . . . — ճէլլա՛տ հէրիֆֆ, իննշաալլահ սէն վէ սէնինքիլեր, պէլանըզը պուլաճա՛գսընըզ . . .

Մարսիալ, քէնտի իւզերինտէ, մէրգումէնին մէգքիւր պէտտուատը իւզերինէ, միւթէէսիր օլարագ, պիր ուֆագ իւրքիւնթիւ էսէրի հիսս իթմէկէ պաշլատը իսէ տէ, մէգքիւր տույդուտու պիր զաաֆ ատտ իտերէք կիւլիւմսէտի։

Էօյլէ թէհլի վէ տիւշանէճէ թէհտիտլերի իշ եէրինէ գօեանլարտան տէյիլ իտի։

—Եիմտի սըրա պանա՛ կէլտի, — տէտի Գօրա, — չիմտի գըրպաճընն նէօպէթի պէնի՛մ տիր . . .

— Խա՛յը . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ, — սէնինն նէօպէթինն էն ասնրա կէլէճէք տիր . . .

—Սէպէ՛պ . — Մէկէրչի հէմչիլէրիմ իչինտէն էն պիւյիւկիւ պէնի տէյի՛լմիյիմ . . .

Գու հէ՛ չէտամտէ, Մէրքիւցյանըն մուաֆի՛ էրի, Գարմէնի թուխթարագ սոյտագտա օլտուգլարընը-

տան, վէ ժէրգումէ խսէ, վալիտէլէրի նօէմի գառար ճէսարէթլի պուլունմատըղընտան, եւ իւրէքլէր բարէկէմճի սուրէթաէ պաղըմճաեա պաշլատը։

Մէրքիւցյա դըրպաճընը գալըրտըղը պէրէ, պիշարէնին վիճուտինէ ինախրի վիրտի . . ։

Էյլէ պիր մէնզարէյի աէհշէթամիզին նագշ ու պէեանընը գըսսա քէսէրէզ։

Գէչինճի գըրպաճառա, Գարմէն քէնարտլ ղայդ իթախկինտէն, սինտիք պու իքինճի տէֆաուա տախի, ճարթըգ էլվէրիշլ տէյէրէք պէրագըմնաընը էմի լյլէտի։

Հալպուքի Մարի, հէր նէ գառար հէթանինտէն դիեուատ զայիֆ իտի խսէ աէ, սուրէթի զարկպէտէ օլարագ պիր գուվվէթի ու մէթանէթի իպրագ լյլէտի . — զէվալը չօճուդ, ատէթա մարտիրոսլարա մախսուս պիր ճէսարէթի իւզրէ պուլունաուդունտան, գաթան սէս պիրէ չըգարմատը . — ֆագաթ, տէօրտինճի տէֆա օլ նագիք վիճուտի իւզէրինէ ինախրիկէն գանը գըրպաճ, էթկէրինի բարչա բարչա լյլէտիկինտէն, պաճըրդ տիշտիւ . . ։

— Նիհայէթ, էհ, տէյի պաղըրտը Գօրա, — իչթէ սըրա պանա կէլտի։

Մէրգումէ մէզքիւր իշքէնճէյի չէքմէքտիկէ, վէ հաթթա էօլմէքտիկէ, կէրչի հազըր ու միւնթազըր պուլունմագտա իտի խսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ ատախի, օլ եապանի էլլէր իլէ, քէնարտլի սօյատուդլարընը վէ օլ գառար խալգ օրթասընտա, թա պէկինէ գառար չըշըպազ իտիլտիկինի, վէ հիչ տէյիլ իսէ էքէնտիլի հիճապընը պէեան իթաճդ իչինի, էլլէրինի պիր բէրտէ մուգամընտա գուլանմագդըղա միւգթէտիր պուլունմատըղընը, եանի էլլէրինին տէ պաղը օլատուդունու կէօրտիւքտէ, իւղէրինէ, թարիֆ գապուդ իթմէզ սուրէթաէ պիր ալթիսթիւք հասըլ օլմաեա պաշլատըղընը հիսս իթմէկէ պաշլատը . . ։

Հալ պու քի Մարսիալ, մէրգումէնին օլ հիքմէթ նէվինտէն օլան վիճուտինի, օլ բէլուդէվարի ուժուդարընը, օլ պիհէմթա գօլաբընը պիլէքլէրինի, վէ օլ միւբէպպիէրէ վէ պաքիրէլէրէ մախսուս պուլունան կէնճլիք սինէմինի կէօբինճէ, մէրգումէնի ատէթա կէօգլէրիյլէ եէյիպ պիթիրմէք գաատինատէ պուլունատ։

Մէրգումէն հատտ ու հուտուտ գապուդ իթմէեէն էհլի չէհվէթլիկի էմրագը աթէչի, տէրուհինի գավրատըգտան պաշգա, թա պէյինէ գառար տախի սիրաեէթ իթմէկէ պաշլատը . — Մէղքիւր հայվանի աշգ ու սէվտասը, բուհու մէքրուհու իդթիդասընճա, զայդ ու զապտա թէպտիլ օլատ։

Մէրքիւցյա իսէ, մէղքիւր կիւղելիք եէկեանէ չիչէկի գարշըսընտա, եապանինճէ պիր ֆիւթուրսուզլուգ իպրագ իտէրէք, գան ու գաթլէ մէնատ պուլունան մէէմուրիյեէթինի պէտ վէ իճրաեէ հազըր պուլունմագտա իտի։

— Տո՛ւրունուդ, — տէտի Մարսիալ տիթրէյիշլի պիր սէօյլէյիշ իլէ, — տուրունուդ, վո՛ւրմաճընըդ, ծնա աֆիվ իտէճէկիմ . . ։

Ֆագաթ, Գօրա, զաթէն իշքէնճէեէ միւնթազըր պուլունմագտա օլատուդու թագտիրտէ, մէրգումէն պու լագըրտըլարընը իշխիթիքտէ, իւղէրինէ, հատտէն զիեուատ պիր գօրգու հիսս իթմէկէ պաշլատը։

— Խա՛յր, խա՛յր . . . տէյի պաղըրտը մէրգումէ, ատէթա ագլը պաշընատ կիտէրէք, — խա՛յր, աֆիվը գապո՛ւլ իթմէմ . . . խաթէմէ՛մ, իսթէմէմ սէնինն լումֆ ու քէրէմինի . . . — զաթէն, խայի՛ն, մէղո՛ւն, պէն սանա հագարէ՛թ իթտիմ . . . — նասըլ քի տէ, սէօյլէտիմ իտի, սէն պիր խըրսըզընը, սէն պիր գանըզ գաթիլտին . . . — պէն սէնինն եիւղէրինէ թիւքիւրտիւմ . . . — պիր քէրրէ ծնլարը խաթըրընա՛ կէթիր . . . — Ա՛լ ինթիգամընը . . . — իսթէմէմ սէնինն աֆիվընը . . ։

— Խա՛յր, սանա աֆիվ իթտիմ, — տէտի թէքրարէն Մարսիալ, — կիյտիրինիզ պու էսիրէ՛յէ քէնտի էլպիսէէրինի, վէ չէզինիզ էլլէրինի, կէօթիւրիւնիւզ քէնտի տայիրէսինէ, վէ թահթ էլ հըֆզ օլարագ օրտաա ալըդօեունուզ . — Մէնօր Մէրքիւցյա, մէրգումէնին հըֆզ ու վիգայէսինի սիպտէն պէքլէրիմ, օլ պապտէ մէսաւլ սիդի թանըըրմ, պիլմիշ օլատընըզ . . ։

— Բէք ալէա, էֆէնտիմ, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում կիւլիմսեյէրէք։

Մէրգում, իզհարը մէճպուռնիյեէթլէ, էֆէնտիսի Մարսիալըն էմրլէրինի իճրայէ պաշլատը,

Մէրգում, մէրգումէյի, հագգլարընտա էճնիյէթի քամիլէտի տէրքար օլան իլքի նէֆէր Իսքանդէրլարա թէսլիմ իլէ, զօր իլէ տայիրէսինէ կէօթիւրմէլէրինի, վէ հըֆզընա նէզարէթ իլլէմէլէրինի էմրու թէնպիհ էլլէտի։

Արապլարտան պիր գաչլարը, տօգթօր ժօսէֆինին էմրինէ իթտաթ պիրլէ, օլ քէնտիլէրտէն պիխապէր օլարագ հաթմագտա պուլունան Նօէմի իլէ Գարմէնի վէ Մարսի պիր թէժկէրէ իւղէրինէ վազ իթտիլէր, վէ չիֆթլիկին խասթախանէսինէ կէօթիւրտիւլէր։

Տօգթօր, մէրգումէլէրին ալդա-

սընատ կիթմէզտէն էվվէլ, ժան Րընօնուն եանընա եագլաչար, վէ եավաշճագդ սուրէթաէ,

— Հէր նէտէ օլուր խսէ օլսուն, կէրէք չիֆթլիքտէն վէ կէրէք էթքանֆընատ, թէրք իտիպ տէ ուզագլանմաեա կէմէդ հա՛ — իքիմիզ տախի, Գօրատը կէօզէթէմէլիդ. — չիմտի մէրգումէ, հէր վագթատ զիեուատ թէհլիքէտէ տիր . . . տէտի։

— Պիւրիմ, պիւրիմ, — տէյի ճէվապ վիրտի Րընօ, — օլ պապտէ քէմալ մէրթէպէ էմին օլունուդ . . ։

Հէր չէյ թէքմիլ օլատ։

Քեաֆֆէյի էսիրլէր, իւղերլերինէ պիր մահզունիյէթ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, վէ տէրուհէն իսէ, հէտտէթ ու զագապլարընատան նաչի, քէնտի քէնտիլէրինի եէմէքտէ օլատուդլարը հալտէ, հիչ պիր սէս չէգարատամեարագ, պէրտագըպ կիթտիլէր։

Հիւրը օլան Իսքանդէօլու ամէլէրը իսէ, շաղ ու մէսրուր օլմագտա իտիլէր, — եէնի էֆէնտիսինն սէրթ մէչրէպլիկի իլէ, սինտիքինտէ մուամէլէյի շէհտէսինի թահսին իլլէմէքտէ իտիլէր։

Սինտիք Րէյմոնտէզ, Մարսիալ իլէ պաչլամըշ օլան իչպու եէնի միւնատապէթտէն տօլաեըը, աչուրի մէրթէպէ մէճպուռն օլարագ, պէրաթգըպ կիթտի։

Մարսիալ մէրգումա, մէղքիւր խըրամէթինէ գարշըսըդ պիր միւքեաֆաթ օլմագ նէյէթիլլէ, իքի եիւզ էլլի թանէճիք Ֆրանսըզ լիրասը իթտա վէ իհսան իլլէմիշ իտի։

Մէրգում քէնտի իրի վէ զայիֆ աթը իւղէրինէ, պիր թարաֆտան կիթմէքտէ, վէ պիր թարաֆտան տախի,

— Ինչաալահ, պու ալիճէնապ

Ցրանսըզ, չօզա վարմազ, չօզ տէ-
ֆալար պէնիմ եարտըմըմա միւհ-
թաճ օլուբտա, պէնիմտէ իգպալիմ
ույմն՛ուշ օլուր . . . — Թէշէֆքիւր
իթմէլի՛յիմ օլ վագտաեա քի, Թամ
վագթինտէ Թէատիւֆ իթտի տէ,
մէրգումտուն տաեքըճնտան գուր-
Թուլտուգ . . . — կէրչի, մէզգիւր
վադտա, պէնիմ իչին պիր ազ չիւք-
հէլի պիր չէյ տիր կիպի կէօրիւն-
մէ քտէ խսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ
տախի, տարպը մէտէլ տիր տէրլէր,
—Գյէ չէյ՛ն ՆԻՒՅԻՒ-ՒՅԻՒ Ի-ՒՅԻՒՆ, ԸՂԸ՛
ԿԼԸՆ ՐՈՒՂՒՒ ԱՀ ՐՈՒԳՂՒՒՂՒ Ի-ՒԳ-ՒՂ ՎՒ ՒՆ-
Ը՛ ՒՐԳՒԼՒ ՎՒ՛Ը . . . գիրա, պիր մի-
րտաա գօնմագ իչին, իգթիղա իտէն
եօլուն ազըգ պուլունմազը էհէմմիյ-
եէթտէն իտի, իչթէ Մարսիալտա,
քէնտի մէնֆաաթը եօլունու պուլ-
մուշ վէ ազմըշ տըր, տէյի տիս-
չիւնմէ քտէ իտի։

Վէ Իսքանեօլլար, Գօրաեը կէօ-
Թիւրմէկէ միւսարտաթ իթտիքլէ-
րինտէ, Մէրքիւցյա տախի, քէն-
տու քէնտույէ, պիր սուրէթի վահ-
չիևանէտէ մըրըլտանարագ, չու ա-
Թիտէքի սուրէթտէ սէօյլէնմէ քտէ
իտի։

—Է՛յ պիր էսիրէնին գըզը էսի-
րէ, նա՛ըզ, սէն քէնտինի, տայի-
մա պուրանըն ահիպէսի գալաճագ-
սըն տէյի զանն ու իթիգատ իտէ-
րէք, պէնի արապլարտան տախի
էտնա պիր հալտէ Թուլմազտա ի-
տին, էօյլէ տէ՛յ՛ն մի։ Սէն պէնիմ
ալէյհիմտէ, հէր նէվի մէզէյէթ վէ
նէֆրէթի ճայիղ կէօրմէ քտէ իտին,
էօյլէ տէ՛յ՛ն մի. — հալպու քի իչ-
թէ պէնիմ տէ ինթիգամըմ եօղ ալ-
մազտա տըր, վէ սէնօր Մարսիալ,
օղ պէնիմ ալիճէնագ չէրիքիմ տէ,
մէզգիւր ինթիգամըմը իչմալէ իր-
տիրմէ քլիկի տէրիւհտէ իլլէմէ քտէ՛
տիր. — Մէրգում պանա, պէնի
նայիլի իգպալ իթմէ քլիկէ վատ իթ-
միշ տիր, վատինտէ ռահթ գա-
տէմ պուլունաճաղընա ասլա չիւք-
հէմ եօգ տուր. գիրա, սահիպ սէ-
պաթ վէ մէթանէթ պիր զաթ տըր,
պէն քէնտինին էօյլէ օլմազընը պիլ-
տիկիմ վէ ինանըղըմ կիպի, քէն-
տինի տախի, պէնիմ պու ֆիքը ու
իգթիհատըմը, բէք ալէա պիլմէք-
տէ տիր։

Մէզգիւր տէհշէթֆէրմա մէնգա-
բէլէրտէն պիր սահթ սօնրա, Մար-
սիալ, քէնտի տաեքըզ իշ օտասընա
չէքիլէրէք, վէ եալընըզճա օլտու-
ղու հալտէ, պիր գաչ կիւնահէն պէ-
րու կիւզէրան իթմէ քտէ օլան հալ-
լէը, վէ վուգու պուլմագտա պու-
լունան վագալար իւզէրինէ տիս-
չիևնմէ քտէ իտի. — Իճրա իլլէտի-
կի ֆիթուհաթտան տօլայը թէպէտ-
սիմէ (կիւլլիւմսէմէք) պաշշաթըզըն-
տան, ինճէ տօտագլարը աչըլմագ-
տա, վէ գուրտ տիշինէ մանէնտա օ-
լան պէեագ պէեագ վէ տիվրի սիվ-
րի տիշլէրի կէօրիւնմէ քտէ իտի։

Հէր չէյ քէնտի իսթէտիկի սու-
րէթտէ վիճուտէ կէլէպիլմէ քտէ ի-
տի։

Էօյլէ պիր ճէհիմ գէնկինլիկէ,
եալընըզ քէնտիտի ահիպ օլտու-
ղունտան, արթըգ հէր նէ մէրթէ-
պէ սարֆ ու իսրաֆ իթտէ, եինէ
պիթիպ թիւքէնմէյէճէկինտէն պաշ-
գա, Գօրա կիպի միւթէքէպիր,
վէ կիւզէլլի քտէ եէքթա օլարագ,
աատթա քէնտույի չըլտըրմազըզ
տէրէճէլէրինէ վարտըրմըշ օլան պիր
գըզ տախի, ավճընըն ավը կիպի,
քէնտի չանթաաբնտա վէ բէնէֆսին-
տէ պուլունմագտա իտի։

Պու հէննէհտանտէ, պիրտէն պիրէ
օտա գարուտա աչըլարագ, մէր-
գումտուն մէզգիւր մէսէրրէթպահչ
էֆքեար ու խէեալաթը տէվամընը

գաթ իլլէտի։

Մէրքիւցյա օտա գարուտունտան
իչէրի կիրտի։

Մէրգում խայինին ասըլճագ
ատամլարա մոխտուս օլան սիմտասը-
տան, տէրունինտէ պիր նէվի իգ-
թիրապ հիւքմ իթմէ քտէ օլմազը
անլաշըլմագտա իտի։

—Նէ՞ օ, նէ՞ վար տըր, գօման-
տէօր, —տէյի Մարսիալ մէրգում-
մա սիւալ իլլէտի։

—Սէնօր, տէյի ճէվապ վիրտի
Մէրքիւցյա, — խաստախանէտէն
կէլմէ քտէ յիմ . . .

—Է՛յ, նէ՞ վար տըր.

—Նէ՛ օլաճագ, ֆէնա պիր խա-
պեր . . .—կէօրինիւր քի, էլիմ ա-
ղըր օլտուղունտան, պիրտաղ տաղը-
ճա վուրմուշում տուր . . . օ՛ֆ, խս-
Թէկլիմիէ եարմատըմ էմմա, գիրա,
գալպէն ինսանլըեէթիմ քէմալ մէր-
Թէպէ տիր . . . Հէր նասըլ խսէ,
Նօէմի է՛օլմէսին մի . . .։

—Է՛յ, տալթ պո՛ւ մու, տահա
պաշգա պիր շէյ եօգ տուր եա,—
տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ, հիչ
պիր էսէրի ֆիլմուր իզհար իթմէ-
եէրէք. —վարըշն պիր էսիրէ էք-
սիք օլսուն, իչթէ պու գաատար,
տահա պաշգա պիր շէյ վար մը,
գաթէն պիր էսիրին գըչյմէթի՛ նէ
տիր . . .—Սէօյլէյինիղ մէրգումէնի
տէֆն իթտիրէր, վէ քիմսէեէ պիր
շէյ սէօյլէմէ՛յինէր։

—Խա՛յր, էֆէնտիմ, խայըր, վու-
գուն հալի կիպիէմէք, մանըպայըր օ-
լարագ, տահա ֆէնա տըր, հէրքէս
պիլտէ տահա իյի տիր, եօգսա նէ-
Թիճէսի մախսուֆ օլուր. չիւնքի, հիս-
քիւմէթ իչիտիր, եանի, արապլար-
տան պիրի Թէշէքքիյէ գըրեամ իտէր
խսէ, Բօրթօ-Ռիգօ մահքեմէսի,
մատտեոի Թէֆթիշ ու Թահգըգա
գալդըչըր։

—Մէկէրչի էսիրլէրիմ հադգէն-
տա, իսթէտիկիմ կիպի մուամէլէ
իթմէ քլիկէ մէէզուն պուլունմագտա
տէյի՛լ միյիմ պէն, մէկէրչի ծնլարըն
հաեաթ ու մէմաթը պէնիմ քէյ-
ֆիմէ մէնութ տէյի՛լ մի տիր, տէյի
պաղըրտը Մարսիալ։

—Գու հուգուգ Թանըլմամըշտըր,
Մէնօր . . . —կէրչի, մահքեմէ Թա-
րաֆքնտան, Սրապլարըն ճէզալարը
Թայեին ու ԹէրԹիպլի ճայիղ կէօ-
րինմէ քտէ տիր, լաքին, էօյլէ գըր-
պաճ ալիքնտա ատամ էօլտուրմէ քլիկէ
միւսաատէ օլունմագտա տէյի՛լ
տիր . . . իմտի, պու քէյֆիյէթ ի-
շիտիլտիկինտէ, եա պիւյիւք պիր
ճէզայի նագտի վիրմէ քլիկինիղ, վէ
եախօտ մահպէսէ կիրմէ քլիկինիղ
լազըմ կէլիր . . .։

—Գու պէլաեէք տէֆ իթմէ քլիկէ
պիր եօլ եօ՛գ մու տուր։

—Եալընըզ պիր Թարիգ վար տըր,
—չէօյլէ քի, վուգուի հալին պիր
մաղպաթասընը եարմագ, վէ սին-
տիք սէնօր Րէյհունտէզ, բէք
մէտհէ չաեան սուրէթտէ պիր իթի-
տալ իլգըր ամէլ ու հարէքէթ օ-
լունմուշ օլմասընը պիղգաթ կէօր-
միշ վէ Թաատիգ իթմիշ օլարագ,
մէզգիւր մաղպաթաեը լմղալաթ-
ասըրմագ իգթիղա իտէր . . .։

—Իմտի, էօյլէ օլտուգտա, սիզ չիմ-
տի քէնտինիղ պիր մաղպաթա գա-
լէմէ ալընըզ . . . վէ աթա ա՛ինտիկի-
նիղ կիպի հէյման Կուաեանիլտաեա
գօչարագ, սինտիքի պուլուպ վէ-
րինիղ . . . —Մէրգումա, օղ վազ իտէ-
ճէկի իմզտաեա մուգադիլտէ եիւղ
ատէտ լուճնի Թագտիմ իլլէհինիղ։

—Սէնօր, իչթէ չիմտի, իչի բիշ-
միշ վէ գօթարըլմըշտան հիսագ ի-
տէպիլիրսինիղ . . .։

—Ավտէթինիզտէ, անինտէ կէլիպ
պէնի պուլմալըսընըզ . . . — Սիզին

իւէ կէօրուշիւսպ գօնուշմագ իսթէ-
բիմ։

—Պաշ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ . . ,
—օվ պապտէ պիր տոգբդա պիւէ
ֆէվթ իթմէեէճէկիմէ էմին օլու-
նուզ . . ։

Մէրքիւցցա օտատան տիշարը
չբգոբ։

38

Նօէմի, — նասբվ քի Մէրքիւցցա
Մարսիալա սէօյլէտի իտի, հէման
խասթախանէյէ կէօթիւրիւլտիւկիւ
կիպի, բուհունու թէսլիմ իտիպ
պիթմիշ իտի։

Պիշարէ գաաբնբն վիճուտի, գո-
մանտէօրիւն դբրպաճբ ալթբնատա,
բարէ բարէ օլուպ, վէ մէյհուսիյ-
եէթտէն իսէ, բրիմէյի բուհու գաթ
իտիտիկինտէն, պիր տահա ադը-
նբ պաշբնա ալբպտա աեբլմագսբ-
զբն վէֆաթ իթմիշ իտի։

Հալպու քի Դարմէն իւէ Մարի,
տահա զիեատէ կէնճ վէ գուվվէթ-
լի օլտուգլարբնատան, կէբչի հատ-
տէն զիեատէ աղրբ վէ սբզբ չէք-
մէքտէ իտիյսէյէրտէ, էօմր ու հա-
եաթլարբ թէհլիքէտէ պուլունմագ-
տա տէյիլ իտի։

Մէրգուժէէրին եարալարբնբն
քէսպի չիֆա իտէպիլմէսի իչին, եա-
լբնբզ պիր գաչ կիւն կէչմէսի քի-
ֆայէթ իթմէքտէ իտի։

Վէ տօգթօր ժօսլէն, հէր նէ գա-
տար, մէզքիւր իֆագաթբն հու-
սուլինէ միւգթէտիր վէ էմին պու-
լունմագտա իտի իսէ տէ, Մարսիա-
լբն նիյէթի ֆասիտէսի իգթիգասբն-
ճա, մէրգուժէէրին էտիրէր սբրա-
սբնտա չալբշմալարբզ էմրինին իճրա-
սբնբ, միւմքին մէրթէպէ կիճիք-
տիրմէք մագսէտիյլէ, պիւթիւն պիւ-
թիւն չիֆաեատ օլմուշ սաեբլմալա-
րբնբն կիւնէերինի ուզաթարագ, վա-
րբնբ գաղանմագլբդա չալբշմագտա
իտի։

Ժան Րբնօ, մէրգուժ տօգթօր-
տան, Նօէմինին վէֆաթ իթմիշօլմա-
սբնբ խապէր ալմբշ օլտուղունտան,
պիր զատտարբն ալշագլարբնա գուր-
պան կիթմիշ պուլունան օվ պիշարէ
գաարնբն եիւզիւնիւ, պիր սօն տէ-
ֆա տահա կէօրմէք իսթէմիշ տիր։

Մէրգուժ թէբրանէ գաչկընը (Րբ-
նօ), մէրգուժէնին գանլարտա միւ-
լէմմա պուլունան նաչինի կէօր-
տիւքտէ, ատէթա քէնտի վալիտէ-
սի տիր կիպի աղաեբգպ կէօզ եաչ-
լարը աէօքմիւշ տիւբ։

—Էկէբ Ալլահ սաոիլ պիր Ալլահ
իսէ, — տէտի մէրգուժ եավաչ պիր
սէս իւէ քէնտի քէնտույէ սէօյլէ-
նէրէք, — պու գատար ճինայէթ-
լէր իւէ միւճրիմ պուլունան պիր
խային, պիւտ միւճազաթ գազմա-
մալը տբր . . . էր եա կիճ, ախպբ
ինթիգամ կիւնիւ էլպէթթէ կէլէ-
ճէք տիր . . ։

—Ա՛հ, տօսթում, — տէյի ճէ-
վապ վիրտի տօգթօր, — ձէնապբ
հագդտան, էօյէնլէր հագդբնտա
ախպբ ինթիգամբն իճրասբնբ թա-
լէպ իթմէզտէն էվվէլ, էլան հա-
եաթտա պուլունանլարբն խէլաս ու
սէլամէթլէրինի թալէպ իթմէկիյիզ
. . ։ Իմտի, Ալլահա նէհեազլար իտէ-
րէք, իւչ նէֆէր գբղդ արնաուշլա-
րբ, քէնտի եէկէնլէրինին քին ու
զաղապբնտան հբֆզ ու վիգայէսի-
նէ ինայէթ պուլբուրմասբնբզ թէմէն-
նի իտէյիմ . . ։ — Օվ խային ատամ
քէնտի ֆիյլի իսպիտանէսինէ տէվամ
ու իգտա՛մ իտէճէք տիր . — Մէր-
գուժ իւղէրինտէ, մէրգուժէ հագ-
գբնտա հուսուլէ կէլմիշ տիր կիպի
կէօրիւնէն օվ էսէրի ինսաֆ ու մէր-
համէթ, պէնի տիւշարբ տէհղիթ

գբլմագտա տբր . . . — Ֆիմ պի-
պիր մէրգուժէէ գարշը, նէ՞ եօլտա
դատտարլբգլար հաղբրլամագտա
տբր։

Մէրգուժ թաարաֆբնտան, մէր-
գուժէ հագդբնտա իսպրազ օլունան
մուհապպէթ, անճագ չէ յտայի պիր
մուհապպէթ տիր, — տէյի ճէվապ
վիրտի Ժան Րբնօ, — վէ եախօտ,
պիր քէյֆի հայվանի իճրա իթմէք
սէվտասբնտա օլմալը տբր, զիրա,
սաբվ մուհապպէթ տէնիլէն շէյ,
անբն թապ ու գուտրէթի խարիճ-
ճինտէ տիր։

—Մէկէրչի մէրգուժէյի, պաշը-
նա տէրտ ու պէչալար էտաղբրա-
բագ, եէնմէ՞ք էմէլինտէ մի պու-
լունմագտա տբր, —տէտի տօգթօր։

—Էկէր օվ իւմիտտէ պուլունմագ-
տա իսէ, թէհլի եէրտէ եօրուլմագ-
տա տբր . . . — Գօրանբն սէպապթ
ու մէթանէթի պէր քէմալ տբր . . .
պատանմասը իհթիմալտէն տէյիվ
տիր . . . ալէվհասուս շու կիւնլէր-
տէ պաշբնատան կէչէն պէչա վէ ֆէ-
լաքէթլէր իսէ, տահա զիեատէ սա-
հիպ թէճրիպպէ օլմասբնբ, վէ տա-
հա զիեատէ քէսպի մէթանէթի իչ-
լէմէսինի մուճիպ օլմուշ օլտուղլա-
րբնատան, պիւթիւն դուվվէթիյլէ
իպրազը մուգավէմէթ իտիպ տա-
եանապիլէճէկինտէ շիւբհէ եօգ
տուբ։

—Մութլագ վէ մութլագ սուրէթ-
տէ, Մարսիալ եէնի պիր ճինայէթ
իճրասբնբ տահա տիւշիւնիւպ թա-
սավվուր իթմէքտէ տիր։

—Պէն տախի թբպգբ սիզին կի-
պի տիւշինմէքտէ, վէ սիզին իթի-
գադբնբզտա պուլունմագտասըբմ.
—Իմտի, շիմտի պիզիմ նէ թարիգ
թութմամբզ լազըմ կէլմէքտէ տիր։

—Տիմէք տիր քի, պու պապտէ
Գօրանբ կէօրմէք, վէ կիճէ կիւն-
տիւզքէնատէ սադբնմագլբզբն էլ-
զէմիյէթինի նասիհաթ վիրմէք լա-
զըմ տբր . . ։

—Ա՛ճապա պիրիմիզին մէրգուժէ
իւէ պուլուշուպ կէօրիւշմէսինէ միւ-
սաատէ իտէբլէ՞ր մի։

—Եիւպհէսիզ տիր քի, միւսաա-
տէ իթմէեէճէքլէր տիր . . . —Ֆա-
գաթ, օնա պիր չարէ պուլունա-
պիլիր. վէ պիզիմտէ իւէք իչմիշ,
մէզքիւր չարէեի տիւշինիւպ պուլ-
մագլբզ օլմալը տբր . . ։

* * *

Մէրքիւցցանբն սաոտիպբր օլան
Խրաանեօղլարբն, մէրգուժէնին քիւլ-
լի մուգավէմէթինէ բազմէն, Գօ-
րաեր սիւրիւքլէեէրէք քէնտի տա-
յիրէսինէ կէօթիւ բախ-քլէրի մալիւմ
տիւբ։

Պիշարէ գբզ, էօլիւմ հալինատէ
պուլունան վալիտէսի, վէ պաեբլբպ
գալմբշ օլան հէմշիրէլէրի եանբն-
տան պիր տիւրլիւ այրըլմագ իսթէ-
մէմիշ իսէտէ, Խրաանեօղլարբն ճէպը
ու շիտատէթինէ գալէպէ խէմէտի-
կինտէն, մէրգուժէլէրի թէրքէ մէճ-
պուբ օլմուշ իտի։

Մէրգուժէ քէնտի օտասբնտան
իչէրի կիրբէ կիրմէզ, զաթէն իւզէ-
րինտէ հուսուլի կէօրիւլմէքտէ, վէ
մէնինի զուհուրի նագսաիլ պուլու-
նան պիր ագսի-հարէքէթ (րէաք-
սիօն), եանի, էվվէլքի զայրէթ ու
շիտատէթինին, վէ գուվվէթ ու գուտ-
րէթինին մուգայիրի օլան պիր հալ
ու հարէքէթ կէօրիւլմէկէ պաշլատը։

Օվ կէրկիլէնինպ թահրիք օլուն-
մուշ օլան սինիրլէրինտէ հատտէն
զիեատէ պիր կէվհէքլիք բէյտա օ-
լարագ, թապ ու թագաթտան տիւշ-
տիւ, վէ պիր տիւզիյէ պիմէճալ
պիր հալտէ գալտը։

Պու սինիրճէ ագսի-հարէքէթի
իւղէրինէ, վիճուտինտէ թէքմիլ

պիր զաաֆ հասըլ օլտուղու միսիլ-
լու, ադլ ու ֆիքրինճէ տախի այ-
նի հալ հասըլ օլտու։

Վէլհասըլ, Գօրա քէնտույի զայպ
իթտի։

Պէրէքէթի վիրսին քի, մէրգու-
մէ, Մէրքիւցյանըն օլ ատամլարը
քէնէհէնտէ, եալընըզճա օլարագ
մէթրուք պիր հալտէ պուլունմադ-
տա տէյիլ իտի։

Տօլօրէդ մէրգումէնին եանընտա
իտի. —Տօլօրէդ մէրգումէնին էլ-
պիսէէրինի չըգարտը, եամաղընա
եամըրտը, վէ պաշ ուճունտա պէք-
լէմէկէ պաշլատը։

Մէրգումէյի պու հալինտէ պը-
րագարագ, կէլէճիմ չիմտի Մար-
սիալըն հալի պէեանըննա,

Մէրքիւցյա իլքի տաաֆ զարֆըն-
տա կիտիպ սինտիքի պուլմուշ, իչի
պիթիրմիշ, վէ կէրի տէօնիւպ կէլ-
միշ տիր։

—Մէնօր, — տէմի մէրգում Մարսիալա, մանթլուպ իւզրէ եա-
քըմըշ, սինտիք թարաֆընտան իմ-
զալանմըշ օլան մադպաթաէր թագ-
տիմ իտէրէք, —Մէնօր սինտիք,
թարաֆը ալինիպտէն զուհուրա կէ-
լէն տախտավէթտէն տօլատը, զիեա-
տէսիյէ իզհարը մէճպուրիյէէթ իս-
լէտիկիյլէ պէրապէր, քէմալ մէր-
թէպէ թէվազու վէ հիւրմէթլէր ի-
լէ, քէնտիսինի տայա քէօչէյի խա-
թընտան չըգարմադարագ, ֆուր-
սաթ տուշտուքճէ, տայիմա տէր-
խաթը իլլէմէնիպի տախի, խաստ-
թէն թէմէննի իլլէտի . . .

—Աճապա, հէր վագըթ, այնի
ֆիեաթը՞մը իսթէեէճէք տիր, —
տէյի սէւալ իթտի Մարսիալ կիս-
լերէք։

—Եիւբհէսի՛զ. — տէտի Մէր-
քիւցյա —Մէկէրչի ուպուտիյէէթ
տէննիլէն՝ չէյին պահասը՛ օլուր մու-
Մէնօր, — տէյի իլավէյի մէգալ
իլլէտի մէրգում՝, —Օ տէյիլ էմ-
մա, պէնտէնիզ կիտեր իքէն, ավ-
տէթիմտե կէօրիւշմէքլիք միւրա-
տընտա պուլունուդունուդու պէ-
եան իթտի խոնիդ։

—Էվվէթ, —Սիզէ Գօրա հագ-
գընտա սեյլէյէճէկիմ վար տըր . . .։

Մէրքիւցյա պու լագըրտըթը ի-
չիթտիքտե, տիգգաթը թամամէ իւզ-
րէ գուլագլարընը տիքմէկէ պաշ-
լատը։

—Սիզ, մէրգումէնին, նէ մէր-
թէպէ ճէօարէթլի, զայրէթլի, վէ
մաղուպիյէթի գապուլ իթմէզ սու-
րէթտե մէթանէթլի քիւֆթախ պիր
գըզ օլմասընը, պէնտէն իյի պիկիր-
սինիդ . . . —տէտի Մարսիալ, —
Իմտի, նա՞սըլ, մէրգումէնին պու-
րատան ֆիլոար իթմէքլիք թէճվիւ-
պէլէրինէ չըգըշմադըճաղընա, վէ
տահա տօպրուտու գաչմադըճաղ-
ընա տայիր պիր էհթիյէթ ու ի-
թթիգատընըզ վա՛ր մը տըր։

—Օվ, խուտատա ասլա էվէմ իւգ-
րէ օ՛լմադընըզ, էֆէնտիմ։

—Օվ պապտե նէ՞ թարիգ ու
թէտպիր թուրմագլըզը միւնասիպ
կէօրմիւշմիյնիդ տիր։

—Գօրանընը օտասը էօնիւնտե
պուլունան քիւչիւք սալօնա, էհթի-
եէթի իթտիկիմիդ ատամլարտան իչի
քիչի տուրտուրտուգ. — Գէզա-
լիք էհթիյէթլի ատամլարընընդան
իչի քիչի տախի, մէրգումէնին
պաղչէյէ նագըր օլան քէնէրէլէրի
նէզտինտե պէքլէմէքլիկէ թայէին
իլլէտիք . . . —Եէօյլէ քի, մա-
հէլի մէզպուրտէն գաչմադ իչին,
գանատլանըգ գուշ օլմագլըգտան
պաշգա հիչ պիր չարէ գալմամըշտըր։

—Մէրգումէնին նէմէկինի քի՛մ
կէօթիւրէճէք տիր։

—Մայէթիմտե՛քի Իսքանէօլար-
տան պիրինին պէվճէսի . . . մէր-
գումէ ուքագ, էսմէր, չիրինթապ
վէ տիլգէր պիր գատընը օլուպ,
պէնտէնիզին հիւնի թէվէճճիւհիւ-
նիւ դազանմըշ տըր, չէօյլէ՞քի, օլ
պապտե մէտուլիյէթի քէնտի իւ-
զէրիմէ ալագիյրիմ . . .

—Էյլէ պիր թարիգ թուրթուպ
վէ իչի էօյլէ պիր սըրրասընա գօյա-
լըսընըզ տէ՞, մէրգումէ մահապատ-
լէ, հէչ պիր քիմսէ, վէ հէչ պիր
վէճիլէ իչի իճթիճաթ իտիպ կէօ-
րիւշէմէ՞զ . . .։

—Մէկէրչի եէկէնի օլան Տօլօրէդ
նամ գըզ տախի կէօրի՛շմէմիշլի մի
տիր։

—Խայը, անընը տախի միւլագա-
թընա ատը՞ միւսաատէ օլունմամա-
լը տըր . . .։

—Ճաաթ, մէրգումէ, էկէր
քէյֆիյէթինի էօզը ու պէեան ի-
տէրէ՞, օզճօր ճօլէնի կէօրմէք
իսթէր իտի՞, օլ վագը՞թ նէ ճէվապ
վէրիլմէյի՞ վէ նէ՞ թարիգ թուրթու-
մալը տըր։

—Մէրգումէ՞ տօգթօրում, արթըգ
պուրատա՞ պուլունմամազը, վէ եօլ
վէրիլմիշ օլմազը ճէվապը վէրիլմէլի
տիր . . .։

—Իյի՛ օլմա՞, եա ճիտտի օլարագ
քէյֆ իչի պուրատա՞ նէ եաթմալընըզ՞։

—Պիլմէթ քէնտինիզ կիտիպ
կուաեա՞ լատան պիր հէքիմ չա-
ղըրմալը՞ զ՞։

—Բէ՞ լէյա, էֆէնտիմ։

Պու՞ լագըրտը իւզէրինտէն
չէնտա՞ գա կէչտիքտե, Մար-
սիալ թէքրարէն քէլամէ աղազ
պէրէ՞, ֆագաթ եավաշ պիր սէս ի-
լէ սէօյլէ՞նէրէք, վէ Մէրքիւցյաեա
տօղրու՞ կիլէրէք, տէտի,

—Եիմտի՞, պաչգա՞ պիր շէյ վար
տըր։

—Էֆէ՞ տիմ, հէր նէ իսէ էմր
պուեուրունուդ։

—Սիզ պու ճէպհէտե՞, չո՞գ վա-
գըթտան պէրու՞ . . . իգամէթ իթ-
մէքտէօնիդ։

—Էվվէթ, խայլի սէնելէրտէն
պէրու՞։

—Իչիթտիկիմէ կէօրէ՞, պու Ան-
թիալ ատամլարընտա, բէք չօգ պէ-
հէրլի նէպաթլար պիթմէքտե իմիշ,
էօյլէ՞ մի՞ . . . —պուննըտտան պա-
գըլարը ատամի՞ էօլտուրուպ՞ . . . վէ
պաղըլարը տախի, եալընըզ ու-
գու վիրմէքտե իմիշլէր . . . —Մէդ-
քիւր օթլարը սիզ թանըմագտա՞-
մընընդ։

—Կէրչի պէնտէնիդ թանըմագ-
տա տէյիլ իսէմտե՞, պիլիրիմ էօյլէ
նէպաթլար պուլունմագտա՞ տըր՞։

—Աճապա պիզիմ թօքրագլար-
տա տախի մէդքիւր օթլատան պու-
լունմագտա՞ մը տըր։

—Եիւբհէսիդ՞ . . . — Հաթթա,
պաղը սիեահլար վար տըր քի, ա-
լիմլէրին ՞օ՞ւ՞ւ՞ւ

գու հուսուլէ կէթիրմէլի տիր . . . էկէր պու եօտա պիր նէպաթ կէթիրէն օլուր իսէ , իլի եվուզ թանէճիք Լուի ալճունում վար արը ...

—էֆէնիմ , պու գատարճըգ իշարքնըգ քհաֆի տիր , ասլա էլէմ իւզրէ օլմաեընըգ , միւրատ իթմէկինիզ նէպաթը , հէման չօզա վարմագսըգըն հաղըր պուլուրսունուզ , պէնտէնիզ իթհհհիւա իստիրիմ . . .

—Ֆագաթ , իյի ախդաթ իտիպ , վէ եօլտուրուճու տէրճէտե զէհիրլի օլմամասընա էմին օլմազըգըն ...

—Իմմինանը գալպ իւզրէ օլունուզ , էֆէնիմ , Գօրանըն եօմրու , զէրրէճէ ախչարը թէհլիքէ օլմահառճագ տըր . . .

—Ա՛ֆէրին , ֆիքր ու նիյհէթինի բէք ալէտ անտասընըգ հա . . .

—Էվվէթ , էֆէնիմ , Գօմբօսթէլլէնին Սէն–Ժագը իտինէ եէմին իտէրիմ քի , բէք ալէտ անլատըմ , վէ իտագաճնա տախի գատարըմ . . . օլ մաղուրէ գըզըն եվուվնու , մէզքիւր ույդուտան ուհանըգը սապահընը պիր քէրէ կէօրմէքլիկի , հատտէն զիհատէ արզու իտէրիմ ... ա՛հ , ահապա օլ մէսէրէթէ նայիլ օլաճա՞գ մընըգմ . . . Իչմէ պէնտէնիզ իչին , էն պիւյիւք ֆիւթուհաթ տագըգ տըր , մէզքիւր տագըգա օլահառճագ տըր . . . Ֆագաթ , էֆէնտի , սիզին ֆիւթուհաթընըգ , պէնտէնիզին քինատէն չօ՛գ ալէտ օլահառճագ տըր . տօղրուտու հատէտիմ թահրիք օլունտա ճայիղ տիր , մէրգուզմէ էսիրէ , մալիւմտա , կիւզէլիքտե եէքիմտա տըր . . .

Պու ճինայէթի չէրիքէրի , թաշ եիւրէքլի տատմլարտա մնախտաս օլան պիր հալ իւզրէ գարշըրգէը կիւնլիմսէտիքտէն սօնրա , քէմալի մէմնունիյէթի իւզրէ այրըլտըլար :

Հալտու քի Գօրա , խայլի վագըթ տիւչար օլա գալաբաը պայդընըգտան քէնտու քէնտույէ աեըլտագ , պաշընը նիմ եօգարը գալտըրտը , վէ սայբի տաիկըն վէ չաշրըմըշ պիր թարզ իւզրէ , կէօզէրինի չէօյլէ պիր , էթրաֆընտա պուլունան , վէ հէր կիւն կէօզէրինէ մուտմագտա օլան էշկա իւզէրինէ կէզտիրտի , վէ պատէհու , թէֆաթօլատա եէնի չըլտրընանլարընը հալ ու հարէքէթէ էլէրինէ մանէնտա պիր հալ ու հարէքէթ իւզրէ , էլէրինի աննընա կէօթիւրտիւ . . .

Մէրգուզմէնին ֆիքրի , պիւյիւք պիր չուղ իլէ մէշղուլ պուլունմագտա իտի , — մէրգուզմէ ֆիքրինի գաթը տիւմանըտա իհտիմասընտան գուրթարտագ , դինինի թօքլամագըդտա չալըշմագտա իտի . — քէնտի թէղէքքիւլէրինէ միւրաճաատ իլէ , ահվալը հաղըրտասընա վագըֆ օլմագ իստէմէքտե իտի իսէտե , միւգթէտիր օլամամագտա իտի :

Ֆագաթ , պու ճիւմլե իլէ տախի , կէրչի էվվէլա աղար աղար , վէ պատէհու դիհատէճէ սուրկմտե , ֆիքրինի վէ կէօզէրինի դաբլամբշ պուլունան զուլմէթլէր տատղըտագ , եէրլէրինէ զայիֆ պիր բըզգ գայիմ օլմահա պաշլատը . . :

Օլ վագըթ , կէօզ պէպէքլերի տունուզլանմահա պաշլատըլար , — պիր ուզուն ըզգըրըգ կէօքսիւնտէն պաշլահարագ , թա տօտագլարընա գատար վատըլ օլտու , վէ իչմէ օլ հալտէ , չու աֆիոէքի իրի լուղէթի եավաշճագըգ թէլաֆֆուզ իյլէյէրէք ,

—Ա՛հ , վալիտէմ . . . տէտի :

Պատէհու մէրգուզմէ կէնճ գըզ , թէքքարէն պաշընը , եաոթըգը իւզէրինէ պըրագը վիրտի , վէ օլ տէմ կէօզէրինտէն , ինճու տանէլէրի

կիպի եաշլար ագմահա պաշլատըլար :

Տօղրէզ , մէրգուզմէնին էլինի էլինէ ալտըգտա , վէ էլինին խաֆիֆճէ սըգըլմասընը հիսս իյլէտի իտէ , Գօրանըն տիհանընտան նէ պիր լուղէթ չըգտըգընը , վէ նէտե վիճուտինտե հիչպիր հարէքէթ զուհուրա կէլտիկինի կէօրէմէտի . վէ կէօզ եաշլարը իսէ տուրմաեընը սէլլէր կիպի ագմագտա պուլունտուլար :

Գու հալ պէօյլէճէ , իլի սաաթ գատար տէվամ իթտի . —Տօղրէզ , ասլա , ախս չընգարմահաբագ , մէրգուզմէնին եաթադը եանընտա օթուրմագտա իտի :

Պիրտէն պիրէ օտա գաբուտու այընտը :

Մէրքիւցցա , թէրպիյէօիզճէ վէ գապաճա պիր հալ ու թավը իւզրէ , գաբուտան իչէրի կիրտի :

Տօղրէզ մէրգումու կէօթուքտէ , տիթրեեէրէք , ոանտարկիյէսինտէն գալգտը , վէ պիր թարաֆա չէքիլտի ,

—Նէ՞ իսթէրսինիզ , աէնօր , — տէյի սիւալ էյլէտի մէրգուզէ գըզ մէրգումա , իզթիրաղը գալպ իւզրէ , չինքի , մէրգումուն չէհրէսինտէն , հիչ պիր իյիլիք էսէրի հիսս օլունապիլմէքտե տէյիլ իտի :

—Միզի քէնտի խըսուսէթի վէ մէեմուրիյէթինիզտէն տէֆ իթմէք իչին կէլտիմ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Մէրքիւցցա :

—Պէն պուրատա նէ պիր խըսուսէթ վէ նէտե պիր մէէմուրիյէթի իճրա իթմէքտե տէյիլիմ . . . տէտի կէնճ գըզ եավաշ պիր սէօյլէյիշ իլէ . . . —պիրա , պէն պուրատա պէսպէմէլիք իթմէ եօրում . . . —պէն քէնտի եէկէնիմ եանընտա պուլունարագ , մուհապպէթի վէ խալիսէթի վազիֆէլէրինի իֆա իտէեօրում . . . :

—Զօգ իյի , չօգ իյի , լաքին պուրատան կիթմէքլիկինիզ իգթիզա իթմէքտէ տիր . . . :

—Կիթմէ՛ք մի , — տէտի Տօղրէզ :

—Էվվէթ , հէմ չիմտի կիթմէլինինիզ , վէ հէմտե գարշըրգ ճէվապ պիրէ վիրմէմէլինինիզ . . . :

—Մէպէ՞պ :

—Գու օտատա քիմսէ տուրմահաճագ տըր . . . :

—Կէօ՞րմէ եօրմանտուզ , եէկէնիմ քէյֆսիզ տիր . . . անը պու հալտէ եալընըգ պրագըպտա կիթմէքլիկիմ միւմքին տէյիլ տիր :

—Էկէր ծնա պիր տատմ վէ հաքօտ պիր չէյ իգթիզա իստէր իսէ , վարըն չաղրըսըն . . . — Զաթէն եանընտաքի օտատա տատմ պէքլէմէքտե տիր . . . անինտե եէթիչիպ խըտմէթինին իճրա իստէճէքլէր տիր . . . :

—Հիչ տէյիլ իսէ , արալըգ արալըգ կէլիպ կէօրմէքլիկե տախի միւտատէ օլո՞ւնմահաճագ մը տըր :

—Խայր , պիւթիւն պիւթիւն հատագ տըր . . . :

—Օ՛ֆ , պիչա՛րէ Գօրա , ահապտա հալին նի՞ճէ օլահագ տըր . . . — տէյէրէք , Տօղրէզ կէօզէրինտէն հաշլար տէօքսիւկիւ հալտէ բէքլէմէկէ պաշլատը :

Մէրգուզմէ կէնճ գըզ վէտույի պիր պագըշ իլէ Գօրանըն եիւզիւնէ պագ արագ , օտատան տիշարը չըգտը իսէտե , Գօրանըն իւզէրինտե , պու զուհուրա կէլէն հալըէրի վէ լագըրտըլարը կէօքսիւպ իչիթմէքտե օլմահընա տույիր հիչ պիր էմնըէ կէօքսիւլէմէտի :

Կէրչի մէրգուզմէ օլ հէննկահամտե ուհուսմագտա տէյիլ իտի իսէտե , իւզէրինէ պիր նէվի աղըր պիր ու-

եուշուգլուգ չէօքմիւշ օլտուղուն-տան, ֆիքր ու պասիրէթի պաղ-լանմըշ տբըկիպի պիր հալաէ պու-լունմագտա իտի։

Կիւզէրան իտէն լագըրտըլարըն սէպէբինի, վագտա մէրգումէ պիր կիւրիւլտու մադ ամբնտա իշխմէք-տէ իտի խսէտ, մանել ու մնան-արնտան ապա միխէէսիկ օլմագ-տա տէյիլ իտի . . . ։

Տօլօրէգ քիւչիւք ապօնտան կէ-չէը խբէն, պէտ չէհրէյի խբի քի-չինին, պէշիքմարի գօլմուգլար ի-չինէ եաեբլարագ, պօլ պօլ րա-գբ իչիպ, վէ պօլ պօլ տախի սի-կարալար թիւթունումէքտէ օլտուգ-լարընը կէօրտու։

Պունլար Մէրքիւցցանըն ատամ-լարը իտիլէր։

Մէրքիւցցա մէրգումանէ, Գօ-րանըն օտա գաբուտունու կէօսթէ-րէրէք տէտի,

—Ենու գաբուեու, պիզգաթ քէն-տինիզ անախթարլա գաբա՛եընըզ...

—Ասլա ֆիքրինիզտէն, պու գա-բուտան իչէրի, քիմնէյէր կիտէեէ-ճէկինի չըգարմամալըսընըզ, վէ ա-էէվետուս իչէրտէն տիշարը ատա, քիմնէնին չըգմանագաղընը ունո՛թ-մանալըսընըզ . . . — վատ օլունան միւքեաֆաթա, ա՛նճագ պու էմ-րին քեամիլէն իճրատըյա նայիլ օ-լապիլէճէքսինիզ . . . ։

—Սէնօր, օլ պապատ գաթան չիւրհէ իթմէյինիզ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումանտէն պի-րի . —Օլ մէրթէպէ տիգգաթ իւգ-րէ պուլունագաղըզքի, թահխըը նագարըմըզտան, տէյիլ ինան, իւ-լա պիր ֆարէ պիւէ գաչըպ գուր-թուլամաեագագ տըր . . . ։

Մէրքիւցցանըն պու սըգը սըգը թէնագիհաթյարընը կէօրտուքտէ, Տօլօրէգ տիթրէմէկէ պաչլատը։

Ալթըդ օլ վագըթ պիւթիւն պիւ-թիւն անլաեըպ իսքագաթ օլտու քի, Գօրա մահպուս հալինտէ պուլուն-մագտա տըր։

Իչէը պու սուրէթտէ օլտուղու թագտիրտէ, ա՛ճագա քէնտիսինին հալ ու գաատերի՛ նէ մէրթէպէ տէհ-չէթամիզ օլագագ իտի. զիրա, եա-բա եալընըզ օլարագ, մէրգումանի հայտուտլարըն թահխը գուտրէ-թինտէ գալմագտա իտի։

Մէրգումէ, քէնտի հալինի տու-չինտուքճէ, տահա զիեատէ իւ-զէրինէ պիր գօրգու վէ պիր տիթ-րէմէք հիւքմ իթմէկէ պաչլատը-զընտան, գօշուպ օտասընա չէքիլ-տի։

Մէրքիւցցա պաղչէեէ լինտի, վէ Գօրանըն բէնճէրէչէրի նէզտինտէ պէչլէմէ քտէ պուլունան իչի նէ-ֆէր պէչքիլէր, տայիմա ուեանըգ օլարագ, քէնտի մէէմուրիյէթէչէ-րինէ տիգգաթ իտիհօրլար մը տըր, տէյի կէօզտէն կէչիրտի։

Վէ մէրգումանէ, տէրքեար օ-լան էմր ու թէնագիհաթը, գէօտա-ճա տէրխաթըը իթմտիրտքտէն սօն-րա, կիտիպ Մարսիալը պուլտու։

39

Գօրանքն, զաթէն պէեան իթմիշ օլտուգումուգ մատտի վէ մնանէվի ուեուշուգլուգ հալի, զայէթլէ ա-ղըը վէ տէրնի պիր ույգուեա թէպ-տիլ օլարագ, ասյքի ագշամա գա-տար տէվամ իյլէտի։

Պու ույգու մէրգումէնին քէսպի բահաթ իթմէյինի մուճիպ օլտու։

Վագտա, մէրգումէ ուեանտըք-ընտա, իւգէրինտէ, աչուրի մէր-թէպէ պիր եօրկունլուգ, վէ ազա-լարընտա տախի, հալէա ադրը սը-ղը էսէրէչէրի հիտա իթմէքտէ իտի,

լաքին, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ֆիքր ու զինճէ վէ եահօտա պէ-չինճէ արըգ օլմուշ օյան ուեու-շուգլուգ մահվ օլարագ, ապիը պա-չընա կէլմէկէ պաչլամըշ իտի իսէ-տէ, վալիտէսի իլէ գըզդարտաչլա-րը պաչլատընտան կէչէն օլ հէյ-պէթլու ֆանճարար մէնգարէչէրի, տայիմա կէօզէրի էօնիւնտէն կէչիպ կէչմէքտէ օլտուգլարընտան, հա-լէտա զէվալընըն, մնաճիպի տէհշէ-թի օլմագտա իտիլէր։

Մէրգումէ էօյլէ զանն իթմէքտէ իտի քի, վալիտէսի նօեմի, հալէտա գըզդարտաճ ալթընտա, էթիէրի բար-չա բարչա օլուպ, վէ պիւթիւն վի-ճուտի գանլարտա միւէմմա պուլուն-տուգու հալտէ, կէօզէրի էօնիւն-տէ եահմագտա տըր . . . — վէ գըզդարընտաչը Գարամէնին, եիւ-րէքճէրի բարէ բարէ իտիհի տու-րէթտէ իթտիկի ա՛հ ու ֆէրեատ տէտալարընը իչիթմէքտէ տիր . . . —վէ նիհայէթ քէնտիտտէ, եարը չըպլագ օլտուղու հալտէ, քէմալի խէվֆ ու հիւզուս իւգրէ, կէօզէրի-նի քէնտույէ տօղրու տիքճատ պագմագտա պուլունան գալտագա-լարընը գարչըսընտա պուլունմագտա տըր։

Մէրգումէ օլ հէնկեատտէ, հի-ճագ օտ հիտտէթինտէն նաչի, դըր գըրմըզը օլտու . . . —կէօզէրի պէ-պէքէրիտէ աթէշ քէսիլէրէք բա-րըր բարըյ բարըլատեա պաչլատը։

Պինապէրնին, մէղքիւր հէյպէթ-լու մէնգարէչէր, մէրգումէնին կէօզ-լէրի էօնիւնէ կէլէրէք, Մէրքիւց-ցանըն քէնտույէ տախի գըրպաճընը գալտըրմատը, վէ Մարսիալընտա, պաղըրարագ, —տ՛ուռնուշ, է՛ուռ-նէընշ, ծո՛ֆլ էուէնկ՛, տիմէսի սէսի գուլագլարընտա հալէա կէլ-մէքտէ տիր կիսպի պուլունտուգուն-տան,

—Պու դատտար հէրիֆին, պէնի էօրկէմէքլիքտէն, ա՛ճապա, էֆ-քեար ու նիյէթի՛ նէ տիր, տէյի, Գօրա քէնտու քէնտույէ սիւալ էյ-լէտի։

Պու թէֆէքքիւր լուգէրինէ, եա-թաղընտան սըչրաեըպ աչաղը ին-տի, վէ ալէթթաճիլ էլպիսէօնի կէյինտի։

—Վալիտէմ իլէ հէմչիրէչէրինին նէ օլտուգլարընը անլատագ իսթէ-բիմ . . . — տէյէրէք սէօյլէնմէ-կէ պաչլատը. —քէզալիք պու հէ-րիֆին պէնիմ հագգընտա նէ գա-բար վիրմիշ օլմտընը պիլմէլիեիմ...։

Հէման կէյինիր կէյինմէզ, մէր-գումէ օտա գաբուտունա տօղրու գօշտու, վէ աչմագ իսթէտի։

Հալ պու քի, գահմէթթի պօշա կէթտի։

—Ա՛, գաբուեու քիլիթլէմիչիզ՛ը տիր . . . — տէտի, քէնտու քէն-տույէ . . . — ա՛ճապա պունտա՛ն միւբտա՛ նէ՛ տիր . . . ։

Գատէհու օլ նագիք էլլէրինէ, կէլիպ տիշ պուտագ աղաճընտան մանտալ օյան գաբուեու եէթթի եի-թի վիրտի։

—Նէ՛ իսթէրսինիզ, — տիյէրէք, քիւչիւք ապօնտա պուլունան իս-քանեօլպարտան պիրի, գապա վէ սէրթի պիր սես իլէ սիւալ իթտի։

—Տիշարը չըգմագ իսթէրիմ...։

—Մ՛իմքին տէյիլ տիր։

— Տիմէք տիր քի պէն պուբա-տա մահպէտտ՛ միյիմ՛։

—Էվվէթթ, տիլպէր . . . թըպգը պիր գուշճուղագ կիսպի գաֆէտտէ պուլունմագտասընըզ։

—Ֆիմի՛ն էմրիյէ։

—Էֆէնտինին էմրիյէ։

Պու ճէվապպար իւգէրինէ, Գօրա-նըն վիճուտի, թիքէն թիքէն օլ-

մաեա պաշյատը։

Տիշարտան կէլէն սէօնի սահիպի,

—Ծագամ, էկէր պիր շէյէ իհ-
թիաճքընըզ վար իսէ, սէօյլէնէ-
պիլիրսինիզ . . . նէ քի իսթէրսէ-
նիզ, կէթիրիլիր . . . — էկէր պէն
սիզին եէրինիզտէ օլսա իտիմ, պաշ-
գա պիր շէյ իսթէմէյիզ, իսա պիր
ազ բօմ իսթէր իտիմ . . . տէտի։

Գօրա մէրգումանն պու լագըր-
տըլարընա ճէվապ վիրմէեէրէք,
տօղրու բէնճէրէեէ գօյտու վէ աչտը։

Տիշարտա պէքլէմէքտէ օլան իվի
պէքճիլէր անինտէ պաշլարընը եօ-
գօրը գալտըրտըլար, վէ մէրգու-
մանտէն պիրի պաղըրարագ,

—Գաբա՜ճընըզ բէնճէրէեի, եա-
սագ տըր . . . հայտե, չաբուգ,
եօգսա, պիզէ օլունան էմի ու թէն-
պիհաթ մուճիպինճէ . . . տէտի։

Մէրգում պուննու պէօյլէ սէօյլէ-
տիկլէյէ պէրապէր, հէմանտէմ գա-
րապինաեը եօգօրը գալտըրտը։

Գօրա թէքըրարէն գաբուեա գօշ-
տու, վէ եէնիտէն եիթիշտիրմէկէ
պաշլատը։

—Նէ՞ տիր օ եինէ . — տէտի իս-
բանէօլարտան պիրի, սէս վէ թէ-
լաֆֆուզունտան, պիր նիյէթի պէտ-
խահանէ իւզրէ պուլունմագտա օլ-
մասը անլաշըլմագտա օլտուղու հալ-
տէ։

—Աչընըզ չու գաբուեու, էֆէն-
տիլեի կէօրմէք վէ գօնուշմագ իս-
թէրսէ . . .

—Միսմքին տէյիլ տիր . . . հէմ-
տէ էֆէնտի պուրատա եօգ տուր։

Գօրա հիտտէթինտէն նաչի գօլ-
լարընը կէրկիլէմէկէ պաշլատը։

—Ամա՜ն եա Րէպպիմ, տէտի
մէրգումէ տիւլարը մէյեուսիյէթի
օլուպ վէ բէբէլէեէրէք, — պու ա-
տամ պէնի, պանա էօլիւմտէն տա-
խի պէտթէր տէրտ ու իշքէնճէլէր
չէքտիրմէ քիւչ նիյէթի ֆատիհէսի-
լէ գըրպաճտան էսիրկէմիշ տիր . . .
—Տիմէք տիր քի, պէնի տճըեըպ
հալիմէ մէրհամէթի իտէճէք պիր ա-
տամ պիլէ պուլունմագտա տէյի՛լ
մի տիր . . . Տիմէք տիր քի, քիմ-
սէ կէլիպ պէնիմ իմտատըմա եէթի-
շէճէք տէյի՛լ մի տիր . — Ամա՜ն
Ալլահ . . . եա՛ Գատըրը մութլագ,
եա լութֆու ինայէթի սահիպի Թանկ-
րըմ, եա աուալէթի սահիպի Ալլահ,
իշթէ կէօրմէքտէէսինիզ քի, պանա
իտիրմէքտէ օլան պու գատար զատր
ու խութանէթի, պէնիմ գունմէթի ու
Թէհամմիւլիւմիւն մագիէվգինտէ տիր
. . . Հըֆզ ու վիգայէ իտինիզ պէ-
նի, եա՛ Րէպպ . . . եէթիշինիզ իմ-
տատըմա, զիրա, արթըգ տաեա-
նամամ, իշթէ իշիմ պիթմէքտէ
տիր, էօլէճէկիմ . . .

Գօրա եանըգ պիր եիւրէքտէն
մէզքիւր նիեագը ճէնապը Հագգա
սունտուղու վագըթ, քէնտի օտա-
սը տիմարընտա ասըլմըշ օլուպ, վէ
գըրմըզը գատիֆէյի պիր չէրչէվէ ի-
չինէ ալընմըշ պուլունան ֆիլտիշի-
տէն մամուլ պիր հազրէթի իսա
սուրէթի նէզտինտէ տուզ իւզէրինէ
կէլտի։

Վէ մէրգումէ, էլէրինի եիւզիւ-
նէ գօեարտագ, թարիֆտէն միւս-
թաղնի պիր էլէմ ու քէտէր իւզրէ,
չէնտ տագըգա հէճնկիւր հէճնկիւր
աղլատը։

Մէրգումէնին հալէա տօտագլա-
րը օյնամագտա իտիլէը. լաքին,
ասլա սէս չըգամամագտա իտի։

Պիրտէն պիրէ աեագա գալգը,
վէ սիւրաթլը պիր հարէքէթի իլէ
կէօղ եաշլարընը սիլտի։

Ալլահա տուա իթմէքտէ իքէն,
մէրգումէ եէնիտէն քէսպի գում-
վէթի իթմիշ իտի. — Մուվագգաթ
օլան զայրէթսիզլիկինէ, եէնի պիր
մէքանէթի գալգմագ գայիմ օլմուշ
իտի։

—Եիմտի պէնիմ իշին էլդէմ օ-
լան շէյ, ֆէրահը տիլ իլէ սիւլու-
ճի նէ՛ֆս(պաղ արիւնութիւն) տիր...
տէտի քէնտու քէնտույէ. — Թէհի՛
եէրտէ ըզգըրըպ աղլամագտաեըմ.
— իւմիտ քեսիքլիկինէ տուշճէճէք
պիր հալտէ պուլունմագլըզմա տա-
յիր հիչ պիր իսապաթ կէօրէմէեօ-
րում. . . — Հէր վագըթ պէնի պէօյլէ
մահպէստէ սագլամօլարը միւմքի-
նաթտէն օլամաեաճագ տըր . . . ;
— Էլպէթթէ տօգթօր ժօսլէն վա-
լիտէմ իլէ Գարմէնին վէ Մաբինին
եանլարընտա օլմալը տըր . . . Էլ-
պէթթէ անլէրի գաեըրըպ կէօղէմ-
մէքտէ պուլունմագտա տըր . . .
վէ էլպէթթէ մէրգում պանա, ան-
լէր հագգընտա խապէրլէր կէթի-
րէճէք տիր . . . —Ճէնապը Ֆիլ-
րիեա, էօրարա մէնտուպ օլան քէն-
տի միւրատը իլահիսի իթգիդասընը-
ճա, կէրչի պաղէն խային ատամ-
լարընը, պիր սուրէթի գահիրէտէ
գաֆէրեապ օլմալարընա միւսաատէ
պուեուրուր իսէտէ, սահիպ ճիւն-
հա վէ ճինայէթլէրիտէ, հիչ պիր
վագըթտա ճէգասըզ գըրագմագ...
— էլպէթթէ, ճէնապը հագգընը
ինայէթիլէ, օլ մէլուն ատամընը,
օլ ճէմր ու ճէֆալար չէքտիրտիկլէ
վալիտէմէ վէ գէզգարտաշլարըմա
գաֆուշաճաղըմ տըր . . . — էլ-
պէթթէ պիր կիւն, ատալէթ ու
հագգանիյէթ վէ ախաղ ինթիգամ
սաաթը վուրաճագ տըր . . . Օլ
կիւնիւ վէ օլ սաաթը կէօրէպիլմէք
իչին, գուվվէթ ու մէթանէթ իւզ-
րէ պուլունմագլըզմ էհէմմիյէէթ-
տէն տիր . . .

Գօրա պու հէնկեամտէ. օտա
գաբուսունուն անախթարընընը չէվ-
րիլմէքտէ օլմասը սէսինի իշիթտի։

Մէրգումէնին սինէսի վուրմասը
աուրտու։

—Աճապա շու կէլէն մէրգում
քէնտիսի՛ մի աիր. — տէյի Գօրա
քէնտու քէնտույէ սիւալ իթտի,
— օլ խայի՛ն մի տիր։

Վէ, պաշընը եօգարը տօղրու
Թութուպ, վէ կէօղլէրի բարլամագ-
տա օլտուղու հալտէ, պէքլէմէքտէ
պուլունտու։

Հալ պու քի, գաբուտան իշէրի
կիրէն ատամընը Մ'ապսիալ օլմաեըպ,
իլլա, եիկիրմի պէշ օթուղ չաղլա-
րընտա, զայէթլէ էսմէր եիւզիւ,
կիւզէլճէ, Խաբանեօլ գըեաֆէթթին-
տէ, վէ լէհճէթինտէ տախի, զարա-
յիպ նէվինտէն օլարագ արտըզընդ
էսէրի իլէ գարըշդ պիր էսէրի իզ-
թիրապը գալպ նիւմաեան պուլու-
նան պիր գարը օլտուղուն կէօրտիւ։

Զաթէն Գօրա մէրգումէյի թա-
նըմագտա տէյիլ իտի իսէտէ, կէօր-
միւշ օլտուղունու տէրխաթընը իսէ-
պիլտէքտէ իտի։

Մէրգումէ հիւրը օլան իշճիլէր-
տէն պիրինին զէվճէսի իտի։

Մէրգումէնին էլինտէ, հէր պիր
թագըմընը, պիր պիւյիւք թէփսի
իչինտէ թաամ պուլունմագտա իտի։

—Մէնօրա, ագշամ թաամքընըզը
կէթիրտիմ . . . — տէտի, թէփսի-
եի պիր թրաբէզա իւզէրինէ վազ
իտէրէք։

—Գու խըտմէթին իճրասընը սի-
զէ քի՛մ էմր իլլէտտի, — տէյի կէնճ
գըզ, մէրգումէեէ սիւալ իթտի։

—Էֆէնտի էմր իթտի. — տէյի
ճէվապ վիրտի Իսբանեօլ գարըշը։

Գաատհու, պաշգա պիր սիւալ
ճէվապա պէքլէմէքսիզին, մէրգու-
մէ տիշարը չըգտը, գաբու թէք-
բարէն գաբանտը, վէ անախթար
իլէ քիլիթլէնմէսինին սէտի իշիտիմէ-
կէ պաշլատը։

Ագշամ գարանլըղը պատմըշ իսի Գօրա, պիր մուտ եագտը, վէ ասֆրանըն պաչընա կիթտի։

Հէր նէ գատար հէնուշ իչթահասը եօգ իսի իսէտե, քէնտույի թուխտապիլմէք իչին, գուվվէթճէ իհթիեաճը շէտիտի պուլունտուզունու տախի հիտա իթմէքտե օլտուզունտան, պիր գաչ գաչըգ էթմուեու իչտի, պիր գաչ լօգմա էթմէք եէտի, պիր քարչա եէմիշ ալտը, վէ պիր եուտում տախի իքտէրէս չարտապը շիւրպ իչլէտի։

Պատէհու ֆիքր ու բուհուչլա, ճէնապը ինէվիէրտիկեար իլէ մէշղուլ օլտուղու թագտիրտե, եահթաղը իւզէրինե չէօլէ պիր տիւշիւ վիրտի, վէ աչուրի մէրթէպե եօրտուրմուշ տուր կիպի պիմէճալ պիր հալտե պուլունտուզունտան, իւզէրինե պիր ադըր ույգու չէօքտիւ, վէ մէղքիւր ույգու, թա սապահ գատար տէվամ իչլէտի։

Սապահ օլուպ կիւնէշ չալտը, վէ մէրգումէ ուեանտը։

Ինճէրէեե գօչտու, բէրտէլէրի պիր թարաֆա ալտը, վէ տիշտըեա պիր նազար գըլտը։

Հալէա պաղչէնին կէչիտինտե, իքի նէֆէր պէքճիլէր, քէնտի մէէմուրիյէթլէրինե տէվամ իթմէքտե իտիլէր. — Տիմէք տիր քի, մէրգումէտե հալէա թահթ էլ հըքըզ պուլունմադտա իտի։

Սապի տօգուզտա (ալաֆրանկա), օտա գարուսու աչըլտը։

Մէրգումէ իսթանպօլ գարըտը, ագշամքի թատր թէքռիհինի կէօթիւրմէք իւզրէ կէլտիկի թագտիրտե, սապահ թատընը տախի կէթիրտի։

—Մէնօրա (հանըմ), էմրինիզէ միւնթազըրըմ, պիր էմրինիզ վա՛ր մը տըր... — ետտի մէրգումէ, —Միզե տայիր հիչ պիր էմրիմ եօգ տուր, —ետտի Գօրա, —ֆագթի, եալընըզ, արզում շուտուրքի, պու կիւն վալիտէմ իլէ հէմշիրէլէրիմ նամըլ տըրլար աճապա։

—Պէնտէնիզ պիլմէեօրսուտ, — տէյի ճէվապ վիրտի Իսթանպօլ, — վէլէվ պիլմիշ տախի օյսա իտիմ, եինե օլ պապատ զաթընըզա պիր շէյ սէօյլէեէմէզ իտիմ... — Զիւնքի, զաթընըզըն սիւալլէրինէ ճէվապ վիրմէքսիկէ մէէզուննիյեէթիմ եօգ տուր, եասադ տըր։

—Ննչէ՞ն։

—Պիլմէմ...

—Միւսիւ Մարսիալը կէօրմէք իսթէրիմ։

—Միւսիւ Մարսիալ պուրատա տէյիլ տիր։

—Տօգթօր ժօալէնէ սէօյլէեէճէկիմ վար տըր։

—Տօգթօրը մուամիլէյի պուրատընը թէրք իթմիշ տիր։

—Նէ՞ գատար միւտուեէթ իչին, ուզո՞ւն միւտուեէթ իչին մի։

—Պիւթիւն պիւթիւն թէրք իթմիշ տիր։

—Էօյլէ օլմասընը իսթէն պիլմէ՞քտէ միսինիզ։

—Էվվէթ, Մէնօրա...

Մէրգումէնին պու խապերի, Գօրանըն գալպինե խանչէր կիպի իչլէտի։

Մատամքի տօգթօր ժօալէն չիֆթլիքտէն պիւթիւն պիւթիւն պըրագըպ կիթմիշ իսի...

Էօյլէ իսէ, Նօեմի իլէ Գարմէնի վէ Մարիեի քի՛մ կէօզէտիպ գաեըրտաճադ, վէ եարալարընա քի՛մ գաճադ իսի. — քի՛մ ծնլարըն գանը եարալարընըն ղէհիլէնմէօնինե էօնիւնիւ ալաճագ իսի...

Գօրա, էլինտէն պիր շէյ կէլմէտիկինի կէօրէրէք, բիւր զազապ քէսիլմիշ օլուպ, վէ տէրտ ու էլէմինտէն նաչի իսէ սինէմա գապարմըշ օլտուղու հալտե, պիր գանաքե իւզերինե տիւշիւ վիրտի։

Իսթանպօլ գարըտը, կիզլիճե կիւլիմսէեէրէք պըրագըպ չէքիլի վիրտի կիթտի։

Գօրանըն ֆիքրինի, հէզարան նէվի գարմագարըշ թէֆէքքիւրլէր գալրամադտա իտիլէր։

—Էօյլե զանն իտէրիմ քի, պու հալ պէնիմ գայ ագըլ օլմագլըղըմը մուճիպ օլաճագ տըր... —ետտի մէրգումէ, —վէ պէլքիտե էօյլէ պիր տեկլիճ հագգընտա պիր իդդա՛լ սաեըլաճագ տըր։

Աբատան պիր տաաթ կէչտիքտե, մաքինաճիլէր պիր հալ իւզրէ սաեաղա գալգտը, վէ բէնճէրէեե տօղրու կիտէրէք բէնճէրէեի աչտը։

Պէքճիլէր էվվէլքի կիւն օլտուղու կիպի, գաբա՛ բէնճէրէեի, տէյի պաղրըշմաեա պաչլատըլար։

Գու տէֆա Գօրա, մէրգումէյարա իթաաթ իթմէտիկինտէն, վէ գապրաալինալար իլէ վիրտիքլէրի թէհտիտլէրէ աստա էհէմմիյեէթ վիրիպ գօրգմատըղը հալտե, օնլար իսէ, ալըշգանլըղը թալիմաթ իգթիզասընաճա, սահիհէն օլաճ իսթիմալինէ չէգըշմաեըպ, անճագ թէհտիտ իլէ իգթիճա իհթիքտիկե մէէմուր պուլունտուգլարընտան, մէրգումէ տախի, տէօրթ թարաֆը գարըտմըշ պուլունան չաեըր չիմէնլէրի, վէ էնէյի աղաճլարը, ֆիտանլարը վէ շիքիֆլէրի, վէ թա օրմանլարա ֆունտաղըգլարա վարընճաեա գատար կէօզտէն կէչիրտի։

Մէրգումէ հէր նէ գատար պունլարա աթֆը նիկեահ իթմէքտե իսի իսէ տե, սայքի հիչ պիր շէյ կէօրմէքտե տէյիլ իսի... —Անճագ կէչմիշ կիւնլէրի խէեալատագտա, վէ–հէման օլ կիւնլէրտե վուգուա կէլէրէք, քէնտույի շուայրընըզ կիրտասիյնա իլգա իթմիշ պուլունան վագտտարը տէր խաթըր իլէ, տէրեույի թէֆէքքիւր ըլէրէ տալմագտա իսի... վէ, քէնտուէն պիհնասէը օլտուղու թագտիրտե, եանագ լարընտան աչաղը ինճու թանէլէրի կիպի եու վարանըպ իմէքտե պուլունան կէօզ եաշլարընը պիլէ սիմէքտե տէյիլ իսի։

Մէրգումէնին գուլաղնա պիրտէն պիրե պիր էօլու գամգանտաը վուրուլմասը սէօի կէլէրէք, նագշ ու պէեան իլէէտիկիմիզ խէեալաթը մաղմումէօնի գատ իլէէտի։

Մէրգումէ մէղքիւր սէօի տինլետտի...

Մէղքիւր սէօ, մէրգումէնին տիգգատ իւզրէ տինլեմէքտե օլան գուլագլարընա, տէնիզտե էամէքտե պուլունան սէրին պիր բիւգլեար մարիֆէթիյլե նէթիյմէքտե օլան սէօ, վէ գըրըգ գըրըգ վէ հիւզնէնկիզ պիր հալտե օլտուղունտան, պիր ճէնապե գամգանտաը սէօի օլմադը անլաշըլմադտա իսի։

Կուահանըլա գարիյէօնին քիւչիճէք քիլիսէսի գամգանտաը տախի, մաթէմագալ սուրէթտե վէ եէք հավա վէ եոխսօտ մադամ իւզրէ չալընմադտա իսի։

Հէմանտէմ մէղքիւր թուճ սէօնե պիրտե ուզագտան գըսասագրագ կէլմէքտե օլան ինսանլար սէօնին գարըշմադտա օլմասը, վէ պիր ճէնապե տուասը օգունմադտա պուլունմասը ֆէհմ իսիլտի։

Գօրա պու հէնիհամտե, գալակ սըգըլմադտա օլտուղու հալտե, ուֆուգու թէմաշա իլէէմէքտե իսի։

Ուզագտան վէ իրի իրի աղաճլար արգասընտան, կիւեա պիր տիւշ կէօրմէքտե տիր կիպի, ֆա-

գըրճա պիր ճէնապէ ալաեը կէշ-
մէքտէ օլտուղուն կէօրտիւ։

Կուսեանիլանըն միւհիմէրէմ քա-
քասը, էլինտէ ապանօզ աղաճըն-
տան մամուլ պիր խաչերտիւնն պու-
լունտուղու համար, մէզգիւր ալա-
եըն էօնիւնտէն եւրիւմէքտէ իտի։

Մէրգումէն արգասընտան պիր
թազըմ սիւռահլար կիմմէքտէ, վէ
քէժկէրէ իւզէրինտէ օլուպ, վէ
իւսթիւնէտէ սիւռահ պիր էօրթիւ
էօրթիւլմիւշ պուլունան պիր թա-
պութ կէօթիւրմէքտէ իտիլէր։

Վէ մէզգիւր թապութուն տախ
արգասընտան, էթրաֆլարընտա
կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ պու-
լունան սիւռահլար օլուպ, վէ քէն-
տիլէր իսէ, պաշլարընը պիր թա-
րաֆա էյմիշ օլտուղլարը համար,
Միշէլ Սէրվան եանի Ժան Բընօ ի-
լէ ասղթօր Ժօսլէնին կիմմէքտէ
օլտուղլարընը, մէրգումէ կէօրտիւ
վէ թանըրը։

Գունուն սէպէպ վէ մանէասը՞նէ
իտի. — էօյլէ իսէ, Իսրանեօլ գա-
րըըը, նի՞չին կէլիպ տէ ասղթօրու
միւմանլէյհ իչին, պիւթիւն պիւ-
թիւն չիֆթլիքաէն կիմմիշ տիր տէ-
յի, պիր սուրէթի գավիյէտէ օլա-
րագ, սէօյլէմիշ իտի։

Գօրա գանլարընըն տամարլարըն-
տա տօնմանտա պաշլատըղըն հիսա
իթմէկէ պաշլատը։

Վագտա մէրգումէ, վալիտէսի-
նի, Գարմէնի, վէ Մարիեի ֆիքրի-
նէ կէթիրտի իսէ տէ, էօյլէ պիր
հէյպէթամիզ թէֆէքքիւրի թա-
պիլի, ֆիքրինտէն ուզագ գըլ-
մագլըղա չալըշը։

—Խայր, խայր,—տէտի մէրգու-
մէ քէնտու քէնտույէ, — Խայր,
գապրիսթանէ կէօթիւրիւլմէքտէ օ-
լան պու ճէնապէնին, պէնիմ ճան-
բարէլէրիմտէն պիրի օլմասը իհթի-
մալտէն տէյիլ տիր. — ճէնապը
Հագգ, պու պիշարէ վէ սահաբարէ
եիւրէկիմէ, եէնիտէն եէնի պիր
իշքէնճէ եարէսի տահա աչըլըպ
տաղանմասընա, գաթան միւսա-
ատ իլլէմէեէճէք տիր. . . —
Օֆ, վալիտէ՛մ, վալիտէ՛մ, խայր,
շու թապութտա եաթան սէն քէն-
տին օ՛լմամալըըն. — Խայր, Գար-
մէն, սէ՛ն տախի օլմամալըըն . . .
վէ, խայր, Մարի սէ՛ն տախի տէ-
յիլսին. —Միղին իւչիւնիւղ տախի
հէմ պէրհահաթ պուլունմագտա-
սընըղ, վէ հէմտէ պէն տահա սի-
զէ գավուշուպ պուլուշաճաղըմ վէ
էօրիւշէճէկիմ տիր։

Գօրա պունլարը քէնտու քէն-
տույէ սէօյլէմէքտէ իքէն, տիշլարը-
ևա տօղրու էյիլմէքտէ իտի։

—Զէքիլինիղ կէբի, վէ գաբա՛-
եընըղ բէնճէրէեի, — տէյի պա-
ղըրաբ պէքճիլէրտէն պիրի քիւֆր-
լէր իտէրէք։

Կէնճ գըղ պունա իթաաթ իթ-
տի. —չիւնքի ճէնապէ ալաեը կէօ-
րիւնմէղ օլմագտա իտի. տիմէք տիր
քի, արթըգ տիշարտա, նազարը
տիգգաթընը ճէլպ իտէճէք պիր
սէպէպ պուլունմագտա տէյիլ իտի։

Մէրգումէ գաբուեա տօղրու գօշ-
տու, վէ գանատլարընը սիլքէլէտի։

Գաբունուն անախթարը տէօն-
տէրիլմէկէ պաշլատը. — Մէրգու-
մէեէ թահամ կէթիրմէքտէ օլան
Իսրանեօլ գարըըը մէյսանէ չէգ-
տը, վէ,

—Նի՞չին կիւրիւլտիւ իթմէքտէ-
սինիղ, սէնօրա, նէ՞ իթթէբսինիղ,
տէյի սիւալ իլլէտի։

—Գուրտաա պիրի վէֆաթ իթ-
միշ տիր, քի՞մ տիր օ, — տէտի
Գօրա պիր նէֆէս գըսաալըղլա
սէօյլէեէրէք։

—Էվվէթ, Սէնօրա . . .

—Լաքին, քի՞մ տիր էօլէն։
—Պիր էսիրէ գատըն տըր . . .
—Իսմի՞ նէ տիր . . . — Սէօյլէ-
յինիղ, իսմի՞ նէ տիր . . .
—Պիլմէմ . . .
Գատէհու, մէրգումէ գատը, եէ-
նի պիր սիւռահէ տահա մէյտան վիր-
մէմէք իւզրէ, կէրի չէքիլէրէք,
գաբուեու գարաեը վիրտի։

40

Պիր էսիրէ գատըն վէֆաթ իթ-
միշ օլուպ, վէ անքնտա իսմինին նէ
օլտուղունու. — Իսրանեօլ գարըըը
պիլմէմէքլիք իտտիաասընտա պու-
լունմագտա իտի։

Գունտա ատէթին խարիճինտէ օ-
լաճագ պիր շէյ պուլունմատըգտան
պաշգա, մէրգումէնին ճէվապընը-
տա տախի, կէրչի մուճիպի խէվֆ
ու թէլաշ պիր հալ կէօրիւմէքտէ
տէյիլ իտի խսէ տէ, պատիի չիւբ-
հէ օլմագլըգտանտա արի պիր շէյ
տէյիլ իտի. վէ ալէյհտաուս, Գօ-
րանըն օլ հէնկէամտէքլի տէրքէար
օլան մանէվի հալինճէ, պայիսի
չիւբհէ վէ վէսվէսէ օլան պիր խու-
սուսուն, ատէթա պիր իշքէնճէ-
տէն զիեատ ալէթթէր ատէրլատա-
ղըտա պէօտտար իտի։

Գիչարէ չօճուգ հիչ պիր շէյ էյ էլ
սունուպտա եէեէմէտի. — տուր-
կուն վէ միւքէտտէր պիր հալտէ օ-
լուպ, վէ գօլարընը աշագը ալմըշ,
վէ պաշընըտա պիր թարաֆա էյմիշ
պուլունտուղու թագտիրտէ օթուր-
տու. վէ պու հէնկէամտէ, կէրչի
մէրգումէ աղլամագտա տէյիլ իտի
իսէտէ, տիք տիք պագըշլարընտան,
վէ լէհճէ վէ էշքեալընտան, իւմիտ
քեսիքլիկինէ տիւշմէքտէ օլմասը
անլաշըլմագտա իտի։

Մէրգումէնին օլտագըգտաեա գա-
տար նէյլէր կէօրտիւքլէրի վէ նէյլէր

—Լաքին, քի՞մ տիր էօլէն։
—Պիր էսիրէ գատըն տըր . . .
—Իսմի՞ նէ տիր . . . — Սէօյլէ-
յինիղ, իսմի՞ նէ տիր . . .
—Պիլմէմ . . .
Գատէհու, մէրգումէ գատը, եէ-
նի պիր սիւռահէ տահա մէյտան վիր-
մէմէք իւզրէ, կէրի չէքիլէրէք,
գաբուեու գարաեը վիրտի։

40

Պիր էսիրէ գատըն վէֆաթ իթ-
միշ օլուպ, վէ անքնտա իսմինին նէ
օլտուղունու. — Իսրանեօլ գարըըը
պիլմէմէքլիք իտտիաասընտա պու-
լունմագտա իտի։

Գունտա ատէթին խարիճինտէ օ-
լաճագ պիր շէյ պուլունմատըգտան
պաշգա, մէրգումէնին ճէվապընը-
տա տախի, կէրչի մուճիպի խէվֆ
ու թէլաշ պիր հալ կէօրիւմէքտէ
տէյիլ իտի խսէ տէ, պատիի չիւբ-
հէ օլմագլըգտանտա արի պիր շէյ
տէյիլ իտի. վէ ալէյհտաուս, Գօ-
րանըն օլ հէնկէամտէքլի տէրքէար
օլան մանէվի հալինճէ, պայիսի
չիւբհէ վէ վէսվէսէ օլան պիր խու-
սուսուն, ատէթա պիր իշքէնճէ-
տէն զիեատ ալէթթէր ատէրլատա-
ղըտա պէօտտար իտի։

Գիչարէ չօճուգ հիչ պիր շէյ էյ էլ
սունուպտա եէեէմէտի. — տուր-
կուն վէ միւքէտտէր պիր հալտէ օ-
լուպ, վէ գօլարընը աշագը ալմըշ,
վէ պաշընըտա պիր թարաֆա էյմիշ
պուլունտուղու թագտիրտէ օթուր-
տու. վէ պու հէնկէամտէ, կէրչի
մէրգումէ աղլամագտա տէյիլ իտի
իսէտէ, տիք տիք պագըշլարընտան,
վէ լէհճէ վէ էշքեալընտան, իւմիտ
քեսիքլիկինէ տիւշմէքտէ օլմասը
անլաշըլմագտա իտի։

Մէրգումէնին օլտագըգտաեա գա-
տար նէյլէր կէօրտիւքլէրի վէ նէյլէր

չէքտիքլէրինի, արթըգ հէր քէս
քէնտիսի տէրհահաթը իլլէմէլի տիր,
չիւնքի գալէմ իլէ թարիֆի իհթի-
մալտէն տէյիլ տիր։

Թէհի եէբահէ պիշարէ գըղ, եէ-
նիտէն եէնի եիւրէքլէնմէկէ, վէ
թապիաթընտա պուլունան դայ-
րէթի ու ճէհաթէթի քէսպ իթմէք-
լիկէ չալըշմագտա իտի. գամ ու է-
լէմ թա բուհունա իշլէյիպ, նէյ-
եէթի ու մուհթաւալաթընը, քեամիլէն
քէօմրիւմ գըլմագտա իտի. —Վէլ-
հասըլ պիշարէ քէնտի իւզէրինտէ,
պիր էսէրի մաղլուպիյէթի հիսա լէյ-
լէմէքտէ իտի։

Ֆէդալիք Ժան Բընօ իլէ ասղթօր
Ժօսլէն տախի, պիւթիւն պիւթիւն
դայրէթի վէ ճէհաթէթլէրինի դայդ
իթմէք տէ իտիլէր։

Զիւնքի, մէրգումէ իլէ կէօրիւ-
չիւդ պուլուշմագլըղ իւմիտլէրի,
կիմմէքտէ պիւթիւն պիւթիւն մահվ
օլմասընա պաշլամըշ իտի։

Մէրգումէնըն քիւլլի իւմիտլէրի
Տօլմրէղ իւզէրինտէ իքէն, մէրգու-
մէնին տախի, Գօրանըն ասասը գա-
բուսունտան իչէրի կիրմէսի մէնն իւ-
միտվիշ իտի։

Մէրքիւ ցյանըն վագ իլլէտիկի
պէքճիլէրին տիղգաթ վէ իհտիմա-
լարընը պօշա չըգարարագ, պիր իշ
պէճէրէպիլմէքլիք իսէ, իհթիմա-
լինի տահիլինտէ տէյիլ իտի։

Վէլհասըլ, մէրգումէնի իքի տա-
տըղ տօսթլարընն տախի էլլէրինտէն
հիչ պիր շէյհէճէկինէ տայիր իւ-
միտ գայմամըշ իտի . . . :

Հէլէ Գարմէն իլէ Մարի, հաղա-
գաթլը տօղթօրուն հիմմէթիյլէ,
Մարսիալընն թէհտիտլէրինէ բագմէն,
չիւնքի արթըգ մէրգում տօղթօրա,
խասթահանէյհ տահի կէլմէքլիկի
եաագ իտէմէմիշ իտի, խայլիճէ
իյիլէշմէկէ եիւղ թուքմուշ իտիլէր

խեստե , եարալարը վե պերելէրի քեամիղէն սաղալըպ գաբանմագ իչին , հիչ տեյիլ իսէ պիր հաֆթա միւտաէթ տահա կէչմէքլիկե իչխիեաճ պուլունմագտա իտի :

Գօրա իւզերինտե , ուզագտան , պաղչէնին ադաճլարը արասընտան կէչմէսինի կէօրտիւկիւ ճէնագե ա-լաճը իւղերինէ հասըլօլան պիր զամ ու մէրագը ադիմ , թա ագչամա գատար , քէնտի թէէսսիրինի իշ-լէթմէկէ տէվամ էյլէմիշ իտի :

Իսթանպօլ գարըսը , սայիր տէֆալարտան պիրագ կիճճե օլտուղու հալտե , ագչամ թաամլընը կէ-թիրտի :

Թէքռի իւզերինտե , Իքսէրէս շա-րապընտան վե պէրրագ սուտան պաշգա , պիր գատէհ տախի , պուզ-լու լիմոնատա պուլունմագտա իտի :

Օլ սապահ , Գօրա , հէնուզ պիր չէյ եէմէմիշ օլուպ , վե ասլա իշ-թահասը տախի եօգ իտի իսէտե , լաքին սէթմա աթէչինտէն տամար-լարը գավրուլմագտա օլտուղուն-տան , սու տէյի եանմագտա իտի :

Մէղքիւր սօուգ լիմոնատատան պիր գաչ գատէհ իչէրէք , ճիւղի-ճէ թէսկինի հարարէթի իյլէտիքտէն սօնրա , բէնճիրէնին էօնիւնէ կիթ-տի :

Ագչամ գարարթըսը կէչիպ , կի-ճէ գարանլըղը պաստագտա իտի :

Իթթիհաճ ադաճլարըն թէբելե-բինի , քէնտի սիմլարի դիեալարըյ-լա թէնվիր իտէրէք , ումում եէ-չեվլիքլերէ հէմ պիր լէթաֆէթ վե հէմտե պիր էսէրի մադմունիյէէթ-պախչ իյլէմէքտե օլան մահիթապ , եավաչ եավաչ ուֆուգտան (հորի-զօն) եօգարըդ եիւքսէլմէքտե իտի :

Թէքմիլ չիֆթլիք իւզերինէ պիր տէրին սուսուղ չէօքմիշ օլուպ , ֆագաթ եալընըդ , բէնճէրէ ալ-թընտա պէքլէմէքտե պուլունան իքի պէքճիլէրինի աեագլարը սէս-լերի , արատան միւսաֆի սուրէթտե պիրեր ճիւղի վագըթ կէչտիքտէն սօնրա իչտիհլէմէքտե իտի :

Գօրա պաչընտա ֆէնա պիր ա-ղըրլըգ , վե կէօղէրինտե տախի պիր ադրը հիսս իթմէքտե իտի :

Մէրգումէ բէք տէրմանըդ տիւշ-միչ օլմադին . աեագտա տուրապի-լէճէք հալի գալմատըդընը հիսս էյ-լէմէքտե իտի . —վե կէօղէրի գա-բարմագտա օլտուղունտան , տիւշ-լէրտե օլտուղու միսլլու , հէր կէօ-զինէ վուրան էշեա , զանն իտէր-սին ճանլանըպ վե աճէլ աճայիպ շէքլլերե կիրէրէք , էթրաֆընտա հարէքէթ իւզրե պուլունմագտա ի-տիլէր :

Մէրգումէ բէնճէրէյի թէրք ի-լե , եավաչ եավաչ էլպիսէօինի չը-գարտը , օրատա պուլունան քիւ-չիճէք պիր թրաբէզա եանընա կէլտի , վե տէրքեար օլան սուսուգ-լուղունու թէսկինի նիյեէթիյլե , չի-շէտե պուլունան լիմոնատանըը պի-թիրմէք իսթէտի :

Օլ հէնկեամտե , պիրտէն պիրե , մէրգումէ իւզերինտե պիր պայղն-լըգ հասըլ օլտու :

Էլինտե պուլունան գատէհ հե-նուզ եարը օլմուչ իքէն , տիւչիւպ եէրե դըրըլտը :

Պու հալտե մէրգումէ , կիւճ հալ իլէ կիտիպ եաթաղընա եաթտը , վե ույգունա տալտը :

Օլ վագթը , ատէթատէն խարիճ պիր վագա վուգու պուլտու . . . :

Կէնճ գըզ պիր արալըգ , օտա գաբուսունուն աչըլըպ գաբանտը-ղընը իչիթտի , վե եախօտա էյլէ պիր չէյ իչիթմէքտե տիր զանն իթտի . օտանըդն հալըտը իւզերինտէն , կիպ-լի սուրէթտե պիր աեագ սէսի կել-տիկի իչիտիլտի . վե պատէհու իւ-զերինէ , աչուրի մէրթէպե հէյատե-թամիզ պիր աղըրլըգ պաստըղընը հիսս իթտի :

Մէրգումէ էօյլե զանն իթտի քի , պիր գարա գուրա վե եա տա պիր ճին , ինսան չէքլինի ալարագ , ուսուլ իլե սիվիչիպ եանընա կիրմէքտե , վե քէնտուչի գուճագըամագտա տըր :

Մէրգումէ , հէր նէ գատար մէզ-քիւր հալտէն քէնտուչի գուրթար-մագ իսթէտի իսէ տէ . . . — էս-բար նէվինտէն օլան պիր գուվվէթ ու գուտրէթ , պու նիյեէթ ու զայ-բէթինէ գարշը կէլէրէք մահվ էյ-լէտի :

Գօրգու վե տէհզէթինտէն նաչի պաղըրըպ , իսմատա չաղըրմագ իս-թէտի . . . — Օնա տախի միւգթէ-տիր օլամամագտա իտի . . .

Պու հալ խայլի վագըթ տէվամ իթտի . մէզգիւր տալղընըդ կիթ-տիքճէ արթտը , վե պիւթիւն պիւ-թիւն քէնտուչի զայպ իթտի . — Մէրգումէնին ֆէնալըղը , պիր բա-հաթլըդա թէպտիլ օլտու :

Մէրգումէ ուեանըպ կէօղէրինի աչըլըղընտա , սապահ օլուպ , վե կի-ճէնին գարանլըղը պիթմէքտե իտի :

Մէրգումէնին պաչը աղըրմագտա օլուպ , վե ֆիգրի իսէ ալթ իւսթ պիր հալտե պուլունմագտա իտի . . . — Աբթըգ ուեուեամանաճաղ-ղընա վե աերէսայի խէեալաթա տալ-մամաճաղընը պիլէ պիլմէքտե տէ-յիլ իտի , չիւնքի , զաթէն թահթը թէէսսիրինտե գալտըղը օլ տէհզէթ-ֆէրմա էչմէ (*) , հալէա կէօղէրի էօնիւնտե , սայգի տիքիլէ տիքիլէ կէզմէքտե իտի . . .

Մէրգումէ եօղլաթագտան գալգ-մագ իսթէտի ,

Թէքմիլ վիճուտինտե , թա պա-շընտան թըրնագլարընա վարըճաճ-եա գատար , ճան հավլինէ մնախ-սուս օչան պիր նէվի տիթրէմէքլիք հիսս իթտի . . . — պիրտէ էլի պիր ատէմ վիճուտինէ թօգանտը . . .

Գու ատէմ , պու ճանվէր , վե պու բիւյավայ ատէմ Մարսիալ օլուպ , մէրգումէնին եանընտա ուեումագ-տա իտի . . .

Գօրանըն բէտէրի Րիչար Գէրնիե իլէ վալիտեսի Նօեմինին ճէլլատը պուլունան մէրգումէ աչչագ , իսմի նամալում օլան պիր ճինայէթի իշ-լէմէքլիքտէն պիլէ իհթիեաչ իթ-մէմիչ իտի :

Մէրգումէնին ֆիքրինի թէնվիր իտիճի տէհզէթամիզ պիր ըզըգ եըլ-տըրըմ կիպի իսաթըընտան կէլիպ կէչտի , վե հէր չէյի ֆէհմ իտիպ անլատը :

Պունուն իւզերինէ մէրգումէ բիւր զաչագ քեսիլէրէք հայգըրմաեա պաչլատը , եաթաղընտան աչաղը օբչրատը , վե օբչրաեըպ իւզերինտե հէնուզ էլ սունմամըչ օլտուղու ագ-չամքի թաամլար պուլունմագտա օ-լան ուֆագ թրաբէզանըն եանընա կիթտի , վե մէզգիւր թաամլարըն եանընտա պուլունան պիր պըչաղը ալտը , կէրի տէօնտիւ , վե պիր պի-րի արգասընտան , Մարսիալա իւչ քէրրէ եէրլէչտիրտի , վե մէրգումէ գօրգուսունտան պէօղիւրէրէք աե-պէլէնմէկէ պաչլատը :

Օրթալըդ գանա պէօլէնտի :

Գօրա պըչաղը տահա վուրմագ

(*) Գօչմէ տէնիլէն հալ , եօղէ պիր ա-ղըրլըգ տըր քի , պաղը քէրրե իննան ույ-գունա իքէնչհասըլ օլտուղունտա , մէրգումէ հատտէն զիեատե գօրգար , նէֆէսինի ալամագ օլուբ , վե չաղըրըպ պաղըրարագ ուեանըր քի , պու հալէ պէյնէլ խալգ , էօբա էօբա չէօքմիշ տէրլէր :

խթէտի խսէ տէ, մէճալը գալմա-
ոը, գուվվէթ քէսիլտի, պէչագ
հալէա էլինաէ օլտուղու հալտէ,
չէօյլէ պիր տէօնմ վիրտի, վէ քէն-
տույի զայդ խտէրէք, տէվրիլդիկ
տուշտու, վէ Մարտիալ տախի, էօ-
քուղ կիսպի պէօղուրէրէք, վէ եէր-
լէրի ալ գանկարա պէօղէյէրէք պիր
թարագման գաչտըղը հալտէ, պիր
թարագման տախի,

—Պիր էսիրէ պէնի, էֆէնտիմ
պուլունտուղում թագտիրաէ էօ-
ռիւրմէ՛ք խթէտի. —մէրգումէ,
հէմնի պու կիւն, ճէլլատլար գըր-
պաճը ալթընտա թէլէ՛ֆ օլմալը
ոըր . . . — տէյի պաղըրտը։

Մէրգում դաչքով քէնտի տայի-
րէսինէ չէքիլտի, վէ անհինաէ քէյ-
ֆիյէթի հալ Մէրքիւցցաէա խոսպէր
վիրիլտիկինտէն, մէրգում գօչուպ
եէթիշտի, վէ չաէանը թէէսիւֆ
օլտուղու հալտէ, թէհլիքէսիզ պիր
սուրէթտէ գամքչ օլսըն էարապա-
րընը սարբպ սարմալտաոը։

Գօրանըն խթիմալ խթտիկի պը-
չաղըն ուճու սիվրի օլմտոըղը չէօյլէ
տուրսուն, եայլանըր հալտէտէ օ-
տուղունտան, եանի գալի պիր հալ-
տէ պուլունմտոբգտան պաշգա,
չօգլուգ քէսկին տախի օլմտոըսըն
տան նաչի, չօգլուգ տէրինէ իշլէ-
մէէրէք, անճագ պիր գաչտանթի-
մէթրօ տէրինլիկինտէ եարապար ա-
չապիլմիշ խտի։

Մէգքիւր պըչագ, մէրգումէն
նէ միւսթհիւլէրինէ (պիր նէվի էթ),
վէ նէտէ սինիրլէրինէ թէսաուֆ ի-
տէմէմիշ խտի։ —եալընըզ պիր սար-
կը սայէսինտէ, ազ պիր վագըթտան
գաբանըզ քէսպի չիֆա խտէճէքլէ-
րինտէ շևբհէ էօզ խտի։

Հէր նէ գաոար մէրգում ալչագ
չէքտիկի գօրգուէու, իճրա խթ-
տիկի էտէպսիզլիկէ պիր գարշըլըգ
թուխմագտա խտի խսէտէ, էօմրիւ-
նէ գաոա օլունմտոբընը պիր տիւր-
լիւ հաղմ իմմէք իսթէմէտիկինտէն, Գօրանըն ճանընա գաոա իթ-
մէքլիկէ եէմին իմմէք խտի։

Մէրքիւցցա տախի մէրգումա
հէմէֆքեար պուլունմագտա խտի։

—Օլ էսիրէ Գօրա, — տէտի,
—մէրգում, հազըգ տաթէն էօլիւմէ
միւսթահագգ ոըր. չիւնքի, էֆէն-
տիսինինն քէնտույէ իհսան պու-
ևուրմագ միւրատա իյդիտիկի պիր
չէրէֆինն տախի գաոր ու հայօկ-
նէթինէ անկամտաոարագ, չէշմի հա-
գարէ՛թ իլէ պագմագ իսթէմիշ
տիր. —Իմտի, էֆէնտի, պու պագ-
տէ նիյէթի ու գարարընը՞զ նէ տիր։

—Գու կիւն էօյլէ վագթի. —
տէյի ճէվապ վիրտի Մարտիալ, —
չիֆթիլիքտէ նէ գաոար սիճահ վար
խտէ, քեաֆֆիէսի տախի, էլլէրին-
տէ բէվովվըլարը մէվճուտ պուլու-
նան սերպէսթի իշճիլէրին գարշըլա-
ըընտա, մէրգումանընն թահթը թէ-
էսսիրլէրինտէ օլտուղլարը հալտէ,
պիւյուք հավլուտա թօբլանմալը
տըրլար . . . — Մէրգումէնին ճէ-
զասընը, իչթէ օրտոա իճրա իթ-
տիրէճէկիմ տիր . . . ։

—Թէմամ, բէկ ալէա օլսը, —
տէյի ճէվապ վիրտի Մէրքիւցցա,
—տիմէ՛ք տիր քի, չիմտի պէնտէ-
նիզ կիտիպ, տագըդա ֆէվվի իթ-
մէքսիզին պուրատա կէլմէ՛քլիկէ չի-
թագ իլլէմէսի իչչին, սինտի՛քէ խաս-
սէթէն պիր խոպէր կէօնտէրմէլի-
յիմ . . . —Էօմրէ դաոա մնոտէ-
սի, էօյլէ լամ ճիմ ևանի էօզր ու
պէհանէ գաոպուլ իտէր մնոտէլէր-
տէն օլմտոբընտան, մէրգում սին-
տիբ կէլտիկինտէ, մէրգումէնի
պիղդամ, տահիպ ճինայէթ ատտ
իտէճէկլի չէօյլէ տուրսուն, թէր-
թիպ օլունան միւճադաթըն իճրա-

սընտա տախի հոզըր պուլունաճագ
տըր, վէ հէր չէյ լմահթը նիզամ-
տա ճէրէեան իմմիշ օլաճագ տըր։

Մարտիալըն օտաոընտա, պու լա-
գէրտըլար կէշմէ՛քտէ իլքէն, չին
սապահլաընն Բօրթօ-Լիգօտան չըգ-
մըշ պիր ատէմ, ալէա պիր ալմա
պինմիշ օլտուղու հալտէ, տօրու
տիզկին, տօլաշըգլը վէ պօզուգ
եօլլարտան, Կուաեանիլաեա տօղրու
կէլմէ՛քտէ իտի։

Մէրգում ալթընըն պաշընտա
էնլի քէնարը պիր հասը Մանիլա
շաբգասը պուլունմագտա օլտու-
դունտան, եիւզիւ կէօրիւնմէզ օլ-
տուղու թագտիրաէ, գանն իտէր-
սին քի ալթընը, գուշ կիպի ուշար-
ճասընա գօչտուրմագտա խտի։

Մէգքիւր եիկիթ հայվան, հէր
նէ գաոար թիթիզ մէշրէպ խտի լ-
սէտէ, եինէ մէրգում իւզէրինտէ
պուլունան ատէմ, անը սէօյլէ թահ-
րիք իմմէքլիքտէն կէրի տուրմա-
տըգտան պաշգա, հէմ իւզէնկի-
լէրի գարընընա եէրլէշտիրմէ՛քտէ վէ
հէմտէ գըրպաճըյլա տախի պա-
ղըրլարընա վուրմագտա խտի։

Պիր լահզա էվվէլ, կիտէճէկի
մահէլլէ եէթիշմէ՛քլիք, մէրգում
նէզտինտէ, հաեաթ ու մէմաթ մա-
գամընտա միւհիմմ պիր հալտէ
պուլունմագտա խտի։

. . . . . .

Գօրանըն պայդընըզը, պիր սա-
աթտան զիեատէ տէվամ իմտի։

Մէրգումէ տեըըզպ ագլընը պա-
չընա ալարգտա, ուճու սիվրի օլ-
մտոբըզը էճիլտէն, մէրգումէնին
ախզը ինթիգամընա լտեըգըյա
խըտամէթ իտէմէմիշ օլան պըչագ,
հալէա սըգմագտա օլտուղու հալ-
տէ, էլինէ պուլունմագտա խտի։

Մէրգում եավաչ եավաչ տեա-
զա գալգտը, էթրաֆընտա պուլու-
նան էչեալար իւզերինէ, էսէրի
վահշէթի իւզէրէ պիր կէօզ կէգտիր-
տի, վէ դանա միւէմմին պուլունան
պըչագ իլէ, թա գաբուեա գաոար
տէվամ խտիպ կիմմիշ օլան գան
լէքէլէրինէ կէօրտիւ։

Վուգու պուլմուշ օլան տէհշէթ-
լու ֆանֆանընն թէզէ-քիւրի, անին-
տէ կէօղէրի էճինէ կէլտի. —
կէօղէրինտէն տմէշլէր տաչըլմտոբա
պաչլատը. — պէմ պէնագ օլմուշ
օլան տօտագլարը չէքիլտպ աչըլը-
լար։

—Ադապտա օլ ալչագը էօլտու րէ-
պիլմի՞շ միյիմ տիր . . . —տէյէ-
րէք, քէնտու քէնտույէ միլրըլտան-
տը. — Էկէր մէրգում էօլմուշ լ-
սէ, պէ՞ն տախի վէֆաթընը խսթէ-
րիմ . . . եօգ, էկէր օ հալէա եա-
շամագտա խտէ, հագգանիյէթէ եէ-
րինէ պուլմալը, վէ պէնտէ պաչա-
աըղըմ պու իշի պիթիրիպ պաչա
չըգարմալըեըմ։

Հէրճ ու մէրճ պիր հալտէ պու-
լունան սապարընը պաչընա թօբլա-
տը, էվվէլբի էլպիսէէրինի կիսին-
տի, պըչագը թէքբարէն էլինէ ալ-
տը, վէ կէրչի գաբուեա տօղրու
գօչտու խսէտէ, թէքբարէն գաբա-
լը պուլտու։

—Էլպէթթէ պէօղէ գաբալը օ-
լաճագ տըր . . . — տէտի մէրգու-
մէ, — պէ՛քլէմէլիյիմ, պէ՛քլէրիմ.
—պիրագ էվվէլ եա պիրագ սօն-
րա, էլպէթթէ պիրի կէլէճէ՛ք տիր,
վա՛յ օլ ատէմին հալինէ՛ քի, պէ՛նի
տիշարը չէգմագլէգտան մէնինէ չա-
լըշաճագ տըր . . . վա՛յ օլ ատէմին
հալինէ՛ քի, պէ՛նիմ իլէ օլ ալչա-
գը՛ն արասընա կիրմէ՛քլիկէ գալգը-
շաճագ տըր։

Գատէհու մէրգումէ, սըչրամագ
իչչին քէնտույի թօբլաեան պիր բարա
կիպի քէնտույի թօբլաեարագ օթու-

րու վիրտի։

Զինքիլիկին սասքը, սապահքն ալ պիրինի վուրմագաս խոխ։

Մարսիալ խսէ, խայիճէ գան գայգ իմմիշ օլմասը ճիհէթլէ, բէնկի գայէթլէ սօլմուշ օլուպ, ֆագաթ, թըգա պասա պիր թասմ խոխ, վէ պիր չիչեճիքտէ Մասէրա չարսապքնը եուվալլամըշ օլուսդունասան, եէնիսէն քեապի գուվվէթի խոէրէք, միւթէվէֆա սասերսաքնէն իշ օտասքնաս, տիրսէկինին պիրինի, եազըխանէ իւզերինառ պուլունան պիր թագըմ քեաղըտլար իւզերինէ սասեամըշ օլսուդու թագտիրսէ, Մէրքիւցցա իլէ գոնուշմագաս խոխ,

Գու իքի այշագլար, պիրագ սօնրա իճրա խսեճէքլերի մուամէլաթքն թէֆէրրիւաթքնը թէրթիպ ու թանզիմ իմմէքտէ օլսուգլարընսան, գալպլերինառէ, վահշիճէ պիր սեֆա էսերի հիսս իմմէքտէ խոխլեր։

Գու հէնկեասնէ տիշարսան, մէրգումանքն գուլագլարընա, բէք սըգը սըգը եիւրիւմէքտէ օլուպ, ֆագաթ, եօրկունլուգսան նայի գուհուրա կէլէն նիղամընգճա պիր եիւրիւեիւշ իլէ եիչմիչէ սասէ պուլունան սուդու։

— Պիր ադ ասագլարը սէսի վասըլ օլսուդունսան, պիթթապի ասնինէ լագըրտըը գաթ իլէ սիւքիւթ իմսիկեր։

—Ահապա չու կէլէն սինոմ՛ք մի սիը . . . —տէսի Մէրքիւցցա սանսալիէսինի թէրք իլէ հէմման բէնճէրելերտէն պիրինէ գօշարագ։

Կէրչի, մէրգում, տիշարսա պիր աթլը կէօրսիւ իսէտ, —կէօրսիւկիւ ասամքն սինոմ՛ք օլմասընգընսա ֆէհմ իլլէտի, —մէրգում աթլը կէլիպ թա տայիրէ գադուսու սէտտինին էօնիւնառ տուրսու. մէրգումուն աթը եօրկունլուգսան սօ-

լումագսա, պիւթիւն վիճուսինտէն թէրլէր ագմագսա, եանըրընսա մահմուզ եարալարը կէօրիւնմէքտէ, վէ պուրունլարը սասխոխ օյնամագսա իսէ։

Ուզուն եօլճուլուգսան կէմիչ օլանընսա մահսուս օլսուդու կիպի, մէրգում եօլճունուն սախ իսաթիւ պաշը թօզլարա պէլէնմիշ օլսուդու հայէտ, աթտան աշադը ինսի, տիզկինինի պիր արապա թէօլիմ իմտի, վէ կիւնէշին զիեալաընսան եիւպէրինի սիքէր խյլէմէքտէ պուլունան Մանիլա հասըր շաբօգասընքն քէնարլարընը, եօգարը գալըրսը։

Մէրքիւցցա մէրգումու կէօրսիւքտէ, բէննկի մօսմոր քէսիլերէք, վէ հասատէն զիեասէ տիւշարը խեվֆու էնտիշէ օլսուդ, կէրի կէրի չեքիլտի։

—Նէ՞ սիր օ, նէ՞ օյուեօրսուհուշ, — տէյի սիւալ խյլէտի Մարսիալ, մէրգում իւզերինառ զուհուրա կէլէն էսերի ֆիւթուրու կէօրերէք. — Գու էսերի իզթիրապընըշա սեպեպ նէ սիր . . . —Ֆի՞մ սիր օրսասա պուլունան . . .

Մէրքիւցցանքն սիշչերի պիր պիրինէ մուրմաեա պաշլասընլար։

—Ֆի՞մ վար սըր օրսասա, —տէյի թէքրարէն սիւալ խյլէտի Մարսիալ։

—Ֆի՞մ օլաճագ, Սիժիսմոն Լըրօսասըր . . . — տէտի Մէրքիւցցա բէբելլեեերէք։

—Նէ՛, նօթէ՞ր մի, —տէյի պաղըրսը Մարսիալ, քէնտիսի տախ Մէրքիւցցա կիպի տիթրեմմէկ պաշլասեարագ։

—Էվվէթ, պիզզաթ քէնտիսի . . .

—Հանը, եա մէրգում իչին էօլմիւշ տիւր տէնիլմէքտէ տեյի՛լ միյտի։

—Էօյլէ տեմիլէր էմմա, պէսպէլի եանլըշ իմիշ, իշթէ խսապթը մէյսասնասա սըր, վէ մէրգումնէն պուկէկլիտէ, գաթան նյի պիր շէյէ տեյսլէթի սասերլասմազ։

—Իմտի, եա Տիէկօ Սիլվա սիզի սյուսաթմքէշ պուլունուր խսէ . . . — տէտի Մարսիալ կիւճ իշիտիլիր պիր սէս իլէ, — եա սասերըմքէն պիրտէ վահյեէյնամէսի մէյսասնէ չըգար խսէ, սրթըդ օլ վագըթ հալիմիզ նի՛ճ օլաճագ սըր . . .

—Կիւնէշ կիպի աշիքեար սըր քի, — տէտի Մէրքիւցցա, — օլ վագըթ հալիմիզ, իֆրաթ մէրքէսպէ ֆէնա օլաճագ սըր . . .

—Է՛յ չիմտի, նէ՞ եաբամալըեըզ։

—Նէ՛ եաբաճաղըզ, ուֆուգսան եըլսըրըմ կիւրիւլտիւլերինին գօքմասեա պաշլասըգլարընը կէօրիւպ իշնիտիքտէն սօնրա տախ, սրթըզգ տուրուպսա պօրանքն պաշլամասընա պէքլէմէքլիք ճայիզ օլապիլի՛ր մի . . . — Հէր նէտէ օլսա, պէնիմ քէնտիմճէ եաբաճաղըմ չէյ, ֆիրար թարիղինի թուքմագլըղա հազըրլանմագլըզ սըր . . . — Էկէր սիզսէ քէնտինիզ հագգընսա, ֆիրարը էհէմմիյեէթի ազիմէտէն սասա իմմէքտէ իսէնիզ, հէմման կէլիպ պէնի ախբարտա պուլմալըքընըզ . . . — օրսասա պէնիմլէ պէրապէր, իքի ըէս տախ էյէրի տիզկինի հազըրլանմըշ սի պուլաճագսընըզ. — պիզիմ արգամըզսան կէլմէքլիքտուշիհինիլիհնճէեէ գասար, պիզ խայլիճէ եօլ ալըպ եիրագլանմըշ օլուրուզ . . . — Լաքին, պիրլիքտէ ագճէ ալմագլըզըսա ունութմանմալըսընըզ . . .

Մարսիալըն պուլունտուղու մէզքիւը իշ օտասընըն գաբուսու վուրմաեա պաշլասը։

Մէրքիւցցա պաշգա պիր գաբուսան աճէլէ իլէ սիվիլիպ սավուշու վիրտի։

—Կիրինիզ . . . — տէտի Մարսիալ քէնտուլի ֆիւթուրսուզճա պիր հալտէ կէօսթէրմէքլիկէ չալըշարագ։

41

Արապ Րօպէնսօն գաբուեու այտը, վէ քէնտիսի պիր թարաֆա չէքիլէրէք, միւսաֆիրէ եօլ վիրտի։

Մէրգում միւսաֆիր, ֆիլվագը Սիժիսմոն Լըրօա քէնտիսի օլուպ, վէ Մարսիալսա մէրգումու, նասըլ քի մալիւմ տուր, իլք տէֆա օլագագ կէօրմէքտէ իսի։

Մէրգում նօթէր, եանի Սիժիսմոն Լըրօա, պաշընը էյէրէք սէլամ վիրտի։

—Զանն իսէրիմ, կէօրիշմէք չէլէքֆինէ նայիլ օլսուդում Մ. Մարսիալ զաթը ալինիզ օլմալըսընըզ ... տէտի մէրգում։

Մարսիալ, քէնտուլի զաթի իսէրէք, թա սօնունա գասար սասեանմագլըղա վէ իշլին նէթիճէսինի անլամագլըղա քէնտինճէ գարար վիրմիշ օլսուդունսան, սատէթա պիր սիւքիւնէթլի գալպ իւզրէ ճէվապ վիրէրէք։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, Մարսիալ պէնտէնիզիմ, տէտի։

Վէ քէնտիսի տախի ըէսմի սէլամընը իճրա իլլէտի։

Միւսաֆիր քէլամա աղազ պիրլէ տէտի,

—Էֆէնտի, շիւբհէսիզ օլարագ, պէնտէնիզին իսմինի իշիթմիշ օլմալըսընըզ, — պէնտէնիզէ Սիժիսմոն Լըրօա թէսմիյէ օլունուր։

Մարսիալ թապիի օլան պիր թէ, աճճիւպ իւզրէ հարագէթի իսէրէք։

—Բօրթօ-ֆի՛գօ նօթէրի, էօյլէ

տէյին՞լ մի, էֆէնտիմ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ . . . ֆագաթ, պիլմէմ նէ հիքմէթէ մէպնի տիր քի, պէնտէնիզնին կէլմէյի, պատի թէճաճիւպինիզ օմագտա տըր, տէյի կէօմմէտ-քտէ յիմի։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, հէմտէ, ա-շուրի մէրթէպէ թէճաճիւպ իթմէ-տէյիմ . . , — Ֆիլատէլֆիա զագէ-թալարընտա օգուտուղումունդա կէօ-րէ, պիր ֆուրթունատա թուրթուլա-րագ, զաթընըզ տախի զարգ օլուպ վէֆաթ իթմիշ լսինիզ, վէ պու խա-պէրինտէ սահիհ օլմասընա, ասլա չիւրհէ ճայիզ տէյիլ տիր կիպի կէօրիւնմէ-քտէ իտի . . ,

—Էօյլէ պիր հալատսին շուռու պուլմասըտա պի էտաս տէյիլ տիր, չիմդի պէնտէ ֆարգընա վարըպ ան-լամագ տաեբմ', — Ֆիլմագբ հէլաք օմագլըզ թէհլիքէսինտէ պուլուն-տում իսէտ, մէհմուդին խարիճին-տէ օլտուղու հալտէ տէ գուրթու-լապիլտիմ' . . ,

—Իմդի էօյլէ օլտուգտա, խալի-սանէ չու սահիլի սելամէթէ չըզ-մագլըընըզը թէպրիք իտէրիմ . . . — տէտի Մարսիալ մէրգումունն քէ-լամընը գաթ իտէրէք։

Սիժիսմոն Լըրօա մէրգումա իզ-հարը թէչէքքիւր իթտիքտէն ոճն-րա,

—Մէզքիւր ֆուրթունա իւզէրի-նէ, Ֆրանսահա մուգու պուլաճագ օլան սէյհահաթըմը պաշգա պիր վագթէ թէրք իլէ, տիւն ագշամ Բօրթօ-Ֆինօհա ամանէթ իթտիմ. հալպու քի, մէզքիւր էօլիւմտէն գուրթուլմագլըզըմ հավատիսի, հէ-նուզ, եանի պէնտէն էվվէլ, մահէլ-լի մէզպուրա եէթիշէրէք չուռու պուլմուշ օլմասըղընտան, հէրքէս պանա եօլճուլուգտան ամանէթ իթ-միշ տիր նաղարբայա աշգագտը, տէտի-

Պիր չօգ պօշ լաղըրտըլարա կի-րիշմէքլիք միւմքին օլամաեաճա-ղընտան, Մարսիալ մէճպուրի, միւ-քեալէմէեի, ասըլ ճան ալաճագ մէսէլէ իւզէրինէ չէվիրտի, վէ տէտի,

—Էլպէթթէ չիւրհէսիզ օլարագ, պաշըմըզա կէլէն տէրտի, եանի օլ նակէհանի վէ բիւր մանէէմ զայ-պըմըզը իշիթմիշ օլմայընըզ . . .— տէտի մէրգում, լէհճէսինտէն պիր էսէրի զամ ու էլէմ կէօմթէրթէք։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, պէնիմ օլ աթիգ վէ քէմալ մէրթէպէ էմնի-յէթինէ նայիլ օլմուշ օլմագլըզտա պուլունտուղում տօսթումունն հիւզ-նէնկիզ վէֆաթընը իշիթտիմ, վէ աղլատըմ իսէտ, հէլէ չունա մէմ-նում օլտում, վէ ճէնապը Հիքմէ-թուլլահա թէչէքքիւրլէր սունտում քի, պիր միւճիզէ նէվինտէն օլարագ պէնի էօլիւմտէն գուրթարտըտա, զէվալը մէրհում Րիչարտ Պէրնիէնին ֆամիլեասընըն վէ քէրիմէլէրինին պատիի սէրվէթ ու իգպալլէրի վէ սէրպէսիյէէթլէրի պուլունան պիր էմանէթի կէթիրէպիմէքլիք իգ-պալինէ նայիլ օլտում . . . ,

Մէրգումունն պու լաղըրտըլարը-նընէն հէր լուզէթլէրի պիրէր եըլտը-ըըմ օլարագ, Մարսիալըն թէչէ-սինտէն աշաղը ինմէկէ պաշլատը-լար . . . ,

—Ագապա տաեբմ պիր վասիյ-եէթնամէ պըրագմըշ մը տըր . . . — տէտի Մարսիալ սաղըր պիր սէս լսլէ բէբէլէյէրէք, վէ րէնկի սոլ-կունտուղու կնիթտիքճէ իսպտնատա պուլարագ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, հէմ պը-րագմըշ տըր, վէ հէմտէ, մէզքիւր վասիյեէթնամէյի, միւնտէրիճաթը-տա, քէնտի ֆամիլեասընը թանը-եըպ գապուլ էյլէմէսի, վէ հուրրիյ-եէթլէրինի ճայիզ կէօրմէսի շարթ-

լարը տախիմէթտուր պուլունմագտէ օլտուղու հալտէ, պէնտէնիզնին թա-րիֆ ու թասվիմիմ իւզրէ, պիզգաթ քէնտի էլինէ եազմընը տըր. —չէօյ-լէ քի, միւթէվէֆֆանընըն քէրիմէլէ-րի, քէնտի բէտէրլէրինին օլ սէր-վէթի ադիմէսինէ, ասլա էօզր ու միւմանեաթ գապուլ իթմէզ ատ-րէթտէ միրասթար պուլունմագտա տըրըլար . . . ,

—Մէզքիւր վասիյեէթնամէյի, —տէյի սիւալ իթտի Մարսիալ, —չիմդի պիրլիքտէ կէթիրմիշ մի-սինիզ տիր։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ . . . .

Մարսիալ, կիպրիճէ էթրաֆընա պիր կէօզ կէզտիրտի։

Մէզքիւր կէնիշ օտա տէրունին-տէ, Սիժիսմոն Լըրօատան պաշգա քիմսէ պուլունմագտա տէյիլ իտի։

Հէմտան օլ լահզատէ, հէմ նօ-թէրտէն վէ հէմտէ վասիեէթնա-մէտէն գուրթուլմագլըզտա պիր չա-րէ ատուչունտու։

Իւզէրինէ տիրսէկինի տաեբմըշ օլտուղու եազըխանէնին չէքմէկէ-րինտէն պիրինի չէքտի, վէ ֆիլտի-շի սաբաը պիր ուֆագ րէվոլվէր ատը։

Մաազալլահ, արթըգ օլ հէն-կէատտէ, Սիժիսմոն Լըրօանընը էօմ-րիւ հատտէն զիեատէ թէհլիքէտէ պուլունմագտա իտի . . . ,

Գէրէքէթ վիրսին քի, օտա գա-բուտսու աչըլտը, վէ խըտմէթճի սի-եահ Բօպէնսօնուն, միւսաֆիը ի-չին, պիր թէբսի իւզէրինտէ, ֆէ-րահաթաշ պիր չերպէթի կէթիրտի-կի կէօրիւլտու։

Յու-րտաթ եաֆթէ օլմաեըպ, նիյ-եէթի ֆահիտէսինին պօշա չըգտը-ղընը կէօրմուշքտէ, —Մարսիալ չէքմէեի նիթիսպ գաբատը։

Սիժիսմոն մէզքիւր բօրթուգալ չերպէթինտէն ճիւզիճէ իչտի,

—Էֆէնտիմ, կէօրիւնիւշէ նէզա-րէն, տաեբընըզդն միւք ու միրասը-նը թէսարրուֆ պապընտա, պիրագ աճէլէ իթմիշ օլմայընըզ . . . — տէտի մէրգում չէրպէթի իչտի-քատէն ոճնրա։

—Թայր, էֆէնտիմ, եանլըշը-նըզ վար տըր. — տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ, — էօյլէ եաբ-մագլըգտա հէմ հագգըմ վար իւ-տի վէ հէմտէ վազիֆէմտէն իտի, չիւնքի, մէյտանտէ պիր վասիյ-եէթնամէ պուլունմատըղը իչին, կէրէք իշլէրին իտտարէյինի, վէ կէ-րէք միւհրը ու տամղա ալթընտա ա-լընմագլըզ մէէմուրիյէթինի, մու-վազզաթ սուրէթտէ տէրհալ վէ իճրա իթմէ քլիք, խըսըմլըզ իգթի-զասընճա վազիֆէմտէն պուլունմուշ տուր։

—Հէր նէ հալ իսէ, — տէտի նօթէր (*), — տիմէք տիր քի, տէ-վամ իթմէքտէ օլան պիր պիւիւք նիզամընըզընդն մէնհինէ, թամ վազ-թինտէ եէթիշիպ կէլմէքլիկիմ Սա-լահտան օլմուշ տուր, վէ տիմէք տիր քի, էֆէնտի, պու խուսուսա-տա իշհարը մէճպուրիյէէթ իլէմէ-լիսինիզ։

—Շիւքհէսիզ, էֆէնտիմ, օլ պապատ քէնտիմի, գիեատէսիյլէ պահթինատ տատ իտէրիմ . . ,

(*) Պու նօթէրիմք ուտուպի հէնուզ պիզ-տէ պուլունմատըղընտան, չու գատար-հըզ մնալուտաթ վիրիրիզ քի, պիր նէվի գաատմ մէէմուրիյէէթի տիմէք տիր։ Էվ-վըլպատտա, պու պիւիւք պիր մէէմուրիյ-եէթ օլտուղունտան, զայէթլէ մի-քէաքէր տատատար նօթէրլէք իտէրէք, հէր քէսին տաղըրընտա վէ հէմ վէֆաթընտա, մնալ վէ միլքէ տայիր իշլէրինին իճրա իտիպ, վէ էվրագը միւհիմմէլէրինի տայիմա գայտ վէ հըֆզ իտէրլէր։

—Իմոի, բէճա խէբիմ զաթը-
նըզա, խապեր վիրմէքլիկէ հիմմէթ
իհթէնիզտէ, մուտմօազէլ Պէրնիէ
իլէ վալիտէյնի կէլտէյնի, գիրա,
մէրգումէլէրէ իզհարը հնարմէթ վէ
ուղուտույեէթ իհմէքլիկի, աշուրի
մէրհէպէ արզու իլլէմէքտիր. . .

Մարթիալ հէր նէ գառար քէն-
տույի զապթ իհմէքլիկէ չալըշմագ-
տա իսի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ
տախի, թէքմիլ վիճուտի տիհրէ-
մէքտէ իտի։

—Էֆէնտի, տիմէք տիր քի, հէ-
նուզ զաթքընըզ, Նօէմինին վէֆա-
թընտան պիհնապէր պուլունմագտա
օլմալըընըզ. . . — տէտի Մարթի-
ալ բէբէլէյէրէք։

—Ա՛հ, մէրգումէ տախի վէֆա՛թ
մը իլլէմիշ տիր, — տէյի պաղըրտը
մէրգում քէմալի քէտէր լուզրէ.—
վա՛հ զէվալը գառընճըղազ, վա՛հ.
—պէսապէլլի, չուհու կիպի սէվմէք-
տէ օլտուղու Պէրնիէնին ճճըրընա
տաճանա՛մամըշ տըր։

Մէրգում ճիւղիճէ սիւքիւթ իհ-
տիքտէն ոօնրա, թէքրարէն քէլա-
մէ աղազ պիրլէ,

—Լաքին, էլպէթթէ քէրիմէլէ-
րի պէրհաեաթ տըրլար ես, պարի
ծնլորը կէօրէյիմ, տէտի։

Թամ պու տագըգատա, տիշար-
տան սաղըը պիր կիւրիւլտիւ սէսի
իշլիտիլտի։

Մարթիալ սոնտաձիյէսինտէն գալ-
գարագ բէնճէրէճէ տօղրու գօշ-
տուգտա, պիր սիւրիւ սիեահլարըն,
տայիրէյէ տօղրու կէլտիքլէրինի
կէօրտիւ։

Պունլարըն էօնլէրինտէ, ժան Բը-
նօ իլէ տօգթօր ժօսլէն վէ ժիւբի-
թէր պուլունմագտա իտի։

Պունլար, Իօպէնսօնտան, էօլ-
միւշ տիւր տէյի զանն իհտիքլէրի
նօթէրին կէտիկինի իշհթիքլէրին-
տէ, իշճէ պիւտիւք պիր ֆէսատ
տէօնէպիլէճէկի իհմիմսիզինի տիւ-
շինմիւքլէրինտէն, գօշուպ կէլ-
մէքտէ իտիլէր։

—Հէր իւմիտ պօշա չըգըպ պիհ-
տի. —տէյի տիւշինտիւ Մարթիալ,
վէ եիւքսէք սէս իլէ, — մուտմա-
զէլ Պէրնիէլէրի կիտիպ քէնտիմ
չաղըրտաբըմ. . . — պէօյլէ պիր ի-
յի միւժտէյի պիղզանթ քէնտիմ վիր-
մէք իստիէրիմ. . . տէտի։

Պատէհու, Մէրքիւցյո կիպի,
մէրգում տախի, ալէթթաճիլ տա-
վուշու վիրտի։

Սիժիսմօն օտատա չօգ վագըթ
եալընըզ գալմատը։

Օտանըն գաբուսսու չիտատէթ իւզ-
րէ աչըլտը։

Ժան Բընօ, ժօսլէն վէ ժիւբիթէր
իչէրի կիրտիլէր։

Պունլարըն արգալարընտան սի-
եահլար պիր պիրինի սըգըշտըրա-
րագ պիրիքմէքտէ իտիլէր։

—Ա՛, տօգթօր, սի՛զիմսինիզ, —
տէյի սիւալ իհթտի նօթէր, — նէ՛
տիր օ, նէ՛ վարտըր տիշարտա։

—Ալլահ աշգընա օլսուն, էֆէն-
տի, էվվէլա պէնտէնիզէ շունու խա-
պեր վիրմէքլիկէ հիմմէթ իտինիզ
. . . — տէյի պաղըրտը ժօսլէն. —
պիղիմ, վէլինինկմէթիմիզ էֆէնտի-
միզ պուլունան միքթէվֆա Բիչար
Պէրնիէ պիր վասիյեէթնամէ պըր-
րագմըշ մնտըր, եօգսա պըրա՛գ-
մամըշմը տըր։

—Էվվէթ, տօգթօր էֆէնտի, պը-
րագմըշ տըր։

—Մէրհում նօէմի իլէ քէնտի
գըզլարընը հիւրր գըլմըշ մը տըր,
եօգսա տէյի՛լ մի տիր։

—Էվվէթ, տօգթօր էֆէնտի,
հէվսինիտէ հիւրր գըլմըշ տըր. . .

Ժօսլէն սեվինճինտէն էլինի կէօք-
սիւնէ վուրտու։

—Հէրչի, օլ տամ՛լ Ալլահ, քէն-
տի տատալէթինի, կէրչի իճրայէ ի-
նայէթ իլլէտի, — տէտի մէրգում,
—լաքին, չի՛ չարէ քի, էֆէնտի,
բէք կիճ եէթիշտինիզ. . .

—Կի՛ճ մի եէթիշտիմ, — տէտի
Սիժիսմօն, նի՛չին կիճ եէթիշմիշ օ-
լուեօրսուն. . . .

—Զիւնքի, տէյիլ եալընըզ Նօէ-
մի, իլլա Բիչար Պէրնիէ, գատի օ-
լարագ էճէլ բէնչէմինէ թէսլիմ ի-
տիլմիշ տիր։ Դարմէն իլէ Մարի,
վալիտէլէրի կիպի, գըրպաճլար ալ-
թընտա, ալ գանլարա՛ պօեանմըշ-
լար տըր, վէ Դօրա իսէ. . . .

Ժօսլէն լագըրտըընը պիհթիրէ-
մէտի. . . .

Զիւնքի, մէրգումուն իտամինի վիր-
մէքտէ օլտուղու Դօրա, ըչենկի մօս-
մօր քէսիլմիշ օլուպ, վէ էլլէրի իսէ
ալ գանլարա պէլէնմիշ պուլունտու-
ղու հալտէ, օտա գաբուսունտան
իչէրի կիրտի։

Զիրա, Իօպէնսօն, պէրապէրին-
տէ պէշ ալթը նէֆէր ալարագ, կի-
տիպ օտա գաբուսունու գըրմըշ,
վէ մէրգումէլի մահպուսիյեէթտէն
գուրթարմըշ իտի։

—Դօրա՛ մը, ա՛ Դօրա, տէտի
մէրգումէ տէհշէթֆէրմա պիր սէօյ-
լէյիշ իլէ, — էվվէթ, Դօրա պուն-
տան սօնրա, պաշգա հիչ պիր շէյ
իչին եաշամատըգ, անճագ վէ ան-
ճագ ախըր ինթիգամ իչին եաշա-
եահագ տըր. . . .

Պատէհու մէրգումէ, Սիժիսմօն
Լըրօանըն գօլլարընա ախթլարագ,
ըշդըրա ըշդըրա աղլամատա պաշ-
լատը։

—Օլ խային տամ, օլ ալչագ,
օլ մէլուն նէ՛րէտէ տիր, — տէյի
պաղըրտը ժան Բընօ. —չիմուի ա-
բանըլմալը, պուլունմալը, վէ թու-
թուլուպ պուրատա կէթիրիլմէլի
տիր. . . .

Պու էմրին իւզէրինէ, խթտամէթ-
ճիլէրտէն պիրի, հէմտանտէմ սի-
եահլար օրթատընտան եավրպ պիր
էօլ աչարագ, օտատան իլէրու
տօղրու կէլտի, վէ,

—Պու էմրինիզ Մարթիա՛լ իչին
մի տիր, տէյի սիւալ իհտի։

—Էվվէթ։

—Իյի՛ էմմա, մէրգում Մէր-
քիւցյո իլէ պէրապէր, պինէք ախ-
լարընտան էն զիեատ գօշուճու օ-
լան ախլարա պինէրէք, չիմուի կիթ-
տիլէր. . . .

—Էօյլէ իսէ, չաբուգ պիզ տա-
խի ախլարա պինմէլիյիզ. — տէտի
Ժան Բընօ, — արգալարընտան գօշ-
մալը վէ եէթիշմէլիյիզ։

Պու հէնկեամտէ Դօրանըն ըշդը-
րըզը քէսիլմիշ օլտուղունտան, պիր
սուրթթի հիւքմրանիտէ հարէքէթ
իտէրէք,

—Պըրա՛գընըզ գաչընըլար. . .
—տէյի էմր իլլէտի։

—Գաչընըյո՛ր մը. — տէտի Ժան
Բընօ իզհարը իսթիղրապ իտէրէք։

—Էօյլէ օլմասընըզ իսթէրիմ. . . .

—Իյի՛ էմմա, մէրգում կէրէք
հէմշիրէլէրինիզին վէ կէրէք սիզին
ճէլլատընըզ օլմուշ տուր. . . .

—Փիլիրիմ էօյլէ օլտուղուն. . .

—Բէտէրինիզին տախի ճէլլատը՛
օլմուշ տուր. . . պունուն իսապա-
թընա, չօգտան պէրի մալիք պու-
լունմագտաեըմ. . . .

—Անը տախի պիլիրիմ. . . .

—Վալիտէնիզիտէ մէրգում էօլ-
տուրմուշ տուր. . . .

—Նէ՛, վալիտէմի՛ մի. . . —տէտի
մէրգումէ բէբէլէյէրէք վէ թէք-
լարէն կէօզ եաշլարը տէօքմէկէ
պաշլաեարագ. —Ա՛ճապա եանը՛չ
մը անլատըմ, ա՛ճապա եանը՛չ մը
իշհթամիմ. Նէ՛ սէօյլէեօրսունուզ,
մէկէրչի վալիտէ՛մ տէ մի վէֆաթ
իհմիշ տիր։

—Էվվէթ, քէնտի եաբանըքն-տան միւթէէսիր օլարագ, ո տա-խի վէճամ էյլէտի . . . :

Գօրա պու մնուիւմաթը միւէլլիմէ իւզէրինէ էղհարը թէհավվիւր ի-տէրէք պաղըրտը :

—Եա՛, վալլահ՛մ տէ էօլմիշ տիւր էօյլէ՛ մի . —տէտի մէրդումէ . —տիմէք տիր քի, մէրդում գան-ը գամիլ աատամ, բէէէրիմ կի-պի, վալլահ՛մին տախի գանըդըզ՛ օլմուշ աուր :

—Տիմէք տիր քի, մէրդում գա-թիլին արգասընտան գօչուշմագըզ իգթիզա իտէր, էօյլէ տէյի՛լ մի :

—Խո՛յր, աղա . . . պըրագընըզ վարըն պաչը՛ն . . . :

—Ռէք իյի էմմա, ախըզ ինթի-գամ լաղըմ աըր . . . :

—Իչմէ պէնտէ անը՛ միւչիւն-մէ քէէյիմ, — տէտի Գօրա, ժան ըզնօնուն քէլայինը գամ իտէրէք . —Գուրատա, պիր սուրէթի քէա-միլէատ ախըզ ինթիգամ իմմէ-գըլիք օլամազ, չիւնքի, եալընըզ քէնտու-սինէ ճէզայի սէզասընը չէքմիր-մէքլէ, վէ վուրուպ էօլտուրմէք-լէ, լաղըմ կէլէն ինթիգամ ալըն-մըշ օլամա՛զ, —մէրդումուն հէյյէ-թամիզ օլ պօրճլարընը թէմամըլէլ էտա իմմիշ օլմագ իչին, գանտան վէ էօլուտէն զիեատէ չէյի՛ր լա-զըմ աըր :

Գօրա եիւզիւնիւ նօթէրէ տօղրու չէվիրտի, վէ չիտտէթլի պիր սէօյլէ-յիշ լէ մէրդումէ,

—Ռէտէրիմիզ պիզի էօրըլիքաէն աղատ իտէրէք, հիւրր գըլմըշ աըր, էօյլէ տէյի՛լ մի, տէյի սիւալ յա-լէտի .

—Էվվէթ, մաամաֆագէլ, հէմ ա-զատ, վէ հէմտէ զէնկինի գըլմըշ աըր սիզի . . . —Ռէտէրինիզ պիր վասիյէթնամէ պըրագմըշ աըր, վէ մէզքիւր վասիյէթնամէնին հի-միւնէճ, քեաֆֆէյի մնալ ու միլ-քինէ վէ էշհասի ասիրէ վէ նու-գուտու քեամիլէտինէ սիզ միւթէ-ահհիրլէֆ օլաճագ-սընըզ . . . :

—Իմմի մաատամ քի հէմ սէրվէ-թէ վէ հէմտէ հուրրիյէթէ մալիք օլաճաղըզ, չիմտի պու տագըգա-տա, ճէնապը Հազդէն հուզու-րունա եէմին իտէրիմ քի, կէրէք մէզքիւր սէրվէթի վէ կէրէք մէզ-քիւր սէրպէսթիյէթի, մահզա մէզ-քիւր մնագաէտէ, եանի ախըզ ահհ (ինթիգամ) ահրֆ ու իսրաֆ իտէ-ճէկիմ տիր . —Աղատըմ, կէօզ եաշլարը տէօքտիւմ . . . եալմար-տըմ, ըէճալաը իմմիտիմ . . . քեաֆ-ֆէյի կէօզ եաշլարըմ պօշա՛ կիմ-տիլէր . . . — պունլարտանտա գա-թինագար, պէն չիմտի նէ պիր կէնճ եանի պագիրէ գըզըմ, վէ նէտէ պիր գարը, իյա թէքմիլ վիճու-տիմ ախըզ ինթիգամ մնագաէտինէ մէնտուազ ու մահուֆ պուլունմագ-տա՛ տըր :

Գօրա իւզէրինտէ, պու քէլամ-լարը թէէաֆֆուզ իյլէտիկի վա-գըթտա, էօյլէ պիր տէհշէթլու հալ ու էսէր պուլունմագտա իտի քի, ատէթա ատամա իւրքիւնթիւ կէլ-մէքտէ իտի :

Էթրաֆընտա պուլունանլարըն քեաֆֆէյի տախի, մէրդումէնին պու լագըրտըլարընը իչիտիպ վէ եիւզէրինէ պագտըգլարընտա թիւլէրի թիքէն թիքէն քեսիլե-ըէք, պիւթիւն վիճուտարըյլա տիթրէմէկէ պաշլատըլար :

—Թէոկինի հիտտէթ իյէ, բա-հաթը գալպ իւզրէ օլունուզ, մնատ-մաղէլ, ըէճա իտէրիմ . . . —տէ-տի Սիժիսմոն Լըրօա եավաշճաճըգ սէօյլէեէրէք :

—Ռէք իյի, տօսթում, քէք ի-յի, էօյլէ եապաճաղըմ, վէ եալ-նըզ հիտտէթիմի թէոկինի իմտիրմէ-յիպ, իյա քեաղի զայրէթ վէ ճէ-սարէթի տախի իտէճէկիմ . — տէ-յի ճէվապ վիրտի կէնճ գըզ : — Տօգթօր, — տէտի մէրդումէ իյա-վէյի մէզաճ իտէրէք, վէ ժօսէֆինէ խիմաապէն սէօյլէեէրէք, — հէմ շիրէլէրի՛մ նէբէտտէ տիրլէր :

—Խասթախանէտէ տիրլէր, մնատ-մնաղէլ :

—Օնլարճա տախի պիր թէհլիքէ պուլունմագտա՛ մը տըր :

—Եի՛ քիւրէ՛ք օլսուն Ալլահա, խա՛յր, վէ հաթթա, քեզալ իճիտ-գամ իմմէք իւզրէ պուլունմագտա տըրըլար . . . :

—Կէօթիւրիւնիւզ պէնի օրտա-եա . . . զիրա, մէրդումէլէրի կէօր-մէք վէ գուճագլամագ իսթէրիմ... —պատէհու կէօթիւրիւնիւզ պէնի վալիտէյնի մէզարընա . . . :

Մէդքիւր օտաեա թօպրանմըշ օ-լան պիր իմագըմ խոպգ, ոռնըտ-տան կէլմիշ օլան Տօլօրէզ տախի իչէրիսինէ օլտուղու հալտէ, օտա-տան չէզտըպագ, էվվէլա խասթա-խանէյէ, վէ պատէհու տախի, Նօէմինին եամթմագտա օլտուղու գապրմոթանա կիմտիլէր :

Մարսխալ իյէ Մէրքիւցցա խոս, Բօրճօ-Բիգօեա տօղրու, զաթէն խայրիճէ եօլ ալմըշ իտիլէր :

Մէրքիւցցա գօշուպ ախըրտա, էն այէալարընտան իյէ ախ տօ-նամտայրդ հաղըրլամտըրմագտա իչէն, Մարսխալ տախի, իշկիւզար-լըգ խոսէրէք, եօզըլհանէօնտէն կէչմիշ, չիֆթէ քիւիւրլի գատանը աչմըշ, վէ ճէպէլրինէ, ոլտաղլըմ-կի գատար լնտա վէ պանդնօմլար գալտըրտը տօղտուրմա չոխ :

Պէօյլէ մի՛ք քէմմէլ պիր սուրէթմտէ ճէպէլրի բարա տօղու օրտուղու հալ-տէ, Մարսխալ կիտիպ Մէրքիւցցա-ըէ պուլմուշ իտի :

—Էֆէնտի, պարաեա կէլիշի-նիզտէն անլաշըլմագտա տըր քի, իչէրտէ իշլէր ֆէնա պիր սուրէթ քէսագ իթմիշ օլմըշը տըրըլար, էօյլէ տէյի՛լ մի, — տէտի Մէրքիւցցա եավաշճաճըգ սէօյլէեէրէք :

—Էվվէթ, էվվէթ, հէմտէ իշլէր օ գատար ֆէնա պիր հալտէ տիր-լէր քի, հէմտէն պիր տագըգա էվ-վէլ գաչըգ պուրթուլմագլըզտան պաշգա հիչ պիր չարէ եօգ տուր . —Էմմի պատիրէթի իգթիզաըճա, չարաւգ եօլա տիւշմէլի, վէ քէ-քտէ սողը սիւրէրէք իլէրու տիւշմէլիյիզ, եօգտա, ֆիրարտըմըզդն ֆարգընա վարտըգլարը անտէ արգամըզդան տիւշէրէք պիզի դօվլատանաճագլա-րընտա շիւբհէ եօգ տուր . . . :

—Պինէյիմ, էօյլէ խոս . . . տէ-յի պաղըրտը Մէրքիւցցա :

—Էվվէթ, պինէյիմ . . . —տէ-տի Մարսխալ :

—Էֆէնտի, եանընտա բարա մալ մը տըր :

—Էվվէթ, չիմտի սանտըգտան պիրագ էօտիւնճ ագճէ դոլտը-տըմ . . . :

—Նասըլ պարի ճանըճա՞ պիր շէյ մի տիր :

—Ռայմոնտա վագիթմ օլմատը . . :

—Էօյլէ խոս իչիմիզ եօլունտա տըր . — հէմտէն եօլու էլէ՛ ալալըմ :

Իչիմիզ տախի տիյարա պինտի-էէրի կիտի, մահմա զատը եէրլէշ-տիրմէկէ պաշլատըրլար, վէ գար-չուն կիտի կիտէրէք, վէ գարատը եէրլէտտէն կէչէրէք, Կուտտոն-լուտան Բօրճօ-Բիգօեա կիտէն պիւ-յիք ճատտէեէ չէգմագլըզա չո-ւէշըէլար :

Պունլար, հէր քէսին քին ու գա-բագընը թահրիք իմմիշ պուլուն-

տուգլարբնատան, տէյիլ եալընըզ Գօրատան, իլլա սայքի ալ գատար տախի սեեահլարբն ալազը ինթիգամ գալդըշաճագլարբնատան չիւբհէ խոխպ գօրգմագտա խոլլէր։

41

Եէվմի մէզպուրուն ագշամքազ, Գօրա իլէ Տօլօրէզ, վէ Սիմխոճն Լբրուա, վէ Ժան Լընօ, վէ տօգթօր Ժօլէն, Գարմէն իլէ Մարինին եահմագտա օլտուգլարը չինֆիէ եահմազէն պաշընա թօբլանմքէշ խոլլէր։

Մէրգուէ կէնճ գըզլարըն աղրը վէ սըզըլարը, հէրնէ գատար տահա շէհիտ տուրէթմէ խոլ իսէտ, խոռխոռանէյի թէրք իլէ, քէնտի տայիրէլէրինէ նազէլ խոխմէքլիկի խոթէմիշ խոլլէր։

—Նասըլ օլուպտա, — տէյի Գօրա նօթէրէ սիւալ իլլէտի, օտանըզտա պուլունան եառըճըլար, կէրէք տօգթօրա վէ կէրէք Մ. Մինչէ Սէրվանտա (Ժան Լընօեա), զէվալը բէտէրլինէն պիր վասիյեէթնամէ գոմքէշ օլմաըշը պիլմէտիքլէրինէ, պիր տուրէթի գավիյեէտ պէեան իլլէմիյէր տիր . . .։

—Ա՜հ, մատմօազէլ, օլ խուսուսբէք էսէֆ օլունաճագ պիր շէյ տիր . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Սիմխոճն Լբրօա, քէմալի մահճուպիյէթի վէ մահզունիյէթի իւզրէ, — Օլ պագտե գուսուր պէնտէնէտ օլմուշ տուր . . . ալագտէ պիսիքլիք գուսուր խոմմիշիմ տիր . . . —իշ վէ մէէմուրիյէթիմ վէ սինեմա իգթիզաբնճա, հէրնէ գատար էօզր ու աֆվէդ գապուլ խոմմէշ իսէտ, խնամլըգ պուէա, հէրնաբլ էսէ, սէօյլէմէկէ ունուխմուշ օլտուղուճատան, պու գատար ֆէնալըգլարա սէպէպ օլմուշուտ տուր քի, պու թագսիրաթքէրն հէր վագըթ խոթբըգմա կէլէճէկինտէ, վէ մունճիպի մահճուպիյէթիմ օլագաղընտա չիւբհէ եօգ տուր. — Նօրճու օլագաղըմ կիւն խանէմէ վարըլ օլտուղուճատա, կիճէ պիր սաաթ իլէրի կէչմիշ օլտուղունատան, չիզատանըմբ սանաբզա գօեատագ պագլամքշ, վէ սապահլաեբնատա, քեամիիսիմ Տիէկօ Սիլվաեա, Կուատեանիքատտա, պէնիմ թատրիֆիմ իւզրէ եազըմըշ օլտուգ կէթիրմիշ պուլունտուղում վասիյեէթնամէյի, մէզքուր չինզատանըմբն կիպի պիր մահէլինէ վարմ խոմմիշ օլտուղումու սէօյլէմէկէ ունուտագ, պըրագբագ եօլա չըգմըշ իտիմ . . . —իտիո, ասֆվընըզը սիլէրիմ, մատմօազէլ . . . ասֆվընըզը սիլէրիմ, վէ օլ պագտե ըէնա. լար իսէրիմ, զիրա, զամէն քէնտիմ, քէնտիմէ, պու թագսիրաթքասֆվ խոմմէեէճէկիմ տիր . . .։

Նօթէրին պու ճէվապընա գարշուզ օլարագ, Գօրա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյիպ, իլլա քէմալի հիւսնի թէվէճճիւհ վէ մուհապէթ իւզրէ, մէրգումուն էլլէրինի թուխտուպ ալգագ։

—Հէյլէ համի օլտուն քի, —տէտի Սիմխոճն, —պախխեասրալըզմատան վէ եոխսա պէտագախխըզմատան, էնտայի բահատ վուգու պուլան էոճֆէնկիզ պիր վագատա, եօլումու տէվամ խոմմէքլիկէ մանի օլտուղունատան, կէրի տէօնիպ կէլմէքլիկիմ իճագ խոմմիշ տիր։

—Տիմէք տիր քի, սէօյլէնտիկի կիպի, պիր ֆուրթունատա խուխտուտագ, խէլէֆ օլմագլըգ թէհլիքէսինտէ պուլունմուշ օլմալըմբնըզ, էօյլէ տէյի՞լ մի, տէտի մէրգուէ։

—Էվվէթ, մատմօազէլ, ֆագաթ, մէզքուր թէհլիքէ, ատհիհէն պիր ֆուրթունատա եիւզիւնտէն հասըլ օլմաեբզ, իլլա պիզի Ֆրանսատա կէօթիւրմէքտե օլան Ֆիւսա նամ սէֆիլինէեէ, Ֆիլատէլֆիա գարշըբնատա, տիւմէնճիսի սէրհօշ պուլունան պըր Ամէրիգա վաբօրու չոխտըզնատան, սայքի սէֆինէմիզի իքի բուրչա խոմմիշ տիր . . . վէ անինտե պատրը տէրհատա դուրգ օլմուշ տուր . . . —պալըգճը գաեբզլարը եէթիշէրէք, եօլճուլարըմզըզտան բէք աղլարընը գուրթարըպալըմիշլէր տիր . . . —Հէյլե պէնի խոչ, պիր Ֆրանսըզ խապէրճի վաբօրունուն չալուբատը գուրթարմըշ օլուպ, վէ տիկէր գուրթուլան պէտախի եօլտաշլարբմքն իչլէրինտէ պուլունմատըզընտան, պէնիմ խոմիմի տախի սէհվէն, պիշարե խէլէֆ օլանլարբն ահֆիթէրինէ գայա խոմմիշլէր տիր . . . — Պու ֆէլաքէթ պէնիմ իչլն ուղուրլու պիր շէյ կէօրինմէքտե տէյիլ իտի . . . — պունատատա գաթի նազար, զաթէն ատնտըգլարբմ տէնիզէ կիթմիշ օլտուգլարբնատան, եօլճուլուզունա տէվամ խոտպիմէք իչլն, եանքմատա նէ բարա գալմըշ իտի վէ նէտե կիյինէճէք էլպետե . . . քէնտիմի պիր թագրիպ պիր Իսքանդօլ բօսթա վաբօրունա աթտըմ, վէ տիւն ագշամ Ֆօրթօ–Րիգօեա վարըլ օլարագ, բէտէրի ալիգինիզ պաշընա կէլէճն ֆէլաքէթի, վէ վասիյեէթնամէնին արտընըլմատըբը, վէքիլինէն խապէր ալտըգըմատան . . . պու սապահ հէմուն սինա պինամիկիմ կիպի, գալըմիմ զայէթլէ միւքէտտէր օլուպ, վէ իւզէրիմտե ֆէնա պիր տույգուպար էսէրլէրի հիսսիյէմքտե պուլունտուղում հալտե գօյտում կէլտիմ . . . —վէ իչտէ, հայըֆ, չիմտի պուրատա անլամագտաեբմ քի, մէկէր իսէ, օլ հիսս իլէհիկիմ ֆէնտա տուլդուլար, թէհլի չէյլէր տէյիլ իտիլէր . . .։

Գօրա ճիւղճէ սիւքիթի իւզրէ տուրտուգտան սոնրա, թէքրարէն քէլամէ ագաղ պիրլէ։

—Սիզի դուրթարան պիր Ֆրանսըզ պէյիլիկի մի իտի, տէյի մէզդուճէ սիւալ իլլէտի . . .։

—Էվվէթ, մատմօազէլ . . . — տէտի նօթէր, —պիր Ֆրանսըզ պէյիլիկի քի, պուրատա Կուատեանիլա լիմանընտա իւչ այ պէքլէտիքտէն սոնրա, Գըրէսթէ տօգտուր հաբէքէթէ էմր ալտը եօա չըգմըշ իքէն, Ֆիլատէլֆիա գարշըբնատա եէթիշտիկինտե, մուզայիքի օլարագ, կիթմէյիպ, պու լունատուղու եէրտե տուրտագ, էմր ու թաալիմաթը ճէտուէեե պէքլէմէքտե իտի . . .։

—Է՜յ, — տէտի Գօրա լէհճէօնիմտե աչուլի մէրթէպե պիր խէէսիր հասըլ օլարագ, — մէզքուր պէյիլիկնի իտի՞ նէ իտի։

—Լէքլէր (չիմշէք) . . . —տէյի ճէվապ վիրտի նօթէր, —հաթթա, կիթմէզտէն էվվէլ, դէվալը բէտէրլինիզե վիրտիկիմ սոն վիզիթատոա, պուրատա կէօրնւգ գօնուշմագլըգ իդդիալինե նայիլ օլտուղում, մէզքուր կէմինին գապթանըքնատան պուլունան կէնճ պիր զապիթէտե, օրատա կէօրտիւմ . . .։

—Ամման Տօրտէյ . . . — օլմալը տըր, տէտի Գօրա եավաշճա սէօյլէյէրէք, վէ բէնկի մատմէր օլուպ, վէ տօտապլարը տիմիրէեէրէք։

—Էվվէթ, մատմօազէլ, իհտա քէնտիսի։

Պու ճէվապ իւզէրինէ, Գօրա պաչընը էյէրէք, կէօղլէրի էօնինէ պագմատա պաշլատը։

Մէրգուէնինն անլը գաթմէրլէն-

ան, —պուրուն տէլիքէրի քէնարլարը օյնատուեա պաշլատըլար, — վէ գանն իտէրսին քի, ֆիլքրինտէն կէչմէքտէ օլան հէյկէլլու վէ տէհշէթլու պիր խաուիրի կէօրմէք իսթէմէնօլ կիպի, կէօզէրինի գա-բատը։

Զիւնքի, օղ լահզատէ, մէլուն Մարսիալը խաուիրի մէյսանէ չըգարատ, մէրգում մաշուգու պուլուտան օֆիչէռալըն իմէղքքիրի ի-լէ քէնարի ապատլատա ալիքնի վէրմէշ խոր։

Մէղքիր մէլուն խաուիրին ֆիքրինտէն վէ կէօզէրի էօնիւնտէն տէֆ օլուպ կիմմէսինէ չալըշմադա խոր իսէտ, պիր տիւրլու մուհաֆազատա խոր։

Ծագրի, ապատան սէքիզ ան սանիյէ կէչմէքտէ, իւզէրինէ հա-սըլ օլմադ օլան իմէէսիրէ գալէ-պէ, վէ քէլմատա ապաղ պիրլէ,

—Նա՞զԼ, մէրգում Մ. Տօրսէյ, պիրդիմ հագդըմըզատա հիչ լագըրտը իմէղ մի, —տէյի սիւռալ իյլէտի։

—Էվէթէմ, մատմօազէլ, — տէ-յի ճէվապ վէրտի Սիմիտամն, —վէ հաղիգա, պուրատա կէօրմիւշ օ-տուդու հիւանի հիւրմէթի վէ բիա-յէթլէրտէն տօլայըտատա չօդ թէշէք-քիւրլէր պէհան իյլէտի... —տօղ-բուսու, մէրգում կէնճ զաղիմը, քէք ճանըմ սէվմիշ տիր, վէ ա-շուրի մէրհէմէ իմանօին իյլէմիշիմ տիր...։

Մէղքիր Լէքլէր նամ վաքօրատա պուլունան զաղիմլէրը պէյնինէ, ացացա, գանդի խատաֆտա կիտէ-ճէքլէրինէ տայիր պիր լագըրտը կէչմէքտէ՞ մի խոր...։

—Շնորհէնիլ, մատմօազէլ...։

—Ացացա նէ՞րէյէ կիմմէք զան-նընտա պուլունմադատա խոլէր։

—Օնլարըն իմիդ տատարըգտա կէօ-րէ, կուճանատա վագը Ցրանտա գէքէլարընա նէղարէթի իմմէքլիկ տայիր էմի ատացադլար, վէ մա-հէլի մէզպուրէ պիր չօդ բօլիմիդա իէօհտէթիյէ մինիսթէհտ պուլու-նանլար կէօրինմէյէն պիր։

—Պու գատարճըգ մանիմաթի Գօ-րա իչին քեաֆի սաեղլատըգընատն, արթըգ օղ պապատ պաշգա պիր չէյ սիւռալ իմմէտի։

Վադըթ կինճիմիշ օլուպ, Գար-մէն իլէ Մարի պիրատ լահտի վէ սիւքլիւնէմի հալ իւղրէ գալմադ-լըղա մինհաճ պուլունուդատն պաշգա, Գօրա քէնարնի տախի, հէմշիրէլէրի մինիլու պի մէճալ պիր հալատ պուլունաուդունատն, վէ Սիմիտամն Լըրօա, ֆէրատաը տա-պահլար էրքէնատէն Բօրիօ-Րինգօա տէօնէրէք, մէղքիր վահիյէմինա-մէնին իճրասը իչիյէ մէչղուլ օլա-ճալընատն, արթըգ տաղըլըպ հէր քէո օտատընա չէքիլմէքլիկի էհէմ-միյէթտէն տատ իմտիյէր։

Ժան Րընօ իլէ տօգիօր ժօս-լէն գատուտատն տիշտը չըգար ի-քէն, քէնարլէրէ պէքլէմէքտէ պու-լունան ժիւրիմիէրի կէօրատիլէր։

—Էֆէնտիմ տօգիօր, — տէտի մէրգում, շուրատատ պիր էսիր վար տըր քի, զամընըգ իլէ Մ. Ժան Րընօեու պէքլէմէքտէ տիր, պիրա, սիղէ սէօյլէյէճէկի վար իմիշ...։

—Նէ՞ իտիյէօր իտիշ։

—Օիգե պիր չէյ խատըր վիրէ-ճէք իտիշ...։

—Նէ՞ իտիշ ացատա։

—Պիլմէմ, մէրգում, մահգա սիղէ սէօյլէմէք իտիյէօր...։

—Ինչ իտիշ մէրգում պագա-լըմ...։

—Ատօնի նամ քիմէանէ տիր, է-ֆէնտիմ...։

—Կէլմին պագալըմ... նէ ի-միշ սէօյլէյէճէկի տինիյէյիմ...։

Ժիւրիմիէր իչի բարմաղընը աղ-ղընա կէօթիւրէրէք, ացայիպ տու-րէթատ պիր քուշգ չալար։

Մէղքիր քուշգըն սէսի իշիտիլիր իշիտիլմէզ, գարանլըգտա մէյատա-նէ պիր արատ կէլէրէք, Ժան Րը-նօ իլէ տօգիօրուն գարշըսընա տի-քիլտի։

Տօգիօր մէրգումա սիւռալ իտէ-րէք։

—Նէ՞ օ Ատօնի, քէյֆի՞զ մի-սին, տէյտի։

—Իյիր, էֆէնտիմ...։

—Եօգտա պիր գուտուրտա պու-լունտուղտա, ճէզա՞մը չէքէճէք քի-նի տէյի գօրգմադտա սըն...։

—Իյիր էֆէնտիմ...։

—Իսմի էօյլէ օլտուգտա, սէօյ-լէ պագալըմ, նէ՞ իսթէրսին...։

—Սէօյլէրիմ էֆէնտիմ... լա-քին, էվվէլա չունու պիլմէք իսթէ-րիմ քի, սէնօր Մարսիալ իլէ սէ-նօր Մէրքիւցցա պուրատը թէրք ի-տէրէք կիմմիշլէ՞ր մի տիր, եօգտա տէյի՞լ մի տիր...։

—Էվվէթ, սահիհ տիր, ծիլար կիմմիշլէր տիր...։

—Արթըգ պուրատա կէ՞լմէճէ-ճէքլէր մի տիր...։

—Իյիր, ապա կէլմէճէճէքլէր տիր։

—Է՛յ, պիզիմ քէնտիլէրինի սէվ-մէքտէ օլտուղումուզ, վէ քէնտի-լէրտէ պիզի սէվմէքտէ օլան, մի-թէվէֆա էֆէնտիներին գըզմըրը, պուրատա միսթէսարըրըֆ օլաճագ-լա՞ր մը...։

—Հայ հա՛յ, թըպգը բէտէրլէրի կիպի, թէքմիլ պուրանը սահիպէ-լէրի օլաճագլար տըր...։

—Էօյլէ իսէ չինճի հէր պիր չէյի սէօյլէյէ՛պիլիրիմ, էօյլէ՞ մի...—տէյի պաղըրտը արատ Ատօնի, սէվինճլիճէ պիր սէօյլէյիշ իլէ։

—Հայ հա՛յ, հէմ սէօյլէյէպիլ-րսին, վէ հէմտուէ իսթէրիմ քի հէր նէ իսէ սէօյլէյէօրսին... —Նէ իմիշ օ, սէօյլէ պագալըմ։

—Սէօյլէյէճէկիմ չէյ, մէրհում էֆէնտիներին վէֆաթընա տայիր տիր։

—Նէ՛, օղ պապատ պիր չէ՛յ մի պիլմէքտէսին... — տէյի սիւռալ իմտի Ժան Րընօ, պիր մէրատը ա-պիմ իւզրէ։

—Օղ պապատ պիր չօդ չէ՛յ պիլ-մէքտէյիմ... — ամճըլար իլէ պիրլիքտէ Մօրն-Րուժա գարան ամընա կիտիլտիկի կիճէ, պէնատ պիրլիքտէ իտիմ... —պիզիմ է-ֆէնտի, էօյլէ պիր գապաճա ուղ-րատճարատ էօմէ՛յիտ... —իլլա, գատան օյարատ էօլտուրուլտու ի-տի...։

—Գէնատ էօյլէ օլմադընը, գա-վիէն ինանմադատա խոսիմ... — տէտի Ժան Րընօ, տէտի քէնտու քէնտույէ Ժան Րընօ։

—Էօլտուրուլտո՛ւ միւ խոտ... — տէտի Ժան Րընօ, —լաքին քի՛մ խոտ պու ճինաճէթի իչլէէն։

—Քի՛մ օլաճագ, մէրհումուն եէկէնի՛ օլան սէնօր Մարսիալ պիգ-զամի քէնտիսի խոտ...։

—Նէտե՞ն պիլիճօրսուն սէն էօյ-լէ օլմադընը։

—Նէտէն պիլէճէկիմ, սէնօր Մարսիալ Թիւֆէնկինի եիւգիւնէ ալտըղընատա, պէն քէնտիտէն, ան-ճագ օն սեաղ եիրագտա պուլուն-մադտա խոսիմ... մէրգումուն քէ-մալի տիդգաթի իւզրէ թէէթիկի սը-գըշըրտարագ, էֆէնտիճի նիշան ալտըղընը կէօրսիւմ... քէզալիք էֆէնտիներին վուրուլուպ տիւշտիւ-կիւնիւ կէօրսիւմ...։

—Մէրգումա, եէկէնիներին գուր-չունու Թէատիւֆ իտէրէք վուրուլ-տուղունու, իչտէն պիլի՞ճօրմու-սուն։

—Օվ պապաե խապաթըմ տախե վար որը . . . :

—Նէ՞յիմիշ խապաթըն, չափո՛ւգ, սէօյլե պագալըմ . . . :

—Էֆէնտի վուրուլուպ տուշտուքըն ոնըրա, սէնօր Մէրքիւցյա, սէնօր Մարսխալըն եանընա կէլիպ, վե պիր էլինի մէրգումուն ումուզունա վազ խաերէք, —Սինո՛ր, -ինէ ընդէ՛ էուէյմ, էնըն եօլե դէր ե՛-ըշո՛ն չէ՛ուինէ՛ւ է՛, -ինէ էաւէ գէնո՛ն ե՛-ըշո՛ուշ-ե՛ո՛ ուշ . . . տէուիկինի, քէնտի գա՛լագլարըմնա խյնիմտիմ :

—Ա՛, — տէյի պագըրաը ժօսլէն, — պունտանտա պիւյիւք վե գավի պիր խապաթ օլմ՛ազ . . . —լաքին, սէն պունու չիմտիյէ գատար նիչի՛ն խապէր վիրմէտին . . . :

—Զիւնքի գօրգմագտա խոմ . . . —տէտի Աճօնի բէբէլէեէրէք :

—Ինմանէ՞ն գօրգմագտա խոին :

—Գօմանտար սէնօր Մէրքիւցյատան տա գօրգմագտա խոմ, սէնօր Մարսխալտան տա գօրգմագտա խոմ . . . —չիւնքի, պուրանըն էֆէնտիսի օնլար օլմուշլար իտի . . . չիւնքի եավընըզ օնլար էմր խոիպ գարըշմագտա խոիլէր . . . մէրհում էֆէնտիներին զէվճէսինի վե քէրիմլէրինի պիրլե գըրպաճլար ալթընտա էզտիրմէքտէ խոիլէր . . . եա մահալլահ, պէնտէնիզ կիպի հադիր պիր քէօյէ, գավգըպտա պիրինե, էկէր սէօյլէյէճէք օլտա խոիմ, ահմապա նէլէ՛ր վե նէլէր եապմաեահաճագլար խոի . . . :

—Հադգը՛ն վար տը՛ր . . . —հայտէ գուդում, կիթ իչինէ, Ալլահ սէնտէն բազի օլսուն, սէնինի իչինի գօրգահագ հիչ պիր չէյ եօգ տուր . . . :

Ֆօգթօր ժօսլէն, Ահմանիյէ պիր գաչ բարատա պախչէյ վիրտիկինատէն, մէրգում քէմալի էֆէնտիյէ վէ մէճմունիյէթի լուգրե պըրտագըզ իչինէ կիթտի :

—Էյ տօգթօր էֆէնտի, —տէյի սիւալ իթտի Ժան Բընօ, —կէօրտիւն՛ւզմիւ, տէրքեար օլան չիւքհէմտէ հագգըմ եօ՛գմնա իմիչ, պէնտէնիզ սիզէ, էր եա կիճ, պու ճինայէթին իսպաթը մէչտանէ չըգահագ տըր, տէյի խոտտա իմմէքտէ տէյի՛լ միյիտիմ .

—Հադգը՛նըզ վար իմիչ, նիհայէթ, իսպաթը մէչտանէ չըգտը իսէտէ, էսէֆ օլունուր քի կիճ չըգտը, պարի մանտոմահզէլ Գօրա, քէնտի էֆքեարըննա իսրար իթմէմիչ օլսա խոի, Մէրքիւցյա իլէ Մարսիալը հէնուզ ճէզիրէտէն գաչմալարըննա վագըթի պըրտագըլմագտըգը՛ն, Բօրիօ-Լիգօտա էլէ կէչիրիլմէմի միսմքին օլագիլէճէք խոի . . :

—Տօգթօր էֆէնտի, օլ խուսուստան արզուսունտա պուլ՛ունմահքընդը, — տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ :

—Մէպե՛պ . — Մէկերչի մէրգումուն սահիպ ճինայէթլէրին, պիրա միճահաթի գալմալարընը ճայի՛զ մի կէօրմէքտէսինիզ . . . :

—Խայր, էֆէնտիմ, պէնտինիզ տախե ճէզա չէքմէլէրինի արզու իտէրիմ, լաքին իսթէրիմ քի, ճինայէթլէրի ազամէթի նիսպէթինտէ ճէզա չէքսինէր, վե էօյլե ճէզալէր չէքմէլի տիրլեր քի, ճէզա գանունամէլէրինտէ էմնալի պուլունմագտա օլմասընը . . :

—Նէ տիմէ՛ք իսթէտիկինիզի անլահամահօրում . . :

—Մէկերչի մահտուտպէլ Գօրանընը հայդըրարագ սէօյլէտիքլէրինի իչի՛թմէտինիզ մի, «Ալլահ կէչ՛ուրսուն ըզ-ըզը գէօրէ՛ո՛, ե՛ւմ՛ո՛զ չէճ՛ո՛ը ինի՛ն . . . չի՛մի գէն նէ գէր կինճ էըզմ՛ զի նէ գէր է՛ըզը՛մ, գէն մա՛ւը գէր գ՛ուը

է՛ըի՛է՛ո՛ գէնո՛ոգ էի ո՛ը՛ո՛ճ գէր գ՛ի՛ո՛ճ չի՛ո՛ , տիմէտի մի խոի :

—Էվվէմ իչի՛թմիմ պունըարը, վե օլ վագըթի սիզին կիպի, պէնիմ տախե իմ՛իչլէրիմ իմ՛իքէն իմ՛իքէն օլտուըար խոի :

—Ֆօգթօր էֆէնտի, իմ՛իճատ իմ՛մէկիսինիզ քի, մէրգումէնին պուլագըտըըարը, էօյլե պօշ լագըրտըար տէյի՛լ խոիլէր . . . —չիմտի անլատընը՛զ մը պէնտէնիզին էֆքեարընը, պէնիմ իմ՛իգ ատըմճա, մէրգուման ալագլարըն չէքէճէքլէր ճէզալար, էօյլե նիսպատ ու գավանինի մէչրուա ճէզալարը օլմահքը՛զ, իլլա, Բիչար Պէրնիէնին քէրիմէտի մահտուտպէլ Գօրանընը, ահնը՛զ ինմիգտա՛ ճէզալարը օլագագ տըր . . :

* * *

Սիմիտմանն Լըբօանընն նահէհանի վե հիքմէթի նէիմնտէն օլան ահտէ՛իմնտէն իմտա՛ պիր ոյ սօնրա, իւչ նէֆէր էօքսիւզլէր, քէնտի բէտէրլէրի միրատընա, քէտմիլէն միսիոներքի օլտուլար :

Հիւքիւմէթէ վիրիլմէսի լագըմ կէլէն խարճ վե մէսարիֆաթ վիրիլմիքտէն սօնրա, մէրգուման էօքսիւզլէրէ միրաս գալան մէպալիզի ազիմէնին, իտտա էլլե պիր միլճօն պէշ եիւզ պինն ֆրանգա պահը՛զ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր :

Գարմէն իլէ Մարի քէտմիլէն քէսպի իֆագաթ իմ՛տիլէր իսէտէ, ումմուղլարընտա այըլմըշ օլան գըբ գըրմըշըզ եարտաչարընն պէրէլէրի հէնուզ Թէքմիլ կէչմիշ օլմատընդէնատան, եաման եավաշ եավաշ սահուշմագտա խոիլէր :

Մէզքիւր եարտաչարընն, Մէրքիւցյանընն գըրպաճլարըյլա այըլմըշ օլմալարընը հէր քէս տէր խաթընը իտէպիլիր :

Թէքմիլ չիֆթլիքտէ, հէր պիր իչէ, զաթէն տէրքեար օլան գայըրէթի իւզրէ տեվամ իտիլմէքտէ խոի :

Գօրա, քէնտի գայրէթինին գաթի պէ գաթի արթըրտագ չալըշմագտա խոի . — Հէր թատոգը տօղաշմագտա, հէր գօմանտաեը վիրմէքտէ, վե հէր չէյի կէօզէտիպ գաեընմագտա խոի :

Մէրգումէ հադգընտա, սիեահլար իւզերինտէ, զաթէն տէրքեար օլան հիւանի մէվէտտեթի ատա էքսիլմէտիքտէն պաչգա, հատտէն զիեահատէ տախե սրթմագտա խոի :

Մէրգումէնին պաշ մանավինի պուլունան Ժան Բընօ տախե, հէր քէսին հիւանի թէվէճճիւհինի գատանմագտա խոի .

Հէր նէ գատար, Գօրա, էվվէլքի հալինտէ տիր կիպի կէօրիւնմէքտէ խոի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախե, մէրգումէ իւզերինտէ, մատտի վէ մանէվի սուրէթտէ պիր թէպէտտիւլաթ վագը օլմուշ խոի :

Հէր նէ գատար, գօմանտա ճիհէթինտէ քէմալ մէրթէպէ ֆիւթտուսուզլուգ խպրագ իթտիկի կիպի, էրպապը տիգգաթ օլմահանլար իչին, պիր սիւքիւթի գալպ իւզրէտէ պուլունմագտա տըր կիպի կէօրիւնմէքտէ խոի իսէտէ, ըսբթմատան հասըլ օլմագտա տըր կիպի, տայիմա կէօզլերինտէն ահթէշլէր սաչըլմագտա խոի . . . — քէնտի չահանը թէհայեիւր լէհճէօնտէ, պիր նէվի չիտեթմիպագլըգ չիզգիների մուշահետէ օլունմագտա խոի . . . — մէրգումէ ասլա կիւլմէմէմէքտէ խոի . . . — վէլհասըլ մէրգումէնին չէհրէօնտէ, պիր նէվի էլէմ ու քէտեր էսերլերի կէօրիւլմէքտէ խոի . . :

Զիւնքի մէրգումէնին ֆիքրինի հէմիշէ վե կիճէ վե կիւնտուզ, պաշ-

լըճա պիր խուսուս խթիլա էյլէմէքտէ իտի։

Ֆիքր ու զինէնին, պինէբճէ իշլէր իլէ մէշղուլ ալմաքնա պագըլտըղը հալտէ, մէրգումէ իչին, աէրտու մէրագրնը ունութմագտա տըր տէյի զանն օլունմագտա իտի իսէ տէ, հագըգաթի հալ էօյլէ օլմաեըպ, իլլա, տայիմա, վէ անճագ ախըր ինթիգամը տուշունմէքտէ իտի։

Ֆագաթ, մէղքիւր ախըր ինթիգամ իչինէ պաշլամագլըղըն հէնուզ վագթի կէլմիշ տէյիլ իտի...

Ճունու տախի պիլ միւնասէպէ պէեան իտէրիզ քի, Մարսիալ իլէ Մէրքիւցյա, բաութ կէլա, օճաղը է նմագտա պուլունան հագըր պիր Ամէրիկա վարօլունա քէնտիլէրինի ախտըգլարընատ, իչի տատ սանըա, ինկիլիզէրտեա էօյճու օլմագլըգ ֆուրտաթընա նայիլ օլմուշ իտիլէր։

43

Կիւնէյէր կէլիպ կէշմէքտէ իտի իսէ տէ, կէշմիշ վագտալարա տուիր, Գօրանըն տիհանքնատան, ատլա պիր յագըրտը չըգմագտա տէյիլ իտի։

Ժան Ըքնօ իլէ տօգթօր Ժօսլէն, մէրգումէ իւղէրինտէ կէօրիւմէքտէ օլան մէղքիւր սիւքիւթ վէ սիւքիւնէթտէն տօլայը թէճաճիւպ իթմէկէ պաշլամագտա խոխլէր։

—Մէրգումէնին ունուտուպ քէօչէյի խաթըրատան չըգարմըշ օլմատը, իհթիմալտէն ատյիլ տիր, — տիմէքտէ խոխլէր, — քիմ պիլիր ֆիքրինտէն նէլէր հագըրլամագտա տըր։

Կուտահնիկա չինֆիլիկինտէ վուգու պուլմուշ օլան տէհչէթամիզ վագտալարատան իւչ այ գատար սօնրա, մէրգումէ կէնճ գըզ, Հավըրատան, զարֆը իւզէրինտէ, Խ------ֆէ տէյի եազըլմըշ օլատուգու հալտէ, պիր մէքթուպ ալմըշ տըր։

Մէզքիւր մէքթուպ, էնկօվիլ միւթէպէր պահքէրլէրինտէն պիրի օլուպ, վէ խայլի սէնէլէրտէն պէրու, Րիչարտ Պէրնիէ իլէ մուհասէրատի իթմէքտէ պուլունան պիր պահքէրին իմզասընը Հավի պուլունմագտա իտի։

Միւնտէրիճաթը, չու ախիտէքի սահքըլարատան միւրէթթէպ իտի։

«Մատմազէլ,

«Պաշընըզա կէլմիշ օլան, վէ մէմուլին խարիճինտէ պուլունան ֆէլաքէթտէն տօլայը, աչուրի մէրթէպէ միւթէէսսիֆ օլտում, վէ, սիզին էօյլէ պիր բէտէր, վէ պէնիմ տախի էօյլէ պիր աթիգ տօսթատան ուհրում գըլընըզըմ իչին, խալիսէք էսէրի օլարագ, բէք չօգ կէօզ նազարը տէօքտիւմ... — Հագգընըզտա քէմալ մէրթէպէ հիւսնի Թէվֆիճիւհիմ վար տըր...

«Պէնտէնիզտէն Քալէպ իթմիշ օլտուղունուզ մալիւմաթը վիրմէքլիկի, քէնտիմէ պիր չէրէֆ սահատագ, իչքի միւստահաթ իտէրիմ։

«Հէմի ևափտըրըպ տօնաթըրընը օլան Մ. Մարսիալ Տէրէյն, իչ վէ իթիհատլարընդն պօզուգլուղունա տայիր պիր չայիա չըգմըշ օլտուղունատն, պուրատընը Քէրք խյլէմիշ իտի։ — Մէրգումէն մէղքիւր սէչահաթրընդն նէ մագսէտ մէպնի օլմատը պիլինմէմէքինտէն, չօգտար, պուրատընը Քէրք խոչինէ, ֆիրսաթ իթմիշ տիր նազարըլլա պագումագտա խոխլէր։

«Հալպուկ քի, հագըգաթը հալ էօյլէ տէյիլ իմիշ։ — Պիրտէ միւսիւ Մարսիալըն Հավըրնա ամէրիքի կէօրիւմիշ, վէ ղայէթլի զէնկին, վէ հաքօտ էօյլէ զէնկին տիր տէյի զանն օլունմագտա պուրունան պիր իհտանէօլ իլէ ագտ խյլէմիկի չիրքէք սայէսինտէ, իչինդն նէնիտէն սըրատընդա կիրմիշ օլմատը անլաշըլմըշ տըր։

«Մէրգում Իհտանէօլուն իամի Ժիւան տը Ֆիւնգալ տըր։

«Շիմոնիքի հալ Մարսիալըն մաղազասընը, հալընըզ մէրգում իտարէ իթմէքտէ տիր. չինքի Մարսիալ, կէրէք ատէքի գաոիմէմի իւզրէ, զէվգ ու սէֆահաեր վէ տարաթ ու սիւսիւ զիեատէ սէվմէքտէ օլուպ, վէ կէրէք չօճուգլարընատ օլտուղունան, փարիսատէ կիտիպ եէրլէշմիշ տիր։

«Մարսիալըն խուսուսի էօմրիւնէ կէլմէճ, մէրգումունն էօմրիւ տայիմա էարար նէվինտէն պիր չէյ օլուպ, վէ հալէա տախի այնի հալտէ պուլունմագտա օլտուղունատն, օլ պագտէ հիչ պիր մալիւմաթ վիրմէմէկիմ թագիիի տիր։

«Մատմազէլ, հէր վագթ հէր էմրինիզին իհտասընը, քէնտիմէ պիր պահքվէ պիր չէրէֆ ատտ իտէրէք հագըր պուլունաճաղընա էմին օլարագ, քէմալ մէրթէպէ հիւսնիւ հիւրմէթ վէ րիայէթիմի գագուլէ հիմմէթինիզի թէմէննի իտէրիմ»

Գօրա պու մէքթուպու իչի տէֆա իւսթի իւսթէ օգուտու։

—Տիմէք տիր քի, մէրգում շիմտի Փարիստէ տիր, — տէտիքտէն սօնրա քէնտու քէնտույէ մէրգումէ, — Տիմէք տիր քի մէրգում ալշաղը կիտիպ Փարիստէ արամալը վէ պուլմալընըմ... — եա՛, քէք ալէա, օնո՛ւտա հաբարըմ։

Արատան պիր սանըյէ կէչտիքտէ, մէրգումէ քէնտու քէնտույէ չու ախտէքի սուրէթտէ սիւալէ պաշլամը,

—Ֆի՛մ օլուհօր ահապա, մէրգումուն օրթագը օլան օ Ժիւան տը Ֆիւնգալ... Պու ատամը ներէտէ պուլմուշ տուր, պէս պէլլի չիմտի քէնտույէ վէ քիչ նատպ իթմիշ օլմալը տըր... — Արթըգ պունա Հավըրատա վագըֆ օլատլիէճէկսիզ...

—Տէօրթ գըճա կէմի եօլա չըգարմըշլար, վէ մէղքիւր կէմիլէրտէ, պիր չօգ գիյգըյմէթ էսէրտա ու էշեա եհւքըթմիշլէր..., պու գատար սերվէթ պէլքի... — չօգ խյի, չօգ էյի... տէտի մէրգումէ։

Մէրգումէ քէնտու քէնտույէ պու գատարըգդ սէօյլէտիքտէն սօնրա, պիր ուֆագ գամբանաեը (թէմալը) վուրտու։

Բօպէնօն մէ յատանա չըգտը։

—Էֆէնտի, պէնտէնիզի՞ մի չաղըրտընըզ, — տէյի սիւալ էյլէտի։

—Կիթ չիմտի Ժիւքիթէրի պուլ վէ սէօյլէ քի չաբուգ պանա կէլսին, զիրա սէօյլէեէճէկիմ վար տըր...

—Էկէր մէրգում իսկէլէտէ իսէ, Բօպէյի կէօնտէրէրէք չաղըրթմալըսըն...

—Գաշ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ...

Բօպէնօն օտատան տիշարը չըգտը, վէ եարըմ սատի սօնրա կէլիպ, Ժիւքիթէրին, օրատա օլարագ, էմրէրինէ պէքլէմէքտէ պուլունտուղունու խապէր վիրտի։

—Սէօյլէ իչէրի կէլսին։

Ժիւքիթէը իչէրի կիրտի, վէ պաշընը էչէրէք, մէրգումէեէ իպրաղը թէվազու վագիֆէսինի իճրա խյլէտի։

—Ժիւքիթէը, — տէտի մէրգումէ, —սէնին սատագաթըն իլէ,

սբըը սագլամագլըղնա իհթիեա-
ճըմ վար տըը . . . :

—Էֆէնտիմ , ճան ու թէնիմի , ուղրունուզտա ֆէտա իմմէքլիկէ հազըը ու միւնթազըըմ . . . օլ պապտե քէմալի էմնիյէթի իւզրէ պուլունապիլիրսինիզ . . . :

—Էվվէթ , սէնին հագգընտա էմ-նիյէթի քամիլէմտէրքար տըը... —վէ պէն պիլիրիմ քի , սէն տէնիզ եօլճուլուզու իմմիշ սին տիր . սէն հէմ տէնիզէրիւտէ թանըրսըն , վէ հէմտե տէնիզ իլմինի իճրա իտէպիլիրսին . . . :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ , մէղքիւր իլմի պիր կէմիճի գատար պիլիրիմ :

—Ուզուն պիր եօլճուլուզ լաղըմ կէլտիկինտէ , կէրէք կէմիյի վէ կէրէք թայիֆէլէրի գումանտա իմմէքլիկէտ էհլիյէթ ու իգթիատըըն վա՛ր մը տըը :

—Վար տըը , էֆէնտիմ . . . :

—Էն զիեատե չաբուգ եիւրիւ-եէն վէ էն զիեատե իտարէսի գօ-լայ օլան սեֆինէլէրը գա՞նղլէր տիր-լէր :

—Աթլանթիգ տէնիզի խարիճին-տե իշլէմէքտե օլան ճէսիմ թէք-նէլէր մօտէլինտե ինչա իտիմիշ պու-լունան ուֆագ Ամէրիգա վաբօրլա-րը տըլար . . . : Մէղքիւր թէք-նէլէր հէմ խաֆիֆ , հէմ գավի օ-լուպ , վէ հէմտե տէնիզէ չօգ տալ-մատըգլարը հալտե , բէք իյի սու-րէթտե ույմագտա , վէ գուշ կիպի ույմագտա օլտուգտան պաշգա , ֆէննա հավալարտա տախի , իյի թէքնէլէրտէն զիեատե , տալղալա-րա տաեանապիլմէքտե տիրլէր :

—Թա Ամէրիգաեա գատար կիթ-մէքլիկէ իհթիեաճ գալմագտըգըն , մէղքիւր վաբօրլարտան պուրալար-տա պուլմագլըգ իհթիմալտէ՞ն մի տիր :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ :

—Նէ՞րէտե պուլունապիլիր :

—Ֆուպաեա , էֆէնտիմ :

—Էօյլէ օլմասընը իլիտէն պիլ-մէքտէ՞ մի սին :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ . . . :

—Թա պու կիւնտէն պիզիմ կէ-միյէ բաքիպէն , Ֆուպաեա կիթ-մէքիսին , —իտտի , չիմոի կիտիպ , սիեահհալ իշլինտէն , իշինէ եարա-եանըարը սէչիպ ապարագ , լաղըմ կէլէն թայիֆէ իմագլմընը իէրիհիպ իյլէմէքիսին . . . :

—Բէք ալէա , էֆէնտիմ :

Գօրա պիր չէք բաքէթի ալտը , իշինտէն պիր եարըագ գօքարտը , իւզէրինէ պիր գաչ բագտամ եազ-տը , չիզգի չէքտի վէ իտիշատը , վէ իւզէրինէտե չու ատըէտի

«ՄԷՍԻՀՕ ԼՕՐԷՋ ՎՏ ՐԱՄՕՆ ,
«ՊԱՆԲԷՐԼԷՐ»

«Ֆուպաեա»

տէյի եազտըղը պիր զարֆ իշինէ , մէղքիւր չէքի լէֆֆ իյլէտի :

—Իյիթ սանա իւչ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր գըթա չէք , —տէտի մէրդումէ , մէղքիւր զարֆը ժիւբի-թէրէ վիրէրէք , —տօղրու կիտիպ պու չէքի պիզիմ պանքէր էֆէնտի-լէրէ թագտիմ իտէրսին , վէ օնլար-տա ամինտե մէպլաղը մէզպուրու հաղըը իտէրէք , իսթէտիկին տա-գըգատա սանա վիրիլէր :

—Բէք ալէա էֆէնտիմ ,

ժիւբիթէը , Գօրա թարաֆըն-տան , քէնտի հագգընտա զուհու-րա կէլմէքտե օլան պու մէրթէպէ էհմիյէթտէն տօլաեը , ասլա իշ-հըրը թէաճճիպ իթմէյէէրէք , մէղ-քիւր չէքի ճեպինէ գօյտուգտան սոնրա ,

—Գէնտէնիզ իյի սաաթտան եօ-լա չըգարըմ . . . — տէտի :

—Օն պէշ կիւնտէն պուրատա օլմալըսըն . . . :

—Գէնտէնիզ , էվվել Ալլահ , տէ-յիլ օն պէշ կիւն , իյլա օն կիւնտէն պուրատա օլտուրամ . . . :

—Էմմա , սէնին պու եօլճուլու-ղունու , գաթման քիմսէ իյիթմէէէ-ճէք տիր . . . :

—Էֆէնտիմ , օլ պապտե քէա-միլէն պիր տիլսիզ հալինտէ պուլու-նաճաղըմա էմին օլապիլիրսինիզ . . :

—Հա՛յտե գուշում , Ալլահ պի-լէնճէ օլտուն , իննշաալլահ սաղ վէ սելիմ կիտէր կէլիրսին . . . :

Ժիւբիթէը եօլա ըէման օլմագ իւզրէ հաղըըլանմաեա կիթմի-քտե , Գօրա տախի , նօթէը Սիժիսմօն Լէ-բօսաեա ուզուն պիր մէքթուպ եա-զարագ , Բօրթօ-Րիգօ բօսթասընա կէօնտէրտի :

Ժիւբիթէը քէնտի սէօզինտե սաաթգ պուլունտու :

—Էվվէլ Ալլահ , եալընըզ օն կիւնտէն կէլիր եէթիշիրիմ . . . » —տէմիշ իտի :

Ֆիլմագը , օնունճու կիւնիւն ագ-շամընը , հատտէն զիեատե սիւրաթ իւզրէ տալղալարը եարարագ , սի-եահա վէ պէեազա պօեանմըշ օլան տիլսիզ պիր վաբօր , եէտէկինտե տախի , Ժիւբիթէրին պինիպ կիթ-միշ օլտուղու թէքնէ պուլունմագ-տա օլտուղու հալտե , Կուաեանիյա լիմանընտան իչէրի կիրտի :

Ժան Բընօ իլէ տօգթօր Ժօսլէն մէղքիւր վաբօրու կէօրտուքլէրին-տե , պիր պիրինէ , պիր մանէտաեը շամիլ օլտուղու թագտիրտե , պիր կէօզ իշարէթի իթտիլեր :

Մէրդումընր , Ժիւբիթէրին կէ-թիրմիշ օլտուղու մէղքիւր վաբօ-րուն , անգարիպ իճրաաընա պաշ-լանըլաճագ օլան թէչէպպիւսաթ-տա , պիւյիւք պիր խըտմէթէ թայ-եիրսիմ տիյէ իտիշինմէքտէ իէրին խոխլէճէկինի , շիւբհէսիզ ոու-րէթտե կէօրմէքտե վէ տիւշինմէք-տե խոխլեը :

Գօրա մէղքիւր տիլպէր վաբօրու կէօրտուքտե , հատտէն զիեատե իզ-հարը թէհլիյեիւր իլլէտտի իսէտե , եէնէ նիյէթի մէսմուրէսի հագգըն-գընտա , քիմսէեէ ֆայը տէրուն ի-տէրէք , հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի ,

Ձէբտասը կիւնիւ մէրդումէ , Բօրթօ-Րիգօ բօսթասընտան , Սի-ժիսմօն Լէբօսա թարաֆընտան օլա-րագ , միւհիւրլիւ պիր բաքէթ ալ-տը :

Մէղքիւր բաքէթ տէրունինտե , Բարիսին , Ինկիլթէրրանըն , Ամէրի-գանըն , Իտալիեանըն , վէ միահալի սայիրլէրինին պիր չօգ պանդալարընա խիթաապէն եազըըմընշօլտուղու թագ-տիրտե , պիր չօգ իթիպար մէք-թուպլարը պուլունմագտա իտի :

Մէղքիւր մէքթուպլարտա , մէ-պալիղի ճէսիմէ ալընապիլմէքլիք իչլին օրտինօլար վիրիլմիշ իտի :

Վէ մէղքիւր մէքթուպլար լէ պէրապէր , պիր թագըմտա բաս-քօրթլար պուլունմագտա իտի խոչ-տե , —ղարայիպ նէվինտէն պիր չէյ տիր քի , —մէղքիւր բասքօրթ-լարընը հիչ պիրի , մանամաղէլ Գէր-նէե նամընտա եազըըմընշ տէյիլ իտի :

Գօրա , մէղքիւր քեազըտալարընը քեաֆֆէսինի կէօզտէն կէչիրտի , վէ քէտէրի Րիչար Գէրնիէնին , Մօր-Րուժտա պաչընա կէլէն տէհշէ-թէնկիզ ֆէլաքէթտէն պէրու , իլք տէֆա օլտուղու հալտե , լէհճէսին-տե , պիր էսէրի մէսէրրէթի ղարի-պէ միւշահէտե օլունտու :

Ժան Բընօ պու էսէրին ֆէհմինէ վարտընընտան , տօգթօրուն էլինի սըգարագ , վէ եավաշճագգ սէօյ-լէեէրէք ,

—Գագընըզ , Գօրանընը կէօզլե-

բինէ պագ ընդ . . . — տէտւ , — պէն անդն ասա խաթրընտան չը-գարմանաճաղընը զմէն պիլմէք-տէ խոմ . . . — պէտպէլլի ախպը ինթիգամ վագթի եագլաշմագտա օլմալը տըր . . . ։

Ֆէրտասը ասպահըսը , ժան Բընօ իլէ տօգթօր ժօսլէն , ժիւբլիթէրին պինիպ կիթտիկի կէմի իլէ , եէնի կէլէն վաբօրտն վէ սայիր թէքնէ-լէրին լէնկէրէնտագ օլարագ , պու-լունտուգլարը ըրմաղն պօղազընա նաղըր օյան ալաճըդ պիր գըճը-տա կէղինմէքտէ իտիլէր ։

Աչըղա աթըլան պիր թօբ սէսի իչիտէրիգ , մէրդումյար տիւչարը թէհավվիւր օլտուղար ։

Կէօղէրինի ուֆուգա տօղրու չէ-վիրտիքէրինէ , գընըտա , պիր պուշուգ տատիգդ գատար մէտա-ֆէտէ , վէ չէնա մահ մուգատաէմ , Լ'էքլէր նամ ավիղօնուն , թա պէք-լէմէքտէ պուլունտուղու մահէլլ-տէ , պիր թէքնէ պուլունտուղուն կէօրտիւլէր ։

Նէ ժան Բընօնուն վէ նէտէ տօգ-թօրուն , պագմագ իչին պիր տուր-պինէրի պուլունմատըղընտան , հէր նէ գատար , մէղքիւր թէքնէնին , նէ օլմասընը կէօղ իլէ քէտտրէմէ-մէքտէ իտիյսէլէր տէ , պիրա հա-րէքէթ տուրմագտա օլմասընտան , տէմիր աթմագտա օլմասընը , վէ Բօրթօ-Բիդօ ճէղիրէսինին կէօղտէն կէչիրիլմէքտէ պուլունմասընը ֆէհմ ու ֆարգ իթմէքտէ իտիլէր ։

Պունլար , մէղքիւր թէքնէնին , նէ օլմասը հագգընտա պիր չօգ պիր պիրինէ միւպային դաննլարտա պու-չունմագտա իքէն , էօթէտէն Րօ-պէնսօն կէլէրէք , մատմօազէլ Գօ-րանըն , քէնտիլէրի , բէտէրինին իշ օտասընտա պէքլէմէքտէ պուլուն-տուղունու խատէր վիրտի ։

Մէրդումյար , հէմման տագըգա ֆէվվթ իթմէքտիղին , կվտիպ մէր-գումէեի պուլտուլար ։

Գօրա օլ հէնկէտամտէ , եանընտա հէմշիրէլէրի իլէ Տօլօրէզ վէ ժիւ-բիթէր պուլունտուղու հալտէ , — մէրդումնը , պիր հիւրմէթլի ադի-մէ իւզրէ գապուլ իթտի . վէ Րօ-պէնսօնուն տախի իչէրի կիրմէսինի էմմ իյլէտի-քտէն սօնրա , օտա գա-բուտունու գաբաթաբըտը ։

Մէրդումէ պիր իչի սանիյէ գատար կէօղէրի էօնիւնէ պագա-րագ տէ-չիւնիւպ քէնտույի Թօբ-լատըգտան սօնրա , պաշընը եօգա-րու գալաբըտագ , վէ եանընտա պուլունանլարըն եիւզէրինէ պա-գարագ , աղըը վէ քէմալէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ ,

—Իչ այտան պէրու , աղիպէ-րիմ , —տէտւ մէրդումէ , —հիչ շիւբհէմ եօգ տուր քի , սիզ , չօգ տէ-ֆիա , քէնտի քէնտինիզէ , աճապա քէնտի եէմինիմի ունութմուշմու-եում տուր , վէ աճապա , վուգու պուրմուշ օյան ճինայէթլէր , էօյլէ-ճէ , պիյա ճէզա՞ մը գալաճագլար տըր , տէյի սիւալ իթմիշ սինիզ տիր . . . —Օ՛ֆ , ինքեար իթմէ-յինիզ , պիլիրիմ պէն , էվվէթ , էօյլէ՛ օլմուշ տուր . . . պէն զա-թէն սիզին պագըշընըզտա՛ն անլա-մագտա խոմ . . . սիզ էօյլէ պիր շիւբհէեէ զահիպ օլմագլըղը ճայիզ կէօրտիւկիւնիւզ հալտէ , պէնիմ իթթիխատ իթտիկիմ սիւքիւթ իլէ սիւքիւնէթի հալ տախի , մէղքիւր շիւբհէնիզէ թագվիյէթ վիրմէքտէ իտի . . . —հալ պու քի պէն , ասլա ունութմագտա տէյիլ իտիմ , աս-լա աֆվ իթմէքտէ տէյիլ իտիմ , վէ ասլա թէրէտտիւտ իյլէմէքտէ տախի օլմաեըզ . . . անճագ վէ անճագ վագթ ու սաաթընա պէք-

լէմէքտէ իտիմ . . . — Մէնզիլի մագսէտիմէ էմինէն վասըլ օլագիլ-մէք իչին , լագըմ կէլէն թէտտագիր ու էսլիհաեա միւհթագ պուլուն-մագտա իտիմ , վէ չիմտի իտէ , միւրատըմ հասըլ օլմուշ տուր . . . —Ագըշէթ քեար ախպը ինթիգամ , վէ եահօտ տահա տօղրուտու , ա-տագլէթ ու հագգանիյէթլին եէրի-նի պուլմագը վագթ ու սաաթը կէ-լիպ եագլաշմըշ տըր . . . ։

Գօրա չու սօն լուղէթլէրի թէ-լաֆֆուզ իթտիկի վագըթտա , օլ մէրթէպէ պիր զայրէթի քին ու գա-րագ էսէրի իպրագ իյլէտի քի , նէգ-տինտէ պուլունանլարըն քեաֆֆէ-սինին տախի թիյլէրի իւրքէրմէկէ պաշյատըլար ։

Մէրդումէ քէլամընտա , չու ա-թիտէ քի սուրէթտէ տէմամ իյլէտի ,

—Նիյէթի ու մագսէտիմին թէ-մամիյլէ իճրատընա չալըշագաղըմ տըր , —հիչ պիր մանի վէ կիւճլիւք պէնի օլ նիյէթի ու մագսէտիմտէն կէրի տուրտուրամեաճագլար տըր-կէրի տուրտուրմագ շէօյլէ տուր-սուն , ճէսարէթի վէ զայրէթիմի կէվ-շէթմէքլիկէ պիլէ միւգթէտիր օլա-մաեաճագլար տըր . լաքին , պաշ-լըճա պիր շէյէ իհթիեաճը յագիւտա-տիւմ վար տըր , վէ օտա պաշդա պիր շէյ օլմաեըգ , իյլա , քեաֆֆէ-նիղին թարաֆընտան , քէմալ մէր-թէպէ իղհարը սըրագ ու սաատագաթ օլունմասը տըր , չինքի անճագ օլ սայէտէ , սէսսիզճէ վէ մէհարէթի լագըմէ իւզրէ միւրատյարըմը մէվ-գըի իճրաեա գօեագիլճէկիմտիր , —Օլ պագատէ տէ , քէմալի իւմիտ վէ էյիճիյէթիմ տէրքեար տըր . վէ զաննտա խէրիմ քի , չու իթի-գատըմտա ասլա եանըլմագտա տէ-յիլիմ . հա՛ , նէ՞ տէրսինիզ , էօյլէ տէյի՛լ մի տիր . . . —Օլ պէնիմ մուգատաէս վէ տէհյէթլու նիյէթի ու մագսէտիմին , թա սօնունա գա-տար իճրասընա , թարաֆընըզտան իղհարը մուտավէնէթ իթմէքլիկէ պիւթիւն գուվվէթինիզլէ հաղըր-մընըզ , եօգսա տէյի՛լմիսինիզ . . ։

—Նօղթասը նօղթասընա մու-րատընըզա խըզմէթ իթմէք իւզրէ , ատըմընըզը ատըմընըզտան գէլ բա-եը աեքրմամագլըզա , պու սանիյէ-տէն հաղըր ու միւնթագըր պու-լունտուղումուզու , էզճան ու տիլ պէեա՛ն խաէրիզ , — տէյի ճէֆտալ վիրտիլէր ժան Բընօ , ժօսլէն , ժիւ-բիթէր վէ Րօպէնսօն տէօրտու եէք-տիլ վէ եէք ավազ ։

—Հէր վէճհ իլէ էմինինիզ՛ մուն-թագըրըմ . — տէտւ ատգթօր ժօս-լէն , —գիրա , բէտէրինինին հէլաք խոխոխկինի կէօրտուկկում կիպի , վալտէնինինտե գըրպագճար ալ-թընտա էօտուկկունու , վէ հէմչի-րէլէրինինին տէ էթլէրինին բար-չա բարչա խոխոխկինի տախի կէօր-մի՛չիմ տուր . . . —պէն տախի ախպը ինթիգամ թէչէպպուսաթը-նըզա հիսսէտար օլմագ խոթէրիմ ։

—Զաթընըզ պէնիմ , եէնի պիր ատամ օլմագլըզմա տէպէպ օլմագ-լըզա հիմմէ՛թ իթտինիզ , — տէտւ ժան Բընօ տախի քէնտի թարաֆըն-տան . —իմտի ուղրունուզտա ճան ու թէհնիմի ֆէտա իթմէքլիկէ , հէր ան ու հէր լահզա հազրըմ . —թէք-միլ վինճուտիմէ էմինինիզէ մունթա-զըրըմ ։

Հէլէ ժիւբլիթէր իլէ Րօպէնսօն , քէնտի սըրագ ու սաատագաթ վէ ու-պուտիյէթլէրինի պէեան նիյէթ-թիյլէ , մէրդումէնին տիզլէրինէ գա-բանտըլար ։

Մէրդումէնին էլլէրինի թուքուպ էօբիւպ եալաեարագ , վէ հիսսի տէրունէրինտէն նաչի բէքէլէեէկ-

ըէք ,

—Էֆէնտի , էօմբուժուղուն թա ազն տաղըգասընա գատար գուլ վէ քէօլէնիղիզ, հէման էմրինիզի պու. ևուրունուզ , հէման միւրաաքնըզը պէևանէ հիմմէթ իտինիզ ։

44

—Գալգընըզ գուզուլարըմ , ա. ևաղա գալգընըզ . . . ատէտ Գօրա միւֆէտտիշլիանէ պէր սէօյլէյիշ լա. լէ , —Գու կիւնէ գատար հագգ. լարընատ աղաևըզ կէօզ ևաչլարը տէօքմէքտէ օլտուղումտուզ գուր. պանլարըմընը , լույն սէմտաէն , սի. զին պու վէրտիկինիզ ճէվապլարը իչիմմէքտէ տիրլէը . . . —Իմտի , անլէրին զինքի ճէմիլէրինէ օլա. րաք , սիզէ թէչէքքիւլլէ՛ր իտե. րիմ . . . ։

Մէրգումէ պուղնան իւզէրինէ , ևաչարմըշ օյան կէօզլէրինի սիլոփ. տէն պէր սանկեէ ազնրա իւլավէյի մէգալ լալէ ,

—Գուղատան իչ կիւն ազնրա քէն. տի օլ մուգատտէսմուհարէպէմիզէ միւպաշէրէթի իմմէք իւզրէ , ևօլա չէգաճաղըզ . . . ։

—Մէյտանը մուհարէպէմիզ նէ՞. րէսի օլաճագ տըր , —տէյի սիւալ իմամ տօգթօր Ժօլէն ։

—Ֆրանսա օլաճագ տըր , չինա. քի , կէրէք Մ՚արսիալ վէ կէրէք քէնտի գամիլէտօք օրատա պու. լունմագտա տըրըր ։

—Ֆրա՛նսա մը՛ օլաճագ տըր , — տէյի պաղըրտք Ժան Ըքնօ , —տի. մէք տիր քի Համբըրգա . . . Փարի. ա՛ղ . . . կիմմէթլիկիմիզ իգթիզատ իտէ. ճէք տիր , —իյի էմմնա , տիմէք տիր քի պէնտէնիզ պիրլիքտէ կէլէմէ. նէճէկիմ տիր , մուտաճաղէլ . , վէ պուննա տա ոէպէպ , պէնտէնիզ թարաֆընտան լազըմ կէլէն ֆէտա. քէտլըզտան զէրրէճ իմմինա օլ. մանէքտ , իլա , զամբընըզճա հուսու. լի իհմիմալի քէսիրտէն պուլունան թէհլիքէլէր օլաճագ տըր . . . ։

—Սիզ զամէն Փարիսին էօմր ու ահմալընա բէք ալէտա վաղըֆ պու. լունմադտատըրըզ , —ատէյի ճէվապ վիրտի Գօրա , —իմտի պէնիմ պաշ. լըճա իւմիտիմտէ սիզին իւզէրինիզ. ատէ տիր . . . ։

—Իյի էմմնա , մատամաղէլ , պէ. նիմ պիր թէրտանէ զաչկընը օ. տաուզումտատա պիր քէրրէ տէր խա. թըր իմմէլտիմինիզ . . . —Վէ քէ. զամիլ պիր հիւքմ ու իւտամ թահ. մընատա պուլունտուղումտատա ու. նութմամտանըզ . . . — օրատա պէնտէնիզի անընտէ թանըտաճաղ. լար , թուրթաճաղլար , վէ սիզին Հանըզատա նէ խըտամէթ իլէ պու. լունմադտէ օլտուղումա տայիր տէ իյդահամ իմմէտէճէճ քյէր տիր . . . —Մէկէրչի օլ վաղըթ , սիզին նիյ. ևէթ ու մադտէտինիզի ատիր իմ. մէքիք միւմքինաթտէն օլտուիւնը մի . . . օլ վաղըթ զամընըզըն իչի տախի տիւչարը թէհլիքէ վէ պէլա օլաճագ տըր . . . էօյլէ ատէյի՛լ մի

—Օլ պատատ ատա էլէմ իւզրէ օլմանընըզ . . . ատէյի ճէվապ վիր. տի մէրգումէ , —պէն զամէն սի. զին պու միւսահապանընըզը տիւչիւն. մէքտէ , վէ լազըմ կէլէն ճէվապը վիրմէքսիզէ հաղըրլանմադտա ի. տիմ . —ճէնապը Հադգ տօգթօ. րումուզուն է.քսիքսիզինի կէօսթեր. մէսինն , անընն իմմ ու հիւնէրի տա. յէսինտէ , մէզքիւր թէհլիքէնինտէ տէֆի չարէսինէ հիմմէթ օլունա. ճագ տըր . . . ։

Ժան Ըքնօ , մէրգումէնին պու ճէվապը իւզէրինէ տիւչարը թէհայ. ևիր օլարագ , մէրգում տօգթօ. րուն ևիւզիւնէ պագմադտա պաչա. տը ։

—Էվվէթ , պէն սիզի էօյլէ պիր հալ ու հէյէճէթէ վաղ իտէճէկիմ տիր քի , քիմսէյէր թանըտամադտա. ճաղլար տըր , — ատէտի մէրգում կիւլիմսէյէրէք . . . ։

—Ֆիմտէ պէնէ թանըտամադտա. ճաղ մը տըր . . . —ատէտի քիւրէք գաչկընը Ժան Ըքնօ . . . .

—Էվվէթ . . . —ատէտի ճէվա. պէն տօգթօր Ժօլէն . —բէք սա. տէ սուբէյտէ պիր թէրթիպ իլէ,— (պուրալարտա պիմմէքտէ պուլու. նան պիր ավտօ նէգատիվթի սուտա գայնատբլարագ)—լէհճէնիղինի բէն. կինի թէպտիլ իլէ , սիզի պիր մէ. լէղ բէնկինէ վաղ իտէպիլէճէկիմէ, ասլա չուբհէնիզ օլմազըն . . . — Հաթթա , սաչընըզըն տախի բէնկի. նի օլ մէրճէպէ թէպտիլ ու թադ. ևիր իտէրիմ քի , էն ևադբնատա սիզի թանըտաճաղլար . զիրա , լէհճէնիղի թուճ բէնկինտէ , վէ սաչընըզը տա. խի գար կիպի պէմ պէևազ պիր հալտէ կէօրէճէքլէր տիր . . .

— Վէ չունուտա պիրմէլիսինիզ քի , հէր վաղթի օլ հալտէ գամադգը. ղատա մէճպուր օլմահաճադտընըզ, զիրա , պէնտէ էօյլէ թէրթիպլէրտէ վար տըր քի , ևաղընըզ իչ կիւն զարճընատա , սիզէ ևիրնէ էոկի բէն. կինիզի վիրէպիլէճէկիմ տիր . . . ,

— Սիզ պիզիմ իլէ կէզահկինիզ վաղթի , իսմինիզ, պիր մէչէզ, վէ մի. լիոնլար սահիպ . . . Տօմէնիքօ Սէ. պաչա օլմուշ օլաճագ տըր , —ատէտ Գօրա . —սիզինքաաբօրթունուզ մէզ. քիւր իտի իւզրէ չէգարըմընը տըր . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա , էմրին. նիզի միւնթազընըմ , — ատէտ Ժան Ըքնօ , — վէ պիր իհտասթը քէտմի. լէ իւզրէ պուլունմադըզընը , ճան ու տիլտէն զաճընըգտա վատ իտէրիմ ։

—Զաթէն , սիզինն հագգընընզատա էճնէյէէթի քէտմիլէմ պուլունմադ. տա իտի ։

— Տիմէք տիր քի , պուրատընը թէրը իտէպ կիմմէզ քիմսէյի միւ. զա իհմէքտէ տիր , էօյլէ՞մի, — ատէ. յի սիւալ իհտտ Գօրանընն օրնանճա գըզգարընատաչը Գարմէն ։

—Էվվէթ , ևատաբլ քի սէօյլէտիմ, իչ կիւնտէն էօտա չէգմագընըմընզ մատգարընէյ տիր ։

—Լաքին , — ատէտ Գարմէն , — ատահիպ ճինայէթի ևաղընըզ օլ Մար. սիալ տէյնլ տիր . . . մէրգումտան մէզատօսթու պուլունան Մէրքիւց. ցա իլէ , արատալար վէ քիւչ օյան Բէյ. մունտաէզ տախի , վալիտէմիզին բէն. չէյի էճէլէ տիւչիւրլիէօն ճինա. եէթինտէ միւշհէտըէք պուլունուշ. լար տըր . . . ։

—Օ՛ֆ, օլ պատատ բտահիթը գալգ իւզրէ օլտան կէրէք տիր . — ատէյի ճէվապ վէրտի Գօրա վահշիճէ պիր կիւլիմսէյիշ իլէ . — Նէ Մէրքիւց. ցա վէ նէ տէ սինտիք տէնիլէն խա. պլոլէր տախի ճէզասըզ գամահա. ճաղլար տըր . . . — ծնլար տախի ճէզայի սէզալտըրընը չէ.քէճէքլէր տիր. լաքին, էնպիւրէք տահիպ ճի. նայէթի Բարիստէ պուլունմադտէ օլ. տուղունատն , հէր հատէ օրահա կիտէրէք , մէրգում իլէ խօտ պէ խօտ ուղրաչմադըզըմ լազըմ կէլ. մէքտէ տիր . . .

—Գօրա՛, ազիզէմ Գօրա՛, — ատ. տի ևատահաճաճընզ սէօյլէեէրէք Ֆօ. լօրէզ , — էօմբուննու թէհլիքէյէ գօյմուշ օլաճագ՚սըն ։ . . ։

—Պէնիմ միւրատըմ ևաչատմադ օլմայընզ , իպա հագգանիյէէթի ատ.

նրէն չէյի եէրինէ՛ վարտըրմագ տըր . . . — Գունատանտա գամինա. զար, պէնիմ իչին զօրգաճագ հիչ պիր չէյ եօգ տուր, չիւնքի պիզի հիմայէ իտճի համայիլէրէ մալիք պուլունմագտաեըզ . . .

—Նա՛օր Համայիլէր :

—Մէնա ըրմաղը գըճըլարընտա գազրան եէրլէրտէն չըգմըշ օլուպ տա, Լ'էքլէր նամ վաբօրուն զա. պիթլէրինին պուրատան կիթտիքլերի վագըտտա, պէրայի վէտա վէ եա. տիկեար պիզե վիրտիքլերի օլ բաս. լանմըշ եիւզիւքլեր, իչիթ բարմագ. ըարըմճըզտա պուլունմագտա տըրըար . . . — ընար պիզե նէ՛ ալէյլէտիլէր իտի, պու եիւզիւքլերտէն պիրի քի. մինքի իւզերինտե պուլունուրտա, իլք տէֆտա օլարագ Փարիս Թօրրա. ղընա ատագ պատար իտե, օլ ատէմին իչի բատի կիտէր, Նայիլի իգպալ ու սատաեի օլուրտի՞ մէտիլէր մի իտի...:

—Մէղքիւր կիւմիւչ եիւզիւքլեր. տէն, պէնիմ բարմաղըմտա եօգ տուր, — տէտի Տօլօրէզ, —տի. մէք տիր քի, Փարիս պէնիմ իչին ուղուրսուղ պիր մահէլ օլաճագ, վէ պայըմտա նինչէ պէլալար կէլէճէք. լէր տիր . . . :

—Սո՛ւս օլ ադիղէմ . . . — տէ. տի Գօրա հարարէթլի պիր ադէյլէ. յիշ իլէ, վէ մէրգուման եէկէնինի գուճագլատեարագ, — Գունըարըն քեաֆֆէսի տախի սըրֆ իթիգատը պաթըլարտան իպարէթ օլան չէյլէր տիրլէր . . . —էկէր, պանա վատ իթտիկին սըտագ ու սատագաթտան տօլատը տիւչարը էսէֆ օլմագլըղը. մը իսթէմէզ իսէն, չիմոի պու լահ. զատա, էօյլէ տիվանէճէ իթիգատ. լարը, ֆիքրինտէն տէֆ ու Թարտ իյլէմէյիսին . . . :

—Պէն սանա վատ իթտիկիմ սըտագ ու սատագաթ պագընտա ասլա ա. ճընըգ նէսատէթ կէթիրմիշ տէյի. լիմ տիր, սէն եանլըշ անլատըն պէ. նիմ ֆիքրիմի, — տէյի, ճէվապ վիրտի Տօլօրէզ . — Պէն հէր վա. գըթ սէնին ուղրունտա գուրպան օլմագլըղա կէրչի հազըր պուլուն. մագտաեըմ, ֆագաթ, եալընըզ պիր չէյտէն, եանի, Ժիւրատ իթ. տիկինի մուվաֆֆագըյէթի կէօր. մէքլիք իգպալինէ նայիլ օլմազտան էվվէլ էօլուրում, տէյի գօրդմագ. տաեըմ . . . :

—Օլ ճիհէթճէ քէմալի էֆէնի. եէթ իւզրէ օլմալըսըն, ադիղէմ, զի. ըա, սանա վատ իտերէք սէօյլէյիմ քի, սէն պէնիմ ալագը ինթիզամըմ հուսուլինի կէօրէպիլէճէքսին . . :

—Ինչաալա՞հ, ինչաալա՞հ . . :

—Եարըն, — տէտի Գօրա, — Սիժիլամօն Լըրօա, թէքմիլ մէսու. լիյեէթի քէնտի իւզերինէ ալարագ, պիզե զայէթլե ագըլը վէ էֆֆէյ. եէթլի պիր սատամ կէօնտերէճէք, վէ մէրգուման, պիզ ալամէթ իտին. ճէճէ գատար, պուրադա քեաֆ. ֆէյի իչլերի, պիզ վէքեալէ իտարէ վէ ինըա իյլէեէճէք տիր . . . —Վէ միւսիւ Ժան Րընօ իլէ պէն, մէր. գումա, հէմտեն պիր գաչ սատաթ զարֆընտա, քեաֆֆէյի իչլերի կէօսթէրիպ իհալէ վէ թէպլիմ իտե. ճէկիզ . . . —Պուրանըն իչլերի, զաթէն տէրքեար օլան նիզամ ու ինթիզամ իւզրէ, հիչ պիր միւսա. նատաթ վէ ֆէնալըգ պուհուր իթ. մէքսիզին, բէք ալէտ տէյամ ի. տէպլիպլըյը . . . —Տօգթօր, չիմ. տի զաթընըզտա, պագը թալիմաթը մահսուսէմ վարտըր վիրէճէք . . . —Րօպէնսօն, սէնտե պու ադշամ կէլիպ էմր ու թէնպիհլէրիմէ հա. ղըր պուլունմալըսըն . . . —Ժիւբի. լթէր, սէնտե, եարընտան, տէնիզ. ճէ թէտարիւքեաթա պաշլամալը. սըն . . . —եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն, պիղիմտե Բօրթօ-Րիզ օեա ինմէքլիկիմիզ, վէ օրատա եիկիրմի տէօրթ սատաթ գալմագլըղըմըզ իգ. թիզա իթմէքտե տիր. չիւնքի, Մի. Ժիտեն Լըրօա իյէ, խայլիճէ կէօ. րիւշիւպ գօնուշմագլըղա իհթիեա. ճըմ վար տըր . . . —Վէ ֆէրտա. սը կիւնիւ, հէմտեն քէնտիմիզի ճէ. նապը Հագդա բսմարլատեարագ, եօլա ըէյտե օլմալըեըզ . . . :

Պու թալիմաթ իւզերինէ, միւ. քեալէմէեէ խիթամ վիրիլտի :

Դարմէն իլէ Մարի վէ Տօլօրէզ քէնտի տայիրէլէրինէ չէքիլտիլէր. —էրքէքլէր տախի քէնտի իշլերի պաչքնա կիթտիլէր, վէ օտա իչին. տէ Գօրա եալընըզ գալարագ, կի. տիպ բէտէրինին թաուիրի էօնիւն. տէ տիզ իւզերինէ կէլտի :

Մէրգումէ օլ հալտե, պէշ տա. գըգատտան պէրու, քէմալի կէրմիչ. եէթ (սըճագլըգ, մուհապպէթ) իւզրէ տուա իթմէքտե իքէն, պիր. տէ եավաչճաճըգ օտա դաբուստու վուրուլտու :

—Կիրինիզ . . . —տէտի մէրգու. մէ աեադա գալդարագ :

Գաբու աչըլտը :

Մէրգումէնին մնաչուգու օյան պահրիչէ զապիթանընտան Արման Տօրսէյ, օտա գաբուստունտան իչէ. րի կիրտի :

Գօրա կերչի պաղըրմատը, լա. քին, լէհճէսի մօսմօր քէսիլտի, վէ իւզերինտէ, բէք հէյպէթէնկիզ սուրէթտե պիր էսերի իպթիրագը տերուն հասըլ օլտու :

—Արման . . . — տէտի մէրգումէ բէբէլէեերէք, — Արման . . . Օֆ. սո՛զմիսինիզ. — Նի՞չին կէլտինիզ, գա՞նղի պէտագախթըզ սիզին պու. րահա կէլմէքլիկէնիզի մնաճիպ օլ. տու :

—Պու պիր պէտագախթըզտե. յիլ տիր . . . — տէյի ճէվապ վիր. տի մէրգում նէչճինան . — Հալէա սիզին մնուհապպէթինիզէ մէէլու. պուլունմագտաեըմ . . . իչինտիմ քի էօքսիւզ օյմնուշտունուզ . . . մա. թէմինիզէ իշթիրաք իտիպ, վէ զա. թէն սիզէ հաար իյլէմիչ օյտուղում գօրուճա վէ գալպինէ պիր մնուավե. նէթ իթմէքլիք աբզու վէ նիյէթիյ. լէ կէլտիմ . . . :

Արման պուտու սէօյլէտիկիյլէ պէ. րապէր, մէրգումէ նըշանլըքընա տօղ. րու կիթմէք իւզրէ պուլունտու :

Գօրա, մէրգումէնի քէնտույէ տօղրու կիպինինի կէօրիւը կէօր. մէզ, պիր ֆըրէքէթի հէյպէթամիզ իւզրէ, կերի կերի չէքիլտի :

—Իլէրու կէ՛լմէյինիզ . . . — տէ. տի մէրգումէ. — աչը՛ընըզ, չըգ. նըզ, կիտինիզ պուրատան, եանը. մնա եանա՛չմաեընըզ . . . պու էպինիյէ. նին իչինտէ տուրմաեընըզ . . . :

—Նէ՛, կիթմէք մի, չէքիլմէք մի, — տէտի տէլիգանլը, կէօրմէքտե օլտուղու Թավր ու մնուամէյէ իւզե. րինէ, հաատէն զիեատե տիւչարը իպթիրագ օլարագ,

—Աճա՛յիպ, պէնիմ տէֆ օլուպ կիթմէքլիկիմի՞ մի էմր իթմէքտէտի. նիզ . . . :

—Էվվէթ, կիթմէյէճինիզ, զիրա, էօյլէ իպթիրա իթմէքտե տիր :

—Նէ՞ տիմէք, նի՞չին, սէպէ՞պ :

—Նի՞չին մի, սէպէ՞պ մի, —տէ. տի Գօրա, իւզերինտե պիր նէվի է. սերի ճինճէթ (տէյիլիք) հասըլ օ. լարագ, —չիւնքի, չիմոի պէն, օլ սիզին պիլտիկինիզ վէ սեվիպ մնու. հապպէթ վիրտիկինիզ պիր գըղ տէյիլիմ . . . չիւնքի, պու խանէ, օլ սիզին պիլտիկինիզ խանէ օլմա. եըպ, իլլա, ճիւնհա վէ ճինայէթ,

վէ ար ու հիճապ լէքէլէրլյէ լէ-
քէլէնմի՛շ պիր խանէ տիր . . . :

—Ալլահ աշգընա օլսուն, Թօրա,
եէմի՛ն վիրիրիմ սիզէ, սէվկիլիւմ
Թօրա, գալպինիզի թէօկին խոխ-
նիզ, — տէյի պաղըրար մերգումէ
նէվճիլան. —Իգնար իմմէքտէ օլ
տուղունուզպու ոօլկունդուզ վէ պու
թաշգընըզդ հալի, մունճիպի խէվճ
ու հիրասըմ (գօրգու) օլմագսա
տըր . . . :

—Պէնիմ պու հալիմ նէ ոօլ-
կունդուզ վէ նէտտէ թաշկընըզդսան
իւէրու կէլմէ՛յիզ, իլլա մէ՛յտուսյ-
եէթիմտէ՛ն (լիմիտ քէսիքլիկի) ի-
լէրու կէլմէքտէ տիրսէ՛ն . :

—Լաքին, նէ՞ վար տըր, նէ՞ տիր
պու հալ սիզտէ, նէ՞ օլմուշ տուր
սիզէ :

—Էօյլէ շէյլէր օլմուշ տուր քի,
խոմինի պիլէ լիսանընմա՛ ալամամ . . :

—Նէ՞ օլտուղունու պիլմէքլիկիմ
վէ անլամագընըմ միւմքին տէ՛յի՛ն
մի տիր . . . :

—Հէմ միւմքին տիր, վէ հէմ-
տէ պիլմէքլիկինիզ վէ անլամագը-
ղընըզ վաղիֆէնիզտէ՛ն տիր, զիրա,
պիր ճանվէր թաստիքնան իրթի-
քեապընա ճիւրաթ օլունան պիր
ալչագընգ, պիզիմ իւքիմիզ պէյ-
նինտէ էօյլէ պիր կիրտապ աչմըշ
տըր քի, պիր պիրիմիզէ հագլաշ-
մագընգ միւմքինմի՛ն օլմուշտուր . . :

—Ա՛հ, Թօրա, պէն սիզին իմի-
գատընըզպտա տէ՛յի՛լիմ . . . տէ՛յ-
րէք Արման մերգումէնին քէլամընը
գաթի իյլէտի, —Խայր, խույի ճի-
հանտէ հիչ պիր շէյ պիզի պիր պի-
րիմիզտէն աէքսմագընգ միւգիէ-
տիր օլամաճագ տըր . . . պէ-
նիմ սիզէ օլան մունհապպէթիմ նէգ-
տինտէ, քիւլի շէյ վէ քիւլի սէ-
պէպ մադրուգ օլուգ վէ զայի՛ֆ գա-
լաճագ տըր . . . :

—Տուրունուզ, աճէլէ իմմէյի-
նիզ . . . շիմտի սէպէպինի անլա-
ճաճագընըզ . . . Ֆագաթ, պէ-
նիմ սէօյլէտիքլէրիմի տիյնէմէք խ-
չին, հիւզիւնիւզու պաշգա պիր
թաստիֆա չէվիրմէկսիզինիզ . . . եիւզ-
լէրիմէ պագարագ, ար ու հիճա-
պըմնան գըր գըրմըզդ օլաուղուսու-
կէօրմէմէզլիսինիզ . . . :

Գատէհու մերգումէ, պաշքնանան
կէչէն տէհլէթամիզ հալլէրի, հեր
նէ գաւար, պիր թաստիֆանան ազ-
լաեըզ ըշգըրմագտան գուրիուլա-
մատըզը կիսի, իւզէրինէտ պիր պի-
մէճալըգ չէօքերէք, արալըգ ա-
բալըգ սէսի քէսիլմէքտէ, վէ գուվ-
վէթի ու դայրէթի էքսիմէքտէ պու-
լունաու խսէտ, պու ճիւմլէ իլէ
տախի, քեամիլէն նագլ ու պէեան
իյլէտի . . . :

Արման վագտընըն նագլինի խ-
չիթիքճէ, հիւտէթ ու քէտէր վէ
խըշմ ու զաղապընան աղլամաեա
պաշլատը. —վէ ատէթա ագլը պա-
շքնանան կիտերէք չէլտըրաճագ տըր
գօրգու վէ չիւքէսինէ զահիպ օլ-
տու :

—Մերգումալշագ, հալէա սա՞ղ
մը տըր, հալէա սաղ պըրագըմը՛շ
մը տըր, հալէա եաշամագտա՛ մը
տըր, — տէտի Արման, նըշանլըքը-
նըն սէօյլէտիկի սոն լուղեիլէրի խ-
չինթիքտէ բէրելէեէրէք :

—Կէրչի պէն մէյունու վուրուպ
էօլտիւրմէք իսթէտիմ . . . լաքին,
հայիա՛ք քի, միւգիէտիր օլամա-
տըմ . . . —Վագտա, պիւթիւն
գուվվէթիմիլէ պէչաղը եէրլէչտիր-
տիմ իսէտ . . . չի՛ֆայիտէ քի,
սիլահըմ սիլահ տէ՛յիլ իտի, բէք
գուվվէթսիզ պիր շէ՛յ իտի . . . :

—Իմնի էօյլէ օլտուգտա, սիզին
եաբամատըղընըզդը պէն եաբմալը-
երըմ, եաբապիլիրիմ, եաբաճա-

ղըմ, վէ հէմտէ եաբաճաղըմա չիմ-
սիտէն եէմի՛ն իսէրիմ, — տէյի
պաղըրար պահրիյէ զապիթի. —
պէնիմ գըղըճըմ, պէնիմ էմրիմի
իճրայէ հէմ հաղըր ու միւնթազըր
տըր, վէ հէմտէ միւգիէտիր տիր :

—Սիզին գըղըճընը՛զ մը, — տէ-
յի ճէվապ վիրտի Թօրա, իսթիհզա
իւզրէ ումումզտըրընը սիլքէրէք,
—Արման, սիզ սիմանէ օլմուչտու-
նուզ . . . —Մէկէրչի էօյլէ պիր
ալչագ իլէ, ագլը պաշքնատա օլան
պիր ատէմ, քիպր ու նամուսունա
տիւշիւրէրէք, գալգըպտա վուրուշ-
մագըզտա իրթիքեապ վէ թէնէզ-
զիւլ իտէպիլի՛ր մի, —մէկէրչի էօյ-
լէ պիր գանը գամիլ, չարգըն է-
տէպիլ իլէ ագըսը պիր ատէմ,
տիւէլօեա գալգըշըր մը :

—Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի, ախալը ինթիգամա գալգըշմա-
նըզ վաղիֆէտէ՛ն տիր, էլղէմիյեէթ-
տէն տիր, վէ իգթիսալի հագգա-
նիյեէթտէ՛ն տիր :

—Ա՛հ, բահաթը գալայ իւզրէ օ-
լունուզ, հեր հալտէ վաղիֆէմի ի-
ֆա իտէճէ՛կիմ տիր, ախալը ինթի-
գամ իտիլէճէք տիր, վէ իհգագը
հագդ օլունաճագ տըր, — տէտի
Թօրա, սէօյլէյիշի թաստընտա պիր
վահշիլիք էսէրի իսթիհսալ իտէրէք,

—Եու թէշէպպիւսիւնիւզ իճրա-
սընտա պէնտէ սիզինէ պիրլիքտէ
պուլունմագ իսթէրիմ . . . :

—Խա՛յր, խա՛յր, — տէյի ճէվապ
վիրտի մերգումէ պիր թաստը պա-
բիտ իւզրէ :

—Ա՛, պէնիմ մունավէնէթիմի
բէ՞տտա մի իտէբսինիզ :

—Էվվէթ, էօյլէ իգթիգա իհմէք-
տէ տիր, վէ իչթէ սէպէպինի տէ
սէօյլէյէյիմ սիզէ . . . — մերգում
ճանվէր ատէմ, բէտտէր ու վալիտէ-
մի էօլտիւրմիշ տուր . . . — նա-
մունավէնէթիմի պիր իտէբսինիզ
տիր, — տէյի պաղըրար պահրիյէ զապիթի. —
պէնիմ գըղըճըմ, պէնիմ էմրիմի
իճրայէ հէմ հաղըր ու միւնթազըր
տըր, վէ հէմտէ միւգիէտիր տիր :

—Սիզին գըղըճընը՛զ մը, — տէ-
յի ճէվապ վիրտի Թօրա, իսթիհզա
իւզրէ ումումզտըրընը սիլքէրէք,
—Արման, սիզ սիմանէ օլմուչտու-
նուզ . . . —Մէկէրչի էօյլէ պիր
ալչագ իլէ, ագլը պաշքնատա օլան
պիր ատէմ, քիպր ու նամուսունա
տիւշիւրէրէք, գալգըպտա վուրուշ-
մագըզտա իրթիքեապ վէ թէնէզ-
զիւլ իտէպիլի՛ր մի, —մէկէրչի էօյ-
լէ պիր գանը գամիլ, չարգըն է-
տէպիլ իլէ ագըսը պիր ատէմ,
տիւէլօեա գալգըշըր մը :

—Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի, ախալը ինթիգամա գալգըշմա-
նըզ վաղիֆէտէ՛ն տիր, էլղէմիյեէթ-
տէն տիր, վէ իգթիսալի հագգա-
նիյեէթտէ՛ն տիր :

—Ա՛հ, բահաթը գալայ իւզրէ օ-
լունուզ, հեր հալտէ վաղիֆէմի ի-
ֆա իտէճէ՛կիմ տիր, ախալը ինթի-
գամ իտիլէճէք տիր, վէ իհգագը
հագդ օլունաճագ տըր, — տէտի
Թօրա, սէօյլէյիշի թաստընտա պիր
վահշիլիք էսէրի իսթիհսալ իտէրէք,

—Եու թէշէպպիւսիւնիւզ իճրա-
սընտա պէնտէ սիզինէ պիրլիքտէ
պուլունմագ իսթէրիմ . . . :

—Խա՛յր, խա՛յր, — տէյի ճէվապ
վիրտի մերգումէ պիր թաստը պա-
բիտ իւզրէ :

—Ա՛, պէնիմ մունավէնէթիմի
բէ՞տտա մի իտէբսինիզ :

—Էվվէթ, էօյլէ իգթիգա իհմէք-
տէ տիր, վէ իչթէ սէպէպինի տէ
սէօյլէյէյիմ սիզէ . . . — մերգում
ճանվէր ատէմ, բէտտէր ու վալիտէ-
մի էօլտիւրմիշ տուր . . . — նա-
մունավէնէթիմի պիր իտէբսինիզ
տիր, — տէյի պաղըրար պահրիյէ զապիթի. —
պէնիմ գըղըճըմ, պէնիմ էմրիմի
իճրայէ հէմ հաղըր ու միւնթազըր
տըր, վէ հէմտէ միւգիէտիր տիր :

—Սիզին գըղըճընը՛զ մը, — տէ-
յի ճէվապ վիրտի Թօրա, իսթիհզա
իւզրէ ումումզտըրընը սիլքէրէք,
—Արման, սիզ սիմանէ օլմուչտու-
նուզ . . . —Մէկէրչի էօյլէ պիր
ալչագ իլէ, ագլը պաշքնատա օլան
պիր ատէմ, քիպր ու նամուսունա
տիւշիւրէրէք, գալգըպտա վուրուշ-
մագըզտա իրթիքեապ վէ թէնէզ-
զիւլ իտէպիլի՛ր մի, —մէկէրչի էօյ-
լէ պիր գանը գամիլ, չարգըն է-
տէպիլ իլէ ագըսը պիր ատէմ,
տիւէլօեա գալգըշըր մը :

—Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի, ախալը ինթիգամա գալգըշմա-
նըզ վաղիֆէտէ՛ն տիր, էլղէմիյեէթ-
տէն տիր, վէ իգթիսալի հագգա-
նիյեէթտէ՛ն տիր :

—Ա՛հ, բահաթը գալայ իւզրէ օ-
լունուզ, հեր հալտէ վաղիֆէմի ի-
ֆա իտէճէ՛կիմ տիր, ախալը ինթի-
գամ իտիլէճէք տիր, վէ իհգագը
հագդ օլունաճագ տըր, — տէտի
Թօրա, սէօյլէյիշի թաստընտա պիր
վահշիլիք էսէրի իսթիհսալ իտէրէք,

—Եու թէշէպպիւսիւնիւզ իճրա-
սընտա պէնտէ սիզինէ պիրլիքտէ
պուլունմագ իսթէրիմ . . . :

—Խա՛յր, խա՛յր, — տէյի ճէվապ
վիրտի մերգումէ պիր թաստը պա-
բիտ իւզրէ :

—Ա՛, պէնիմ մունավէնէթիմի
բէ՞տտա մի իտէբսինիզ :

—Էվվէթ, էօյլէ իգթիգա իհմէք-
տէ տիր, վէ իչթէ սէպէպինի տէ
սէօյլէյէյիմ սիզէ . . . — մերգում
ճանվէր ատէմ, բէտտէր ու վալիտէ-
մի էօլտիւրմիշ տուր . . . — նա-

գումունաօյ վէ ճինսի, գանուն ու նի-
զամբն խաբխճինտէ՛ պուլունմագտա
տբը . . . տիմէք տիր քի , մէզքիւր
ֆամիլեահա հէր նէ քի եաբար ի-
սէմ՝ քէնաի իմիդատրմճա ճայիզ
վէ մէշրո՛ւ կիսլի տայըլաճագ տբը . . .

Գօրա պու լագըրտըլարը , էվվէլ
էմիրտ զայիֆ պիր սէս իլէ թէլաֆ-
ֆուզ իմիմէքտէ պուլունտու խէ
տէ, եավաշ եավաշ ալ գատար քէս-
պի չիտտէթ վէ հարէքէթ իլլէտի
քի , ատէիա աթէշ քէսիլտի ,

Արման մէրգումէնին պու հալ ու
հէյեճանին կէօրտիւքտէ, տիզ իւ-
զերինէ կէլիպ , վէ էլլէրինի աչըպ
նիյազլար լոռերէք , վէ բէբէլէեե-
րէք ,

—Վաղտա , պու սէօյլէտիքլէրի-
նիզին քեաֆֆէսի տօղրու տուր, —
տէտի մէրգում , — վէ վաղտա, էօյ-
լէ եաբմագլըզտատա եիւզ քէրրէ
հագդընըզ վարտըր , ֆագաթ , չու-
նուտա պիր տէֆա տիւչիւնմէլիսի-
նիզքի , մէրգում սիզէ հագտարէթ
իմմէսիյէ , եալընըզ սիզէ թօգուն-
մուշ օլմաեըպ , իլլա պէնիմտէ թա
եիւրէկիմ օրթասընա պիր խան-
չէր սաբլամըշ տբը . . . —Իմտի ,
հէմիշէ , կիթտիքճէ քէսպի իզտի-
եատ իմմէքտէ օյան աշգ ու մու-
հապպէթիմ խաթրը իչին օլսուն ,
պէնի տախի , ախաղ ինթիգամընըզ
իճրասը թէչէպպիւսինէ իչթիրաք
գապո՛ւլ իտինիզ ,

Գօրա , գապուլ իմմէք իսթէմէ-
տիկինի պէեան նիյէէթիյլէ , չէօյլէ
պիր պաշընը օյնաթտը :

—Գուննու պէնտէն թալապ իմ-
մէյինիզ . . . —տէյի ճէվապ վիր-
տի մէրգումէ , —կէրչի , թարաֆը-
նըզտան զուհուրա կէլմէքտէ օյան
պու ալիճէնապճա թէքլիֆինիզի
ըէատ իմմէքլիկիմ , պէզայէթ տէ-
ըէճէտէ գալպիմէ տաղը պատտագ-
տա տբը . լաքին , չի՛ ֆայիտէքի ,
պօրճում վէ միւրատըմ , մահզա
եալընըզճա ամէլ ու հարէքէթ իյ-
լէմէք տիր . . . —Պէնիմ պու թէ-
չէպպիւսիմ , հէր նէ գատար մու-
գատտէ վէ հէր նէ գատար նիզամ
ու գանունա մուվաֆֆագտա օլսա, մէն-
դիլի մագսատիմէ վասըլ օլմագլըգ
իչին թուքմագլըղըմ լազըմ կէլէն
թարիգ ու թէտպիրլէրտէ , չօգ տէ-
ֆա ճիւնհա վէ ճինայէթէ պէնդէր
հալլէրի տախի ճայիզ կէօրմէքլի-
կիմ իգթիզա խտէճէք տիր . . . —
Իմտի , իսթէմէմ քի, սիզտէ օլ խու-
սուսլարտա , պանա իչթիրաք իթ-
միչ օլասընըզ ,

—Ֆագաթ . . . ։

—Ֆագաթ մագաթ իսթէմէզ ,
նասըլքի սէօյլէտիմ , օլմազ, օլմազ,
վէ օլմահաճագ տբը . . . —Նաֆիլէ
եէրտէ իպրամ վէ իսրար իթմէյի-
նիզ . . . —մատամ քի պիր քէրրէ
տիհանըմտան — օլմա՛զ — չըգտը ,
արթըգ պիր տահա կէրի ալընմասը
իհթիմալտի՛ն տէյիլ տիր ։

Արման անլատը վէ իսքեաթ օ-
տու քի , մէրգումէնի գարարը գա-
վիսինէն վազ կէչիրմէքլիք միմ-
քին օլամահաճագ տբը ։

—Էյ՛յ , սիզ չիմտի , եօլճու օյա-
ճա՞գմընըբընըզ . . . — տէտի մէր-
գում ։

—Էվվէթ , իքի կիւնտէն . . . ։

—Նէ՞րէէ կիտէճէքսինիզ ։

—Ֆրանսահա . . . ։

—Պու եօլճուղուղունուզ չօգ սիւ-
րէճէ՞ք մի տիր ,

—Անը Ալլահ պիլիր . . . պէն
պիլէմէմ . . . ։

—Էյ՛յ , պարի հիչ տէյիլ իսէ ,
պիր տահա սիզին իլէ կէօրիւշիւպ
գավուշմագլըղըմ միւմքին օլաճա՞գ
մը ։

—Էվվէլ Ալլահ , ֆագաթ , ան-
ճագ վէ անճագ մէրգումտան ախ-
ըը ինթիգամ իլլէտիկիմտէն սօնրա ։

Մէրգում ճիւղիճէ սիւքիւթ իւղ-
րէ տուրտուգտան սօնրա , թէքրա-
րէն քէլամէ աղաղ պիլդէ ,

—Կիտինիզ , չիմտի . . . Կիտի-
նիզ , րէճա իտէրիմ սիզէ . . . Մի-
զի կէօրտիւքճէ , աթէշի տէրտ ու
էլէմիմ տահա զիեատէ ալէվիէն-
մէքտէ տիր , վէ պէն իսէ , քիւլլի
զայրէթ ու ճէսարէթիմի իւղերիմէ
թօգլամագլըզա միւհթաճ պուլուն-
մագտաեըմ . . . ։

Արման պունուն իւղերինէ , գար-
շըլըգ հիչ պիր ճէվապ վիրմէքսի-
զին , մէրգումէնին էլլէրինի թուքտու , տօտագլարընա կէթիւրտու ,
էօքտու , վէ կէօզ եաչլարըյլա ը-
լաթտը . վէ պատէհու բիւր մէլալ
վէ բիւր քէտէր օլտուղու հալտէ ,
մէրգումէնի թէրք իտիպ չըգտը ,
ըրմագ պօղաղընտա պէքլէմէքտէ
օյան սանտալա ինտի , վէ վաբօրա
կիթտի , չինքի , մէզքիւր լ՚էքլէր
վաբօրունուն գօմանտանը , եէնի-
տէն կիտիպ Կուաեանիլա լիմանըն-
տա պէքլէմէքլիկէ տայիր էմր ու
թալիմաթ ալմըշ իտի ։

Իքի կիւնտէն սօնրա , մէրգումէ
իւշ դըզդարտաչլար , վէ եէկէնլէրի
Տօլօրէզ , վէ սըտգ ու սատագաթ
արգատաչլարը , Բօրթօ-Րիգօեա
եօլճու օլմագ իւղրէ իքէն , Րօպէն
սօն , Գօրանքն եանընա եադյաշա-
բագ ,

—Էֆէնտիմ , —տէտի մէրգում ,
—Սէնօր Րէյմոնտէզ , արթըգ
հագդսըզլըգլար իճրա իտէմէեէճէք
տիր . . . —Պուրալարտա , պու իգ-
լիմտէ պուլունմագտա օլուպ , վէ
զիևատէօյլէ միւհիմ օյան մէրճան
եըլանը նամ պիր նէվի եըլան , մէր-
գումտէն օտագընա կիրմիշ , վէ հէր
նասըլ իսէ , պու կիճէ գօլտունու ը-

սբըտագ ղէհիրէմիչ տիր . . . —
մէրգում պու սապահ , մտամտը քէ-
սիլմիչ օլտուղու հալտէ վէֆաթ իմ-
միչ տիր . . . ։

—Սէն չօ՛գ իյի պիր խըտմէթ-
քեարսընըն , Րօպէնսօն , — տէյի ճէ-
վապ վիրտի մէրգումէ ։

Մէրգումէնին կէօզլէրի պիր ճիւ-
ղի վագըթ աթէշ կիսլի բարլատը ։

—Եիմտիքի հալ , իշմէ պու նիւ-
մէրօ պիր . . . —տէտի քէնտու քէն-
տույէ մէրգումէ . — էն աղ գա-
պահաթ սահիպլի օլան պու իտի-
պունտան սօնրատտա տիկէրլէրինէ
պագալըմ . . . ։

45

Իշպու կէչէն ֆատըլտա պիրքիչ սէ-
գաթ իտէն վագտալարտան չէնտ
հաֆթա սօնրա , Մէսաժրի էմբէրիալ
սէֆինէլէրինէն օյան Նէբթիւն
նամ պիր Ֆրանսըզ վաբօրու , Ան-
թիլլ ատալարընտան կէլէրէք , Հավ-
րը լիմանընա տախիլ օլտու , վէ
միւթատտան պուլունտուղու իւղրէ ,
պիր իչարէթ չէքէրէք , պիր գըլա-
զուզ իսթէտի , վէ պիրինճի Ֆրան-
սօա գուլէտի տինմէքլէ մէշհուր օ-
լան , վէ կէօրմէկէ չաեան պիր մա-
հէլ օլտուղու հալտէ , չիմտի իսէ ,
անճագ իսմի գամըշ պուլունան գու-
լէնին բիշկեահընտան սիւրաթ իւղրէ
կէչէրէք , Ալէքսանթրիգ տէնիզի գըլը-
լարընտան վէ միւսթէֆիք մահէլ-
լէրտէն ալմըշ օլտուղու ալիմըշ նէ-
ֆէր գատար եօլճուլարը , գարաեա
չըգարտը ։

Մէրգուման պիր չօգ միլլէթլէր-
տէն միւրէթթէպ պուլունան եօլ-
ճուլարընը իչինտէ , պիրչիք հաս էլ-
պիսէտի կէչինմիչ օլուպ , վէ նիւս-
լէրինէ սըգը սըգը բէրտէ պըրա-
գըլմըշ օլտուղու հալտէ , իւշ նէ-

ֆէլը տախի գառքն պուլունտոգտա, վէ պունդարքն գբնաֆէթէլէլինտէ կէօրիւլմէքտէ օյան աշուրի մերթէալէ պիր տառէլիկէ բտպմէն, թառը ու հարէքէթէլէրինտէ կէօրիւլէն լէթաֆէթի վէ գարտաֆէթ խտէ, հէր քէօյն նտզարքը ատիգ գոմիլարքնը ճէլպ կելէմէքտէ խտի։

Պու գառքնդար իլէ պիրլիքտէ, թուռ բէնկինտէ օյան սիմտոք ոլկուն պիր հարէ օյտուղու, վէ ատմիր բէնկինտէ սիեռա էլպիսէլէր կինմիշ օյուգ, վէ հէնուզ եվիկլիմի ինքն ետ եվիկլիմի իչչտղարքնտ գառէմ պառմըշ պուլունտուղու հարատէ, պիրտէ ատլիպանը պուլունմտգտա խտի։

Պունդարքն արգոտքնտան, գօլ գօյտ վիրմիշ օյտրագ, իչքի նէֆէր մէլէոլէր եվրիւմէքտէ խտիլէր։

Մէրգուման իչքի մէլէոլէրտէն պիրի օյուղ, վէ տիկէրի տախի ալմըշը ետչքնտտ տըր կիպի կէօտթէրմէքտէ խտի. չինքի, պու սօնրտքինին սոյտարը գոր կիպի պէտտզ օյտուղունտան, պիրինճտքի էօյլէ զանն օյունմտգտտ խտի. ֆտգոմ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգուման ուղունճտ պօեռունտան, տօղրուճտ տուրուշ վէ կիտիշինտէն, վէ էնկի ումուզտյարքնտտն, վէ հայրը վէ չէվիք եվրիւեվրիշինտէն, հէնուզ տինճ օյմտոք, վէ կիւճ վէ գումվէթի եէրինտէ պուլունմտոք անտշէլմտգտտ խտի։

Վէ պունդարքն արգոտքնտտ տախի, էլէրինտէ ատնտրզտրտ, սէրթէրտէ վէ չանթտրտր սոյտրէրէր պուլունտուղու հարատէ, օն նէֆէր գառտր, մանէմ էլպիսէլի արտպ խրտմէթ քէտրտր եվրիւմէքտէ լտրէրտ։

Տիկէր պիր արտպ տախի, պիրյուք էվէրէ մտխտուս օյտուղու խուզէ, օտա ուշտղ էլպիսէսի, եատնի սիեռտ էլպիսէ կէյինտիշ օյուգ, վէ պօյնունտտ պէնտզ պօեռուն պատզոք պուլունտուղու հարատէ, եօզլտնրյինտոք յտզմ կէլէն ատնտքտլտրը կիւմրիւքտէ աչըգ եօզլաթտրյինտ խուզէ, կէմիրին կէօվէրթէմինտէ պէքյէմէքտէ խտի։

Իչպու էչքնտլտրքնը պէնտտ նինտիկինտիշ եօզճուլտր, կէմիյի թէրք իհտթքտէն պէշ ատգըդտ ատնրտ, պիրյուք էֆ (մունթտզտմ ատրէթտտէ եատրքտնշ տէնիզ գըճքոք) իտզինրինտէ քէտյին Լ'Օթէլ տը Լ'Ամիրտթէ նտմ պիր յօգտնթտռտ կիրտիէր։

Զաթէն, մէգքիւր յօգտնթտռտ, յտզմ կէլէն տոյիրէլէրին հտզըրտնտճտքնտ տոյիր էմր ու թտռիճտթ վիրիմիշ խտի։

Մէգքիւր յօգտնթտնքն տիրէքթտրտ, պունդարքն կէյմէլէրինէ միտնթտզըր պուլունտուղունտան, տնճինտէ էօնլէրինէ տուշէրէք, իչք գաթտտ հաղըրտնմշը օյուգ, վէ բէնճէրէլէրի տէնիզ հտյուզունտ, վէ թտ Սուխտմթքնտ, Գտէնէ, Թրտվիլէ, Հօնֆլէօրթ վէ Րուէնէ իչչէմէքտէ պուլունտն ոէֆինէլէրինն իսկէլէօնինէ հտզըր օյտն կէնիշ պիր տոյիրէէ կէօթիւրտուս։

Էվվէլինտէն վիրիմիշ օյտն թտռիճտթ մուճիպինճէ, էֆէնտիլէր իլէ խըրտմէթ քէտրտր մուխտպէրտթը գօյտյ տուրէթտէ իճրտ օյունտպիլսինն իչչին, լտզմ կէլէն մտհէլլէր, այնի գաթտտ թէտորիք խտիլմիշ խտի։

Ուճտրըզքի, օգուէտն զաթիլտր, չինտիյէ գտտտր հտզըրտնտրտտն, էրքէք գբնաֆէթինէ կիրմիշ օյտուղու հարատէ Գօրա օյուգ, վէ մտթէմ էլպիսէլի ոէլի իչ նէֆէր գառքնդարքն տտտխտի, Գտրմէն իլէ Մարի վէ Տօլօրէզ

օյտուգտրտր կիպի, տիկէր իչքի նէֆէր մէլէոլէրինն տախի, Ժտն Բքնօ իլէ տօգթօր Ժօսէֆն օյտուգտրքնը ֆէհմ ու տէրք իթմիյէր տիր։

Նէրթինն նտմ վաթօյտտ ատնտրգտրքը պէքյէնէն ատտպ իտէ, գտմէն մնդիւմ օյտն ատյիրէ ուշտղը Թօզճնտճն խտի։

Մէրգուման եօզճուտր, էմմէլ էմիրտէ, միւքէմմէլ տուրէթտէ պիր թտտմ իթմտիրէր, վէ թտտմյարը զինտտէօյլի շայետնը թտհսին պուլտուտր։

Պտտէհու, յօգտնթտնքն պիր մէէմուրու կէվիպ, քօլիս նինզտմը ատֆքտտմքնճտ, խտմյիէրինի տէֆթէրի գտյտ իթտիրմէք իչչին, քէմտլի հիւրմէթի վէ թէէվտզու իւզրէ, մէրգումանքն բտտտրօյնթքտրքնը խտթէտմի։

Մէգքիւր տէֆթէրէ, չու աթնտէքի տուրէթտէ պիր գյտյ տիւշտմիւ։

« Լիօնէլ Վտրթքն, եիկնրմի իքի ետչքնտտ, Ինկիլիզ թէպտաոքնտտն, Գտլքիւթթտտտն կէլմէքտէ, վէ քէնտի իւշ նէֆէր եէկէնէլէրի, Լօրտ, Մարի, վէ Բէրլը Վտրթքն իլէ եօլճուտուգ իթմէքտէ։

« Տօգթօր Ժօէ Սիմնէլ, օթուգ ետչքնտտ, Վտրթքն ֆտմիլետոքնքն թտպիպի։

» Տօմինիգօ Սէպտլտ. էլլի պէշ ետչքնտտ, Իսպտնետ թէպտաոքնտտն, ատլը Գտվթօրլու։

« Րօպէնսն, օտտ ուշտղը, վէ Վտրթքն ֆտմիլետոք մտյեէթինտէ պուլունտն արտպ խրտմէթ քէտրտր լտր։ »

Գէետնէ հտճտթ եօգ տուր քի, Գտրմէնին իտմի Լօրտետ թտհվիլ խտիլիպ, Մտրինին իտմի եինէ Մտրքի գտլտրտգ ետլքնըզ իմքտոքնտտ պիր ետզը տէյիշթիրիլմիշ, վէ Տօլօրէզ լօրէզէ տախի, Բէրլը իտմի վիրիլմիշ խտի։

Գօրա իտէ, Լիօնէլ Վտրթքն տախթէ իտմինի ատրտգ, գոյէթի կիւզէլ վէ գտրտֆէթլի պիր էրքէք գբնաֆէթինէ կիրմիշ օյտուղունտան, թէպտիլ գբնաֆէթի պիր գըզ օյտուղու ատյտ ֆտրգ օյունմտոքտ, իլլտ բէք չիրին պիր տէվլէթնքը հտլ ու հէյէճինտէ պուլունմտգտտ խտի։

Հէլէ կիյտիկի գբնաֆէթէ, խտտէթէն զիեռտտէ բտրտյտր տտրթի իթմիշ օյտուգունտան, հտգգտքը օյտգրտգ, պտտինի ֆտհր ու գտրուրու օյմտգտքզտգ չոյէտնէ պիր տուրէթտէ պուլունմտգտտ խտի։

Մէրգուման տտյքտրքնը տտհտի խտտէթէն քէտտիրէրէք, տտէթտտ էրքէք տտյը հտպինէ վտգ իթմտիրտմինէն, էմմէլքի ուզտն ուզտն պուգյտրտրը եէրինէ, գբստտճքգ քնտքիւքէրը վէ գինիֆիէր, լէհճէսինի թէզինն իթմէքտէ խտիլէր։

Էչքնտլքնտտ տէրքնտր օյուգ վէ տտէթտտ տէրթինք տէրէճէսինէ վտրմքշ օյտն պիր տաղըրըգ իլէ, չունճտ տէրտ ու ֆէյտքէթթէր տէպէպինտէն վինճուտտունճտ տրքգ օյտն գտէֆինք վէ լինճէլինք խէ, մէրգուման պիրթիւն պիրթիւն թէպտիլ իթմիշ խտիլէր։

Վէյհտտքտլ, հիշպիր խտուտտս, քէնտի գըզըգ հտլինճէ, պիր շինքհէ վիրէմէմէքտէ օյտուղունտան, պիրյտ իթիրտզ, ետնի թտնըլմտգտգ գօրգուտս օյտգտքզտն, պիղպտթ տուշտմնէրի ետնըտրքնտտն պիրէ կէչէպիրը պիր հտլտ տէյիշթիրիլմտգտտ խտի։

Տօգթօր Ժօսէֆնին, ետյրնըզ խտմի տէյիշէրէք, Ժօէ Սիմնէլն օյունուշ, վէ վինճուտտ վէ գբնաֆէթճէէտ հիշ պիր թէպտտուէտթ վտգէ օյմտնքը

խոի խսէ ոէ , ֆագաթ, պիւյիւսիւն տէյի պըրադմըշ օլսուդու քէօսէ վէ գըվըրճըդ սագալը, սմմանքնտա ճիւպիճէ պիր ֆըրդ բէյտա խլլէմէքտէ խոի ։

Հէլէ Ժան Ըքնօ — Տօմինիգօ Մէպալլա — խոմինի ալըբգտան պաշգա, էշքեաճա խսէ, քեամիլէն տէյիւիլմիշ խոի . —բէնկի ատէթա պիր ադաթ բէնկինի քէսպ խոխ , վէ սաչարը խսէ, պիւսպիւթիւն պիր կիւմիշ բէնկի ալմըշ օլսուդունտան,էնը ճիհէթլէ եէնի պիր ատէմ,վէ քիւրէք դաչկընը օլմադը ասլա թանըմադ օլմուշ խոի . չէօյլէ քի , գարշըսընտա կէչիպ տէ պիր այնաեա պագտա , քէնտու քէնտույի պիւէ թանըեամադ պիր սուրէթ քէսպ իթմիշ խոի ։

Մէրդումյան, եօլճուլուգլարը էսնասընտա, խայլիճէ զահմէթլէը չէքմիշ խոլլէը ։

Գօրա իւէ Ժան Ըքնօ , հէման օրտաեա վիւսուլլէրինին ֆէրտասը կիւնինտէն պէտ իւէ , փարխե հէնուզ կիթմէզտէն էվվէլ, քէնտի թէչէպսիւլէրինէ պաչաեաճադ օլսուդուլարընտան , էլղէմիյեէթտէն օլսուդու իւզրէ , պիր գաչ ատաթ արամ ու րահաթ իթմէք նիյեէթիյլէ, քէնտի օտալարընա չէքիլմիլէը ։

Ֆէրտասը ատպահքը, տահա սատի ճնպիր բատտէլէրինտէ օլսուդու հալտէ, Ժան Ըքնօ, տիգգաթլը սուրէթտէվէ հաթթա, պիր ադ ճէնթրմէնինի հուտուտունուտա թէճ . ուդ իթմէքտէ պուլունան ճէնթըլմէնլէրը գատար թօպէթիյլէ ուդրաշատագ , պիր իյի կիյինիպ գուշանաբգտան ածրա , Գօրտան ալըդը թալիսթլար իւդէրինէ , լօգանթատան տիշարը չըգտը ։

Մէրդում հէման ոօգաղա չըգար չըգմազ, ամէլէ թագըմլարընտան պիր ատէմէ , կէմի տճնաթտըրըճը Մարսխալ Տէրէյնին մաղազասընը , քէնտույէ իտապէր վիրմէսինի ըէճա իյլէտտի ։

—Օրլեան քէսի իւզէրինտէ Ն.*** — տէյի մէրդում իշճի ճէվատ վիրտի . — Մէգքիւր խանէ , քէտիլէն միւսիւ Մարսխալա մահատպուլունմագտա տը , վէ եաղըխատ նէէէրի իյէ մաղազալարը տա , եէր գաթտա տըրար ։

Ժան Ըքնօ — հիքեայէնին գօտանընաշըյմասը գըճընտա , պիւյիւէլղէմիյեէթի պուլունտուդունտան եինէ մէրդումյան էսկի իտմիյէ իշթմէքլիկէ տէվամ խոէճէկլիդ — մէրդումյան թարիֆ իթտիկլի թարըլդի թուքտաու , վէ ադատան պէշատագըդա պիւէ կէչմէքսիզին , մէգքիւր խանէյէ վատըլ օլսուդ ։

Մարսխալըն օթուրտուդու խանէ կէրչի կէնիշ իտի խսէ տէ , բէք տէ եէնի տէյիյլ իտի ։

Մէգքիւր խանէ եալընըդ իչքի գաթտան իպարէթի պուլունմագտա իտի խսէ տէ, հավլուսունուն տէօրթ թարաֆընտա , տիւնեանըն տէօրթ թարաֆընտան կէլմէքտէ , վէ քէդալի ք հէր թարաֆտա կէօնտէրիլմէք իչին հադըը պուլունմադտէ օլան էմթտա վէ էշեայի միւթէնէմիլիա իւէ տօլու, կէնիշ կէնիշ մաղազալար պուլունմագտա խոի ։

Մէգքիւր խանէնինն ալթ գաթընընը , եանի եէր գաթընըն նէ սուրէթլէ թուքտուրմուշ օլսուդու անլաշըլտը ։

Պիրինճի գաթտա էֆէնտի , վէ իքինճի գաթտա տախի մէէմնուլար իւէ խըտմէթ քէտարլար իւգամէթ իթմէքտէ խոիլէը ։

Ղայէթլէ եիւքսէք վէ կէնիշ օլսուդ , վէ իչի քէօշէլէրինէ թուքտուրմուշ օլան տէմիր գըլարը , տէօրտըը թէքէրլէքլի վէ ալչաճըգ

ՖՐԱՆՍԱ ՇԻՕՀՐԻԹԹՈՒԱՐ ՄԻԻԼԼԻՖԼԻՐԻՆՏԻՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԼԻԲԻՆԻՆ

ԱՄԱՐԸ ՊԻՐԿԻՒՉԻՏԻՍԻՆՏԻՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԱՒԱՐ

ՆԱՄ ՐՕՄԱՆ

ՊԻՇԻՆՃԻ ՃԻՒՉ

Ֆէյ 5 դուրուշ

Մ[illegible] [illegible] [illegible]

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ , ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՄԱԹՊԱԱՑԻ ՄԱՆՉՈՒՄԻԻ ԷՋԻՉԵԱՐ

1881

արտպալարըն թէ քերլէ քլերինտէն կէտիք կէտիք օլմուշ օլան արտպա գաբուսունուն ատղ թարաֆընտա, կէլիպ կիտէն մալլէրի գայոը տէֆ թէր իտէն քեամիլլէրին եադըխա նէլէրի պուլունմադտա իտի։

Մէղքիւր գաբունուն սօղ թարաֆընտա ատխի, Մարտիալըն քէնտուէ մտխսուս օլան իշ օտասը իլէ, ատնադդ քեարը օտասը պուլունմադտա իտի։

Մէղքիւր ատնադդ օտասընըն իւզէրինտէ պուլունան պիր պագըր թէնէքէ իւզէրինտէքի եադրսան, ինհէլլի մէզպուրուն նէ օլտուղու անլաշըլմադտա իտի։

Ժան Բընօ օտա գաբուսունատն իշէրի կիրտի, վէ քէնտուսինի, եէշիլ չուհա գաբը, վէ պիր չէյ ա ըընըզ վիրիլմէք իշին իսթիմալ իտիլէն պիր ուֆաճըգ տէլիքլի պիր բարմադըգ դարշըսընտա պուլտու։

Մէղքիւր բարմադըգըն արգա սընտա, ևիւզիւ անճադ բարմադ ըգըա եէթիշէպիլիր ևիւքսէքլիքտէ գըստա պոյլու, վէ տադ պաշը պիր ատէմ օթուրմուշ օլուպ, վէ կէօզ լէրինտէ կէօզլիւք պուլունտուղու հալտէ, զայէթլէ տիգգաթ վէ մէ բադ իւզրէ պիր զադէթա օգումադ տա օլտուղունատն, վէ, պէսպէլլի, Ժան Բընօնուն, օղ հէնկեամտէ իշ չէրի կիրմէսինտէն հօշլանմատըղըն. տան, օղ եօլտա միւնասէպէթսիզ ատտ օյունան վագըթլարտա կէօ րիւլէ կէլմէքտէ օլան թիթիզճէ պիր թարզ ու թավը իւզրէ, մէրգում, Բընօնա սիւալ իթտի,

—Նէ՞ իսթէրսինիզ, միւսիւ . . ,

—Միւսիւ Մարսիալը կէօրմէք իսթէրիմ։

—Միւսիւ Մարսիալ չիմտի պու րատտա, Հավըրտա տէյիլ միը։

—Ա՛, — տէտի Ժան Բընօ, Մար սիալըն օրատտա օյմատըղընը բէք ա լէտա պիլտիկի թադտըրտէ, կիւեա պիլմէեօր կիպի, խատէթէն իզհա րը թէտաճճիւպ իտէրէք։

Մէրգումուն մէզքիւր թէտաճճիւ պիւ իւզէրինէ, սանատդ քեար քէ լամէ ադաշ պիրլէ,

—Միւսիւ Մարսիալը, քէնտի շահսընա՞ այնա պիր խուսուս իշին մի, եօգսա մադազաեա՞ տայիր պիր իշ իշին մի կէօրմէք իսթէրսինիզ։

—Մադազաեա այնա պիր իշ իշին կէօրմէք իսթէր իտիմ. վէ զանընտա իտէրիմ քի, էկպէթթէ մէրգում քէնտի եէրինէ պիր վէ քիլ պըրադ մըշ օլմալը տըր . . .

—Եիւբհէսիզ, էֆէնտիմ, տէյիլ պիր վէքիլ, իլլա, թըպգը քէնտի մադամընտա օլտըդ . . . քէնտի շէրիքինի պըրադմըշտըր . . .

—Միւսիւ Մարսիալըն պիր շէրիքի պուլունտուղունու պիլմէեօր իտիմ . . .

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, պիր շէրիքի վար տըր. յոքին. պու տա չօգտան պէրու օլմաեըպ, իլլա ճիւզի պիր վագըթտան պէրի տիր . . .

—Ա՛ճաբա պու շէրիքինին իտմի՞ նէ տիր,

—Ֆիւնգալ, Ժիւան տը Ֆիւնգալ տըր . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, Մ. Մարսիալըն եէրինէ, մէրգում Մ. տը Ֆիւնգալը կէօրսէմ օլմա՞զ մը,

—Բէք ալէա, նիչին օլմազ . . .

—Իմտի օղ պապաե, էօյլէտէն ոճ լա պիր տահա զահմէթի չէքիպ կէլ մէնիզ իգթիզտա իտէր . . .

—Նիչին, կիտիպտե թէքքարէն կէլմէքլիկէ նէ՞ սէպէպ վար տըր, իշիմէ հազըր պուրատա իքէն, շիմ տի կէօրիւշէմ, տահա էյի օլմա՞զ մը . . . — մէկերչի Մ. տը Ֆիւնգալ պուրատա տէյի՞լ մի տիր . . .

—Լ՛ավէթ, էֆէնտիմ, պուրատա ալը, ֆագաթի պէրագ մէշղուլ տուր, իշի վար ալը . . . մազազամըզ հիւանտըանա կէմիլէը եաբան զամբուրա թաամ վիրմէքտէ տիր . . . տիմէքտիր քի, չիմտի թաճիզնէք վիրմէքտիւք միւնասէպէթ ալամազ . . . պէնտէնիզ էօյլէ զանն իսէրիմ . . .

—Մէզին միւսահազանըզ եանըզը ալը . . . ատ յի ճէվապ վիրան Ժան Ըքնօ ահֆեամըճա պիր ալէօյէ յիւ նէ, —Պէնիմ, էֆէնտիմնիզին չէրիքինէ ալէօյէ յէճէկիմ չէ յէր էօյլէ չէ յէր տիր քի, ասլա կիճիքմէկէ կէլմէզ . . . —Էր հալաէ չիմտի կէօրիւշիւճի գօնուշմագըզըմ էլէճէմ տիր . . . — Հայտէ յինիզ, հիմմէթ խոխպ խապէրը վիրինիզ . . .

—Լաքին, էֆէնտի . . . — ատ յէրէք իզհարը թէրէտտիւատէ պաշլաալը ատնաըգ քեար:

—Հիմմէթ խոխպ խապէ՛ր վիրինիզ, ատէմնէօղուլ սիզէ . . . — ատ ամ Ժան Ըքնօ, էօյլէ պիր թավըր հիւքմրանի իւզրէ քի, արթըգ ատնաըգ քեար մնէխալիֆէթի խատէմէրէք իթաաթա մէճպուր օլտու, վէ քէրէլէեէրէք,

—Էֆէնտիմ, քիմի՞ն խոմինի խապէր վիրմէլիյիմ, — տէյի սիւալ իթտի:

—Թրինիթէ չէհրինատէն սահիպ պանգա Պրատւն, Սիմոնէ յ, վէ գումբանէտալը վէքիլ, տէյի խապէր վիրիրսինիզ:

Սանտըգ քեար իզհարը թէվաղու իթտի:

Մէրգում, էլինի քէնտի եագընընա պուլունան սէս վէ եախօտ իթաաթ պօրուտունա ուզաթտը, վէ պիրինն գուվվէթիյլէ իւֆլէեէրէք պիր չէյ խապէր վիրտիքտէն սօնրա, ճէվապընը սինինէմէք իւզրէ, պօրուտուն խունխունի գուլաղընա կէօթիւրտու, պիր չէյլէր ատնինէ գատար տիյնէտի, վէ թէքրարէն տօտոգլաբընա եունաշտըրտը:

Ժան Ըքնօ, մէրգումնէն, մէզքիւր պօրու իլէ, շու ամիտէքի յուզէրլէրի սէօյլէտիկլինի իշիթտի,

—Գրատւն, Սիմոնէ յ, վէ գումբանէտալըզըն, Թրինիթէ չէհրի պատգաալըզն պիր վէքիլ:

Անինտէ ճէվապը ալմընտը:

Սանտըգ քեար ատադա գալտը:

—Միսիս ալը Ֆիւնգալ էնմէքտէ տիր, — ատամ մէրգում, — պուրատա ունուղ իշերի, էֆէնտիմ:

Մէրգում, պիր եուն գաբատ ատ չատագ, Ժան Ըքնօ, Մ. ալը Ֆիւնգալին իշ օտասընըն իթթիհամինտէ, եունի էօնիւնտէ պուլունան պիր ատ ֆագ թէնէֆֆիւս սալմատնա կէօթիւրտու:

—Լութֆ խոխպ ճիւպիճէ պէքլէմէնիլի ըէճա խէրիմ . . . — ատամ մէրգում. —Մ. ալը Ֆիւնգալ պէշ տագըզատան կէլէճէք տիր:

Վէ, մէրգում, քէմնի հիւրմէթ իւզրէ պաշընը էյտիքտէն սօնրա, եինէ չէքիլիպ քէնտի տանտըգը պաշընա կիթտի:

—Աճապա, պու Ֆիւնգալ ալը Ֆիւնգալ ատամընըն քիմ օլուեօր, — տէյի Ժան Ըքնօ քէնտի քէնտույէ սիւալ լյէտի. — Աճապա, պէօյլէ պիր սըրատա, պէօյլէ պիր չէհրիք նէ՞րէտէն չըգալը . . .

Մէրգում, քէնտու քէնտույէ պու իլի սիւալէրի տիւշիւնմէքտէ իքէն, մէզքիւր քիւշիւք սալմընըն գաբուսու աչըլտը, վէ նէնի պիր ատամ գաբուտան իշերի կիրտի:

Էկէր, Ժան Ըքնօնուն եէրինտէ պաշգա պիր ատամ օլմուշ օլսա իտի, հիչ չիւբհէլէր եօգ տուր քի, էմրի պասիրէթին խարճինտէ օալրագ, մէրգում ատամի կէօրիւր կէօթմէզ, էկէր իզհարը խոխպ իթմէզսէ տախ, իզհարը թէճաճիւպ խոխ. Հալպուքի, Ժան Ըքնօ, քէնտույի զաթմա միւգէթտիրլէրտէն պուլունտուղունան, հէր նէ գատար տա տէրունէն ալի խոխ օլտու խտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախ, խարճէն լէհճէսինտէն հիչ պիր էշերի թէճաճիւպ վէ խոխպ կէօթէրմէմէ:

Լաքին, պուլունտուղա գիւտատ չայճանը խոխպ պիր հալ օլտուղ խտի:

Զիւնքի, մէրգում, Ֆիւնգալ ալը Ֆիւնգալ տախթէ պիր խամինի վիրտիքլէրի, վէ Մարսիալընն չէրիքի տիր տէխիքլէրի տատէմ, պաշգա պիր տատէմ օլմընըգա, իլլա Մէրքիւցյա քէնտիսի խտի. —Էլպէթթէ հիքմէտէմիզի օգուտան գաթլար, պուլունան ֆէհմինէ վարմըշլար ալը, նատըլ քի Ժան Ըքնօ տախի, պիրթատի, մէրգումնու կէօրտիւկիւ կիսի թանըմըշ ալը:

Մէրքիւցյա, Համբըտա Թիւճճարըգլա մէշղուլ օլտու, վէ պիւհիւք պիր մէվգը Թուֆալտան պէրու, էօյլէ սիհատվար գօմանտանլը պուլունտուղու վագըթլարտա քի կիպի գալմընըգա, իլլա, պիրթիւն պիրթիւն տէյիշլէրէք, խարճի օլան հալ ու հէյէթլէրինէ, զիհտէսինլէ էհէմմիյէթի վէրմէպ տիգգաթ իթմէքսիզէ պաշլամըշ խտի:

Հէր տապահ պիր գօանֆէօր կէլէրէք, ֆըրչավարի տիքտիք օլան տաչլարընը, ուֆաճըգ մնաշալար իլէ գըվրմագտա, վէ քէմնի զարաֆէթի իգթիզասընճա Թարաեըգ եաղլաեարագ, Թա օրթա եէրինտէն իլի Թարաֆա եախըգմագտա խտի:

Մէրգումնէն, լինանըգմագ մէրթէպէտէ զայիֆ օլտու, ավ գուշլարը աւրէթինէ պէնզէյէն եհզիւնէն իքի Թարաֆընտա, բէտմի տէպալտա մնախտաս օլտուղու իզրէ, պըրագմըշ օլտուղու ֆագօրն նամ ուզուն ագաալարը, գօգուլտա սուլար իլէ Թարաեագտա, նիզամընա գօնուլմագտա խտի:

Մէրգում քէնտույի, քէնտի քէյֆինճէ եուշամնգըզը պիր մէյագ վէ պիր իգթիհալ ատա խտէնէրտէն կէօմիէրմէք իսթէտիկլինտէն, իշի Թէքֆիֆպղիկէ վիրէքէ, ատագահ Թօպալէթի, եանի ատագահ էլպիսէօյլէ պուլունմագտա խտի:

Մէրգումնուն էլպիսէօյ, Թագըմընէ, պէնազ, մնի, ոյեահ վէ դըմըզը չիզգիվէրտէն մնըրէթթէպ ատֆրանճըզը պիր խաֆիֆ գումաշատան մնամնուղ պուլունմագտա խտի:

Կէօմիէկինին եագտաը, այնի բէնքէտէ օլան պիր սգօչէզ չերիտ պօեունն պագը իւզերինէ եամբըրըմըզ օլտու, վէ կէօմիէկինին կէօքսիւնտէ ատախ, տիյմէ եէրլէրինտէ, գըրմըզը մէրճանտան իլլէնիլմիշ, իւչ Թանէ պէօճէք պուլունտուղու կիսի, էնդի վէ եատը ատագըրընտա ատախ, գըրմըզը չիզգիվի էամէր իքէք չօրապալար իւսթիւնատէն կիյնէլմիշ, իրի բիւսգիվիլլե, վէ եիւզէրի աչըգ ուֆաճըգ բարդագ գունտուրալար պուլունմագտա խտի:

Վէ եէլէկինին տիյմէ ատէլքէրինատէն պէրինտէ տախտ, էնվայի բէնքէ չէրիթլէրատէն եաբըմըշ օլտուղու հալտէ, էն պիյիւք քէյֆի օլան բիւթապէլէը ատէտէմէթինատէն պուլունան պիր կիւլ (բօգէթ) կէօբիւլմէքտէ խտի:

Վէլնասըլ, մէրգում, հիչ տէյիյէ իսէ տուբէթի զահիրէսինէ պագըմըզը Թագտիրատ, մէզքիւր եէնի մէէտուբիյէթինատէ, հիչ պիր

աւրէթինէ պէնզէյէն եհզիւնէն իքի Թարաֆընտա, բէտմի տէպալտա մնախտաս օլտուղու իզրէ, պըրագմըշ օլտուղու ֆագօրն նամ ուզուն ագաալարը, գօգուլտա սուլար իլէ Թարաեագտա, նիզամընա գօնուլմագտա խտի:

Մէրգում քէնտույի, քէնտի քէյֆինճէ եուշամնգըզը պիր մէյագ վէ պիր իգթիհալ ատա խտէնէրտէն կէօմիէրմէք իսթէտիկլինտէն, իշի Թէքֆիֆպղիկէ վիրէքէ, ատագահ Թօպալէթի, եանի ատագահ էլպիսէօյլէ պուլունմագտա խտի:

Մէրգումնուն էլպիսէօյ, Թագըմընէ, պէնազ, մնի, ոյեահ վէ դըմըզը չիզգիվէրտէն մնըրէթթէպ ատֆրանճըզը պիր խաֆիֆ գումաշատան մնամնուղ պուլունմագտա խտի:

Կէօմիէկինին եագտաը, այնի բէնքէտէ օլան պիր սգօչէզ չերիտ պօեունն պագը իւզերինէ եամբըրըմըզ օլտու, վէ կէօմիէկինին կէօքսիւնտէ ատախ, տիյմէ եէրլէրինտէ, գըրմըզը մէրճանտան իլլէնիլմիշ, իւչ Թանէ պէօճէք պուլունտուղու կիսի, էնդի վէ եատը ատագըրընտա ատախ, գըրմըզը չիզգիվի էամէր իքէք չօրապալար իւսթիւնատէն կիյնէլմիշ, իրի բիւսգիվիլլե, վէ եիւզէրի աչըգ ուֆաճըգ բարդագ գունտուրալար պուլունմագտա խտի:

Վէ եէլէկինին տիյմէ ատէլքէրինատէն պէրինտէ տախտ, էնվայի բէնքէ չէրիթլէրատէն եաբըմըշ օլտուղու հալտէ, էն պիյիւք քէյֆի օլան բիւթապէլէը ատէտէմէթինատէն պուլունան պիր կիւլ (բօգէթ) կէօբիւլմէքտէ խտի:

Վէլնասըլ, մէրգում, հիչ տէյիյէ իսէ տուբէթի զահիրէսինէ պագըմըզը Թագտիրատ, մէզքիւր եէնի մէէտուբիյէթինատէ, հիչ պիր

մուպթէսիլիք կէօսթէրմէեէրէք, իճապընը իճրա իտէպիլմէքտէ իտի։

46

Մէրքիւցցա, պաշընը էյէրէք պիր ոէլամ վիրտիքտէն սոնրա, շիւքհէլի պիր պագըշ իլէ տախի, Իան Բընօ ու շէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրտի իտէտ, մէրդումընն մէկէս լէհճէսի իլէ օվ պէհտազ տաշլարը, քէնտույի պիլթիւն պիլթիւն պաշգալաշըրմըշ օյտուդունտան, պիր տիւրլիւ ֆէհմինէ վարամըյորը։

—Էֆէնտի, պուեուրունուզ պէնտէնիզին սոտաքնա, — տէտի մէրգում, տաէթտէն զիետտէ, վէ պիր նէյնէթթէ մէպնի օլտուղու հալտէ, պօղազընտան ոէօյլեէէրէք, —Զամըր պիհինի պիր գաշ տագըգա պէ-բէլթմէրմէքլիյէ մէճպուր օլտուղում իչին, ոֆիլրնըզը ահիէրիմ . . . —չիւնքի, պիրազ իչիմ վար իտի։

Իան Բընօ մէրգումուս ոէլամընա եարագ իզհարը հիւրմէթ էյլէտի։

—Աճապա, միսիս Ֆիւան տը Ֆիւնգալ, զաթը ալիէրի՞ մի տիրլէր, — տէյի սիւալ իթտի մէրգում, զայէթլէ միւզէյեէն տուրէթտէ տօնտաթքընմը օլան կէննէշ պիր մահէլտէն իչէրի կիրէրէք։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ։

—Մ. Մաբոխալընն չէրնքի, էօյլե տէյի՞լ մի, էֆէնտիմ,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, հիչ տէյիլ իսէ չիմոնքի հալ, մնաղազաընընն քեաֆֆէյի ումնուր ու մէհապիհի, ահճիզէրի իւզերինտէ պուլունմազտա օլըր. — վէ զաթընըզտա, Թրինիթէտ վաղը Պրաուն, Սիոնէյ, վէ գումբանեէա պանդասը վէ քիլիսինիզ, էօյլե՞ մի, էֆէնտիմ,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, էմրինիզե միւնթազընը պուլունան Տօմէնիզօ Մէքալլա գուրունուզ, պէնտէնիզիմ. —Համըրեէա տիւն ազշամ վասըլ օլտում, վէ եանընտատա, պուրատան Թէէմիյեէ օլտունաճագ իչքի գըթա բօղիչա վար տըր քի, պուրատան ատօրթի այ մուդաատէմ Մ. Մաբոխալ Տէրէյին գապուլ էյլէմիշ տիր։

Իան Բընօ պուտնալընը սէօյլէմէքտէ իքէն, Մէրքիւցցա շէօյլէ պիր գաշտարընը աշաղը աշաղը ալատագ, վէ պիհինի ֆիլքրինի քէնտույէ Թօբաեատագ,

—ՄուԹլաղա պու ատամընն ոէսինի պէն Թանըմալընըմ . . . — տէտի, աճապա նէ՞րէյտէ կէօրմիյէշ վէ կէօրիշմիյինիզ տիւր քի խաթրըմա կէլմէեօր . . . տէյի, քէնտու քէնտույէ սիւալէ պաշլատը։

Վէ, տէրհալընը իտէմէհիյինտէն, սահա գիեատէ տիգգաթա մէճպուր օլտուղում իչին, ոֆիլրնըզը տիւրլիւ պուլամատընտան, մունԹազատէրէք ալատանմազտա օլմատընա գարար վիրտի։

—Շէրիքիմ Թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ իքի գըթա բօղիչա վար տըր եէտինիզտէ, էօյլե՞ մի, — տէտի Մէրքիւցցա։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ։

—Նէ՞ գառար մէպաղտան իպարէթ տիրլէր։

—Գիրլոի այԹմընշ պին ֆրանգլըգ, վէ տիկէրի տախի սէքսէն պին ֆրանգլըգ տըր . . . —ճէման նիւզ գըրգ պին ֆրանգլըգ։

Մէրքիւցցա մէպաղը մէզպուրտուն իամինի իշխատըքտէ, պիրազ մէրազլանտը, վէ ֆիլքրինտէն տիւշինմէկէ պաշլատը։

Գու ճիւմլէ իլէ տախի, տսյա ալտըրմատը։

—Բէ՛ք ալէա, էֆէնտիմ, — տէտի մէրգում, —էլպէթթէ սանտըգքատը, հէր նէ գատար, մէղքիւր բօղիչալարընն, պու կիւն կէչճէքլէրինէ տայիր պիր իշար Էօգիտի իտէտ, միսիս Մաբոխալընն իմզաընընա րիայէթ ու իհթիպատա միսաատաթ վիլլէմիշ տիր։

—Մէգքիւր բօղիչալար չիզտանընմտա տըրլար . . . ֆագաթ, պիր քէրրէ զաթընըզտա խապէր վիրմէդտէն եվվէլ, սանտըգքատա պիր շէյ սէօյլէմէքլիկի վէ կէօսթէրմէքլիկի ճայիզ կէօրմէտիմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Իան Բընօ։

—Մէպէ՞զ։

—Զիւնքի, էֆէնտիմ, էն պիսիկլէ վէ էն միսթէպեր մնաղազալարտա պիլէ, պիրտէն պիրէ էօյլե պիր պիսիկլէտ մէպաղընն Թէէմիյեէսի լազըմ կէլտիկինտէ, հիչ տէյիլ իսէ, մունվազգաթ սուրէթտէ, պիր կիւճլիկիս մունճիպ օլմատը, իհթիմալինն խարիճինտէ տէյիլ տիր . . . ։

Մէրքիւցցա մէրգումուն պու սէօյլէյիշի իւզերինէ, հինտի կիպի քէնտույի գապարընքը կէօսթէրմէքլիկէ ֆուրսաթը եաֆթէ սաեարագ,

—Մաբոխալ վէ Իիւան տը Ֆիւնգալ մնաղազասընտա, հիչ պիր վազըթտա օլ եօլտա պիր տարլըգ վուգուհունուն էմնալի կէօրիւլմէմիշ տիր, — տէտի մէրգում ագամէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ, — Հէմտոզ զաթէն լազըմ կէլէն մէպաղտա ուֆագ պիր շէյ տիր, իմտի, զահմէթ չէքէրէք պուեուրունուզ սանտըգքատըրըն եանընտա Թէշրիֆ իտինիզտէ, Թէօվֆիկ իհթսին, էֆէնտիմ, աճապա պաշգա պիր էմրինիզ, պաշգա պիր սէօյլէեէճէկնիզ վա՞ր մը տըր . . . ։

—Էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քի, էվվէթ, էֆէնտիմ, զաթընըզտա պաշգա պիր սէօյլէյէճէկիմ տահա վար տըր, — տէտի Իան Բընօ։

—Էսէ՛ֆ իտէրէք մի, — տէյի պաղըրտը Մէրքիւցցա տիւշարը էնտիչէ օլարագ, —նի՞չին, «էսէֆ իտէրէք» տիմէքտէսինիզ։

—Զիւնքի, զաթընըզտա վիրէճէկիմ խապէրը, իյի պիր խապէրտէյիլ տիր տէ, անընը իչին, պիհինի պիր էօյլէ սէօյլէմէքտէյիմ . . . ։

Մէրքիւցցանընը ըէնկի աֆտը։

—Սէօյլէյինիզ էֆէնտի, պագալըմ նէ իսիշ . . . — տէտի մէրգում։

—Բէք աղըր պիր շէյ տիր . . . մաղազանըզ հագգընտա տէհզիթլու պիր վուրկուն տիմէք օլաճագտըր։

—Իմտի, սէօյլէյինիզ, էֆէնտի, սէօյլէյինիզ, —պիրա, կէօրիւեօրսունուզ եա, սիզին օվ իհթիրազ ու իհթիրազ իւզրէ պուլունմնագլըզընըզ, տաէթտա տամամընըզմտա գանտարըմըզ գուրսէթմնագտա տըր։

—Թրինիթէեէ կիլիմէ՛ք իւզրէ, եօլտա պիր թէքնէնիզ պուլունտուղու կիպի, պիր կէմինիզ տախի, Ֆրանտա Կուեաննասընտա կիլիմէքտէ տիր, էօյլե տէյի՞լ մի . . . —տէտի Իան Բընօ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, լը Թանգարվիլ իլէ լը Մօրլէզիէն . . . — պունըատընը իչքինտէ տախի քիւլիյէթլի մալ տօլու տուր քի, պէտէլլերի օյան մէպաիհի ճէսիմէեէ գարշըլըգ, պուրատա չիվիթ իլէ գահվէ տօլտուրուպ կէթիրէճէքլէր տիր . . . ։

Իան Բընօ Մէրքիւցցանընը մէքտուբը երիվզիւնիւ պիր կէօզտէն կէչիրտիքտէն սոնրա, Թէքքարէն քէլամա պաշլատը, վէ աղըր վէ Թէմքինլի պիր սէօյլէյիշ իլէ,

—Էֆէնտի, զայրէթ ու ճէսարէթինիզէ քէնտինիզէ թօբուաերընըզ, պիւտէն պիրէ բէք մէրակ իթմէյինիզ, նէ՛ չարէ, պունա տիւնեա ոէմիշլէր, ինսանլըն պաշընա չօզ շէյլէր կելիր կէչէր . . . —օլ ոէօյլէտիկինիզ կէմիլէրին իքինի տաման թէլէֆ օլմուշլար տըր։

Մէրքիւցյա պու լաղըրտըճընըն իւզէրինէ էյիմ պէյիմ օլարակ աեաղա գալգագ։

—Նէ՛, լը Թանգարվիլ իլէ լը Մօրլէզիէն թէլէֆ մի օլտուլար. — տէտի մէրգում բէբէլէեէրէք։

—Եաղըզլա՛ր օլսուն, էվվէթ։

—Էյ, նա՛սըլ, նէ օլմուշ։

—Տէնիզտէ աչըգտա օլտուգլարը հալտէ, պիր աթէշ գուհուր իտէրէք եանմըշլար տըր։

Մէրքիւցյա գուվվէթինի զայդ իտէրէք սալանմաեա պաշլատը, վէ իրի իրի թէր թանէլէրի, աննըզտան աշադը ինմէկէ պաշլատըլար։

—Խա՛յր, պու ոէոիկինիզ օլամագ պիր չէյ տիր... —տէտի մէրգում բէբէլէեէրէք, — միւմքինսիզ տիր . . . միւմքինսիզ տիր։

—Էաէֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քէ, վիրտիկիմ ֆէնա խապէր տօղրուտուր, էֆէնտի, —տէտի ժան Րընօ, —հիչ պիր եալան վէ եանլըշ եօզ տուր, նամուտուս իւզէրինէտէ իտուաա իտէրիմ . . .։

—Վադաա, էֆէնտի, օիգին էօյլէ իչինէմիշ օլմանըզդա, վէ ինանմըշ պուլունմանըզդա պիր չէյ ոէօյլէեէմէմ, լաքին, հիչ չիւբհէմ եօգտուր քի, պու լաղըրտըլարը եալանճըլար ինճաա իլէմիշ օլմալը տըրըլար։

Ժան Րընօ, մէրգումուն սէօյլէտիկինի ճէրճ նիկէթիլէ պաշընը սիլքտի։

Մէրքիւցյա ճէվապ վիրէրէք,

—Մաաղալահ, էկէր պիր ֆէնա խապէր օլմուշ օլսա, իլքի կէմիլէրինտէ գաբիտանլարը, էլպէթթէ պահա պիլտիրէճէքլէր իտի . . .։

—Էլպէթթէ գաբինէտլար եազմըշ օլմալը տըրլար, վէ հիչ շիւբհէնիզ օլմասըն քի, մէքթուպլար աա ազչամա ոապահա կէլսէ եէթիշէճէքլէր տիր . . .։

—Վէյհասըլ, էֆէնտի, պէն սիզին վիրտիկինիզ պու ֆէնա խապէրլէրէ ինանմամ . . . ինանմադըա իտէրիմ . . .։

Պու հէնկեամտէ, մէրգումուն օտա գաբուսունա, եամաչճաճըգ իքի քէլիմէ վուրուլտու։

—Կիրինիզ, — տէտի Մէրքիւցյա։

Գաբու աչըլմադ իչէրիսէ պիր մէհմուր կիրտիկինի Մէրքիւցյա կէօրտիւքտէ, բէք գաբա վէ պէտ պիր Թարզ ու Թամը խապրաղըլմա մուամէլէ իտէրէք, մէրգում,

—Նէ՞ իտիէրսինիզ, նէ՞ տիր օ կէթիրտիկինիզ . . . — տէտի։

—Միւսիւ Մարսիալ իտմինէ օլադրադ իքի մէքթուպ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի խըտմէթքէար։

—Վիրինիզ . . .։

—Ֆի՛մ պիւիւք, — տէտի ժան Րընօ Թարիֆտէն միւսթաղնի պիր Թէլաֆֆուզ իլէ ոէօյլէեէրէք, — պէլքի պէնիմ վիրտիկիմ էլէմպաշը խապէրլէրէ տայիր տիրլէր . . .։

Խըտմէթքէար տիշարը չէգտը։

Մէրքիւցյա, բէնկեամուզ լէօքլէր իլէ միւհիւրլէնմիշ օլան մէգքիւր իքի մէքթուպլարը, էլլէրի տիթրէեէրէք ալաք, վէ քէմալի Թէլաշ վէ մէրագ իւզրէ, պիր պիրի արգասընտան, իքիսինին տախի զարֆլարընը եըրթտը։

Ժան Րընօ պու հէնկեամտէ տայիմա վէ տիգգայէ Թամամէ իւզրէ, մէրգումուն եիւվինէ պագարագ հալ ու էվզաընը միւթալաա իթմէքտէ իտի։

Իքի մէքթուպլարը օգուեուպ կէօդտէն կէչիրիր կէչիրմէզ, մէրգումուն եիւզէրինին պիր էօլիւ բէնկի քէսպ իթթիկինի կէօրտիւ. մէրգումուն գաշլարը պիր պիրինէ եագլաշարագ արալարը չուգուրլանտը. —մէրգում գանատբաճասընա քէնտի տօտագլարընը ըրըմագտէ օլտուղու հալտէ, քէնտուի պիր սանտալիյէ իւզէրինէ պըրագը վիրտի։

—Հագդընըզ վար իմիշ, էֆէնտի . . . — տէտի մէրգում սաղըր պիր սէս իլէ բէբէլէեէրէք, —մէզքիւր կէմիլէրին իքինի տախի թէլէֆ օլմուշլար . . .։

—Տօղրուսու, էֆէնտի, պաշընըզա կէլէն պու ապիմ ֆէլաքէթտէն տօլաեը բէք միւթէէսսիր օլմագտաեըմ . . . —տէտի Ժան Րընօ, հաատէն զիտատէ, վէ քիմսէ. նէյն ֆէհմինէ վարամանեաճաղը մէրթէպէտէ Թագիտա օլարագ պիր էսէֆի պէեան իսրագլյէ. —բէք պիւյիւք պիր զարար տըր պու . . .։

—Ֆիլվագը բէք պիւյիւք պիր զարար տըր . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Մէրքիւցյա, —լաքին, — տէյի իլավէ իթտի մէրգում, ա. նինտէ քէնտուի Թօբուաեագագ, —պու ֆէլաքէթ, հէր նէ գատար տա պիւյիւք օլսա, եինէ համտ օլսուն քի, պիզիմ մաղազա կիսի ճէսիմ պիր մաղազաեը սատըըլտամագ . . . բույի տէրեատա իքի կէմիմիզ տահա պուլունտուգտան պաշգա, իքի կէմիմիզ տէ հավուգտա պուլունմագտա վէ մալ եիւքլէթիլմէքտէ օլտուղու կիսի, տէօրթ գըննա տահա վար տըր քի, տէօթկեահտա ինսալարընա տէվամ օլունմագտա տըր . . . պունըարտան տա մաատա հէմ մալիմիզ վար տըր, հէմ բարամըզ վար տըր, վէ հէմտէ իթթիպարըմըզ վար տըր . . . —պու տիւշար օլտուղումուզ զարարըն եէրինին տօլմասընա, անճագ պիր գաչ մահ թէհամմիւլ քեաֆի տիր . . . —Իմտի, էֆէնտի, պուեուրունուզ բօլիչալարընըզը իսմագլաեաեըմտա . . . —ոանտըգա իսպրաղ իտէրէք պէտէլինի տիգրըզ . . .։

— Հէր նէ գատար զաթէնտէ պիլմէքտէ իտիմ խա՛ տէ, չիմտի մէճպուռունէն կէօրմէքտէ յիմ քի, մէզքիւր բօլիչալարըմըն անինտէ թէէտիյէ օլսունմասը, Մ. Մարսիալ վէ գումբաճնեաաբ մագաղասընըն գուվվէթի վէ ազամէթինի, իսպաթ, վէ պէնիմ իթթիպատըմը թատուգ էյլէմէքտէ տիր։

—Ժագաթ, զաթընըզտան չունուբճա իտէրիմ քի, — տէտի Մէրքիւցյա, —պիր եէնի թալիմաթ ալընըճաեա գատար, վիրտիկինիզ իքի ֆէլաքէթ խապէրինի, քիմսէեէ տէօյլէմէեէրէք, օլ պապտէ սիւքիւթի իթթիխազա հիմմէթ խէսինիզ։

—Օլ պապտէ էճնէյէէթի քեամիլէ վէ բահաթը գալգ իւզրէ օլսունուզ, էֆէնտիմ . . .։

Ժան Րընօ, քէնտու քէնտույէ, չու աթիտէքի սուրէթտէ սէօյլէնէբէք, տիշարը չէգտը։

—Տօղրուսու, պիզիմ արապ ժիւրնալէրը, չօգ իյի պիր իշ կէօրմիուշ օլսու . . . —պու ճիւմլէ իլէ, Մէրքիւցյաաա չօգ շէյթան պիր հէրիֆ տիր, իրին հէմ ալթընաա վէ հէմտէ իւսթիւնտէ օյնաեապիլմէքտէ տիր. էկէր պէնիմ եէրիմտէ պիր պաշգասը օլմուշ օլսա իտի, օլ գուլլանտըղը Թամը ու լիսան իլէ, բէբք ալէա էճնէյէէթի քեամիլէսինի Թահսիլ իտէպիլիր իտի. հալ պու

քի , պու ֆէլաքէթ , մէլուն հէրի-
ֆին իչինտէ պիւյիւք պիր եարա
աչմըշ տըր , վէ պիր իքինճի վուր-
կունուն , պիւթիւն պիւթիւն մէվ-
թինի միւճիպ օլաճաղընտա չիւքհէ
եօդ տուր :

Ժան Ըրնօ սանտըդ քեարըն եա-
նընա կիթտի , պանդոթ օլարագ ,
բօլիչալարը պէտէլի օլան եիւզ գըրդ
պին ֆրանգը թէմամէն ալտը , վէ
պատհու , մէղքիւր խանէտէն տի-
շարը չըգարագ , փարիս սօգաղընա
տօղրու կիթտի :

Եօլտա կիտէր իքէն , չու աթի-
տէքի սուրէթտէ տիւշիւնմէքտէ
իտի , —Մարսիալ , պու ժիւան տը
Ֆիւնգալ սախթէ իսիմ թահթընը-
տա կիպլէնմէքտէ օլան Մէրքիւց-
ցաեը , չէրիքլիկէ պաշգա պիր չէյ
իչին գապուլ իթմէյիպ , իլլա ,
մահզա քէնտույէ ճինայէթ չէրիքի
օլմադը իչին , վէ քէնտի իշլէտիք-
լէրի ճինայէթլէրտէ զուհուրա կէլ-
միշ օլան եարտըմ վէ խըտմէթլէրինէ
գարշընըդ պիր միւքեաֆաթ օլսուն
իչին գապուլ իթմիշ տիր . — տի-
մէք տիր քի , պիզտէ պու իքի ալ-
չագ հէրիֆլէրին հիսապլարընը պիր-
լիքտէ՝ ալարագ պագմալը վէ պի-
թիրմէլիեիզ :

Մէղքիւր իքի թէքնէլէրին եան-
մալարը գարա խապէրի , Մէրքիւց-
ցանըն եիւրէկլինէ , կէրչի պէհիր
կիպի իշլէմիշ իտի խէ տէ , Ժան
Ըրնօնուն հուզուրունտա պէլլի իթ-
մէքլիք ասլա իշինէ կէլմէտիկլինտէն,
պիւթիւն պիւթիւն կիպլէյիպ պէլլի
իթմէմէկէ չալըշմըշ իտի , հալ պու
քի , մէրգում կիթտիքտէն սօնրա ,
արթըգ չու քէնտույի զապթ իթ-
մէքլիք մէճպուրիյէթի տույդու-
սու գալմատըդընտան , տէրտի տէ-
րունի զահիրէ չէգմաեա պաշլատը-
Ա.յնի վագըթտա աթէշէ իքի գը-

թա կէմի վիրմէքլիք. ասլա խէեալ
ու խաթըրտան կէշէր , վէ իհթի-
մալին տախլինտէ կէօրիւնիւր մէ-
վատէն տէյիլ իտի :

—Պիր պուշուգ միլեօն ֆրանգ-
լըգտան զիեատէ պիր զարա՛ր . . .
— տէտի մէրգում քէնտու քէն-
տույէ , խըշմ ու զաղապընտան նա-
շի մէգքիւր ալտըդը ուղուրտուլուգ
մէքթուպլարընը ՚ըգըպ էդերէք ,
—ասլի ճէտիտ ճէտիտ իքի դըթա
թէքնէլէրի վէ իչլէրինտէ տօղու օ-
լան մալլերի , քեամիլէն զայպ իթ-
մէ՚ք . . . —մուսաղալահ, էկէր պա-
շըմա պու եօղտա , պիր իքինճի մու-
սիպէթ տահա կէլէճէք օլա , պիւ-
թիւն պիւթիւն տիւշտըդը խարապկը-
եէթ օլաճաղըմըզտա շիւքհէ եօդ
տուր . . . —զաթէն պու ֆէլաքէ-
թին խապէրի եաեըլտըգտա , իթի-
պարըմըզդա խալէլ կէլէճէք տիր . . .
—էկէր հէր քէսին բարասընը վիր-
մէքլիքտէ , ազաճըդ կիւճլիւք չէ-
քիմէսի կէօրիւլէճէք օլա , կէմի
եաբանլար չիւքհէեէ վէ էնտիշէեէ
տիւշտը օլարագ , բէչինան էվվէ-
լինտէն բարա իսթէմէկէ գալդըշա-
ճագլարը պիշէքք տիր . . . —օլ
վագըթ , նա՞սըլ վէ նէ՞րէտէն վիրէ-
ճէկսիզ . . . —պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի , իշլիմիզ , պիւթիւն պիւթիւն
իւմիտ քէսիլըլիկլինէ տիւշէճէք պիր
հալտէ տէ տէյիլտիր, պէրէքէթ վիր-
սին քի , Կուաեանիպատան պիրլիք-
տէ կէթիրտիկլիմիզ բարաբար վար-
սըր . . . —Եարդը Հինտէ ֆիլտիշ
չի եիւքլէթմէկէ կիթմիշ օլան իքի
կէմիլէրիմիզդէն , բէք չօգ թէմէթ-
թիւ հասըլ օլաճագ տըր . ֆագաթ,
պու հալտէ , էլդէմ օլան չէյ , գը-
րէտիմիզի թուխմագ վէ գուրթար-
մաեա չալըշմագ տըր , տիմէք տիր
քի, պէնտէ , թա սօնունա գատար,
օլ խուսուստա պիւթիւն գուվվէ-

թիմիզ պէզմի սայ ու զիհն իթմէյլի-
յիմ . . . —պէն զաթէն , միլիսն-
լար սահիպի օլմագ-ըզդըն էօլմէմէք-
լիկէ եէմի՛ն իթմիշիմ տիր . . . —
պու նէյեէթ ու միւրատըմընն հու-
սուլինի կէօրէպիլմէք իչին , հէրչի
պատապատ չալըշաճաղըմ . . . ,

Մէրքիւցցա պու միւսահագալար
իւդէրինէ , պիր պիչիւք գատէհ
թագէ սու իչտի , վէ կիտիպ քէն-
տույի պիր այնա տէրունինտէ սէյր
իթտի , վէ , սուրէթի զահիրէսին-
տէն իզհարը սիւքիւնէթի գալդ ի-
տէրէք , պիրինճի գաթտա վագը
ղայէթլէ միւզէյէնէն թատմխանէտէ
թատմ իթմէքտէ օլան կէմի եաբ-
սըրըճըլարընը եանընա կիթտի :

Ժան Ըրնօ , պու հէնկեատտէ ,
եավաշ եավաշ , Փարիս սօգաղըն-
տա , էնվայի տէնիզ պէօճէքլէրիյ-
լէ , Ջին իշլերի , բաբաշան գուշլա-
րը , մայմունլար , շէպէքլեր , վէ
Տիեթ շէհրի ֆիլ տիշի իշլերի , վէ
մէմալիքի սայիրէտէն կէթիրիլմիշ
օլան էնվայի շայեանը սէյր ու տիգ-
գաթ շէյլերի , պիր Փարիս էֆէլ
քէյֆի վէ եախսօտ էլի պօչու մա-
գամընտա , մադազալարընն էօնլէ-
րինտէն կիտէրէք թէմաշա իլլէմէք-
տէ իտի :

Հավրը էօյլէ պիր մէմլէքէթ տիր
քի , տիւնեանըն հէր թարաֆընտա-
ան , վէ հէր ճինս վէ հէր սընըֆ
առամընտան պու լունմագտա տըր :

Շէօյլէքքի , հէր քէսին կէօզիւ ա-
լըշմըշ օլտուղունտան , մէրգում
կիպի էնլի ումուզլու վէ պէեազ
սաչլը պիր մէյէտ , քիմսէ տիգ-
գաթ վէ մէրագ իտիպտէ աթֆը
նիկեահ իթմէքտէ տէյիլ իտի :

Պիրտէ մէրգում պու տակընըզդ
իլէ սէյր իտէրէք կիթմէքտէ ի-
քէն , քէնտինտէն պիր գաչ առըմ
ուզագտա եիւրիւմէքտէ պուլունան

պիր սէֆիլ առէմին րէվիչի զարի-
պի , վէ աթվարը աճիպէտի , պիր-
տէն պիրէ նագարը տիդգաթընը
ճէլպ իլլէտի :

Մէրգում իչին սէֆիլ պիր ա-
տէմ տէտի՛ք , չիւնքի , իւսթիւ պա-
շը իւրեան պիրեան վէ եաղը քիր-
լի , վէ պաչընտաքի շարգասընըն
թիլլերի տէօքիւլերէք , պէեաղը
մէյտանէ չէգմէշ , վէ եամընը եու-
րու օլմուշ , վէ գունտուրալարը
քարչա քարչա օլարագ , ալթը տիւշ-
միշ պիր հալտէ պուլունտուղուն-
տան , սէֆալէթին սօն տէրէ՛ճէ՛ինէ
վարըլ օլմալը տըր տէ՛յի զանն օ-
լունմագտա իտի :

Մէրգում , գալտըրըմ իւդէրին-
տէ , վէզնինի ղայպ իթմիշ օլան պիր
առամ միսիլլու , սարսագ սարսագ
պիր կիտիշ իլէ եիւրիւմէքտէ օ-
լուպ , վէ արալըգ արալըգ առախ ,
էյրի պիւյրիւ , եըլան գալի եիւ-
րիւմէքտէ իտի :

—Պէապէլլի , շու հէրիֆ , իչլէթ
ֆըչըքընա չօգճա եանաչմըշ օլմալը
տըր . . . — տէյի ֆիլքրինտէն կէ-
չիրտի Ժան Ըրնօ . —լաքին , զանն
իտէրիմ քի , մէրգումնուն, շու թամը
ու հարէքէթինէ, գամպուրճա սըր-
թընա , վէ սարը սաչլարընա նէզա-
րէն , պէնիմ թանըտըղըմ պիր ա-
տամ օլմալը տըր . . . — իմտի ,
շիւքհէմի տէֆ իթմէք իչին , կիտիպ
չունուն եիւգիւնէ պիր իյի պագա-
րադ տիգդաթ իթմէյիյիմ . . . ,

Ժան Ըրնօ , մէղքիւր մէրագընը
մէվզըի իճրայէ գօյմագ արզուսույ-
լէ , առըմլարընը սըգլաշտըրարագ ,
մէրգում եապանճընըն իւէրուսինէ
կէշմէք իսթէտի :

Հալպուքի , մէրգում եապան-
ճը , գանն իտէրսին քի , Ժան Ըրնօ-
նուն նէյեէթ ու մագսէտինին ֆէհ-
միննէ վարտըղընտան , պէրտէն պի-

րէ գալոբըբմը թէրք իլէ, ալաղը ինան, վէ սօգաղըն օպիր թարաֆը-նա կէչմէք իսթէմի։

Գիշարէ զաթէն ապլանմագտա օլուպ, վէ քէնտույի կիւճ հալ իլէ թուրքապիմէքտէ օլտուղունտան, տահա դիւեատէ սէրսէլէմկէ պաշ-լատը։

Գիրտէ պու արատա, եան սօ-գաղըն պիրինտէն չըգան, վէ տօլու տիղկին կէլմէ քտէ օլան վիղթօրիա նէվինտէն պիր արապանըն իքի րէս գուվվէթլի ադըրը, Փարիս սօգա-ղընա տէօնէրէք կէլմէկէ պաշլա-ըղընտան, վէ մէրգումտ սէֆիլ ա-տամ, հալէա գարշըքի գալոբըբմա կէչմէմիշ օլտուղունտան, եօլուն օրթա եէրլէրինտէ, ապլանըպ տուր-մագտա իսի։

Էկէր մէրգումտ գաչմադ իսթէ-միշ օլա իսի, գաչապիլէճէք գա-տար մէ յտան վար իսի։

Մէրգումտէն պիր թարաֆա գա-չըպ չէքիլմէքլիկի տուշունմէտիկի չէօյլէ տուբսուն, քէնտույէ տօղ-բու, սըղը սըղըճա պիր արապա կէլ-մէքտէ օլմասընըն պիլէ Ֆարգընտա օլմատը։

—Վարատ, հէյ, եա՛հու, Ալ-լահ պէլանը վիրսին... վարտ, — տէյի պաղըրտը արապաճը, մէր-գումտ իլէ ադիլտը արապընտա ան-ճադ պիր գաչ արշըն մէսաֆէ գալ-տըղընը կէօրտուքտէ։

Մէրգումտ սէֆիլ ատամ, քէն-տույի իլէրու պիր թարաֆա աթա-ճադ եէրտէ, կէօրմէկլէ չտէն ան-լաշըլտըղընա կէօրէ, պիւթիւն պիւ-թիւն չաշըրարագ, պուլունտուղու եէրտէ տուրա գալտը։

Արապաճը արթըգ օղ հալտէ աթ-լարը զապթ իսթպտէ տուրտուրա-մաեաճաղընտան, տիզկինլէրինի սօղ թարաֆա չէվիրտի. հալ պու քի ագամ օլաճագ եա, մէրգումտ տա-խի պիրտէն պիրէ օղ թարաֆա տաբ-մաեա պաշլատը, վէ օղ վագըթա-րապանըն գօշումտ ազաճընըն տէ-միրլի ուճու, պիչարէնին թա ար-գատընըն օրթա եէրինէ թէաատիւֆ իլլէտիկինտէն, եիւզու իւզէրինէ եէրէ եաթըրտը։

Գու տէհշէթամիզ վագտաեը կէօ-րէնլէր, գօրգուլարընտան պաղ-ըրշմամա պաշլատըլար, մէրգումտէն պիւթիւն պիւթիւն չըղինանըպ էզիլ-մէքլէ թէհլիքէսինտէ պուլուն-մադը տէրքար իսի իսէ տէ, քիմ-սէ, իսմատընա եէթիշիլմէքլիկին իհթիմալտէն օլմասընը տուշունմէք-տէ վէ ճէսարէթի իթմէքտէ տէյիլ իսին։

Ֆագաթ, ժան Ըընօ պաշգալարը կիսպի տուշունմէյիպ, իլլա պաշգա տուրլու տուշունտու։

Հէմանտէմ իլէրու աթըլարագ, աթլարըն տիզկինլէրինի թուքտու, վէ, ֆէվգ էլ ատէ գուվվէթի սա-յէսինտէ, աթլարըն գուվվէթլէրին-ի, որգա աեագլարը իւզէրինէ եիւքլէթտիրտի, վէ կէրի կէրի չէ-քիլմէ քլիկէ մէճպուր իլլէտի։

Մէրգումտ պու եիկիթլիկի, քէմա-լի զայրէթ, ճէսարէթ վէ տուրկուն պիր գան իւզրէ իճրա իլլէտիքտէն սօնրա, հէման գօշուպ եէրտէ եա-թըպ ինէմէքտէ պուլունան զէ-վալըն եանընա կէլտի, գօլա-րընտան թուքտուպ գալտըրտը, վէ եօլուն գարշը թարաֆընտան կէօ-զինէ վուրմագտա օլան պիր էճ-զահանէյէ կէօթիւրտու։

Գու արատա, պիթթապի պիրիք-միշ օլան ատյիրճիլէրտէն, օթուպ քիչի գատար արգասընտան կիթ-տիլէր, վէ կէլէն կէչէն տուրարագ վուգուի հալի սօրուպ անլամագըզ ատէթտէն օլտուղունտան, գուրու գալապալըգ ալիթըգճա արթըգ։

47

Ֆէնտույի պիւթիւն պիւթիւն զայպ իտէրէք պաեըլմըշ օլան մէրգումտ եարալը ատէմի, էճզաճը տիւք-քէանընտա, պիր գօլթուգ իւզէրի-նէ եաթըրմագտա իքէն, խալգ տա-խի, մէգքիւր գազաեը մուճիպ օլան արապանըն էթրաֆընը գուշաթմագ-տա իսի։

Մէգքիւր արապա, վիկթօրիա նէվինտէն վէ զայէթլէ միւզէյէն պիր քիրա արապասը իսի։ Էօյլէ սիւալիւ արապալար, քէնտի մէմլէ-քէթլէրինտէն, ատէթլէրինտէն պու-լունան սիւա վէ տարաթ ատէթինի պիրլիքտէ թաչքեարագ իճրա իթ-մէքտէ օլան եագանճլարա խըտ-մէթ իթմէք իչին, հէր մէմլէքէթտէ պուլունտուղու կիպի, Համբըտա տախի պուլունմագտա տըր։

Մէգքիւր արապանըն արապաճը-ը, զայէթլէ սիւալիւ կիյինմիշ օ-տուղունտան, պաշընտա գօգարտալը եանի չէրիթտէն վէ եախօտա գօր-տելատան Թանգիմ իտիմիշ գըր-մալը պիր չարգա, վէ աեագլարըն-տա տախի, կօնճու տիշարը չէվրիլ-միշ չիզմէլէր պուլունմագտա իսի։

Արապանըն տէօչէմէսի իւզէրին-տէ, հէր նէ գատար գըրգ չաղա-րընա գատէմ պասմըշ իսէտ, արսըզ գարըլարա մախսուս պուլունան ուս-Թալըգլար վէ մասուրիֆէթլէր սայէ-սինտէ, քէնտույի անճագ եիկիտմի սէքիզ օթուզ չաղլարընտա տըր կի-պի կէօսթէրէպիլմէքտէ օլան պիր գատըն, եան կէլէրէք եաեըլը վիր-միշ իսի։

Մէրգումէ իլի վիճուտլու վէ էս-մէր սիմալը օլուպ, պիթթապի ա-Թէյի պագըշը սիեահ կէօզլէրէ մա-լիք օտուգտան պաշգա, քիրքիք-լէրի ալթընա տախի սիւրմէլէր չէք-միշ օլտուղունտան, կէօզլէրի, տա-հա զիեատէ պիր աթէշլիկ բէյտա իթմէքտէ իսի. չէօյլէ քի, մէրգու-մէեէ, պիր կիւզել, վէ ալել խու-սուս ճազիպէլի պիր գարը նագա-րըլլա պագըլապիլիր պիր հալտէ պուլունմագտա իսի իսէտ, մէր-գումէնին մէգքիւր հիւանիւ վէ ճա-զիպէտի, ինատը եալընըզ չէհվէթէ Թահրիք իտէպիլիպ, Ֆագաթ, հիւս-նիւ Թէվճճիհիւհիւնիւ ճէլպ իտէ-պիլմէ քլիք գուվվէթինէ մալիք պու-լունմագտա տէյիլ իսի։

Անընը զայէթլէ եասը օլուպ, տօ-տագլարը գալըն գալըն վէ ղիեա-տէօխլէ գըրմըզը օտուղունտան, մէրգումէնին հէմ ինատը վէ հէմ-տէ չէհվէթի հայվանիյէ մէճպուճ օլմասընը անտաԹտըրմագտա իսի։

Մէրգումէ չայեանը Թէհայեիւր պիր վիճուտէ մալիքէ տիր տէյի կէօրիւնմէքտէ օլուպ, վէ բէք չա-չաալը վէ քէսկին ըէնգլի էլպիսե-լէը կիյինմիշ իսի։—Նէ իւզէրինտէ իսէ, օլ գատար չօգ էլմաս վէ միւ-ճէվհէրաթ պուլունմագտա իսի քի, էն զիեատէ կուսթօեա ույկուն չէյ-լէր սաթմագտա օլան պիր զէնկին գուեումճունուն օտլագընը օտլտու-րուպ Թէզէին իտէպիլիր տէնիլսե ճայիղ իսի. —Գուլագլարընտա կի-րանապահա էլմաս քիւբէլէր պու-լունտուղու միսիլու, պիլէ քլէրինտէ պուլունան էնլի պիլէզիքլէր իսե, Թա տիւսէքլէրինէ գատար եագ-լաշմագտա իտիլէր։

Հէլէ օլ էլտիվէնլէր իւզէրինտէն բարմագլարընա Թագմըշ օլտուղու աճէլ աճայիպ եիւզու-քլէրին նագշ ու պէեանընտան զարֆը նագար իս-տէրիզ...։

Մէրգումէեի իլք բասթ կէլիպտե

կէօրէն ատէմ, էկէր էհլի տիգգաթ թագըմքնաան պիրի օլմազ իսէ, պիլա թէրէտտիւտ, թէսաթթօլտուտա օյնանան վօտվիլ տէնիլէն սէուտնլարը թէէլիճ իտէնլէրին, նագշ ու պեեան խլէտիլլէրի եա Հինտիս զէնկինլէրի նագտալար, վէ եախօտ Պըրազիլեա հօվարտաալարը կիպի հովարտալար պուլուպ ճէկպ իթմէք իւմիտիյլէ, Հավըրեա կէլմիշ տէ, իւմիտ պօշա չզմըշ պուլունան իգդալ տրաեըճը ույղունուզ գադըրլարըն թագըմքնաան ատտ իտէճէկինտէ չիւբհէ եօգ իտի։

Մ'էրգումէ, քէնտի արաապասընըն գօշում աղաճընըն տէվիրտիկի սէճիլ ատէմի, վէ ալէյհուտուս պիր մէլէս ատէմին, էղլիմէ-քլիք թէհլիքէսինի կէօզե ալարագ ամլարըն էօնինէ աթլետըզընը կէօրտուքտէ, գիեատէսիյլէ գօրգմուշ իտի։

Մ'էրգումէ, մէրգուման իլքի ատամլարըն տախի թէհլիքէտէնգուրթուլտուգլարընը անլատըգտա, գապարմըշ օլան սինէմինտէն պիր ֆէբրահլըգ նէֆէսի ալտը. վէ եանընտաքի ուֆաճըգ պիր շիշէնին իչինտէ պուլունան ինկիլիզ թուզու բուհունու գօզլատը, վէ եէլթագէսինէ կիյտիրիլմիշ օլան պէյզա վէ իրի կէօմթէրէն պիր ճամ իլէ պագտըգտան սօնրա, լէհճէսինտէ պիր սէվինճ էսէրի պուլունտուղու հալտէ, արապատան աշաղը ինտի, գալտըրըմ իւզերինտէ թօքանմըշ օլան գալապալըգըն իչինտէն կէչտի, վէ իւզերինտէն, էթրաֆա, Միւսլին վէ Ժօգէյ-Գիւրպ նամ քէսկին գօգուլարը եաերլմադտա պուլունտուղու թագտիրտէ, —մէգքիւր իքի նէվի գօգուլար, 1853 սէնէսինտէ մօտա իտիլէր, —էճզահանէտէն իչէրի կիրտի։

—Էֆէնտի, ինշաալլահ, — տէյի մէրգումէ, օլ հէնկեամտէ պին բարչա օլարագ պիչարէնին էմրի թէտավիսինէ չալըշմագտա օլան էճզահըճա սէօյլեեէրէք, — ինշաալլահ, պու պիչարէնին եարէլէրի, գօրգուլաճագ պիր հալտէ տէյիտիլլէր։

—Պէնտէնիզտէ օլ իւմիտտէ պուլունմագտաեըմ, մատամ, — վէ հաթթա, էօյլե օլմազընա ինանադամ տախի ճայիզ տիր տէյէպիլիրիմ։

—Պէնիմ զանընըմճա, մէրգուման պաեըլմազը, պիր եէրի գըրըլմազընան նէշէթի իթմէյիտի, անճագ պէրէկէնէէսինտէն նէշէթի իթմիշ տիր. իտամ, իթմինանը գալպ իւզրէ օլունուզ, մատամ... գալպինիզի լահաթ իթտիրինիզ։

—Օ՛հ, էֆէնտի, պու վիրտիկինիզ միւժտէ իլէ, պէնի պիւյիւք պիր աճը վէ էլէմտէն խէլա՞ս իլէմէքտէսինիզ։

Մ'էրգումէ տարաթլը գադըն էճզահանէտէն իչէրի կիրտիկինտէ, ժան Րընօ, մէճրուհուն իւզերինէ տօղրու էյիլմիշ օլտուղունտան, մէրգումէեի կէօրմէմիշ իտի։

Մ'էրգում, մէրգումէնին սէօյնի իչնիթտիքտէ, պաշընը եօգարը գալտըրը, վէ մէրգումէնին հիյլէլի, եանի սիւրմէլի պօեալը լէհճէսինի կէօրիւպ միւթալաա իլլէտիկինտէ իտէ, քէնտույէ մալիւմ օլան պիր գադըն օլմազը չիւբհէսինէ զահիպ օլտու։

Մ'էրգումէ գադըն, մէրգումէնէ եանընա կէլէրէք, սամանի բէնգ էլտիվէնլէր կիյինմիշ, վէ նադըլգի սէօյլէտի իտիք, իւզերինտէն տէ բարմագլարընա եիւգիւքլէր թագմըշ օլտուղու, օլ ուֆագ, գլսսա, վէ թօմպուլ թօմպուլ շիշման էլիյլէ, մէրգումէն էլինի թուքտու։

—Ա՛հ, էֆէնտի, — տէյի պա-

գըրտը մէրգումէ, —նամուսում իւզերինէ եէմին իտէրիմ քի, սիզտէն, նէ՛ մէրթէպէլէրտե թէշէքքիւր իտէճէկիմի պիլէ՛մէէօրում, Մաադալլահ, էկէր սիզ օլմատա իտինիզ, վէ սիզտե, օլ գումվէթ վէ օլ ճեսարէթտե պուլունմատա իտի, հիչ շիւբհէլէր եօգ տուր քի, պու պիչարէ էճէլէ գուրպան կիտէճէք իտի. վէ պէն իտէ, չու գազատա, հէր նէ գատար պիտուչ իտիմ իտէտե, պու ճիւմլէ իլէ տախի, էօմրիւմիւն թա սօն կիւնիւնէ գատար ունուտուպ միւթէէէլի օլատեաճագ իտիմ... օ՛ֆ, խա՛յր, խայր, ատա ունուտատմատեաճագ իտիմ. տուլդուճիհէթիյլէ, էֆէնտի, հատտի իթթիտալին թա օպիր ուճունատա պուլունմագտաեըմ...

Ժան Րընօ, բարմագլարը ուճույա, մէրգումէնին էլինի սըգտը։

Մ'էրգում տայիմա, մէրգումէնին ևիւզիւնէ պագմագտա իտի։

Շիւբհէսիզ օլարագ, ֆիքրի պիր թէպէքքիւր իլէ, պէղայէթ տէրէճէտե մէշղուլ պուլունմագտա իտի։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում,— պէն պայգա պիր շէյ եաբմայըգ, իպա քէնտի վազիֆէմի իֆա իլլէտիմ, նասըլգի, պէնիմ եէրիմտե պայգա պիտտե օլտա իտի, այնի վազիֆէէի իֆա վէ իճրա իտէճէք իտի...

—Էօյլե պիր զայրէթ վէ ճէսարէթի իպրազ իտէր զաթ, բէքնատիր իւլ էմնալ տըր... — տէտի մէրգումէ, պիւյիւք պիր տուլդու էաէրի իպրազ իտէրէք, — վէ, վէլէվ պիր զայրէթ վէ ճէսարէթի իտէն պուլունա իտի պիլէ, մուվաֆֆագ օլապիլմէսի իչին, թարաֆընըզտան իպրազ օլունան մէրթէպէտե քիսթախալըգ իլէ, հիքմէթ նէվինտէն օլարագ պիրտե գուվվէթէ վէ ֆիւթուրուզլուդա մայիք պուլունմասը իգթիդա իտէր իտի... —ա՛հ, էֆէնտի, զաթ-ընըզտա թէքքարէն վէ թէքքարէն, թագտիմի թէշէքքիւր իտէրիմ...

—Մատամ, պէննէէնիզտե թէքքարէն վէ թէքքարէն ատօյլէրիմ քի, վազիֆէմին իֆասը իճրաաբնանի գիեատէ պիր շէյ եաբմատըմ...

—Նէ՞ ատօյլէեօրսունուզ, էֆէնտի, վազիֆէնիզտէն, եիւզ վէ պէյքիտէ պին տէֆա գիեատէսինի իֆա իլլէտինիզ. —Սիզին պու ատօյլէյինիզ, մահզա, քէմալի նէզահաքէմիզտէն վէ թէրպիյէնիզտե՛ն նէշէթի իթմէքտե տիր...

Ժան Րընօ, իզհարը թէվազու պիրլե պաշընը էեէրէք, քէնտու քէնտույէ,

—Ա՛ճապա պու տիվանէճէ գուգլա գաբըեը պէն, նէ՞ըտե վէ նէ՞ վագըթ կէօրմիւշիմ տիր, —տէյի սիւալ իլլէտի։

Մ'էրգումէ թէքքարէն քէլամէ աղազ իլէ,

—Էֆէնտի, պու մուճիպլի խէյատը օլտուղունուզ պիչարէնին քիմ օլտուղունու պիլի՞րմիսինիզ։

—Խայր, մատամ... —պէննատէնիզ Հավըրեա կէլէլի, անճագ եէկիմի տէօրթ սաաթ օլմուշ տուր. վէ հէմտե պուրատա իլք տէֆա օլարագ կէլմիշ օլտուղումտան, քիմսէեի Թանըմադտա տէյիմ։

—Իչպու էօլիմտէն գուրթարըլգընըզ զէվալընըզ եանընտա, պիր աղ վագըթ տահա գալաճա՞գմընըզ։

—Ագլը պաշընա կէլինճէէէ գաատ եանընտան այրըլաճագ տէյիմ...

—Էֆէնտի, կէրչի, պէն տախի Թըպգը սիզին Թարիգինիզի Թուք-

մագ խթէը խոմ , վէ կէրչի էօյլէ եարմագլըգտա , պօրճում խոմ իսէտե , չի ֆայիտէքի , պու ուղուրսուզ գաղանքն վուգու պուլմադը , ղայէթլե միւհիմմ պիր իշ իչին կիթմէքլիկիմ իգթիդա խոէն պիր մահէլլէ կիթմէքլիկե բէք կիճ գալմըշ օլտուղումտան . . . — խմոխ , պըրագըպ կիթմէքլիկե մէճպուր օլտուղում ճիհէթլե , զաթ ընըզտան պիր խըտմէթ թալէպինե միւսադրաթի խոէրիմ ։

—Պուեուրունուզ , էմր խոմնիզ , էֆէնտիմ ։

—Իսթիւնե պաչքնա պագըլադաղ մուհաքէմե խոխոմկի թագտիրտե , մէրգում մէճրուհ , ղէնկին պիր ատէմ օլմամալը տըր . . . ։

—Տէյիլ ղէնկին , լալա , կէօրիւնմէյէ կէօրէ , բէքտե ֆագըր պիրի օլմալը տըր ։

—Խմոխ էօյլէ օլտուգտա , էֆէնտի , շունու գապուլ պիրլե , մէրգումէ թէսլիմէ , հիմմէթլինիզի ըէճա խոէրիմ . . . ։

Մէրգումէ պունու սէօյլէտիկլէյէ պէրապէր , ճէպինտէն չըգարըրդը Ռուս սախթիեանքնատան մամուլ պիր սիւոլիւ չիզտան իչինտէն չէքտիկի եիւզ ֆրանգըզգ պիր գայիմէեի , ժան Ըքնօեա ուգաթտը ։

—Մէրգում թարաֆքնտան թէչէքիւր խոէրիմ , մամտամ . . . — ռէտի մէրգում , մէրգումէին էլինտէն գայիմէեի ալարագ . — իչպու չէվգաթ ու մէրհամէթէ տայիր օլան մէէմուրիյէթի , քէմալի խոչնուտի իւզրե իճրա իյլէտիքտէն պաշգա , քէնտի թարաֆքմտան տախի պիր չէյ իլավէ խոէրիմ , զիրա , աչիքտար կէօրիւնմէքտե տիր քի , պիչարէ իսմտատ ու իեանէեէ միւհթաճ պուլունմագտա տըր . . . ։

—Պէնի , պիր գաչ կիւն տահա , Համըքտա գալաճաղըմ տըր , — ռէտի մէրգումէ գատքն . —իսմոխ , ռէօյլէյինիզ քէնտույէտե , կէլիպ պէնի պուլտուն . . . —Զալըշաճաղըմ քէնտիսինե էլտէն կէլէն իյիկիի իթմէկե . . . — իչթէ խամիմի , շու գարթըմտան (գարթ տը վիդիթ) անլատապիլը . Օթել տ'Անկլետէր-ռե օթուրմադտաեըմ . . ։

—Մ իւրատվէ արզունուզուն քեամիլէն իճրա օլաճաղընա էմին օլտունուզ , մամտամ . . . ։

Մէրգումէ սիւոլիւ գատքն , չըգարըգ ժան Ըքնօեա քէնտի գարթընտան պիր թանէ վիրտիքտէն , վէ պաչքնը էեէրէք խալագը թէվաղու իյլէտիքտէն սոնրա , կիտիպ հալէա էթրաֆքնտա գալապալըգ պէքլէմէքտե օլան արապաըընա պինտի ։

Ժան Ըքնօ , մէրգումէնին , բօրսըլէն թապիր օլունան բալըագ ճինտէն օլան գարթը իւզէրինե չէօյլե պիր աթէչի մէրադ իւզրե պագտըգտա « ՐՕԶ ՊՕՆՇԱՆ » խամինի կէօրտիւկիւնտէն , իզըարը թէաճճիւպ իւզրե պիր հարէքէթ իյլէտիս

—Պէն պու գարըքը , մամթագա թանըեաճաղըմ տըր , տէյի տիւշիւնտիւկիւմտե , հագգը՛մ վար իսիշ . — ռէտի մէրգում քէնտու քէնտույէ սէօյլէնէրէք . —Ռօզ Պօնշան պէնի , վէ պէնտե քէնտուսինի , չօգ վագըթտան պէրու թանըմագտաեըզ . . . —Աճապա , նէ՞ սեպէպէ կէլմիշ տիր պու պուրահա . — էկեր եանըքմագտա տէյիլ իսէմ , պու կիւն , պէնճե , հիքմէթ նէվինտէն օլան թէսատիւֆքէրէ մէնտուպ պիր կիւն օլմալը տըր . . . ։

Լաքին , հէր նէ գատար , հէր նէվի գայրէթ վէ իգտամոթա հիմմէթ օլունմագտա իտի իսէտե , պիչարե մէճրուհուն հալէա ագըը պատտա . . . —Ռօզտա պիր գաչ՞ մը վուգու պուլմուշ տուր ։

—Էվվէթ , տօգթօր էֆէնտի , — ռէյի ճէվապ վիրտի էճզախանէյինն ուսթատը , —վէ զաթընըզտա թամ վագթինտե եէթիշտինիզ . . . պիզտե սիզե խապէր կէօնտէրմէք իւզրե իտիք ։ . . պագընըզ չու պիչաըրէեե ։

—Նէ՞ օլմուշ տուր ։

—Պիր արապա չըգնամըշ տըր , վէ եէվկիրմի տագըգտան պէրի տիր քի , պիր տիւրլիւ աեըլմաեօր ։

—Օհ պապատ նէ՞ եաբտընըզ , նէ՞ թէրթիպ գուլտանտընըզ ։

—Մէրգումա «ալգալի վօյաթիլ» (պիր նէվի բուհ) գօգլաթտըրըտգտան պաշգա , գուլտագլարը իյլե աննը արապաըընա տախի , ատուգ սուսլար վուրտուրտում իսէտե . . . եինե նաֆիյէ , հիչ պիր թէէսսիրի կէօրմէյէտի ։

—Պիր եէրի գըրըմճ՚չ մը տըր ։

—Խայր , էֆէնտիմ ։

—Իմոխ էօյլէ օլտուգտա , ըէճա խոէրիմ , պիր գաչ տահիա «էթէր» կէթիրինիզտե , տիչէրի ատասըտան վիրինիզ . . . ։

—Ախ՛ք ալէա , տօգթօր էֆէնտի . . . ,

Տօգթօր քէնտի էլտիվէնէրինի չըգարըգ , վէ շապգա վէ պատթօնունու պիր թարաֆա գօյտագտա իչքէն , էճզաճը տախի , պիր գահվէ գաչըգը տերունինե ճիւվէճէ էթէր գօյտու , վէ քէնտի չըրաղընըն նարտըմչըլա , մէճրուհուն աղըգնա ագըթտը ։

Մէգքիւր բուհուն անինտե թէէսսիրի կէօրիւմէկե պաչլատը ։

Մէրգումուն իւզէրինտե , պիր ուֆագ հարէքէթ կէօրիւլտու ։

—Իչթէ հիսիւկե եիւզ թութմագտա տըր . . . — ռէտի տօգ-

չընա կէլէրէք աեըլմագտա ատէյիլ խոխ ։

Պու խուտուս էճզաճքընըն , պատիի թէաճճիւպի օլմագըգտա պաշլամագտա խոխ ։

Նէ՛ գատար ուղուն պայդընըգ , — ռէտի պիրտէն պիրե մէրգում ,

—Նէ՞ օ , տիւչյարը էնտիչէ օլմադտաեընըզ , եօգտա մէրգումուն հալինտէն գօրգուպ չիւբհէ՞ մի իթմէքտէօնինիզ ։

—Է՛յ , տօղրուսու , պիրտազ չիւբհէ հյյէմէքտէյիմ . . . ։

—Պիղղաթ քէնտինիզ եօգլաեըզ , հիչ պիր թարաֆքնտա պիր գերըգ օլմադըղընը թահդըգ իթտինիզ . խոխ , էօյլե օլտուղու հալտե , նէտէ՞ն գօրգմագտաեընըզ ։

—Վադտա , տիշարտան էօյլե պիր շէյ եօգ իսէտե , պէլքի իչերտէն գէտելէնմիշ պիր շէյ վար տըր տէյի , շիւբհէ հյյէմէքտէյիմ ։

—Իմոխ էօյլե օլտուգտա , աճապա պիր հէքիմ չաղըրըա իչի օլմա՞զ մը ։

—Պէնիմ իթիդատըմճա , բէք իչի օլտուգտան պաշգա , էլգէմիյեէթտէն տիր տախի , —հաթթա , շուրտըգտա գօճդումուզ պիր հէքիմտե վար տըր . . . հէմտան կիտիպ չաղըրտը վիրէ յիմ ։

էճզաճքընըն ատամլարընտան պիրի , քամ հէքիմի չաղըրմատա կիթմէք իւզրե իչքէն , էհճաէսինտե պիր քեամիլսիզ վէ լէթաֆէթի էսէրի օլուպ , վէ սինինտե ալթմըշըղ օլան , վէ էլպիսէնի տիւյմէ տէլիքլերինտէն պիրինտե տախի պիր նիշան ալէամէթի պուլունան պիր ատէմ , էճզախանէ գատուսունտան իչերի կիւրտի ։

—Նէ՞ տիր , նէ՞ վատտըր , —ռէտի պաղըտտը մէրգում . —նի՛չին պիրիքմիշ տիր պու խալգ պուրատա . . . —եօգտա պիր գաչ՞ մը վուգու պուլմուշ տուր ։

—Էվվէթ , տօգթօր էֆէնտի , — ռէյի ճէվապ վիրտի էճզախանէյինն ուսթատը , —վէ զաթընըզտա թամ վագթինտե եէթիշտինիզ . . . պիզտե սիզե խապէր կէօնտէրմէք իւզրե իտիք ։ . . պագընըզ չու պիչաըրէեե ։

—Նէ՞ օլմուշ տուր ։

—Պիր արապա չըգնամըշ տըր , վէ եէվկիրմի տագըգտան պէրի տիր քի , պիր տիւրլիւ աեըլմաեօր ։

—Օհ պապատ նէ՞ եաբտընըզ , նէ՞ թէրթիպ գուլտանտընըզ ։

—Մէրգումա «ալգալի վօյաթիլ» (պիր նէվի բուհ) գօգլաթտըրըտգտան պաշգա , գուլտագլարը իյլե աննը արապաըընա տախի , ատուգ սուսլար վուրտուրտում իսէտե . . . եինե նաֆիյէ , հիչ պիր թէէսսիրի կէօրմէյէտի ։

—Պիր եէրի գըրըմճ՚չ մը տըր ։

—Խայր , էֆէնտիմ ։

—Իմոխ էօյլե օլտուգտա , ըէճա խոէրիմ , պիր գաչ տահիա «էթէր» կէթիրինիզտե , տիչէրի ատասըտան վիրինիզ . . . ։

—Ախ՛ք ալէա , տօգթօր էֆէնտի . . . ,

Տօգթօր քէնտի էլտիվէնէրինի չըգարըգ , վէ շապգա վէ պատթօնունու պիր թարաֆա գօյտագտա իչքէն , էճզաճը տախի , պիր գահվէ գաչըգը տերունինե ճիւվէճէ էթէր գօյտու , վէ քէնտի չըրաղընըն նարտըմչըլա , մէճրուհուն աղըգնա ագըթտը ։

Մէգքիւր բուհուն անինտե թէէսսիրի կէօրիւմէկե պաչլատը ։

Մէրգումուն իւզէրինտե , պիր ուֆագ հարէքէթ կէօրիւլտու ։

—Իչթէ հիսիւկե եիւզ թութմագտա տըր . . . — ռէտի տօգ-

թէօր , —չիմոխտէ հայտէ յինիզ է-թէը իլէ, գուլագ թօզլարընը վէ մի-տէսի չուգուրունու օվուշտուրու-նուզ . . . :

Ժան Ըընօ էճզաճըեա եարտըմ իթմէքտէ իտի :

Մէրդում, մէճրուհուն կիյինմիշ օտուղու էակի սէթրիսի վրէ եէյէկի տիւյմէյէրինի չէզտի , պօեուն պա-ղըընը չըգարտը, վէ կէօմիէկինի պիր թարաֆա ալարագ , կէօքսիու-նիու աչտը :

Պուննու եարմագտա իչքէն , շիտ-տէթ իւղրէ պիր էսէրի թէաճճիւպ իպրագիյրէ , վէ քէնտու քէնտույէ սէօյլէնէրէք ,

—Թամամ . . . շիւքրէ իթմի-կիմտէ հագգը՛մ վար իմիշ... տէտի :

Մէրդում մէճրուհուն զայիֆ սի-նէսի սօզ մէմէսի ալթընտա , կէմի թայիֆէլէրի իլէ թօքճու ասկէրլէ-րինէ , վէ ալէվհուսուս բօյիս թա-րաֆընտան արանըտըգլարընտա , քէնտիլէրին մէնֆաաթլարընա գար-շը , մէրդումտարա բէք գամի պիր սիլահ վիրմիշ օլաճագլարընա, եանի իսպաթը վէ թաասիպի սուրէթտէ թանըտըճագլարընա մէտաըը ապիմ օլմագտա օտուղու հալտէ սնահպէս-լէրտէ պուլունանտարընէզտէրինտե քէօմիագլարընա գարշը , վէ մինի պօեա իլէ եազըտըգ պուլունան նագըտլար կէօրիւմէքտէ իտի :

Մէրդումուն չու նագըտը , հէր նէ գառար գալըտըգ պիր սուրէթ-տէ իտի իսէտէ , պու ճիւմլէ իլէ տահի , պիր մէզպահ իւզէրինէ վաղ իտիյմիշ օլան , վէ ալէվլէնմիշ պիր հալտէ պուլունան պիր եիւ-րէկին , պիր օդ վէ պիրտե խանչէր սաբահանարագ եարէլէնմիշ օտուղու կէօրիւմէքտէ իտի :

Վէ պուննունտա ալթընտա , իւքի իտմին պաշ եագըտըը , եանի Ր. խ-լէ Գ. պուլունմագտա իտի :

Վէ պուննտանտա աշաղըտա տա-խի , պէշ ալթը թանէ ահ ու վահ ալէամէթլէրի պուլունտուղու թագ-տիրտե , չու պէշ ատէա լուղէթ պուլունմագտա իտի ,

ՆԷ՞ ՎԱԳԸԹ ՕԼՍԱ, ԷՕՄՐ ԻՉԻՆ .

—Էվվէթ , էվվէթ , պու թէտա-տիւֆ դարի՛պ պիր շէյ տիր . —տէ-տի Ժան Ըընօ , —նասըլ-քի , տար-պը մէսէլ տիր , —Գ-ըշ էէէէ , --հիհիւ+ , --հիհլիհիհ գինչէէզ --էէրէ-էէ օ-էէիւէէ :

Գուլագ թօզլարը իլէ միտէսի չու-գուրու իւղէրինտէն , էթէը իլէ օ-վուշտուրուլմասը իւզէրինէ , մէճ-րուհ տահա գիւատե աեըլմտաեա պաշլատը :

Մէրդում սըգը տուրէթտէ պիր գայ քէրըե նէֆէս ալը , կէօզլե-րինի աչտը , վէ թէաճճիւպի ապիմ իւզրէ , էթրաֆընտա պուլունան ատամլարը վէ սայիրէեի կէօզտէն կէչիրտի :

—Նէ՞րէտէյիմ . —տէյի սիւալ իլէկտի մէրդում զայիֆ պիր սէս լէ :

—Պիր էճզախանէտէօին , տօս-թում . . . —տէյի ճէվապ վիրտի տօղթօր :

—Նի՞չին պուրահա կէթիրմիշսիէր տիր պէնի :

—Զիւնքի պիր ատագա ալթընտա գալարագ էղիյմէքլիք թէհլի-քէսիզնտէն գուրթուլտուն . . . — տէտի էճզաճը :

— Էվվէ՛թ , էվվէթ . . . շիմտի խաթըրըմա կէլմէքտէ տիր , արդամ-տան ֆէնա սուրէթտէ վուրուլտուս, եէրե տիւշիւպ սէրիլտիմ , վէ պա-տէհու . . . պատէհու . . . արթընտ պիլմէմ նէ օլտում . . . :

—Ֆէնտինիզի գայագ իթտինիզ . . . սիզ տէ՛ատահա ալթլարընը աեագլարը ալթընտա գալաճագտընըզ . . . : Իչթէ պու էֆէնտի ատագանընը էօ-նիւնէ ալթլտը , վէ քէնտի էօլիւ-միւնիւ կէօզէ ալտրագ , սիզի էօ-լիւմտէն գուրթարտը . . . — տէյի ճէվապ վիրտի էճզաճը , Ժան Ըը-նօեու մէրդում կէօսթէրէրէք :

—Ա՛հ , թէչէքքի՛ւր իտէրիմ, էֆ-ֆէնտի , թէչէքքի՛ւր իտէրիմ , — տէտի մէճրուհ թէբէլէեէրէք , վէ իզհարը հէեէճան իլլէեէրէք :

—Բէք ալէա , բէք ալէա , — տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Ըընօ — թէլաշտը պիր սէօյլէյիշ իլէ , —սի-զի էօլիւմտէն գուրթարտըմ , ան-լաշըլտը . . . —Ա՛րթըգ անքն լա-գըրտըսընը իթմէեէլիմ :

—Նասըլսընըզ շիմտի , քէնտինի-զի նա՞սըլ պուլմագտասընըզ , — տէյի սիւալ իթտի տօղթօր մէճ-րուհա :

—Իւղէրիմտէ ալ[illegible] զայիֆլիք հիսա իթմէքտէյիմ էֆ[illegible]տի . . . գիեա-տէօյլէ պիր զա[illegible]լիք տույմագ-տաեըմ :

—Հէր նէ ժէրթէպէտե գայիֆ-լիք հիսա իթմէքտե օլտանըզ, գայ-րէթ իտիպտե ապաճըզ աեագտա գալ-գա՞մագմըսընըզ :

—Զանն իտէրիմ քի , գալգապի-լէրիմ :

—Գիր թէճրիպէ իտինիզ պա-գալըմ :

Ֆիլմագը մէրդում աեագտա գալ-գապիլտի իսէտէ , օլ պագպտէ տէ ապ կիւճլիւքվէ ազ զահմէթ չէքմէ-տի : —Զաթէն իոբրա իտիյմիշ օլան թահգըգաթ շայեանը մէճմունիյ-էէթ սուրէթտե վուգու պուլմուշ իտի . —մէրդում իւղէրինտե , նէ ատիշարտան վէ նէտե իչէրտէն , պիր շէյ գըբըլմըշ օլմասը էսէրի պու-լունմագտա տէյիլ իտի :

Տօղթօր , թէքրարէն քէլամե ա-զագ պիրլէ ,

—Հիչ պիր թարաֆընըզտա պիր ապրը սրգը տույմագտա՞մընըզ :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ , ումուղ-լարըմ ատասընտան կիզլի պիր սրգը հիսա իթմէքտէյիմ :

—Գօշում աղաճընըն վուրտու-ղու եէրտէն տիր . . . — օ պիր շէյ տէյիլ տիր . . . —Րահաթը գալպ իւզրէ օլունուզ :

48

Մէճրուհու մէրդում , գօլթուգ իւղէրինէ ատիշիւ վիրտի ,

—Մահէլլի իգամէթինիզ ուզագ-տա՞ մը տըր . . . — տէյի սիւալ իթտի տօղթօր :

—Էֆէնտի , պէնտէնիզմէն , խաս-սէթէն պիր իգամէթհեահըմ եօղ տուր :

—Գիր տիմէք տիր օ :

—Պէնտէնիզ տահա Հավրըեա շըմէնտըֆէր իլէ պու սապահ կէլ-տիմ , վէ հէնուզ պիր եէր թէտա-րիք իթմէքլիկէ վագթիմ օլմատը :

—Ֆօգաթ , րահաթ իտէճէք պիր մահէլլէ միւհթաճընըզ , վէ հէմ տէ , էօյլէ պիր եէրի , միւմ-քին օլտուղու մէրթէպէ չաբուդ պուլմալըսընըզ , գիրա , հէր հալ-տէ , հիչ տէյիլ իսէ պիր գաչ սա-աթ րահաթ եախմագլըզընըզ իգ-թիզա իթմէքտե տիր . . :

—Կիտիպ արամալըգըմ . . . — տէտի մէրդում եամաչճաճըզ սէօյ-լեեէրէք , վէ սէօյլէյիշինտէն տա-խի , օլ պագպտէ իւմիտ իտէճէք պիր քէօչէխի պուլունմատըզը ան-լաշըլարագ :

Ժան Ըընօ պուննա ճէվապէն ,

—Օլ խուսուսու սիզ պանա պը-

տուր . . . — տէյ ճէվապ վիրտի տօգթօր Ֆօվէլ։

—Խայր, հիչ պիր բարա խթէ-ժէդ . . . — տէտի էճզաճք տախի քէնտի թաբատիքնատան։

Ժան Բընօ ժէրգուման ժէրտ զաթ-լարքն նէ տույդու սահիպլէրի ծ-տուդլարքնը անյատդընատան, ար-թըգ խոթար իտէրէք բարա վիրտէք-լնկէ չէդըշմադլէդտան ատրֆը նա-զար լնէ, ժէրգումանէ խպրադը թէ-վաղիս իլլէտիքատէն սօնրա, ժէճ-բուհա եարադըմ իտէրէք դօրթուղ-տան դալարքրտը, վէ ժէրգուման դօրթուղունա կիրէրէք, տէօրտուն-ճիս բատտէտէն օրուդ, ֆադաթ կիւզէլճէ պիր հալտէ պուլունան ժէզքիւր Գօզ–Ճանթան լօգանթա-սքնա կէօթիւրտիս։

Մէրգումս, օրատա, կիւնտէլ-կի պիր ֆրանգա օլան ուֆաճըգ, ֆադաթ ղայէթլէ թէմիզ պիր օտա-տա րահաթ իմթիհան, էլպիսէօնի-սօհպաթ եարթըտը, վէ պատէհս, շիչէնին թաբասքնը չէդարքպ տա, ժէրգումս իլաճատն վիրմէքլիկէ հա-զըրլանմադտա իքէն։

Մէճրուհ իշարէթ լնէ, ժէրգու-մս ժէնն իլլէտի։

—Նի՞չին, նէ՞ վար տքը, — տէյ պաղըրտը Ժան Բընօ. — իսթէ՞ժի-սինիզ, հէքիմին էմր ու թէնպիհինի իճրա իտէճճ՞քմիսինիզ, եօգտա իմ-մէհէճ քմիսինիզ, սէրպէսթճէ սէօյ-լէմէլիսինիզ։

—Էվէթ, էֆէնտիմ, բէք ա-լէտա իճրա իտէճէկիմ տիր . . . — Լաքին, մատամ քի պէնտէնիզէ պու գատար իլնիլքլէր իմմէքլիկէ հիմմէթ իմմէքտէսինիզ, ումարըմ քի, սէրպէսթճէ սիզէ պիր շէյ սէօյ-լէմէքլիկիմէ տախի միւսաատէյէ հիմմէթ իտէրսինիզ . . .

—Բէք ալէտա, բէք ալէտա, սէօյ-լէյէպիլիրսինիզ, վէ հէմտէ սէօյ-լէմէլիսինիզ . . .

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, էֆէն-տի, պէնտէնիզ, հէր նէվի էմրի իտարէէի իճրա իտէրէք, վէ շէ-մէնտըֆէրատէն իւչիւնճիւ գլատտա կէլէրէք, ասն մանկըբմ, անճագ եօլ մէսաւիֆինէ էէթիշտիրէպիլ-տիմ . . . —էօյլէ քի, եանըմտա պիր բարաբար պուլունմադտա տէ-յիվլ տիր . . . —Գիլի՞բմիսինիզ, ճիւ-ղիճճ էվվէլ, քէնտիմի ատգընտը-բատնաեքպատա, հէլաք օրմադըգ թէհլիքէսինտէ պուլունմադըգը-նէ սէպէպլի նէ՞ իտի։ Գիլի՞բմիսինիզ, կէօղլէրիմ նի՞չին կէօրմէքտէ տէ-յիվլ իտի . . . վէ կէլէնի կէչէնի իւ-շիտէպիլմէքտէ տէյիվլ իտիմ . . . եօլուն օրթասընտա սալանքպ տուբ-մադտա իտիմ . . . սէպէպլի պաշ-գա պիր շէյ օլմաեքպ, իլլա, իւքի կիւնտէն պէրու, տիհանըմնա էթմէք բարչասք կիրմէմիշ օլմատը իտի . . . Գաշըմ տէօնմէքտէ, կէօղլէրիմ դարարմադտա, վէ վիճուտիմտէ պիթթապլի սարսըլմադտա իտի . . .

—Վա՛հ, ղէվալը, վա՛հ, —տէ-յի պաղըրտը Ժան Բընօ, — պէն իսէ սիզի, էօյլէ սէրսէլէնիպ տուբ-մանքդտան ալտանարագ, պիր սեր-հօշունուդ տէյի զանն իթմէքտէ իտիմ։

—Խա՛յր, էֆէնտի, խայր . . . պէնտէնիզ սէրհօշ օլմաեքպ, իլլա ա՛ճ իտիմ, ա՛ճ . . . վէ չիմտի տա-խի, եիւբէկիմ դաւրանմադտա օ-լուպ, վէ հէր պիր շէյ էթրաֆքմտա տօպանմադտա տքը կիպի կէօղլէրի-մէ կէօրիւնմէքտէ օլտուղունատն, զանն իտէրիմ քի, իլաճատն էվվէլ, էկէր պօղազքմտան ջչաղը, ճիւղի-ճէ սրճագ չօրպա կիւաէր իտէ, տա-հա զիեատէ ֆայիտէտա՛ր օլաճագ տքը։

բադմալըքնըզ . . . — տէտի, — պէն անը քեամիլէն տէրիւհտէ ի-տէրիմ. տօգթօր էֆէնտի, էկէր սիզին պաշդա պիր էմր ու թէնպի-հինիզ վար իսէ, քէրէմ իտիպ ա-նը պիլտիրինիզ, վէ քիւլլի էմր ու թէնպիհինիզի, նօգթատը նօգթա-սքնա իճրա իտէճէկիմէտ էմին օ-լունուզ . . .

Մէճրուհ թէաճճիւպի ազիմ իւգրէ, Ժան Բընօնուն եիւզիւնէ պատգը. —չիւնքի ժէրգումտ, ժէր-գումուն քէնտի հազդընատա, ասլա թմանըտքը վէ կէօրտիւկիւ պիր ա-տէմ օլմատըզը հապատ, օլմէրթէպէ ադճըբադ եարատքմ իթմէհինէ, պիր տիւրլիւ մանէա վիրէմէմէքտէ իտի։

Տօգթօր պիր քեաղըտ իւգրէրինէ պիր լատճ թէրթիպի եապտը, վէ հաղըրլամադ իւգրէ էճզաճքտա վիրտի, վէ պատէհս, ղարիպ իւլ հալ օլան ժէրգումտ ժէճրուհա խի-թապէն,

—Սիզէ վիրիլէճէք օլան իլաճ-տան, հէր չէյրէք սաաթտա պի-րէր գաչէդ ալտճադտքնըզ. վէ ու-մարըմ քի, ապշամա գալմտեբդ, օլ արգանըզտա օլան ազրը տախի մահվլ օլադճագ տքը . . . : — Ֆա-գաթ, շայէտ, էմէլիմ պօշա չէդա-րադ կէչմէդճէ, էկէր եիոնէ պէն-ճէ պիր իգթիզանըզ հիսա խոխլը իսէ, անինտէ պանա պիր խապէր կէօնտէրմէլիսինիզ . . . — պանա տօգթօր Ֆօվէլ տէրլէր, վէ էվիմ-տէ, իշթէ պուրաճքդտա տքը։

—Տօգթէօր, — տէտի Ժան Բընօ, —աճապա պուրատտա պիլտիկի-նիզ պիր լօգանթա վա՛ր մը տքը, էկէր վար իսէ, պու պիչարէյի օ-րատա կէօթիւրէյիմ։

— Իշթէ չուրաճքդտա, եօգտքը-եա տօղրու, եալընըզ եիկիրմի ա-տքմ գատար պիր մէսաֆէտէ, Գօգ-Ճանթան նամ լօգանթա վար տքը...։

—Իյի էմմնա, — տէտի բէբէլէ-եէրէք մէրգումտ ֆադքր մէճրուհ իւզէրինտէ պիր էսէրի էնտիչէ դու-հուրա կէլտիկի հալտէ, — խյի էմ-մնա, լօգանթաեա կիթմէք բարա իլէ օլուր, պահալը տիւշէր . . . — վա-գաա, պուրատտա ալաճադքմ վար տքը, վէ կէրչի բարա ալմադըգ է-մէլինտէ պուլունմադտաեքմ . . . լա-քին, շիմտիքի հալ . . . ա՛հ, եա-ղըզա՛ր օլտուն, շիմտիքի հալ, եա-նըմտա պիր բարատար եօգ տուր։

—Իշթէ էվվէլ էմիրտէ սիզէ եիւղ ֆրանգ, պու բարա գաթէն սիզին տիր . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ, մատամ Բօզ Գօնչանքն վիրտիկի գայիմէյի մէրգումէ կէօս-թէրէրէք։

—Նէ՞ սէօյլէէօրտուն-ուզ, էֆէն-տի, պու եիւղ ֆրանգ պէնի՞մ մի տիր, — տէյի պաղըրտը մէրգում.

—խա՛յր, խա՛յր, եանլըշընըզ օլմա-լը տքը . . . :

—Խայր, հիչ պիր եանլըշըմ եօգ տուր . . . — արատատը սիզի չէդնա-եաճագ օլան գատքն, պու ճիւղի պիր բարաեբ սիզին իչին պրագտը...։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, թէ-չէֆքքիւր խոէրիմ, էֆէնտիմ, — տիմէք տիր քի, հալէա բույի ճի-հանտէ, լութֆ ու մէրհամէթի նէ օլտուղունու պիլիր վէ հիսս խոէր եիւրէք թաչքը տաէմ պուլունմադ-տա՛ խմիչ։

Էճզաճը պու հէնկեամտէ իլաճք եարքպ պիթիրմիչ, վէ չիչէսի ադ-զընը տա պաղտաեքպ միւհիւրլէմիչ օլտուղունատն, Ժան Բընօեա թէս-լիմ իլլէտի։

—Նէ՞ տիր պօրճումուզ, էֆէն-տիլէր, — տէյի սիւաչ իթտի Ժան Բընօ։

— Հիչ պիր պօրճունուզ եօգ

—Հագգընըզ վար տըր, վէ եւուզ գամ գնեասէ հագգընըզ վարտըր . . . — ոէտի Ժան Ըքնօ, վէ անհնտէ պիր քեասէ էթ սուեու կէթիրիմ. վէ մէրգումա իչէրթի, Մէճրուհ էթ սուեունու իչէր իչմէզ, զանն իտէրսինքի, քէսպի իֆագահ իլլէտի. չհունքի, հէմսան պաշընը եաստըղա գոյտուղու պիրլէ, քէմալի բահամ վէ մէճնունիյեէթ իւզրէ թէնէֆֆիւս իթմէկէ պաշլատը։

— Օհ, մէճնունում, չիմսի քեչ ալէա իլիկէ եւուզ թուրթմաեա պաշլատընըզ . . . — ոէտի Ժան Ըքնօ, —եարըմ սաամտան սօնրա իլաճատան պիր գաշըզ ալըպ, վէ պատէհու հեր չէյրէք սաամտասա պիրէր գաշըզ ալմագըզդա տէվամ իտէճէքսինիզ . . . —Ենչէեվի պիթիրտիկինիզտէ իտէ, հէմսան ուեուսնեա չալըշմալըսընըզ . . . — Պէն եինէ ագշամա կէլիր սիզի եօգլարըմ . . . ։

Ա՜հ, էֆէնտի, —ոէտի մէրգում բէբէլէեէրէք, —պու գատար նիյմէթ վէ ինսանլիյէթինիզէ չայէսէթէ ալապիլմէք իչին, պիլմէմ քի, սիզէ նէ՞ եաբմըշըմ տըր, վէ նէ՞ եարապիլիրիմ։

—Հինչ պիր չէյ եաբմամըշսընըզ տըր, տօսթում, ֆագաթ, իհթիմալ տիր քի, չօգ չէյլէր եաբաճագըսընըզ տըր . . ։

—Պէնտէնի՞զ մի, էֆէնտի . . ։

—Եվվէթ, սիզ, քէնտինիզ . . . ։

—Իյի եա, նա՛սըլ։

—Պու ագշամ սէօյլէրիմ սիզէ . . ։ —Ենչէհէսիզ օլարագ, լօգանթա. Նըն ոէֆթէրինէ գայտ իթմէք իւզրէ, կէլիպ իսմինիզի սիլալ իտէճէքլէր տիր . . . — Նիզամքնատա պիր բաաբօրթունուզվա՞ր մը տըր։

—Եվվէթ, էֆէնտիմ . . . ։

—Էհ, էօյլէ իսէ, պաշգա պիր չէյ լաղըմ ոէյիլ տիր . . . Ագշամա կէօրիւշիւրիւզ։

—Բէք ալէա, էֆէնտիմ . . ։

Ժան Ըքնօ մէրգումուն օտասընը վէ լօգանթաեը թէրք իլէ տիշարը չըգարը, վէ Գօրա իլէ մէրգումէնին հէմշիրէլէրի եանընա կիթմէք իւզրէ, լ'Օթէլ տը լ'Ամիրօթէնին էօտունու էլէ ալարը։

Էսնայի բահտէ, քէնտու քէնտույէ։

—Ալլահ պիդիմ իլէ պէրապէր տիր, —ոէտի, —պու աատմք պէնիմ գարշըմա չըգարան պիր թէաատիֆ օլմաեըպ, իլլա պուննա ճէննապը Հիւքմէթուլլահըն (ՆախինամուԹիւն) պիր բարմաղը օլմալը տըր։

Գօրա իսէ, քէնտի նիյհէթ ու մէէմուրիյէթիլիգթիզասընճա, տակիմա էրքէք գըեաֆէթինտէ օլտուղու հալտէ, մէրգումուս պէքլէմէքտէ իտի։

—Էյ, նէ՞ եարաբն պագալըմ, —ոէյի սիւալ իթտի մէրգումէ մէրգումա, —եէնի պիր հալատիս վաՀ մը տըր։

—Մատմօազէլ, հէմ վարտըր, վէ հէմոե չօգ հալատիսլէր վարտըր . . ։

—Իքի գըեթա բօլիչալարըն պէոէլէրինի ալտընըզ մը։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ։

—Քիմոե՞ն, օլ ալչագ Մարսիալտա՞ն մը։

—Իսայը . . . նասըլ.քի զաթընըզ զաթէն իսապէրտար օլմուշ իտինիզ, չիմսի օլ իսային հէրիֆ պուրատա Հավըրտա պուլունմագտա ոէյիլ տիր . . . ֆագաթ, պէնտէնիզ օրթաղընը պուլտում կէօրիւշտում։

—Ժիւան տը Ֆիւնդալը՞ մը։

—Էվվէթ, պիզզաթ մէրգումէ . . . ոէյի ճէվապ վիրտի Ժան Ըքնօ, ահայիսպ սուրէթտէ պիր կիւլուշ իլէ։

—Մէրգում, լը Թանգարվիլ իլէ լը Մօրիէզիէն կէմիլէրինէն հանըգլարընը իսապէր վիրտինի՞զ մի։

—Զաթէն մէրգում իլէ կէօրիւշմէքտէնտէ ասըլ մագսէտիմ օ իտի . . ։

—Մէզքիւր իսապէր իւզէրինէ, մէրգում իւզէրինտէ նէ՞ եօլսա թէէսսիր միւշահէտէ իթտինիզ։

—Մէրգում, մէզքիւր գարա իսապէր իւզէրինէ, եըլսըրըմնան վուրուլմուշ կիպի օլտու . . . —Տիւշինինիւզ պիր քէրրէ քի, իւքի միլեօնա եադըն պիր զարար տիմէք տիր. վէ պու իսապէր շուեու պուլտուղունսա, մաղազալարը իթթիսպարընա, բէք միւհիմ պիր վուրկուն տիմէք օլաճաղընտա շիւբհէ եօք տուր։

—Պու իյի, բէ՛ք ալէա, — էվվէլ էմիրտէ, օլ բէտէրմինն գոնդըսը, վէ վաիտէմ իլէ հէմշիրէլէրիմին տահի ճէլլատալարը օլան իսայինն հէրիֆինն տէվլէթի ու իդպալ վէ իհթիսպարլարը քէօքիւնէ պաղմա վուրմալըեըզ . . ։

—Վէ այնի վագըթտա, Ժիւան տը Ֆիւնդալընն տահի խարտապընը մուճիպ օլմալըեըզ, —ոէյի պաղըրտ Ժան Ըքնօ։

—Իսայը, պէն տապան տապա. Նա զըտօրընը տիւշինմէքտէյիմ . . . —ոէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ կէնճ գըզ. —Չհունքի մէրգումուն պիզէ հինչ պիր զարարը թօգունմամըշ տըր, մէրգում պիզէ հինչ պիր չէյ եաբմամըշ տըր. —Հաթթա, պէն մէրգումուն իսմինի պիլէ պիլմէքտէ ոէյիլ իսիմ . . ։

—Իյի էմմա, եա մէրգումուն Թաչըմագտա օլտուղու իսմ, տասըլ քէնտի իսմի ոէյի՞լ իսէ, օլ վաղըթ նէ եաբմալըեըզ, — ոէտի Ժան Ըքնօ։

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ։

—Եա տը Ֆիւնդալ իսմի ԹահԹընատա պիր չաբգըն վէ պիր հայտուտ մէյտանէ չըգա՞ր իսէ։

—Նէ տիմէք իսթէտիկինիզի, հալէտա անլատա՛մամեօրում . . . ոէտի Գօրա։

Ժան Ըքնօ քէլամընտա ոէյիմէ պաշլատը։

—Եա մէրգում հայտուտ, սէնին պաշ տիւշմէնլէրինիզտէն պիրի օլմուշ օլուր իսէ. վէ եա թէքմիլ ֆամիլեասընըզդըն աատույի էքսպէրի չըգար իսէ. վէլհասըլ, եա մէրգում պիզզաթ Մէրքիւցցա ոէտիլըէրի հընղըր հէրիֆ օլմուշ օլուր իսէ։

—Նէ՛, Մէրքիւցցա պիզզաթ քէնտիսի՞ մի, — ոէյի պաղըրտը մէրգումէ, պիհթիսն վիճատի տիքքէն տիքէն օլարագ, — Մէկէրչի պու սէօյլէտիկինիզ չէյ իհթիմալտէ՞ն մի տիր։

—Էվվէթ, հէմ իհթիմալտէն տիր, վէ հէմ տէ բէք սահիհ տիր . . . —Նասըլ քի սիզէ սէօյլէմիմ, պէնմէրգումու պիզզաթ կէօրմում վէ գօնուշտում։

Գօրա մէրգումուն պու խոբըրտընըրը իւզէրինէ, իհթիղրատընտան նաչի էլէրինի պիրզիրինէ գավուշտուրտու։

—Ա՜հ, սաղ Ալլահ, — ոէտի մէրգումէ բէբէլէեէրէք. — Սէնին սաաէթին իգթիղասընտան տըր քի, մէրգումուն իչի ճանվէրլէր, իչիսի պիրլիքտէ օլարագ, ազըպէթ քեար կիտիպ կէլիպ տէ պիզիմ բէնչէմիզէ տիւշմէքտէ տիրլէր. — ծնըար պիզիմ գուեուտուղու նա՛սըլ գազտըլար իսէ, ինչտալահ պիզ տէ ծնըարըն գուեուտըրը, պիրզիրի

արգասքնտան գագարըզ . . .

—Վէ , — ուէտի Ժան Ռընօ , — էկէը պիզիմ իչլին , բէտերինիզին հէյաքի մնատաէնտէ , մէրգումուն տախի բարմաղը պուլունմասըննա տայըը , եէնի պիր իսպաթա իհթիեաճ վար իտի իսէ , իչլէ պուրատա տէօնմէքտէ օլան ֆէրըզլատգլար , մէզգիւր իհթիեաճըն եէրինի տախի ոօլտուրմագտա տըրըլար . . . Գէապէլլի Մարսիալ , մէրգումուն աղգընը գաբամագ իչլին տիր քի , մէրգումու քէնտույէ չէրնիք լյլէմէյէ տիր . . .

—Գու խուտուս, զաթէն ֆինքրիմին իչինտէ թատիմ վէ թատիր իտնիմլի օլան թէտգիրլէրին վէ բյանլարըն թատիլ ու թէտիիյէտինէ պէնի մէճպուր լյլէմէքտէ տիր . . . — ուէտի Գօրա , զարագքեատանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ :

—Տահա պաշգա չէյլէրտէ վար տըր , վէ զանն իտէրիմ քի , ծնլար , տահա գիւատէ մէզգիւր թատիլ ու թէտիիյէյ իհթիեաճ մէա իհթիրիլէճէքլէր տիր . . .—ուէտի Ժան Ռընօ :

—Օնլա՛ր նէ իտիշլէր պագալըմ . . .

—Րէճա իտէրիմ սիզէ , չիմնիքի հալ ծնլարըն նէ օլտուգլարընը սիւալ իհթիէյինիզ պէնտէնիզէ . . . Ագշամնա սիզէ ճէվապընը վիրէպիլիրիմ . . . վէ եախօտ օլ պապտէ լաղըմ կէլէն իյգահաթը , պաշգա պիր ատամ վիրէճէք տիր սիզէ . . .

—Բէ՛ք ալէա , էօյլէ օլսուն . . . —պէքլէրիմ պէն . . .

Եէվմի մէզպուրտէ , էօյլէտէն սօնրա , Գօրա իլէ Ժան Ռընօ , վէ եախօտ , եէնի իտիլէրիյլէ սէօյլէտիկլիմիզ հալտէ , Լիօնէլ Վարթըն իլէ Տօմէնիգօ Սէպալա , թուխտուգլարը պիր քիրա արագասընա պինէրէք , Ժանիյլ վէ գումբանեատը պանգալարընտան էն պիեատէ ճէսիմ վէ միւթէպէրի պուլունան մէզգիւր պանգալարընտան , սայգի տիւնեատընըն հէր թարաֆընատա շիւպէլէրի պուլունմագտէ իտի .

Մէզգիւր պանգանըն պիւյիւկիւ օլան Մ. Ժանիյլ , ալթմըշ սէգիզ չաղլարընտա օլտուղու հալտէ , հէնուզ տինճ վէ սաղլամ պիր իյի իհթիեատ օլուպ , հէր նէ գատար զայէթէ զէնգինն իտի իսէտէ , պուճիւմէ իլէ տախի , զէվգ ու սէֆա վէ բահաթընը տիւշիւնմէյիպ , ատէթա պիր տէլիգանլը կիպի , հէմիչէ քէնտի իչլիյէ մէշգուլ պուլունմագտա իտի .

Գօրա իլէ Ժան Ռընօեու , մէրգում պանգերին պիր ուշաղը , մէրգումուն քէնտի իշ օտասընա կէօթիւրտիւ .

—Զաթլարընըզը , նէ սէպէպէ գապուլ իհթիէգլիգ չէրէֆինէ նայիլ օլմագտաեըմ , —ուէյի , մէրգում սիւալ իլլէտի .

Գունա գարշըլըգ Գօրա ճէվապ վիրերէք ,

—Գէնտէնիզ Համբըեա տիւնքի կիւն կէլտիմ , էֆէնտիմ , եէկէնէրիմ իլէ , թէալիւգաթըմնատան սէնօր Տօմէնիգօ Սէպալա տախի պէրատերիմտէ տիրլեր . . . — պէնտէնիզ Գաղկիւթթաատան կէլմէքտէյիմ , վէ մաղազանըզ իսմինէ տէ պիր գրէտիթօ քեաղըտըմ վարտըր . . .—էֆէնտիմ , իչհէ գարթըմնատան , իսմի աճիպանէմ , մնալիւմի ալինիզ օլապիլիր . . .

Մ. Ժանիյլ , մէզգիւր գարթը պիր կէօզունէն կէչիրտի .

—Լիօնէլ Վարթըն . . . —ուէտի մէրգում եիւքսէք պիր սէս իլէ , —օ՛ , հօ՛շ կէլտինիզ , էֆէնտիմ . . պէնտէնիզ նամըննա օլարագ եէտիճէքլի պուլունան մէքթուպու , պէնիմ Գալկիւթթաատա պուլունան առամըմ Րօպէր Գրինթընն իսմագլամըզ տըր , էօյլէ տէյի՛լ մի , վէ զաննըմնատա , սիզին ամճանըզ օլմալը տըր . . .

—Էվվէհ , էֆէնտիմ . . .

—Զամէն պու իսմինիզէ աչըլագագ օլան գրէտիթօեա տայըը պէնտէնիզէ մնալիւմաթ վէրիլմիշ օլտուղու կիպի , եառգընատա պուրատա թէչրիֆ իտէճէկսինիզ տախի իչար գըլընմըշ իտի . . .

—Իչհէ միւմնիկէյհնին մէքթուպու . . . —ուէտի Գօրա մէրգումա գօճա պիր մէքթուպ թագտիմ իտէրէք ,

—Հէր պիր շէյ նիզամընատա տըր . . . —ուէտի մէրգում , մէզգիւր մէքթուպուն միհերիւնիւ եըրթըպագ աչըպ օգուտուգտան սօնրա , —միւսիւ Վարթըն , գատամ սիզին իչինաչըգ տիր . . . Իչհ միլլօն իչինի գրէտիթօնուզ վար տըր . . .—չիմտի , եա պիր մըգտար բարա , վէ եախօտ քեաֆֆէսինի տախի ալմագըզը արզու իտէ՞րմիսինիզ ,

—Խա՛յր , էֆէնտիմ , իչհ ճիհէթի տախի արզու իհթիէմ . . . —հէլէ պու կիւն իչինի բարատա հիչ լիւզումսիւզ եօգտուր . . . — իչպու կէօրիւշմէքլիքտէն միւբաատըմ ադճ օլմաեըպ , իլլա զաթը ալինիզէտէն , պիր խուսուսատա պիր մալիւմաթ իհթասընա հիմմէթինիզի ըճա իյլէմէք օլմուշտուր . . .

—Նէյ՛ տայըը տիր ,

—Եէտիմտէ , Մարսիալ Տէրէյն վէ գումբանեատը մաղազասքնտան պիր գաչ կիւնտէն թէէտիւէ օլուճաղ պիր գըթա բօլիչամ վար տըր . . .

—Նէ՛ գատար մէպլաղը հավի տիր ,

—Իւչ եիւզ պինի ֆրանգ գատարը ,

—Է՛յ , նէ՛ տիմէք իսթէբրինիզ ,

—Գաչգա պիր շէյ տիմէք իսթէմէյիպ , անճագ չուճնու անլատագ արզու իտէրիմ քի , աճապա թէէտիյէե օլուճաճ՛գ մը տըր , էֆէնտիմ ,

—Օլ պապտէ ասլա շիւբհէնիզ օլմասըն . . . —Մարսիալ էվէ , մինթէպէր պիր էվ տիր . . .

—Վագտա , պու կիւն էօյլէ տիր , էֆէնտիմ . . . Ֆագաթ , պիր գաչ կիւնտէն , եանի պաշլարընա կէլմիշ օլան զարար պէլիյեէսի , պիր քերրէ թէվաթուր պուլտուգտան սօնրա տախի , աճապա էօյլէ օլապիլէճէ՞ք միտիր ,

—Գիր զարար պէլիյեէսի՞ մի , — ուէտի Մ. Ժանիյլ . — նա՞սըլ զարար տըր օլ սէօյլէտիկլինիզ ,

—Եա զէվալընըն սէֆէր իւզրէ պուլունան լը Թանգարիվլ իլէ լը Մօրլեգիէն նամ իչհ գըթա թէքնէլերի եանըպ քիլ օլունշար ,

Մէրգում պանքեր , մէզգիւր խապէրէ ինանամատըգընատ , իչհարը թէաճճիւպ լտէրէք ,

—Իքիսի պիրտէն եանմըշա՞ր մը . . . — ուէյի պաղըրտը , — միւմքին տէյիլ տիր , էօյլէ պիր շէյ օլա՞մագ . . .

Գունուն իւզերինէ , լագըրտըճը Ժան Ռընօ ալարագ ,

—Վագտա , պէօյլէ պիր գաղա , բէք աղ տէֆնա վուգու պուլուր իսէ տէ , —ուէտի մէրգում , —չի՛ չարէ քի սահիհէն վուգու պուլմուշ տուր , վէ հաթթա , տահա պու սապահ , պէնտէնիզ եանընտա պուլունտուղում հալտէ , Մ. տը Ֆիւնգալա կէլէն իչհ գըթա մէքթուպլար իլէ , քէնտիսինէ վիրմիշ օլտուղում մէզգիւր խապէր թատիգ գըընմըշ տըր . . .

49

Ժան Ըքնօնուն թաստիգ իլլէտիկի ֆէննա խապեր իւզերինե, Մ. Ժաննիլ իւզերինտե պիր էսերի քէտեր կէօրիւլմէկէ պաշլատը։

—Իքի միլիոնա եագըն պիր զաթ մը, — ոէտո մէրգում եավաշճա սէօյլէեերէք։

Մէղքիւր զարար, աճապա մէրգումունն մուճիպի խարապը օլո՛ւր մու, —ոէյի սիւալ իթոո Ժան Ըքնօ։

—Խայր, վագաա, մուճիպի խարապը օլմազ խսէտ, ֆէննա պիր վուրկուն տիմէք տիր . . ։

—Էֆէնտի, զաթըզըզըն զաննըն-ճա, Մարսիալ էվինին գուարէթի նէ՞ մէրթէպէտե տիր աճապա, — ոէյի սիւալ իթոո Գօրա։

ՄէրգումՀ պանքէր ճէվապ վիր-մէեէրէք պաշընը սալատը։

—Աճապա սիւալիմին ճէվապը վիրիլէ՞մէղ պիր հալոե մի տիր, — ոէտո Գօրա։

—Խայր, վագաա, սէօյլէնէմէղ պիր շէյ ոէյիլ տիր . . .—Ֆագաթ, սիզոե ֆէհմ իսէպիլիրսինիզ քի, պէնիմ իչին էօյլե պիր շէյ ճէվապ վիրմէք, պիրազ աղըր պիր շէյ տիր . . ։

—Զիւնքի, Մ. Մարսիալ իլե օրթաղը Մ. ոբ Ֆիւնգալ պէնիմ միշթէրիլէրիմ տիրլեր . . . Իմոի, սանաթքըմ իգթիզասընճա, քէմալմէրթէպէ իհթիրազ իւզրե պուլունմագլըղըմ վաճիպէոէն տիր։

—Զիեաոէոիլլէ հագդընըզ վար տըր . . . —լաքին, պու ճիւմլէ իւլե տախի, զանն իսէրիմ քի, հիչ ոէյիլ իսէ, Մ. ոբ Ֆիւնգալը, չօգտան պէրո՛ւ մի թանըմագտասընըզ, պունու պէեանէ հիմմէթ իտէպիլիրսինիզ։

—Պէն մէրգումու, բէք ազ պիր վագըթտան պէրու թանըմագտասընըմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի պանքէր։—Մէրգում Մ. Մարսիալ Տէրէյինին, Անթիլլ ատալարընա վուգու պուլան սէյեահաթընտան ավաէթինտե, Հավրըեա պիրլիքտե կէլմիշտիր. . .—Մ. Մարսիալ մէրգումու, ասէրգլըտաա (թիւճճարլար, պանքէրլէր ճէմիյէթի), Իսպանեանընն լոյի պիր ֆամիլեասընտան տըր, ղայէթլե զէնկին վէ զէքի պիր զաթ օլուպ, պօշա վագըթ կէչիրմէքտե իսէ, պիր իշ իլե մէշղուլ օլմագլըզ, վէ քէնտի բարասընտան իսթիֆատե նէյեէթիլլե, քէնտիսիլե օրթագլըզ իհմէքլիւք արղուսինտե պուլունմասընը պէեան իլե պիզե պիթթագտիմ թանըթտըրմըշ տըր։ պիզտե պիթթապի մէրգումՀ հագդընտա հիւանի գապուդիյէթ իսպրազ իհմիշիզ տիր քի, հալէա նէզտիմիզտե միւթէպէր վէ նամուսլու պիր զաթ սաեբլաճաղընտա շիւբհէ եօգ տուր. հալ պու քի, հալ ու վագթինէ տայիր, Մ. Մարսիալըն պիզէ վիրմիշ օլտուղու մալիւմաթատան պաշգա պիր մալիւմաթա մալիք տէյիլիզ . . . —վէ շուտա վար տըր քի, Մ. Մարսիալըն, մէրգումՀ հագդընտա, հատտէն զիեաոէ եմնիյէթլի վար տըր, վէ պունտտա իսպաթ շու տուր քի, քեաֆֆէյի ումուր ու մեսալհինի, եալընըզ անըն թահթը իտտրէհինէ թէսլիմ իլլէմիշ տիր . . ։

—Մ. Մարսիալ պուրատտա տէյի՛լ մի տիր։

—Խայր, Փարիստէ տիր։

—Ֆամիլեասընտա պիրլիքտե՞ մի տիր։

Էվվէթ, էֆէնտիմ։

—Միւմայիլէյհին, եալընըզ իքի էվլատըմը վար տըր։

—Խայր, իւչ էվլատը վար տըր։

իքինի օղլան վէ պիրի գըզ . . . —պիւյուք օղլու, վալիտէհինտէն քէնտի սէհմինէ իտտպէթ իտէն միրասլէ, պիր բայ ֆօնտ սիմտալըզը սաթըն ալմըշ տըր . . . —վէ քիւչիւք օղլու տախի, ամօգաթլըգ տէրօհնի պիթիրմէք իւզրե տիր . . ։

—Մատմազէլ Մարսիա՛լ նէ եաբմագտա տըր։

—Մէրգումէ պիր այտան պէրու, թէպսիլի շէօհրէթի իհմիշտիր . . . —Գօնթէս տը Լասանէյհին օղլու իլե ազատ իզտիվաճ կայէմիշ տիր . . ։

—Գօնթէս տը Լասանէյհի՞ն օղլու մու, — տէյի պաղըրտը Լիւնէլ Վարթըն, — էֆէնտի, էօյլե մի սէօյլէտինիզ, եօգսա եանլը՞շ մը իշիհտիմ։

—Խայր, էօյլէ, «Գօնթէս տը Լասընէյհին օղլու» տէտիմ . . . —տէտտի պանքէր թէաճճիւպ իտէրէք։—մէկէրչի գօնթէսի սիզտե թանը՛րմըշընըզ։

—Եալընըզ իսմէն թանըրըմ, էֆէնտիմ, վէ կէրչի չօգտան պէրու, իսմինի իշլիհմէքտե իսէմտէ, միւսամհէլէյհանընն պիրտե մահտուտի պուլունմասընը պիլմէքտե տէյիլ իտիմ։

—Էվվէթ, պիր թանէճիք օղլու վար տըր, վէ իչթէ օտա, միւշթէրիմ Մ. Մարսիալըն գըզը Ամէլի Մարսիալ իլէ էվլէնմիշ տիր։

Ժան Ըքնօ կէզլիճէ Գօրանըն կէօպիւնէ պագտըգտան սօնրա, ճէպինէէն պիր ուֆաճըգ տէֆթէր չըգարտը, վէ իչինէ, գուրշուն գալեմ իլէ պիր գաչ լուղէթ եազտը։

—Պէնապէլի՛ Մ. Մարսիալ, քէնտի չօճուգլարընա պիրլիքտե սաբին օլմագտա օլմալը տըր, էօյլե տէյի՛լ մի . . . տէյի սիւալ իթոո Լիւնէլ Վարթըն (Գօրա), Ժան Ըքնօ քէնտի աէֆթէրինէ եազմագտա օլտուղու լուղէթլերէ տէվամ իթմէքտե իքէն։

Պանքէր, մէղքիւր սիւալ իւզերինե կիւլիւ վիրտի։

—Խայր, էֆէնտի, խայր, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, —էկէր անլէր իլէ պիրլիքտե սաբին օլուր իսէ, «ըգըլըր բահաթընըզ օլուր . . .—Մ. Մարսիալ հէր նէ գատար էլլինի կէշմիշ իսէտե, էն զիեաոէ իլէրուտե պուլունան էհլի զէվգ ու սէֆասրտան պիրի տիր . . . —Մէրգում տայիմա այրըճա վէ սերպէսթճէ եաշամագլըզա միւհթաճ պուլունմագտա տըր. — քէնտիսի այրը, վէ եվլատլարընա պաշգաճա եաշամագտա տըրլար . . . —Վագտա, մէրգում, սէվիմլի պիր զաթ իսէտե, պիրազ էհլի քէյֆ քէտերլերտէն պիրի տիր։

—Նիհայէթ, էֆէնտի, —տէտի Ժան Ըքնօ, —Ուսմարըմ քի ինշաալլահ, մէղքիւր իքի կէմիլերին թէլէֆի, մէրգումունն խարապընը մուճիպ օլմաեաճագ տըր։

—Վագտա էօյլէ իսէտե . . . —Ֆագաթ, պիր խուսուս վար տըր քի . . ։

Պանքէր ուրքիւթ իթտի։

—Աճապա նէ՞ տիր օլ խուսուս, —տէյի սիւալ իթտի Ժան Ըքնօ։

—Շէօյլէ քի, էկէր մէրգումունն հիսապընա կէմի եաբտըրմագտա օլանլար, պիրազ ուզունճա միւտաէթ իչին միւսաատե իթմէյիպտե, բարա իսթէմէկէ գալդըշըրլար, սըգըշտըրըրլար, վէ արպէտալար գոբարըրլար իսէ, իչթէ օլ վագըթ . . ։

—Էկէր մէրգուման կէմի եաբտըրըճըլար, ճիւզիճէ էմրի պասըրէթէ րիայէթ իթմէք իսթէրլէր իսէ, թասիաթքիլէ էօյէ պիր իզաճա գալդըշմաեաճագլար տըր . . .

—տէտի Ժան Ըընօ։

—Գէն, —տէտի Գօրա, —եաԸըն կիտիպ Մ. տը Ֆիւնգալը կէօրէրէք, չու պիղիմ իւչ եիւզ պին ֆրանգըզ բօլիչա քէյֆէյէէպինի, պիր սըրասընա գօյմագըզա չալըշաճաղըմ։

Գօրա իլէ Ժան Ըընօ, սէօյլէմէք իսթէմիքլէրինի սէօյլէմիքտէն, վէ անլամադ իսթէմիքլէրինի տախի անլատըգտան սօնրա, արթըգ կիթմէք իւզրէ աեաղա գալգոըլար։

Գու հէնկեամտէ պանքէրին ուշագլարընաման պիրի իչէրի կիրտի։

Նէ՞ վար տըր, —տէյի Մ. Ժանիլլ մէրգումա սիւալ իթտի։

—Էֆէնտիմ, մնատամ Րօզ Գօնչան կէլմիշտիր, զաթը ալինիպի կէօրմէքլիկի արզու իտիեօր . . .։

Ժան Ըընօ, պու խապէր իւզէրինէ, քէնտի իւզէրինտէ հասըլ օլան պիր էսէրի թէաճճիւպիւ սէթթը իթմէկէ չալըշտը։

—Արթըգ միւսաատէ պուեուրուր իսէնիզ, կիտէյիմ, էֆէնտիմ . . . —տէտի Գօրա։

Ժան Ըընօ պիր թագրիպ, մէրգումէնին գուլաղընաման աշաղը,

—Տուրալըմ . . . —տուրմագըզդըմըզ էհէմմիյեէթտէն տիր, —տէտի Մ. Ժանիլլ տախի քէնտի թաբաֆընաման։

—Րէճա իտէրիմ, բահաթընըզա պագընըզ . . . —մնատամ Գօնչան պիղիմ միւշթէրիլէրտէն պիրի օլուպ, եաԸընըզ պէշ տագըգատան իչի պիթէր վէ կիտեր . . . —Պուեուրուն կէլմին . . . —տէտի։

Պիրտէ արատան չէնտ սանիյէ կէչէր կէչմէզ, փարիս սօգաղընատա կէօրիւլէն սիւսլու, բաթըրտըզը, վէ գօդուլու պօեաղը գատըն, օտատան իչէրի կիրտի։

—Բարտօն, հէզարան քէզ բարտօն, ազիղիմ պանքէր էֆէնտի . . .

—տէյի պաղըրտը մէրգումէ քէմտիի չիյվէ վէ ճիլվէ իւզրէ . —միւսաֆիրինիզտէ վար իմիշ . . . պէօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ սուրէթտէ կէլմէպ թահճիպլիք վիրմէմինէն տօլայըր, աֆվընըզը տիլէրիմ . . . —վագթիմին ասլա միւսաատէսի օլմադըղընտան . . . զաթընըզը հէր հալտէ կէօրմէք իսթէտիմ . . . նէ չարէ, իչ սահիպլի օլանընըն, հիչ պիր վագըթտա իչինին տօնու կէլմէզ քի . . . ։

Մէրգումէ եիւզիւննու Գօրաեա վէ Ժան Ըընօեա չէվիրէրէք, մէրգումէնը եէլբաղէսի իլէ ուէլամիտըգտան սօնրա, լագըրտըբընա տեվամէ պաչլաըը,

—Աֆվ իտէրսինիզ, էֆէնտիլէր . . . նէզաքէթէ գարշը հարէքէթ իլլէտիմ . . . իհթիմալ տըր քի, չիմտի. հիւնի ախշադ վէ թէրպիյէմ հագդընտա, ֆէնա պիր ֆիքրէ զահիպ օլաճագընըզ. լաքին, չի՛ չարէ քի, պէօյլէ իգթիզա իթտի . . . չիւնքի, էլղէմ, վէ բէք էլղէմ պիր իչիմ վար իտի . . . ։

Մէրգումէ, տիգգաթը ադիմէ իւղրէ, Ժան Ըընօնուն եիւզիւննէ պագտըրգտան սօնրա, զաթէն սէօյլէյիչինտէ տէրքեար օլան չաբուգլուղու տահա զիեատէ արթըրարագ,

—Ա՛, էօյլէ՛ եա, գաթան եա. նըզմագտա տէյիլիմ. պու սապահքի գահրաման զաթ սիզ տէյի՛լմի իտինիզ. տօղրուսու, իզհար իթտիկինիզ օլ չէճաաթ վէ ինսանիյէթտէն տօլաըը, հայրա՛ն օլսուն. նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, հայրա՛ն օլսուն։

Ժան Ըընօ պաչքընը էյէրէք, իզհարը թէվաղու էյլէտի։

—Տիմէ՛ք տիր քի, զաթէն պիրիննիզի թանըմագտասընըզ, էօյլէ մի, —տէյի սիւալ էյլէտի Մ. Ժանիլլ։

—Գիրպիրիմիզի թանըմա՛գ մը՛, շիւբհէսիզ. . . — տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ Գօնչան. —Ապիզիմ պանքէր էֆէնտի, պու կէօրտիւկիւնիզ զաթ, կիւճ վէ գուվվէթ, վէ ճէսարէթ ու շէճաաթտա եէքթա՛ պիր գահրաման տըր։ Գու էֆէնտի, կէօզլէրիմին էօնիւնտէ, քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ իլգա իտէրէք, արատագտան ԸրգըլաԸագ էղիլմէքլիք թէհլիքէսինտէ պուլունան պիր ֆադըր ատէմի, հագըգաթէն էօլիւմիւնէն գուրթարտը . . . — Իյի խապըրըմա կէլտի, ճանապա գէվալը նա՛սըլ օլտու։

—Իյիճէ տիր, մնատամ. . . —տէտի Ժան Ըընօ. —վագտա, պիր արալըգ հալինտէն գօրդուլտու իսէ, մէզգիւր գօրդու տա պօշա չըգտը։

—Զօգ իյի, չօգ իյի . . . — էֆէնտի, թէհէքքիւր իտէրիմ, թէքքարէն թէհէքքիւր իտէրիմ, վէ պիր սուրէթի խապլանմէտէ օլարագ թէհէքքիւր իտէրիմ. . . —Տօղրուսու, տիրի տիրի պիր ատամընը, ապագա ալթընտա գալարագ հէլաք օլմագընը կէօրմէ քիւք, եիւրէքտա տաԸանըր մէվճուտէն տէյիլ տիր, էօյլէ տեհլիքէֆէրմա պիր հալ օլամմազ. . . Աղ գալտը տիւ էսէֆիմ. տէն քէյֆիմի պօզմագա խալմ. . . —Էօյլէ չէյէ, օ՛ֆ եիւրէկիմ, պիր՛ տիւրլիւ տահմանմազ. —լաքին, ուղուն միւտտէթտէ միւսահապէթիլիճէ մանը օլարագ թահճիպլիք վիրմէեէյիմ. . . —Պանքէր էֆէնտի, զաթընըզա անճագ իյի չիֆթ լագըրտըմ վարտըր, էկէր միւսաատէնիզ օլուր իսէ, հէմեն աէօյլէյիպ կիտէյիմ։

—Նէ՞ վագըթտան պէրու հավըրտաընըզ, —տէյի սիւալ իթտի Մ. Ժանիլլ մէրգումէեէ։

—Տահա տիւն ապշամ կէլտիմ...

—Զօգ գալաճա՛ղմըընըզ։

—Մէքքէզ օն կիւն գատար . . .

—պէլքի տե տահա ազ . . .

—Մ. Մաւսիալ Տէրէյն իլէ պիրլիքտէ մի իսթինիզ։

Գօրա իլէ Ժան Ըընօ, Մաւսիալըն իսմինի իշլէթտիքլէրինտէ, նէնտէն մանէալը պիր սուրէթտէ, պիր պիրի կէօրմէնէ պագտըլար։

—Գէրէքմէ՛թ վիրսին քի, խայը, օ պէնիմ իլէ պիրլիքտէ պիր՛ եէրէ կիթմէզ, — տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ Գօնչան. — Օ Փարիստէ տիր, վէ պէն տէ օլ պագտէ բէք մէմնունում, չիւնքի, պիրագ սէրպէսթճէ կէզմէքլիկէ իհթիեաճըմ վարտըր . . .

—Էլպէթթէ, էնկուվիլտէ քիւչիւճէք խանէնիզէ հիմիշ օլմալըընըզ . . ։

—Խա՛յը, խա՛յը . . . —օրասընտան գաթան հօշլանմագտա տէյիլիմ. . . , — Օրատա, իւզէրիմէ, ատէթա պիր մահզունիյէթի պասարագ, զանն խաէրսին քի, տիւնեա պաչընա տար կէլմէքտէ տիր. . ։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, նի՛չին այը գօեուգտա պօշ եէրտէ սագլամագտասընըզ. . ։

—Թըպգը պէն տախի զաթընըզ կիպի տիւշիւնմէքտէ օլտուգումտան, խասէթէն նօթէրիմէ, մէզքիւր խանէեէ սաթսըն տէյի, օրտինօ վիրմէկէ կէլտիմ. . ։

—Հայէա նօթէրինիզ գէրթլէ՛ն մի տիր։

—Էվվէթ, հայէա մէրգումտուր։

—Նէ՞ րէեէ հնտինիզ։

—Լ՛Օթէլ տ՛Անկլէթէրէ հնտիմ.

—Մ՛իւսիւ տը Ֆիւնգալը կէօրմէք նիյէթինտէ՞ մհսինիզ։

—Ցօղրուստ, խայր . . . մէրդում Իսքանդօ՛լ իլէ նէ պիր իչիմ վար տըր, վէ նէ տէ պիր սէօյլէ-եէճէկիմ. —ալէյհուսուս, բէք չիրքին պիր ատէմ տիր . . . :

—Էյ՛, աղիզէմ մատամ, պէնտէնիզէ օլան էմրինի՛զ նէ տիր :

—Մ. Մարսիալ Թարաֆընտան օնպին ֆրանգըզ պիր չէք վարտըր տա, անը վիզա իթմէքիւկէ հիմմէթինիզի արզու իտէրիմ . . . :

Մէրդումէ պուննու սէօյլէտիկիւյլէ պէրապէր, պանքերէ, բօրթաւդալ րէնկինատէ պիր քեաղըտ ուղրամը, վէ մէրդում տախի, մէզքիւր քեաղըտ պիր կէօդտէն կէչիրմէքիւկէ պիւլե լիւզում կէօսթէրմէքտիզին,

—Գէնիմ վիզամա հաճաթ գալմադըդըզըն տախի, մէպլաղը մէզպուրու ալապիլիրսինիզ . . . —էվէրիր քի, մէզքիւր չէքի ատնադըգ-քեարա իպրաղ իտէսինիզ . . . :

—Էօյլե օլմադընը ազաճըդ պիլմէքտէ իտիմ իսէտ, զաթընըզըտա պիր քերըտ կէօրիւպ գօնուշմադուդը ալուրու իյլէրիմ . . . Տիմէք տիր քի, հէման ատնադըգքեարա կիտէպիլիրիմ,

—Եիւքսէսի՛զ . . . :

—Իմամ, միւսաատէնիզլէ կիտէյիմ արթըգ . . . :

Մէրդումէ աթմար ու հարապքեաթը աճիկէլի գատըն տէաղա գալդըդը, վէ Ժան Բընօա խիմապէն օլտուղու հալտէ, քէլամէ աղաղ պիրլէ,

—Էկէր, թահթը հիմայէնիզտէ պուլունան ֆագըր մէճբուհուն, պէնճէ պիր իգթիզասը օլուր իսէ, էֆէնտի, խաստէթէն մէրդում իչին վիրմիշ օլտուղում իսա ու մանհէլլի իգամէթիմէ տայիր օլան մալիւմաթը ունուԹմանըզդ պիլտիրմէկէ հիմմէթինիզի րէճա իտէրիմ,

—Ջէրրէճէ էլէմ իւզրէ օլմանըզնըզ, մատամ :

—Էֆէնտիլի՛ր, հօշճա գալընըզ . . . —Աղիզիմ պանքեր էֆէնտի, Ալլահա բուսարլատըգ . . . ինշաալահ հինէ կէօրիւշիւրիւզ . . . :

Վէ մէրդումէ պէօյլէճէ վէտալաշտըգտան սօնրա, կէլտիկի բաԹըրԹըյլա տտխի կիտի վիրտի :

—Աճապա, պու գատըն քի՞մ օլուէօր, —տէյի սիւալ իթտի Գօրա, մէրդումէ օտատան ալիշտըր չէգտըգտան սօնրա :

—Մ. Մարսիալըն պիր տօսԹու տուր . . . վէ հէմտէ բէք էսկի պիր տօսԹու տուր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի պանքեր :

—Բէքտէ կէնճ պիր գատըն օլմանալը տըր . . . —տէտի Գօրա :

—Պէն տախի զանն իթմէմ քի, Մ. Մարսիալ պունա ալիտատէ օլմուշ օլսուն. ֆագաթ, հէր նատըլ իսէ, պիր քերըտ մէրդումէճէ աւէշմըշ օլտուղունատան, էհէմմիյէթի վիրմէքտէ օլմալը տըր . . . Մէրդումէն իւզէրինէ, բէք պիւյիւք պիր Թէէսսիր իչչէթմէքտէ տիր. վէ պու Թէէսսիրի օլ գատար գումվէԹի տիր քի, էն զիեատէ սէվտիքլէրի պիլէ, հիւսնի նազարընատան տիւշիւրմէքլիկէ մէուֆաֆֆագ օլամմատադ՛օլ արըլար . . . Մէրդումէ, Մ. Մարսիալըն զէվճէսի սաղլըղընատա, խանէսինտէ վէքիլխարճըգ մէէմուրիյէթինին իճրա իթմէքտէ իտի . . . :

—Լաքին, մէրդումէ իւզէրինէ, տայիմա պիր տիլպէրլիք պուլունմադատա տըր . . . —տէտի Ժան Բընօ :

—Եարատանը գարը, քէնատալիների տիլպէր կէօսթէրմէքլիք հիւնէրինէ եէքթա տըր . . . օ՛լ պատէ մըսընըզ .

—Բէք միւքէմմէլ սուբէթտէ . . :

—Օ՛լ պատէ իճրայի իսթիճվաղ իտէճէքմիսինիզ, ֆիլքր ու րէյինի անլատաճա՛գմըսընըզ :

—Էվէթի, էֆէնտիմ :

—Նէ՞ վագըթ, չաբո՛դ սուբէթտէ մի :

—Էկէր միւթատ իտէր իսէնիզ, հէման պիր չէյրէքտէն իճրատընա պադարըմ :

—Պէնտէ հազըր պուլունամ օ. լապիլի՛ր մի :

—Եիւքսէսի՛զ :

—Մէրդումէ նէ՞րէտէ պուլադճադոնընըզ :

—Մէկքիւր պու սապահ քի գազատան սօնրա կէօթիւրիւպ բահաթ իթմէյիրտիկիմ լօգանթատա :

—Հա՛յտէ կիտէլիմ, էօյլէ իսէ . . :

Ժան Բընօ արապաճքա պիր իչարէթ վիրտի, վէ պէշ տագըդա սօնրա, արապա, Գօգ—Ճանթան լօգանթատը գատուտա էօնիւնտէ կէօրիւնտիւ :

Մէկքիւր լօգանթա — (նատըլքի աէօյլէտիք, տէօրտիւնճիւ սընըֆ լօգանթալարտան իտի) — տէննիզ գիեըլարընտա ալէսսէվիյէ կէօրիւլէկէմէքտէ օլան լօգանթալարա մանէնտա օլուպ, էօյլե գէնկին սէյհատնէյտա, վէ տէննիզ համամլարը իչին տիշարը չէգմէզ պուլունան քիպար թագըմլարընա մախսուս միւգյեէն վէ միւքէլլէֆ լօգանթալարա, հիչ պիր ճինէթլէ պէնզէմէքտէ տէյիլ իտի :

Եէր գաթընատա իչի սաքընու պուլունուպ, պունլարտան պիրինտէ եէմէք եէնիլմէքտէ, վէ տիկրինտէ տախի գահվէ իչիլմէքտէ, եանի թատմանէ, վէ տիկերի գահվէխանէ հալինտէ պուլունուղունտան, կէմի թայիֆէլէրի, գլաղուզ-

րէգապէթէ չէգըլմըշ, վէ մէզքիւր րէգապէթտէնտէ իսթիֆատէ իլլէմիշ տիր . . . —Մէրդումէտէ խայլիճէ սէրվէթի վար տըր . . . —Մ. Մարսիալըն սէրվէթինին պիր պիւյիւք դըմընըքտա, թահթը թէսսըրուֆունա ատմըշ տըր . . . —Հալէտա պու կիւնն վէ պու սաաթտա գատար, մէրդումու կիւվէ կիպի եէմէքտէ տիր . . . վէ մէրդումտա, հիչ պիր իթտէպինի րէտտ իտէրէք, միւրատընա գարշը կէլէմմէմէքտէ տիր . . . :

Գու լոգըրտըլար իւզէրինէ, միւքէալէմէյէ խիթամ վիրիլտի,

Գօրա իլէ Ժան Բընօ աճապա գալդըլար, վէ պանքերէ, թահրաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան հիւսնիւ գապուլիեէթտէն տօլայը թագտըմը թէչէքքիւր իթտիլէր, վէ վէտալաշարագ օտատան ալիշտըր չէգտըլար :

Կիտիպ տիշարտա պէքլէմէքտէ օլան արապաճա պինինճէյէ գատար, Ժան Բընօճա, Գօրա,

—Գու զարիպ իլ ահվալ գարը . . . ատույի էքսպէրիմիզլին էն իլէ բուտ մահպուպէտի պուլունատուղու թագտըրտա . . . աճապա պիզիմ իչիմիզէ պիր խըտմէթ իտէ՞մէզ մի, —տէյի սիւալ իյլէտտի :

—Պէնտէնիզ տախի քէնտի քէնտիմէ, զաթէն անը տիւշինմէքտէ՛յիմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ, —Օ՛լ պապատ լազըմ կէլէն ճէվապը ալաճագ պաշդա պիր քիմսէ վար :

—Ֆի՞մ տիր օ :

—Մէրդումէնին արապասը ալԹընտա գալան, վէ պէնտէնիզինտէ էօվրումտէն գուրԹարտըղը ատէմ տիր . . . :

—Մէրդումտուն քիմ օլտուղունու սիզ քէնտինիզ թանըմագտա՛. ջաղ իսէ, պիր քերըտ մէրդումէճէ աւէշմըշ օլտուղունատան, էհէմմիյէթի վիրմէքտէ օլմալը տըր . . . Մէրդումէն իւզէրինէ, բէք պիւյիւք պիր Թէէսսիր իչչէթմէքտէ տիր. վէ պու Թէէսսիրի օլ գատար գումվէԹի տիր քի, էն զիեատէ սէվտիքլէրի պիլէ, հիւսնի նազարընատան տիւշիւրմէքլիկէ մէուֆաֆֆագ օլամմատադ՛օլ արըլար . . . Մէրդումէ, Մ. Մարսիալըն զէվճէսի սաղլըղընատա, խանէսինտէ վէքիլխարճըգ մէէմուրիյէթինին իճրա իթմէքտէ իտի . . . :

—Լաքին, մէրդումէ իւզէրինէ, տայիմա պիր տիլպէրլիք պուլունմադատա տըր . . . —տէտի Ժան Բընօ :

—Եարատանը գարը, քէնատալիների տիլպէր կէօսթէրմէքլիք հիւնէրինէ եէքթա տըր . . . օ՛լ պապատ

լոր վէ կէմիճլէը , մահէլի մէղ-
պու րլէրէ կէլէրէք, թաամ իմմէք-
ատէ , վէ ագշամլոըը ատխի , քեա-
ղըա օյնամագատա , թիւխիւն իշմէք-
ատէ, վէ էլմա շարապլոըը վէ րագը-
լոըը եուվալամագատա խոլէը :

Մէղքիւր լօգանիմաճը , էլլի չազ-
լոլընատա , վալնատէ վալէն խամինատէ
պիր գոլըը իշլեմմէքատէ օլուպ —
(էօյլէ պիր չէն մէչրեպ գոլըը քի ,
ատյինա եւ ուշէրի կիւմէքատէ ոլոր ,
ոսմէքատէ խոլէը մի չիմէրլէը) —
մի չիմէրլէրի ճէլպ իմմէը իշին ,
էն պէեատէ լուզում օլան չէյլէն ,
թէմիզլիք լէը րահաթլըգ կէօսթէր-
մէ քիւք օլմատըը , բէք ալէտ պիւ-
մէքատէ վէ իճրատ իշլեմէքատէ խոլ .
—Մէրդումէ , քէնտի լօգանիմաը
զապխիմլիկինի , պիզգահ քէնտիսի
իճրատ իշլեմէքատէ օլաու գոնատան ,
քիմսէյի գալմա վէ մուատագատ իմ-
մէքիւկէ պէրապինատըգատան պաշգա ,
հէր չէյէ նէզարէթ իմմէքատէ , վէ
հէր չէյլէն եըյգանմատընա թէ-
միզլէնիպ սիմինէսինէ , ֆըրչատան-
մաըընա , ճիլատնըպ բորլահքմա-
սընա , վէլհասիլ , պիր պէյիք կէ-
միսինատէ , վէ եահօտ պիր Ֆիլէ-
մէնքի խանէսինատէ կէօրիւլէկէլ-
մէքատէ օլան թէմիզքատըգա , քէ-
մալ մէրհէպէ սիզգահ վէ իզատ
իշլեմէքատէ խոլ :

զունատան , քիրահըլար , կէրէք մուս-
լորընը վէ կէրէք օտաղարը անախ-
թարլարընը ալմադ իշին , լօգան-
թաճը մէրգումէ վալէն գատընդն
եուզբաանէսինատէն կէշմէքիւկէ մէճ-
պար պուլունագատա խոլէը :

Դօբա իլէ Ժան Րընօ մէղքիւր լօ-
գունատա կէլմէքլէրինատէ, հէնուզ
սահա օրթալըգ գարարմամըշ խոլ-
Ժան Րընօ էօնատէն , վէ Գօբա
տոխի արգադան օլաու զու հալատէ,
պիրազ գարանլըգճա օյան մէղքիւր
կէշմատէն կէշէրէք, իրինճի գոթա
գադար չըգարլար , վէ պիր ատհ-
լիզատէն կէշմէլէր : Ժան Րընօ , էվ-
վէլինատէն ախգդամ խոսէրէք , նու-
մէքօսունու խոխրընատա սագլամըշ
օլաուզու պիր օտանդըն էօնբունէ կէշ-
մէքատէ տուբաու :

Ու էգքիւր օտանդըն նու մէքօսու 18
խոլ :

Մէրգումէ , սագահլատէքն պըրա-
գըգ կիմոհիկինատէ , օտա գարու-
սունուն անախթարընը իշէրինատէ
պըրագմըշ օլաուզունատան , գարու-
եու աշմագ նէյհէթլէյէ , էվինի ա-
նախթարա ուգահաը խոսէ , ա-
նախթարը եէբինատէ պուլատնատը ,
Գարուեա վուբնաեա պաշլատը ,
իշէրինատէն հիշ պիր սէս կէլմէմէ :
Թէքրարէն վուբաու :
Թէքրարէն սէս չըգմատը :
—Գէսգէվլի սիմին հիմնայէթինիզ-
ատէ պուլունան մէճբուհ կիմմիշ օլ-
մալըաը . . . —ատխի Գօբա ,
—Էկէը կիմմիշ իսէ , գիեատէ-
միզլէ էսէֆ իմմէք ճայիզ սիը . —
ատխի Ժան Րընօ , —Մէրգումէն
էհէմմիյէթի իֆրատ մէրճէպէատէ
խոլ . պէնատնիզ խսէ , մէրգումէն
թէսատուֆիւնիւ , ճէնապը հինքմէ-
թուլահէն պիր ինսայէթինիզ համլ
իմմէքատէ խոսիմ :
Մէրգում պուենու սէֆլէսինիկլէ

պէրապէը , իւշհունճիս ատֆքա օլա-
րադ եինէ գաբուեա վարատու իսէ
ատ , եինէ պիը սէս ալամագաը :
—Նէ՞ եարմագլըքըզ չինաի , —
տէյի սիւալ իմմաի Գօբա :
—Լօգանիմաճըեա սիւալ իմմէ-
մէյիզ . . . —պուեուրունուզ աշագը
ինէվիմ , —ատխի Ժան Րընօ :
Իքինճի տախի աշագը եէը գաթք-
նա ինատըը , վէ լօգանիմաճընըն
եազբաանէսի պուլունան պիրինճի
ատյինա կիրատըը :
Վալէն գատըն եալընըգճա պու-
լունագատա խոլ . վէ հէնուզ գամ-
բառնա վուրումագըշ խոլ իսէ ատ , եէ-
մէք եէնէճէք օլան մուշիմէրըը ,
ատ ֆրանըն էմրատֆընատա տօղաշ-
մագատա խոսըը :
Ժան Րընօ լօգանիմաճը գաբընըն
օտաստնատան իշէրի կիրատ :
Գօբա գաբուեան ազգընատա ապէ-
լէտ :
Մէրգումէ , Ժան Րընօեու կէօ-
րիւը կէօրմէզ , սագահլատէքն քէն-
տույէ պիր մուշմէրի կէօմիւրմուշ
օլան քիմսէնէ օլաուզունու անիկատ
թանընատը , վէ կիւլմամէնէրէք պիր
գաշ սաթմ մէրգումա տօղուս խ-
սէրու կէլոտ :
—Էֆէնատ , իհթիմալ սիը քի ,
—ատխի մէրգումէ , —պու սագահ
զաթքընըզ իսէ պիրիմատէ կէմիշ օ-
լան քիմսէնէհի արամագատասընըզ :
—Էվէթ , մաատամ :
—Իհթիմալ սիը քի , մէրգու-
մուս օտաստնատա արամըշ վէ պու-
մամըշընըզ տըը , — ատխի մէր-
գումէ :
—Էվէթ , մաատամ , վէ հէմ ատ
պուլամատըզմըզ իշին զիեատէմիշ-
սէ թէսաճճիւբ հալէտիմ , չինէքի ,
էօյլէ պէը ֆէնա հալատէ պուլուն-
տուզու հալոտէ , պու գաատար չաբուզ
աեատա գալըզատա կիթմէսինիզ , աս-
սա մէէմուզ իմմէքատէ ատխիլատիմ ,
—պիլի՞րմիսինիզ նէ՞ըէտէ տիը ,
—Էվէթ , պուրատա տըը . . .
Թա գարշըատա ատյինատա տըը . . .
—Իյի եա , օտաստնատան ատխշըը
նէվինի չէզմըշ տըը ,
—Գանատ ատօյլէտսիկինէ կէօրէ ,
մէրգումէ պիր էյի ուշգու չէքտիք-
ատէն սօնրա , քէնտիսինի բէք էյի
հատէ պուրատ , ֆագատի , ասճէգ-
տատատա էօյմէքատէ օլաուզունատան ,
էյպհէսինի կէյֆինմէշ , աշագը ինմէշ ,
վէ Թաամ իմմէշ տիը , վէ եահօտ
իշմէ Թաամ իմմէքատէ տիը , վէ տէ
եահօտ պիհթիրամէք իսզըէ տիը . . .
—մէրգումէ իյի կէօրիւշմէք խս-
Թէ՞րմիսինիզ ,
—Էվէթ , մաատամ . . . —ատա-
պա եալընըզ մը տըը ,
—Էվէթ , չինատի հալ եարա
եալընըզ տըը . . . —կիտիպ չա-
զըրատեմ . . . ,
Վալէն գատըն մէրգումէս կիտիպ
չաղըրմագ իսզըէ պուլունատս ,
Ժան Րընօ մէրգումէհէ իշարէթ
խոէրէք , մէնն իմմաի :
—Նաֆիյէ եէբատ զահմէթ չէք-
մէեինիզ , մաատամ , — ատխի մէր-
գումէ , —Գիզ կիտէրիզ անըն եա-
նընա . . . ,
—Նատըլ իսթէը խոէնիզ . . . ,
Ժան Րընօ Գօբաեա պիր իշարէթ
իմմաի , մէրգումէ անինատ ապգատը
սըրա կիմատի , վէ իչքինի տախի աս-
լօնատն թա իչէրատսինէ տօղրու կիմ-
տիյէը ,
Մէճրուհ , ֆիլվագը կէթիրմէշ
օտաուզու թաամը եէմիշ պիհթիրմիշ
խոսի , վէ տիրսէկինի Թրատէզանընը
իւզէրինէ տատատըգա , վէ զանիֆ
եիւղէրինի տախի էյէրի իւզէրինէ
վագ իսէրէք , բահտի իւղէ տի-
կատատըը իշմէքատէ խոսի ,
Քէնտույի գուրթատան զաթ ի-

լէ, պիտի ըսեմ ես ինչ որ պիտի ուզես, միայն թե ինծի ըսես ճշմարիտը։

—Ա՛հ, էֆէնտի, ի՛նչ ուզես հարցուր...—ըսաւ ան։

—Ջանն իսկապէս քի, պէտի կեցուածքդ, դէմքիդ արտայայտութիւնդ, ձայնիդ տոնը, ամէն բան կը մատնեն քու ստելդ։ Ուրեմն ճշմարիտ խօսէ։

—Ես ալ ինծի այդպէս կ՚ըսէի, բայց ի՞նչ ընեմ, որ ստիպուած եմ ստել։ Ես ալ կ՚ուզեմ ճշմարիտ խօսիլ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազատ ըլլալ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ուրիշներուն պէս ապրիլ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ մարդ ըլլալ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ինքնիշխան ըլլալ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազնիւ ըլլալ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազգիս ծառայել, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազգիս համար մեռնիլ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազգիս համար ապրիլ, բայց չեմ կրնար։ Ես ալ կ՚ուզեմ ազգիս համար ապրիլ եւ մեռն

—Բահաթը գալպ իւզրէ օլուշնուղ . . . —Պիզ իչլիմիզէ եարաբաճագ աստմայրը, պու մագալէ ճիւնհա վէ ճինայէթ ասհիպլէրի օլան թագըմլար իչլէրինտէ արամազըէզ . . . —ոէսի։

—Էվվէթ, իւլուքխանէտէն չըգմըշըմ սըր . . . —ոէսի մէրգում բէբէյլէեէրէք, —լաֆին, սիզ պուշնու նէ՞րէտէն պիլիւօրսունուզ։

—Սաթի օնու ոէյիլ, պէն տահա պաշդա չէյլէրատ պիլմէ քտէյիմ . . . —սիզէ ասյիր օլան հէր խուստուտա, մանիւմաթը քեամիլէմ վար սըր . . . — հաթթա սիզին ասլընըզ Սէնթ-Ամբուազէն ոէյիլ մի սիր։

—Էվվէթ։

—Սիզ, վագթիլէ, պուբաստա Համբուտա, պիր կէմի եարաբըճագ եանընտա խըամէթ քեալըգտա ոէյիլ մի խոնիզ։

—Էվվէթ, ասղրու սուբ . . . ։

—Մէրգում կէմի եարաբըճագընըն, զայէթլէ կիւզէլ պիր գըզ ոէմոիկի եօ՛գմու խոի, վի մէրգումէ գըզ, մէրգումուն խանէօնտէ վէքիլխարճըզ մէէմուրլույեէթինի իճրա լյէմէքտէ ոէյիլ մի խոի։

Բիւէր Լանսըի, անըն տախի ոահհ օմնաըընը, պիր իչարէթ հաբէքէթլէ իթիրաֆ ու իչլըար էյլէմի։

—Մէրգումէ գըզա, սիզ տախի մուբուլուպ աշըգ օմնուշ ոէյիլ մի խոնիզ, —ոէսի Ժան Բընօ, — հալպուբի, մէրգումէ, սիպի ոէվմէյիպտէ, պաշդա պիրիսինէ տիկտատէ օմնագտէ ոէյիլ մի խոի, վէ հաթթա սիզտէ, կըզդանճըզընըզտան եանընդա թաւթուշմագտէ ոէյիլ մի խոնիզ։

—Ա՛հ, էվվէթ, էվվէթ, —ոէսի մէրգում բէբէյլէեէրէք, վէ պիր ոէբրտի ոէբրունի ազիմ էաբրի իպրադ իչլէեէրէք, —ա՛հ, էվվէթ, մէրգումէեի դիեատէսիյլէ ոէվմէքոէ խոիմ . . . ։

Ժան Բընօ քէլամընա ոէվամ իչլէմի։

—Պիր կիւն վէ եոխօտա պիր կիճէ, թա պունտան սոգուզ ոէնէ էվվէլ, կիզլիճէ խըրտըզ կիպի, քէնտինիզ իչին բէք էհէմմիյեէթլի սիր ոէյի ատտ իմտիհանինիզ պիր քեաղընը աշըրմագ նէյէմիյլէ, մէրգումէնին օտասընա կի՛րմէտինիզ մի խոի . . . —վէ սիզի օտասընտա իչքէն պատըգ չըգարարագ, մահքեմէյի ճինայէթտէ, օն ոէնէ իրլի-քխանէտէ գամմագըղընըզա հիւքմ ու իլամ վիրիյմիշ ոէյի՛լ մի խոի . . . —նէ՞ ոէբտինիզ, պունտընըն քեաֆֆէսի տախի ատհնո ոէյի՛լ մի սիրլէր։

—Քեաֆֆէսի տախի, էվվէթ, ասղրու սուբ . . . ։

—Կէմի ատնաթատրըճընընըն սեվտիկի օլուպ, վէ սիզինտէ կէօնիւլ վիրմիշ օլտուղունուզ գաբընըն խամի Բօզ Գօնչան ոէյի՛լ մի խոի . . ։

Գօբա մէրգումէնին խամինի իչիթտիքտէ, էյիտ պէյիտ օմնաեա պաշլատը։

Բիւէր Լանսըի, պու գատար էսբար վէ վագատալրը, մէրգումուն թէմամը թէմամընա պիլմէքտէ օլմատընը կէօրմիւքտէ, հէմ թէաճճիւպ խոիպ վէ հէմտէ գօրդմատեա պաշլատըղընատան, Ժան Բընօնուն եիւզիունէ պագմատեա պաշլատը։

Մէրգում թէքրարէն քէլամա ադաղ պիրլէ,

—Մէրգումէ Բօզ Գօնչան հագգընտա ոէրքեար օլան աշգ ու սէվտանըզ ադէշի, կիճիտիքճէ սէօնէճէք եէրտէ, մուզայիրի օլարագ, հէմ արթըպ վէ հէմտէ պիրտէ քին ու զարագ բէյտա իթմէքլիկէ պաշլամընըմը իսոի . —Մէրգումէ սիզի սեվմէտիքտէն պաշգա, սիպի թահգիր տախի իթմիշ օլտուղունտան, մէկէրչի պունու պիր ատամ, մէկէրչի պունու պիր ոէրչիվ ունատատագ ֆիլբրինիզատէն չըգարամաեարագ, կիճէ կիւնտիւզ հէր վագթի վէ հէր եէրտէ, հիտտինիզատէն եանընդա ալէվլէնմէքտէ ոէ պուլունտան սիզ ոէյի՛լ մի խոնիզ։ —մէրգումէեի. —հէմ ճան ու տիլէյէն ոէվիպ, վէ հէմտէ յանէթլէր օգուտան սիզ ոէյի՛լ մի խոնիզ։ —Համթա, իրլի-քխանէտէ տախի, հէր վագթի մէրգումէնին զիքրի, ոէօհալէթի վէ խէեալիյէ տամանիւզար օլտուղունուզտա կէօրէրէք, օլհէնկեամտէ, պիր գաչ կիւն, սիզին իչէ ատեագլարընտա զէնճիր թաշը, մագտա օլան պիր տրգատաշընընըզ կէօքսընտիւգտէ, սօլ մէմէնիզին ալթ թարաֆընտա, մանի միւրէքքեպ լէպ, իւզէրինէ պիր օգ իչէ պիլուտ խանչէր տաբանմընը, վէ օրթաբնատան եանընդա ալէվլէնմիշ պիր թաշընատան եանընդա ալէվլէնմիշ պիր եիւրէք, վէ քեզալիք, սէվտալընը օլտուղունուզ մէրգումէ Բօզ Գօնչանընը խոխմէրինին իւք հարֆլէրի օլան Ր վէ Գ հարֆլէրինին, վէ պունտընըն ալթընընտա տախի, —աշ օ-տո-ֆո, հէյ նէ՞ոէ օլա . . . լուզէթլէրինին եաղընդ իչնէյէմիշ տէյի՛լ մի սիր, նատընըքի իչքէ մէգքիւր եատընըզընըն իչնէ օլ ըէսիմտէ, հալէտա մէվճուտ պուլունմագտա սըրընը, — տէսի։

Ժան Բընօ պունըտրը սէօյլէտիկի վագթտա, մէրգումուն սինէմինէ վագթտա, մէրգումուն սինէմինէ բարմաղը ուճուտա Թօզ անընդ կէօնթէրտիքտէն սոնրա, երինէ լագըրտըընա ոէվամ իչլէմի։

—Վէ մէրգումէ կիւզէլ դարընընըն, քէնտի Թէէսսիրի Թահգիքնա ալընըն օլտուղու կէմիլէրը եարաբըրճագ նի սըրընը, Մարսէյլ Տէրէյնտէն . . . ։

—Տօղրու ոէյի՛լ սիր պու ոէօյլէտիկինիզ, —ոէսի Ժան Բընօ։

—Նիչի՞ն։

—Զիւնքի, սիզ պուբաեա, տօղուզ սէնէտէն պէրու սիւքիւթ իչնէ . . . պէնիմ քիւրէկէ կիթմէքլիկիմէ ոէպէպ օմնուշ օլան Մարսիլ Տէրէյնտէն . . . ։

—Տօղրու ոէյի՛լ սիր պու ոէօյլէտիկինիզ, —ոէսի Ժան Բընօ։

—Նիչի՞ն։

—Զիւնքի, սիզ պուբաեա, տօղուզ սէնէտէն պէրու սիւքիւթ իչնէ օլան ատամընն խամի, Մարսէյլ Տէրէյնտէ ոէյի՛լ մի սիր։

Գօբա, զաթէն, մէրգումէնին մնշուպտու օլան ատէմին, Մարսէյլ օմնուշ օլմատընը ֆէէմ ու ոէրք իթմիշ օլտուղունտան, իչլէթմէկինոէ, իպտիդայը թէաճճիւպ իթմէքտէ, իպհաբը թէաճճիւպ իթմէքտէ, լաֆին, հէյ եա, սիզ ճի՛ն միսինիզ եօգտա շէյթանմըընըզ՞, պունարընըն քեաֆֆէսինի նամընէ պիլմէքտէսինիզ. . . — ոէյի պաղընըզ Բիւէր Լանսըի քէնտույի շաբէարագ, —պէն պու սըրրլարը, քիմնէլէրէ ոէօյլէմէյիմ, եալընըզ բրանկա արգատաշլարընտան պիր ատամա աչմըշըմ սըր . . . —Իմոէ, սիզ նամընէ օլուպ տա հէբսինէ ակեահ օլապիլմիշինիզ տիր։

—Պէնիմ, նամընէ վագթի օլապիլտիկիմի պիլմէնիզ էյպէմիյեէթտէն ոէյի՛լսիր, —էլվիրը քի պիլմէքտէյիմ, իչլէթ էլպէմիյեէթտէն օլանը պուբաստ սըր. ֆագաթ, տահա պաշդա չէյլէրատ վար սըր քի, օնըարը տախի պիլմէք խոթէմքտէյիմ։

—Նէ՞ խոշլըը պադալըմ։

—Էվվէլա շունու պիլմէք խոթէրիմ քի, Համբուտա կէլմէքլիկինիզտէն ասըլ միւբաաքընըզ նէ՞ սիր։

—Ինթիզամ ալմագըզ սըր, —ոէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, պիլա իհթիրազ ոէօյլէեէրէք։

—Ինթիզամ ալմագ խոթէրսինիզ։

—Պէնի թահգիր իտէն Բօզ Գօնչան իլէ . . . պէնիմ քիւրէկէ կիթմէքլիկիմէ ոէպէպ օմնուշ օլան Մարսիլ Տէրէյնտէն . . . ։

—Տօղրու ոէյի՛լ սիր պու ոէօյլէտիկինիզ, —ոէսի Ժան Բընօ։

—Նիչի՞ն։

—Զիւնքի, սիզ պուբաեա, տօղուզ սէնէտէն պէրու սիւքիւթ իչնէ

տիպ սագլամագտա օլաուզունուզ պիր սբբրա գարշբլբգ, ֆաշ իտէրսին տէյի գօրդուլար վիրէրէք բարբար գօբարմադ նէյէթիլլե կէմիշ օլմալըբընըզ տբը։

—Ցագաթ . . . ։

—Նաֆիլէ եէրտէ ինքար իմմէյինիզ . . . տօղրուսունու սէօյլէյինիզ . . . — սիզին եէտինիզտե, պիր քեաղըտա պուլունմագտա օլուզ, վէ մէզքիւր քեաղըտատա տա գան լէքէսի պուլունմալը տբը, չունքի, պիր ճինայէթէ տէյլայէմ իլլէմէքտե տիր, էյլե տէյիլ մի . . . ։

51

—Մէզքիւր ճինայէթի, —տէյի պաղբրտը Բիէր Լանտրի, իլլէյէն պէն տէյիլ իտիմ . . . ։

—Եավաշ սէօյլէյինիզ . . . —տէտի Ժան Բընօ . . . —Զաթէն պէնտե սանա օլ ճինայէթի իշլէեէն սէնսին տիմէքտե տէյիլիմ, վէ սէնին իշլէմէտիկինիտե բէք ալէա պիլմէքտէյիմ . . . —Գունահատա գաթի նաղտր, չինոի էհէմմիյէթտէն օլան մատտե, մէզքիւր ճինայէթ օլմաեքտ . . . իլա, մէզքիւր քեաղըտ տբը . . . —Մէզքիւր քեաղըտ, պիւյիւք պիր մէպտաղը Հավի պուլունմագտա տբը, պէն անը տախ պիլմէքտէյիմ . . . ։

—Էվվէթ, էօյլէ տիր . . . —տէտի Բիէր ։

—Զաթէն էօյլէ օլմասընը, պիզզաթ քէնտինիզ, իլլուքխանէտէ քի արգատաշընըզտա սէօյլէմիշ խոտինիզ, —տէտի Ժան Բընօ, —վէ իյիթ, պու տէֆա Հավըրըա կէլմէքլիքտէն տտբլ մադսէուինիզտե, մէզքիւր քեաղըտատան պիր ֆոյիտե չէգտիմագըզտա չալըշմագ տբը, լաքին, չունուտա պիլմէյէճինիզ քի, դալէպէտի միւմքինսիզ օլան կիւճլիւքլէրէ բատթ կէլէճէքսինիզ տիր . . . —գարշընըզտա ղայէթլէ պէնկին վէ գուարէթ սահիպի տիւշմէնլէր չէդաճագլար տբը, վէ սիզ լսէ, տահա բրանկատան հէնուզ գուրթուլմադըշ ֆագբը պիր ատէմ օլտուղունուզտան, հէր հալտե տավանըզը ղայդ իտէէքսինիզ տիր։

Բիէր Լանտրինին հալ ու հարէքէթինէն, կիրթիքճէ արթմագտա օլան լէհճէսի պէօզուլուղտան, վէ ամագտա օլտուղու ուզուն ուզուն նէֆէսլէրտէն, Ժան Բընօնուն լագբրտըլարընըն, մէրգում իւզէրինտե, պիւյիւք պիր թէէսիր բէյտա իլլէմէքտե օլմասը, աչիքտար սուրէթտե անըղաշըլմագտա իտի։

Ժան Բընօ քէնտի քէլամընա տէվամ իլլէտի ։

—Ցագաթ, սիզին էլինիզտե հիչ պիր իշէ եարատամատճագ օլան պիր սիստեմ, եանլի մէզքիւր քեաղըտ, չօգ իհթիմալ տբը քի, պէնիմ նէտիմտե պուլունտուղումթագտիրտե, բէք գուվվէթլի պիր սիլահ օլապիլէճէք, իշէ եարատաճագ տբը . . . —Իմոի, էկէր, մէզքիւր քեաղըտ ատյէօինտե, պիր չօգ բարտաղտա դամուշմագըզդ խէնել վէ իտտիհաքնատա պուլունմագլըգտան վազ կէչէճէք օլուր իտէնիզ, պանտա լահբգլը անը պիր ֆիեաթի իլէ ամթապիլիօմինիզ . . ։

—Մէզքիւր քեաղըտ պէնտե տէյիլ տիր . . . —տէտի Բիէր բէբէէրէք, վէ էմնիյէթի իտէմէմէքտե օլատուղունու պէյլի իտէրէք ։

—Սիպտե տիր, վէ պանատա լուզումու վար տբը, վէ եալընըզ մէզքիւր քեաղըտը տէյիլ, իլլա ծնատայիր օլան, եանլի Մարսիալ Տէբրէյնտէն իլէ Րօզ Գոնշանըն իլհագլըգտե, լարը պուլանան պիր ճինայէթին հէքեայէսինի տե պիրլի քտե իտթէրիմ։

Բիէր պու սօն լագբրտըլբը իշիթտիքտե, քէնտուլի պիւթիւն պիւթիւն շաշբրմաեա պաշլատը . . . —պաշընտան թու տեաղընա գատար իւզէրինտե պիր թէր հասըլ օլտու . . . —վէ կէօզլէրի պէպէքլէրի օյնամագտա պուլունտուլար ։

Մէրգում, հէրնէ գատար, թանընմտըգը պիր ատէմէ, պիլտիկի պիր էօրտրը ֆաշ իյէ, գարշըլբգ բարա ալմագլբգը իտթէմէքտե տէյիլ իտի իտէ տե, պու ճիւմլե իլէ տախ, էլինտէն գուրթուլամադեա ճաղընը տախ հէնա իշլէմէքտե իտթիճաղընը տախ հէնա իշլէմէքտե իտթիճաղընը տախ հէնա իշլէմէքտե իտթի

ալէա, խոթէոխկինիղ կիպլ եաբար, թէ քմիլ թէքլիֆինիղի գապուլ ի-ատէրիմ . . . —էվվէլա օլ արզու խոթոխկինիղ հիքայէեի նադլ ի-ատէյիմտե, սօնրա տա, մէղքիւր քեաղըտըն բազարըղընա կիրիշի-րիղ, վե էկէր ոէկէր ֆինեամքընը վիրիր խէնիղ սաթարըմ . . . մա-լեմ եա, անըն ոէկէրի չօգտուր . . .

—Օլ պապաե բահամը գոլպ իւղրե օլունուղ, պէն սիզի բազար-ըղա կիրիշմէ-քիւկէ պիլե հաճաթ պըրագմազտըղըն մէճմո՞ւն գըլա-ըըմ :

—Իմոի տինէյինիղ, նադլ ի-ատէյիմ . . . —Նասըլ-քի պիլմէ-քտէմինիղ, պէնտէնիղ, Մարսիա-ըըն մաղազասընտա ուշագըղդ խո-մէ-քտե օլաուղում հոպտե, Րօզ Գօնշանտա, մէրգուսմէն խոռնէսին-տե վէ-քիւկսըլդը խոմէ-քտե խոի . . . —պուռնա, մալում եա, տօ-գուղ ոէնե օլմուշ տուր, պէն օլ վագըթլարտա, բրռնկաեա կիմսիզ օլմազտըղընտան, տիլպէր գըղըլը, հիչ տէյիլ խսե, պռնա տախի, պաշ-գալարը գատար, հիւրմէթ ու բիա-յէթ խոմէ-քտե խոիրը . . . —պէն Րօզ Գօնշանտա վուրուլտում, վե աշդ ու սէվտասընտան տէլի տիմռնէ օլ-մազտա պաշլատըմ . . . —պէն մէր-գումէե, քէնտիմի սէվմիրմէկէ չալըշըրգ ճա,մէրգումէ տախի պէն-տէն ուղագ գաչըգ վե եիուղ վիր-մէմէ-քտե խոմէտիկինտէն, պիմիմռնալ աթէչի աշդըմ, կիմռնտ-քճէ արթ-ատը վե ատէմիէնտե . . . —Մէրգու-մէնին, պու մէրթէպե նէճքըթի վե հագարէմինին սէպէպինի, պիր տիւրլու անլաեասընտըմ. չիւնքի, մէրգումէ պէնտէն եաղընըղ մու-հապպէթինին էսիրկէմէ-յիպ, իւլա, ֆաւրատի պուլտուղճա տախի, պէնտէն պիւթիւն պիւթիւն եիուղ

տե չէվիրմէ-քտե, վե տոէթա պէնիմ իւլե էյլէնմէ-քտե խոի . . . —Ինսան աշդ ու ատէապա բէնչէսինե տիւշ-տիւկիւնտե, տիւղճե պիր պուտա-լալդ հալի քեապ իմմէ-քտե օլաու-ղունտան, մէրգումէ քէնտի իհտ-կիրինի արթըրտըղճա, պէն տախի մուղայիրի օլարագ, պէլքի եավաշ եավաշ, պիր կիւն, գալպ վե մու-հապպէթինին գաղանըրըմ խիւթա վե իւմիտիյլէ, տահա դիեատե սէվ-մէ-մէկէ, վե քէնտիմի սէվմիրմէկէ չալըշըրմ . . .

Բիէր Լանտրի, պու տրատա, պէապէլլի, հիքայէեի ֆինքրինէ Թօթամազ նիյէէմիյլէ, պիր իքի տանիյեե յադըրտըքը քետի-քտէն սօնրա, թէքրարէն տէվամէ պաշ-լատը :

—Գիղ օլ վագըթ Հավրըտա, Օրլեան քեմի լուղրինտե վագը պիւյիւք էվտե օթուրմազտա իոիք, վե Մարսիալըն իշ օտասը վե մաղա-զալարը տախի օրատա պուլունմազ-տա խոիրը . . . —Մէղքիւր խա-նէէի պիլմէ-քտէ՞ միսինիղ :

—Էվվէթ, պիլիրիմ . . . տէյի ճէվապ վիրտի ժան Բրնօ :

—Գիր կիճե, Րօզ Գօնշանըն եա-նընտա, քիւչիւք դաբունըն ա-նախթարընը կէօրսիւմ, վե մէղ-քիւր անախթար ոայէսինտե, մեր-գումէնին, տահի օն պիրտե տիշ-րը չէգմազտե օլուպ, վե սապահա գարշը տախի կէլմէ-քտե օլմասընըն ֆարգընա վարտըմ : —Գունուն իւ-ղերինե, պէն մէրգումէեի կէօղէթ-մէ-քիւկէ պաշլատըմ, վե իյիտէն տե անլատըմ-քի, շու հալ, հաֆթա-տա պիր չօգ տէֆա վուղու պուլ-մազտա խոի . . . ,

« Գունուն իւղերինե, սիղտե բէք ալէա տիւչիւնէպիլիրսինիղ-քի, իւ-զերիմտե, հատտէն գլեատե պիր

գէօգանճլէդ հոսբէ օլմռեա պաշ-լատը :

« Գատէհու, բէք ալէա անլա-չէլտըքի, Թօզուն, շէհիրտե պիր մաշուղու պուլունմազտա խոի, յա-քին, քիմ օլաուղունու, պիր տու-բէթի գավիյեէտե պիլմէ-միկիմտէն, եիուղունե վուրուպ տա պիր շէյ սէյլէմէ-տիմ . . . ,

« Գիմիթաղի, պէն Մարսիալ հադ-գընտա չիւբհէեե զահիպ օլմռեըպ, իլլա պաշգալարըն կիւնահլարընը աղմազտա պուլունտում. չիւնքի, օլ վագըթլարտա, մէրգումռնն մէ-լէք կիպի հիւռնէ մալիք պուլունան զէվճէսի հաեաթտա խոի . . . ,

« Գիր կիճե, սատի օն պիրտէ-էվվէլ չէգըպ տիշարտա պիր եէր-տե կիպլէնտիմ, վե մէրգումէնին եօլունու պէ-քէէտիմ, վե արզասըն-տան կիթտիմ . . . ,

« Մարսիալ Տէրէյնին, էնկու-վիլտե, էակի վե իրի ադաճլար իլե միւզէյեէն պիր պաղչե օրիասըն-տա վագը պիր քէօշկիւ վար իոի,

« Մէկէր խե մէրգումէ, տօղրու օրատա կիթմէ-քտե իմիշ . . . —չօր-պաճըմը պռնա թէրճիհ իմմէ-քտե իմիշ . . . —Մարսիալ մէրգումէեե աշդ օլաուղունտան, հաճիթատա իշ տէօրթ տէֆա օրատա պուլուշ-մազտա իմիշլէր : —Գունու կէօղ-լէրիմ իլե կէօրտիւ-քտէն սօնրա, արթըգ շիւբհէեե մահէլլ գալմա-մըշ իքէն տախի, պէն եինե շիւբ-հէյի ճայիղ կէօրմէ-տիմ, էօյլե պիր շէյէ հինռնմազ իսոթէմէ-տիմ . . . —Հադըգաթէն աշդ ու սէվտա ա-տատը պուտալա գըլմազտա տըր, հինռն կէօղէրիյլէ կէօրտիւկիւնե պիլէ հինռնմազ իսոթէմէ-քտէ՞ տիր,

« Գիր կիւն, բօսթռնկէլտիկինտե, պիղիմ էֆէնտի, մաղազալարտա պուլունմազտա խոի . . . —Գէն քէնտի էլիմիէ, իւղերինտե փարա տատմազտը պուլունտուղու հալտե, մէրգումռ պիր մէ-քթուպ թէղիմ իոթիմ . . . — Մէրգում, մէ-քթուպու ալալգտա, դաշլարընը ին-տիրտի, —(պէապէլլի մինտէրիճա-քընըն նէտէն իսպարէթ օլմռեընը պիլմէ-քտե խոի), — մէ-քթուպու մէ-յտռնտե աչտը, վե տռնիրտե ֆի-քրինտէն գիեատէ-միլէ տռնըն միւն-տէրիճաթընա մէչղուլ օլմռեա պաշլատըղը ֆէհմ օլունտու, չիւն-քի, օգուր օգումազ, պէնիմ ի-չիւոէմէեէճէկիմ մէրթէպէտե, տիշ-լէրի արտաքնտան տէօղլէնէբէ-ք, վե թաւը ու հարէ-քէթլէրիյլէ հէպի հիտտէթ պէեան իտէբէ-ք, էնինե պօեունա սըզը սըզը կիտիպ կէլ-մէկէ պաշլատը . . . ,

« Պէն մէրգումռ, քէնտուլի ճա-ռուպատազտաեըմ, իշ ռնլատազ իսոթէմէ-քտէ յիմ կիպլ կէօրինմէ-ք իսոթէմէտիկինտէն . . . —Գալէալա-ըըն արզասընտա պիր թաւրաֆա չէ-քիլտիմ :

« Գիր տե Րօզուն, պիր շէյ պէ-հանե իտէբէ-ք, մաղազատա կէլ-տիկինի կէօրտիւմ :

« Մէրգումէ, օրատա, Մարսիալ-տան պաշգա քիմռնէ եօղտուր գռնն իթտիկինտէն, մէրգումռն եռնըգնա եռնաչտը . . —գայէթիլէ հարէ-քէթ-լի տուրէթտե վե եավաշ պիր ոէա իլե գօնուշտուլար, վե մէգ-քիւր միւ-քեալէմէտէն գուլաղըմռ, ռնճագ շու, Ինկռվիլ-լե-Ֆռնէնտե, տռ-բռ ծգո, Ֆռ-տ, լուղէթլէրի իլկտի . . .

« Ճիւզիճէ սօնրա, Րօզ չէգըպ կիթտի, վե պիրտաղ սօնրա, Մար-սիալ տա, մէրգումէնին արզասըն-տան կիթտի :

« Աշիքտար տուրէթտե օլարագ, օլ կիճե իշին, պիր գարար պու-լունմազտա օլտուղու կիպլ, Փա-

բիսաէն կէլմիշ օլան մէգբիւր մէք-
թուպ իլէ, մէգբիւր գարարըն տա,
պիր միւնասէպէթի պուլունմադըտա
օլմադըք անլաշըլմադըտա իտի։

«Պիր թարաֆտան դըշդանըլըդ,
վէ տիկէր թարաֆտան տախի վու-
դուֆճուլուդ մէրտիվէնլէրդէն պիր-
քաչ տանէսինի գամարտըդտա օլ-
տուդուրըրնան,—քէնտի քէնտիմէ,

«—Դէն տախի, պու կիճէ, էն-
կումիլ քէօշկիւնէ կիթմէյիյիմ,—
տէտիմ վէ գարար վիրտիմ։

«Մէգբիւր գարարըմըն իճրա իթ-
տիմ։

«Մահթ օնտա, մահէլլի մէգ-
պուրա վարըլ օլտում...

—Իյի կա, պաղչէվանէն իչէրիսնա-
պըլ կիրիպիլսինիզ,— տէյի Ժան
Րընօ մէրգուման սիւսալ իյլէտի։

—Հիսար տիվարընա Թըրմանա-
բաղ չըգարմ,—տէյի ճէվապ վիր-
տի Բիէր Լանտրի,—Պաղչէվէ ին-
տիմ, վէ քէօշկիւն եէր գաթը քէն-
ճէրէլէրի էօնիւնտէ պուլունան սըգ
աղաճլըգլարընն իչինտէ ասպանա-
բաղ պէրլէտիմ։

«Հէր նէ գառար օլ կիճէ մահի-
Թաղ եօգ իտի իսէ տէ, քէօշկիւն
էթրաֆը աչըլըգ օլտուդունտան,
օրթալըգ պիւթիւն պիւթիւն տէ
գարանլըգ տէյիլ իտի։

«Էնկումիլ քիւիսէօնիւտէ, սահթ
օն պուչուդու վուրմադըտա իլքէն,
պաղչէնին գարաուանունն աչըլաբ-
ղընը, վէ Րօզան, գօրմուդունտա
պիր սէբէթ պուլունտուդու հալտէ,
իչէրի կիլոտիկինի կէօրտիւմ։

«Մարսիալ մէրգուման իլէ պիր-
լիքտէ տէյիլ իտի։

«Մէրգուման, օրտան պիրիսի պու-
լունմադըտա օլմադըն չիւբհէսինէ գա-
հիպ օլմադըդը Թագտիրտէ, Թա
պէնիմ արգալարընա սագլանմադ
օլտուդում աղաճլարըն էօնլէրին-
ան կէչտի, վէ քէօչը գարաուան-
տան իչէրի կիլտի։

«Համա օրճագ օլուպ, ուղուգ-
լարտա պօրա պուլունմադըտա իտի։
վէ հէր նէ գառար տա տէնիզտէն
բիւգիկտար էտմէկէ պաշլամադըտա
իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի, բէք ազգէթլի պիր օրճագ
հիւքմ իթմէքտէ իտի։

«Րօզ, Թաամ օտաստընա մուտյա-
րընը Հադըը, վէ պատէհու, իչէ-
րիսի համա ալըբն իչլին քէնճէրէլէ-
րի աչըք, վէ կէրչի քանճուրլարը
տա գարաուը իսէ տէ, չէնկէլլէրինի
գօյմադը։

«Պէն Համաշճաղըգ քէնճէրէլէ
Հադըլաշտըմ,—քանճուրլարըն ա-
րալարընտան իչէրիսինի սէյր իթ-
մէկէ պաշլատըմ։

«Րօզ, Թաամ օտաստընա, կի-
տիպ կէլմէքտէ, սուֆրա պէղինի
Հայտադտա, Թագըմլարը տիղմէք-
տէ, վէ կէթիրտիկի սէբէթտէն պիր
պէօրէք, պիր սօսուգ բիւինճ գըզարթ-
մադը, պիր ըսթադօզ, վէ պիր գաչ
Թանէ տախի ուֆաճըգ էթմէ.քլէր
չըգարարագ, սուֆրա իւզէրինէ,
պիր նիղամ իւզրէ վաղ իլլէմէքտէ
իտի։

«Պատէհու մէրգուման, պիր տօ-
լապտան Թաթլըլար, մէյվալէր,
համուր իչլերի, վէ գուրու նէմիշ-
լեր չըգարտը,—սօնրատտա շարապ
մուհթէնիմնէ ինէրէք, Պօրտօ վէ Շամ-
բանիա շարապլարը, վէ սայիր իչ-
կիլեր շիշէլերի կէթիրտի։

«Մէրգուման հէր Թարաֆա դօ-
շարադ կիտիպ կէլմէքտէ վէ խըտ-
մէթ իթմէքտէ օլտուդու հալտէ,
կէօրիւնիւշէ նէզարէթն, քէյֆիտէ
եէրինտէ օլտուդունտան, տօտադ-
լարը արտաբնտան, կէմի Թախթէ-
լէրինէ մահտուս օլան պիր Թիւրքի
չաղըրմադտա իտի...»

«Մէրգուման օլ կիճէ, կէօղլէրի-
մէ, պաշդա տէֆալատտան զիեա-
տէ կիւզէլ կէօրիւնմէքտէ իտի...
սէմի վէ նազմէմի, գալպիմի եադ-
մադտա իտի... —Հասէտիմնէն
էօմէքտէ, վէ աշդ ու մուհտասպէ-
Թիմնէն չըգարըմադտա իտիմ...
—Էվվէթ, տաէթա քէնտիմի զայդ
իթմէքտէ իտիմ... —չէօյլէ քի,
հէման պուտաղալըգ իտէրէք, պիր
արալըգ, բանճուրլարը աչըպտա,
սատտան իչէրի սըզըրմադըգը, վէ
խայինէ գըզը գօղարըճտան Թում-
տուդում պիրլէ, սէվիպ սէվիշտիր-
տիքտէն սօնրա, պօղուդ պիր Թա-
րաֆա տիմմադըգ քիւսԹախըգընընա
գատար չըգըչմադըգը սիւչիւն-
տիւմ...»

«Գէլքիտէ պու քիւսԹախըգը
իճրա իտէր իտիմ, չիւնքի կէօղէ-
րիմ գարարմադտա իտի, հէլէ պէ-
րէքէթ վիրտին քի, օլ հէնկամ-
տէ, սօղադ գաբուսունան աչըլ-
տըգընը իչլէթտիմ...»

«Հէմանտէմ աղաճլարըն արգա-
սընա չէքիլտիմ, վէ Մարսիալըն ի-
չէրի կիրտիկինի կէօրտիւմ։

«Գատէհու, Թէքրարէն էվվէլքի
եէրիմէ կիթտիմ, վէ եվինէ իչէրի-
սինի սէյր իթմէկէ պաշլատըմ...»

«Մարսիալ էլէ Րօզ պիր պիրինի
գուճաղլատըլար...»

«Զաթէն, էօյլէ օլտճաղընը պիլ-
մէքտէ օլտուղում կիպի, մէգբիւր
հալի կէօրտիւկիւմտէ, հատէտիմ-
տէն գանընմ պաշընա սըչրատը,
կէօղէրիմին էօնիւնիւս պիր տիւմտան
գարլատը, գըր գըրմըզը քէօվլ-
տիմ, վէ օլ գատար հիտատէթլէն-
տիմքի, հէմանի իւքիսինի տախի
վուրուպ էօլտիւրմէքլիկէ գատար
տիւշինտիւմ...»

Բիէր Լանտրի քէլմընը գաթ
իթտի, վէ մէգբիւր թէզէքքիւր-

լէր իւզէրինէ, իւզէրինտէ պիր է-
լէմի ադիմ քէյտտա օլտու։

—Էյ, պատէհո՛ւ, —տէյի սիւ-
սալ իթտի Ժան Րընօ։

Մէրգուման եինէ քէլամէ աղազ
իյլէտի։

«—Օհ, օ՛հ, —տէտի Մարսիալ,
—չու պիղիմ քիւչճէք սուֆրա-
մընը, նէ՞ կիւզէլտէ Թանղիմ ու
Թէզէին իյլէմիշսին...»

«—Հէմանն Թաամ իտիպ պիթի-
րէյի՞մ մի, —տէյի սիւսալ իթտի
Րօզ։

«—Խայր, —տէյի ճէվապ վիր-
տի Մարսիալ, —չօճուդում, պու
ադշամ Թաամը սէնին իլէ Հաբա-
ճադ տէյիլիմ...»

«Մէրգուման, մէրգումէհ, սէն,
լուղէթինի իտիմտալ իտէրէք, Հա-
նի Թէքնիֆտիպ սուրէթտէ սէօյլէ-
եէրէք, գօնուշմադտա իտի։

«Վէ պու տա Թապիի պիր շէյ
իտի... էօյլէ Հաբմադըդտա մէճ-
պուր պուլունմադտէ իտի... Պու
խուսուս տախի պէնիմ սէրտի տէ-
լունիմի արթըրտը...

«Րօզ, մէրգուման ճէվապ վիրէ-
րէք,

«—Պիրինի՞ մի պէքլէմէքտէսի-
նիզ, —տէտի։

«—Էվվէթ։

«—Ի՞մ տիր օ։

«—ՏօսԹլարըմտան պիրի... —
պու սապահ մէրգումտան պիր
մէքթուպ ալարըմ... —փարխտէն
խասսէթէն պէնի կէօրմէք իչին կէլ-
միշ տիր պուրահա։

«—Մէրգում կի՞ճ մի կէլէճէք
տիր...

«—Մէօղ վիրմիշ օլտուդու տա-
սթահա պուրատա պուլունաճադ
տըր... մէրգում իչինտէ վէ սէօ-
զինտէ ղայէթլէ տապըգ տըր...

«—Մէրգուման, տիկէր «քէ» իւզէ-

բինաէքի խանէնիզէ՞ նիչին գապուլ իմմէտինիզ։

«—Զիւնքի պուրատա գապուլ իմմէտլիկիմի խաստէքէն ըէճա իմմիշ իտի . . .

—Զիւնքի, միւմքին մէրքէպէ ալէմէ կէօրիւնմէքտէն չէքինմէքտէ տիր . . .

«—Է՛յ, նի՞չին մէրգումու պէրապէր ալըպ կէխիրմէտինիզ։

«—Զիւնքի, պիզի քիմսէնին պիրլիքտէ կէօրմէմինի իտիմէմքտէ տէյիմ. . .

«—Աճա՛յիպ, տիւէք տիր քի, — տէյի պաղըրտը Իօղ, — մէրգում իյի պիր ատմ օլմամալը տըր, քի՛մ պիրիր պիր իրլիքսանէ գաչկընը մը տըր, նէ՞ տիր . . .

«—Խայր, չօճուգում, խայր, ֆագախ, աչուքի մէրքէպէ բօլիքիգա իշէերինէ պարբչանլատան պիրի տիր, վէ ատէքա օլ խուսուսա պիր նէվի պուտալըգ հալի քէսպ իմմիշ օլուդունան, ումումա այնա օլմազ իւզրէ, խէեալի պիր հիւքիւմէթի թէշքիլինին արդասընա տիւշմէքտէ տիր . . . — ճիւմհուրիյէթճէ բէք թարաֆկիր պուլունուդունան, հէր նէրէտէ, այնի էֆքեարտա պուլունան ունվանէլէրտէն մէրքէթէպ պիր ֆըգրա կիւրուհի պուլունուդունու իշլէթմէք, անինտէ կիտիպ, պաշըմա դըշմա իշէերինէ տախիլ օլմազտա տըր։ —Քա չօճուգըուդատան պէրու մէրգում իյէ ահպապըգ իմմէքտէ օլուդումունդան, կէրչի գալպինի գըրմազ իտիմէմէքտէ իսէմտէ, բէք տէ իսքեմէ օլօւպ գօրմազդատաերմ քի, պիր կիւն պիր պէտէա ուղրատաճագ ատը . . .

«—Ֆէնտատէ բանի օլմատան իշէ գարբշմագըզըդն պէկատըն չէքէր իտէ, օլ վագըմ ագը պաշնա կէլիր . . . —Մէրգում տօսթունուդ զէնկի՞ն պիր տատմ մի տիր։

«—Օխուդ պին ինրա գատար աէնէվի կէլիրի օլմազը տըր . . .

«—Էկէր մէրգումնէն ագը օլատա, պու գատար սէրվէթէ մալիք պուլունատուդու հալտէ, էօյլէ հիւքիւմէթի ֆիլան իշլէրինէ գարբշմագատան իտէ, քէնատի զէվգ ուսէֆատընա՞ պագար . . . — Հէր նէ հալ իտէ, պու ալէմտէ, հէր քէս քէնատի ագընա պէկէնմիշտիր . . .

«Պու միւքալէմէնէ, լուղէթ պէ լուղէթ պէն տիյինմէքտէ իքէն, պիր տէ բահթըթըը սուրէթատէ օլարագ, պաղչէ գարուսունատն չընդըրագը չալընտըգընատան, միւքեալէմէ գահ իտիլտի։

«—Իշթէ կէլտի . . . —ասէտի Մարթին Տէրէյն, —կիտիպ գարուհեու աչտընըմ . . .

52

—Մէրգում քէօշքատէն տիշարը չընգար, —տէտի Բիլլ Լանտարի, — թէքրարէն պէնատէն տէօրթ ատըմ եվրագատան կէչէրէք կիտիպ գարուհեու աչտը, վէ անճագ պիր ատաղդա ատըրա, պէրապէրինտէ, հէնուդ օխուդ չաղըրընատա, իրլի վիճուտի, կիւճլիւ գատվէթլի, ատըը վէ թէքմիլ ատապալը պիր ատամ պուլունուդու թագտիրտէ, կէրի տէօնտիւ։

«Պունդար թատամ օտատընատան իշէերի կիտաքտէ, մանտրարըն ըշըդը, մէրգումնէն եվուդէրինէ վուրատուդունատան, լէհհէսինտէ պիրագ ատըկուդ, վէ հալ ու էթմտարընատա տախի, պիր նէվի հալավէթի վէ մինհզունիյէթի էռէրի կէօրտիւմ։

«Պէն մէրգում միւտաֆիր իշդէրինտէ, օլ կիւնէ գատար, քէնատի նա կէլիր . . . —Մէրգում ատօսթունուդ զէնկի՞ն պիր տատմ մի տիր։

«—Օխուդ պին ինրա գատար աէնէվի կէլիրի օլմազը տըր . . .

«—Էկէր մէրգումնէն ագը օլատա, պու գատար սէրվէթէ մալիք պուլունատուդու հալտէ, էօյլէ հիւքիւմէթի ֆիլան իշլէրինէ գարբշմագատան իտէ, քէնատի զէվգ ուսէֆատընա՞ պագար . . . — Հէր նէ հալ իտէ, պու ալէմտէ, հէր քէս քէնատի ագընա պէկէնմիշտիր . . .

«Պու միւքալէմէնէ, լուղէթ պէ լուղէթ պէն տիյինմէքտէ իքէն, պիր տէ բահթըթըը սուրէթատէ օլարագ, պաղչէ գարուսունատն չընդըրագը չալընտըգընատան, միւքեալէմէ գահ իտիլտի։

«—Իշթէ կէլտի . . . —ասէտի Մարթին Տէրէյն, —կիտիպ գարուհեու աչտընըմ . . .

ֆիլբիմէ, բօլիքիգա ֆէատաճըլարընա ատըյիր խէեալատագատա օլակէլտիկիմ սուրէթատէ հիշպիր հալու հէյրէթի կէօրէմէտիմ։

«—Պուրատա եալընըզ տէյիլիզ. . . —տէտի մէրգում միւտաֆիր, քէմալի հիւքիւմէթի իշդէ քէնատի սուֆրատա գապուլ իյլէմէքտէ պուլունան Իօղու կէօսթէրէրէք։

«—Նիյէթ. էֆէնտիմ, մատամ գօնչանը գաթընըգդա թագտիմ իտէրիմ. . . —տէյի ճէվապ վիրտի Մարթալ, —գայէթլէ էմնիյէէթլի պիր գատընճըգդագ ատը . . . —Մէրգումէ նէգոնիատ ատա չէքինիպ շիւբհէ իմմէքտինին, իսթէտիկինիզ հիսի գօնուշուպ լագըրտը իտէպիլիյտինիզ. —իշպու ֆագըրճա ատֆրատընըգը թէրթիպ վէ թանզիմի իչին, մէրգումէնին պուրատա պուլունմատը իգթիդա իմտի։

«—Հէր շէյի կիւզէլճէ տիւշունէպ սըրատընա գօյմագատընըգ իտտի օլ պագատ պէճանը մէճունէթի իմտիհիմիճէ պէրապէր, շունու տախի թէ բլիֆտիդճէ ճէատէթի իտէրիմ սէօյլէմէկէ քի, պուհուրտունուդ թատամ իտէլիմ, զիրա պէն ացըգատան էօմէքտէյիմ. —տէտի մէրգում կիւլէրէք։

«Մարթալ իյէ միւտաֆիր ատֆրատընա օխուտտուլար։

«Օղ տեագատա օլուպ, վէ մէրգումնէնին արգատ թարաֆքինատա օլատուդու հալտէ, խըտամէթի իմմէքտէ իտտի։

«—Պու սագահ մէքթուպունուդու ալտըմ, —տէտի Մարթալ, — մէղքիւր մէքթուպ, հէր նէ գատատ գարալը ատըբթատէ եաղըըմըշ օլատուդունատան, վէ ատըլ պուրատա թէշհիֆինիդճին մագսէտինէ տայիր հիշ պիր շէյ անլատամատըդմատան, աչուրի մէրքէպէ մէրագըմը թահ. քիւբ իյլէտի . . .

«—Մագսէտիմ բէք պէյի պիր շէյ տիր . . . — տէնտէն պաշգա ճանատան վէ էմնիյէէթի քեամիլէմի գագանմըշ քիմսէտ պուլունմատըգընատան, վէ էյինիպտէն տէ կէլէպիլիր պուլունատուդունատան, սիպտէն պիր տօսթլուգ իճրատընը ըէճատա կէլտիմ. . .

«—Պուհուրտունուդ էմր խոտինիզ. տիզ տէ պիլիյօրսունիզ քի, տիզատէն հիչ պիր շէյ տէյի տիրիզ իմմէտ։

«—Օնատա շիւբհէ ճայիզ տէյիլ տիր, վէ իչքէ տատհգա էօյլէ օլմատընընը պիլտիկիմտէն տիր քի, ճէատըբէթի խոտպ կէտիմիշիմ տիր . . .

«— Պուհուրտունուդ, տէօյլէ յինիզ էօյլէ օլատուգատա . . .

«—Թաչրալատատա էօյլէ զանն իմմէքտէ տիրլէը քի, փարխատէ, ատատէյի հալ հիւքմ իմմէքտէ տիր, —տէտի միւտաֆիր, —վէ չօգատա իհթիմալ տիր քի, տիզ տախի, պու ումուտի օլմուշ օլան այնի էֆքեարտա պուլունմագատաընըզ . . .

«—Եհթէհէմիդ . . .

«—Իտտի, տօսթը ադիզիմ, տիզէ խատէը վիրտիմ քի, օլ պագատ եանըլմագատա վէ ալատանմագատաընըզ . . . —Լագքին, տիզէ պիր ատրէթի գամիկեէտէ տէօյլէրմի՞ քի, բէք տէ հշէթլու օլտա, վէ մէէտուլին խարիճինտէ օլատուդու հալտէ, պիր իմմիքալ հագըըրըզդը պուլունմագտէ տիր . . . —Կիզին ճէմիկեէթլէր, իւք ալէամէթտէ եէօրինիշ իմմէք իւզրէ, տիզտ պէտէտի պուլունմագտա տըրըտ . . . —Վէլէնատըզ, լուզմ կէլէն լուզմտիր հազրըտանմըշ օլատուդունատան, ադամա տատհա ատատհա ալէվինիպ բաթըճաճագլար տըր . . . —Պիր ատա, վէ պէլքիտէ ծնպէշ կիտնէ գալմագտըզըն, Փարխ էհալիտի, Հուի Ֆի-

վեպ քննելի դրախտինտէն աշաղը ալարագ, ճիւմհուրիյէթ իլան ի-ռէճէքլէը տիր . . . —Ինչթմալ տիր քի, շինտի սիզ, մուվաֆֆագ օլա-ճագլարքնա չիւրհէ իտէրսինիզ էօյ-լէ տէյի՞լ մի . . . ,

«—Հայ հա՛յ, ալ հէմտէ պէնճէ, պաշա չէդ արագիլէճէքլէրի, զի-նաէսիյէ շահանը չէ՛քք տիր ։

«—Էօյլէ տու չիւնճէքլիկէ հագդը-նըզ վար սըր, չիւնքի պիզիմ, նէ թուճճաղըմըզդ թաւրիզլէրտէն խա-պէրտարքնըզ, վէ նէտէ էհալինին սըրտ էֆքէարքնէն նէ օլսուդուն-պիլմէքտէնինիզ . . . զաֆլէթ ույ-գուսունա տալմըշ պուլունան Ֆրան-սա, կէօրէճէքսինիզքի, պիր ճըլ-տըրըմ կիւրիւլթիւսիյլէ ուճանըզդ պուլնը պաշնա՛ ատճագ սըր . . . լաքին, սըրտ մուտաէ, պէնիմ քօ-լայթըն ճահա տայիր օլան ֆիքիրլէ-րիմին զալիպ կէլմէսինտէն պահա-թիմէքլիքտէ տէյիլ տիր . . . կէ-րէք պէն վէ կէրէք տօսթլարըմ, էօյլէ պիր տէհշէթամիզ թէշէպ-պիւսիւ տէր իւհտէ իտէրէք, պիւ-տիւք պիր իշ կէօրմէքլիկէ, վէ ճան ու թէնիմիզի ֆէտա գըլմադըզդա հաղըր պուլունմադտանըզ, վէ նէ-մինտէ իտէրսիմ քի, կէլսէն քէնտի, զաթման տիւշիւնճէքտէ տէյիլ իտէմ տէ, ֆագաթ, պիր թանէճիք էվլատըմ վար սըր քի, անը տիւ-շինճէքտէյիմ, ճանըն իսթէմէմ քի, պէւքի պէն մէթէրիսլէր իւզէրինտէ տիւշէր էօլիւր իտէմ, էվլատըմ, սէ-ֆիլ օլսուն, մէյտանտէ գալսըն, վէ վարիսաթքսինան մահրում գալ-մըշ պուլունսուն . . . — Իշթէ սիզէ միւբաճաաթքսինան սոնրա մնադա-սիմ տէ պու սուր ։

«—Էյ հանէ՛ ճոբապիլէրիմ օլապա-տէ ։

«— Արդում վէ նիճաղըմ չու-սուր քի, էվլատըմդըն համիսի վէ վէ-լիսի օլմադըդա հիմմէթ իտէմինիզ, աէրվէթիմի հըֆդ էյլէճէմինիզ . . . ։

«—Նա՛սըլ. նէ՛ թարիդ իլէ ։

«—Պէն քէաֆֆէյի աէրվէթիմի թօրլաճաքդ պիր արաճա կէթիրտիմ, ալթը ճիւդ պին ֆրանգտան պիր ադ զիճաատէճ պիր մէպդաղ հասըլ օլսուս . — ճիւզի պիր մըգտարքնը քէնտի իհթիճաճաթը զարուրլույնէմ իչին ճանըմնա տոդ գօճարադ, պա-դըշնը սիզէ. թէսլիմ իթմէք իս-թէրիմ . . . ։

«—Տիմէք տիր քի, չիմտի ոէնին իւզէրինտէ, ալթը ճիւդ պին ֆը-րանգ բարա՛ մը վար սըր, — տէյի պաղըրսըդ Մարսիալ Տէբէյն ։

«—Էվէթ, ճանըմնա, օլ մըգ-տար պանդա քճադըրը վար սըր... —Էկէր մէդքիւրըճանն սադ ատլամէթ դուրթուսուր իտէմ, կէնդը սիզտէն կէրի ալըրըմ . . . — Ֆա-դաթ, շույէտ մուզայիրի օլարադ, ճա պաշըմնան վէ ճա տա կէօք-սիւմտէն պիր գուշուն ճէճէրէք վէֆաթ իլէճտիկիմտէ, հալիյէ զա-ղէթալարտա, էօլէնլէրին իսմիլրի սըրասընտա, իսմիմի օգուճաճադ-սընըզ, չիւնքի պէնտէ էլպաշըլար-տան պիրի պուլունմադտանըմ, — Օլ վագթի, Փարիսէ, Պոթինճէօա կիտէրսինիզ, Գէնթթան նամ մէք-թէպտէ, — մէդքիւր մէքթէպա-լէյճէ թանըլմըշ պիր մէքթէպ տիր, — էվլատըմ Արմանը սիւալ իտէր պուլուրսունուդ . . . — քէնտինիզին պիր տատըգ քէճէր տօսթտա օլ-տուդունուդու խապէր վիրիրսինիզ, ոէրսլէրինճէ տէվամ իթճալըրսունիզ, վէ թահսիլինի իչմալ իլճէտիկինտէ տահի, օլ վագթէ գառար, քէն-տի իշկիւպարլըղընըզդ վէ էմրի պա-սիրէթինիզ սայէսինտէ, պիր դաշ դուրուշ տա գազանըրըդա արթըր-մըշ օլտուդունուդ էմանէթթ ադճէ-ճի, մէրդում էվլատըմա թէսլիմէ հիմմէթ իտէրսինիզ . . . —իշթէ սիզ-տէն թալէպ իթթիկիմ տօսթլուդ անճագ պու խըտմէթթ վէ պու անկա-րեատըր . . . ումարըմ քի, պու տօսթ-լուդուտա պէնտէն տիրիլդ իթմէճէ-ճէքսինիզ տիր, էօյլէ տէյի՞լ մի . . . ։

«Մարսիալ պունա գարշըլըդ, պիրտէն պիրէ ճէվապ վիրմէտի ։

«Կէրշի մէրգում, պու արատա, կէօղլէրի էօնիւնէ պադմադտա խո-տի խսէտէ, զանն իտէրիմ քի, ճա-րը գաբալը պուլունան կէօզ դա-բաղլարը ալթընտան, կէօզ պէ-պէքլէրի, աթէշ կիպի բարլամագ-տա իտիլէր ։

«—Նի՛չին սիւքիւթ իթմէքտէ-սինիզ, — տէյի սիւալ իթտի մի-սաֆիր։ —Գապուլ իտէ՞րսինիզ . . . ։

«—Գապուլ իտէրիմ, — տէտի Նիհայէթ Մարսիալ, — Ֆագաթ, իսթէմէհէրէք . . . ։

«— Սէպէ՞պ ։

«—Զիւնքի, քէնտիմէ այնտ օլ-մաճան օլ գառար պիւյիւք պիր մէպդաղը ճանըմնա ադդամադըգդ, ֆիքրիմէ իլիշմէքտէ տիր . . . ։

«—Գօրդունո՞ւզ նէ տիր . . . — զաթէն համո օլսուն իչինիզ բէք բարլագ պիր հալտէ տիր. էօյլէ տէյի՞լ մի ։

«—Էվէթ, ճնտա չիւքհէ ճայիզ տէյիլ տիր . . . Հէր գանդի իշէ էլ ամսսամ, համո օլսուն, մու-վաֆֆագըյէթ պուլմադտանըմ... բարանքն պօղուդու վար սըր . . . ։

«—Ինի՛ ճա, իշթէ պունատանտա նէշէթ իտէր քի, էնտիշէ վէ վէս-վէսէ իտէճէք պիր թէհլիքէ ճօգ տուր . . . —Սիզին միւթէպէրի-կինիզ, վէ ալէլխուսուս սիզին նէ-զաքէթ վէ ինսանիյէթինիզտէ պիր քէֆալէթի քէաֆիյէ ճանըմա սէ-զա սըր . . . —վէ պունատանտա զաթինագար, —տէտի իլճէթէն միւսաֆիր կիւլէրէք, —ումարըմ քի, ինշաալլահ, պիր ճա գալ-մադ, ճինէ կէլիր մէպդաղը մէզպու-րու գալտըրըրըմ . . . ։

«—Գէնիմտէ էն պիյիւք իւմի-տիմ օ տուր . . . ։

«—Տիմէք տիր քի, հէմտն չիմ-տուդէն մէզքիւր ալթը ճիւդ պին ֆրանգը զաթքնըզդա թէսլիմ իտէ-պիլիրսիմ . . . ։

«—Ճահէլէ իտէճէք պիր իշիմիզ ճօգ տուր . . . ։

«—Նա՛սըլ ճահէլէ իտէճէք իչի-միզ ճօգ տուր . . . ։

«—Եաբքնտա օլապիլիր ։

«—Եաբքն պէն պուրատա տէյի-լիմ . —Փարիսէ տէօնմէքլիկիմ է-հէմմիյէթտէն տիր, չիւնքի պէնի պէքլէմէքտէ տիրլէր . —կիւճ հալ իլէ պիր դաչ սահթ վագթ պու-լարադ պուրատա կէլէպիլմիշիմ տիր. —Մահահլահքն էրքէնտէն կէլի տէօնմէլիյիմ ։

«Թահսիս տէվամ իթտիլէր ։

«Միւսաֆիր էվվէլ էմիրտէ, քէ-մալի կէրմիյէթի իւզրէ, ճիւմհու-րիյէթի թարաֆտարլարքնէն իւմու-լէրինի նադէ ու պէհան իլէէտիք-տէն ոօնրա, լագըրտըքը բօլիթի-գառան քէնտի էվլատը Արման իւ-զէրինէ չէվիրէրէք, հաատէն պի-ճատէ պիր մուհապպէթի քէտէ-բանէ իւզրէ, օնտան պահս իլէէմէ-կէ պաշլատը ։

«Մարսիալ շարապլարը սուսուդ օլարադ իչմէքտէ իտի ։

«Րօզ իսէ, պու արատա, միւսա-ֆիրին իչմէքտէ օլսուդու գառէհի արզա արզաճա տօստուրմաճա տիգ-դաթ իթմէքտէ իտի ։

«Գէն տահի պու հէնկճամտէ, անընքմը բանճուրա տաճամըշ պու-

լուսնուղում հալտե, արալըզբնատան, իշերտե նե կէչոխկինի քամիլէն կէօրէպլէմէքտե խոմ, վե պիրտե սօղումանա պաշլատըմ . . . պանա էյլե կէօրիւնմէքտե խոմ քի, ֆէվգ էլ ատե վե տէհշէթլու սուրէթտե պիր վագտա վուգու պուլաճագ, վե պէնտե կէօղէրիմ լէ կէօրէճէք խոմ . . . »

Բիւէր Լանտրի լագըրտըքնը գախ էլլէտի։

Ժան Բընօ լէ, Գօրա, մէրգումէն սօն լագըրտըլարընն նե տէրէճէ թէէտրըլի օմմաքնըն ֆէհմինտե օլարագ, քէնտիլէր տախ, օլ տագըգատա, ատէթա տիւչարը տէհշէթ օմմաղա պաշլատըլար։

Գիչարե ատամըն, մէգքիւր սատէոխլանէ սուրէթտե, վե զայէթլէ խալխէթ իւզրե պուլունան նագիլէյէթի, մէրգումանի իւզերինտե պիր իւրքիւնթիւ հուսուսէ կէթիրտիկինտէն, եւ իւզէրինտէն աշաղը, թէր թանէլէրի ագմաղա պաշլատը։

Բիւէր Լանտրի, քէնտի հիքմէտյէսինէ, հէմման պիթիրիպ գուրթուլմագ նէյնէթի վե զայրէթինտե պուլունմագտե խոմ։

—Էյ, սօնրա՛, սօնրա՛, —տէյի սիւաչ իթտի Ժան Բընօ մէրգումա, —չօճուղում լագըրտըքը գըսսա քէսէրէք . . . —շու սօնուննա՞ նէ օլտու, անը սէյլէ պագալըմ,

—Խըլասայի քէլամ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Բիւէր Լանտրի, —Միւսիւ Րէյմօն, եանի մէրգում միւսաֆիր, —(մէրգումուն խամինի էյրէնտիմ խոմ, վե անքնատա նասըլ օլմասընը սօնրա անլաէտճագըզընը) —զաթէն համանըն չիտտէթի ագիմէօնտէն վե աղըրլըղընտան նաչի պօղուլտուգտան պաշտա, չարսաղարըտա ախմաճա տէվամ իթմէքտե օտուղունատն, —կէրչի կիմսէյքճէ նէչէլէնմէքտե, վե տիլի ասլաշմաճա պաշլամագտա խոմ խաէտե, պու ճիւմլէ էլէ տախ, կիւճա սատե սուատն պաշգա պիր շէյ իչմէմիշ տիր կիպի. ադը քեամիլէն պաշընատա պուլունմագտա խոմ . . . »

«Թամամ պիթմէք իւզրե խոմ։

«Գիլմէմ սիզե սէօյլէտիմ մի խոմ, եօգսա սէօյլէմէտիմ մի խոմ, մէրգում միւսաֆիրին պօյնունատն աշաղը ատըմըզ, վե ուֆաճըգ պիր քիլիտ իլէ քիլիթլէնմիշ, պիր մէչին չանթա պուլունմագտա խոմ։

«Մէրգում քէնտի ագճէ չիզգատանըն պիր անախթար չէգտուգ. վե սէրտունտէն ալթը քապէթ պանդա պիլէթլերի չէքէրէք, սուֆրանըն իւզերինէ վաղ իլլէտի. — Մէղքիւր քապէթլեր օլ գատար ուֆագ պիր չէյլեր օլուպ, վե օլ գատար աղ պիր եէր թուքմագտա խոմ քի, քէնտի քէնտիմէ տիւշիւնէրէք, «—Նը՜ըլ օ՜ղրը, դը՜ը ֆը՜դըճէ դէր չէյն, ուլը նէ՜ը դին ֆըռնէ էբ՜ճէրն օ՜դիլէճէ՜ դէր . . . դռնդը դէր ֆը՜դ՜ը՜ը՜ օ՜ղ՜ը՜ը դէր . . . » տիմէքտե խոմ. հալպուքի, պէնիմ շիբճէմ կանըզ խիլչ, սահիճէն օլ գատար գըյմէթի վար խոմ . . . :

«—Սաէքընըզ . . . — տէտի Մ. Րէյմօն։

«—Նէ՛ լազըմ տըր սայմագ։

«—Հիմմէթի էտիպ սայանըզ, իւեի խոէրսինիզ. . . —է՛յ, տիւնեա տըր պու, սայըպատա ալմագըզդ եէմիյէճէտէն տիր։

«Մարսիալ բապէթլէրի, էլլերի տիթրէմէքտե օլտուղու հալտե, չարուգ չարուգ սայըր։

«Ը՛օղ Գօնչան, մէրգումուն արգասընատա տուրարագ, աճայիպ պիր պագըզ իլե, մէղքիւր քեաղըտալըրն սաէրըմասընը սէյր իթմէքտե խոմ։

«—Թամամ տըր . . . — տէտի Մարսիալ։

«—Եհմոն, —տէտի Մ. Րէյմօն, —իչիմէ սիզե պիրտե բուտուլա, իւղերինատե, էվլատըմ հագդընատա իգթիդա խոէն հէր պիր շէյի իչմէմիշ իլլէմիշիմ տիր . . . — մէգքիւր բուտուլաէը էյինէ սագլամանըզը րէճա իտէրիմ. զիրա, էկէր պիր տահա տիզի կէօրմէքլիք իգպամինէ նայիլ օլամագ խատմ, սիզճէ պիւեիւք էհէմմիյէթլի պուլունաճագ տըր։

«—Բահաթը գալպ իւզրե օլունուզ. . . —չիմոն պէնտե սիզե ալթը եինզ պիւն ֆըռանգըզդ պիր մագպուտա բուտուլաէը վիրիրիմ. . . :

«—Հէր նե գատար, պիզիմ կիպի իչքի տօսթ պէյնինտե, էյլէ պիր մագպուտա իչթիհաճ եօգ խոէտե, իշնն իչինտե էվլատըմ պուլունուպ, վե ծնա տայիր օլտուղտան պաշգա, սիզե տախ պիր էմրի Հագդ վագը օլմատը, իհթիմալին խատրիճինտե պուլունմատըզընատան . . . բէք ալեա դատուլ խոէրիմ։

«—Մատամ Գօնչան, — տէտի Մարսիալ, —բէճա խոէրիմ, հօգսա գալէմ իլե պիր ազ տա քեաղըտ վիրինիզ։

«Ը՛օղ, թամամ սաօնունատն տիշարը չէգտը, վե անինտե լագըմ կէլինլերի ալըպ կէթիրտի։

«Մէրգումէնին կէթիրտիկի մէքթուպ քեաղըտընըն պալէսաքնատա, պատմա օլարագ, Հավըրատ քի Մարսիալ մագազասընըն ըէամի պուլունմագտա խոմ։

«Մարսիալ պիր գաչ սաթը եագըզ եազագ, իմզալատը վե Մ. Րէյմօնա թագտիմ իթմի. վե մէրգում տախի չէօյլէ պիր կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, տէօրթ գաթը տը, չիզգանը իչինէ գօյտու, վե չիզգանընը իչինտե, թէքրարէն ճէպինէ վաղ էյլէտիքտէն սօնրա, պաղբարագ,

«—Օ՛հ, իչիթ չիմոն, աղը պիր եինքտէն պուրմուլտում, —արթըգ բահաթը ֆիքր իւզրե պըրագըպ իչիմէ կիտէպիլիրիմ. . . — տօղրուսու, պու եաբաըղընըզ պիւյիւք պիր տօսթլուգ տուր . . . —իմոն, չէվճինիզե պիր չարաթ իչէրիմ։

«—Գէն տախ, —տէտի Մարսիալ, — էվլատընըզ չէվճինէ իչէրիմ. . . ։

«Եամանճա չարտաղլարընը, քէմանի չէվճ իւզրե եուսարլամագտա խոէրէ . . . ։

—Բօղ պիր տէֆա տահա մախազէնէ ինէրէք, չարսաթ չէգտումէճա մէճպուր օլտու։

«Մ. Րէյմօն բէրբէրմէճէ պաշլատըգտան պաշգա, կէլտիկի վագըթտա տօկուն պիր հալտե պուլունան լէհճէնի տախի, բանճար կիպի դըրմըղը օլտու։

«—Էյ, արթըգ էլլէրիը . . . — տէտի մէրգում քէբէլէճէրէք. — պիր աղ տա քեամիլ օլուպ, էօլչիմիզե պիրմէլիյիզ. . . — վագտա շարտաղընըզ իյի խոէ տէ, եամաչ եամաչ պաշըմը թամամճաա պաշլամագտա տըր . . . ։

«—Պիրէր թօգտա տահա եաբամաթգաճա, — տէտի Մարսիալ, — միւմքին տէյիլ տիր, եագանըզը պրագմամ. . . . ։

«—Գիմին աշգընա։

«—Շու սէնին խէեալատըզդըն ճիւմհուրիյէթ աշգընա . . . .

»—Ա՛, էօյլէ օլտուգտա, քէմանի մէճմունիյէթիյէ իչէրիմ. . . հէմտե գալգըպ սեագտա՛ իչմէլիճիզ. . . վե հէմտե պիւյիւք գատէհլէր իլէ իչմէլիճիզ. . . վե հաթթա, տէ-

Ե՛ԼԼ պիրէր , լա՛ա Իքիշէ՛ր գաաէՏ իշմէլիեվիզ , — աէյի ճէվապ վիրտի Բէյմէն , պիւթիւն պիւթիւն աչգա կէլէրէք ։

«Գու Տէնկաամանէ պէն Բօշա տօղրու պագմագտա խոմ . . . ։

«Մէրգումէ կիտիպ , պիւճէաէն (Թաամ Թագըմը տօլագը) իքի շիշէ ալոը , պուն լարտան պիրի շամբանեա շիշէսի օլուպ , վէ տիկէրին-տէ տախի , զանն խաէրիմ քի , բօշ սուէսս տօղու պուլունմագտա խոմ ։

«Մէրգումէ , շամբանեա շիշէսինէն Մ՛արթիալը գաաէհինէ , վէ տիկէր շիշէաէ պուլունան ըէնկսիզ պիր իշկիտէն տախի , Րէյմէնուն պիր իրի գաաէհինէ տօլտուրտու ։

«Մ. Րէյմէն աէաղա գալդը ։

«—Ձիւմհուրիյէէ՛թ աչգընա , — աէյի պաղըրտը . — էվվէլթ , ճիւմհուրիյէ՛թ աչգընա իշմէքտաէ յիմ՛ ...

«Ցէրունինտէ պիր տամլա պիլէ պըրագմաէաարագ մէրգում իչկի գաաէհինի պօշալթտը . վէ պիր տէ Թօքաճ կիպի տէօնէրէք , վէ գօլ-լարը կէրիլիպ , վէ լէհճէսի ալթ իւսթ օլտուղու , վէ կէօղէրի պէ-լէրիպ վահշիճէ պիր պագըշ բէյտա իչկէտիկի հալտէ , աէյիա եքլարըմ-տան վուքուլմուշ տուր կիպի տիւ-շիպ եէրէ եաեքլտը , վէ պիր տահա գըմըլտանամագ օլտու . . . ։

«Մէրգում տիւշտիւկիւ վագըթ-տա , օրթաքըղը էօյլէ պիր տարտը քի , տայ քի պէն պիլէ տարտըքտա՛մ ։

«Մ՛արթիալ մէրգումտուն իւղէրինէ տօղրու էյիլէրէք , պիր տանիյէէ գաատր պագտըգտան տօնրա , լէհ-ճէսի ախմըշ օլտուղու Թագտիրտէ տօղրուլտու , վէ պաղըրարագ ։

«—Եա՛հու , պուննուն իչի պիթ-տի , էօյտի՛ւ , — տէտի ։

«—Էկէր էօլմէտի իսէ տախի , պիղ քէնտիմիզ էօտիւրիւպ , իչինի պի-թիրմէյիպ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ քէնտի էֆէնտիսինէ Թէքլիֆսիզճէ պիր Թագիր իլէ սէօյլէէրէք , — աճա՛յնպ , անլամատըն մը նիչին նէ-լէ եաբտըղըմը , նիչին եաբաճաղը-անըն իչին եաբտըմ քի , պու սէնին տօսթունն չու ալթը եիւղ պին ֆը-րանգը պիր տահա կէրի իսթէեէ-մէսին տէյի , տիւնեատա պուննան տա գօլայ օլաշըէըը պիր շէյ օլա-պիլի՛ր մի . . . ։

«—Հադգըն վար տըր , — տէտի տօտապլարը արաօրնտան մէրգում եամաշճաճըղ սէօյլէէրէք , էօյլէ եա , իչպու ալթը՛ եիւղ պին ֆը-րանգ , չիմտի պէնիմ օլաճագ տըր ... ։

«—Եանի պիղիմ օլաճագ տըր , —տիմէք իսթէմէքտաէ սին , էօյլէ տէյի՛լ մի , — տէտի Բօշ , — լաքին էկէր հադգընը արամագտա լաղմ կէլտե , պիչիքը գըմբընըն պանա տիւշէեէկինտե շիբհէ եօք տուր ։

«Մ՛արթիալ պունա գարշըլըգ ճէ-վապ վիրմէք իւղրէ իքէն . . . — վիրէմէեէրի՛ք լագըրտըըը քէտտի ։

«Զիւնքի պիչարէ Մ. Րէյմէն իւ-զէրինտէ , պիր խաֆիֆ սինիր հա-րէքէթի կէօրիւլմէկէ պաշլատը . . . — մէրգումէն կէօզ գարագլարը օյնամագտա խոմըէր . . . վէ էլլէրի տախի գըմըլտանմագտա խոմըէր . . . »

53

«Բօշ իլէ Մ՛արթիալ պիր պիրի եիւղինէ պագտըլար ։

«—Անըլմագտա՛ տըր . . . — տէ-տի բէրէլէեէրի՛ք Մ՛արթիալ , — տի-մէք տիր տահա էօրմէմիշ օլմընը տըր . . . — վիրտիկէն իշկի մըգ-տարը քիֆայէտ տէ՛յիլ իմիշ . . . ։

«—Մ՛ահալլահ , էկէր էօյլէ պիր շէյ օլուր իսէ . . . — տէտի Բօշ , — կիթտի՛ պիղիմ ալթը եիւղ պին ֆրանգ . . . ։

«—Կիթտի՛ մի պիղիմ ալթը եիւղ պին ֆրանգ , —տէտի Մ՛արթիալ պօղնուգ պիր սէս իլէ , —խա՛յր , ա՛լա . . . ։

«—Նէ՛ եաբտըըն օլ վագըթ . . ։

«—Օէն կէօրի՛ւրիւն նէ եաբա-ճաղըմը . . . ։

«Մ՛արթիալ պիրտէն պիրէ պէ-նիմ պուլունտուղում բէնճէրէնին էօնիւնէ կէլտի ։

«Բէրաէեի աչըպ գարամագ իւ-չին իսթիմալ օլունան գայթանըը-նը չէքիպ չըգարաը , թէքրարէն եէր-տէ սէրիլիպ եահթմագտա օլան Մ. Րէյմէնուն եանըընա կիթտի , մէգ-քիւր գայթանը մէրգումէն պօյ-նունա տօլատը , վէ օլանճա գուվ-վէթլիէ սըգը սըգը չէքտի . . . ։

«Մ՛էրգումէն իւղէրինտէ , պու սըգըշտըրմա իւղէրինէ , շէհիտ տու-ըէրէքտէ պիր հարէքէթ գուհուրի իլէ պէլինի տօղրուլթտու , կէօղէրինի աչտը , վէ էօյլէ պիր մինէտալը տու-ըէթտէ քէնտի ճէլլատլարընըն եիւ-զինէ տիք տիք պագտը քի , մէգ-քիւր տէհշէթֆէլմա պագըշը , էօմ-րիւտէ ունութմահաճաղըմ տըր . . . —Տօտապլարը տիթրէմէքտէ խոմ-լէր , —պէտապէլլի պիչարէ պիր շէյ տէօյլէմէք , վէ յոխֆ ու ինսայէթ ըէճաաընտա պուլունմագ , վէ եա-խօտ խոտատա չաղըրմագլըգ խոթէ-մէքտէ խոմ . լաքին , պիհուտէ , գայթան քէնտի խըզմէթինին իճրա խիմէքտէ , վէ տօն նէֆէսի չէգ-մագտէ՛ խոմ . . . —Մ. Րէյմէն պիր լուղէթ պիլէ տէօյլէ նէմէտի , —տի-լի շէհիպ տիշտը տիւշտու , վէ պիւ-թիւն պիւթիւն պօղուլտագ իշի պիթ-միշ օլտուղու համար , թէքրարէն արզտագը իւղէրինէ տէվրիպտի ։ »

Գօբա , պու մէնզարէնին նագը իւզերինէ , տէհշէթֆինտէն մնամօր քէսիլէրէք , Բիէր Լանտրինին րա-գըրտըըընը գաթի իլէտտի ։

—Սիզ պունու կէօղէրինիղէ , պէօյլէճէ կէօրտիւնմէ՛զ միւ , —տէ-տի մէրգում հիտատէթլէնէրէք , — վէ մէզքիւր ճինսայէթին մէնինէ չա-պշմագ իչին , հէչ պիր շէյ հաբ-մատընըզ մը . . . —Հէչ տէյիլ ի-սէ պաղըրըզ չաղըրըզ , ալէմին իւ-շիտէրէք իմտատէ եէթիշմէտինէ չալը՛շմատընըզ մը . . . էօյլէ պիր էօրտիւրիւլմէքտէ օլան պիչարէէի գուրթարմագ իչին , աթքըզ օտա-տան իչէրի կի՛րմէտինիղ մի . —ա՛հ , պու պիր խայրինի՛ք տիր , պու պիր նամէթտա՛լ տիր . . . ։

—Էֆէնտի , նէվճիհան էֆէնտի , —տէյի ճէվապ վիրտի Բիէր Լանտրի , —պէնտէնիղին , քէնտիմին օ-ըտատա պուլունմատընը պէլլի իթմէ-մէքիւք պաաընտա , բէյք լաքըզը

սէպէպէրիմ վար իսկ . . . ։

—Նէ՞ իսկ սէպէպէրինիզ ։

—Էվվէլա , չուներ պիւտէլնինիզ քի , էկէր Մարսիալ պէնի կէօրմիւշ օլաս իսկ , քէնտի ճինայէթինէ չէհաաէթ իսկեճէք պիր առէմ գալմասըն , պուլունմասըն , էօյլէ պիր իթհիլքէտէն գորքմուլասըն նէյեէթի ու մագսատիլէ , հիչ չիւքհէլէր եօգ տուր քի , պէնիմ հէլաքիմէ գալըշաճագ իսկի , վէ կէօրինինճէ նէզարէտէն , պէնտէն գիւա. սէ գուվվէթէ մանէւի պուլունուսուզլուղունան , պէնիմ սանկի Մ. Րէյմոնուն եանընա սէրվիսկ եամմագլըղըմ իգթիզա իսկեճէքտի . . . — վէ պուլունմադըգա գաթիննաջաք , պէնիմ մէրգումնե գուրմադըգընըմ քէնտիսինէ պէլլի էտէճէքսինիզ , չիւնքի , մէրգում զաթէն էճել գասաուունա եագլաշմագտա իսկ . . . —վէ չուներ սա ամիւնմէլիսինիզ քի , պէն մէրգումնե հիւքիմէթէ խապէր վէրէմէմէքտէն պաշգա , ճինայէթինէ սանկի իշթիրաք իդմիշ սաճքաճագ իսկիմ , —չիւնքի , հէր պիր հալէ բաղմէն սանկի . . . հալէա Րօզ Պօնշանէ սիւրատէ պուլունուդուսուն , մէրգումնուն պաշէ քէսիլէճէկինի սանկի պիլսէմ , մէրգումէնին , վէ սահա ասղուսու քէնտի աշգ ու սէվտասընէ խապիրը իշին , սէսիմի չէգ պարամնեարագ սիւքիւթ իդմէքլիկիմ լազըմ կէլմէքտէ իսկ . . . ։

Պու լագըրտըլար իւզէրինէ , օխթալըղա պիր սուալուգ չէօգաքսըմտէն ասըն , Ժան Բընօ մէրգուման , եվինէ հիւքեայէսինէ սէվտասինի թալաա կյլէտի ։

Բիէր եվնէ պիր սաբէհվի սատէտալանէ իւզէրէ սէվտասէ պաշլատաք ։

— Պիչարէ պիւհիւն պիւհիւն էօլտիւքտէն ասըն , —Րօզ եա. վաշճանըգ սէօյլէեէրէք ։

«—Եհսոհ արքըգ , պու տալը եվուզ պիւն ֆրանգ պիզիմ ասր , — լօքքին , պու էօլիւեի՞ն նէ եաբա. ճաղըզ ։

«—Սիւպհա՛ն Ալլահ , նէ՞ եաբա. ճաղըզ , գալըբըտագ պիր եէրէ սէֆին ու սէֆ իսէճէկիզ , —սէյլ ճէ. վաղ վիրտի Մարսիալ ։

«—Անըն էօյլէ օլմասընը պիւտէք գալըբնուր , սէն պանա եվուզսէ ալթըտան ֆայ՛զիւնէ վէր . . . ։

«—Բէք ալէա . . . —Տիմէք տիր քի , սէնէվի ան սէքիզ պիւն ֆրանգ կէվըրին օլաճագ սըր . . . —Ուզաք. մա , իշիմէ շիմանիսէն պիր զէնկին օլտուն կիմսան , գըզճըղազմ . . . ։

«—Տիմէք տիր քի պու պապսէ իհթիհճագ իշըրէ պուլունմագտա. ըզ ։

«—Բեեամիլէն ։

«—Էօյլէ իսէ վէր շիմսի սէն պա. նա պիր իհանվիլ ։

«—Պանա էհթիյէճիմին եօգմա սուր . . ։

«—Էհթիյէճիմ վար սըր , ֆա. գաթ , իհտիմալըգ սըր պու , քիմ պիւիւր , քիմ սաղ գալըպ , վէ քիմ էօլէճէք սիր . . . —նասըլ քի պու տօսմուտա էօյլէ սէօյլէմէքտէ իսկի էմմիս , բէք իյի սէօյլէեէպիլիմէքտէ սէյիվ իսկ . . ։

«Մարսիալ լագըրտըրը ուզաք. մանեարագ , պիր բաշխա քեաղըտ ալըպ , մէրգումէնին իսթէհսիկի կի. պի պիր սէնէտ եաղըը , իմզալատը վէ մէրգումէեէ վիրտի , վէ մէր. գումէ տանիի գաթիլաեըպ , քէնտի գօրսեսի ճէպինէ վաղ իդթան ։

«Օվ վաղըթ Մարսիալ պիր տօ. լապ աշաը , ալթը եվուզ պիւն ֆրան. գը օրտեա գօյտու , տօլապը գա. բաագ , վէ անախթարընը չէգ տըրըպ ալագ ։

«—Էհ , հայտէ կիտէլիմ չիմ. տի . . . —սէտի Րօզ Պօնշան ։

ղըտըրընը կէօսթէրտի . . . ։

«—Եհտիմտէն սէն քէնտի սէհ. միդի տա պիդիր . . . —սէյտի Մարսիալ ։

«—Պէն պանդա քեաղըտը իսթիէմէմ . . . ։

«—Եա նէ՞ իսթէրսիդ ։

«—Օնդար սէնդին մահգամանտա գալըբնուր , սէն պանա եվուզսէ ալթըտան ֆայ՛զիւնէ վէր . . . ։

«—Բէք ալէա . . . —Տիմէք տիր քի , սէնէվի ան սէքիզ պիւն ֆրանգ կէվըրին օլաճագ սըր . . . —Ուզաք. մա , իշիմէ շիմանիսէն պիր զէնկին օլտուն կիմսան , գըզճըղազմ . . . ։

«—Տիմէք տիր քի պու պապսէ իհթիհճագ իշըրէ պուլունմագտա. ըզ ։

«—Բեեամիլէն ։

«—Էօյլէ իսէ վէր շիմսի սէն պա. նա պիր իհանվիլ ։

«—Պանա էհթիյէճիմին եօգմա սուր . . ։

«—Էհթիյէճիմ վար սըր , ֆա. գաթ , իհտիմալըգ սըր պու , քիմ պիւիւր , քիմ սաղ գալըպ , վէ քիմ էօլէճէք սիր . . . —նասըլ քի պու տօսմուտա էօյլէ սէօյլէմէքտէ իսկի էմմիս , բէք իյի սէօյլէեէպիլիմէքտէ սէյիվ իսկ . . ։

«Մարսիալ լագըրտըրը ուզաք. մանեարագ , պիր բաշխա քեաղըտ ալըպ , մէրգումէնին իսթէհսիկի կի. պի պիր սէնէտ եաղըը , իմզալատը վէ մէրգումէեէ վիրտի , վէ մէր. գումէ տանիի գաթիլաեըպ , քէնտի գօրսեսի ճէպինէ վաղ իդթան ։

«Օվ վաղըթ Մարսիալ պիր տօ. լապ աշաը , ալթը եվուզ պիւն ֆրան. գը օրտեա գօյտու , տօլապը գա. բաագ , վէ անախթարընը չէգ տըրըպ ալագ ։

«—Էհ , հայտէ կիտէլիմ չիմ. տի . . . —սէյտի Րօզ Պօնշան ։

«Էֆէնտիմ իսկ պէպէմէ , եօլընըզ պիր իհանէօմնի եօտար պըրագ. րագ , տիկկըր մուտիրըզ սէօնտուրտուքտէն սօնրա , իհտամ օտաղընը իթերք իլէ , էվտէն տիշարը չէգ տը. լար , վէ էնկուվիվ գըբերըր իհտա. ֆլընտա վաղը պաղչէնին էն զիեա. սէ ըզդ ազաճլագը պիր մահէմմէ կիմսիսէ ։

«Պունլար կիմմէքտէէր էքէն , պիրտէն պիրէ ֆիքրիմէ պիր շէյ տօղուսու , —կէրէք մէրգումնան վէ կէրէք պէպէմէ օխուդէն տոզը իմ. թիգամ իհմէքլիք արզուսու ամէ. շի , քէմսիլի շիտատէթ իսզրէ , գալ. պիմտէ ապէվէնճէկէ պաշլատը . վէ ֆուտսաթտա , պէնիմ մէրգիլը ար. զու վէ նեյէթիմէ աշտի մէրթէպէ գօլայլըգ վէ միւնասէպէթ վիրմէք. սէ իսկ . . ։

«Մէզքիր նեյեէթիմի մէզգիլ կճ. լայէ վաղ խէպիրմէք իշին , եօլը. նըզդ էքի իչ սաղըդա էվվիրէպիլ. մէքսէ էքէն , պէնիմ իսէ , պիր սաաթ պիւէ վաղթիմ մէյտանըմ պուլունմագտա իսկ . . ։

«Ահաղ սէպերի քէսիլինճէեէ գաատը պէքէմիմ , — բանճուրյա. լըն պիր գանատընը չէքտիմ , վէ անընտա չէնկէլի գօնուլմուշ օլմա. սըզընտան , անընտէ աշըրսը , — թըրմնանըդ եօգսուդը չէգտըմ , վէ Րէյմոնուն գայիան պօյնունտա օ. լարագ եաթմագտա օտուդու թա. սըմ օտաղընտան իշէրի կիտտիմ ... ։

«Կիմսիդ էօյլինինճէ եանընտա տիդ իւզէրինէ կէլտիմ . լաքին , չուներ պիլմէխլինիզ քի , էօյլէ պիր հալէ վէ էօյլէ պիր վաղթտա , էօյլէ պիր էօլինինճէ եանընտա կիտիդ տուր. մագըզդ , աղ պիր ճէտարէթի լէճ օ. լուր շէյ տէյիլ տիր . . . ։

«Մէրգումնուն լէհճէօմ սիմ սի. եահ օլմուշ իսկ . . . գան տօլմուշ

օրուգ վէ աչքդ պուլունան կէօղէ-
րը, զանն իտէրսին քի, եւլիւմտէն
ճօղարը ուիք ուիք պագմագտա լ-
ուիլէր։

«Էլիմի ակիլխինին սօլ ճէպինէ
սօղատւմ, չիզսանքնը չզգարթիմ,
վէ իչինտէն, Մարսիալն իսկզալա-
եքգտա, իւր կէօրու շատ թէէտիյէ
իմմէք իւզրէ, մերդումա վիրմիշ
օլտուղտ ալթը եւլզ պին ֆրանգ-
լզգ սէնէտի չէքիոզ ալտիմ, վէ չիզ-
տանը թէքրարէն ճէպինէ գօյտում,
վէ եւնէ կիրտիկիմ քէնճէրէտէն
տիշարը չզգարիմ, բանճուրու եվ-
թիոզ գազատիմ, վէ թէքրարէն
կիտիոզ էվվէլքի եէրինտէ, եանը
ազաճլարքն ալթընտա պիւղիւլէրէք
օիմուրտուտմ, վէ պէքլէմէտէ պուս-
լունտուտմ. . .։

«Վազդս պուլմազ օլան իսքսքզ-
լզքն վէ գամիկինին, տէյնի գա-
վիսի արթզգ եէտինտէ պուլունմագտա իսի, չիւնքի մէզքիր քեա-
ղզտը, պիզզաթ Մարսիալ քէնտի-
սի եազմըշ իսի . . . — տիմէք տիր
քի, մէրդումա քէնչէմէ կէչիրմիշ
իտիմ։

«Հէր նէ գատար, արատան ան-
ճագ պիր սատի գատար վագքթ
կէչտի իտէ տէ, պանա հէյպէթա-
միզ տուրքէտէ ուզուն կէօրիւնմէք-
տէ իտի. պիրտէ Բօզ իլէ Մարսիալ
քէնտի իշլէրինին եատը պիթիրմիշ օ-
լարագ, կերի տէօնիւտ կէլտիլէր։

«Թէքրարէն բէնճիրէնին էօնիւնէ
կիթտիմ։

«Հէօրիւնիչէ նէզարէն, մէրդու-
մանն իքի ճանիլէր, աչտրի մէրթէ-
պէ եօրուլմուշ իտիլէր, — եիւզէ-
րինտէն կէօղէրինտէն թէրլէր ագ-
տագտա, վէ իւմիլէրի պաշլարը
թօրրագլարտա պէօլէնմիշ պուլուն-
տագտա իտի։

«—Ալթըգ պէն պուտատն զիեա-
տէ չալըշտամտմ. . . — տէտի Բօզ
պիր սէտիր իւզէրինէ ատ չիւպ եա-
եըլարագ։

«—Պէն տախի բէք եօրուտում. .
—տէյի ճէմագ վիրտի Մարսիալ,
—լաքին, իչին չօղունու տա պի-
թիրմիշիզ տիր։

«—Սուսուզլուգտան եանըեօ-
րում։

«—Պէն տախի էօյլէ. — Հայտէ
պիրագ պօղագըմըզը քսլտթալըմ...։

«Պիր չիշէ Եամբանեա աչալըար,
վէ ճէնագէնին եանը պաչընտա գա-
տէհլէրի տօղտուրարագ իչտիլէր։

«—Եխտի, —տէտի Մարսիալ,—
չիտնի լաղըմ կէլէն չէյ, պէնիմ
վիրթէվճա տօսթտուտմու, կէօթիւ-
րիւգ քէնտի ոան եախտաղընտա եա-
թըրտմագ տըր. . .։

«—Մէրդումա տէճ իմմէզտէն
էվվէլ, տէտի Բօզ, — վիրտիկի սէ-
նէտի ճէպինտէն չզգարըգ տլտալը
սըն . . .։

«—Իյի սէօյլէտինիզ . . . —մեր-
դում անը չիզտանքնա գօյտու ի-
տի, էօյլէ տէյի՞լմի,

«—Զանն իտէրիմ քի, էվվէթ...։

«Մէրդումէը պու խուտսա իւզէ-
րինէ սէօյլէչմէկէ պաշլար պաշլա-
տագ, գալտիտնէ սէհչէթլու սու-
րէթտէ պիր սիթրէմէքլիք հասըլ
օլտու . . . — չիտնի Մարսիալ մէզ-
քիւր սէնէտի պուլատնատըզընտա,
աճապա նէ՞ սէօյլէճէք տիր, իշ-
թէ, իշթէ արատնագտա տըր, տէյի
տիւչիւնմէկէ պաշլատըմ... — պիր-
տէ մէրդումուն տիւչարը հէյատթի,
տէհչէթ վէ էնտիշէ օլմատա պաշ-
լատնատընը կէօրտիւմ. . .։

«Մարսիալ, պիր սատի էվվէլճէ,
թէպտը պէնիմ եառըրդըմ կիտի,
էօլիւնիւն ճէպինէ էլինի սօղատու,
չիշտանքնը չզգարտը, վէ քէնտի
ճէպինէ սթատը, շու սթիտէքի սու-

րէթտէ սէօյլէճէրէք։

«—Էվվէլա, չունու կէօթիւրիւպ
տէֆն իտէլիմ պիրթիրէլիմտէ, պա-
տէհու սէնէտի եագար մահվ իտէ-
րիմ. . . . պէն պուտնու ումտըգտա-
ալըրգմ. . . սէն տէ սեագլարքնտան
թուի տա կէօթիւրէլիմ. . .։

«Էօյլէճճ եագարգար, չէօյլէ քի,
ճէնագէնի գալտրգրտագ, էվտէն տի-
չարը չզգարըգ, վէ էվվէլինտէն
չուգուր գազտրգլարը, վէ պէնիմ
տէ պիրտիկիմմահէլլէ կէօթիւրտու-
լէր . . .։

«Պէն տէ, սէս չզգմագքն իչին,
սեագլարքմտան գունտուրտարքմը
չզգարտըմ, վէ գումար իւզէրինտէ
եիւրիւեէրէք, սրգգալարքնտան կիթ-
տիմ. — պէօյլէ եագմագլզգմ, էմ-
րի պատիրէթէ գալըգ տէյիլ իտի,
չիւնքի, աղաճլար օլ գատար սրգ-
լզգ, վէ եագրագլարը տա օլ մէր-
թէպէ չօգ խոխլեր քի, օրթալըգա,
կէօղ կէօղիւ կէօրմէգ սուրէթտէ
պիր գարանլզգ հիւքմ իմմէքտէ
իտի։

«Մէրդուման սահիպ ճինայէթ-
լէր, իմթիեազ եագան ինճիրինին
ալթընտա տուրու վիրտիլէր։

«Պէն տէ քէնտիլէրտէն, անճագ
ճն ատգմ գատար եիրագտա իտիմ,

«Կէրչի հիչ պիր չէյ կէօրէմմէ-
մէքտէ իտիմ իսէտ, իմմտիքլերի
գէտտա գէտտա լագբրատլարը իշլմի-
մէքտէ իտիմ։

«Գուլագրմա սաղը պիր կիւրիւլ-
տիւ սէտի կէլտի . . . —անլատգմ
քի, էօլիւեիւ, էվվէլինտէն աչ-
մըշ օրտուգլարը չուգուրա եու-
վարտաեքտ պըրագմալարքնըն սէտի
իտի . . .։

«Պատնատն ոանրա իգթիզա իտէն
չէյ, չուգուրտան չզգմշ օլան թօր-
րագլար իլէ, եիրնէ չուգուրս տօլ-
տուրարագ, էօլիւնինն իւզէրինի գա-

բաթմագ իտի . . .։

«Ճարգմ տատի գատար տա, պի-
եատէմլէ չալըշարագ, մէզքիւր
իչի տախի պիթիրտիլէր։

«—Է՜հ, արթզգ պու կիճէ իչին
պու գատարը քեաֆի տիր . . . —
տէտի Մարսիալ. —Եինէ կէօթիւր
շու պէլ իլէ չաբատը էվվէլքի եէ-
րինէ պըրագը վէր . . . —Պէն եա-
րըն սատտա էրքէնտէն կէլերիմ,
չըղնատըգըմըզ եէրլէրէ վէ գազըլ-
մըշ թօբրագլար իւզէրլէրինէ գու-
րու եարըգլար եաեարագ, քեաֆ-
ֆէյի իշլէրի քեամիլէն պէլիեմէզ
իտերիմ, վէ էօյլէ տէ պիր տիգ-
գատ վէ զայրէթ իւզրէ պուլունու-
րում քի, պէշ ալթը ատա գատար,
պու պագչէյէ քիմսէ կիմսէնին . . .։

«Օրզ իմմատտ իտէրէք, մէրդում-
մանն էմրինի ինգրա իմմատքտէն ատն-
րա, մէրդումէ էօնատէ, վէ էֆէն-
տիսի տէ արգատտա օրտուղու հատտէ,
թատամխանէյէ ատտէթթ իմմտիլէր։

«—Իմտի, արթզգ չիմտիտէ շու
սէնէտի եագըգտ օրթատտան գալտըր-
մտյգըգ. . . — տէտի Մարսիալ. ճէ-
պինտէն էօլիւնիւն չիշտանքնը չզ-
գարտագ, վէ տէրհունինտէ քի քեա-
ղզտարը, իթտաէզտա իւզէրինէ տէօ-
քիւգ եատըրագ։

«Թատիտմիյէ մէզքիւր քեաղզտը
պիհուտէ եէրտէ արտատը։

«—Վա՜յ մէլհնն չէյթտան վա՜յ, —
տէյի պաղըրտը մէրդում բէնկի
ատթատագ, — նէ՞րէյէ կիմմիշ տիր
օլ ուղուրսուզ քեաղզտ . . . եօզ
տուր, պիր տիւրլիւ պուլատնատօ-
բուտ։

«—Է՜յ, նէ՞ օլատկիմը, անըն իչին
պու գատար տլթի իւտթ օլմագլզգ
իգթիզտա իտէ՞ր մի. գօրզ ատճագ պիր
չէյ վա՞ր մէ տըր, — տէյի սիւտլ
իմտտ Բօզ։

«—Զանն իտէրիմ քի պատնատա պիր

օրուագ վէ աչքդ պուլունան կէօղէ-
րի, զանոնք իսէրսին քի, եւ ըզմիւսներն
ճօղովրը ամբ ամբ պազմազոտա լ-
ուներէր։

«Էվվէլ ամէնքիններն սօլ ճէպինէ
սօղաւում, չիզաւանքնէր չզգարտըմ,
վէ իյնինէն, Մարսիալըն խնդալա-
ճըպտա, իւր կէօրնի շատ թէէտիյեճ
իմմէճ իւզրէ, մէրդումա վիրմիշ
օլաուղու ամբ եւուղ պին ֆրանգ-
ըզգ ամէնամ չէ քիսզ ալըրմ, վէ չիղ-
ատանք թէքրարէն ճէպինէ գօյաւում,
վէ եվնէ կիրտիկիմ քէնճէրէատէն
տիշարը չզգալըմ, բանճուրու եվ-
թիպ գարատըմ, վէ թէքրարէն
կիտիպ էվվէլքի եէրիմատ, եւանի
ազաճլարըն ամբնատա պիւղիւէրէք
օմուրտաւում, վէ պէքէմէտ պու-
լունաւում...»

«Վազդու պուլմուշ օլան իսրարըզ-
ըզդէն վէ գոմիկիկին, ատէմի գա-
վիսի սրմբգ եէտիմատ պուլուն-
մազտա խոր, չիւնքի մէզբիւր քնա-
ղըսը, պիղզամ Մարսիալ քէնտի-
սի եազմըշ խոր...— սիմէք տիր
քի, մէրդումա քէնչէմէ կէչիրմիշ
իտիմ։

«Հէր նէ գառար, արտտան ան-
ճագ պիր սաաթ գառար վագըթ
կէչտի իսէ տէ, պունա հէյրէթա-
միզ ուսրէթատ ուզուն կէօրիւնմէք-
ատ խոր. պիրատ Բօզ իյէ Մարսիալ
քէնտի իշլէրինի եարը պիթիրմիշ օ-
լարագ, կէրի ատ՚օնիւգ կէլտիյեր։

«Թէքրարէն բէնճրէնինն էօնիւնէ
կիթտիմ։

«Հէօրիւնիւշէ նէզարէն, մէրդու-
ման իյի ճանիյէր, աշաղրի մէրթէ-
պէ եօրուլմուշ իտիյէր, — եւ ուլէ-
րինատէն կէօղէրինատէն թէքյէր ագ-
մազտա, վէ իսթիյէրի պաշարը
թօրրագլարա պէօլէնմիշ պուլուն-
մազտա խոր։

«—Ալթըգ պէն պունատան զիեա-
տէ չալըշմամ... — ատէմ Բօզ
պիր սէմիր իւզէրինէ տիւշիւգ եա-
եըլարագ։

«—Պէն տախի բէք եօրուլտում...
—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ,
—լաքին, իյնին չօղունու տա պի-
թիրմիշիղ օլը։

«—Սուսուղլուգտան եանըեօ-
րում։

«—Պէն տախի էօյլէ.— Հայտէ
պիրագ պօղազըմըզը բօլտթալըմ...։

«Պիր չիշէ Եամբանեա աչտըլար,
վէ ճէնագէնին եանը պաչընատա գա-
տէհլերի տօլտուրտագ իչտիյէր։

«—Եիմտի,—ատէմ Մարսիալ,—
չիմտի լազըմ կէլէն չէյ, պէնիմ
միւթէվէֆա տօսթումու, կէօթիւ-
րիւգ քէնտի սօն եախտաղընա եա-
թըրմագ օլը...։

«—Մէրդումա տէֆ իմմէզտէն
էվվէլ, ատէմ Բօզ, — վիրտիկի ատ-
նէմ ճէպինատէն չզգալըգ ալմազը
օլն...։

«—Իյի սէօյլէտինիղ...—մէր-
դում անը չիզաւանքնա գօյտու իւ-
տի, էօյլէ տէյի՛լմի։

«—Զանն իսէրիմ քի, էվվէթ...։

«Մէրդումէր պու խուտտա իւզէ-
րինէ սէօյլէշմէկէ պաշլար պաշլա-
մազ, գալսինտէ ատ հղէթիլու տու-
րէթատ պիր տիթրէմէք քիւք հասըլ
օլտու...— չիմտի Մարսիալ մէզ-
քիւր սէնէմտի պուլամասըզընատա,
ճաճապա նէ՞ սէօյլէնէճէք տիր, իշ-
թէ, իշթէ արամազատա տըր, ատէմ
տիւշիւնմէկէ պաշլասըմ...— պիր-
ատ մէրդումուն տիւշտըը հէյրէթ,
ատ հղէթ վէ էնտիշէ օլմասա պաշ-
լամասընը կէօրտիւմ...։

«Մարսիալ, պիր սաաթ էվվէլճէ,
թըզպղը պէնիմ եարտըղըմ կիտի,
էօլիւնիւն ճէպինէ էլինի սօղտու,
չիզաւանքնէր չզգալըգ, վէ քէնտի
ճէպինէ տիթը, չու աթիտէ քի տու-

րէթատ սէօյլէեէրէք։

«—Էվվէլա, չունու կէօթիւրիւգ
ատֆն իտէլիմ պիթիրէլիմատէ, պա-
տէհու սէնէտի եադար մահվ իտէ-
րիմ.... պէն պունու ումմազտա-
ալըրըմ... ոչն տէ աեազլարընատան
Թուխ տա կէօթիւրէլիմ...։

«Էօյլէճէ եադըղար, չէօյլէ քի,
ճէնագէնի գալաբըտագ, էվտէն տի-
շարը չզգալար, վէ էվվէլինատէն
չուգուր գազաբգլարը, վէ պէնիմ
տէ պիտիկիմ մահէլլէ կէօթիւրտու-
լէր...։

«Պէն տէ, սէս չզգմազըն իչին,
սեազլարընատան գունտուրտարընը
չզգարտըմ, վէ գումդար իւզէրինատէ
եիւրիւէէրէք, ատգալարընատան կիթ-
տիմ.— պէօյլէ եադմագլըմ, էմ-
րի պասիրէթէ գարշը տէյիլ խոր,
չիւնքի, աղաճլար օլ գառար սըգ-
լըգ, վէ եադրագլարը տա օլ մէր-
թէպէ չօգ խոխլէր քի, օրթալըդա,
կէօզ կէօղիւ կէօրմէգ ատրէթատ
պիր գարանլըգ հիւքմ իմմէքատէ
խոր։

«Մէրդումատն տահիպ ճինայէթ-
լէր, իմթիհան եադան իւնճրինինն
ալթընատա տուրու վիրտիլէր։

«Պէն տէ քէնտիլէրատէն, անճագ
ճն տարըմ գառար եիրագտա խոտմ։

«Կէրչի հիչ պիր շէյ կէօրէմմէ-
մէքատէ խոտմ խէտտէ, իմտիքլէրի
գէքտա գէքտա լագէրտըլըրը իչնի-
մէքատէ խոտմ։

«Գուլաղընա տաղըր պիր կիւրիւ-
տիւ սէտի կէլտի... —անլատըմ
քի, էօլիւեիւ, էվվէլինատէն աչ-
մազ օլտուգլարը չուգուրա եու-
վարտաեըգ պէրտագմալարընէն սէտի
խոտ...։

«Գունտան ոնըրա իգթիզա խոտէն
շէյ, չուգուրտան չզգմազ օլան թօք-
րագլար իյէ, եիրնէ չուգուրու տօլ-
տուրարագ, էօլիւնինն իւզէրինի գա-

բաթմագ խոտ...։

«Վարըմ սաաթ գառար տա, գի-
եատէհլիյէ չալըշարագ, մէզբիւր
իչի տախի պիթիրտիլէր։

«—Լ՚Հ, արթըգ պու կիճէ իչին
պու գառարը քեսճի տիր...— տէտի Մարսիալ.—եիրնէ կէօթիւր
չու պէլ իւէ չարտաեը էվվէլքի եէ-
րինէ պէրտագը վէր...—Պէն եա-
րըն սապահ էրքէնատէն կէլէրիմ,
չըղնատըգտըգ եէրլէրէ վէ գազա-
մըզ թօքրագլար իւզէրինէ գու-
րու եարտագլար եաեարագ, քեսճի-
ֆէյի իզլէրի քեսմիյէն պէլիտիգ
իտէրիմ, վէ էօյլէ ատ պիր տիգ-
գաթ վէ ղայրէթի իւզրէ պուլունու-
րում քի, պէշ տրթը ատա գառար,
պու պաղչէյէ քիմսէ կիրմէյինն...։

«Բօզ իթատաթ իտէրէք, մէրդում
էմրինի էնրնա իթատքատէն սօն-
րա, մէրդումէ էօնատ, վէ էֆէն-
տիսի տէ արգատա օլաուղու հաղատ,
թատմխանէյէ ատմէյի իմմտիլէր։

«—Իմտի, արթըգ չիմտիտէ չու
սէնէմտի եադրագ օրթատան գալարը-
մազլըգը... — տէտի Մարսիալ. ճէ-
պինէն էօլիւնինն չիզաւանքնէր չզ-
գարտագ, վէ ատրունինատէ քեսճ-
ղըտարը, իթտաքէտա իւզէրինէ ատ-
քիւգ եաեարագ։

«Թատխմիյէյէ մէզբիւր քեսճղըտը
պիհուտէ եէրատէ արտտաը։

«—Վ՚այ մէլուն շէյթան վա՛յ,—
տէյի պաղըրտը մէրդում բէնկի
աթտարագ,—նէ՞րէեէ կիթմիշ պիր
օլ ուղուրսուզ քեսճղա... եօգ
տուր, պիր տիրլիւ պուլամատօ-
րում։

«—Է՚յ, նէ՞ օլագիլիր, անըն իչին
պու գառար այթ իւսթ օլմազագլըգ
իգթիզա խոտ՚ը մի. գօրզ ատճագ պիր
շէյ վա՞ր մը տըր,— տէյի տիւտ
իմտի Բօզ։

«—Զանն իսէրիմ քի պունատա պիր

հնչմէիթ օլմալը՛ սբը, չաեանը մէ-
բա՛զ սբը . . .

«—Ա՛տամ սէնաէ, պուննաա մէ-
բա՛զ խոէճէք նէ՞ վար սբը, ապի-
զիմ՛, —հէլէ պիր քէրէ շու կիւնէշ
կիպի աչլըքաար վէ սահիհ տիր քի,
մէզքիւր քեաղըտ չալընըպտա, պի-
րինին էլինէ կէչմիշ սէյիլ տիր...

«—Ըհ՛ք ալէա, էօյլէ օլսուդու-
նու պէն տախի պիլիճօրսամ, լա-
քին, նէ՞րէնէ կիթտի, նէ՞ օլսա,
զիրա, սէն սէ պէնիմ կիպի կէօդ-
լէրին լէ կէօրտիւն քի, Ըէյմէն
մէզքիւր սէնէտի, քէնտի չիզտանը
իչինէ զօյսա խոի . . .

«—Վազգաա էօյլէ տիր, լաքին,
պէտպէլի, պիզ էօյլէ կէօրմիւշ վէ
էօյլէ զանն իթմիշիզ տիր . . . տի-
մէք տիր քի, եանըզդ կէօրմիշիւզ
տիւր . . . — Հիշ չիւբհէյէր ճօդ
տաւր քի, մէրգում՛ անը ճէպինէ
գօյմուշ օլսուդունտան, պիրինքտէ
սէֆին խոիմիշ օլմալը տբը:

«—Իսմոլ էօյլէ օլսուդաա, վար-
սբն գալըբն . . . —քիմ կիտիպ սէ
անը օլսաա արաեաճագ վէ պու-
լաճագ տբը. տօղրուսու արթըգ
պէն կիտիպ սէ, եէնիտէն պօշ եէր-
տէ եօրուլարագ, էօլիւեիւ տիշարը
չըգարամամ՛ . . .

«Պէնճէ տախի էօյլէ տիր, պօշ
շէյ տիր . . .

«Պունուն իւզէրինէ, պէն մէզ-
քիւր քէօշկիւ իթէրք պիրլէ տիշարը
չըգտըմ՛, լաքին, էօյլէ կիրտիկիմ
վազքիտաա եարաբըզմ՛ կիպի տիմա-
րա թըրմանմամաէրգ, իչլա տիշարը
տիւզճէ զաբուտան չըգտըմ՛. անին-
տէ քէնտի օտամա կիմիտիմ՛, վէ
մէզքիւր քեաղըտը, քէմալի տիզ-
գահ իւզրէ, սէիթրիմին եազտասը
իչէ աստաղը արաբընա վազ իտիպ
տի՛քտիմ՛ . . . մահէլլի մէզպուրտան
անը պուլուպ տաա չըգարմագըզդ,
քիմսէնինն ապըքնա ֆիւքրինէ կէլիր
շէյ տէյիլ իտի . . .

«Ճէքտասը կիմնիս, եէնի պիր
հըրտը թամամ ֆիւքրիմի իտիիւա էյ-
լէտի:

«Մարտիալ թաբաֆքնտան, քէն-
տի պէղէմէտի Բօզա ույրիլմիշ օլան
իւշ եիւզ պին ֆրանգըզդ սէնէտինն,
մէրդումէնին տախի մէզքիւր ճինա-
յէթտէ մէտհալի պուլունմադընա,
ալէխտաուս այնի թաբիիաէ եա-
զըլմըշ օլմասը ճիհէթիլէ, աչլըքտար
տուբէթտէ տէլալէթի իտէճէկինի
տիս չիւնտիհիւմումէն . . . անը տա-
խի էլտէ իթմէքդիկի գուբտում . . .

«Մէզքիւր սէնէտէտէ մալըք օ-
տաուդումա, թապխաթիյէ, Բօզ
Պօնչան պէնտէն գօրգաբագ, որ-
թըգ պէնիմ միւբաաքըմ հաւաւլինէ
մանվաֆֆագտիա մէճպուր օյաճա-
զընա քէնտիմճէ իդնա օլսում՛:

«Տիմարտան աչաբագ, խաբրարզ-
ճասընա, մէրդումէնին օտաորնա
կիբտիմ՛. . . —Պէնի պաբաք Թաթ-
աուլար, մու հաքէմէ իթթիլէր, վէ
օն սէնէ քիւրէքտէ գալմադընը-
մա, հիւքմ ու իլահ իյլէտիլէր . . .

«Իչիթէ չիմնի սիզ տախի, պէնիմ
գաաար հէր շէյէ վագըֆ օլսուդ-
նուզ . . . .»

Պունուն իւզէրինէ Թիէր Լանտրի
սիւքիւթի իթտի, վէ հէնուզ զա-
յիֆ օլմասընտան նաչի, աննընտաա
հասըլ օլան ճիւզինճէ Թէրի սիլի
վիրտի:

—Նա՛սըլ օլսուդաա,—տէյի սիւ-
ալ իթտի Ժան Բընօ, —տօղուզ
սէնէտէն պէրու քիմսէեէ պիր շէյ
սէօյլէմէ քօխմին, վէ հէր կիւն կիթ-
տիքճէ քին ու զարաղընըզդ ար-
թըրմադաա պուլունան մէրդուման
խայինէրի հիւքիւմէթէ խապէր
վիրմէքտիմին, չինքի սիզին բրան-
կատա կիթմէքճիկինիզտէ ծնլարըն
խչէտիքէէրի ճինայէթի եիւզիւնտէն
նէշէթի իթմիշ սբը, պէօյլէ սապր
իտիպ պէքլէմիշսինիզ տբը:

—Նիկէր լաղըմ կէլսէ իտի, պուն-
սա՛նտա գիճատէ սապր իտիպ,
պէքլէեէճէք իտիմ՛ . . . —սէտի
Բիէր Լանտրի, —եաղընըզդ պիր
ախզը ինիիգտամտան էլիմէ պիր շէյ
կէշմէեէճէկսինի պիլտիկիմտէն, չօգ
տօլանպագճը վէ նիհայէթսիզ իթէ-
պիրէէր տինճինէա գուբմ՛ուշ ի-
տիմ՛ . . . Պիր Թաթաֆտան Բօզ
Պօնչան ալէյհինտէ պիր էաէրնէֆ-
ըէթի հէտա հյլէտիկիմ՛ հալաէ, տի-
կէր Թաթաֆտան տախի, տայիմա
մէրդումէնի էլտէ իթմէքճիք ար-
զուսինտէ պուլունմադտա իտիմ՛. . .
—Պիր տէվէթի ու իգդալէ նայինի-
եէթի, կիճճէ կիւնտուզ խէեաբա-
մադտա իտիմ՛. . . —պիր կիւն մու-
լագա գէնկինն օլմագ, Բօզա մալըք
պուլունմադ, վէ Մարտիալը բայի-
մալ իթմէք ուէվտա վէ մադաէտին-
տէ պուլունմադտա իտիմ՛ . . .

—Էյ, չիմնի պու տիշչիւնտիք-
լէրինինն քէաֆֆէյինինն տախի միւմ-
քին օլմասընա խաքտաթի օլմագտա՛-
մըզընըզ . . .

—Էվվէթի, եաշաշ եաշաշ խա-
քտաթի օլմասա պաշլամագտաեըմ՛...
—Թուխմագըզդա մէճպուր պու-
լունասուդում՛ Թարիգըէր պանա գօ-
զու վիրմէքտէ տիրէր . . . —պիր
Թօբրագ գապը, տէմիր պիր գապ
իլէ վուրուշասուրմագըզդա պէնգէ-
մէքտէ տիր, տիմէքտէյինիզ . . .
տիմէք տիր քի, զաիխ կէլէեիմ
տէր իչէն, մանդուպ օլաճաղըմ
տբը . . . խաբտափյեէթի ու բէրի-
չանիտէ գարար գըլաճաղըմ տբը,

—Իմնի, նասըլքի սիզէ սէօյլէ-
սիմ՛, սիզ պէնիմ տէտիկիմ կիպի
եաբաբըզընըզտա, —սէտի Ժան Բը-
նօ. —սիզին եէրինիզէ, պիզ սիզին

եաբաճաղընըզը, հէմ բէք ալէա
եաբաբըզ, վէ հէմճէ սիզին պա-
տիի խէվֆ ու հիւրաքընը օլաճագ
օլան էօյլէ պիր միւտարէպտէն,
խաթիֆատէ իթմիշ պուլունաճագ-
սընըզ . . .

54

Բիէր Լանտրի չէնտա սանիյէէ սու-
քիւթի խոպ տուշչունտուքտէն սոն-
րա,

—Ֆիլմագը պու լագըրտըլար վէ
պու վատիէը չօգ կիւզէլ վէ չօգ
միւսթիճ շէյլէր տիրլէր, լաքին
էօյլէ պիր տատաեա միւպաշէրէթի
խոիմէք իչին. Մարտիալըն խմզա-
լամըշ օլսուդու ալիք եիւզ պին
Ֆրանգըզդ մագպուրզուն, եէտինիթ-
տէ պուլունմասը էլզէմիյեէթտէն
տիր:

—Էլպէթթէ, չիւնքի, մէզքիւր
մագպուզ եէտիմիզտէ պուլունմա-
սըգճա, հիչ պիր շէյ եաբաճա-
եըզ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի
Ժան Բընօ:

—Տիմէք տիր քի, օլ էլզէմիյ-
եէթէ մէպնի մէզքիւր մագպուդու
պէնտէն տաթըն ալմագ իթթէմէք-
տէսինինզ, էօյլէ՞ մի:

—Հայ հայ, էօյլէ տիր:

—Նէ՞ վիրիլսինիզ մէզքիւր մագ-
պուզա գարշըըզդ:

—Սիզ նէ՞ իտթէբսինիզ, սէօյլէ-
եինիզ. —տէյի ճէվապ վիրտի
Ժան Բընօ, —եաճաա տահա գըս-
տասը, գա՞չ գըշ վիրիր իտէք անը
պիզէ Թէրք իտէբսինիզ:

—Սիզին էյինիզէ նէ մէպլաղ կէ-
չէր իտէ, նըսֆքընը պտնա վիրինիզ...

—Պիզիմ էլիմիզէ ծնտան, հիչ
պիր բաբա կէշմէեէճէք տիր . . .

—Նէ՞ տիմէք տիր օ . . . —մէ-
կէրչի մէզքիւր մագպուզտան պիր
ֆայիտէ չըգարմագըզդ նիյեէթինտէ

տէր՝ մէմմիսինիզ ։

—Պիզիմ Նիյեթ ու մագսատ-մուզ, մէզքիւր քեաղըտաք, տէյիւ պիր մէնճաահ հատուլի, իլլա պիր ահոզը ինթիզամ իճրատաք իչին էլմիզէ պիր ալէթ իտերէք դուլլանմազըդ տըր . — Մարսիալտան հէր նէքի դօքտըրը իսէք, իչինտէն պիր ագճէ պիւէ ալմազըզըն, էօնիւնէ գէլմէզլէրը Բէյօնուն միրատխօրունա թէրք ու թէսլիմ իտէճէկիզ տիր . . . ։

—Գու ճիւմիճ իւէ տախի, պէնիմ կէչինմէմ իչին, պանատա պիր չէյ վիրմէ քիւկինիզ իչիմէ քառէ տիր . . . —ոէտո Բիւէր Լանտալ բէբէյէեէրէք ։

Լապըտարէք Գօրա ալաը ։

—Հայտէ սիզէ եիկիրմի պին ֆրանգ վիրէճիմտէ, այտա պէշ եիւզ ֆրանգ պիր կէլիր սահիպի օլունուզ . . . —ոէտո մէրգումէ ։

—Մէպլաղը մէզպուրու պանա նէ՞ վաղըթ թէէմիյնէ իչիմէք խաթէրսինիզ ։

—Ենիմի, պու տաղըգատա ։

Գօրա պիր իշարէթ եաքտը ։

Ժան Բընօ քէնտի ճէպինտէն պիր թէսթէ պանգա պիրէթի չըգարտը, վէ իչինտէն եիկիրմի Թանէսինի ա-եըրըպ տայտը ։

Բիւէր Լանտալ, Յարիֆտէն միւա-թաղին պիր արզու վէ պիր Թամամա իւղրէ մէզքիւր զիյզէյմէթ քեաղըտըտա պաղմազատա, վէ չըգմազատա օլան սէվգիլի, մէրգումանէն գուլայլըընա, բէք սէֆասալոզ տուրէթէ վուրմազատա խոր ։

—Միղէ էՅինիյէթի քեամիլէմ վարտըր, —ոէտո մէրգում պիրտէն պիրէ, —պէն տէ միղէ, միւրաա իթմինիզինիզ մագսատու Թէրք ու Թէսլիմ խոէրիմ . . ։

—Ցիմէք տիր քի, պէյնիմիզատ հուսուսի լազըմ կէլէն իթթիֆագ հաբէր օլուպ պիթմիշտիր ։

Գանուն իւղէրինէ, Րօզ Գօնչանէն մաշուգատ ատպէգը, եանի Բիէր Լանտալ, ճէպինտէն ղայէթլէ եազըը քիւրի պիր քիւհնէ չիզգան չէզ արատաղ աչտը, վէ կէօզլէրինտէն պիրինտէն, վազըթլար կէչէրէք սարատմըշ պիր զարֆ չէքտի ։

Մէզքիւր ալթը եիւզ պին ֆրանգըզ մագսատու սէնէտի, մէզքիւր զարֆըն իչինտէ մահֆուզ պուլունմազատէ օլուպ, վէ հէր նէ զաման էսկիմիշ էօրէնէնմիշ խոխոտէ, պու ճիւմիճ իւէ տախի, քեամիլէն վէ քէք լաեըղըլլա օղունապիլմէքտէ խոր ։

Գօրա մէզքիւր քեաղըտաք ալադատ, պանգա պիւէթլէրինի Բիէրէ վիրմէքտէ օլան ժան Բընօեա ուզաթաք ։

Գօրա մէզքիւր քեաղըտա պագտըդատան սօնրա,

—Իչթէ՛ իճրա իտիլէն ճինայէթին իտապէթը . . . չիմտի էլղէմ օլան չէյ, էօլտիւրիւլէն զէվալըընէն էվլատընէ ատաեըպ պուլմազ տըր . . ։

—Անէ տա պուլուրուզ . . . չիմտի, սիզ պանա պագընըզ, Բիէր, —ոէտո Ժան Բընօ . . . —էլինտէ սիեահ պագլը պիր ուճաղ ճէպ թէֆթէրիյլէ պիր տէ կիւմիւշ սաբլը գուրշուն գալէմ հազըրլատաբատ, —պանա պիր գաչ ֆագլա մալիւմաթլար վիրմէլիսինիզ, վէ պէն տէ շուբահա իչտէ լյէմէյէլիեիմ . . ։

—Նէ՞ տիր իսթէտիկինիզ մալիւմաթ . . ։

—Նագլ ու պէհան իյլէտիկինիզ տէհզէթամիզ ֆաճիա, նէ՞ վագըթ վուգու պուլմուշտուր . . ։

—1844 սէնէսինտէ, մէզքիւր մագ-

պուզ քեաղըտընըն իւզէրինտէ պուլունան Թարիխատ . . ։

—1844 սէնէսինտէ, մայիս 20տէ, էօյլէ՞ մի ։

—Էվվէթ . . ։

—Գօշտուգլարը ատամընն իտամի նէ՞ իտի ։

—Բէյմէն . . ։

—Մահլէսի՞ ։

—Լօրան . —Գանդարըն քեամֆէսի ատախի, մագ պուզուն իւզէրինտէ մէվճուտ կէօրիւմէքտէ իտի . . ։

—Էվվատընըն իտամի՞ նէ տիր ։

—Ամման . . ։

—Զանն իտէրիմ քի, մէրգում Գաթինէօլտա պիր մէքթէպտէ պուլունմազատա իտի ։

—Էվվէթ, վէ մէքթէպի մէզպուրուն ատհիպինին իտամի տէ Գէնինթան իտի . . ։

Ժան Բընօ պունըտրը եազտը . . ։

Գատէհու եինէ իշարա տէիտամ կյլէտի ։

—Էնկուվիլ քէօշկիս հալեա մէվճո՞ւտ մու տուր ։

—Էվվէթ . . . —Գու ատապահ կէլիր կէլմէզ, անը թահդըզ կյլէտիմ . . . —Օլ եօրիւնուգատան վէ աճըզատան տիւշտիւկիւմ վազըԺատա, տօպրու օտատան կէլմէքտէ իտիմ ։

—Իչինտէ ատամ վա՞ր մի տըր ։

—Խայր, պօշատուր ։

—Հալեա Մարսիալը՞ն թէատրուսունատա մի տըր ։

—Անը պիլմէմ . . ։

Լապըտարէք Գօրա ալաը ։

—Մէզքիւր խանէ, —ոէտո մէրգումէ, —իհթիմալ տիր քի, Մ. Ժանիյլին եանընատա պուլունատուղումուզատա աէօհպէթի կէչմիշ օլան քէօչք օլմազը տըր . . ։

—Հապըգաթէն էօյլէ օլատա կէբէք տիր, —ոէտի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ, —էվվէթ, բէք ագիէ եապքն տըր . . .

—Ցիմէք տիր քի, մէզքիւր խանէ տաթըլըգ տըր . . . —Գունու պիր իյի թահդըգ իթմէքլիկիմիզ իգթիզատա խոէր ։

—Պէնատէնիզ անը անլատըմ. պու կիւնատէն անըն խատէրինի տըր, վէ իճատը իգթիզատընա պագտըրըգ . . . —Լաքին, հէնուզ պէնատէնիզ, Բիէր Լանտալ իյէ օլան իչիմի, թէքմիլ պիթիրմէմիշիմատըր . . ։ Գագանա տօսթատմ, սիզ նէ՞ իամ իյէ եօլճուլուգ իթմէքտէնիզ ։

—Եալը Մէթէյէ իամիյէ . . ։

—Նիզամընատա պիր բատըօրթուղումուզ վա՞ր մի՞ տըր ։

—Էվվէթ, վար տըր ։

—Ամանէ՞ մի տիր, եօղսա տօղրո՞ մու տուր . . .

—Բէք տօղրու տուր . . ։

—Նա՞սըլ էլէ կէչիրէպիլմինիզ ։

—Պէնիմ սիննիմտէ օլուպ, քեամիլէն պանա պէնդէմէքտէ պուլունան պիր եէկէնիմ իամինէ եատըլմըշտըր . . . Իչինտէ իչտի օլունմուշ օլան էշքեալ տա, Թըպգը պէնիմ էշքեալըմ կիպի տիր . . ։

—Բէք ալէա, —Համըրատա սիզի Թանըրըտը տէյի, ատա չիւրհ իթմէքտէ տէյի՞լմինիզ ։

—Խայր, ատա . . . —Տօպուզ սէնէտէն պէրու քիւրէքտէ պէքլէմէքտէ պուլունան պիր տաեմին, Թանըրլմազ աերէճէտէ պիր հալ ու հէյեճէթ քեոպ իթմէկ օլտճաղը Թատիի տիր . . ։

—Գու ճիւմիճ իւէ տախի, իհթիրատ խոխոպ էմրի պատիրէթի իւզրէ պուլունմազըդ էլղէմիյէթատէն տիր։ —Միւմքին օլատու պու մէրթէպէ ատ տիշտրը չըգըպ վէ ատ տատամ իւէ կէօրիւմէկլիսինիզ ։

—Զանէն հէյ տիշտրը չըգմազատ նիյեթինտէ յիմ։ Պէնիմ էն

եւ՛իլ պիրեր, իւլա իւքիշէր գաաէհ իչմէլիեիլ, — աէյի ճէվապ վիրաի Բօշ, էօյլէ պիր կիւլիւշ իւէ քի, պէնիմ գանըմ, աաէիա աա-մարլարըմնա գուրուամահա պաչա-մըլար։

«—Մէրգումուն գաաէհինէ նէ՞ աօլաուրաուն իաի . . . — աէաի Մարսիալ։

«—Հիչ, նէ՞ աօլաուրահաղըմ, պիր լիթրանըն անճաղ պիր բուաու օլարաղ, Ֆօրէ-Նուար էսկի քիչի աօլաուրաում իաի։

«—Մէրգումուն եալընըդ պահբլթ-մադ իչին, օլ գառար աօլաուրմադ-լըդ իւթիւա լիթմէդ իաի . . . , — սէն պուննու պիլմէեօրմուա իաին։

«—Մաաչալահ, բէք ալէա պիւ մէքաէ իաիմ։

«—Իմնի էօյլէ օլաուդաա, նիչ-չին պուննու պէօյլէ եարարն . . . ։

«Բօշ էլինի սուֆրա իւղէրինաէ պուննան պանդա պիւէթլէրինէ ուզաաարադ,

«—Պուննուն լ՛չինի մի պէօյլէ եար-ադմ, աէյի ճէվապ վիրաի մէրգումէ քէնաի էֆէնաիսինէ թէքլիֆսիզճէ պիր թապիր իւէ աէօյլէեէրէք, — աճայիպ, անլամահաբն մը նիչին եա-լէ եարարղմըն, նիչին եարաճաղբ-անբն իչին եարադմ քի, պու սէնին աօսթուն չու ալիբ եիւղ պին ֆբ-րանգբ պիր տահա կէրի իսթէեէ-մէսին աէյի, տիւնեեահա պունահան տա գօլայ աօլաշբլբբ պիր չէյ օլա-պիլիր մի . . . ։

«—Հադգբն վար տբր, — աէաի աօտադլարբ արասբնահան մէրգում եավաշճաճբդ սէօյլէեէրէք, էօյլէ եա, իշպու ալիբ՛ եիւղ պին ֆբ-րանգ, չիմնի պէնիմ օլաճադ տբր . . . ։

«—Եանի պիպիմ օլաճադ տբր, —տիմէք իսթէմէքահէ սին, էօյլէ աէյի՛լ մի, — աէաի Բօշ, — լաքին էկէր հադգբնը արահադահա լաղմ կէլահ, պիչիբք գբամբնքն պահա տիւչէճէկինահէ շիբհէ եօգ տուր։

«Մարսիալ պունա դարշբբդ ճէ-վապ վիրմէք իւղբէ իւքէն . . . — վիրէմէեէրինք լադբրտբբը քէաի։

«Զիւնքի պիչարէ Մ. Րէյմոն իւ-զէրինահ, պիր խաֆիֆ սինիր հա-րէքէթի կէօրիւլմէկէ պաչլադբ . . . — մէրգումուն կէօզ գարադլարբ օյնամադահա իաիրէր . . . վէ էլլէրի տահի գբմբլահանմադահա իաիրէր . . . »

53

«Բօշ իւէ Մարսիալ պիր պիրի եիւղինէ պադարբար։

«—Ահբմադահա՛ տբր . . . — աէ-տի բէբէլէեէրինք Մարսիալ, — տի-մէք տիր տահա էօյմէմիչ օլմադբ տբր . . . — վիրահկին իչկի մբգ-տարբ քինֆայէահ աէ՛յիլ իսիչ . . . ։

«—Մահաչալահ, էկէր էօյլէ պիր չէյ օլար իսէ . . . — աէաի Բօշ,— կինմի պիզիմ ալթը եիւղ պին ֆրանգ . . . ։

«—Կինմի՞ մի պիզիմ ալթը եիւղ պին ֆրանգ, —աէաի Մարսիալ պօղնուգ պիր սէս իւէ, —խա՞յր, ա՛լա . . . ։

«—Նէ՞ եարարբըն օլ վադբթ . . ։

«—Ոէն կէօրի՛ւրսիւն նէ եարա-ճաղբմ՛ . . . ։

«Մարսիալ պիրահն պիրէ պէ-նիմ պուլունաուդում բէնճէրէնին էօնիւնէ կէլսի։

«Բէրահեի աչբպ գարամադ իւ-չին իսթիմալ օլունան գայթանընբ չէքիպ չբդարաբ, թէքրարէն եէր-սէ սէրիւիպ եարթադահա օլան Մ. Րէյմոնուն եանընա կինմի, մէզ-քիւբ գայթանբ մէրգումուն պօյ-նունա աօլաուբ, վէ օլանճա գուվ-վէթիւյէ սբգբ սբգբ չէքմի . . . ։

«Մէրգումուն իւղէրինահ, պու սբգբշարբմա իւղէրինէ, չէահա աու-բէթահէ պիր հարէքէթի գուհուրի իւէ պէւինի աօղրուլմահաա, կէօզլէրինի աչաբ, վէ էօյլէ պիր մանէալը աու-բէթահէ քէնաի ճէյլահարբնըն եիւ-զինէ տիք տիք պահադբ քի, մէզ-քիւբ աէհչէթֆէւմա պահբշբ, էօմ-բիւմէ ունութմահաճաղբմ տբր . . . —Տօտադլարը տիմբէմէքահէ իաի-լէր, —պէտահէւլի պիչարէ պիր չէյ սէօյլէմէք, վէ յուֆքա ու ֆինայէթ բէճահբնահա պուլունմադ, վէ եա-խօտ իյնահա չաղբրմադաէդ խթէ-մէքահէ իաի. լաքին, պիհհահէ, գայթան քէնաի խբտամէթինին իճրա իթմէքահէ, վէ սօն նէֆէհի չբգ-մադահէ՛ իաի . . . —Մ. Րէյմոն պիր լուղէթ պիւէ սէօյլէեէմէմի, —ահ-լի շէիխ տիչտբր տուշահու, վէ պիւ-թիւն պիւթիւն պօղուլուսպ իչի պիթ-միշ օյունաու հօյահէ, թէքքարէն արդասբ իւղէրինէ սէվբիյահու։»

Գօբա, պու մէնզարէնին նագբբ իւղէրինէ, սէհչէթինահէն մօտօր քէսիլէբէք, Բիւէր Լանարինին լա-գբրտաբնբ գահի իչէահի։

—Սիզ պունու կէօզլէրինիզէ, պէօյլէճէ կէօրահինի՛զ մի, —տէ-տի մէրգումէ հիսահէթլէնէբէք, — վէ մէզգիւբ ճինայէթին մէնինէ չա-լըշմադ իչին, հիչ պիր չէյ եա՛բ-մադաբնըդ մը . . . —Հիչ տէ՛յիլ ի-սէ պաղբրըդ չաղբրըդ, ալէմին ի-չիահէբէք իսմահաէ եէթիչմէհինէ չալը՛չմադաբնըդ մը . . . էօյլէ պիր էօտահրիւլմէքահէ օյան պիչարէեի գուրթադմադ իչին, աթբըդ օաա-տան իչէբի կի՛րմէհինիդ մի . —ա՛հ, պու պիր խայինի՛ք տիր, պու պիր նամէբալի՛ք տիր . . . ։

—Էֆէնահ, նէվճիհան էֆէնահ, —տէ՛յի ճէվապ վիրահ Բիւէր Լանա-բի, —պէնաէէնիդին, քէնահմին օ-ղահաա պուլունմադաբնբ պէւի իթմէ-մէքլի՛ք պահադնահա, բէք լահբդուբ

ակպէպլէրիմ վար խոլ . . . ։

—Նէ՞ խոլ ակպէպլէրինիզ ։

—Էվվէլա , չուննու պիլմէլիսինիզ քի , էկէր Մարսիալ պէնի կէօրմիւշ օլսա խոլ , քէնոլ ճինայէթիննէ չէհոտէթ խոտճէք պիր ատէմ գէլմնասըն , պուլունմնասըն , էօյլէ պիր իթհամլիքէտէն գոլթմուլսուն նիյեէթի ու մնագոտմիլէ , հիչ շիւբհէլէր ճօղ սուր քի , պէնիմ հէյաքիմէ գալդըշաճագ խոլ , վէ կէօրինինճէ նէզարէտէն , պէնոտէն գիւնա մէրգումնէ մնալ քէնոլ պուլունուրդունսան , պէնիմ սոնկի Մ. Րէյմոնուն ճանընա սէրինիպ ճամմագլըղըմ իգիթիգա խոտճէքտի . . . —վէ պուննոսան սոա գաթիննաղար , պէնիմ մէրգումնէ գուրթարտըլմէքլիկիմ բէք չիւբհէլի պիր հոլոտէ խոլ . չիւնքի , մէրգում զաթէն էճէլ գոբուսունա ճազլաշմագսոա խոլ . . .

—վէ չուննու սոա տիւչիւնմէկլիսինիզ քի , պէն մէրգումնէ հիւքիւմէթէ խոտպէր վիրէմէտիքտէն պաշգա , ճինայէթիննէ տոխմ իշթիրաք իթմիշ տոճրաճագ խոտիմ , —չիւնքի , հէր պիր հալէ բոդմէն տոխմ . . . հալէսա Րօշ Պօնճոնէ տիւոտոտէ պուլունուրդունսան , մէրգումնէն պոշճէ քէօլէճէկլինի տոխմ պիլմէմ , մէրգումնէնին , վէ տոհա ոօղրուսու քէնոմ աշգ ու սէվոտիքէն խոսիմրը իչին , սէօիմի չէգարտումնոճարագ պիր քիւթ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլմէքտէ խոլ . . .

Պու լագըրտըլար իւզէրինէ , օրթալըղա պիր սուալուգ չէօքմուքտէն ոօնրա , Ժոան Բընօ մէրգումսան , եվինէ հէքճայէսինէ տէվամ իլէմէսինի թալապ կլլէտի ,

Բիէր եվինէ պիր սուրէթլի սոատէ տիլանէ իւզրէ տէվամէ պաշլատը ։

— Պիչարէ պիւիմնէն պիւիմնէն էօլտիւքտէն ոօնրա , —Րօշ ճատվաշճըգ սէօյլէճէրէք ։

«—Եիմնոմ տրմըգ , պու սոլը ճիւզ պիւն ֆրանգ պիզիմ տիր ՝ —լոքին , պու էօլիւճի՞ նէ ճաբատճաղըգ ։

«—Սիւպհա՛ն Ալլահ , նէ՞ ճաբատճաղըգ , գոլտըրըպ պիր եէրէ ատֆն ա ատֆ խոտճէկիպ , —տէյի ճէվոպ վիրտի Մարսիալ ։

«—Անըն էօյլէ օլմնաքընը պիլմէք դոլայ սըր , լոքին . մարթֆէլմ նասըլ ճաբըլատճաղընը պիլմէքտէ վէ դոլայ վիրմէքտէ տիր ։

«—Հավըրսա , քիմնէ Րէյմոնու թանընմագսա տէյիլ խոլ . . . վէ քիմնէտէ անը կէօրմիւշ տէյիլ տիր . . . քէզալըք , քիմսէ մէրգումնէն պէօյլէ կիզլիճէ պատնա կէվմէսինտէն խոպէրտար օլմամընշ սըր . —Տիմէք տիր քի , պիզ կէօթիւրիւպ մէրգումնէ , պաղչէնին պիր քէօշէսինտէ պուլունան էկիլ ճոպատն ճինրի աղաճը ալթընտա , վէ օթլար ճաբատպէտ օրթաոքընտա կէօմնիւկլիւմէտէ , քիմնէնինն խոպէրլի օլամնաճաղ սըր , վէ պուննոսանտա դոլայ պիր չէյ օլմնագ ։

«—Ֆիլմագը էօյլէ տիր . . . ։

«—Պիզ իգիմիզ , —տէտի Մարսիալ , —հէմնոն պիր սաաթ սիրմէքտինի պիր չուգուր գազսպիլմիզ . ֆագսթ , գազմա քիւրէֆ լազըմ սըր . . . ։

«—Պաղչէպան օտասընտա պէլ իլէ չոքա վար սըր . . . —տէտի Րօշ ։

«—Թամամ էօյլէ խոտ , հայտէ կիտէլիմ . . . ։

«—Պիր տագբաճըգ սապր ինմինիզ . . . էվվէլա չու հիսապլըմըզը սըրտաբընա գէճապլմնաս , անըտա պատէհու իճրա խոտիրիզ . . . ։

«Րօշ պունու սէօյլէտինի վագըմտա , մէրգումս պանգա քեսաղըմնը կէօսթէրտի . . . ։

«—Եիմնոտէն սէն քէնոմ սէհմինի ոլ պիլիր . . . —տէտի Մարսիալ ։

«—Պէն պանգա քեսաղըսը խոթէմէմ . . . ։

«—Եա նէ՞ խոթէրսին ։

«—Օնըսը սէնին մնաղաղանտա գալընըսոր , սէն պանա եիւզտէ ալթընտան ֆայտալին վէր . . . ։

«—Րէք ալէա . . . —Տիմէք տիր քի , սէնէվի ան սէքիզ պին ֆրանգ կէվրինի օլաճագ սըր . . . —Ուզաք մա , իչլէ չիմնիտէն պիր զէնկին օլտուն կիթտի , գըզճըղագ . . . ։

«—Տիմէք տիր քի պու պատատէ իթհիճագ իւզրէ պուլունմագտա ևըղ ։

«—Րեամիլէն ։

«—Էօյլէ խոտ վէր չիմնի սէն պանա պիր թահվիլ ։

«—Պանա էմնիյեէթիմին եօճմնասըր . . ։

«—Էմնիյեէթիմ վար սըր , ֆագսթ , ինսանլըգ սըր պու , քիմ պիլիր , քիմ սաղ գալըգ , վէ քիմ էօլէճէք տիր . . . —նասըլ քի պու տօսմնունտա էօյլէ սէօյլէմէքտէ խոտ էմնիս , բէք իյի սէօյլէնէպիլիմէքտէ տէյիլ խոտ . . ։

«Մարսիալ լագըրտըգը ուզախմնեեատգ , պիր բաչխա քեսաղտան , մէրգումէնին իսթէմիկի կիպի պիր սէնէտ եաղըգ , իսմզալատը վէ մէրգումէնէ վիրտի , վէ մէրգումէ տոխմ դոխթաեէգ , քէնոմ դօլսեմ ճէպինէ վազ իչմոտ ։

«Օլ վագըթ Մարսիալ պիր տօլապ աչտը , ալթը եիւզ պին ֆրանգը օրտեա գօյտու , տօլապը գոբատը , վէ անախթարընը չէգարէպ ալտը ։

«—Էհ , հայտէ կիտէլիմ չիմնի . . . —տէտի Րօշ Պօնճան ։

«Էֆէնտիմ իչէ պէպէմէ , եօլընըզ պիր իհանէթսինին եունաար պըրագտագ , տիկէր մնասմարը սէճոտիւքտէն ոօնրա , իհտամ օտասընը իթէրք իչէ , էվվէն տիշարը չգոբլար , վէ Էնկուվիլ գըճընը իհտասֆընտա վագը պաղչէնին էն գիճատէ սըդ ադաճլագը պիր մահէմմէհ կիհթիտիրը ։

«Գունտար կիհթիմէքտէրէր իչէն , պիրտէն պիրէ ֆիլբրիմէ պիր չէյ տօզգուս , —կէրէք մէրգումնոտն վէ կէրէք պէպէմէ օֆիտէնէ տոխը իհթիգամ իհթիմէքլիք արզուսու սահէչի , քէնտիլի չիտտէթի իչզրէ , գալմնամէ տէվիէնմէկէ պաշլատը . վէ ֆուտսոհնտա , պէնիմ մէրգըճը արզուվէ նէյէհնամէկէ պաշլատը . վէ էօյլէ պիր վագըհտա , էօյլէ պիր էօլմնունէն եունաար կիտիպ տուրմագլագ , աղ պիր ճէսարէթի իլէ օլտուր չէյ տէյիլ տիր . . . ։

«Մէրգումնէն լէհճէսի տիմ տիեահ օլմնուշ խոտ . . . գան տօլմնուշ

օլուպ վէ աչբդ պուլունան կէօզլէ-
րի, զանն խոէրսին քի, եւզիւմտէն
էօդաբը ալ-ալ պազմագտա լ-
ալիլէր։

«Էվվլի սէթթախինին սօլ ճէպինէ
սօղտում, չիզտանքնը չէզ պատքա,
վէ իչինտէն, Մարսխալին խզզալա-
եքպատա, իւլ կէօրնի չատ թէէտիյեհ
իթմէք իւզէ, մէրդումա վիրմիշ
օլտուղու ալթը եւուղ պին ֆլանգ-
լըզ սէնէտի չէքիզ ալաքա, վէ չիզ-
տանը թէքրարէն ճէպինէ գօյտում,
վէ եվինէ կիրտիկիմ քէնճէրէտէն
տիշտրը չէգ-քա, բանճուքու եվ-
թիպ գալտաքա, վէ թէքրարէն
կիտիպ էվվլքի եէրինտէ, եռանի
ագաճլարըն ալթքնտա պիւղիւլէրէք
օթուրտում, վէ պէքրէմէտ պտու-
լունտում...

«Վուգու պուլմուչ օլան խբրաբզ-
լըղըն վէ գոթիկկին, տէվլի գա-
վիսի տրթքդ եէտմտէ պուլուն-
մագտա խոն, չիւնքի մէզքիր քեա-
ղըաք, պիզգոթ Մարսխալ քէնտի-
սի եաղմըշ խոն...— տիմէք տիր
քի, մէրդումա քէնչէմէ կէչիրմիշ
խոհմ։

«Հէրնէ գատար, արատան ան-
ճաղ պիր սատթ գատար վագքթ
կէչտի խէ տէ, պանտա հէյդիթա-
միշ սուբէթտէ ուզուն կէօրիւնմէք-
տէ խոն. պիրտէ Բօզ լիւ Մարսխալ
քէնտի իշլէրինին եատբ պիթիրմիշ օ-
լարագ, կէրի տէօնիւպ կէլտիլէր,

«Թէքրարէն քէնճիրէնին էօնիւնէ
կիթտիհ,

«Կէօրիւնիւչէ նէզարէն, մէրդու-
մուն իւքի ճանլիլէր, աչուրի մէրմէ-
պէ եօրուլմուչ խոլէր, — եւուզլէ-
րինտէն կէօզլէրինտէն թէրլէր ագ-
մագտա, վէ իւտքլէրի պաշլարը
թօրրագլատա պէօլէնմիչ պուլուն-
մագտա խոն։

«—Ադթքդ պէն պուտտան զիեա-
տէ չալըշմամ... — տէտի Բօզ
պիր սէտիր իւզէրինէ տուշիպ եա-
եըլատագ։

«—Պէն տախի բէք եօրուլտում..
—տէյի ճէվապ վիրտի Մարսխալ,
—լաքին, իչին չօղունու տա պի-
թիրմիշիզ տիր։

«—Սուսուզլուգտան եանըեօ-
րում։

«—Պէն տախի էօյլէ.— Հայտէ
պիրագ պօղագըմըզը բուտթալըմ...։

«Պիր չիչէ Եամբանեա աչըլըար,
վէ ճէնագէնին եանը պաշընտա գա-
տէհլէրի տօղտուրտագ իչտիլէր։

«—Եիմուի,—տէտի Մարսխալ,—
չիմուի լաղըմ կիչէն չէյ, պէնիմ
միւթէվէֆա տօսթումու, կէօթիւ-
րիպ քէնտի ոն եամթաղընտա եա-
թըրմագ տըր...։

«—Մէրդումու տիճ իթմէզտէն
էվվէլ, տէտի Բօզ, — վիրտիկի տէ-
նէտի ճէպինտէն չէգ-րըգ ալմալը
սըն...։

«—Իյի տէօյլէտինիզ...—մէր-
գում անը չիզտանքնտա գօյտու ի-
տի, էօյլէ տէյի՞մի,

«—Զանն խոէրիմ քի, էվվէթ...։

«Մէրդումիլը պու խուտտա իւզէ-
րինէ տէօյլէշմէկէ պաշլատի պաշլա-
մագ, գալպինտէ տէհշէթլու տու-
րըթտէ պիր տիթրէմէքլիք հասըլ
օլտու...— չիմուի Մարսխալ մէզ-
քիր սէնէտի պուլանտաըղընտա,
ոաճապա նէ՞ տէօյլէնէճէք տիր, իշ-
թէ, իշթէ արատնգատա տըր, տէյի
տիւշիւնմէկէ պաշլատը՞մ...— պիր-
տէ մէրդումուն տիւշտրը հէյդիթի,
տէ հշէթի վէ էնտիշէ օլմուեա պաշ-
լամտաքնը կէօրտիւմ...։

«Մարսխալ, պիր սատթ էվվէլճէ,
թէզպգը պէնիմ եաթաըղըմ կիտի,
էօլիւնիւն ճէպինէ էվինի սօգտու,
չիզտանքնը չէգ-պատը, վէ քէնտի
ճէպինէ տթտը, շու ատթխտէքի սու-

րէթտէ սէօյլէեէրէք,

«—Էվվէլա, չուննու կէօթիւրիւպ
տէֆն իտէվիմ պիթիրէվիմտէ, պա-
տէհու սէնէտի եագտար մահվ իտէ-
րիմ.... պէն պուննու ումուզտա
ալըրքմ... սէն տէ սեագպարքնտան
թուխ տա կէօթիւրէվիմ...։

«Էօյլէճէ եաթաըլար, չէօյլէ քի,
ճէնագէնի գալտքտարագ, էվտէն տի-
շարը չէգ-պըլար, վէ էվվէլինտէն
չուգուր գալտքդ ըլտը, վէ պէնիմ
տէ պիլտիկիմ ահվալ կէօթիւրտու-
լեր...։

«Պէն տէ, սէս չէգ-մատքն լիչին,
սեագպարքմտան գունտուրտալտքը
չէգ-պատքմ, վէ գուժլար իւզէրինտէ
եիւրիւեէրէք, արգալարքնտան կիթ-
տիմ. — պէօյլէ եաթմագլըղմ, էմ-
րի պատիրէթթէ գալ-ըղը տէյիլ իտի,
չիւնքի, աղաճլար օլ գատար սըգ-
լըգ, վէ եաբրագլարը տա օլ մէր-
թէպէ չօգ խոլէր քի, օրթալըգա,
կէօղ կէօգիւ կէօրմէզ տուրէթտէ
պիր գարանլըգ հիւքմ իթմէքտէ
իտի։

«Մէրդուման սահիպ ճինայէթ-
լեր, իթթիլաք եագտան ինճիրինին
ալթքնտա տուրու վիրտիլէր։

«Պէն տէ քէնտիլէրտէն, անճագ
ան տատմ գատար եիրագտա խոհմ,

«Կէրչի հիչ պիր շէյ կէօրմէմ-
մէքտէ խոհմ խէտտէ, իթտիքլէրի
գէքտա գէքտա լագըրտըլտըր իշիթ-
մէքտէ խոհմ։

«Գուլաղընտա սաղը պիր կիւրիւլ-
տիւ սէտի կէլտի... —անլատքմ
քի, էօլիւեիւ, էվվէլինտէն աչ-
մըշ օլտուգլարը չուգուրա եու-
վարտաեքպ պըրագմալարքնըն սէտի
խոն...։

«Պաննտան ոնըրա իգթիգա խոէն
շէյ, չուգուրտան չէգ-մըշ օլան թօբ-
րագլար իլէ, եիրնէ չուգուրու տօլ-
տուրարագ, էօլիւնիւն իւզէրինի գա-

հիւթմէթի օլմալը՛ սբը, չաեանը մէ-
լա՛դ սբը . . .։

«—Ա՛տամ սէնտէ, պունտա մէ-
լադ խաճէթ ընէ՛ վար սբը, ազի-
զիմ, —հէլէ պիր քէրըճ չու կիւնէշ
կիսի աշիքեար վէ սահիհ սիր քի,
մէզքիւր քեաղըտ չալընըպտա, պի-
րինին էլինէ կէչմիշ սէյիլ սիր...։

«—Ւ՛չ ալէա, էօյլէ օլսուղու-
նու պէն տախի պիլիեօրում, լա-
քին, նէ՛րէյէ կիմսի, նէ՛ օլսա,
զիրա, սէն սէ պէնիմ կիսի կէօզ-
լէրին լէյլ կէօրմիւն քի, Բէյճին
մէզքիւր սէնէմի, քէնտի չիզտանը
իչինէ զօյսա խոր . . .։

«—Վագսա էօյլէ սիր, լաքին,
պէսպէյիլ, պիզ էօյլէ կէօրմիւշ վէ
էօյլէ զանն իմմիշիզ սիր . . . տա-
մէք սիր քի, եանընըշ կէօրմիւշիւզ
սիր . . . — Հիշ շիքհէյէր եօզ
տուր քի, մէրգում անը ճէպինէ
զօյմիւշ օլսուղունատն, պիրիւքտէ
սէճին խոյմիշ օլմալը սբը։

«—Իւճիւ էօյլէ օլսուգսա, վար-
սըն գալըն . . . —քի՛մ կիսիոպ սէ
անը օլսատա արաեռճագ վէ պու-
լաճագ սբը. սօղրուսու արթըգ
պէն կիւսիոպ սէ, եէնիսէն պօշ եէր-
սէ եօրուլարագ, էօլիւեիւ սիշարը
չըգարամում . . .

«Պէնճէ տախի էօյլէ սիր, պօշ
շէյ սիր . . .

«Պունուն իւզէրինէ, պէն մէզ-
քիւր քէօշկիւ իմէրք պիրլէ սիշարը
չըգսըմ, լաքին, էօյլէ կիրտիկիմ
վագքիտա եարըքըմ կիսի սիմա-
րա թըրմանմաճըգ, լակ սիշարը
սիւզճէ զարուսան չըգսըմ. անին-
սէ քէնտի օտամա կիմիտիմ, վէ
մէզքիւր քեաղըտը, քէմալի սիդ-
գահ իւզրէ, սէիմրիմին եագտսը
իլէ աստարը արատընա վազ իսոպ
սիքտիմ . . . մահէլլի մէզգուրատան
անը պուլուպ սա չըգարմագըգ,
քիմսէյնին ագլընա ֆիքրինէ կէլիր
շէյ սէյիլ իտի . . .

«Ճէրատը կիւնիւ, եէնի պիր
հըրըք իտամա ֆիքրիմի իտիյա էյ-
լէտի։

«Մարտիալ Թարաֆընտան, քէն-
տի պէօլէմէտի Բօզա վիրիլմիշ օլան
իչ եիւզ պին ֆրանգըզ սէնէտինն,
մէրդումէնին տախի մէզքիւր ճինա-
յէթատ մէտհալի պուլունմատընա,
ալէհտարսա այնի իտարիյատ ես-
զըմիզ օլմադը ճիհէթիլէ, աշիքեար
սուբհատ սէհալէթի իտէճէկինի
սոն չունտուկիւմունէն . . . անը սա-
խի էլտէ իմմէքլիկի գուրտում . . .

«Մ էզքիւր սէնէտատ ճանլը օլ-
սուղունա, Թաստիխիյլէ, Բօզ
Պօնչան պէնատէն գօրգարագ, սբ-
թըգ պէնիմ միւրատըմ հաւսալինէ
մուվաֆագոմա մէճպուր օլսաճա-
գընա քէնտիճէ իդնա օլսում։

«Տիմարատան աշարագ, խըրտըզ-
ճասընա, մէրգումէնին օտասընա
կիրտիմ. . . —Պէնի պասըպ Թուի-
տուլար, մու հաքէմէ իմմիշլէր, վէ
օն սէնէ քիւրէքտէ գալմագըգը-
մա, հիւքմ ու իլահ իյլէտիլէր . . ։

«Ինչիճէ շիմդի սիզ տախի, պէնիմ
գատար հէր շէյէ վագքի օլսու-
նուզ . . . ։»

Պունուն իւզէրինէ Իմէր Լանտրի
սիւքիւրի իմտի, վէ հէնուզ զա-
յիֆ օլմասընատան նաշի, ատնընատա
հասըլ օլան ճիւզիճէ Թէյի սիլի
վիրտի։

—Նա՛սըլ օլսուգսա,—սէյի սիւ-
ալ իմտի Ժան Բընօ, —սօղուզ
սէնէտէն պէրու քիմսէճէ պիր շէյ
սէօյլէմէքսիզին, վէ հէր կիւն կիմ-
սիքճէ քին ու զարարզընըզը սբ-
թըրմագտա պուլունան մէրդուման
խայրինէրի հիւքիւմէթէ խագէր
վիրմէքսիզին, չիւնքի սիզին բրան-
կառա կիմմէքլիկինիզտէ ճըլսըբն
իշլէմէքսիզէ ճիւնայէթի եիւզիւնտէն
նէչէթի իմմիշ սիր, պէօյլէ ատար
խոխպ պէքլէմիշլինիզ սիր։

—Լակէր լաղըմ կէլսէ իտի, պուն-
տա՛ նատա զիեատէ ատար խոխպ,
պէքլէճէճէք իտիմ . . . —սէտի
Բիեր Լանտրի, —եադընըզ պիր
ախզը ինիթգատնան էլիմէ պիր շէյ
կէչմէճէճկինի պիլտիկիմտէն, չօգ
տօլանպագը վէ նիհայէթսիզ իճա-
պէրլէր տինճլէնմէպ դուրմա՛զ ի-
տիմ . . . Պիր Թարաֆտան Բօզ
Պօնչան ատէյհինտէ պիր էսքերնէճ-
լէթի հիսս իլլէտիկիմ հագատ, տի-
կէր Թարաֆտան տախի, տայիմա
մէրգումէնի էլտէ իմմէքլիք ար-
զուսինտ պուլունմագտա իտիմ . . .
—Պիր սէվճէթի ու իլգագլէ նայինի-
եէմի, կիճճէ կիւնտուզ խէճալա-
մագտա իտիմ . . . —պիր կիւն մուխ-
լագա զէնկին օլագ, Բօզա մալիք
պուլունմագ, վէ Մարտիալը բայի-
մալ իմմէք սէվտա վէ մագսէտին-
տէ պուլունմագտա իտիմ . . . ։

—Էյ, չիմդի պու տիւշիւնտիւք-
լէրինին քեաֆֆէսինին տախի միւմ-
քին օլմասընա խագտախ օլմագտա՞-
մը՞ըզ . . . ։

—Էվվէթ, եաշաշ եաշաշ իս-
քատխ օլմաեա պաշլամագտաեըմ...
—Թուխմագըզըդա մէճպուր պու-
լունատուդում Թարիգլէրը պանա գօր-
գու վիրմէքտէ սիրլէրը . . . —պիր
Թօբրագ գատը, տէմիր պիր գատ
իլէ վուրուշատուրմագըզդա պէնգէ-
մէքտէ սիր, սիմէքտէսինիզ . . .
սիմէք սիր քի, զալիպ կէլէէիմ
տէր իլքէն, մանղուպ օլաճաղըմ
սբը . . . խարատակտէթի ու բէրկ-
չանիտէ գարար գըլաճաղըմ սբը։

—Իմդի, նասըլքի սիզէ սէօյլէ-
սիմ, սիզ պէնիմ տէտիկիմ կիսի
եաբաշղընըզտա, —սէտի Ժան Բը-
նօ. —սիզին եէրինիզէ, պիզ սիզին

եաբաճաղընըզը, հէմ բէք ալէա
եաբաբըզ, վէ հէմտէ սիզին պա-
սիլ խէյֆ ու հիւսուքընը օլաճագ
օլան էօյլէ պիր միւտաթէքտէն,
խոթիֆատէ իմմիշ պուլունաճագ-
սընըզ . . . ։

54

Բիեր Լանտրի չէնտա սանխյեէ սիւ-
քիւթի խոխպ սիւչիւնտու քաէն սան-
լա,

—Ֆիլհագը պու լագբարթըր վէ
պու վաղըէր չօգ կիւզէլ վէ չօգ
միւագիմէթ չէյլէր սիրլէր, լաքին
էօյլէ պիր տաֆտա միւագիշէրէթ
խոխպէք իչին. Մարտիալըն խոգա-
լամըզ օլտուղու ալիթ եիւզ պին
ֆրանգըզ մագտուգունն, եէտինիզ-
տէ պուլունմատընը էլգէմիյեէթէն
սիր։

—Էլպէթթէ, չիւնքի, մէզքիւր
մագտուգ եէտինիզտէ պուլունմա-
սընըճա, հիշ պիր շէյ եաբատմա-
եընըզ . . . —սէյի ճէվապ վիրտի
Ժան Բընօ։

—Տիմէք սիր քի, օլ էլգէմիյ-
եէթէ մէճպուր մէզքիւր մագտուգու
պէնատէն տախընը ատմագ խոխպէք-
սէսինիզ, էօյլէ՞ մի։

—Հայ հա՛յ, էօյլէ սիր։

—Նէ՞ վիրիսինիզ մէզքիւր մագ-
սուդա գարշընըզ։

—Սիզ նէ՞ խոխպսինիզ, սէօյլէ-
եինիզ. —սէյի ճէվապ վիրտի
Ժան Բընօ, —եախօտ տահա գօս-
տասը, դա՞շ զրշ. վիրիր իսէք անը
պիզե Թէրք խոսէրսինիզ։

—Սիզին էլինիզե նէ մէպղաղ կէ-
չէր իսէ, նըսաֆընը պանա վիրինիզ...։

—Պիզիմ էլիմիզե ճնատան, հիշ
պիր բարա կէչմէճէճէք սիր . . ։

—Նէ՞ տիմէք սիր օ . . . —մէ-
կէրչի մէզքիւր մագտուգտան պիր
ֆօյիսէ չըգարմագըզ նիյճէթինատ

տէյլ՚ըմիսինիզ ։

—Գիզիմ նիյեէթ ու մագսէտիմիզ , մէզքիւր քեաղըտը , տէյլ պիր մէնֆաաթ հուսուլի , լայ պիր ախզը ինթիգամ իճրատը իչին էլիմիդէ պիր ալէթ իտէրէք զուլլանմադըզ տըր . — Մարսիալտան հէր նէքի զօբտըրը խոէք , իչինտէն պիր ագճէ պիւէ ալմադըզըն , էօնիւնէ գըյմըզլարը Րէչմինտէն միրատ խօրունա թէրք ու թէպիմ իտէճէկիզ տիր . . . ։

—Գու ճիւմիե իլէ տախի , պէնիմ կէչինմէմ իչին , պանատա պիր չէյ վիրմէքսիզինիզ իչմէքտէ տիր . . . —ոէտո Բիէր Լանարի բէբէյէերէք ։

Լադըրտըեր Գօրա ալաը ։

—Հայտէ սիզէ եվկիրմի պին ֆրանգ վիրէյիմ , այտա պէշ եվուզ ֆրանգ պիր կէլիր սահիպի օլուռնուզ . . . —ոէտո մէրգումէ ։

—Մէպլաղը մէզգուրու պանա նէ՞ վագըթ թէէտիյէ իչմէք իստէբմինիզ ։

—Ճիմի , գու տագըգատա ։

Գօրա պիր իչարէթ եառըը ։

Ժան Րընօ քէնտի ճէպինտէն պիր թէսթէ պանգա պիրէթի չըգարտը , վէ իչինտէն եվկիրմի թանէմինի ատըրըպ տայտը ։

Բիէր Լանարի , հարիֆտէն մուսթաֆին պիր արգու վէ պիր թամամա իւզրէ մէզքիւր զիյգըյմէթի քեաղըտըլարա պագմադըտա , վէ չըգմադըտա օլան սէվէրէք , մէրգումէնէն գուլաղլարընա , բէք սէֆասալոզ ատըրէթէ վուրմադըտա խոր ։

—Սիզէ էճնիյէէթի քեամիլէմ վարտըր , —ոէտո մէրգում պիրտէն պիրէ , —պէն ոէ սիզէ , միւրաա իթմինիզինիզ մագսատու թէրք ու թէպիմ իտէրիմ . . ։

—Ցիմէք տիր քի , պէյնիմիզէ հուսուլի լաղըմ կէլէն իթթիֆագ հասըլ օլուպ պիթմիշտիր ։

Գունուն իւզէրինէ , Րօզ Գոնչանըն մաչուգու ատապկը , Հանրի Բիէր Լանարի , ճէպինտէն գայէթլէ եաղըը քիրլի պիր քիւհնէ չիզոան չըգարատագ աչտը , վէ կէօղէրինտէն պէրինտէն , վագըթլար կէչէրէք սարարմըշ պիր գարֆ չէքտի ։

Մէզքիւր ալմէք եիւզ պիրն ֆըրանգըզ մագսատա սէնէտի , մէզքիւր զարֆըն իչինտէ մահֆուզ պուլունմադըտէ օլուպ , վէ հէր նէ գադար էսկիմիշ էօրտէլէնմիշ խոր խէտէ , պու ճիւմիե իլէ տախի , քեամիլէն վէ բէք լահըգըմա օղունապիլմէքտէ խոր ։

Գօրա մէզքիւր քեաղըտա ալադրադ , պանգա պիրէթլէրինի Բիէրէ վիրմէքտէ օլան Ժան Բըճօճա ուզադթը ։

Գօրա մէզքիւր քեաղըտա պագտըդտան սօնրա ,

—Իչթէ՛ իճրա խոխէն ճինայէթի՛ն խոպագը . . . չիմտի էլղէմ օլան չէյ , էօլտուրուլէն գէվալըընէն էվկաբնը ատաեըզ պուլմագ տըր . . ։

—Անը տա պուլտուրուզ . . . չիմտի , սիզ պանա պագընըզ , Բիէր , —ոէտո Ժան Րընօ . . . —էլինտէ սիեահ գապը պիր ուֆագ ճէպ թէֆթէրինէ պիր ոէ կիւմիւշ սարըը գուըշուն գալէմ հազըրլատադրադ , —պանա պիր դաշ ֆագլամալըմնըզըր վիրմէլիսինիզ , վէ պէն ոէ շուբատա իչար հէզիրլէմէմ . . ։

—Նէ՞ տիր իսթէոիկինիզ մալըմնը . . ։

—Նագէ ու պէեան իչէոիկինիզ աէհչէթամիզ ֆատհա , նէ՞ վագըթ վուգու պուլմուշտուր . . ։

— 1844 սէնէմինատէ , մէզքիւր մագ-

պուզ քեաղըտընըն իւզէրինտէ պուլունան թարիխատ . . ։

—1844 սէնէմինատէ , մայիս 20ատէ , էօյլէ՞ մի ։

—Էվվէթ . . ։

—Գօշտուգլարը ատամընն իամի նէ՞ իտի ։

—Րէյմոն . . ։

—Մաթլէօմ՞ ։

—Լօրան . —Գունդարընն քեաֆֆէմ տախի , մագ պուզունն իւզէրինտէ մէվճուտ կէօրիւմէք տէր . . ։

—Էվլատընըն իամի՞ նէ տիր ։

—Ամման . . ։

—Զանն իտէրիմ քի , մէրգում Գաթինէօղտա պիր մէքթէպտէ պուլունմադատա իտի ։

—Էվվէթ , վէ մէքթէպլի մէգպուրուն տահիպինին իամի տէ Գէնինթան իտի . . ։

Ժան Րընօ պուննարը եազտը , ոէ Գաատհու եինէ իշարա տէվամ լյէտի ։

—Էնկուվիլ քէօշկու հալէա մէվճո՞ւտ մու տուր ։

—Էվվէթ . . . —Գու տագահ կէլիր կէլմէզ , ննը թահգըգ լյէտիմ . . . —Օլ էօրկունդուգտան վէ ազլըգտան տուշտուկինիմ վագըթտա , տօպրու օրտան կէլմէքտէ իտիմ ։

—Իչինտէ տատամ վա՞ր մը տըր ։

—Խայր , պօշտուր ։

—Հալէա Մարսիալը՞ն թէատրու ֆունտա մը տըր ։

—Անը պիլմէմ . . ։

Լադըրտըեր Գօրա ալաը ։

—Մէզքիւր խանէ , —ոէտո մէրգումէ , —իհթիմալ տիր քի , Մ. Ժանիյէլին եանընտա պուլունտուղունուզտա աէօհպէթի կէչմիշ օլան քէօշք օլմալը տըր . . ։

—Հագըգաթէն էօյլէ օլտա կէբէք տիր , —ոէ՛յ ճէվապ վիրտի Ժան Րընօ , —էվվէթ , բէք ապլէ եագբն տըր . . .

—Տիմէք տիր քի , մէզքիւրը խանէ տաթըըգ տըր . . . —Գունու պիր իյի թահգըգ իթթիֆաքինա պագ տըրըգ . . . —Լաքին , հէնուզ պէնտէյիզ , Բիէր Լանարի իչէ օլան իշիմի , իմէքլի պիթիրմէմիշիմտիր . . . Պագանտա տօսթում , սիզ նէ՞ իտի իչէ օլճուլուգ իթթիֆաքինիզ ։

—Եագլ Մէթէյէ իտմիյէ . . ։

—Նիզամընտա պիր բատըօրթու նուզ վա՞ր մը տըր ։

—Էվվէթ , վար տըր ։

—Ամանի՞ մի տիր , եօղտա տօզ ըո՞ւ մու տուր . . .

—Բէք տօղրու տուր . . ։

—Նա՞սըլ էլէ կէչիրէպիլմինիզ ։

—Պէնիմ սիննիմտէ օլուպ , քեամիլէն պանա պէնզէմէքտէ պուլունան պիր եէկէնիմ իտմինէ եատըրմըշտըր . . . իչինտէ իշար օլունմուշ օլան էշքեալ տա , թըպգը պէնիմ էշքեալըմ կիպի տիր . . ։

—Բէք ալէա , —Համըրտա սիզի թանըըրտար տէյի. ապա չիւրէհ իթմէքտէ տէյլ՚ըմիսինիզ ։

—Խայր , ապա . . . —Տօպուզ սէնէտէն պէրու քիր բէքտէ պէքլէմէքտէ պուլունան պիր ատէմին , թանըըմազ աէրէճէտէ պիր հալ ու հէրէքէթ քեաղ իթմիշ օլաճաղը թատիի տիր . . ։

—Գու ճիւմլէ իլէ տախի , իհհիրտազ իտիպ էմնի պատիրէթի իւզրէ պուլունմադըգ էլղէմիյէթատէն տիր։ —Միւմքին օլատուրու մէրթէպէ ազ տիշտրը չըգըպ վէ ազ ատամ իլէ կէօրիւլմէյիսինիզ ։

—Զաթէն հիչ տիշտրը չըգմադագ նիյեէթինատէյիմ։ Պէնիմ էն

զինուած արդու իթաւիկիմ չէյ, պիր քէրրէ պիր լահաթ հալէ մնալիք օլմադըղըմարը։

—Աշաղըտա քիմսէ գալմասըդ-ատան ուշրա թաւամա ինամէլիսինիզ, վէ սիզէ եէնի պիր թալիմնաթ վը-ըրինէհէք գաւսալ, բէք ազ ատֆա տիշարը չըգմալըսընըզ։

—Բէք ալէա . . ։

—Իհթիմալ տիր քի, եարըն սի-զին իլէ կէօրիւշմէքլիկիմիզ իհթիմա իտէճէք տիր . —Հիւնի իհթիմատ կէլիր սիզի գուրտարամ։

—Հէր նէ վազըմ մուրատա իտէր իսէնիզ, պէնատէնիզ գուրտարաճաղըմ։

—Իմտի, եարըն կէօրիւշուրուզ...

—Բէք ալէա , էֆէնտիլէր . . ։

Գօրա իլէ Ժան Րընօ լօգանթաճը թէրք իլէ, կիտիպ քէնարէրըն պէք-լէմէքտէ գուրտնան արապաճա պինալիլէր։

—Մաամուազէլ , պէնատէնիզի պիրլիքտէ Ֆրանսաճա կէմիրտիկի-նիզ իչին իչի եարաքընըզ . . . —տէ-սի Ժան Րընօ Գօրաճա . —Զանն իտէրիմ քի , պէնատէնիզինն հիմմէ-թի մուհթաճամ օլարագ , օլ խէեաւ-լաթընընըզ ախշը ինթիզամ մուա-տէսի , բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ վիճուտէ կէլէպիլիճէք տիր ։

—Պէն տէ էօյլէ ինանմադըմ-եըմ , —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօ-նէլ Վաբթըն (Գօրա), —լաքին, սի-զէ պիր իչճամ վարըը , շու ֆիք-րիմի ըահաթընըզ իհթիմքտէ օլան մէրդուտան պէնի դուրթարմազ կ-չինն , տէրքեար օլան էօրաըլար հազդընատա կյզահաթ վէ մնալուա-թա հիմմէթ խահնիզ . . . սիզ պու աատամը , պու քիւրէքտէն գաւ-թուրմուշ օլան ատամը , նէ՞րէքտէն թանըմազատաընըզ։ Մէրդուման ա-յիտ պուլունան պու գատար չէյ-լէրի , նէտէ՞ն վէ նա՞սըլ պիլմէք-տէօնիզ . . ։

—Եիմտի սիզ չուտու խապէր վի-րինիզ քի , պու կէչէն տէօնէն իշ-լէրին , քէնարի նիյէթի վէ թէչէպ-պիւսատիքընըզ հազդընատա մի-ֆիտա օլաճազդարընա խաքիաթ օլմազդա-մըրընըզ , — տէյի պուտ իհթի Ժան Րընօ ։

—Եիւբհէնիզ . . ։

—Թաւթաուզում թաթիզ հազ-արընատա պիր չէյբհէնիզ վա՞ր մը տըր . . ։

—Գուշտու պուտինինիզի պիրէ ճա-յիզ կէօրմէք իսթէմէմ . . ։

—Իմտի , էկէր պէնի տէվէր իսէ-նիզ , օլ պատատէ պանա պիր չէյ պուտ իհթիմէնինիզ . . . հիչ տէյիլ իսէ չիմտի քի հալ սօրմաճաընըզ . . . —Սիզէ տահի , Բիւերէ տէօյլէտիկիմ կիպի թէքէրրիւր իտէրէք տէօյլէ-լիմ քի , —Գէնչ գահա սէյէ գէլ-գինչ չէյլէր տե վար տըր ։

—Գէլքի օղլու , օլ խային Մար-սիալըն գէզմընը ալաճագ օլան Լաս-նէյ գօնթէսի հազդընատա օլմալը տըր , էօյլէ՞ մի , —տէյի պաղըրտը Գօրա ։

Ժան Րընօ , պու լագըրտը իւղէ-րինէ , Գօրանըն եիւզիւնէ , չէօյլէ պիր պուտ վէ մէրագ Թարզըյա պագտը ։

—Գու շիւբհէյէ նա՞սըլ օլուպ տա գահիպ օլմագ տասըընըզ , —տէ-տի մէրդուման է ։

—Մ. Ժանիլլին եանընատա պու-լունատուդումուզ վագըթտա , մէր-դուման գօնթէսատանըն խամինին վի-րիլմէսինի իչինթահինիզատէ , իւղէ-րինիզատէ հասըլ օլան պիր թէաճ-ճիւպ էէրինի կէօրէրէք գահիպ օլատուտ . . ։

—Եա՛, օրալարընա գատար ֆարգ ու ֆէհմինէ վարմըչմըսընըզ տըր , էօյլէ՞ մի . . . —Իմտի , էօյլէ օլ-

ատագտա , պէնատէնիզատէ իպրար ի-տէրիմ քի , զանընընըզդա եանըլմա-մըշընըզ տըր . . . —Մատամ տը Լանոլէ տայիր չօգ շէյլէր պիլ-մէքտէյիմ պէնատէնիզ . . . —մէր-դուման քիմ օլատուգնա զաթը-նըզդա զաթէն խապէր վիրէճէկիմ տիր , չիւնքի , մէրդուման հազդընատա թէքմիլ սուբէյատ քէսպի մնալու-մնի իհթիմէքլիկէ , հէմ պօրճլուսու-նուզ , վէ հէմտէ հազդընըզ վար տըր , դիրա , մէրդուման , Մարսիալ ֆամիլեասըլա խըսուսիյէդ բէյտա իլյէմէն , քէնարտէն տահի ախշը ինթիզամա , սիզէ հազդ ու սալա-հիյէթի վիրմէքտէ տիր . . . —Գա-գահ , հէնուզ իֆատէճէ պաշա-մնազտան էվվէլ , էկէր միւսատաճ պուճուրտաանըզ , զաթընըզդա պիր բէճամ վար տըր . . . ։

—Գանա պիր բէճանը՞զ մը վար տըր ։

—Էվվէհ , մնատմօազէլ . . . բէք ահլազանէ . . . վէ էղճան ու տիլ...։

—Նէ՞ խիւշ պագալըմ ։

—Նէրէյ չախսընըզդա վէ կէրէք նիյէթի ու մագսատինիզէ այիտ խուսուսիյատա , պէնատէնիզին սըրագ ու սատագաթը հազդընատա , էմ-նիյէթի քիամիլէնինիզ տէրքեար տըր , էօյլէ տէյի՞լ մի ։

Գօրա կէրմիյէճէհ իւղրէ Ժան Րը-նօնուն էլինի ԹուԹուգ , վէ իլգա-րը մուհապէթլէ պաղըրարագ ,

—Էվվէհ , էվվէհ , հազդընըզ վար տըր , օլ պատատէ ա՛նլա շիւբ-հէ ճայիզ տէյիլ տիր . —պէն սի-զին ալէյհինիզատէ , զէրրէճէ շիւբ-հէհէ զահիպ օլմամըշըմ տըր . — Սիզին հազդընըզդատա , Թա իւք տա-գըզատան դալպիմտէ հիսս իլէտի-կիմ էէրի էճհիյէհէ , կիպրիւքճէ իզմիհատա պուլմուշ տուր . վէ պաշ-գա տիւրլիւտէ օլատագ իտի , չիւն-քի , Թարաֆընըզդան բէյտէրըէյ զուհուրա կէլէն խապէթի վէ սա-ատագտիքը աղիմէ տէյիշէրին տա-յիտա մէզքուր հիսսիյատընըզը Թէէ-քըտա վէ Թատահիդ իլլէմիշէր տիր ։

—Գու տէօյլէտիքէրինիզատէն տօ-լայը, Թէշէքքիւրլէր իտէրիմ, մնատ-մօազէլ . . . —տէյի ճէվապ վիր-տի Ժան Րընօ . —վազտա , էօմ-րիւմ օլատուգճա , իլգարը Թէշէք-քիւր վէ ուզուտիյէթիմէ տէվամ իտէճէկիմ տիր , լաքին , պու ճիւմ-լէ իլէ տախի, քէտմիլէն էտաքնատա աճգիմ տէրքեար օլաճաղընատան , տայիտա տա պօրճլու գազաճաղըմ տըր . . . —կէրչի ատատէթէ բիտ-յէթի իհթիմէքտէսինինզ , Ֆազտա , տահա շիմտի , Բիէր Լանտրինին հուգուգունատա , մէրդուման, անճագ պէնիմ կիպի պիր քիւրէքտէ պէք-լէմէշ օլան ատամըն պիլէպիլէճէկի էտաբլատը մէյտանէ վազ իլլէտի-կիմտէ , զաթընըզդըն պագըշընըզդա , աչիքտար ատուրէթտէ օլարագ պիր շիւբհէ էէրի իլղարընա Թէ-ատուճք իլլէտիմ ։

—Օլ շիւբհէնիզատէ եանըլմագ-ատասընըզ , —տէյի ճէվապ վիրտի մէրդուման , —պէն ատա պիր էմ-նիյէթիմիզնիք նիյէթիլէ պագտա-եըզ , իլա Թէճաճճիւզ իհթիմիկիմ-տէն նահի պագմըշըմ տըր . . . — չիւնքի , էն գիւճատ խայինիզնիք վէ զատատուրզդ էէրի օլան էտաբլա-րա , սիզին նա՞սըլ օլուպտա վա-զըֆ օլմագդընըզդա , պիր տիւրլիւ ագըլ իստիհբէմիմիշիմ տիր . եօզ-ատա , սիզին ալէյհինիզատէ , հա՞չա , զէրրէճէ շիւբհէյէ զահիպ օ՞լմա-մըշըմ տըր . . . —հէմտէ , շիւհբէ իտէճէք նէ՞ վար իտի քի ։

Ժան Րընօ քէլամէ ազաղ պիրտէ, վագտընը պիր տէօյլէհիշ իլէ ,

—Մաամօազէլ, պէնատէնիզ, չօգ

եաշամբշ վե չօգ չէյլէր կէօրմիւշիւմ տիւր, վե թէճէլիմ պէնատենիզի չօգ եէրլէրէ սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրտիւկիւնտէն, վե պազէն թա պալէալէրէ գատար չըգարըզ, վե պազէն տահի թա էնկինլէրէ գատար էնտիւտիկիւնտէն, սահիպ թէճրիւպէ վե վուգուֆ օլմուշտուր . . . — չօգ զաատաարլըգլարա բասթ կէլիպ, չօգ սէֆիլլէրէ բասթ կէլմիշիմ տիր. պիզիմ նիյեթիմ ու մագսատըմըզ իշին, մէրգումանա. հիպ ճիւնհա վե ճինայէթ սահիպլէրինտէն, նէ գատար զիեատէ սատմըմըզ օլսա, օլ գատար զիեատէ իշէ եարաէրզ, վե իգնարը մէհարէթի իտէճէքլէրինտէ շիւքհ եօգտուր . . . — պու եօլտա սատմըշար իւզէրինէ, սատըմա հիւքմ իտէպիմէքտէյիմ, —(նասըլ քի իսպաթընը սա կէօզէրինիզէ շիմտի կէօրտիւնիւզ), վե իշթէ, պու սէպէպ մէպնի տիր քի, պունլարըն քեաֆֆէյինտէ թանըմադսաէրմ, սէրկիւզէշթլէրինի էլինտէ պիր սերմանէ իթմէքտէյիմ. հալ պու քի ծնլար, նէ պէնի թանըեապիլմէքտէ, վե նէ տէ պիր հալիմէ վագըֆ պուլունմադսա՝ տըրլար. . . — Ֆագաթ զարայիպ նէվինտէն օլան իշլէր, նասըլ օլուպտա պէօյլէ ույմադսա, վե իհթիմալէ եադըն կէլմէքտէ տիրլէր, անը սիզէ սէօյլէեէմէմ, վե սիզին պիլմէքլինիզ իչինտէ պիր էհէմմիյեթլի պուլունմադսա տէյիլ տիր, զաթըրզ իշին էհէմմիյեթէթտէն պուլունան շէյ, հէր ֆուրսադա, քէմալի հիւրմէթ վե թաապիմ իւզրէ, հադդընըզտա սէրքեար օլան ոսմանլու զաադին իթմէքլինիմ իչէ, հէմիշէ սատըգ պէնատէնիզ գարմադըզըմ, վե հիչ պիր շէյտէն գօրդուպ վե իհթիրազ իթմէեէրէք, էմինինիզ իթաաթ վեմագսէտինիզէ խըզմէթ իթմէքլինիմ տիր. էօյլե սէյլէ մի, — իմտի, զաթըրզա թէքրարէն սէօյլէյիմ քի, օլ պադիշահ պէնատէնիզէ պիր շէյլ սիւալ իթմէյինիզ, չիւնքի թէհլի եէրտէ սիւալ իթմիշ օլաճագսընըզ . . . — պէրատէրինիզ սէ Ֆրանսադա կէլմէք, վե փարիսէ գատար կինթմէք իսթէյիմ, պիրա սիզին, տէրա ու զահմէթ չէքմէքտէ օլտուգունուզու կէօրտիւմ, վե կէօզէրինիզտէն ադմադսա օլան եաշըար իսէ, բէսէրի եիրէկինէ տիւշմէքտէ իսիլէր . . . Ամմը ինթիզամ հադդընտա տէրքեար օլան տիէշն պիր գըզըն կէօզ եաշըը կինպի, պէնիմ տէ եիրէկիմ իւզէր

տի Գօրա, — իշխէ սիզէ վատ վէ եէմին խաէրիմ քի, չիմինտէն ուն-
րա, հէր նէ քի եարար խէնիզ, նէզտիմտէ մադպուլ վէ մադուլ
սաէքլաճագ տըր . . . — պունտան պէօյլէ, Թարաֆըմտան, հիչ պիր
խուսուստա, հիչ պիր չիւրհէ, վէ հիչ պիր սիւալ ճայիզ կէօրմէ-
եէճէք տիր։ — Հադգ ընըզտա էմ-
նիյէթ վէ իթիմատը գամի՛լ վար
տըր։ — Էկէրչի կէչմիշ է օմրիւնիւզ
ատ պիր խէթա վէ պիր գուսու-
րունուզ տախի վուգու պուլմուշ ի-
սէ, անը տախի պիրմէք վէ անյա-
մադ խաթէմէմ, անը տախի, եիւք-
սէք ուսյդունուզ, վէ ադիմ սա-
տադաթընըզ սայէսինտէ մահվ ու
իդալէ օլմուշ մադամընտա՛ ՔուԹա-
րըմ . . .։

Ժան Ըրնօ պու լադբրտըլար իւ-
զէրինէ, Գօրանըն էլինի Թութա-
րադ էօքտիւ, վէ մէրդումէ, մէր-
գումուն կէօզլէրինատէն տամլաեան
սրճագ կէօզ եաշլարըլա, մէգքիւր
էլինին քալանաբզընը հիսս իյլէտի։

— Մ՛իչէլ Սէրման (Ժան Ըրնօնուն
էսկի իսմի տիր), — տէտի մէրգու-
մէ բէբէլէեէրէք, — սիզ քեամիլ
վէ նամուսլու պիր զաթսընըզ . . .։

Ժան Ըրնօ պաշընը եօգարը գալ-
տըրար. — կէօզլէրինի սիլտի, —
մէրդումուն լէհճէսինատ պիր էսէ-
բի մէսէրլէթ վէ ղուրուր ու իֆ-
Թիխար միւշահէտատ օլունմահա պաշ-
լատը։

Գօրանըն քէնտուսինէ, — Սէն
Թե՞ֆէլ վէ Դոնըլ՛- դէր չ՛ի՞ընըզ, —
տիմէսի իւզէրինէ, քէնտուլի քէն-
տուչէ, խեատատչի բրզ ու նամուս
իթմիշ տիր մադամընտա պագտըր-
մահա պաշլատը։

— Էյ չիմտի, — տէտի կիւլիւմ-
սէեէրէք Լիօնէլ Վարթըն (Գօրա)
— սէօյլէեինիզ պագալըմ, օլ Գօն-

թէս տը Լաունէյ տէտիկինիզ գա-
տըն քի՛մ տիր։

— Գօնթէս տը Լաունէյ, — տէյի
ճէվապ վիրտի Ժան Ըրնօ, — էօյլէ
պիր դադը տըր քի, եալընըզ գա-
ըրըզդ վէ կիւզէլլիք իչին խալգ ի-
տիմիշ տիր. վէ էն սոտ պիր հալ-
տէ տօղմուշ օլուպտա, պատէհու,
հէր չէյի վէ հէր Թարիխի գապուլ
վէ իճրա իտերէք, եիւքսէք մէվ-
գըլատա չգմուգըզա չալըշան մոխ-
լուգլարտա՛ն պիրիսի տիր . . . Թա
պէշի քտէն պաշլատարադ մի ֆօխա-
լիք ԹապիաԹիյլէ մէէլուֆ պուլուն-
մադտա տըր . . . հէլէ հիյլէ, մի-
ըոյիլիք, ալչադըդ, վէ Թէքէպ-
պիւր, մէրդումէ իւզէրինատ Թէ-
ճէասիւմ իյլէմէքտէ տիրլէր . . .,

— Տիմէք տիր քի, մէրդումէ պիր
ճանվէր մի տիր։

— ԷվվէԹ, էմնալի պուլունան
ճանվէրլէրտէն պիրի տիր . . . —
չէօյլէքի, մէյէք գըհաֆէԹինատ
տիւնեատա կէլմիշ պիր չէյԹան տըր
տէնիլէք ճայիզ տիր։

55

Ժան Ըրնօ քէլամընա տէվամ իթ-
տի։

— Գլանչ էրվիէօեիւ, — (պու
կիւն Գօնթէս տը Լաունէյ իսմի վի-
րիլմէքտէ պուլունան գօնթէսին
Ֆամիլեասը իսմի տիր) հէնուզ
կէնճ գըզլըգընատա, մահդա մէր-
գումէ իյէ էվլէնմէք ընյեէԹիյլէ,
պիր ատէմ, ճան ու տիլտէն սէվ-
մէքտէ իսի, չիւնքի, մէրդումէտէ,
քէնտիսինի սէվմէքտէ տիր զանն
իյլէմէքտէ իսի . . .։

«ԻհԹիմալ տիր քի մէրդում, իյք
մուհապէԹինի մէրդումէեե վիր-
միշ, եանի մէրդումէտէն էվվէլ
քիմսեեե ալէագա իթմէմիշ իսի,

հալ պու քի մէրգումէ, մուղայլը ալարագ, մէրգումնու սահիհէն եանի եւրէքտէն սէվմէքտէ օլմաեբզ, իլա քէչֆինին արգասընատն կիսէրէք, վէ պօզուգ պիր ախագա խըտամէթ իտէրէք, մէրգում իլէ իւլֆէթ վէ մուարէֆէ իւզրէ պուլունմագատա խտ . . . —օղ ախ. Լագատա, վէ էօյլէ պիր խատիմատա պուլունան գըզ, խատիմէլլէ քիմսէեն ճանտան օտարագ սէվմէմէզ խտ, չինքի, սէվմէք իչին, պիր եւրէք խաչըմագ Լազըմտըր...

«Մէրգումէ Գլանշ էրվիէօեւս սէվմէքտէ օլան քիմսէնէ, անճագ եվկիրտի պէշ չազլարընա գատէմ պատմըշ տիպէր պիր տէվիգանըդ օտուգ, վէ սէրվէթի վէ գուարէթին խէ տուն պիր հալատէ պուլունմնաք ճիհէթլէ, քէնտի մահպուպէսինին սէսատէրինէ, խատաֆլարընա, վէ կատխօդարընա ագճէ եէթիշտիրէմէտիկինտէն, մէրգումէեէ, էվլէնմէքտիկ թէքլիֆ խատիկի հէր տէֆատա, ճէվապ օտարագ, մէրգումէ տէ —«Գիրագ տահա սօնրա . . .» տիմէքտէ խտ:

«Գիր կիւն, պունտարընը պէյնէրինտէ խընըմընդ պաշտուզատան սէքիզ օն այ գատար մուգատատէմ, —էբէյինճէ սինինին ատրագ կիւճտէն գուվվէթտատէն տուշտուշ օտուգ, էյրէթի սաչ վէ էյրէթի տիշ խատիմալինէ միւհիմճ օտուշ օյան, ֆագաթի մէրճօնտար վէ շէօհրէթէրը սահիպի պուլունան պիր հօշարատատա վէ եահօտ պիր էհլի զէվգ ու սէֆատա թէսատուֆ խատիշ տիր:

«Մէրգում սինինին ատրընդ օյան էհլի սէֆանընը խտ, գօնթ Րօժէ տը Լահանէյ խտ:

«Մէրգում, մէրգումէ Գլանշ էրվիէօեւս, պիր մնատարար մուղատասընտա թանընմընդ օտուգ, վէ մէրգումէ տահի, հալէտա մէգքիւր մուդաֆատա չալընմագատա խտ:

«Մ. տը Լահանէյին ճանընդ, մէրգումէնի սէվտիկինտէն, վէ զատէն կիւզէլ գարընտար հադգընատա տա իչհտրը ահատահի խտէկէլմէքտէ պուլունատուգունատան, մէրգումէնէ տահի, կիրանապահա հէտիյէէլէր թագտիմ վէ թէքլիֆ խատ:

«Գլանշ մէգքիւր հէտիյէէլէրի գատուրէ խատէք խտթէմէտի, վէ պատտա քէնտի ֆատիլէթինտէն նահ օտնաեքգ, իլա հրրոք թանընտան նահչ խտ. չէօղէքի, քէնտույի քատիկ կէօտթէրէրէք, տահա զիեատ չէյլէր չէքմէք վէ ֆքնտրընընտ գուրնագընդ խտէրէք, հինի իգթիգատ եվզիենտէ պիր հիճագ գընգարթընդ քէյտտա խատիկի, վէ կէօզլէրի էօնիւնէ պագմագընդը բէք ատա պիտիկինտէն, քէնտույի պէղայէթ տէրէճէ բըդ էհլի վէ ատատա հահնաշմագ սուրէթատ կէօտթէրտխ . . .

«Մէրգումէնին պու ուտթաճա հարէքէթի, հօվարտա խատիեարընը հատայի նէֆսինի տահա զիեատ թահրիք կյէյիգ, վէ պինատէն ահէյհ գալգինտատ տահա զիեատ ճէլգ կյէտ:

«Իչտէ մէրգումէնինտէ արատընդը թատ օղ նօգթա խտ. —Ֆիգագը տա քէնտի սինինտէն եվրքատէք օյան գուրնագընդը սայէսինտէ, քեամիլէն միւրատը հուտուրինէ նահյել օտուս:

«Մ. տը Լահանէյ, օղ պութ կիպի թարքընմագատ օտուսղու մէրգումէ էհլի բըդ դընգըն գալգինի էյտէ իտատիրմէք իչին, սէրվէթինի վէ շան ու շէօհրէթինի ուղրունա գուրպան պիրլէ, պէրապէրինէ էվլէնմէքտիկէ քէնտույի իսքեաթ խտկ գարար վիրտի:

«Գլանշ մէրգումէնն թէքլիֆինի գապուլ իթտի խտ տէ, պունա դարշընընդա պիր շարթ պէեան էյլէտի. շէօյլէքի, մէրգումէ, հիւանի րիզգալարընը վէ տուտարընը ալմագ արզու վէ նէյնէթիյլէ, պիր գաչ հաֆիտա, Գրբթանեբտա պուլունան իտթիեար խընըմյարընդ եանընտարընատա, կիտիպ գալմագընդը թէքլիֆ իթտի, — վէ հաթթա, մէգքիւր շարթտա, մէրգում գօնթէտն Գրբթանեբտա, պիրլիքտէ կիթտիմէմէտի տահի իւտավէթէն էչար գընընմընդ խտ:

«Մէրգում, մէրգումէէ եատնընդ օլատուղունատան, մէգքիւր շարթը տահի գապուլ իթտիչ տիր:

«Գլանշ պունուն իւզէրինէ, հէտման ֆէրատտը կիւնիւ, էվվէլքի մնաշտուտնա պիր մէքթուպ եազատրագ, արթընդ քէնտիսի իչէ ատտա կէօտիշէմէէճէկինտ, վէ, էօյլէ Մ. տը Լահանէյէ սէօյլէտիկի կիպի, ատէյիվ Գրբթանեբտա, իւա վէնսէնէ կիտէրէք, պիր էպէ գատըն եանընտա եէրլէշէճէկինի պիլտիրմիչ խտ:

«Զիւնքի, գօնթէս տը Լահանէյ օյաճագ օյան մէրգումէ Գլանշ, համիլէ օլտա, վէ օղ վագթէ գատար սէթը խատպիտմիչ օլտուղու մէգքիւր հալատէ բէք իչէրուչէմիչ օտարագ, համիլինի վագ իթտէքտիկ վագըթլատըը եագպուշմատա պաշտամընչ խտ. —վէյհատըէ մէրգումէ, ագատը նիքահընատան էվվէլ. չու եվրքատէն գուրթուլատագ, տօղուճագ օյան մնատումու զայայ իթտէքտիկ նէյնէթի ֆատխատէօնատ խտ . . . »

Գօրտա պու լագըտըընը իչիթտիկինատ, իւզէրինատ պիր էսէրի նէֆրէթի հատըէ օլտու:

—Սիզ եալընըզ պունա՛ մը թէսաճ-

ճիւպ իթտէքտէօնիզ, մնատօնգէ, —ատտ Ժան Րընօ, — պու եօլտա շէյլէր, հէր կիւն վուգու պուլունագատա ատրըտը . . . —ֆիսգու ֆիւճուր, ատհշէթտամըզ տուրքէթտէ իւչրու կիթտէքտէ տիր . . .

«Գլանշըն, օղ խատէօնինէ կիթտինկի էպէ գատըն, էօյլէ շէյլէրէ նէ գատար ուզ էհէմմիյէթի վիրմէյէրէտէն խտ խէ, օղ գատար տահի գիեատէ սրըր ագճաեանըատատան խտ . . . —մէրգումէնին խտմն Գլէր Գօնշան խտ:

—Գլէր Գօնշա՛ն մը, — տէտտ Լիօնէլ Վարթըն (Թօրա), սէպէպի գօլայճա անըշընըր տուրթթատ պիր թէճաճիւպ իգհար խտէրէք:

—Եվվէթ, մնատօնգէ, Մարսիալ Տէրէյնին ճինայէթի օրթագը պուլունան Րօզ Գօնշանըն էօզ գըզգարընատընը . . . —կէօրմէ քատ՛մինինդ շինտի, իշլէր նա՛րընը պիրտիկլէ պիրլէշմէ քատ տիրլէր, — Մէրգումէ էպէ գատըն, Գլանշըն մնատումունու կէշկրթմէք նէյնէթի մէրտուտէսիյլէ բէք չօգ շալըշըր խատէ, պաշգա տիւրլու պիր շէյ եարատնաեըգ, անճագ վագթինատէն էվվէլ տիւնեատա կէլմէօնէ մնատվաֆֆագ օյապիլտի . . .

«Մատտ անճագ եէտտ տյըգ օլուս, գայէթլէ գայֆ պէատն, վէ ատէթա էօլու հալինատ պիր էքէք խտ:

«Գլանշ էրվիէօ, մէգքիւր մատուտնէն, պիր կիւն քէնտի գապահաթքընա տէլալէթի խատրէք, քէնտի պաշընա պիր պէրա աչաճագընը տիւշնունահիկինատէն, —մէրգումէ էպէ գատընա, եանի Գլէր Գօնշանա, թէքմիլ էօրտրընը պէեատն խլէ, մէրգում մնատումու, հէտման ագատը նիքահը ագըպինատ, պիր չարէօնի տիւշնունատագ մնահվ խ-

տէպլոմիկի թագուհիրաէ, քէնամինէ եվկիլովի պին ֆրանգ վիրէճեկինի վատ էյլէսի։»

—Մէկէրշի, էպէ գատըն, մէրդումէնին պու թէքլիֆինի բէտաթ ի՞մմէքաէ մի խոի,—տէյի պաղըրտը Գօրա։

—Խայր, մաամօղէլ...—տէյի ճէվապ վիրուի Ժան Ըլնօ։

—Օ՛, պու պիր ալչագլըգ տըր, պու պիր խայինլիք տիր։

—Եվրէնիղ, արթըգ պուտանտան զիեատէ ալչագլըգ վէ խայինլիք օլապիլի՞ր մի...հալ պուքի, Գլէր Պօնչան օրալարտա պիր ղորը աէյիլ խոի, անըն նէզարինտէ, ալչագլըղըն վէ խայինլիկին ապա էհէմմիյէթի պուլունմադտա տէյիլ խոի. չինքի, անճագ վէ անճագ իշին ուճունտա պուլունան բարտըա պաղմադտա խոի։

«Աբտանտ իչի ալ կէչմէքտէ, Գլանչ էրվիէօ, օլ տիկտէր լէհճէսի օտկուն պիր հալտէ օլուպ, կէօզլէրի էօնիւնէ պաղմադտէ, վէ եվրինտէ կէլինլիք թիւրլիւ իւէ պաշչընա տաւխի պաքըրէլիք ալէամէթի տուլունան բօրթուգալ չինէկի թաճը պուլունտուղու թագուհիրաէ, ադաթ իզմիրճաճ ինճրաաը իչին, քիլիսէճէ կիրմէքտէ խոի...։

«Գօնիճ տը Լասնէյ շաղ ու խէնտան օլմադտա խոի...—չինքի, նիհայէթի էօյլէ պիր լէքէմիղ վէ էօյլէ պիր էհլի ք՛րդ ղըզա մալիք օլմադտա՛ խոի...։

—Էյ, ոօնրա, չօճո՞ւգ նէ օլտուպաղըմ, —տէյի սիւալ իթտի Գօրա պիր հարարէթի գալպ իւղրէ։

—Չօճուգ եաշամադտա խոի...—տէյի ճէվապ վիրուի Ժան Ըլնօ։

—Գլէր Պօնչան, քէնտիսի գատար ֆէնա օլմաեան պիր ատամը սէվմէքտէ խոի, վէ մէրդում տիրա-

յէթլի, վէ ղայէթլէ նիզամ ու գանունա աչինա պուլունմադտա խոի...—մէրդում, մէրդումէ էպէ գատրնա, մէգքիր իրթիքապ իթտիկի մանզիրը պիր ճինայէթի եվրինտէն, խոամ (էօլիւմ) ճէզասընա գատար չալըշըլմագլըգ թէհլիքէսինէ տիւչար օլաճաղընը խապէր վիրմէքտէ խոի...—Հաթթա, մէրդում, մէրդումէէ, թամա իլլէոիկի մէպլաղա նայիլ օլապիլմէք իշին, սահիհէն, պիկճնահ մանտուա էօլտիւրմէքտէն խոե, էճէլի իւէ էօլմիշ օլան պիր մանտում կէօսթէրմէյինին տախի քեաֆի օլապիլէճէկինի պիլապիրմէքտէ խոի. —նասըլ քի, Ֆիլվագըտա, մէրդումէ սէ սօնրատան էօյլէ եաբաը. —չէօյլէ քի, մէրդուման խայրամ վէ իճապատը իւղրինէ, մանտում կէօթիւրիւպ, Թուրտէզ Անֆան Թրուվէ թէամիյէ օլունան խայրաթխանէյէ թէպիմ իլլէոի...։

Գօրա թէքրարէն քէլամէ ադաղ իլլէոի։

—Պու վագտաեա պիր խապէթ վա՞ր մը տըր։

—Էվվէթ, մաամօաղէլ, վէ քէք սէ ալէտ պիր խապէթ վարտըը...։

—Նէ՞ տիր օլ խապէթ։

—Էպէ գատըն,—տայիմա քէնտի մանչուգունուն թահմինի վէ նասիհաթը իւղրէ հարէքէթ խաէրէք,—մաամօաղէլ, Անֆէր սոգադընա, եանի սահիպսիզ մանտումտար խայրաթխանէսինէ կէօթիւրմէդաէն էվվէլ, վէնտէն չէհրի միլքիյէ քիւթիւկիւնտէ, «բէսէրի նամազիւմ օլուպ, վէ Պլանչ էրվիէօտէն տօղմուշ օլան, ժագ էրվիէօ նամ չօճուգ» տէյի դայա իթտիրմիշտիր...։

—Բէտբէրինին խամինի՞ նէչին դայա իթտիրմէմիշլէր տիր...։

—Նասըլ քի սէօյլէտիմ, բէտբի միւթէպէր պիր զաթ օլտուղունտան, քէնտիսինին ըսխասաթը թահմիլ օլունմադըգընէն, պէեանէ ճէսարէթի խտէմէմիշլէր տիր։

—Սիզ մէրդումտուն քիմ օլտուղունու թանըմադտա՞միսընըզ...։

—Հէյրի թանըմադտա տէյիլ իսէմտէ, պիր մէնֆաաթի իշին իգթիզա իթտիկի թագուհիրաէ, անդաեառիլմէ քլինիկաէ իհթիմալտէն կէօբիւրիւմ...։

—Օլ պադաէ լաղըմ կէլէն մանտումտաը քիմտէ՞ն ալադիլիսինիզ։

—Մէրդումէ էպէ գատընտան...

—Մէրդումէ ո՞ղ մը տըր։

—Պիլմէմ, ֆագաթ, մէրդումէնին հէմշիրէսի օլան Բօզ Պլանչ, էյպէթ պիլմէքտէ տիր, վէ պիզէ խապէր վիրիր...։

—Ածադա չօճուգտա հալէա ո՞ղ մը տըր, վէ ածադա բէտէրի կիպի, անընտա նէրէտէ օլմասընը պուլմադըգընը միւմքին օլադիլի՞ր մի...։

—Եվրէնիղ...—Մատամտան գունտադը իւղէրինէ, իսմինին իլլէ հարֆլէրի իլէ, տօղմասընըն Թարիհի եադըլմըշ օլան պիր քեադըտ տիքիլմիշ տիր. —Թադիսթիյէ, տահիպսիզ չօճուգլար խայրաթխանէյի իտարէսի Թարաֆընտան, օլ պադաէ լաղըմ կէլէն իլլազահաթը քեամիլէ ալընադիլէճէք տիր։

—Տիմէք տիր քի, գօնթէս տը Լասնէյին, եանի Պլանչ էրվիէօնուն նիքեահլանտըգտան սօնրա օլան օղլու, օլ ալչագ Մարսիլը դըգընը ալմըշ տըր, էօյլէ մի՞, —տէյի պաղըրտը Գօրա. —վէ տիմէք տիր քի, մէգքիր ֆամիլիա իչինէ վէ էթրաֆընտա, քեամիլէն ճիւնհա վէ ճինայէթ, վէ խապատաթ ու բէդալէթ հիւքմ իթմէքտէ տիր. —Պունտարըն քեաֆիյէտի տախի, ախաղը ինթիգամ պադալընտա, պիրէր սիլահ ատընըտադար սէղա տըր...։

—Մէգքիր ախաղը ինթիգամ թէշէպիւսիւնէ պադլանըրըպտա, նէօպէթ Պլանչ էրվիէօնէ կէլտիկինտէ, եադընըզ սիզէ պրադմանըգ, պէնտէնէվինտէ մանթըղտա հիւքմ օլմադըգը տըրըլ էրվիէօնէ կէլտիկտէն սօնրա, չինտիսէն զաթընըզա պէեան խաէրիմ, —տէյի Ժան Ըլնօ ատէթա պիր էսէրի հիտաէթի ու զարարը վահշիեանէ խազրէ։

—Սի՞զ մի, ատօթաւմ, —տէյի Գօրա թէաճճիւպ իւղրէ։

—Էվվէթ, մաամօաղէլ։

—Լաքին, ատէպ՞պ...։

—Զիւնքի մանտում տը Լասնէյ իւղէ, էկին պիր հիտապընմ վար տըր թէամիյէ խոխէճէք...։

—Եհմոն մէրդումէ տօ՛ղըլ տուր էօյլէ տէյի՞լ մի։

—Էվվէթ, վէ օլ պադտե քէնտիմի պախթիեանը տատ խաէրիմ...—գօճաընա գարշը պիր զարարըմ եօգ տուր, հէր նէ գատար մէրգումտա չայհանը մէրհամէթ պիր ատամ տէյիլ խէտէ, մէրդումէ գարըսընըն ֆէնալըգլարընտա իչինըտաք իթմիշ օլմաեընը պէլասընը չէքմիշ տիր...—Խմոն, պիր ան էվվէլ Փարիսէ կիթմէ քլինիկ, էհէմմիյէթսէն ատատ իթմէքտէ տէյի՞լ մէսէլէ...։

—Նա՞սըլ զանն իթմէքտէօնիղ, ածադա Ամէնթ–Ուէն ուերաեր տէօչէնիկ տօճանըգտ պիթմիշ մի տիր, արթըգ կիտիպ ըահաթ խէպիլի՞րմիսիղ, —տէյի սիւալ իթտի Գօրա։

—Մէգքիր իչի ատէրիհտէ խէշն զաթ, զաթէն իշկիւզար վէ էձնիյէթլի պիր զաթ տըր...—տէօչէնիկ պիթմիշ օլմասը, մէէմուլի գավիսէն տիր...—Հիչ պիր մէ-

աարիֆէ պագըմանեարադ, պէր ան էվվէլ պիթիրիմէսինէ տայըր էմր ու թէնպիհ վիրիմիշ խաբ . . . — Ուժաղըմ քի հէր պէր չէյ սըրա-պընաա օմանը տըր . . . —Ծագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախ, մնատամ քի տահա պուրատա պիթիրիեէք միւհիմ պագը իշլէրիմիզ վար տըր, ղանն իտէրիմ քի, պէր քէրըտ, էվվէլնատէն, Տօղթօր Ֆօսլէն կէօնաէրիլէրէք, քէսպի մնդիւմնաթի ւտիլուէ ֆէնաա օմնագ . . . .

—Տօղթօր Ֆօսլէն պու կիճէ կիւաէճէք պէր . . . — ասէյի ճէվապ վիրաի Գօրա։

Հէման ագշամ թաամը պիթէր պիթմէզ, Գօրա իլէ գըզպ արնաաշլարը, վէ եէկէնէլէրի Տօլօրէզ, վէ Տօղթօր Ֆօսլէն, վէ Ժան Բընօ թօբլանաբլար, վէ Տօղթօր իլէ Ժան Բընօ, Գօրա իլէ պէրաաէր մնհրէմնէ պէր միւտահապէթէ կիրիշտիլէր։

Տօղթօրա լազըմ կէլէն թատիմաթ վիրիլսի, վէ եօլճուղուգ չանթաասընա պէր գօճա բաքէթ պանգա պիլէթի վազ իտիլսի, վէ թամ սաաթ տօգուդաա, Հավըրտան փաբիւռ չըգան աէմիր եօլ գաթարը իլէ եօլա չըգ արըլար։

Հէմնան պունուն ագըպինաէ, Ժան Բընօ, Գուրիէ տիւ Հավը նամ զաղէթանըն իտարէխանէսինէ կիթաի։

Գօրա քէնտի օտասընա չէքիլտի վէ արգադընաա պուլունան էրքէք էլպինէսինի սօճունմազտան էվվէլ, տօգուզ ույնէ մնուգատտէմ, Մարսիալ Ֆէրէյնին իմզալաճըգատա, էօլտիւրմիւշ օլտուղու Լօրան Րէյմնիա վիրմիշ օլտուղու ալթը եիւղ պին ֆրանգըգ մնգարուզ քեագըտընը, չիզտանընտան չըգարար։

Մէրգուէմ մէգբիւբ ադարտընըշ քեագըտը էլինէ ալըպտա աչտըղընաա, վիճուտի Թիւքէն Իիւքէն օլտու։

Բիւէր Լանտրիտէն տէյնէմիշ օլտուղու նագշ ու հիքայէ մէնգազրիմի, իագըմընդայա կէօպէլերի էօնիւնէ կէլտի, —էնկուվիլ քէօչկիւնտէ իճրա իտիլէն ատէշէիթտու ճինայէթ, մէրգուէմէնին ֆիլբրինի իտիլսա կյլէտի, չէօյլէ քի, մէգքիւբ ատէթին խարճինտէ պուլունան ճանվէրիլիքլէր իյէ, իյի նէֆէր ճանիլէրին իճրա իլլէտիքլերի ճանվէրիլիքլեր, հէմնան ալ ադագպատա իճրա օլունմնագտա, քէնտիտէ պիզգի հագըր պուլունմագտա տըր կիտի պէր հալտէ պուլունու։

Գատէհու, ֆիլբրինէ Ժան Բընօ կէլտի, վէ պաշտատը, օլ կիւնէ գատար, քէնտուտի, Միշել Սէրվան իտի թահրիքտատա կիզլէմէքտէ օլան մէրգուէմնէն, Համըրճատա կէլէլինտէն պէրու, կէօզլէրինէ պիթթիւն սիւթիւն եէնի պէր հալ վէ հէյէճան կէօրիւնմէքտէ օլմագը իւզէրինէ տիւշիւնմէկէ։

Մէրգուէմ, իթթիւաալի օլմագը (իտթէմէեէրէք օլտուղու) հալտէ, պէր գօրգու իւզրէ, ետճագա, պու ատամ քիմ պէր քի, պէօյլէ ալէմի թանըմագտա օլուպ, վէ պու գատար զարայիպ նէվինտէն օլան էօրարլատա տա վագըֆ պուլունմագտա, վէ մէգքիւբ էօրարլար այէօնտէ, պէնիմ էլինտէ, պէր գուարէթի ազիմէ վէ պէր գալգան օլմագտա տըր։ ատէյէրէք, տէրեայի միւթալատթա տատը . . . ։

Մէյտանտէ օլ գատար ճէրհ օլունմագ վէ ինքատար գապուլ իթմէզ իտագիլար վար իտի քի, մէրգուէմնէ արագ ու ատտագաթը հագդընտա, զէրրէճէ շիւբհէ ճայիզ կէօրիւլէմէմէքտէ իտի. ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգուէմ, մէգքիւբ պէր տէմէթ զաղէթա օլտուղունտան կէչմիշ օլան էօմիւրնինէն, զայէթլէ գարունըզգ պէր հալտէ պուլունմագընա տէլալէթի իտիճի հագդէ սէպէպլեր պուլունմագընատա տէրթութընը իյլէմէքտէ իտի։

Օգուճանըլարմէզ, մէրգուէմ Ժան Բընօնուն կէչմիշ հալէրինին, տէչէմլու չէյլէր օլտուղունը պիլմէքտէ տիրլէր։

Ժան Բընօ ատյքի, տայիւնա էօմրինու, մնհպէպէրատ վէ բրատիկալարտա կէչմիշ, վէ տայիմնատա, քէնտի ագլ ու տիրայէթի վէ զայրէթի ու ճէտարէթի տայէմնտէ, պիրլիքտէ պուլունտուղու քեագֆէյի հայտուտլար վէ տահիպ ճինհատ վէ ճինայէթլէրինի էմինիյէթինի գազանմէզ, վէ հաթթա, էր ետա կինճ, պէր կինճ օնլարտան ազ չօգ պէր ֆայտատ չէգ արմնագլէգ էմէլիյլէ, էօրարլարընա վագըֆ օլմագ խտի։

Մէրգուէմնէն պու իւմիտի պօշա չըգմաէրգ, հագդգաթի հալէ թէպտիլ օլունմագտա իտի, վէ պուտտա, էօյլէ Ժան Բընօնուն չիւբհէ իթտիկի միսիլու, պիւյիւք պիւյիւք ճինճա վէ ճինայէթէ տայիր թէչէպպիւսէր իճրատաք իյլին օլմաերգ, իլլա, զիհատէսիյլէ տատալէթ վէ հագդանիյէթ իգթիզատընատա պուլունան պէր տավա վէ պէր իմթիգամընն իճրատաը իյլին իտի . . . ։

Գօրա, տէրունինտէ պէր թագըմ էհէմմիյէթի ազիմէլերի պուլունան էվրագլար հըֆզ իտիլմէքտէ օլան կիւմիւշ պիր տանտըգչա աչտը, վէ Մարսիալ Տէրէյնին, Լօրան Րէյմնիա վիրմիշ օլտուղու մարպուզ ույնէյտինի վազ իթտի, վէ պատէհու, Կուտեանիլատտա եաթմագտա օլան բէտէրի ազիզի վէ վալիտէյի ազիզէսի բուհլարը իյլին Ալլահա տուա իտիպ, վէ պէր չօգ-տա, քէնտիտինին ճանտատա սէվմէքտէ օլտուղու, վէ պէր ճինայէթի սէպէպինատէն ճիւտա տիւշմիշ պուլունտուղու մնշուգու Արմանն Տօրէյ հագդընտա տիւշնիւպ թէխայիւլ իմմնքտէն ոճնրա, եաթագընտա եաթաը, վէ զաթէնտէ եօրուլմագ օլտուղունատան, հէմնանտէմ ուեուեա վիրտի։

Ֆէբրուար ասպահըը, սէնօր Ժիւան տը Ֆիւնդալ ատխմէ իամինի տէր իւհատ իմմիշ օլան ատաըգ պամնանտէօր Մէրքիւցցա, օլ կիւնլէրտէ պիւյիւք զաթիյատ հալ ու հիյէէթի քէսպ իմմիշ օլտուղունատան, էօյլէ զաթիյատա մնհատուս օլտուղու իւղրէ, ույգուատան ուեուեըը ուեանմնտազ, գատբանատաը չէքտի, օտա ուշաղընը չատըրատ, վէ օլ կիճէնինն զաղէթատարքընը իտթեեէրէք օգուտտու։

Մէգքիւբ պիր տէմէթ զաղէթա իչինտէն, իյք էլինէ կէչէն, Գուրիէ տիւ Հավըը նամ զաղէթա օլտու։

Ատէթտէն օլտուղու իւզրէ, իտկէյէ օլան մէմլէքէթլերտէ օլան, վէ կէմիլէրի պուլունան զաթիյատ վէ իթիճարըտատ միսիլու, էվվէլ էմիրտէ, մէգքիւբ զաղէթանըն, իտկէյեէ կիրիպ չըգան, վէ գատա պէյատա ուղրատան կէմիլէրէ տայիր հատատիտէրի կէօզտէն կէչիրտի։

Գաշըճա իքի սաթը կէօզլէրինէ վուրտու։

Մէգքիւբ իքի սաթտան, Մարսիալ Տէրէյնի վէ Ժիւան տը Ֆիւնդալ մնդաղատընա այիտ պուլունան Թանգարիվլ վէ Մօրլէզիէն թէքնէլէրինին թէլէֆ օլմագ օլմադընը էլէմնգախշ հատատիտի իտի։

Մէգքիւբ հատատիտին էօյլէճէ քազըմատը, ատէթտէն խարիճ պիր չէյ օլտուղունատան —(չինքի, զաղէթաճընըն, էօյլէ պիր մնուճիպի

զարար օրաճող հավատախե, եռաղմաղաման էվվէլ, կխոսպ քէնախ մաղաման էվվէլ, կխոսպ քէնախ մաղազալալընաման թահգըզ էլլէմէն իզթիզա լիմէքտե խալ) — մէն իզթիզա լիմէքտե խալ) — մէրգում պըրտեըզ եաթագտան գալգոը։

Մէրգում, պիր կիւն էվվէլսոն, մաղազալարը լիմիտարընա խալել կէթիրէճէք օլան մէգքիր ֆէնա խապէրին իւթիւնիւ գոբաթմադ իւզրէ, քէնարնճէ պիր թէրթիպ սուչիւնիւզ գարար վիրմիշ խալ։

Հէման եէվմի մէգտուրտե, մէրգումն գոբտուզու օղլագ մուճիպնճէ, ուէթկեահլարտա եաբըլմագտա օլուպ, վէ ազ կիւնտէն իքմալ խալըէրէք ատըռայէ ինտիրմէճէք օլան ատօթի գըմա թէքնէէրին պէտէլէրինի, ճէմէն ճէմէն վիրմէքսիզ, չիֆտհէն վիրիլմիշ օլան գարարը, ուրաճագ ահնիպէրի, իզթիզաբըզ կիմիրէճէքլէր խալ։

Գու թէրթիպ վէ գու թէամլիր պինաբը, մէգքիր հավատախին գազէտտա ատրճ ուճէշր խալիէճէյլէ, թա թէմէլինէն խարտապ օլուպ, պիրմիշ ամմէք խալ։

Մէգքիր ուղուրտուզ խապէրին թէվաֆֆուր պուլմադըգտա, պիրինճի պիրինճն շիւբհէսիզ տէնիլմէճ տախ, կէմի եաբըճըլար, Մարսել գումբանեաբընա, արիքզ էմնէյէճի խարտապ իզթիզաբ, վէ վաճէ վիրճէճէք եէրտե, կէմիլէրի եաբըզ թէամիմ իզթիզաբ իչին, եա բէշինճն թէքմիլ բարալարը, վէ եախօտա, պիր քէֆալէթի գաճէյէ խէճէքլէրի, իզթիզաբ գալիտէն պուլունմագտա իտի։

Համրընճն էն զէնկին պանքէրէրինտէն պիրի պուլունան Մ. Ժանընկին, Լիոնել Վարթըն (Գօրա) իւ Տօմէնիգօ Մէպալաեա (Ժան Բընօ), իշլէրին էօյլէ պիր հալ քէսպ իտեճէկի իզթիմալինի պէեան կյլէտիկտէ, զաթէն մնալիւմ տուր։

Տիմէք պիր քի, Մարսել գումբանեաբընճն խարտապը եագլաշմագտա իտի։

56

Կէմի եաբըճըլար տախ, Մէրքիւցցա կինպի, Գուրիէ տիւ Համրը նամ զազէթատաքի իչի տաթքը հատատախ օգուտնուշ օլտուգլարընտան, հէմճնտէմ թօբրանմըշլար, վէ նէ թարիզ թուքտաճագլարը իւզրինէ մէշղէրէթէ կիրիշմիշլէր տիր։

Մէրգումյար, տիւչար օրաճագլարը զարար թէհլիքէսի իզթիզաբ ինճի թահմիք նազարա ալտըգլարընտան, պաշլարընն չարէսինէ պագմագտագ թարիզինի էլէ ալմագտագտա ատնինտէ իզթիֆագ իզթիշլէր, վէ ատապտըն տատի ճն բատատէլէ։ Տէրէյն գումբանեաբը մաղազալ Տէրէյն գումբանեաբը մաղազալ Տէրէյն գումբանեաբը մաղազալ (Մէրքիւցցա) կէօրիւշմէք իզթիշլէր տիր։

Զաթէն սէնօր Մէրքիւցցա տախ, իշլին ֆէհմինտե օլարագ, մէրգումանընն կիզթիմէէրինի պէքլէմէքտե օլտուգլարընտան, օտաօրնա պուտե եաբըճըլար էմր կյլէմիշտիր։

Մէրքիւցցա, մէգքիր միւտաֆաան նէ նէզթիճէ հատըլ օլագճաղընք, հէր նէ գատար քէստիրէմէմէքտե իտի իսէտե, պու ճիւմլէ իլե տախ, ատա ալտըրմանեաագ, մէզանէթի իւզրէ պուլունմադըգտա, քէնարնճէ գարար վիրմիշ տիր։

Մէրգում իլե կէօրիւշմէկէ կէնկէրին քատֆֆէսի լէհճէէրինտե տախ, վատուի հալե մուտաֆըզ

սուրէթտե պիր էսէր միւշահէտե օլունմագտա իտի, — շէօյլէ քի, ատէթա պիր ճէնազէնին տէֆնինտէն սօնրա, ճէնազե սահիպինե պաշըն սաղօլսունա կէմիշլէր տիր կիպի, իւզերլերինե պիր էսէրի մնթէմ հիւքմ իյլէմէքտե իտի։

Մէրգումյար, մաղմում վէ մահդուն պիր հալ իւզրէ Մէրքիւցցա եա սէտամ վիրիպ, էվինի թութտուգտան սօնրա, ըէֆիգլէրի թատրաֆընտան, իշլէրինտէն պիրի քէլամէ ազազ պիրլէ,

—Ազիզիմ մօնսիէօ տը Ֆիւնգալ, —ատտի մէրգում էլէՃաք պիր սէօյլէյէյ իլե, —թապիաթիյլե պիզիմ պու կիւն պուրահա կէմէքլիկիմիզին սէպէպինի տերք ու ֆէհմ իթմէքտեսինիզ. . . —Գունտան պիր սաաթ էվվէլ, պաշընըզա կէլէն օղուղուրուզ խապէր մալիւմտուզ օլտուգունտան, գալպիմիզտե հասըլ օլան էսէրի էսէֆի պէեան վազիֆեսինի իֆահէ կէմիշլիզ տիր։

Մէրքիւցցա մէրգումանընն էլլէրինի թութտուգտան սօնրա, ճէվապե ազազ իլէ, վէ սէրպէսթճէ սէօյլէեէրէք։

—Հագգը ահիպտե տէրքեար օլան հիւանի թէվէճճիւհատէն տօլաեը թէշէքքիւրլերը իտերիմ. . .

—Պէապէլլե, —տէտտի կէմի եաբընբաբ, —տիւնքի կիւն, քէմալի քէյֆ վէ մէսէրրէթի իւզրէ թատմ իթմէքտե օլտուգումուզ վագըթ, —օղ պապատ հիչ պիր մալիւմաթընըզ պուլունմագտա օլմամալը իտի։

—Խա՛յր, էֆէնտիլեր. . . —մէզքիր ուղուրտուզ խապէրի անճագ ագշամ իւզերի ալտըմ իտի. . . — Մարսել գումբանեաագ իչին պու գազա բէք պիւյուք պիր ֆէնալըգ սաեթլագաղընտա շիւբհէ եօգտուր, —չիւնքի, պիր զարարը աղիմէ տիւշար օլմուշ տիմէք տիր։

—Ֆիլհագը ուֆագ պիր զարար տէյիլ տիր, —տէյի ճէվապ վիրտի Մէրքիւցցա, —լաքին, հէյէ համտո օլսուն քի, Մարսիալ մաղազաագ, տէյիլ օլ գատար պիր զարարտան, իլլա, մաղազլահ, տահա պիւյուք պիր զարարա տախ ուղրաեաճագ օլսա, եինէ սարըլմաճէքպ տաեանապիլէճէկի տէ սչիքեար տըր. . .

—Գարի միգտարի քիֆաեէտե մէվճուտ ագճէնիզ պուլունմագտա՞ մը տըր։

—Վագտա, միգտարի քիֆայէտե մէվճուտուզ եօգ խէ տէ, գօյացա աերտէսթ իտիլէպիլէճէկինտե տա տայա շիւբհէ ճայիզ տէյիլ տիր, —պիզիմ Բըթիթ-Համրը վէ Ֆրանսօա Բրըմիէ նամ կէմիլէրիմիզ, ֆիլտիշի տօլու օլարագ, ագշամնա սապահա պէքլէնիլմէքտե օլտուգլարընտան, մէպալիզի լազըմէմիզ, պօլ պօլ քիֆայէթի տահճէկի շիւբհէսիզ տիր. . .

—Իյի էմմա, եա մաղազլահ, մէղքիր կէմիլէրին տէ պաշլարընա պիր գազա կէլիր խէ, օլ վագըթի նէ եաբմադըգ իզթիզա ատէճէք տիր։

Մէրքիւցցա պու լագըրտը իւզերինէ կիւլտու։

—Թապիաթիյլե, սիզին տախ ագլընըզ չէհատէթի իտէպիլիր քի, էօյլէ պիր գազա, բէք ատ իհթիմալին տախլինտե տէկիլ տիր. . . —տէտտի մէրգում։

—Վագա, էօյլէ իտէ տէ, Թանգարվիլ իլե Մօրլէզիէն հագգընտա տախ այնի սուրէթտե ալիշհինիւլէմէզիյիտի, անլերին տախ պագշընա էօյլէ պիր գազա կէլէճէկինի, կէրչի էվվէլինտէն քիմնէ շիւբհէ

իմմէքտէ տէյիլ իտի, հալ պու քի վուգուաթի պաշդա տիւրլիւ օլ-սու . . . պու ալէմտէ հիչ պիր պէլա վէ ֆէլաքէթի իհթիմալին խա-բիճինտէ ատէքլամազ . . .

Պու լաղըրտըճա հիչ պիր ճէ-վապ վիրիյէմէզ իտի։

Մէրքիւցցա սիւքութա մէճպուր օլսու։

—Ագիլիմ մճնսիէօ տը Ֆիւնգալ, —տէտի մէրգուտ կէմի ճաբքճը-սը, —շու տէհլիկեահլարտա ինչա իտիլմէքտէ պուլունան տէօրթ գը-թա կէմիլէր հագգընտա գօնու-շուպտա պիր չէյէ գարար վիրտէք իյի օլմա՞զ մը . . .։

—Պիր չէյէ գարա՞ր մը վիրմէք, —տէտի մէրգուտ։

—Ճէնճէհէտիզ։

—Զաթէն իչտէ տիւնքի կիւն գարար վիրիպ պիհիրտէք ճա . . .։

—Վագտա տիւնքի կիւն գարար վիրտի իտիք, լաքին, պագալըմ պու կիւն տախի այնի գարար իւզ-րէ գարմադըճաղըմզդ միւմքին օլա-պիլէճէ՞ք մի տիր . . .։

—Նէ՞ տիմէք իհթէօրտունուզ, էֆէնտի, անլաճամաճօրում, իյզահ իտինիզ ֆիքրինիզի . . .։

—Ագիլիմ միւսիւ տը Ֆիւնգալ, ումտըճըզքի, քէմալի զէքեամէթի-նիզ իհթիյաճընճա, պիհիմ պու ոէրպէսթճէ պէճանը նիյէհթ ու էֆքեար իհթիմալինիմիզէ մնդուր պուճուրտուրտունուզ . . .—հէրքես քէնտի իշինի տիւշինմէքլիկէ պօրճ-լու տուր . . .—կէրչի լիսանէն վիր-տիկիմիզ գարար մուճհպինճէ, տի-զէ ագճէ թէէմիյէէտի պատըճտա, ուզուն միւտտէթլէր պէքլէմէքլի-կիմիզ իչթիղտա իհթիմալտէ իտի, հալ պու քի պու կիւն մէզքիւր վա-տէնլէրի վիրմէքլիկիմիզ իչթիմիզէ ու-ճամամագտա տըր։

—Իյի էմմա, օլ պատտէ իհթի-ֆագ իհթիմիշ իտիք, միւթէպէր զաթմատ, քէնտի տէօղլէրինի թու-մանագղըզա պօրճլու տուրտուր, բէք այէտ պիլիրսինիզ։

—Վաղտա պիզ նամուտտուզու թանըճանըլարտանըզ, լաքին պու-նունա պէրտաղէր տախի, չօղուգ չօճուգ տահիպի տտամլարըզ . . .—պիզիմ տէ քէնտիմիզէ կէօրէ պօր-ճուտուզ վար տըր . . .—պիզ տէ քէնտի մէնֆաաթլըմըզը տիւշիւնմէ-յիպիզ . . .—Էյեր նէ գտտար տա ազ իհթիմալտէն կէօրիւնսէ, եվինէ պիզ գարարը կէօղէ ալտընըբզ . . .—վէ զաթէն տէ իշէ, ճաղը իյէ գարար վիրմիշ օլմատըգտան պաշգա, տա-լիսմ ճա, մնդուգանըզդտա, տիւնքի կիւն նէ հալ վէ մէվգըտա պուլունմագտա տէյիլ տիր։

—Նէ՞ զաման իտիճօրտունուզ, մա-ռաղալահ, իշլիմիզ պիւթիւն պիւ-թիւն թէհլիքէտէ՞մի տիր տէյի շիւբ-հէ իտիճօրտունուզ . . .

—Իայր, պիւթիւն պիւթիւն թէհ-լիքէտէ տիր տէյի շիւբհէ իհթիմէ-տէ տէյիլ իտէք տէ, իտայիճէ տար-սըմըզ օլմատը տա ինքճար օլունա-մմազ ճա . . .

—էֆէնտիլէր, պիզ օլ խուսուս-տա ճանըլմագտասընըզ . . .

—Ինշաալահ, տահա իյի ճա . . . հէզարան քէզ տահա իյի ճա . . . քի՞մ իտիճմէզ էօյլէ օլմատընը . . . Ճագաթ, էմնիյէէթի քճամիլէ իւզ-րէ պուլունապիլմէքլիկիմիզ իչթի-նի, իտապէթլար տէլիլլէր լաղըմ տըր . . .

—Միզ նէ՞ ճօլտա իտապէթ վէ տէլիլ իտիճմէքտէսինիզ։

—Մալիում ճա, պու ճօլտա իշ-լէրտէ, միւտքիթ օլարագ, ճալը-նըզ պիր թանէճիք տէլիլ պուլու-նապիլիր . . .—չէօյլէ քի, ֆիլմագը աէօյլէտիկինիզ կիպի, էկէր մուղա-զանըզդա պիր գօրգուսու ճօգ իտի, վէ էկէր էսկի իհթիպարը տէյամ իյիէմէքտէ իտի, լաղըմ կէլէն մէպ-լաղը, բէք գօլայճա իհթիգրագ ի-տիպ պուլապիլմէ քլիկինիզ իգթի-զա իտէր . . . Թապիաթիյլէ պանքէ-րինիզ, մնդուգանըզդա իչլի տիշլի հալինէ բէք ալէտ վագիֆ պուլու-նաճաղընտան, գօրգուլաճագ պիր չէյ պուլունմատըգդը թապտիրտէ, գտտագը սիզին իչին, տայիսմա աշըգ օլաճաղընտա շիւբհէ ճօգ տուր . . .—իմմա, էկէր պանքէրինիզ պիլէ սիզէ էհթիյէէթի իհթիմէզ իտի, ար-թըգ պիլմտէ, օնտան գիճատէ պիր էհթիյէէթի կէօսթէրմէ քլիկէ, զանն իտէրսիզ քի, դաթման պօրճլու օ-լատընըզ . . .

—Նէհայէթի իյի քէլատ, էֆէնտիլէր, աշըգ ոէօյլէհինիզ, —տէտի Մէրքիւցցա, տարկընճա պիր սէօյ-լէյիշ իյի, —նէ՞ տիմէք իտիճէրսինիզ, միւրատընը՞զ նէ տիր . . .

—Մ՚իւրատըմըզ պաշգա պիր չէյ օլմատըգ, իյա շուննու անլատըրմագ տըր քի, կէրչի սիզին, հագգ տահիպի օլմատընըզ հագգընտա գէր-րէճ շիւբհէսիզ ճօգ տուր, լաքին, պու ճիւմլէ իյի տախի, լաղըմ կէլէն բատարտը վիրէպիլմէք-լիկինիզ հագգընտա տա գալպի-միզ բահաթ տէյիլտիր . . .—պի-նաէն ալէյհ, աշի քճար տուրքըտ պէճանէ մէճպուր օլուրուզ քի, թէքմիլ բատարտըմըզը ալմատըգ-ճա, տէօթկեահլարըմըզտա պու-լունան թէքնէլէրինիզի թէքմիլ ի-տէմէյիզ, վէ զաթէն պուլունան մաթլուպումուզու տա շիմտիտէն թատատ իտէրիզ . . .

—էֆէնտիլէր, պու պատտէ խէ-թատա պուլունմագտասընըզ . . .—

տէտի օլ տադըգտատա պիր ատէմ, գամիճէ պիր տէօյլէյիշ իլէ, վէ նիմ աչըգ պուլունան օտա գա-բուտունատան իչէրի կիրէրէք։

Հէր քես եվտիճինիզ մէրգումուն թատաֆքընա չէվիրտի։

Ղայէթլէ հիւսնի, թէնտուլպ, վէ միւսիւ տատամը եէրինատ պիր տէլիդանլը, եանի մէրգում ատէմ, ալճաէնատճա պիր թավը ու թարղ իւղրէ օտատան իչէրի պիր գաչ ա-տըմ ալատագ, տէլամ վիրտի։

Մէրքիւցցա, մէրգում տէլիդան-լըճը կէօրիւր կէօրմէզ, բէնկի ատ-տը, —պիւթիւն վիճուտի տիհթէ-մէկէ, վէ թէբէսինատէն աշաղը պիր ատուգ թէր իտմէկէ պաշլատը։

Գօրա —(մէրգում, Գօրա քէն-տիսի խոր) —մէրգում միսկինէ տօղրու իւէրտուէտիքճէ, մէրգու-մնընտա գօրգուտու տահա պիճա-տէ ատթմատճա պաշլատը։ — տիզ-լէրի գուվվէթի քէսիլէրէք տիւշ-մէսինի իչին, կիտիպ քէնտի եազը-խանէսինէ տաեատտը։

Կէմի եաբքճըլար, նակեահէն կէ-լիպտէ, Մատթալ Ցէրէֆինին չէրի-քինին օլ մէրթէպէ ալճ իւսթ օ-մնագըզընը մնճիպ օյան կէնճ ա-տէմին քիմ օլմատընը, պիր պիրի-նէ սիւալ իհթիմէկէ պաշլատըլար։

Գօրա, Մէրքիւցցանըն գօրգու-սունու կէօրտիքտէ, իչէ պիր նէ-թինճէ վիրմէքլիկկի տիւշինտիւ։

—Ագիլ խոէրօնիզ, մճնսիէօ տը Ֆիւնգալ, —տէտի մէրգուտ, խա-թէմէէրէք օլատուգ հալտէ, էօյլէ պիր նէզաքէթի վէ թէրպիյէյէ մնուգայիր հարէքէթտէ պուլունմա-սընատան տօլայը մնդուր տիյէէ-րէք . . . —էվվէլինտէն գօրթքընը (խամի քեաղըտընը) կէօճտէրմէք իչին տիշարատա քիմնէէի պուլմատը-ղընատան, պիրա իհթիյաճ իչէրի կիր-

մէքլիկէ ճէսարէթի իլլէմիշիմ տիր, —ֆագաթ, պու ճիւմիե իլէ տա-խի, չիմոի, մէղքիւրնիզամըզ հա-րէքէթէ մէճպուր օլմուշ օլտու-ղում իչին տախի մէճպուրն օլմագ-տաեըմ. չիւնքի, տէրքեար օլան հալիմիզ հադգընտա, սիզէ ֆայի-տէմ թօղունտաճաղը իւմիտի գա-վիսինտէ պուլունմագտաեըմ . . .

Մէրքիւցյա, պու լագըրտը իւ-զէրինէ, քէնտույի թօբլոմագլաղա իթտիկի դայրէթ ոայէօնտէ, կէր-չի ճիւմիճէ բահաթը գալպ քէսպ իլլէտի իսէտ, տէրունինտէ հիւքմ իթմէքտէ օլան իզթիրապըն էէրի, եվնէ լէհճէօինտէն պէլլի օլմագտա իտի. —վէ Թօրանըն սէսի, հալէտ գուլագլարընտա վուրմագտա օլտու-ղունտան, հատտէն զիէտէ մէ-րագ վէ տիգգաթ իւզրէ, մէրգու-մէնին եիւզիունտէն եօգարը պագ-մագտա իտի:

—Պու սիմաեը . . . պու ոէսի . . . —տէյի քէնտու քէնտույէ տիւ-չիունէրէք բէբէլէմէկէ պաշլատը, —Պու բէք աճայիպ պիր շէյ տիր,

Թօրա ճէպինտէն, զայէթլէ միւ-զէյէէն, իւզէրի իշլէմէլի, ֆիլմի-շինտէն մամուլ պիր ուֆագ չիզ-տան չըգարտը:

Մէրգումէ մէզքիւր չիզտանտան պիր գարթ ոը վիզիթ (քէնտի իս-մի եազըլը օլան վիզիթա քեազըրտը) չէքիպ ալտը, վէ մէրգումա թագ-տիմ իտէրէք, Իոքանեօղլա, չու-աթիտէքլի սուրէթտէ ոէօյլէտի,

—Մ'օնսիէօ, միւսաատէնիզի րէ-ճա իտէրէք, քէնտիմի զաթքընըզա թագտիմ իտէրիմ . . . —պէնտէ-նիզ, Գալկիւթթատա պանքէր օ-լուպ, վէ զաթքընըզըն մադազաըշ-լա տա իշ եաբմագտա պուլունան Մ. Րօպէր Գրայթընըն եէկէնի Լիօնել վարթընըմ . . .

Մէրքիւցյա պունու իչիթտիկին-տէ, գալպինտէ պիր ֆէլրահլըգ տուեարադ նէֆէս ալմագա պաշ-լատը:

—Եա՛, զաթքընըզ Րօպէր Գրայ-թընըն եէկէնիսինիզ, էօյլէ՞ մի, —տէյի պաղըրտը մէրգում:

—Էվվէթ, էֆէնտիմ . . .

—Սէֆա՛ կէլտինիզ, հօշ կէլտի-նիզ էօյլէ իսէ, էֆէնտիմ, էյ նա՛-սըլ օլտուտա չիմոի պուրաեա թէշ-րիֆ իթտինիզ . . .

—Պէնտէնիզին սօրլ միւրատը, Մ. Մարսիալ թարաֆընտան գա-պուլ օլունմուշ օլան լուչ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր գէթա բօլիչաեը, զաթքընըզա թագտիմ իթմէք իտի. . . հալպուքի չիմոի նիյեէթիմ պաշ-գա պիր սուրէթի քէսպ իթտի . . .

—Տաեըմ, եիկիրմի սէնէտէն պէ-րու, սիզին չէրիքինիզէ իշ եաբ-մագտա օլուպ, վէ մադազանըզ հագգընտա տախի, տայիմա հիւս-նի թէվէճճիւհ վէ հիւրմէթի իւզրէ պէեանը էֆքեար իլլէմէքտէ տիր.

—Թէաատիւֆ պու եա, չիմոի պու-րաճըգտա, պու էֆէնտիլէր թա-րաֆընտան, զաթքընըզա գարշը չը-գարըլմագտա օլան կիւճլիւքլէրի, վէ գուհուրա կէլէն թէհտիտլէրի իշիթտիմ . . . —պիսիւք պիր գա-բարա ուղրամըշըընըզ, անլատըմ, վագտա սահիհ տիր. լաքին, մէզ-գիւր գարար, մադազանըզըն, պու կիւնէ գատար, Հավըրտա թութ-մագտա պուլունտուղու պիրինճի մէվգըտէն աշաղը տիւշմէքլիկէ պիր սէպէպ օլամաեաճագ տըր, վէ օ-լամամալը տըր . . .

Կէմի եաբըճըլար պու լագըրտը-լարը իշլիթտիքլէրինտէ, մէէմուլին զայըի օլան, վէ պիրտէն պիրէ գու-հուր իտէն էօյլէ պիր գուվվէթլի սէօյլէյիշ իւզէրինէ շաշա գալա-բագ, եամաշճաճըգ, պիր պիրլէ-րինէ.

—Աճապա պու տէլիգանլը տա, Մարսիալ մադազաըզըն նիյեէթի ֆաահրէօինի իլէրու կէօթիւրմէք-լիկէ չալըշան պիր հօվգապա՞դ մը տըր . . . —տէյի սիւալ իթմէկէ պաշլատըլար:

Մէրքիւցյա պիւթիւն պիւթիւն քէոպի բահաթը գալպ իթմէկէ պաշլատը:

Զիւնքի, Րօպէր Գրայթընըն իս-մինտէն, պիւյիւք իւմիտ վէ պիւ-յիւք պիր էՃեիկեէթի քէսպ իթմէքտէ իտի: —Մէրգումէ քէնտու քէն-տույէ. Թօրաեը կէօրիւր կէօրմէզ տիւշար օլտուղու շիւբհէ վէ գօր-գուտան գուրթուլատագ, պէսպէշ-լի, մէրգումու պիրինէ պէնզէթմիշ տիր, պէսպէշլի թէսավվուրու քէն-տույի ալտամընըզ տըր, տէյի սիւ-շինմէքտէ պուլունտու:

Ֆիմ պիլիր, պէյքի թէճճիւլտա պանա, պէօյլէ պիր տար վագթիմ-տէ, իսմատա ու մուտավէնէթի եէթիշ-միյէքտէ տիր, տէյէրէք մէսլուր օլտու:

—Պու սէօյլէտիկինիզտէն տօլայը իզհարը թէշէէքքիւր իտէրիմ, մյն-սիէօ Վարթը . . . — տէտի մէր-գումի: —քէնտիմի պահթիեար ատտ իտէրիմ քի, սիզ տախի, պու է-ֆէնտիլէր միսիլլու, էօյլէ պիր թա-գըմ մինեէտըզ էֆքեարլարա գա-հիլ օլարագ, տիւչարը էնտիչէ վէ վէսվեսէ օլմագտա տէյիլսինիզ . . .

—Պէնտէնիզ գաթան մէզքիւր էֆքեարլարտա պուլունմատըգտան պաշգա, —տէյի ճէվապ վիրտի Թօրա, —էօյլէ տէ պիր իթիդա-տա պուլունմագտաեըմ քի, պու էֆէնտիլէրի տախի իսքետի իթմէք իչին, եալընըզ պիր շէյ սէօյլէսեմ քեաֆի օլաճագ տըր . . .

—Պիվ էօյլէ գուրու լագըրտը իլէ իսքետի օլմագլըգ իսթէեէն-լէրտէն տէյիլսիզ, —տէյի պաղըր-տը կէմի եաբըճըլարտան պիրի, — վէ իհթիմալ տըր քի, սիզին տէ մինթլուպունուզ պուլունմուշ օլտա իտի, պաշգա տիւրլիւ պիր լուտֆ իսթիմալ իտէեէք իտինիզ, վէ հիչ շիւբհէ տէ եօգ տուր քի, Մ. տը Ֆինդալըն իչի եիւզիւնտէն, սիզ տախի քէնտինիզի մուհաթապտա կէօրէճէք իտինիզ . . .

Թօրա, պունու սէօյլէեէն մէր-գումուն եիւզիւնէ պագտագ, չու-աթիտէքի ճէվապը վիրտի,

—Զանն իտէրիմ քի, շիմոի պու-րաճագտա, պիզիմ տախի իչէ եիւզ պին ֆրանգ մինթլուպունուզ պու-լունտուղունու սէօյլէտիկինի իչիթ-տի իտինիզ . . .

—Ֆիլվագը էօյլէ պիր շէյ սէօյ-լէմինիզ էմմա, ալ պագատ պիր է-մարէ պէեան իյլէմէմինիզ . . .

—Պու տիգգաթ վէ պու միւ-թալաանըզ, նէզաքէթինէ տախի-լինտէ սաեըլմամըզ . . . — Հէր նէ գատար օլ պագատ պիր թագըմ թահգըգաթա գալգըշմագլըգ ճա-յիզ տէյիլ իսէ տէ . . . —պուեու-բունուզ, կէօզլէրինիզլէ կէօրինիւզ, իչիթ բօլիչա . . . —Եա իմզաեը թա-նըմագտա՞մըսընըզ . . :

—Անլաշըլըը, սիզ տախի ատհա-պը մանթլուպտան իսիշմինիզ, բէք ալէա . . . —Ֆագաթ, պունտա՞ն նէ չըգար . — Տիւգճէ սիզին միւ-բաաքընըզ, քէնտի մանթլուպունու-զու գուրթարմագ նիյեէթիյլէ, պիզի դանաբրմագ իսթէմէքտէ օլմալը-սընըզ, վէ աճիվ իտէրսինիզ, պու-նու սէօյլէմէքլիքտէն մագսատիմ, գաթան սիզի թագպիհ տէյիլ տիր, չիւնքի, էկէր սիզին եէրինիզտէ պէն օլսա իտիմ, պէն տախի օլ

—Պիվ էօյլէ գուրու լագըրտը իլէ իսքետի օլմագլըգ իսթէեէն-լէրտէն տէյիլսիզ, —տէյի պաղըր-տը կէմի եաբըճըլարտան պիրի, — վէ իհթիմալ տըր քի, սիզին տէ մինթլուպունուզ պուլունմուշ օլտա իտի, պաշգա տիւրլիւ պիր լուտֆ իսթիմալ իտէեէք իտինիզ, վէ հիչ շիւբհէ տէ եօգ տուր քի, Մ. տը Ֆինդալըն իչի եիւզիւնտէն, սիզ տախի քէնտինիզի մուհաթապտա կէօրէճէք իտինիզ . . .

Թօրա, պունու սէօյլէեէն մէր-գումուն եիւզիւնէ պագտագ, չու-աթիտէքի ճէվապը վիրտի,

—Զանն իտէրիմ քի, շիմոի պու-րաճագտա, պիզիմ տախի իչէ եիւզ պին ֆրանգ մինթլուպունուզ պու-լունտուղունու սէօյլէտիկինի իչիթ-տի իտինիզ . . .

—Ֆիլվագը էօյլէ պիր շէյ սէօյ-լէմինիզ էմմա, ալ պագատ պիր է-մարէ պէեան իյլէմէմինիզ . . .

—Պու տիգգաթ վէ պու միւ-թալաանըզ, նէզաքէթինէ տախի-լինտէ սաեըլմամըզ . . . — Հէր նէ գատար օլ պագատ պիր թագըմ թահգըգաթա գալգըշմագլըգ ճա-յիզ տէյիլ իսէ տէ . . . —պուեու-բունուզ, կէօզլէրինիզլէ կէօրինիւզ, իչիթ բօլիչա . . . —Եա իմզաեը թա-նըմագտա՞մըսընըզ . . :

—Անլաշըլըը, սիզ տախի ատհա-պը մանթլուպտան իսիշմինիզ, բէք ալէա . . . —Ֆագաթ, պունտա՞ն նէ չըգար . — Տիւգճէ սիզին միւ-բաաքընըզ, քէնտի մանթլուպունու-զու գուրթարմագ նիյեէթիյլէ, պիզի դանաբրմագ իսթէմէքտէ օլմալը-սընըզ, վէ աճիվ իտէրսինիզ, պու-նու սէօյլէմէքլիքտէն մագսատիմ, գաթան սիզի թագպիհ տէյիլ տիր, չիւնքի, էկէր սիզին եէրինիզտէ պէն օլսա իտիմ, պէն տախի օլ

թարևդի թուխթար խոմ. . .

—էֆէնտիլէր, պունդար պիհուտե լագբրոբլար ադբը, —ասէ Գօբրա, մէրդումնուն քէլտիքնը գամ խոէրէք, —նադըլ քի չիմանի, սիզի թէէմին իմմէ բլնկէ սէօզ վիրմիշ լ. ոմ . . . վատիմի իճրայէ հազըրըմ՝ . . . :

—Նա՛ըլ պադալըմ :

—Պէնիմ՝, պուրադա մնուդրիմ՝ օլա պ. վէ չէօհրէթի մնաղիւմի ամմէ օլան Մ. Ժանիլլ մնաղազաբ նամընա օլարադ, իքի միլիօն ֆրանգլըգ պիր դրէսիթօմ վարդը . . . —Իմանի, իշպու Մ. Մաբսիալ գումբանիա. ադնադա, պու կիւնէ գադար օլան մնախրադունուզու թէմամէն վիրմիքնէն պաշգա, տէօթկէնհդրըբնըգդա պուլունան թէքնէլէրի պինիրիմ պէհիմ իմանիկինիզատ, քէզալիք լազըմ կէլէն ալաճաղընըգը, թէմամէն թէէմիյէ իմմէկէ տախի քէֆալէթէ հազըրըմ, —էկէը, պու թէքլիֆիմ, Մ. ադ Ֆիւնդալ թաբաֆքնադան գադուլէ չաճան կէօրիւրիւը խէ . . . :

—Պիղիմ հէ՛թիմիզատ, էզ ճանու տիլ մէշուն օլուր, վէ մնուվաֆագաթ խոէրիզ, —ասէ պադրըշլար կէմի ճաբգճըլար չէվգըն զուհուրի իւզրէ :

—Էֆէնտի, —ասէ Մէրքիւցյա բէբէլէճէրէք, —պու պադատե թէչէքքիւրտէն ադիզիմ . . . :

—Պունուա թէչէքքիւր խոէճէք պիր չէյ ճօգ տուր . . . —պէնիմ նիյէթիմ պիր իշ ճաբմադ տըր, վէ էյլէ տէ իմիմնու իմմէքտէիմ քի, ճաբաճաղըմ ֆէնա պիր իշ տէյիլ տիր . . . —զաթէն պիր գաշ սէնէ Ֆրանսատա գալմադ նիյէթինտէյիմ. . . իսթէրիմ քի, մնալիք պուլունուդում մէպալիղի ադիմէճի, կէրէք թիւճճարճա, վէ հէրէք ադամնէ միւթէպէր իշլէրէ վաղ խոէրէք իշլէտիպ իսթիֆատէ խոէյիմ. . . —իմանի, Մ. Մաբսիալ Յէրէյն վէ Մ. ադ Ֆիւնդալ մնաղազար հադդընատ էմնիյէէթի քեամիլէմ պալունաուդունան, պիր միլիօն ֆրանգլըգ դրէսիթօ աչմադլըղա հազըր պուլունմադադըմ. Ֆագաթ, ճալընըգ չու չարթ իլէքի, վիրէճէկիմ մէպլաղ, ադ յիլ պաշգա պիր իշէ. իսկա ճալընըգ ճաբգլան կէմիլէրին պէճէլէրի թէճէսինէ թախտա վէ իսթիսնալ օլունմադը ադբը . . . —Տիմէք տիր քի, էֆէնտիլէր, քէնադ մնաթուպունուզու ալմադ իշին, բուսուսլաըրընըգը Մ. ադ Ֆիւնդալա թաստիգ պիրլէ, Մ. Ժանիլլին ադնադգքէաբրնա թագտիմ իմմէլիսնինիզ. —նէ՞ ադէսինիզ, պու խուսուսա իչինիզէ կէլի՞ր մի :

Կէմի ճաբգճըլար, քէմալի մէսէրլէթի իւզրէ, մէՀունէյէէթլէրինի պէճան իմանիլէր :

—Տիմէք տիր քի, —ասէյի սիսալ իմաի Մէրքիւցյա, —էֆէնտի, զաթքընըգ պէնաէնիզին պիր գօմանտիթէրի օլաճագօքնըգ, էօյլէ ադյի՞լ մի . . . :

—Խայր, ասա . . . —պէնադնինիզ գօմանտիթէրի օլմաճըգ . . . իլա ադաէճ սիզէ, պիր միլիօն ֆրանգ իզրադ խոէճէկիմտիր, իշիթ պու գադար . . . :—Իշին սուբէթի բէամիյէէօնադ պիր էհէմմիյէթի ճօգ տուր . . . —էլվէրիր քի զաթքընըգ, կէրէք չէրիքիմէ վէ կէրէք պէնաէնիզէ, պիսիր՛ք պիր ադամթուգ ճաբմադ տասքընըգ :

Վէ Մէրքիւցյա էլինի Գօբրաճա ուզաթմադը, վէ մէրդումէ ադախի, կիւճա մէրդումնուն չու հարադքէթինինն ֆէհմինադ ադյիլ տիր կիպի պուլունարադ ճէվապէ ադադպիլէճ,

—Հէմման չիմանի պիրէ իշին իճրաադնա պադշաճադպիլիրիզ . . . — Մ. Ժանիլլէ պիր մէքթուպ ճադարադ, իսմինիզէ աչմըշ օլուդում գրէսիթօճու պէճան վէ խաստիգ իսէպլիյիմ՝ :—Մէղքիւր մէքթուպու, պու էֆէնտիլէրադ պիրլիքտէ օլուդլարը հալադ, պիղդաթ քէնտինիզ կէօթիւրիւպ, մէրդումնուն ադֆիթէրինադ, իսմինիզէ պիր միլիօն ֆրանգլըգ պիր գրէսիթօ աչաբրադպիլիրսինիզ, վէ սիպադ պէնադէնիզէ, պիր միլիօն իւչ ճիւզ պին ֆրանգա պիր թահվիլ իթա իսէրսինիզ :

—Պիր միլիօն իւչ ճիւզ պին ֆրանգ՞ ադ, —ասէ Մէրքիւցյա :—Նէ՞չին օլ գադար օլուճաք :

—Զիւնքի, նէտիմնէ գումբանճանըգ իսդադաբլա պուլունան իւչ ճիւզ պին ֆրանգլըգ բօղիչաճքադա, նագտ մնաղամքնադա սիզէ թէրքիւ իադճէկիմ տիր . —տիմէք տիր քի, ճէհման, պէնադէնիզին էմնինէ, պիր միլիօն իւչ ճիւզ պին ֆրանգ տէյնինիզ օլաճագ տըր . վէ մէպալըղ մէղպուրնադա ֆայիզի ճիւդատէ պէշ օլուպ, վէ հէր նէ վադքիթ ադճէմի իսթէր իսէմ, պիր այ էվվէլինտէն խապէր վիրմէքլիկիմ, թահվիլնինպէտ շարթ պէճան իսդիճճէքտիր, —էյ, մնաղազամքընըգ քէաբրնադա՞ն նէ մնաթուպ իսդճէքսինիզ տիր :

—Հիչ պիր շէյ :

—Էֆէնտի, պունադա՞նադա պիւյիւքպիր միճճէնադպըգ օլմադը, —եաղը՛գ քի Մ. Մաբսիալ Տէրէյն պուրադա տէյիլ տիր, —էկէր պուրադա պուլունմուշ օլսա իսի, պիղդաթ քէնադուսի տախի, սիզէ թագտիմի թէչէքքիւր իմմէքլիք իգդալինէ նայիլ օլմուշ օլաճագ իսի . . : Լաքին, պու ճիւդիճէ իլէ տախի, հէմման մէրդումնու վուգուդ հալի եաղըպ պիտիրէճէկիմ տիր, վէ հիչադ շիւքրիճ ճայիղ տէյիլ տիր քի, մէրդում տախի, պէնադէնիզ գադար մէճճուն վէ միւթէչէքքիւր գալաճագ տըր :

—Ինչադպադճ, Մ. Մաբսիալ իլէտե Փարիսադ կէօրիւշմէքլիք չէրէֆինէ նայիլ օլուրսուն, —ասէյի ճէվապ վիրադ Գօբրա, —գաթէն մէրդումնու, տաճքմ թագտիմնադան կէօրմէքլիկէ պօրճուճուսմ . . :

—Հէմման եաբընադան թէզի էօգտուր, պէնադէնիզ պու պուգունուզու մէրդումնի թէպիղէ միւադադաթ իսէրիմ . . . :

—Թէչէքքիւր իսէրիմ . . . —իսմինի, ըէճա իսէրիմ, էկէր միւսադէնիզ օլուր իսէ, Մ. ադ Ֆիւնդալ, եաղըճանէնիզ իւզրինադ, չու լաղըմ կէլէն գրէսիթօ մէքտուպունու եաղըպ իսդիճճէքսինիզ տիր :

57

Թամ պու մէնզարէլէր, քէ ա՛Օբլէանատա վաղը Մաբսիալ մնաղազաքնադա կէչմէքտէ օլադուղու վագքադա, ժան Բքնօ տախի, Օթէլ ա՛Անկլէթէր նամ լօգանթաճա կիւտէրէք, վէ գարթ ադ վիղթինի մնադամ Բօզ Պօնչանա, եանի ադագպասը պիր ուֆիլ ադմի եըգըպ եաբէլէճէն գադարնա կէօճադէրքէք, մէրդումէ իլէ կէօրիշմէք խոթէտիկինի պէճան իլլէմէքտէ իսի :

Բօզ իսէ, Բարիսադ ադերքեադ օլան ադէթի իւզրէ, կիճ եաթմադ, ադա վէ կիճ գալդմադադա իսի :

Իսմինի, հէնուզ ադաթ ճն պուչուգ բադադէլէրինադ օլուպ, վէ մէրդումէ տէ եաթաղընադան եէնի գալդմըշ օլարադ, ադաչընը պադճընը տիւչէլթադիրմէք վէ ադճնաթադըրմադ իչին, գօադֆէօրիւնէ, վէ եաթօդ

տահա սահիմի, լօգանթանքն գօ-
աֆֆէօրիւնէ պէքլէմէքտէ էտի։

Ժան Ըքնօնուն գարթ ոք վիզի-
թինի, մէրգումէնին պէղլէմէսի քէն-
տույէ թագտիմ լիմտիքտէ, չէօյլէ
պիր կէօզէն կէշիրտի, վէ,

—Տօհնէյ Սէդ-ըը . . . — ոէտի
մէրգումէ, —պէն պու սաաոմ թա-
նը՛մաեօրում. . . քի՛մ տիր, պէօյլէ
տահա կէօզէրիմմի աչար աչմազ կէ-
լէն զաթ։

—Մաաոամ, մէլէս պիր զաթ ոքը
. . .—կէրչի սաչլարը պէեազ տքը,
պու ճիւմլէ իլէ տահի կիւզէլ պիր
սաոամ տքը . . .—զայէթլէ թէմիզ
կէյինմիշ տիր . . . կէօրիւնիւչէ նէ-
զարէն, մէրգում բէք ոէ ղէնկլին
պիրի օլմալը տքը . . ։

—Անդաոքմ, անդաոքմ . . . տիւն
սապահ՛քի մէճրուհու գուրթարան
զաթ տքը . . .—ոէ՛յի պաղքրաք Ռօզ.
—Հէ՛յ Ալլահ պէլասընք վիրսին,
պո՛ւ գաաոար իչի սաճէլէ՛մի լոմիշ քի,
հէմտան պու վագըթ գօչուպ պէնի
կէօրմէկէ կէլմիշ տիր . . ։ Խիւտա
ալմա՛, էկէր աչգ ու սէվտասքյա
եանքպ գաճրուլմագտա օլտուղում
պիրիսի պիլէ օլմուշ օլսա իսի,
պէօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ վա-
ղըթտա գապուլ իմմէք իսթէմէզ
իսիմ. . ։

—Եօմտի նէ՞ ճէվապ վիրէյիմ
մէրգումա։

—Բէք ալէա կէօրիւշէլիմ. . . —
Օէօյլէբինիզ ոէ աֆվ իտէրէք պիր
աղ պէքլէսինլէր. . . —Միզ ոէ չա-
բուղ կէլիպ չու պաշըմը սաչքմք ա-
զաճզ թարաեքպ նիզամընա գօ-
եուտուզ. . . —Ա՛հ, էվվէլա չու պէ-
նիմ բուտրա գութում իլէ ֆքըչա-
սքինը կէթիրինիզ. . . —չօգ իյի. . .
չօգ իյի. . . է՛յ, է՛յ, չարուգ օլու-
նուզ. . ։

Աբահան պէշ սագըգա կէչտիք-
տէ, Ռօզ Գօնչան, քիրազ ըէնկի
գօրտէլալար իլէ թէղէին իտիմիշ
օլուպ, վէ պէեազ գաշմիրտէն մա-
մուլ պուլունան պիր կիճէլիք ֆիս-
թանը կէյինմիշ օլտուղու, վէ քէն-
տի սըգ սաչլարը, տիգգաթսըզ
սուրէթտէ թէքէսինտէ թօգլանմըշ
պուլունտուղու թագտիրտէ, մէր-
գումէն իչէրի չաղրըլմասընա տայիր
էմր վիրտի, վէ մէրգում, մէրգու-
մէնին եախագ օտասը պիթիչիկին-
տէ պուլունան քիւչիւճէք սալճնա
կիրտի, վէ քէնտիսի տախի, հէ-
մուն օլ արաթգտա, ալէթթաճիլ,
կէօզէրինէ խաֆիֆճէ պիր սիրմէ
չէքտիքտէն ոօնրա, մէրգումէն
եանընա կիթտի։

—Աֆվ իտէրսինիզ, ազիզիմ
մՀնսիէօ Սէպաստա, զաթ՛քնըզը պէօյ-
լէ պիր բէրիչան հալտէ գապուլ
լյլէմէքտէ՛յիմ . . . —ոէտի մէր-
գումէ չէյվէյի պիր սէօյլէ՛յիշ լէյ.
—վագտան նէզա՛քէթէ մուղայիր պիր
հալ տիր պու, լաքին, նասըլ՛քի
կէօրիւյմէ՛քտէ տիր, տահա հէնուզ
եաթագտան գալգմ՛ըշ օլտուղում-
տան, վէ զաթ՛քնըզըտա պէ՛քլէթ-
տիրէրէ՛ք, կէօրիւշմէ՛քլի՛ք չէրէ՛ֆ ու
իզդաչինտէն մահրում գազմագ իս-
թէմէտիկիմտէն, պէօյլէճէ գապուլ
իմմէ՛քլիկէ, մէճպուր օլմուշում
տուր։

—Թէշէ՛քքյր վէ իֆթիխար ի-
տէրիմ, ազիզէմ մաաոամ, —ոէ՛յի
ճէվապ վիրտի Ժան Ըքնօ, ֆագաթ,
էկէր միսաաոտէնիզ օլուր իսէ,
ոէ՛յէպիլիրիմ՛քի, զաթ՛քնըզ իւզէ-
րինտէ գուհուրա կէլմէ՛քտէ օլան,
վէ պիր տիլպէր գաոքնա մախտուս
պուլունան չէյլէ վէ ճիլվէ՛քեար-
լըզ, էն զիեաոտ բէրուչան հալի-
նիդտէ պիլէ, բիւր լէթաֆէթ պիր
մէրթէպէտէ օլտուղու հալտէ մի-
չահէտէ օլունմագտա տքը. —զա-

Թ՛քնըզը, իշպու եիւրէ՛քլէր ճէլպ ի-
տիճի օլան հալի բէրուչանիսի պիլէ,
հիւանի ճէմալինիզի, տահա՛ զիեաո-
տէ արթ՛ըրմագտա տքը . . . —լէհ-
ճէնիզտէ տէր՛քեար օլան թագէլի՛ք
վէ բարլագլըզ, չայեանը թէհայ-
եիւր սուրէթտէ տիր . . . սաէթա
հէնուզ տօղմագտա պուլունան պիր
մէհթապա պէնգէմէ՛քտէսինիզ . . ։

—Մ՛ընսիէօ Սէպաստա, չօգ աչգ-
պաղ պիր զաթ՛քնըզը։

—Խայր, մաաոամ, պէնտէնիզ
քէմալի խաալսէթ իւզրէ սէօյլէմէ՛-
քտէ՛յիմ . . . —Թագէն, հիսս ու
մուհաքէմէմի կիղլէմէ՛քլի՛ք նէ ի-
տուկինի պիլմէտիկիմտէն, սէրպէսթ.
ճէ Թէհայեիւրիմի իպրագ իլլէմէ՛՛-
տէ՛յիմ . . . —էկէր, զաթ՛քնըզա, նա-
հօղ կէօրիւնէ՛ճէկի գօրգու վէ շիւբ-
հէսինէ զահիպ օլմասա իտիմ, հէր
ֆուրսաթտա, հէր տիւշիւնտիւկիւ-
միւն, ճէրհ վէ ըէտտա օլունմագ պիր
հալտէ օլմասընը իստասա իտէպի-
լիր իտիմ . . ։

—Ա՛, զաթ՛քնըզ, ասլա նահօղ
կէօրիւնմէ՛քլի՛ք չիւրհէսինէ զահիպ
օլմամալըսընըզ. . . —պէն տահի սեր-
պէսթ սէօյլէմէ՛քլիկի սէվճնլէրտէ-
նիմ. . . լաքին, զաթ՛քնըզըն պէօյլէ
էրքէնտէն, մահզա էլֆաղը լաթի՛ֆէ
իսթիմալի իչին կէլմիշ օլմանըզտա ի-
նանատիմ։

—Հադգ՛ընըզ վար տքը, մաաոամ
. . . —պէնտէնիզ թաարաֆքնտան,
հադգ՛ընըզտա գուհուրա կէլմէ՛քտէ
օլան թագտիրի թէհայեիւր, խաա-
սէթէն պիր մագսէտէ մէճնի օլմա-
կ՛ըզ, իլլա, անճագ, լագըրտը՛քնըն
սըրտաը էօյլէ կէթիրմիշ տիր, —
Զաթէն զաթ՛քնըզտա, պաշգա պիր
իֆաուէմ վար տքը։

—Աճապա իֆաուէ՛նիզ, տիւնքի
գաշաեա ուղրաեան պիչարէճէ՛մի
տայիր տիր։

—Խայր, մաաոամ. . . —Մ՛էրգում
պիչարէ բէ՛ք իյի պիր հալտէ պու-
լունտուգտան պաշգա, մէղքիւր
գաղաեա ուղրամասքնտան տօլաեը
տախի իզհարը մէճպուրիյէթի իյլէ-
մէ՛քտէ տիր, չիւնքի մէրանէթի եիւ-
զիւնտէն, էյթաֆէ նայիլ օլմուշ
տիմէ՛ք տիր . . ։

—Տիմէ՛ք տիր քի, իֆաուէ՛նիզ
պիր տքրր վէ եախօտ պիր մուամ-
մէտէն իսպարէթի օլմալը տքը . . ։

—Եիմտի զաթ՛քնըզտա սէօյլէբիմ՛,

—Խայխնաե (տիւնէմէ՛՛ք) միւնթա-
զըրքմ. . ։

—Տիւնքի կիւն, նասըլ՛ քի տէր-
խաթքը իտէպիլիրսինիզ, պէնտէնի-
զին պիր կէնճ տօսթում Լիօնէլ Վար-
թքն իլէ, Մ. Ժանէյլլին մագազասքն-
տա, զաթ՛քնըզտա թէտաուֆ իմ-
մէ՛քլի՛ք չէրէֆինէ նայիլ օլտու ի-
տի՛ք ։

—Բէ՛ք ալէա . . . ։

—Միզ չէգտըգտան սոնրա, հագ-
գ՛ընըզտա լագըրտը աչըլտը . . . ։

—Վէ, —ոէ՛յի պաղքրաք Ռօզ
կիւլէրէ՛ք, —ալէ՛յհիմտէ իհթիմալ
տքը քի պիր չօգ ֆէնալըգ լագը-
տքլարը կէչտի, էօյլէ՛ մի ։

—Ա՛սլա, վէ ասլա ։

—Էվվէթ . . . էվվէթ . . . նա-
մուսում իւզէրինէ իստասա իտէ-
րիմ՛ քի, էվվէթ ։

—Իմտի, մաաոամ, պէնտէնիզտէ
իստասա իտէրէ՛ք սէօյլէրիմ՛ քի,
խայր, էօյլէ պիր շէ՛յ օլմասըգտան
պաշգա, պիւթիւն պիւթիւնէ տէ
մուզայիրի վուգու պուլաու. . . —
Մ. Ժանէյլ, միւթէաուտիտ հիւանի
հալ վէ ախտագ՛ընըզ, վէ ալէվհու-
սուս գալգի բաք՛ինիզ հադգ՛ընտա
մէտհ ու սէնալէր օգուտու. . . —
պէնտէնիզտէ իսպաթի իտէպիլիրիմ՛
քի, սէօյլէտի՛քլէրինտէ, գաթան պիր
միւպալաղա եօգ իտի . . ։

—Աչուրի մէրթէպէ մէրագըմը թահրիք իթմէքտէսինիզ . . . —նէ՞ տիր իսպաթընըզ . . . ;

—Մէկէրչի տիւն սապահքի իհսան իթմէյինիզ իճառէյի ազլմէ, օլ պապատէ պիր իսպաթը քճաֆի սաէքտա սէզա տէյի՛լ մի տիր . . ;

—Ա՜ճայիպ, մէկէրչի, ճալընըզ պէշ լիրա՛նընտա լագըրտըք՛ մը օ-լուր իմիշ . . . —հիչ նէվինտէն պիր չէյ . . . զաթէն օնուտա ճաթմադըգըզա պօրճու պուլունմադըտա խ-տիմ, չիւնքի պիչաքէնին մէճբուհ օլմասընա, արապամ սէպէպ օլմուշ իտի . . . ;

—Մատամ, չէֆգաթընըզ գա-տար տախի նէկադքէթէ՛ մալիք պու-լունմադըտ օլտուղունուզտան, էօյ-լէ ֆագիլէթլէրի հիչ վէ պօ՛րճ մա-գամընտա թուքմադըտասընըզ. — բէք չօգ գատընտար վարտըրըլար քի, էկէր սիպին եէրինիզտէ օլմուշ օլտա իտիլէը, արապալարընտան պիլէ աչաղը ինմէ՛զ իտիլէը ;

—Գունըլարըն քճաֆֆէսի տախի, եինէ մէտհ ու սիթայիշտէ՛ն իսպա-րէթ չէյլէր տիրլէր ;

—Էվվէթ, մատամ, մէտհ ու սիթայիշտէն իսպարէթ տիրլէր, լա-քին, մէկէրչի հագդսը՛զ եէրտէ մի սէօյլէմէքտէյիմ . . . —Հէր նէ հալ իսէ, կէլէճիմ չիմսի սաբլ մադսէտէ, զաթը՛նըզ, տիւնքի կիւն, պիր եադլըգ էվ լագըրտըը իտիպ, վէ մէզքիւր խանէէի սաթքպ գուր-թուլմադ արզու վէ նէյնէթինտէ պուլունսուղունուզտա պիլտիր-մէքտէ իտինիզ . . . ;

—Օ՜հ, էվվէթ, էվվէթ, էնկու-վիլտէ քճային քէօչկիւմիւ . . . — մէզքիւր քէօչկիւն մուհաֆազասը, պիր չօգ մէսաբիֆլէրէ միւհթաճ պուլունսուղու հալտէ, գարշըլըգ իսէ, պէշ բարա պիլէ խայրը՛նը կէօրմէքտէ տէյիմ ;

—Պէնտէնիզ, Մ. Ժանիլլէ սիւ-ալ իլլէտիկիմտէն, մէրգում տա-խի, բէք կիւզել պիր խանէ օլտու-ղունու պէհան իլլէտի . . . ;

—Էվվէթ, էֆէնտի, էբէյինճէ թէմիզճէ պիր քէօչք տիւր . . . կիւ-ղել աղաճլարըտա վար տըր . . . ;

—Մէզքիւր խանէ, վագիթիլլէ Մ. Մարսիալ Տէրէյնին թահրիք թէսարրուֆունտա իտի, էօյլէ տէ-յի՛լ մի ;

—Էվվէթ, լաքին չիմսի, անճագ պէնիմ մալիմ տիր . . . —Մ. Մար-սիալ պանա սաթմադը տըր, վէ կա-խօտ պաշդա պիր շէյ իլէ միւպա-տէլէ իլլէմիշլիզտիր . . . —Ա՜ճապա, սաթքե ալմադըգա տայիր պիր ար-զու վէ նէյնէթինիզ պուլունմադ-տէ՞ մի տիր . . . ;

—Գէլքի ;

—Միզի՞ն իչին մի . . ;

—Խայր, ֆագաթ, ճագընտա Ֆրանսադա կէլէճէք օլան տօս-թում իչին մէրգում, Հալբը ճի-վալընտա էօյլէ պիր ճագըգ խանէ պուլմադըգը պէնտէնիզտէն թա-լէպ իթմիշ, վէ հէր գաչա միւնա-սիպ կէօրիւլիւր իսէ, ալընըպ գէն-տի իամինէ չէվրիլէրէք, բարասը վիրիլմէսինէ տայիրտէ աչըգ օրտինօ վիրմիշ տիր . . . ;

—Տիմէք տիր քի, մէրգում տօս-թունուզ իչին ալմադ իսթէրսինիզ, էօյլէ՞ մի . . . ;

—Էկէր բաղարըգըմըզ ուճար իս-սէ՝ էվվէթ . . . ;

—Մէզքիւր քէօչկիւ թանքմադ-տա՞մըզընըզ ;

—Խայր, ֆագաթ, Մ. Ժանիլլ պի-զէ նագլ ու պէհան իլլէտի իտի . . ;

—Իմմի, կիտիպ կէօրէպիլիրսի-նիզ ;

—Իչթէ պէնտէնիզտէ մահգա, բուխաաթընըզ թահսիլի իչին կէլ-միշիմ տիր ;

—Բուխաաթա իհթիճաճ եօգ-տուր . . . —պիր իչի պաղչէպանըմ վար տըր քի, հէր կիւն ապահըն ադամի օնունտան, ագշամըն ադամ տէօրտիւնէ գատար կիտիպ պաղ-չէյի տիւզէլտիր տուպար գաճը-րըր . . . —Գաբուճու հէր քիմ օ-լուր իսէ օլսուն աչար գապալ ի-տէր, վէ միւրատա իհթիճիկինիզ հալ-տէ, իմա մախպէնիտէն թաման ի-չինէ գատար կէզտիրիր . . . —Գա-գաթ, էվվէլիսընտէն զաթընըզա տէօյ-լէճէէյիմ քի, էկէր մէրգում տօս-թունուզ բէք չէ՛ պիր չէյէ մալիք օլմագ արզուսունտ պուլունմադ-տա իսէ, զաննն իհթիմալ քի իչինէ կէլ-սին . . . չիւնքի, պիրագ էսկիճէ տիր . . . լաքին, զայէթլէ ըտահաթ իտիլիր պիր տուբէթտէ վէ միւհքէմ տիր . . . —հէմճան էօմիւճ օլտուղ-ճա իսքճան իտէպիլիր ;

—Մէրգում տօսթում, էօյլէ չօգլուգ սիւս վէ տարաթը տէվճէ-լէրտէն օլմաեընա, իլլա սատէ կիւ-ղէմսիկի տէվճելէրտէն տիր . . . ;

—Տիմէք տիր քի, բէք ալճա իչինէ կէլէպիլիր, չիւնքի, թէքրա-րէն, վէ թէքլիֆսիզճէ տէօյլէրիմ քի . . . —կէրչի տօղրամալարը էս-կի ուսուլտէ տիր, լաքին, բէք կիւ-ղել չարապ մախպէնէլէրի, վէ քճաֆ-ֆէյի բէնճէրէլէրինին բանճուրլարը վարարը . . . ;

—Ա՜, տիմէք տիր քի բանճուր-լարը՞ տամը վար տըր ;

—Էվվէթ, վէ հէմտէ բէք թէ-միզ հալտէ տիրլէր . . . —Ապիպիմ էֆէնտի, կիտիպ պիր տէֆտա կէղ-մէլի, կէօրմէլի, վէ պատէհու, է-կէր իչինիզտէ կէլիր իսէ, կիտիպ, Զօրսա սօգաղընտա պուլունան, վէ բէք իյի առամլարտան պիրի օլան ճէրթլէյէն իլէ գօնուշմալըընըզ ;

—Խարթաաբ վէ հէօճճէթլէրի մէր-գումն եանընտա պուլունուղու կիպի, վէքիլի մուքլագըմ տախի օլտուղունտան, անքճա իչի պիթի-բէպիլիրսինիզ . . . ;

—Մատամ, զաթընըզա պիր սիւ-ալիմ տահա վար տըր . . . ;

—Գուճուրունուզ, սէօյլէճինիզ ;

—Մէզքիւր քէօչկէ նէ՞ իսթէ-մէքտէսինիզ ;

—Էլլի պին ֆրանգ ;

—Ա՜ն ֆիճճաթը պո՞ւմու տուր ;

—Տօղրուսու օլ պապատէ պէն պիր շէյ սէօյլէճէմէմ, նօթէրիմ իլէ գօնուշմանընըզ իգթիզա իսէր . . . —մալիմ եա, ագճէճէ իչլէրտէ պէնիմ մալիմսաթըմ եօգ տուր . . . —հիչ պիր շէյ անլամամ . . . — էկէր պանա գալատ, ատէթա պիր գաղ կիպի սօճուրտում . . . — պէօյլէ շէյլէրտէ, Գէրթլէյէն բէք մէհարէթլի տիր, չիւնքի քէնտի իչի սանաթը տըր, վէ հալիյէ պէնիմ մէնֆաաթըմ իչին տէ չալըշաճագ տըր . . . —չիմսի, ագիպիմ էֆէնտի, շէյ, աֆվ իսէրսինիզ էմմա . . . վագաա, կիթմէնիզի տէ իսթէմէմ էմմա . . . Ա՜հ, նէ եապաճըմ քի, լաքին . . ;

—Եանի, արթըգ կիթմէքիկիմի մի բէճա իհթիճաէսինիզ . . . — ատէմի Ժան Լըճո կիւմիսճեէբէք ;

—Իսէ՛ֆ իսէրէք սէօյլէրիմ քի, էվվէթ . . . —չիւնքի, պիր մահճէա-տէ թաամա տամէթլի պուլունսու-ղում հալտէ, հէնուզ կիյինիպ սա-չէմը պաշըմը տախի տիւզէլմէմէմի-շիմ տիր . . . Խիւտա ալիմ, էկէր պէօյլէ պիր պիւյիւք սէպէպ օլմա-մըշ օլսա իսի, կիթմէնիզի իսթէ-մէք տէյիլ, իլլա մուզայիրի օլա-բաք, իսայլի վագըթ տա գալմանը-զը բէճա իսէր իսիմ . . . —Հօշճա

գալընըզ, ազիզիմ մննսիէօ Մէպալ-
լա . . .

—Հօշճա՛ գալընըզ, ազիզէմ մա-
տամ. . . ինշաալլահ, եվինէ հագըն-
տա կէօրիւշիւրիւզ . . .

—Հայ հա՛յ, ինշաալլահ . . . —
Նա՛ըլ, Փարիսէ տէ կիթմէդիւք նի-
յէթինէ՞միսինիզ։

—Էվվէթ ,

—Նէ՞ վագըթ ,

—Գիր գաչ կիւնտէն . . ,

—Գրա՛ֆօ . . . ինշաալլահ պիրպի-
րիմիզէ թէսատիֆ իտէրիզ . . . —
Բարիստէ ինսան քէնտի տօսթլարընա
հէր վագըթ բասթ կէլէպիլիր . . .
թէսթրօլարտա . . . օրմանլարտա,
սահրալարտա . . . նիհայէթ շէհ պիր
հալտէ պուլունան զաթլարըն թօք-
լանտըգլարը հէր մահէլլէրտէ . —
Ումարըմ քի, տօսթլուգումուզ գա-
տիմ օլաճագ տըր . . ,

—Ինշաալլահ, օլ պապտէ գի-
եատսիյլէ իֆթիխար իտիպ, վէ
քէնտիմի գիեատսիյլէ մէսուտ ատտ
իտէճէկսինտէ շիւքհէ ճայիզ տէյիլ
տիր . . ,

—Նօթէրիմի ունութմանեասընըզ
. . . խամի գէլմէյէն օլուպ . . . Գօրտա
սօգաղընտա պուլունմագտա տըր . . ,

—Գու կիւնտէն կիտէր մէրգու-
մու պուլուրսում . . ,

Ժան Բընօ, մէրգումէնին սբճագ-
ճա վէ կիւղէլ գօգուպար իլէ միւ-
լէմմա պուլունան էլինի պուս իմ-
տիքաէն սօնրա, չէքիլիպ չգոտը (1),
Ժան Բընօ մէրտիվէնտէն աշաղը
ինմէքտէ իքէն, Լօզ Գօնշան տահի
քէնտու քէնտույէ,

—Գու մէլէս, բէք թաթլը պիր
ատէմ տիր . . . բէք թաթլը . . . բէք
թաթլը . . . եէմին տէ խաբրիմ քի
բէք թաթլը . . . Տօղրուսու, թէք-
բարէն կէօրիւշիւպ գօնուշմագլըզը
արգու իտէրիմ . . . էկէր մէրգում
պէնտէն հօշլանմագտա իսէ . . . պէ-
նիմ տէ քէնտուտէն հօշլանաճա-
ղըմտա չիւքհէ նօգ տուր . . . է՛հ,
է՛հ,

Ժան Բընօ Օթէլ տ'Անկլըթէրի
թէրք իթմիքտէն սօնրա, տօղրու
Գօրտա սօգաղընտա, կիտիպ նօթէր
Գէրթըլէնի պուլտու, կէօրիւշտու,
գօնուշտու, վէ մէգդիւր խանէնին
բաշարըզընը, ապ ճէօի բէշինան վի-
րիվէք իւզրէ, 45 պին ֆրանգա
պիթիրտի,

Լաղըմ կէլէն սէնէտէլէրի ագշա-
մա իմտիալամնտա գարար վիրտիլէր,
վէ հէմտեն օլ անտէ մէրգում նօթէր
Ժան Բընօտա, էվվին անախթարլա-
րընը թէսիմ իյլէտի,

Մէգդիւր պագարըզգ պիթտիք-
տէն սօնրա, կիտիպ Օթէլ տ'Ամի-
րօթէտէ, Մ. տը Ֆիւնգալըն հա-
նըմտան ատօնէրէք, քէնտույէ պէք-
լէմէքտէ օլան Գօրտաէը պուլտու, վէ
կէօրիւպ պիթիրտիկի իշլէրի, մէր-
գումէնէ խապէր վիրտի,

—Զօգ իյի, չօգ իյի, —տէտի
մէրգումէ, — հէր շէյ նօղունտա
կիթմէքտէ տիր ,

—Մատմօազէլ, — տէտի Ժան
Բընօ, —մէգդիւր էվ իշին պիր պէք-
ճիճէ լիզում վար տըր . . ,

—Շիւքհէթիզ,

—Էկէր միւնասիպ կէօրիւր իսէ-
նիզ, մէգդիւր խբամէթի, Բիէր
Լանտրիճէ իհտալէ իտէրիմ . . . էօյլէ
եաբաբաղըմըզ թագտիրտէ, մէր-
գում տայիմա պիզիմ թահթը միւ-
բաշրմզտա պուլունմուշ օլուր ,

(1) Էվրօբատա, պիւյիք գատընլարըն
էլինի էօրմէք, պիւյիք պիր հիւրմէթ
վէ թասգիմ տիմէք տիր . Նասըլ քի պիզ-
տէ տէ, եալընըզ իթթիհար գատընլա-
րըն էլէբինի էօրմէք էօյլէ տիր ,

—Գունու բէք ալէա տիւշիւն-
տիւնիւզ . . . —Տօղրուսու, պու ֆի-
լիբինիզի բէք թահսին իտիմ . . ,

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, հէ-
մէն պու կիւնտէն, մէրգումու օրա-
եա կէօնտէրիպ օթուրմատուրապի-
լիրիզ,

Ֆիլվագըտա, եէվմի մէզպուտէ,
ագշամընն ուսաթ ալթըտը բատտէէ-
բինտէ, Գօրտա իյէ Ժան Բընօ գա-
բալը պիր արտագտա պիլէբէք,
Գօգ–Եանթան նամ յօգանթմտա
կիթտիյէր, վէ օրատան Բիէր Լանտ-
բիճի պէրտագէր ալարագ, էնկու վիյէ
կէչտիյէր,

—Պէնի նէ՞րէյէ կէօթիւրմէք-
տէմինիզ, —տէյի վիւաշ իտտի Բի-
էր Լանտրի,

—Ֆալէզիէր քէօշկիւնէ . . . —
տէյի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ. —
Զանն իտէրիմ քի, գալպինիզտէ
պիր էնտիշէ հիւքմ իթմէքտէ տիր
. . . —տէյի իտավէյի մէգալ իթտի
Ժան Բընօ մէրգումուն լէհճէսին-
տէ, հատտէն զիեատ պիր էէրի
իգթիրապը տէրուն միւշահէտտ ի-
տէրէք,

—Ախէթա իւզէրիմտէ պիր գօ-
գու հասըլ օլմագտա տըր . . . տիւզ-
ճէ ֆիլբրիմէ պին շէյ կէլմէքտէ
տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Բի-
էր Լանտրի. —վագտա, գօրգուպ
վէտէտ իտէճէք հէչ պիր շէյիմ
նօղ իսէ տէ . . . պու ճիւմլէ իյէ
տահի, պիր քէրրէ տիւշիւնէպի-
լիրսինիզ քի, հալէա ֆիքրիմէ կէլ-
տիքճէ թիւյէրիմ իւրբէրմէքտէ օ-
լան օլ պիր կիճէ վուգու պուլմա-
սընը նադլ ու պէէտտ իթտիկիմ
տէ հշէթմու վագտանընն վուգուս մա-
հէլլինէ, իյի տէֆա օլարագ կիթ-
մէքտէ օլուր իսէմ, իւղէրիմտէ պէօյ-
լէ պիր գօրգու զոհուրա կէլմէտի,
Թապիի սահբա՛մտզը . .

Մէգդիւր խանէնէ վասըլ օլտու-
լար ,

Մէգդիւր խանէնին պագչէօնտէ
պուլունան Լօզ Գօնշանընն պագչէ-
պանընա, հէր նէ գատար, պիր
սահաթ էվվէլ եօլ վիրիլէրէք կիթմիշ
խան իսէտէ, զաթէն Ժան Բընօնուն
հանընտա անախթարլարը պուլուն-
մագտա իտի,

Գագչէ գարուտա աչըլագտա, է-
շէքտէն իշէրի սեատընը պատար
պատմադ, Բիէր Լանտրինին բէնկի
աթարագ, էօրթ կիտի մօտօր քէ-
շիլտի,

—Ձէատրի՛թ ալընըզ, —տէտի
Ժան Բընօ մէրգումուն գուլագընը-
տան, —էկէր գօրգուպ սիթթէմէք
լազըմ կէլիր իսէ, տէյիլ սիզ, իւ-
լու սահիպ ճինայէթի օլտուգտա գօր-
գուպ սիթթէմէլի տիրլէր . . ,

—Վագտա էօյլէ տիր . . . —տէ-
յու ճէվապ վիրտի Բիէր Լանտրի,
—լաքին, չի՛ չարէքի, գօրգմազտագ
էլիմտէ տէյիլ տիր . . . —Տօքտուզ
սենէ էվվէլքի կէօրտիւկիւմ հալ-
լէը, չիմտի տահի կէօզլէրիմ էօ-
նիւնտէ կէլմէքտէ տիրլէր . . . էօյ-
լէ զանն իթմէքտէ յիմքի, տահա
տիւնքի կիւն վուգու պուլմուշտուր,

Ֆէօշկիւ պագչէնին օրմանն տագա-
լարընտան տէրթմագտա օլան չա-
եքըրն միատէվվէր եօլունտան եվե-
րիմէնէ պաշլատըլար ,

Մէգդիւր չաեքըրըզգն քէնտըն-
տա պիր սըգ տագաճլգգ պուլուն-
մագտա իտի ,

Բիէր Լանտրի մտհէլլի մէզպու-
բոզ, Ժան Բընօ իյէ Գօրտաէա իշա-
րէթ իյէ կէօտթէրտի ,

—Իշիէ պու տագաճլարընն արգա-
սընտա տագլանտը խտիմ . . . —տէ-
տի մէրգում բէբէյէրէք ,

Բիէր Լանտրի, գատալը բանճուր-
լատտան պէրվինին էօնիւնէ կիտէրէք,

քեամէ աղագ պիտիէ ։

—Իչթէ թաամխանէեի պուրատան սէյը իմմէքտե խոիմ . . . — ասէ ։

—Եխմոի , —ասէ Ժան Բընօ , —մէզբիւը էօխւյիւ սէֆին իմանքէլերի մահէլլի կէօմիւրիւպ պիզէ կէօմէրմէյիսին ։

Մէրգում . պիր կիւն էվվէլ , քէնտի հալինի նագլ ու պէեան իյլեսիկի վագըթտա , դայնը զիլ չալմագա տա օլսուդ , վէ ադը պաշընտա օլմատըղընտան , տիզէրիմտե գուվվէթի գալմադըգտա , սապանտագ եւրիւմէքտե վէ տիմիրէմէքտե օլսուդու կիպի , մէզբիւը ճէնապէնին սէֆին խոխոխկի եէրի կէօսմէյէմէկլիք լագըրտըք օլսուդունտա տաճի , այնի սուրէթտե , տիզէրի տիմիրէմէկէ , վէ վիճուտա սարսըլմադա պաշլատը ։

Գու ճիւմլէ իլէ տաճի , մէրգումնընը էօնէլէրինէ տիւշտիւ , վէ ադաճլարըն սըզլըղընտան , թամ էօյլէ վագթինտե պիլէ կիւնէշին գիեատլարը վարմամագտա պուլունան տօղրու պիր եօլտան ։ իլէրու տօղրու եիւրիւմէկէ պաշլատը ։

Մէզբիւը եօլսուն թա ուճունա , եանի , տէնիլ գէճէսը գաեատըրընտան օլարագ , թապիի պիր տիվար հալինի քէսագ իմմիշ պուլունան պիր քէօշէեի տէօնտիւ ։

Մահէլլի մէզպուրտե , թաշտան եարըլմա պիր գանաաէնին ön ատըմ գատար եագընընտա օլուդ , վէ սայքի իչինէ կիրիմէզ պիր հալտէ պուլունան պիր սըգ աղաճլըղըն օրմա եէրինտե , եիւդ սէնէլիքտէն պիեատե իմմիեար օլան գօճա պիր եապան ինճիր ագաճը եիւքսէլմէքտե իտի ։

—Իչթէ չուրաճըգտա կէօմիւլլէր Լօրան Իէյմընու —ասէտի Բիէր Լանտրի ։

—Էյ զէվալը Լօրան Իէյմըն , սէնին իմմիդամըն ալընաճաղ տըր , —ասէ պագըրտը Ժան Բընօ ։

Գօրա տաճի մէրգումնըն սէյլէմիկինի թէքրարլաեարագ , — էվվէլի , նա Լօրան Իէյմըն , սէնին իմմիդամըն , ալընաճաղ տըր , — ասէտի ։

58

—Եխմոի , —ասէտի Ժան Բընօ . ճիղինճէ սիւքիմէտէն սոնրա , — հայտէյինիզ էվի կէդէլիմ . . ։

Մէրգումըտը իչիւ պիրլիքտե , եէր գաճընտան իչէրի կիրտիլէր , վէ իւք գաթա չըգըրտաճագ օյան մէրտիվէնին վասի տէհլիմնտէն կէչէրէք , տօգուդ սէնէ մինդաատէմ մէզբիւը ճինայէթին խեղա խոխոխկի սաղօնտան , եանի թաամխանէտէն իչէրի կիրտիլէր ։

Բիէր Լանտրի քանճուրըլարը աչտը ։

—Գագընըզ , —ասէտի մէրգում , քէնճէրէլէրտէն պիրինին քէրտէլէրինի կէօսմէրէրէք , — չէքճէք գայթանը էքսիք տիր . . . —Հալա եէրինէ պաշգա պիր գայթան կէչիրիմէմիշ տիր ։

—Մէրգումնու պօղուպ էօլտիւրտիւքտէն սոնրա , մէզբիւը գայթանը նէ՞ եարըրլար իտի , —ասէյի սիւսալ իթտի Գօրա ։

—Հիչ շիւբհէմ եօգ տուր քի , հալէա մէրգում մէվվանըն պօղաղընտա պուլունմագտա օլմազը տըր ։

Մէզբիւը սաղօնուն տօղրամազտըր էտէր , այնատրը եէչիլճէ վէ տահ սուրէթտե իտիլէր ։

Մէզբիւը պիրինճի գաթըն օտալարընտա տահի , բէնճէրէլէրտէն օլունան կիւզէլ նէգարէթտէն պաշգա շայեանը տիգգաթ վէ թահմին պիր չէյ պուլունմագտա տէյիլ իտի ։

Մէզբիւը օտալարըն բէնճէրէլէրինտէն , Սէնտա բրմաղը պօղաղը իւլէ Համրը չէհրի վէ համատպարը կիւղէյճէ կէօրիւնմէքտե օրտուդու կիպի , թա աչըգլարտա տահի , տէնիլ իլէ տահմանն պիր մահ բէնգ իլէ պիրլէշէրէք , պիր սուրէթի լաթիֆէտե կէօղէ մուրմագտա իտի ։

Գօրա , օլ հէնկեամտե , զաթէն պաշգա շէյլէր տիւշինմէքտե օլտուդունտա , մէզբիւը մէնզարէլէրինի կիւղէլլիքլէրինէ չօգուդգ տիգգաթ իթմէքտե տէյիլ իտի ։

Մէրգումըտը , թէքրարէն աչա ղը եէր գաթըն իճնտիլէր ։

—Մախգէնէլէրէ նէ՞րէտէն իճիլիր , —տէյի սիւսալ իթտի Գօրա ։

—Տէհլիզտէն իճիլիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Բիէր Լանտրի ։

—Օրատատա իճմէյիմիզ . . . ։

—Գուէտուրնուզ տիզի կէօրիւրէյիմ ։

Բիէր Լանտրի կիտիպ սաղօնուն օճաղը իւզէրինատէն պիր շէմտատան ալտը , մումանու եագտը , վէ մէրտիվէն պաշընտա պուլունան գաֆէսին ալթընտաքի պիր գաբուեու աչտը , վէ էտտէն օլարագ իլէրու կիթմէկէ պաշլատը ։

Րօզ Պօնչան , քէնտի մախգէնէլէրի հագըրնտա էճնալէր օգուտուդունտա , միւ պարտաղալը սուրէթտե պիր շէյ սէօյլէմիշ տէյիլ իտի ։

Թէքմիլ պինանըն դէմինի թութմագտե օլարագ , տէօրթ գըշմա մախգէն պուլունմագտա իտի ։

Մէզբիւը մախգէնէլէրտե , քիֆլէնմիշ ֆէրշըտը իլէ , պօշ պօշ շիշէլէրտէն պաշգա պիր շէյ պուլունմագտա տէյիլ իտի ։

—Գու տէօրթ մախգէնէլէր պիրլէշտիրիլէրէք , եալընըզ պիր մախդէն էճնալըգ տըր . . . —տէտի Գօրա , —աճապա գօլայլըգլա եարըլապիլիր մի ։

—Զանն իթմէտ , էֆէնտիմ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Բիէր Լանտրի ։

—Ոէպէ՞պ ։

—Զիւնքի , պունլար , գալըն գալընը տիվարլար իլէ պիր պիրլէրինտէն այրըլմըշ օլուպ , վէ մէզբիւը տիվարլար իսէ , թա քիրէմիտլէրե գատար եիւքսէլմիշլէր տիր . . . —մէզբիւը տիվարլար աչաղը ալընըպ գալարըրըպգլարընտա , թէքմիլ էվվէնի աչաղը կէլէճէկկի թէհլիքէնի վար տըր ։

—Ա՛տամ սէնտե , —տէտի Ժան Բընօ , —սէն բարատան խապէր վէր , մէտարիֆտէն գաչըլմատըղը թագտիրտե , պու ալէմտե հէր շէյ իհթիմալտէն տիր , հէր շէյ օլուր , վէ գօլաեը պուլունուր . . . —տահագլար տէհլիքէլէր վիրիլիր , վէ տիրէքլէր իւգէրինէ քէմերլէր ատըլարագ . . . ։

—Իտտի , էօյլէ օլտուգտա , թա եարընտան պաշլաեարագ , լագըմ կէլէն իշճիլերի ճէլգ իթտիրէրէք , իչէ պաշլաթտըրմալըըզ , —տէտի Գօրա , —պու իչին պիր ան էվվէլ եարըլըպ պաշա չըգըրըլմատընը արզու իտէրիմ . . . ։

—Բէք ալէա , հէմ Բիէր Լանտրիեհտե իշճիլերին իւգէրինէ միւթէմէտ Թայեին իտէրիզ , —տէյի իլավէյի մէգալ իթտի Ժան Բընօ , —վէ քէնտույէտե , ասլա մէտարիֆտէն վէ պահշիշտէն իչքտանտէն գաչընմաեարագ , պիր ան էվվէլ իճրա վէ իչմանլինէ չալըշմատընա տայիր էմր ու բուխտաթ վիրիրիզ օլուր կիտէր . . . ։

—Բէէմալի մէճպուրիյէթլէ էմրինիզին էճրատընա հազըրըմ , է-

ֆէնոմէմ . . . —ոէչյի ճէվապ վիր-
ոու Բօզ Գօնշանքն մաշուգու սա-
պէզը , Լանի Բիէը Լանոարի ,

—Էկէր սիզե , պու էվի սաթքն
ալան ատամքն , պու էպնիյէճէ ին-
շոոթ վէ Լոխօօ թէպէոոիւլաթ-
ոէն մագոէմի նէ՞ ոիր ոէչյի մէ-
բագ խոխպոէ սիւալ իոէնկեր օղուր
իսէ , սիզին հիշ պիր շէյճէն խա-
պէրոար օլմասըզքնըզը խապեր
վիրմէյնիղ . . . ;

—Ֆիլմագը ասզրուուուա էօյլէ
ոիր , էկէր նէյնէթի ու մագոէմինե-
զէ , զէրրէճէ վագըֆ պուլունմադ-
ոա իսէմ , ճանըմը շէյթանլար ալ-
աքնար . . . ;

—Գօգ–Շանթան յօգանթասընը
թէրք իլէ , արթըգ կէլիպ պուրա-
ոա գոլմալըսընըզ . . . ;

—Ռէք ալէա , էֆէնոմէմ . . . —
նէ՞ վագըմոան պաշլամալըգըմ՞ պու-
բոոա գ ալմագըզդա ;

—Թա պու կինճէոէն պաշլաճա-
բագ . . . ; —իշթէ սիզ ճանախ-
Թարար . . . —խոթէոիկինիղ օսա-
ոա էոաթքզ գալդոպիլրսընիղ , վէ
հէր նէչքի լաղըմ իսէ սաթքն ալա-
պիլիրսինիղ , —մէսաբիֆաթընըզը
պիղոէն խոթէճէպիլիրսինիղ , —
վէլհասըլ , ոաէքա պու խանէչնէն
սահիպի պիղոաթ սիզսինիղ կինալ
ամէլ ու հարեքէթ խոէպիլիրսի-
նիղ . . . ,

—Գաշ իւսթիւնէ , էֆէնոմէմ . . ;

—Հավրըոա էշճա վէ թէճէմ-
միւսաթ մաղազալարը էքսիք ոէչյիլ
ոիր . . . —եաբքն ոապահ կինակ
իգթիղա իոէն էլպիսէճէի ալմալը-
սընըզ , չիւնքի , չինսիքի պուլու-
նան էլպիսէնիղ , պու եէնի հալ վէ
մէվգընըզդա մաճաֆըզ սաբըթոէ
պուլունմադոա ոէչյիլ ոիր ;

—Մէրդ իթմէճինիղ , էֆէն-
ոիմ , եաբքն պէնոէնիղի էօյլէ պիր
գըճաֆէթոէ կէօրէճէքսինիղ քի ,
պիղզաթ քէնոինիղ պիլէ կիւճճէ
թանըճաճադընըզ . . . ;

Գօրա իլէ ժան Բըճօ թէքրաբէն
կիւոիպ արապաճա պինոիլէր , վէ
Օթէլ ոը Լ'Ամիրօթէճէ ոէօնոիւ-
լէր ;

Մէրքիւցցա–Ֆիւնգալ իսէ , պիր
ադամ էվվէլ , մէզքիւր լօգանթա-
եա կէլէրէք , Լիօնէլ Վարթընը օ-
րադա պուլմասըզընոան , մէրդու-
մոէն իսմինէ օլաուղու թագոիրսէ ,
նիզամը իգթիղասընճա , տամտալը
պիր քճաղըա իւզերինէ եաղըմըզ
օլաուղու , վէ պիր զարֆ իչինոէ
պուլունաուղու հալսէ , պիր միլիօն
իւչ եիւզ պին ֆրանգըզ պիր
թահվիլ պէրագմըշ իսի ;

Ֆէրոաոը կիւնիւ , էրքէնոէն ,
ժան Բըճօ , —վէ եաճօա ոիկէր
իսմիյլէ սէօյլէեէյիմ , Տօմինիգօ Մէ-
պալա , —պիր գալֆա ճէլագ իլէ ,
էնկուվիլէ կէօթիւրսիւ , վէ մէր-
գումո , էպնիյէճէ լաղըմ կէլէն-
լէրի թաբիֆ ու պէճան իթմի ;

Մէրգումո գալֆա , եաբբլաճագ
շէյլէր հագգընոա , հէմոն օրա-
ճըգոա ուճուշուագ գոլոար վիրոի ,
—վէ բէշինան քէնոուչէ պիր մըգ-
ոար ագճ վիրիլոի , վէ էօյլէոէն
էվվէլ ամէլէ ճէլպիյէ իշէ պաշլա-
նըլոար ;

Ճունու ոախի ունուԹմաճաըզ լ-
շար իթմէճքիկէ քի , Բիէը Լանոարի
հէր նէ գալոար զայէԹլէ զայիֆ ,
վէ աճքնաճագ մէրԹէպէոէ ղէպուն
պիր հալսէ պուլունմադոա իսի
իսէ ոէ , եէնի էլպիսէլէրի կիւնե-
նիպ , վէ Թըրաշ օլարագ ասչյարընը
քէոաիրոիքոէն , վէ քէնոուչէ պիր
բոապԹա վիրոիքոէն աօնրա , պիւ-
Թիւն պիւԹիւն Թէպոիլ օլարագ ,
տիլպէրճէ պիր հալ ու հէյէԹի
քէոա իթոիքոէն պաշգա , պիրոաղ

ոահա վագըթի կէչիպ պիրոաղ սէ-
միղէնոիկի Թագոիրսէ , ասիր ա-
ոամլար կինի , բէք լաճըգըը պիր
հալ քէոա իոէճէկի ոախի , բոնա
սաբրէթոէ կէօրիւմէքոէ իսի ;

Հէրքէս , Հավրըոա , Մարսէլ Տէ-
բէյն գումբաճեասընքն տիւչար օլ-
ոուղու գարարը ագիմի իշիմմիշ օլ-
ոուղու կինի , այնի վագըթոա , զա-
յէԹլէ զէնկինն պիր էճնէպի Թարա-
ֆընոան , սէնօր Ժիւան ոը Ֆիւն-
գալա պիւյիւք պիր մէպլոպ իգրագ
իսիլոիկինոէն , մէրգումոան շէրիք-
լէրին իմԹիազարարը էքսիլմէմէքոէն
պաշգա , ոահա գիւճոաոէ արԹմընը
օլմասընը ոախի իշիմմիշ իսի ;

Գօրանքն ասըլ արզու վէ միւրա-
ոըոա իշԹէ պու իսի ;

Եէմմի մէզպուրուն ագշամընը ,
մէրգումէ , Լիօնէլ Վարթընն իսմի-
նէ օլուպ , վէ Ժօէ Սիմմէլ իսմագ-
ըզյա օլաուղու հալսէ , պիր Թէ-
լէկրաֆ ալոը . — Հէրքէս տէբնա-
Թընը իսէպիլիր քի , Գօրանքն ֆամիլ-
եասը տօգԹօրու օլան արագ տօգ-
Թօր Ժօսլէնէն իսմինի տէյիշԹիրէ-
րէք , մէրգումէ , օնատա , մէզքիւր
Ժօէ Սիմմէլ ոախԹէ իսմինի վիրմիշ
իսի , սիմէք տիր քի , մէզքիւր մէք-
Թուպ , Փարիոտէն , մէրգումո տօգ-
Թօր Թարաֆընոան կէլմիշ իսի ;

Շէօյլէ քի , մէրգումո , մէզքիւր
Թէլէկրաֆըյա , ՍէնԹ–Ուէն քէօշ-
կինէ էլսէ իսիլիպ հագըրսան-
մասը քէյֆիյէԹինէն , բէք եավաշ
սաբրէթոէ լէրու կինմէքոէ օլմա-
սընը , պաղը էսէֆ օլունաճագ կիւճ-
լիւքէր մէյոանա չըգմասընը , վէ
պինոէն ալէյհ , սէնօր Տօմինիգօ
Սէպալանքն (ժան Բըճօ) քէնոուչէ
մուհեին օլարագ Փարիսէ կէօնոէ-
րիլմէսի էլպէմյեէԹինի պիլոիր-
մէքոէ իսի ;

Օլ հէնկեամոէ իսէ , ժան Բըճօ.

նուն հավրըոա գալմասընա տայիր ,
արԹըգ պիր էլպէմյեէԹի պուլուն-
մագոա ոէչյիլ իսի ;

Մէրգումոէն , Թա ֆէրոաոը կիւ-
նէ սապահընըզ եօղա չըգմասընա
գարար վիրիլոի ;

ժան Բըճօ , հէր նէ գաոաոր ,
Փարիս կիսի պիր բայիԹախԹը ա-
զիմէ կիսէճէկի իչին պիր Թարաֆ-
տան ոէվինմէքոէ իսի իսէ ոէ ,
ոիկէր Թարաֆտան ոախի , գալ-
պինոէ պիր իգԹիրագ հասըլ օլ-
մագոա իսի ;

Վագոա , մէրգումո , քէնոիսինին ,
սիմճա Թուճ բէնկինոէ օլուպ , վէ
ասչյարը ոա պէմյեէոագ օլմասը ճի-
հէԹլէ , Թանըրմադ պիր հալսէ օլ-
մասընը պիլմէքոէ իսի իսէ ոէ ,
պունուն գըոաոը օլարագ , նիչյէ
չէօհրէԹչուար բրանկա վէ եաճօա
Լըլքճանէ ոոէմյեէրիչյէ , պաղը
բօլիս խէֆիյէէլէրինին ոախի , հէր
նէվի ուսԹալըզըն մաճֆէվգընոա օ-
լան պիր մէսլէք վէ պիր մէհաոէԹ
սայէսինոէ , պիր ոոոամքն լէհճէսի ,
հէր նէ մէրԹէպէ ոէչյիշիմիշ օլուր
իսէ օլաուն , քիմոէ կէօզինիւ վէ
եաճօա պագըշընը ոէչյիրէմէգ
օլաուղունոան , ֆարգ ու ֆէհմէ
միւգԹէոիր օլագիլէճէքլէրինի ոա-
խի պիլոիկինոէն , ոիւչյարը վէս-
վէճ վէ էնոիչէ օլմագոա իսի ;

Գու ճիւմլէ իլէ ոախի , մէրգում
պիր ֆէնոալըգ եաբոմագ իչին , նէ
գաոաոր քիւսԹախլըգ իսէպիլիմիշ
իսի իսէ , այնի ոէրէճէոէ պիր
քիւսԹախլըզը , պիր էսիլիք եաբ-
մագ իչին ոախի էլէ ալմագ վէ իճ-
բա իթմէք իսԹէոիկինոէն , ասլա
Թէրէոոիւա իթմէճէրէք , եօղա
ըէվան օլաուս ;

. . .

թարխնելերե պիլէ իամի կէչմիշ օ-
ղան Սէնթ–Ուէն քէօշկիւնիս, քեաֆ-
ֆէյլի Բարիս էհալիսի թանըմտոգատա
իտի։

Մէզքիւր քէօշք, զայէիլե քէ-
սիր իւլ իհթիշամ պիր բարգէն, իւչ
ատօրթ եիւզ ադէնլիք ադամլարը
կէօկկեսի այիքնատա պուլունմադա-
ղան պիր վասի չիմէնդար օրթաղըն-
ատա եիւքսելմէքտէ օլուպ, կէրչի
գոլֆուզդ ատամէնճա չայէատը
ատիպ գամի հիւնէրլերէրե մալիք պու-
լունմադատա ատյիլ իտի իսէ ատ,
ֆագամի, մէկգըճէ, բէք չոկլերը
պիր հալտէ պուլունմադատա իտի։

Մէզքիւր քէօշկիւն պիր թարա-
ֆընատա, ճէսիմ ադամլարատան մի-
ւրէթթիէպ օլան պիր օրման հիւքմ
իրմէքտէ իտի։

Վէ տիկէր թարաֆընատան, Սէնա
ըրմաղը, իչի գօլատան ճէրէեան
իտէրէք, ճէնվիվիյէ ատատըրը գու-
ճաղլամադատա իտի։

Մէզքիւր օրման բարչա բարչա
օլարադ, պիրպիրի արդատընատան
մահվէ վէ պիրմիշ օլուպ, պուվիւն
քի Սէնթ–Ուէն բարգընը էչքիլ
իլլէմէքտէ պուլունան բարչա գալ-
մըշ տըր քի, Րէժանա (1) վագիթնա-
տէ, չու չիմատքի կէօրիւլմէքտէ օ-
ղան էպնիյէ ինչա իրթիրիմիշ տիր։

Նագլէն պիլինէ կէլտիկինէ կէօ-
րէ, Ֆիլիպ ա'Օրլէան, մէզքիւր Սէնթ
–Ուէն ադատընատա, քէնտի մահու-
գատրը վէ քէնտի էտէպտիկլիք գա-
ֆատարլարընա, չօգ ճիւմլիւչիւ
կիճէլեր կէչիրմիշ տիր։

Սօնրատարը, մէզքիւր քէօշք, ան

(1) 1715տէն 1723 ադէտընէ գատար Ֆրանսատա ատվամիտէն հիւքիմէթ տէվ-
րինէ Րէժանա տէնիլիր քի, օլ վագըթ,
ան պէչինճի Լուի հէնուզ քիչիք օլատու-
ղունատան, եէրինէ, ադուգ ա'Օրլէան թէօ-
միյէ օլունան Ֆիլիպ, հիւքմատարլըգ իր-
միչ տիր։

իչիւնճու Լուի պրոլ թարաֆընա-
ատան, մատամ Դայլատա իրմա գը-
լընմիշ ատը։

Մէզքիւր քէօշկիւն օրմանլարը
ադաճլարը ալմլարընատա, հալընըզ
պէքճիլէր կէզմէքտէ օլատուգլարը
հալտէ, ատօրտիւնճու Չանըլի գրոլ
իտէ, աշգ ու ատվատա իւզրէ, պէս-
թէէր օգուտմադատ իտի։

. . . . . .

Մէզքիւր քէօշք, ան սէնէտէն
պէրու պօշ պուլունմադատա իտի։

Ֆիրատէ, պիր ատադահլաեընն, Սէնթ
–Ուէն գարիյէսի սէ բէնէսի, պիր
չօգ ամէլէնիյն, մէզքիւր քէօշկիւ,
իտա մահվէնէլերինատէն քիրէմիտէ-
բինէ գատար պօղարադ թամիրէ
պաշլատգլարընը կէօրտիւքլէրինի-
ատէ, թանգիամիյլէ, տիւչարը թէաճ-
ճիւպ օլատուլար։

Եօլտատա գատիյար կատէբմադատա,
քէք սէգուզ օլան ադաճլար պու-
տանըլարադ սէյրէթմէքտէ իտի։
—չաեըր վէ չիմէնդերինն էթրաֆըա-
րը մադատանընգ տիւզէլթմէքտէ
իտի։ —տէրունդերինատէ նատըր իւլ
էմնալ չիչէքլէր պուլունան ատգը-
լար ատիպիմէքտէ իտի, — վէ քէ-
զալիք, էօմէատ պէրուտ ատնէմ
քիւրսիլէրի տիքիլմէքտէ, վէ իւ-
պէրլէրինէ ատնէտիլէր (ատօքսէ կա-
խօտ իչիմէ ատուբէթլէր) վագ իտիլ-
մէքտէ իտի։

Սատըրն գէճէլատընատա պու-
լունմադատ օլուպ, վէ իհթիշամը
օխամադար ադաճլարընատա մուզէյէն
պուլունան չաեըրատը էթրաֆընա,
Թալեան կուսթօտունճա, Թաշտան
իչչէնմիշ բարմադղընատ չէքիլմէք-
տէ իտի։

Խէնտէքլէր գագըլմադատա, թէ-
միզլէնմէքտէ, հուսուսէ կէմիշ օ-
ղան թիքէնլէր վէ ատյիր կատպանի
օթլար թօրտատընմադատէ, վէ էակի

չէրքին պիր հալին եէրինէ, կիւղէլ
պիր հալ գայիմ օլմադատա իտի։

Մէզքիւր քէօշկիւն տէօրթ թա-
րաֆը եիւզէրի, քեամիլէն գազըլ-
միշ օտատղունատան, հէնուզ օլ կիւն-
լէրտէ ինչա իտիլմիշ տիր կիւպի եէ-
նի պիր հալ քէսպ իրմիշ իտի։

Մէզքիւր էյնիյէեընին տախիլտէ
պուլունան ատղրատնալարը վէ նագ-
գաշճա իչլէրի պիրմիշ իտի, —վէ
տէօչէմէճլէր իտէ, էնամայի հիւ-
նէրլէր վէ կատթօպար իճատքյա,
հէր թարաֆքընը իէղենին իրմէքտէ,
վէ կօպլէն վէ ճարգ հալըտարըքյա
ատնամմադատա իտիլէր։

Վագատա, հէր չէյ թէպտիլ իտիլ-
մէքտէ իտի իսէ տէ, էհլիյէթլի պիր
ուսթա նէզարէթի թանրիքնատա պու-
լունմատընգընատան, ատղրթօր ժօղէ-
նին արզուսու իւզրէ, իչլէր չարուգ
սուրէթտէ իլէրու կիրմէքտէ տէ-
յիլ իտիլէր, վէ մէրգում ատղրթօր
իսէ, Գօրանքըն թանրիտաքընա աչի-
նա օլուպ, վէ պինատէն ալէյհ, մէր-
գումէնին, պիր ան էվվէլ պիրմիշ
օրմանը խատարընէ պէքլէմէքտէ
օրմանքընը պիլտիկինատէն, տիւչարը
մէրագ օլմադատա իտի։

Մէրգում, ժան Րընօնուն գա-
յէթլէ էրպատ վէ չօգ իշկիւզար պիր
ատէմ օրմանքընը պիլտիկինատէն, վէ
անճագ անքըն մուամէնէթլիլէ մէն-
գիլի մագաէտէ իրլիէպիլէճէկինի տիւ
չիւնտիւկիւնատէն, Հավրքեա, եօ-
գարտա գիքրի սէպագթի իտէն թէ-
լէկրաֆը չէքմիշ իտի։

Ժան Րընօ Ֆէրատասը կիւնիւ Փա-
րիսէ վարըլ օլատու։

Գօրա իլէ հէմչէրիլէրինէն, վէ
եախօտ Լիօնէլ վարթըն իլէ եէ-
կէնէրինէն ատքին օրմանարը իչին,
մէզքիւր Սէնթ–Ուէն ադրահքընըն,
մագաէտէ մուվաֆըգ օլարագ պու-
լունմուշ օրմանը, ատղրթօր ժօղէնին
գայէթլէ տիրայէթլի պիր գամ օր-
մանքնա ատէլէյթի իթմէքտէ իտի-
չինքի, մահէլլի մէզքիւրու, մէր-
գում իրթիհալ իտիպ վէ միւնա-
սիպ կէօրմիշ իտի։

Տօղթօր ժօղէն, փարիսի բէք ա-
լէտա թանըմտոգատա իտի, չիւնքի խայ-
լի ադնէլէր, չէհրի մէզդուրատ իմ-
պարը էօմրու ատվատա իլլէմիշ իտիր։

Մէրգում, փարիս էհալիսինին,
հէմ բէք ապէլլը վէ հէմտատ չաղգըն
թասալամըլը օլատուղունու պիլտիկին-
ատէն, էհալիյի մէրգումէնին, մէզ-
քիւր ատէթատէն խարիճ պիր հալ,
եանի կիտիլիպ ատ մէզքիւր քէօշք-
ատ խաքեան իտիլմէսի իւզէրինէ,
նագարը տիգդատքընը չէվիրէճէկինի,
բէք ալէտա պիրմէքտէ օլատուղու
թագտիրատ տախի, մահէլլի մէզ-
գարա միւնասիպ կէօրմիշ իտի։

Զիւնքի, փարիս կիպի պիր չէհ-
րի ադմինի, էն գիւատ բարըգ վէ
էնվէլքի թարաֆլարը տուրմադատա
իչէն, կիտիպ կէլիպ ատ, պիրթիւն
պիրթիւն մէթրուք պիր հալտէ դալ-
մըշ օլան պիր քէօշէտ, օլ գատար
ատարթի վէ իտրաֆ իւզրէ իգամէթի
իտիլմէսի գատար, զարիպ վէ չայ-
եանը թէճճիւպ պիր հալ օլամադը
իտի։

Ժագոթ, նատըլ քի սէօյլէնիյտի,
մէրգում, փարիս խալգընըն գէօյ
ատատընը պիր խալգ օլատուղունու
պիլտիքտէն պաշգա, չու տատ սա-
հիհ իտի քի, էօյլէ պիր կէօզտէն
եիրագ մահէլլէտ պուլունան պիր
էպնիյէտէ սաքին օլաճագ օլան Գօ-
րանընն, նէ եաբըպ վէ նէ եաբմա-
մադատա օլմադընը, քիմսէ չընգըպ
տա ճատուպաեատմատճագ իտի։

Ժան Րընօ Փարիսէ վարըլ օլուր
օլմադ, գօմմունատա ատատընը քէնտի
էլինէ ալտը, իչին պաշընա կէչտի,
վէ իչէտէ եէնին պիր զայրէթի վէր-

տիկինտէն, քէմալի սուրթի իւզրէ իյերու կիթժէկէ պաշյատը։

Մէզքիւը սերայ զայէթլէ կէնիշ պիր էաինիյէ իսի։

Գօբա իլէ հէմշիրէլէրինին, վէ եէկէնլէրի Տօլօրէզին տայիրէլէրի պիրինճի գաթտա իսիլէը։

Ժան Բընօ իլէ տօգթօր Ժօլէնին իչին, իբինճի գաթտա պիրէր տայիրէ թախսա իսիլմիշ օլտուգտան պաշգա, տօգթօր իչին տախի, խաստէթէն, քէնտի քիտճաճաթճըլըպէլէրինէ իգտամ վէ տէվամ իյիէսինն նէյճէթլիլէ, միւքէմմէլ պիր էճզահանէ թէրթիպ իսիլմիշ իսի։

Իչէրտէ չալըշաճագ օլան խըտմէթ քեօրլար, մէզքիւը էաինիյէնին իսի գաթքընտա օթուրաճագլար, վէ սէյիրէլէր իլէ արապաճըլար կիսի թագըմլար տախի, բարգտա պուլունան էաինիյէլէրտէ եաթաճագ իսիլէը։

59

Եէր գաթքընտա ղայէթլէ կէնիշ պիր հավլի իլէ, իչ գըթա տախի տալօն պուլունմագտա օլուգ, վէ մէզքիւը տալօնլարընն արա եէրլէբինտէ պուլունան էյրէթի տիմարլար գալընըլմըգլարընտա իսէ, պիրէշէրէք բէք վատի պիր տալօն թէշքիլ իյիէմէքտէ օլտուգտան պաշգը, սայիր պիր ուֆագ տալօն տահա, վէ միւքէլլէֆ պիր տէ թաամ տալօնու, պիր թէնէֆֆիւս վէ եախօտ սիկարա իշմէք օտասը, վէ պիր տէ պիլարտօ տալօնու պուլունմագտա իսի։

Մէզքիւը տալօնլարտա, հէր նէ գատար, բէք կիրան պահա էշեաըլար պուլունմագտա տէյիլ իսի իսէ տէ, հիւնէր ու սանտմա սայիր բէք չօգ զիգըյմէթ շէյլէր պուլունմագտա իսի։

Էնճայի աթիգ գուեումճու իշլէրի, վէ եէնի վէ աթիգ ուսթալար էսէրլէրի օլարագ զիգըյմէթ քէսմէլէը, կիւզել մօպիլեալար, մէրմէրտէն վէ թուճատան միւէննես ատնէմլէր, Սէվըք, Սագօնիա, Զին վէ Ճաբօն բօրսըլէննէրի, Լիմճէ միննէլէր, վէ հէզարան նէվի հատտէն զիեատէ հիւնէրլի վէ չայեանը սէյր ու թէմաշա վէ թէհայիւր շէյլէր պուլունմագտա իսի։

Բարգըն պիր թարաֆքընտա, միւճեռատէն վէ Ինկիլիզ ուսուլի իւզրէ ախբրլար ինշա իթթիրիմիշ օլուպ, էնճայի տարաթ արապալարը պուլունտուղու կիսի, չիֆթէ չիֆթէ տախի, էն ալեա ճինսլէրտէն օլարագ, արապա վէ պինէք աթլարը պուլունմագտա իսի։

Վէլհասըլ, հէր պիր շէյ էն ապղը մէրթէպէտէ օլուպ, վէ միլէօնլարճա բարալարա միւհթաճ շէյլէր օլտուղունտան, Մէնթ–Ուէն գաբիյեէսի խալգը շաշա գալարագ, պիր պիրլէրինէ,

—Ուզագ մէմլէքէթլէրտէն բէք պիւյուք պիր զաթ կէլէճէք իմիշ . . . —տիմէքտէ իսիլէր,

—Հինտատէն պիր նապատ կէլէճէք իմիշ . . . —տիմէքտէ իսիլէր պագըլար,

—Պիր բրէնօ կէլէճէք իմիշ . . . —տիմէքտէ իսիլէր տիկէրլէր,

—Գրապտատէ կէլէճէք իմիշ . . . —տիմէքտէ իսիլէր սայրըլէր։

Նիհայէթ, քէօյլիւ իչինտէ, տիլտէն տիլէ հէզարան նէվի թէվաթուրլար եաեըլմագտա, վէ հէր լագըրտը տախի, կիթժէլիքճէ հէզարան նէվի բէնք ալմագտա իսի։

Հաթթա, Փարիստէ տախի, պուհավատա չուեու պուլմազա պաշլատաըճընտան, պիր չօգ զազէթա-

լար, պիր պիրինէ մուդաիլը օլարագ, օլ պապատ, պիր չօգ շէյլէր եազմագտա իսիլէր։

Ժան Բընօնուն կէլիշ իշին պաշլընա կէչմէսինտէն սէքիզ կիւն սոնրա, իչլէր պիթմէկէ պաշլատըլար, շէօյլէ քի, սոն օլարագ, եալընըզլար կէլիպ, ադրանըր բիշիկեաճընտա պուլունան միւտիվիվէր եօլտան բարմագլըգընը եալընըզլատմագտա իսիլէր։

Հալ պու քի, տօգթօր Ժօլէնին պու արատա պիր իշի գալմամըշ օլատուղունտան, պիր չօգ ատֆա Փարիսէ ինէրէք, քէնտի հօճալարը պուլունան հազագախլու թագսիմլէրէ վիզիթալար վիրմէքտէ իսի։

Մէրգուման հօճալարտան պիրի, Սէնա տայիրէսի տախիլինտէ պուլունան քեաֆֆէյի մահպուսախանէլէրին պաշ հէքիմի պուլունտուղունտան, ագրանըրը արատընտա, եվքտէ պիր մէվգը թուխմագտա իսի։

Մէրգուման, քէնտի չըրագը օլան տօգթօր Ժօլէնին, ծանախքընճա տէրքեար օլան էհլիյեէթ ու լիեագախքընը բանա պիլմէքտէ օլուպ, վէ քէնտի մէէմուրիյէթի տախի բէք ադըր օլտուղունտան, պիւյուք վէ քիչիւք Րօգէթ մահպուսախանէլէրի հէքիմլիկինտէ, քէնտույէ մուավինն օլմագլըգընը թէքլիֆ իյլէսի։

Տօգթօր Ժօլէնին, օլ պապատ, պիր քէրէ Գօբանըն բէյնինի սիւալ իթմէքլիկէ լիւզում կէօրսիւկլիսընտէն, կէրչի բէտտա իթմէտի իսէ տէ, թէքմիլ ատօգ տախի վիրմէյէրէք, իչի թէտախիւտէ պէրապտմագլըգը սիւնունիւ։

—Էկէր միւտաուտէ խոէր իսէնիզ, պիր հաֆթա գատար միւտաէիմ հիմմէթ իսիլմէք ուզէրէ պիր տիւշինէյիմ, վէ պատէհու գարարընը պէեան իսէ տէյիմ. պու ճիհէտլէ իլէ տախի, շիմնիտէն, վաճիպէտէն պու լունան թէշէբքիւսիմի թագտիմ իտէրիմ, տէտի։

Վէ հէմնան օլ կիճէ, վուգուի հալի, Ժան Բընօնուն խոսապէր վիրտի։

—Գապո՛ւլ իսիոգ տէօզ վիրմէյինիզ, — տէյի պուդբուրը Ժան Բընօ, — պէնիմ բէյ ու իթթիֆաճըմճա, եիւգսէ տօգտան տօգուզ պատու իթմէքլիկինիզ իչթիմա ետէր, — Հէր սապահ Փարիս մինհպէոլերինէ կիրէպլիմէք, վէ մինհէլլի մէզպուրլէրտէ թանըյընը նուֆուզ բէյտա իթմէք կիսի, պիզիմ նէյճէթ ու մուդաէհիմիզ իշին միւֆիտ վէ միւգթադի պիր շէյ օլաճագ, պու էօյլէ պիր իգտամ վէ էօյլէ պիր թէսատուֆ տուր քի, նէ հէր վագըթ էլէ տուշէր, նէ պուսմագ իլէ պուլունուր, վէ նէ տէ բատա իլէ սահբէն ալընապիլիր, — էվվէթ, էվվէթ, գապո՛ւլ իթմէյիմինիզ, գապո՛ւլ իթմէյիմինիզ։

—Ահէլէ իսէճէք իշիմիզ եօղտուր, գաթէն տէքիզ կիւն տահա մէյսանըմըզ վար տուր, — տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր Ժօլէնին, — տահա տուշինինիզ գատար վիրէպիլիրիզ,

Ժան Բընօ, Մէնթ–Ուէնտէ, իսհտէօնտ պուլունան էամինյանէճ իչինի լաբգըյըս պէճէրէպիլտիքտէն պաշգա, հաթթա, պուալըգտա վագըթ տախի պուլատագ, Թօրա կէլիր կէլմէզ թագտիմ իթմէք նէյէթինէ, Մատխալ ֆամիլիասը հազգընտա տախի մանիւմանթը լազըմ թօբլաեատագ, նօթտա ալըպ գոյար տէֆթէր իյիէմէքտէ իսի,

Պունլարտանտա պաշգա, մէրդում, փարիսլին էն միւթէպէր պիր մահէլլէսինտէ, պէ քեարճա էօմիւր կէչիրմէք իւզրէ, Լիօնէլ Վարրըն,

Եանի Գօրա իմմինէ պիւուֆագ գօ-
նագ քիւրալամբշ խոր. վէ պուն-
տուտա մնագաէ՛ր, Լիւնէլ Վար-
խընն, քէնտի եէկէնէլերի օլան
կէնճ գըզլարըն վասիլէրի վէ հա
միլերի օթուդուս հալաէ, վէ էլլի
ալմընշ միլիօն սահիպի պիր տէլի-
գանլը պուլունուդուս իմագմիյաէ,
պագէն զէվգ ու էֆալաթա տալըպ
հօվարտասընա էօմիւր կէչիրաէ պիլէ,
էյլէ կէնճ գըզլարա կէսմիյէրիմէ.
վէ ֆէնա պիր խալէթի վիւճուդ խո-
խէմէմիկինտէն, մէգքիւր քեսիմ-
լանէ վէ ապրանէ իմարիգ ու խէտ-
պիրի իմունմագաէ օլմասընը, Փա-
րիս էհալիսինէ կէօսթէրմ՛ քիւքաէն
խոպարէի պուլունմագաա խոր։

Գու ուֆաճըգ գօնագ, Լօնտրա
ոգպագը նամ ոգպագաա խոր։

Եէսինճի կիւնիւն սապահըդը,
Ժան Բընօ Հավրընա, եալընըգ շու
աէօրի լուզէմաէն մի քիւմիւէպ պիր
թէլէկրաֆը չէ՛քար։

«Հէր չէյ հաղըր տըր»։

Անինաէ մէգքիւր թէլէկրաֆըն
ճէվապընը ալոր։

Մէգքիւր ճէվապ շու ամմաէ՛քի
սուրէթաէ խոր։

«Գա՛ կէճէ սաա՛բ փէնաղը, օր-
թա՛ վա՛ղըտ»։

Գինաէն ալէյհ, սասի սէքիզէ
չէ՛յրէք գալարագ, Մէնթի-Ուէն
Բարգընաան իքի արապա չըգա-
րագ, Ամերիքաամ ճասաէսինաէ
վագը չըմէնընըգիէր մէրքէզինէ ոգղ-
րու կիմմէ՛քաէ խոր։

Մէգքիւր արապալարաան պիրի
լանաօ թապիր օլունան այըգ վէ
ամերաըբ պէճաղ պիր արապա օ-
լուպ, պիր սինահ սէյհինն թահթը
իսարէօնինէ պուլունմագաէ, վէ
մէրգուճունն եանընաա տասխ քէ-
զալընք սինահ պիր խըսամէթքար
օթուրմագաա խոր։

Տիկէրի տասխ, պրէք-օճիքսես
թէամիյէ օլունան պիր պիւյ՛ք եվ՛ք
արապաաք խոր։

Ստամի ճնաա մէգքիւր իքի ա-
րապալար, Մէնթի-Ուէն սէքաէքե-
տան իչէրի կիւրուիէր։

Մէգքիւր յանաօաա, Գօրա իւէ
հնամիրէէրի, վէ եէկէնէլերի Տօլ-
րէզ պուլունմագաէ խոր։

Վէ պրէքաէ տասխ, տանագգ սէ-
բէթլէրի վէ ապիր գալարագլըգ-
րա իւէ, պունլարա նէզաբէթ իթ-
մէ՛քաէ օլան Թօպէնաճ, վէ կուա-
նանիպատան, մէրգուճէնին պիրիւք-
աէ կէթիրմիշ օլաուդուս սիեահ քաբ-
մէճ քեալըպար պուլունմագաա խոր-
լէր։

Զամէն վագթի կիճէ օլաուդուն-
սան, Գօրա հէմսան պիրագ արամ
ու յահամի իթմէգաէն էվվէլ, ֆէ-
նէրլիի հագաբրարագ, էպինիյէնին
տէօրթ թարագընը կէզիպ կէօգուն
կէչիրտի, վէ հէր չէյի բէք կիւզէլ
աուբէթաէ թէրթիպ վէ իճրա իթ-
միրմիշ օլմագընաան ոգլաեը, Ժան
Բընօճա իզհարը մէճպուրիյէթի իյ-
լէտի։

—Թամ ֆիքը ու խէճալընաան
կէչիրմէ՛քաէ օլաուդում կիպի պուլ-
տում, — տէտի մէրգուճէ, — չիմ-
տի պու տագբգաաա, պուրաաա
հիւքմ իթմէ՛քաէ օլան աուդուգ վէ
գարանլըգ եէրինէ, այաքընլըգ, չէն-
լի՛ք վէ սէա չամագթա հիւքմ իտէ-
պիլէճէ՛ք սիր... —Գու խըսամէթի-
նիզաէն ոգլաեը սիպի թէպրիք վէ
սիզէ թէչէ՛քքիւր իտէրիմ։

Տօգթօր Ժօսլէն իւէ Ժան Բընօ
պաշտարընը էյէրէ՛ք, իպրագը թէ-
վագու մէրգասիմինն իֆճա էյլէտիլէրս

—Եիւմո, — տէտի Գօրա Ժան
Բընօճաա աէօյլէեէրէ՛ք, — ոօսթուճ,
սիզէ պիր գաչ սիւաալէրիմ վար սըր։

—Էլիսաէն կէլսինկի մէրթէպէ

ճէհաթպարընա հաղըրըմ, էֆէնտիմ։

Ժան Բընօ պուճուգ ոէօյէաթիկէյէ
պէրաաէր, ճէպինաէն, իչինաէ նօ-
թալար իչուր էյլէմիշ օթուուդու պիր
ճէպ ատֆիթէրինի չըգարագ։

—Րօզ ֆօնչան նէ՛րէաէ սիր, —
տէյի սիւալ իմաթ Լիւնէլ Վարթընը
(Գօրա)։

—Ի՛քի կիւնաէն պէրու Փարիսաէ
պուլունմագաա սըր։

—Օվ ալչագ Մարսիալ Տէրէ՛յ։

—Եալընըգ զէվգ ու ոէֆա վէ
հօվարտալըգ իւզրէ էօմիւր կէչիր-
մէ՛քաէ սիր։

—Մէրգուճ նէ՛րէաէ իգամէթ
իմմէ՛քաէ սիր։

—Րօչէ ոօգալընաա։

—Ա՛յրըճա պիր գօնագաա՛մը օ-
թուրմագաա սըր, էօգաա պիր տա-
յիրե՛մ մի քիւրագաըշ սըր։

—Ա՛յրըճա պիր գօնագաա օթուր-
մագաա սըր։

—Մէգքիւր գօնագընը իմմիաա-
լինաէ էպինիյէ վա՛ր մը սըր, էօգաա,
ոէօյիմ թարագը այէ՛գ մը սըր։

—Եալընըգ ոօլ թարագընաա էպ-
նիյէ վար սըր։

—Սիզ, մէգքիւր էանընաա պու-
լունան էվվէն ասվալըգ օլուպ օլմա-
մասը, վէ եախօտ քիւրաէա վիւրիւպ
վիւրիւէմէմի հազգընաա, եարընաա
պիր մնալիւմաթ ալմալըսընըգ,

—Բէ՛ք ալէա, եարըն անլարըմ...

—Էվվէլքի իսմի Գլանճ էրվիէօ օ-
լուպաա, չիմնի իսէ Գօնիթէս սը
Լասնէյ տէնիլէն գաաը՛ն նէրէաէ
օթուրմագաա սըր։

—Մէրգուճ չիմնիլէրաէ, եէնի
էվլէնմիյիմ օլաուդու օգու իւէ
քէնտի թագէ կէվինի, եէնի էվլէն-
միյ օլանլարըն ատէթլէրինաէն պու-
լունաուդու իւզրէ, չէ՛քէր գայնագ
այլարընըճօլճաուդագաա կէչիրմէ՛ք-
լիկէ չըգմըշ օլաուդուգունաան, մէր-

գուճան իւէ պիրլի՛քաէ, Իթալիա-
աա սէյահաթի իւզրէ պուլունմագ-
աա սըր։ — Ֆագաթ, սէօյլէնմիկի-
նէ կէօրէ, աղշամնա սապահա ավ-
տէթի իսէճէ՛ք իմիշլէր։

—Մարսիալ Տէրէ՛յնին պիւյ՛ք
օղլու օլուպ, վէ պիր պօրսա սէլ-
լալը չէրի՛քի օլան Ժօրժ Տէրէ՛յն
նէրէաէ սիր։

—Անընն հաղգընաա հիչ պիր իսէ
չէ՛յ իչինիմէ՛քաէ սէ՛յհլ սիր...—
Թըպգը բէաէրի կիպի հօվարտանընն
պիրի օլաուդագաան պաշգա, գիւա-
սէհայէաէ գուճնրագագ իմիշ։ —
մէրգուճ, պիւնթիւն վագթինին, եա
գուճնաաա սարֆ իտիպ, վէ եախօտ
քիւչիւք իթէաթրօլարընն օեուռնճու
գըզլարը, վէ Մասկոյ նամ պալօ վէ
րէզալէթ մնահէլլի իսէ, Շաթօ սէ Ֆը-
լէօր նամ պալօ վէ րէզալէթ մա-
հէլլինին արտըգարը վէ մնագաա-
լարը իւէ հէչիրմէ՛քաէ իմիշ։ —Մէր-
գուճ քէնտի եագըմընշ օլաուդու
սէրքէլաա վէ Գօրսաաա գուճար օյ-
նատըգաան պաշգա, ամի դօչուչա-
րընա տայիր պահս Թուճուչնագ-
լըգլարա տախի կիրիշմէ՛քաէ իմիշ։

—Գուճնաաա գապանմագաա՛ մը
իմիշ։

—Բէ՛ք ազ ատֆա... —օնաա
սէքիզ տէֆաբընաա գայիպ իթմէ՛ք-
աէ իմիշ...։

— Մարսիալըն քիւչիւք օղլու,
Լէօբօլ նէ եագմագաա իմիշ։

—Մէգքիւր ֆամիլեաա իչինաէ է-
լէ ալաճագ, եալընըգ մէրգուճ չօ-
ճուգ պուլունմագաա իմիշ... —
մէրգուճ ավօգամիլըգ էօյլէնմէ՛ք-
տէ օլուպ, վէ տէրսլէրինէ տախի,
լաեըգըյա չալըշմագաա իմիշ...
—մէրգուճուն, վալիտէօնինաէն գալ-
մըշ օլան միլյոնը, սինինինն հէնուգ
միլիոնաաէ իթմէմէ՛սի ճիհէթիյլէ,
էլինաէ օլմաեըգ, վասիսի թահթը

խառնէօնեակ պուլունաուղնաան, իզ ծնօմեալը սուբէյեակ կէչինմէքաէ իմիշ իսէաէ, քի՞մ պիլիր պուֆազլէյեի ուօղուչունաան, թապիաթքնաա՞ն մը նէչէյեի իմմէքաէ տիր, եօղաա էլինաէ բարաաը պուլո՞նմաարգնաան մը արր . . . —մէրգում, ալէաէվլեյե մէքինէպ թալէպէլէրինին իզ ամէյեի իմմէքաէ օլուպ, վէ «Գարթիէ Լաթէնա թէամիյե օլունմագաէ օլան մահէլէաէ օֆուրմագաա իմիշ իսէաէ, պազը քէրէբ պիրաաէրի ժօրժ, մէրգուման վէ էլլէնճէնէ աավէյեի լյլէմէքաէ իմիշ . . .

—Պու իքի գարաաշլարգնա, պիրլիքաէ տիշչիւպ գալգարգլարը գաչգլարը վա՞ր մը իմիշ . . .

—Եիմնիքի հալ օղ պաազաէ պիր մանիւմանի ալամանիշչէմ արր . . .

—Պու վիրաիկինիզ մանիւմանիլարաան ուօղաէք թէչէքքիր իսէ. քիմ , —ասյքի պէնիմնէ արգու իմմէքաէ օլաուգում մանիւմանի , անճագ պուՆարաան իզագէյեի պուլունմագաա իսի . . : —Եիմնի կէլիմ պաշգա խուսուզարա . —պագալըմ հէմշիրէչէրիմ իլէ եէկէնիմիաէ տիշչինաիւնիւզ միւ , մանիւմ եա , պուրաաը Փարիս տիր , սիս վէ տարաի վէ մնուանքն մէր. քէղի տիր , չիմնի մէգագումէյեր . Փարիսին սիս վէ ասլանաարքընը կէօրաիւքէյեի կիպի , տիչաարը թէհայեիւր օլաճագլար , վէ պիմիմա. պի , պաշգալարգնաան կէրիաէ գալմանիալը արր ար :

—Էյմէմ , մաամօաղէլ , անը տա. խի տիշչինաիւմ . . . —եաարքնքի կիւն , էն գիեաաէ չէօհրէմշուար օլան թէէղի պուրաաա կէլէճէք տիր . —մէրգում , զայէթլէ նագլը վէ միլէքէպգիր պիրի օլաուղունաան , քէնաիսի միւշմէրիլէրինին աեագլարքնա կիմմէէիգ , իլլա բբ. բէնաէօլէր , վէ էն պէյիւք քիգար. զաաէյեր պիլէ , թա քէօյիւնէ քէն. տի խանէօնիւէ գաաար կիմմէքաէ իմիշլէր իսէաէ , աաէթա պիր հիք. մէմ նէվիննէն օլարագ , պանգա պիլէթլէրինին վէ եաիօա լիրալա. րգն պօլուղու ասյէօնաէ էլաէ իւ. աէպիլաիկիմնէն , նաարքլի ոէօլէ. տիմ , պուրաաա կէլէճէք , վէ էմ. բինիզ միւնիմագգը պուլունաճագ արր . . . —Գու հալ պիլէ , քէաֆ. ֆէյի պէյիւք ֆամիլիաալարգն կէօզ. լէրինէ չարբաճագ տրր :

—Զօզ կյի . չօզ կյի . — Պէննիմ աէ արզում , Լիօնէլ Վարթըն (քէն. տիսի) իլէ եէկէնէլէրինին պէնկինիլք. էրինին քէօրէթինին , պէ՛յն էլ է. հալ , պիլ միւպալաղա պիւյիւտիւք. ճէ պիւյիւյագ թէվաթաը պուլմա. ար արր . . :

—Մաամօաղէլ , պուՆաա միւպա. լաղա օլաճագ տա պիր չէյ եօզ տուր . . . զա՛թէն սէրվէթինիզ հաա. տի իմիտաինին խարճինաէ պու. լունմագաէ տիր : Հալպու քի , օ աէտիկինիզմէ սահիհ տիր , խալգ պիր չէյի պիւյիւթմէսիքճէ պիւյիւ. տիւր :

Ֆէրաաար կիւնիւ , Ֆիլմագը , կէ. լէք մէրգում էն գիեաաէ չէօհրէմ սահիպի օլան թէէղի , վէ կէրէք սայիր պիր չօզ պիւյիւք քիւչիւք էանաֆյար վէ սաթըճըլար , Փարիսին աաէթինաէն պուլունաուղու իւղրէ, պիր պէրի արգաարքնաան , թագըմ թագըմ Սէնթ–Ուէն սէրաաէքնա օղ. մանիշլար , վէ էօյէ պիր էակի սէրայ. տա իճրա իտիլմիշ օլան , վէ հաա. աէն գիեաաէ շայեաար թէհայեիւր պաւունան սիս վէ տարաիճը , վէ աէրվէթ վէ թէպէտիւլաթը կէօրէ. րէք , քէմալի թէհայեիւր իւղրէ կէ. րի աէճանիշլէր տիր : Թապիաթիկէ, քեաֆֆէյի ղազէթաճըլարըն հա. վատնաճիլէրի , մահէլլի մէզպուրէ , մանիւմաթ ալմագ իչին գօչուչմուշ. լար արր :

Աըթըգ հէր քէս տիւչինէպիլիր, մէզքիւր ղազէթալարըն , էօյլէ չիմ. սէնին թանըմագաէ օլմասըգը պիր Գալկիւթթա նագասպընըն , պիրաէն պիրէ կէլիպաէ , օլ մէրմէպէ բրէնա. վարի սուբէյեաէ պիր սէրայ տճնաթ. մըշ օլմասը հագգընտա , նէլէ՛ր վէ նէլէր եաազմըշլար արր :

Մճնամարթրը վարըշընտան , թա Մաալէն ճաատէօնիւէ վարքնճաէա գաատար , սէքիզ կիւն միւթէմադի , հէրքէսին տիլինէ աէսիթան վէ եա. խօա լագբրարսքնա սէրմայէ օլան չէյ , Գօրա ֆամիլեասքյա իգամէթ իթտիկի Սէնթ–Ուէն սէրաաէքնըն լագբրարսքը օլմուշ տուր :

Փարիս էհալիսի օլ գաատար էհլի մէրագ տրր քի , պիր քէրրէ մէրա. գը քէագի չիտաէթ իլլէտիկինաէ , արթըգ էօնիւ արգասը ալքնմասը իհթիմալաէն տէյիլ տիր :

Գուլվարարաա , վէ գլիսպէրաէ , Գօրսաա , վէ թէաթրօլարաա , ագ. չամ սապահ շու աֆիսէքի սիւալ. լէր իշիտիմէկէ պաշլամըշ տրր :

—Մէրգում մյարը կէօրաիւնիւ. զմիւ , կէօրէպլէտինիւ. զ մի :

—Ա.ճագա նէ՞ վագթի տիշարը չըգաճագլար իմիշ :

Գու սիւալլէրի հէրիշիտէն աաէմ, մանթագա Լիօնէլ Վարթըն ֆամիլ. եասընաան տօլաաը օլմասը պահսը. նա կիտիշմէքլիք քիւմէնէլըգնա գաատար չըգըշապիլիր իսի :

—Հէրքէս ագշամա սապահա , էլպէթթէ պուննար տիշարը չըգա. ճագլար տրր աէյի տիւչինաիւքլէ. րինաէն, —էվվէլ էմիրսէ , եա Գօա տր Գուլօնեք նամ սահրաէա , վէ եաիօա պիր թէաթրօէա կիտէճէք. լէրինի իւմիա իտիպ պէքլէմէքսէ իտիլէր :

Հէր թաարաֆտա կէօղէթլէմէքսէ, վէ հէր թաարաֆտա հագգը պուլունմաքտա իտիլէր :

Վէլհասըլ, ումումի էհալինին նա. զարը տիզ գաթը , անճագ մէրգուման թաարաֆքնա ճէլգլ իտիլմէքսէ իտի :

Շանզ–էլիզէ սահրա վէ մէյտան. նքնտա , իզտիհամ խընճաթքնճ պիւքմէքսէ իտի . —Համթա , իչքիմէ պու կիւն Ֆիլան եա Ֆիլան թէաթրօէա կիտէճէքլէր իմիշ տէյի հա. վատնիլէր չուէու պուլմագաէ օլ. տուղունաան , օլ կիւն , մէզքիւր թէաթրօլարըն Ֆիէեաթլարը իզտի. եատ պուլմագտա իտի :

Փարիս էհալիսինին, իչպու տարգը մէսէլ օրրտասքնա կէչմիշ օլան էհլի մէրագլըգ թաապիաթքընը , մէրգուման հագգընտա զուհուրա կէլմէքսէ օլան մէրագ , քեամիլէն թաա. տիգ իլլէմէքսէ իտի :

Թէաթրօլարքն պիլէթ գաբուլա. րը էօնլէրինտէ , եիուլէրճէ քէսան պիրիքէրէք , սահիհէն կէլէճէք վէ եաիօա կէլմէեճէք օլաուգարքնը պիլմէտիքլերի հալտէ , աաէթա Գօ. չինչին էյլէլերի , վէ եաիօա Մ՚ճնկօ. լի սէֆիլլերի կէլէճէքլէր տիր կի. պի , պիրպիրլէրինի սըգըշաբյաարագ , նէօպէթ պէքլէմէքսէ իտիլէր :

Նիհայէթ , սայրէ իչին լագըմ կէյէն չէյլէրին գօմանտալարը վիրի. տիլէր , հէր պիր հագբրլըգ իքմալ իտիտիլէր , վէ Գօրա , Ֆէրտաաը կիւնիւ իչին , Ֆամիլեասը Փարիսէ իինիպ կէզմէքլիկէ , վէ իազգա կէօ. րինմէքլիկէ գարար վիրտի :

Ֆիլմագը , Ֆէրտաաը կիւնիւ , էօյ. լէսէն սօնրա սաաթ իքիտէ , գա. լէշ թապիր օլունան աէքիզ եայըը պիր արապա , չայեանը թէհայեիւր

աւրէթամէ ամէնայր գօշուլմուշ վէ տօնատըլմըշ օլտուղու համար, Մէնթ–Ուէն բարգընը թէրք իլէ, փարխս ճատտէսինէ ըէվան օլտու։

Մէզքիւր գալէշամ, Գօրանըն հէմշիրէսի Գարմէն իլէ Մարի, վէ եէկնէրէրի Տօլօրմէզ պուլունմադըխ օլուպ, վէ մէրգումէլէրին խուսուսի օլան տիկկէրիւքլերինէ խէ, կիւնտիմիշ օլտուղլարը զայէթ իւ զայէ զարիֆ վէ կիրանապահա էկսիսէլէրի վէ թաալէյքլէրի, գամ պէգամ պահաշը ըէձնադ իլէմմէքտէ իտիլէր։

Լիօնէլ Վարթըն եանի Գօրա իլէ Տօմէնիգօ Մէզալա եանի Ժան Րքնօ իսէ, պէ զայէթ սուրէթամէ զարաֆէթ վէ լէթաֆէթ իւզրէ կիւլին. միշ օլտուղլարը հալտէ, գէպ թէսմիյէ օլունան պիրէր ալէա Իրլանտա աթլարընա պինմիշ օլարագ, վէ մէրգումէլէրէ պիր հիւրմէթ ու թատիմ գէյթէքլիլիկ պիրէր եատագճը մագամընա, մէզքիւր արապանըն, պիրի սաղ վէ տիկէրի տախի սօղ թարաֆընտա պուլունարագ կիթմէքտէ իտիլէր։

Կէրէք արապաճը վէ կէրէք իւքի նէֆէր խըսամէթքեարլար, իւչիւնջի տախի արապ օլուպ, վէ քէք սիւսլիւ սուրէթամէ կիւլինմիշ պիր հալտէ պուլունմադըխ իտիլէր։

Արապա Մէնթ–Ուէնտէն, Գիւչլի ճատտէսինի թուրմուշ օլտուղունտան, մէզքիւր եօլտան աշաղը ինտի, Շօսէ ա'Անթէն նամ թարիֆի թուրտու, պուլվարտան տիչարը չըգտը, վէ Մատլէն թարաֆընա տօղրու չըգմաճա պաշլատը։

Հավա զայէթլէ կիւզէլ իտի։

Կէրէք պուլվար վէ կէրէք Րօայեալ ճատտէսինին ատամ կէչէճէք օլան իւքի թարաֆ գալտըրըմլարը իւզէլլէրինէ, Պօա տը Պուլօնեըեա կէզմէկէ կիթմէքտէ օլան իւտիհամ տօղու օլուպ, պունլար թապիթիյէ, պիր պիրլէրի արգասընան գաբընճա կիպի գայնաճարագ սիւրիւ սիւրիւ կիթմէքտէ ծլան մունթազամ սաթանատ արապալարը, արա եէրլէրինէ պուլունան, վէ մէզքիւր արապալարընա եագըշմաճան քիրա արապալարընը թէժմաչա իլէմմէքտէ իտիլէր։

Մէզքիւր արապա բանքըրթըր իչինտէ, իւզահամընն կէօղիւնէ չարըրպ վէ էն պիճատ հէր քէսին եազարը տիղգահընը ճէլպ իլէնէն շէյ, մէզքիւր ոէքիզ եայը գալէշ իլէ, գօշուլմուշ օլան աթլարընն տիկպէրլի քէրէյ, վէ արապ ոէյիս իլէ արապ ուշագլարը, վէ ալէլ խուսուս տէրուննինէ պուլունան իւշ նէֆէր կէնճ վէ հիւսնա գըզլար օլմագ տա իտիլէր։

Զահմէն հիչ պիր տէֆա կէօրմէմիշ օլտուղլարը հալտէ պիրէ, հէր քէս, մէրգումէլէրին, պիւթիւն Փարխս էհալիսինին լիսանընտա կէզմէքտէ օլան տիկպէրը միւսաֆիրլէրը օլմալարընը, ֆէհմ ու քէշֆ իլէմմէքտէ իտիլէր։

60

Պին ոէքիզ եիւզ էլլի իւչ սէնէսինտէ, չայեանը թէհայեիւր պիր բարգ հալ ու հէյեէթինէ վազ իտիլմիշ օլան Պօա տը Պուլօնեըընն թէրթիպ ու թանզիմինէ, տահա հէնուզ պաշլանըլմըշ իտի։

Թ–ը դ– ը–է թէամիյեէ օլունան, վէ եիւքսէք մէվգըտա պուլունանլարընն զէնտօսթլուգլարընա վէ հօվարտալըգլարընա պիր մահէլլի մահտուս կիպի իթթիհազ իտիլմէքտէ պուլունան օլ չէօհրէթլի կէզինմէ մահէլլի, օլ հէնկեամտէ, հէնուզ մէվճուտ աէյիլ իտի։

Պաղը արապալար, օլ հէնկեամտէ մնտա օլան Մատրիտ Ֆօրա կիթմէք իւզրէ, օրմանի իչինտէն, սիւրթի իւզրէ կէչիպ կիթմէքտէ իտիլէր։

Պիր գաչ գըթա տուլ վէ զէնկինն գաաբընարընն արապալարը, բանքըրթըզ վէ մահչմուտ պիր հալտէ օլտուղու հալտէ, կէօրինն սօղ գըթըսընտա հիւքմ իթմէքտէ օլան զէնտօսթլուգլարտան վէ էնիայի հօվարտալըգլարտան ուղագտա պուլունմագլըգ արզու վէ նէյէէթիյլէ չէքիլէրէք, չինմիլէրտէ պէզայէթ տէրէճէ միւթէզէր պուլունան Ա. գաանա կէչիտի նամ, քիսպարլարըն կէզինտիկլի եօլտան կէչմէքտէ իտիլէր։

Ֆագաթ, Եանզ–էլիզէ, էսկի վագըթտա, Գուր–լա–Րէն նամ մահէլլին օլտուղու կիպի, սահիհէն պիր իպրազը սիւս վէ տարաթ մէրքէզի օլմուշ իտի։

Արապալար, տաի կիւնէրտէ անճագ իւքի իչ, Ֆագաթ պիւյիւք կիւնէրտէ տախի պէշ ալթը սըրա օլարագ, Դօնգօրա նամ մէյտան. տան եօգարու Արք–տը–Թրիօնֆ նամ ֆիւթուհաթ քէմէրինէ տօղրու չըգմագտա, վէ այէսսէվիյեէ, շէհրին գաբուլարը բարմագլըգլարըլա քէսիլմիշ օլան Բօն–Բօան տը Լ'Էթօալ նամ միւնէվվէրը եօլա վասըլ օլմագսըզընն տէօնէրէք, Մարլի աթլարը տինմէքլէ քէսպի չէօհրէթի իթմիշ պուլունան մահէլլէ գատար հինմէքտէ, պատէհու թէքքարէն չըգմագտէ, վէ պէօյլէճէ հինպի չըգարագ տէվամ իլէմմէքտէ իտիլէր։

Մաղ թարաֆտա, վէ կէօլ պուլունմատըզը հալտէ, պիր Ռ–ը դ–ը լ–է վար տըր։

Մէնթ–Ուէն սէքէնէլէրի, եանի Գօրա ֆամիլեասը արապասը հագընտա, պուլվարտատա պուլունան խալգ իւզէրինտէ հուսուլէ կէլէն թէէսսիր, թա Եանզ–էլիզէեէ գատար տէվամ իլէմմէ։

Գօրանըն հէմշիրէլէրի արապասը, տիկէր արապալար սըրասընտա, խալգըն պիրիքմիշ օլտուղու եօլտան էօնիւնտէն կէչմէքտէ պուլունան սըրանըն իչինտէ պուլունտուղունտան, ճիւմլէ ալէմինէ էն զիեատէ նազարը տիղգահընը տուվէմ իլէմմէքտէ իտի։

Գօրանըն հէմշիրէլէրի իլէ եէկնէ, պիճատ զիեատէսինէ գապարըպ մէճճուն օլմագտա իտիլէր։

Պիճիւն խալգ, ումումի սուրէթամէ, քէնտի հագ գլարընտա, տիւչարը թէհայեիւր օլմագտա իտիլէր։

Թապիթիյէ, մէրգումէլէրի կէօրմէքտէ օլան գաաբընար, պիճատ քէնտիլէրի տէ խըգճամ օլագ օլմաճըպ, իլլա, հազրէթի Իվանըն գըզլարընտա, եանի գաաբըն թայիֆէսինէ մահտուս պուլունան պիր գըզպանճլըգ թապիաթը իգթիդասընճա, հիչ պիրի, քէնտիսինն պաշգասընըն կիւզէլ օլագպիմէսինէ իննանմագ ասլա իհթէմէմէյէճէքլէրինտէն, մէրգումէլէրի, ճիւմլէճէ գրիթիգ իտէրէք, պիրէր տիւրլիւ գուսուրլար պուլմագտէ իտիլէր։

—Տօղրուեու տէօյլէմէք լազըմ կէլտիկինտէ, Ալլահ իչին, էրէյիճէ կիւզէլ տիրլէր, — տիմէքտէ իտի, զայէթլէ թանըլմըշ օլուպ, վէ հէր պիր լազըրաբօք իսէ, ատէթա պիր հիւքմ ու գանուն եէրինի թուրմագտա պուլունան տիկպէր գաաբընըն պիրիսի քէնտի եօլտաշլարընա, —ֆագաթ, նասըլ քի սիզին տէ գալպինիզ չէհատէթ իտէպիլիր քի, լէճճէլլէրի բէննկի պիր ազ աճայիպճէ պուլունմագտէ տիր։

—Ֆիլմագը բէն քլէրի ածայնագճէ խսէ տէ, էվվէթ, քէնաիլէր, տօղրուտու, կիւզէլճէ՛ տիրէր. —տէյի ճէվապ վիրտի տիկէր պիր կիւզէլ-լիք դայրէթի չէքմէքճէ պուլունան գատըն, — հէյէ օղ սիեահ սիեահ կէօզլէրինէ, հի՛չ պիր չէյ տէնիլէ-մէզ, տէնիլսէ սէպա տըր։

—Էֆէնիմ, օտա կուռթօհա պաղըր պիր չէյ տիր, ատամ վար տըր քի, սիեահ կէօզիւ սէվէր, վէ ատամտա վար որր քի, պաշգա բէնքճէ օլանը, —տէտի պաշգա պիր գատըն, —հէյէ պէնճէ պէն, պիլմէմ հադգը պիլմէմ հադգ-ըզ, բէմնէ լէհճէյի, աշուրի մէր-թէպէ սէվէրիմ, վէ պու միւսա-ֆիրլէրէ կէլինճէ, —տօղրուտու, չի-րինճէ տիրլէր, —ֆագաթ, շու-նուտա սէթթիտէմ սէօյլէմէքճիկէ քի, սիմալարը բէնկինտէն հօշլա-նամտադ, չինքի, գուրում պօ-հաբը բէնկինտէ պուլունան պիր կէօզլիւք արդասընտան պագըլմագ-տա տըր կիտի պիր բէնքճէ պու-լունմագտա տըրլար։

Օրատա հաղըր պուլունան բէ-սիմճինին պիրի պագըրարագ,

—Աֆվ իտէրսինիզ, ապիզէմ մա-տամ, պու բէնկէ, աչըգ թուճ բէնկի տէնիլիր... —տէտի, — Պէսպէլի, մէրգումէլէր, եվուլէ-րինէ, պէշայէթ տէրճէտէ կիրան պահա օրան, վէ տէօքմէ վէ հա-խօտա հօշմա տուրքիլէրէ, թուճ բէնկի վիրմէք իչին իսթիհսալ օրուն-մագտէ պուլունան պիր պօհա իւ-լէ, քէնտի եվուլէրինի պօհամբէ օ-մալը տըրլար...։

—Իսմի էօյլէ օլտուգտա, պուն-լարա, ի՛սմի էշշուր իսմի վիրիլէճ ճայիզ տիր...։

Պու իսմ միւնասիպ կէօրիւնմիւ։

—Հէր քէսին հօշունա կիթմի, հէր լիսան թէքէրրիւրէ պաշլատը, ա-ղըզտան աղըզա հաբըրտը, պիւ-թիւն փարա խալգընըն լիսանընա տիւշտիւ, վէ արատան պիր կիւն կէչմէէ գալմատը, ուզտաղ դաղէ-թալարտա տահի օգունտու։

Մէրգումէլէրին արապատը էթօալ նամ մէթէրիսէ վատըլ օլտուգտան ոօնրա, աշագը ինմէք իւզրէ ատ-մէքճէ իչքէն, Նէօյի նամ աիլինի-տէն, հանի ադաճլըգ ճատտէյէն կէլիպտէ, Տօֆին նամ աիլինիյէ, հանի ադաճլըգ ճատտէյէ ոօղրու կիմմէք իւզրէ պուլունան վէ վիդ-թօրիա նէվինտէն օլան պիր արապա գարըզը կէլտիկինտէն, մէզբուր ա-րապաճա եօլ վիրմէք նէյնէթիյլէ, մէրգումէլէրին արապաճըգը, պիր արաըզդ գալէչի տուրտուրտու։

Մէզբուր վիդթօրիատա, զայէթ-լէ ճիճի պիճիլի տուրքճատէ կիյին-միշ օլուպ, վէ հանըկտա տահի, սինինին ամըգ օլան, վէ տիւնեա-տան եօրուլուպ պըգմըգ տըր կիպի պիր հալատէ օլարագ, սիկարտաընը թիւթտիւմէքճատէ պուլունան պիր ատէմ պուլունտուղու թագտիրտէ, Րօզ Պօնչան պուլունմագտէ իտի։

Մէրգումէ սիկարա իշմէքճատէ օ-լան ատէմ, Մարսիալ Տէրէյի իտի։

Րօզ Պօնչան գալէչին էօնինտէն կէչմէքճատէ իչքէն, Գօրա իլէ Ժան Րքնօ, վէ հախօտ տահա իյիտի, ա-տըզ քէնտի պիլմիկի իտմ իլէ սէօյ-լէյէմիմ, Լիօնէլ Վարթըն իլէ Տօ-մինիգօ Մէպալա կէօզլէրինէ իլիշ-տիկինտէն, մէրգումէ չէօյլէ պիր կիւլիւմսէյէրէք, բարմաղընըն ու-ճուտլա, մէրգումինէ պիր սէտմ վիրտի։

Մարսիալ, ասլա տիդգաթ իսթ-մէք նէյնէթիյլէ օլմատըգը հալատէ, կէօզլէրինի գալտըրարագ, քէնտի արգատաշը պուլունան գատընըն, բատթ կէլա Թանըճտմ...։

—Նէ՞րտէ վէ նէ՞ վագըթ բատթ կէլտինիզ։

—Գունտան օնպէշ կիւն գատար մուգատտէմ, Հավրըտա կէօրմիւշ իտիմ...։

—Հա՞վրըտա մը... — տէտի Մարսիալ։

— Էվվէթ, Հավրըտա, պիզիմ պանքէր Մ. Ժանլյուին մադազասընա...։

—Իսմի նէ տիր պիլմէքտէ՞ միսի-նիզ։

—Իքսինին տահի իսմինի պիլի-րիմ...—մէրգում տիլպէր մէ-լէսին իսմի Տօմինիգ։ Մէպալա օ-լուպ, բէք շիք վէ բէք նէզաքէթլի պիր ատէմ տիր։

—Նէ՞ վազիֆէմ պէնիմ, մէրգում մէլէս, վարսըն քիմ օլուր իսէ օ-սուն, —տէտի Մարսիալ, սապըր-սըզճա պիր սէօյլէյիշ իլէ, պէնիմ միւրատըմ, օլ տէլիգանլընըն իս-մինի անլատագ տըր...

—Բէք ալէա, մէրգում տէլի-գանլը տահի, մէրգում իսթիհսար-տան էքսիք մէրթէպէտէ չիք օլմա-տըգտան պուշգա, օլ գատար տա զէնկին տիր քի, բարալարընը նէ կա-բաճաղընը պիլմէքտէ տէյիլ տիր, վէ իսմիտէ Լիօնէլ Վարթըն տըր...։

—Պիզիմ տը Ֆիլադալա, պիր մի-լիօնտան զիյատէ բարա տահանմըգ օլան Լիօնէլ Վարթըն պո՞ւ մու տուր... տէտի Մարսիալ եավաշ եավաշ սէօյլէյէրէք, վէ տիւշարը իսթի-րահ օլարագ. — նասըլսըն պէնիմ իլէ տէ կէլիպ կէօրիւշէճէք իսմիշ...։

—Սիզին իլէ կէլիպ կէօրիւշէճէք օլմատընտան կէրչի խապէրտար տէ-յիլ իսէմ տէ, ֆագաթ շունու պի-լիրիմ քի, Լիօնէլ Վարթըն իչքէ մէրգում տուր։

—Զօգ գարիպ պիր հալ...

թէպէսսիմ իլէ սէտմ վիրտիկի աթլըլարը կէօրտիւ։

Մէրգումտէն կէօզլէրի, Գօրանընը կէօզլէրինէ րահմ կէլտիքլէրինտէն, —բէնկի աթարագ մըս մը՛ր օլտու, վէ պիւթիւն վիճուտի տիթրէմէկէ պաշլատը։

Գօրա պաշընը չէվիրտի։

Գօրանընն գըզգարնտաշլարընընը պինտիքլէրի գալէշ պիր թարաֆա իլերուլէմէքտէ պուլունտուղու կի-պի, Մարսիալ իլէ Րօզ Պօնչանընն ա-րապատը տահի, պաշգա պիր թա-րաֆա տօղրու իլերուլէմէքտէ իտի։

—Սիզ մէրգում տէլիգանլըգը թանըմագտա՛մը սընըզ, — տէտի Մարսիալ բէբէլէեէրէք, վէ սէօյ-տէ օղ մէրթէպէ պիր տիթրէյիշ վէ պիր թէպէտիւլթ վուգու պու-լարագ քի, Րօզ Պօնչան, մէրգու-մունն պու հալինի կէօրիւպ վէ ֆէհ-մինէ՝ վարտըզնտան, սիւալինէ ճէ-վապ վիրէճէք եէրտէ, թէճաճիւ-պինտէն նաչի,

—Ա՛, ա՛, նէ՞ օլուեօրսունուզ, նէ՞ օլտունուզ, —եօգսա իւզէրինիզտէ պիր գըսգանճլը՞գ մը հասըլ օլտու, էկէր էօյլէ պիր չէյ վագը օլտու իսէ, տօղրուսու, բէք ղարիպ պիր չէյ տիր, չինքի, բէք կիճ գալ-մըշընըզ տիմէք տիր, պու գատար վագըթտան ոօնրա, արթըգ գը-գանճլըգ ճայիզ օլապիլի՛ր մի, իգ-թիմա իտի՛ր մի, —տէյի պաղըրտը։

—Պէն սիզէ պաշգա պիր չէյ սէօյլէմէյիպ, իլլա անճագ, մէր-գում տէլիգանլըգը թանը՛ըմըզընըզ տէյի սիւալ իլլէտիմ... —տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ,

—Ֆիմ օլտուղունու պիլմէտիկիմ հալատէ, էվվէթ թանըմագտաեըմ... —պէն մէրգումու, հանընտա պու-լունան իսթիհսարճա, ֆագաթ տիլ-պէրճէ օլան մէլէս պիր ատէմ իլէ բատթ կէլա Թանըճտմ...։

—Նէ՞րտէ վէ նէ՞ վագըթ բատթ կէլտինիզ։

—Գունտան օնպէշ կիւն գատար մուգատտէմ, Հավրըտա կէօրմիւշ իտիմ...։

—Հա՞վրըտա մը... — տէտի Մարսիալ։

— Էվվէթ, Հավրըտա, պիզիմ պանքէր Մ. Ժանլյուին մադազասընա...։

—Իսմի նէ տիր պիլմէքտէ՞ միսի-նիզ։

—Իքսինին տահի իսմինի պիլի-րիմ... —մէրգում տիլպէր մէ-լէսին իսմի Տօմինիգ։ Մէպալա օ-լուպ, բէք շիք վէ բէք նէզաքէթլի պիր ատէմ տիր։

—Նէ՞ վազիֆէմ պէնիմ, մէրգում մէլէս, վարսըն քիմ օլուր իսէ օ-սուն, —տէտի Մարսիալ, սապըր-սըզճա պիր սէօյլէյիշ իլէ, պէնիմ միւրատըմ, օլ տէլիգանլընըն իս-մինի անլատագ տըր...

—Բէք ալէա, մէրգում տէլի-գանլը տահի, մէրգում իսթիհսար-տան էքսիք մէրթէպէտէ չիք օլմա-տըգտան պուշգա, օլ գատար տա զէնկին տիր քի, բարալարընը նէ կա-բաճաղընը պիլմէքտէ տէյիլ տիր, վէ իսմիտէ Լիօնէլ Վարթըն տըր...։

—Պիզիմ տը Ֆիլադալա, պիր մի-լիօնտան զիյատէ բարա տահանմըգ օլան Լիօնէլ Վարթըն պո՞ւ մու տուր... տէտի Մարսիալ եավաշ եավաշ սէօյլէյէրէք, վէ տիւշարը իսթի-րահ օլարագ. — նասըլսըն պէնիմ իլէ տէ կէլիպ կէօրիւշէճէք իսմիշ...։

—Սիզին իլէ կէլիպ կէօրիւշէճէք օլմատընտան կէրչի խապէրտար տէ-յիլ իսէմ տէ, ֆագաթ շունու պի-լիրիմ քի, Լիօնէլ Վարթըն իչքէ մէրգում տուր։

—Զօգ գարիպ պիր հալ...

—Նէ՞ տիր գարնով օլան չէյ . . .

—Հիչ . . . պիր պէնզէյիչ վար տբր տա . . .

—Լիմոնել վարիքները պիրինէ՞ մի պէնզէյմէ քաէսինիզ . . .

—Էվվէթ . . .

—Իմէ՞ պէնզէմէ քաէ տիր .

—Սիպին թանըմագ տա օլմատըղընըզ պիրինէ .

—Ենթահէսիզ տուրէիթաէ օլարագ տէյէ պիլիրիմ , պիր գարբնա պէնզէյմէ քաէ օլմալըքընըզ . . .

—Խայր , եանլըշընըզ վար տբր . . .

Ոզ չիւբհէլի պիր հարէքէթ իպրագ իտէրէք .

—Գալէչտէ պուլունան , վէ մէրգուման արգատաշլարը օլան գատընարբ տա կէօրսիւնի՞ւզ միւ .

—Խայր օնլարը կէօրմէմիշ .

—Հայը՛ֆ քի օնլարը կէօրմէմիշսինիզ , բէք պիւյիւք պիր չէյ գայգ իմմիշ օլտուղուզ , աղկիմ , — զիրա , իւչ նէֆէր , կէրէկ պիր ազ էսմէրճէ , ֆագաթ , պու ճիւմլէ լէէ տախօ , գայէթլէ տիլագէր , կէնճ գըզլար իտիլէր .

Մարսիալ Թէքքարէն տիթրէմէկէ պաշլատը .

—Իւչ . . . — տէտի մէրգում բէքէլէեէրէք , — Մէրգումէլէրտէ իւչ տիւրլէր , էօյլէ՞ մի . . .

—Էվվէթ . . . լաքին , նէ՞ վար տբր . իշթէ չիմտի թուխտուտունո՛ւզ , բէնկինիզ պիւթիւն պիւթիւն աֆտը . . .

—Եօգտա քէյֆսի՞զ միսինիզ .

—Իւզէրիմէ պիր նէյի ֆէնաըգ արըզ օլտու իսէ տէ , պէյիս եօգ տուր , չիմտի կէչէր , տէֆ օլուր . . .

—Իյի տիգգաթ իթթինի՞զմի , սահիհէն իւչմիս իտիլէր . . .

—Մաաշալլահ , բէք ալէտ կէօրտում , վէ տիգգաթ իթտիմ . . . — Գիլիրսինիզ եա , պէնիմ կէօզլէրիմ բէք քէսկին տիլէր . . . —Լաքին , մատամ քի սիզ մէրգումէլէրի կէօրմէմիշսինիզ տիր , նէ՞ վազիֆէնիզ , սիզճէ՞ նէ վար տբր , նի՞չին պու գատար մէրագ իթմէքտէսինիզ . . .

Մարսիալ պունա գարշըլըգ հիչ ճէվապ վէրմէտի .

Սայգը Բօզուն լագըրտըլըրընը իշիթմէմէքտէ տիր կիպի իտի .

—Զաման խէյրսին քի ուէուտագտա , ֆէնա ֆէնա խէեալար կէօրմէքտէյիմ . . . — տէյի տիւչունտու մէրգում քէնատու քէնատույէ .

Հալապուքի պէրիտէ , Թօրա . Ժան Բընօեա ,

—Մէրգում Թա քէնատիսի իտի . . . — տիմէքտէ իտի .

—Էվվէթ , հէմ եանընատըն տէ Բօզ Գօնչան իտի . . . — կէօզլէրի կէօզլէրինիզէ բատթ կէլտիլէր . . . — Պէն մէրգուման բէնկի աֆտտագ տիթրէմէկէ պաշլատըղընըզն ֆէհմինտէ օլտում . . .

—Աճապա պէնի Թանըտը՞մը , նէ՞ տէբսինիզ .

—Պու մէրթէպէ Թէպէտիւլթ իչինտէ , զաման իթմէմ քի Թանըեատպիլմիշ օլսուն . . .

—Հալապուքի , բէնկի աֆըպ վէ տիթրէմէկէ պաշլատըղընընտա ֆարգընտա օլան պիղդաթ սիղսինիզ . . .

Ֆագաթ հիչ շիւբհէլէր եօգ տուր քի , մէէմնուն զայըլ սուրէթտէ պիր պէնզէյիչ շիւբհէսինէ զահիպ օլմուշ օլմալը տբր , լաքին , շու տա սահհ տիր քի , սիղի կէօրտիւկիւ կիպի , քէնատի ճանվէրսիկինէ գուրգան էյլէտիկի Թօրա Գէրնիէնին (քէնատինին) Թատվիրի , կէօզլէրի գարշըսընտա տիքիմիշ օլմալը տբր . . .

—Էօյլէ պիր ճանվէրսէն նէ էաէֆ իտիշ վէ նէտտ նէտտամէթ կէթիրիշ պէքլէմէքլիք պօչ չէյ տիր .

—Խայր , մէրգում նէ էաէֆ իտէր վէ նէտտ բէշիման օլուր . . .

անքն իւզէրինտէ հատբլ օլան չէյ , ատճագ պիր գօրգուտան իպտիբէթ տիր .

—Պու ճիւմլէ իլէ տախօ , վէլէվ ֆէհմ իտիպ , Թանըեատմատընը օլտա պիլէ , պիր շիւբհէլէ զահիպ օլատագ , իհթիեատի իւզրէ պուլունմագլըղը չալըշմագտա պի իշթիպահ տբր . . . —Իմամ , մէրգումէն հատա քէտթը իհթիեատի քէատըանէսինէ տախօ վագըթ պըրագմատընըզմ . . . ,

—Նէ՞ եատմագ իսթէրսինիզ ,

—Հէման վագըթ զայըպ իշթիեէրէք , օլ սիզէ սէօյլէմիյիմ , վէ օլ ֆիքրինտէ գուրմուշ օլտուղում Թարիղ ու Թէատիրի , պիր ան էվվէլ մէվգըի իճրայէ վագ իշթիքլիկէ պաշլամալըըմ . . .

Ժան Բընօ մէրգումէնին նէյեէթ ու մագսէտինի բէք ալէտ պիլտիկինտէն , չէօյլէ պիր կիւլհանէէի վիրտի ,

—Էկէր մուվաֆֆագ օլագիլիր իսէնիզ , —տէտի մէրգում , —ախաղը ինթիգամ Թրագէտեանըզդէն պիրինճի ֆագըը , բէք ալէտ պիր սուրէթտէ իճրա իշթիշ օլագագսընըզ .

Գօրա քէնատի էլինտէ քի գըրպագընը , կիւնէշէին զիեալարըյլա ուզագտան բարըտմագտա պուլունան չէհրի ապիմ իւզէրինէ տօղրու ուզատարագ ,

—Թէքմիլ չու փարիս էհալիսի իչինտէ , Մարսիալ Տէրէյն գատար ալչագ , վէ անքն գատար միսկին , վէ անքն գատար բիւյագ պիր ատամ տահա պուլունմատըղը նէ մէրթէպէ սահհ իսէ , —տէտի մէրգում , —այնի մէրթէպէտէ չու տախտ սահհ տիր քի , հէրչի պատապատ պէն , քէնատի բանըմընը իճրատընտա մուվաֆֆագըյէթ պուլունմագտա իսթէրիմ տիր .

Տօգթօր Ժօսլէնէ , նատըլքի մահմուտ տուր , Թէպտիլ իսթիէրէք , Ժօէ Սիմմէէլ իտամ վիրիլմէքտէ օլուպ , վէ զաթէն ֆամիլեատը իսմինտէ քիմսէ Թանըմագտա օլմատըղտան պաշգա , Ժօէ իսէ , Ժօսլէնին պիր գըստա սէօյլէյիշի եէրինէ կէչմէքտէ , վէ մէրգումտա պօշ տուրմատըղտ չալըշմագտա իսթ .

Գօրա , եաղընտա էյդահ օլունագագ օլան պիր մագսէտինէ մէպնի , Օէնթ–Ուէն սէրատը տալօնունու քիչատա իսէրէք , պիր Թագըմ էհլի զէվգ ու սէֆալարը , վէ էյլէնճէ վէ էյշ ու իշրէթ սէյիհնէրի պաշճինա Թօրլատագ նիյեէթինտէ պուլունմագտա իսթ .

Ֆագաթ , պու նիյեէթինտէ իճրա իթմէքլիք , էօյլէ տուրէթի սահիքտէ կէօրինմէքտէ օլտուղու գատար գօլայ պիր չէյ տէյիլ իսթ .

Հէր չէյտէն էվվէլ , քէնատի տագքինմագլըղ էլղէմիյեէթտէն օլան իլքի Թէհլիքէ պուլունմագտա իսթ .

Գունըարտան պիրի , պիր Թագըմ պէտղէպանլըղ լարա վէսիլէ վիրէրէք , քէնատի ֆամիլեատը սէյհինտէ , «քիմ՞ պիլիր , նա՞տըլ ալտատըճքնըն պիրի տիր , քիմ՞ պիլիր գանղի քէօչէտէն կէլէրէք , չիմտի Փարիտէ պիր Թագըմ կէօղ պօճաեըճը չէյլէր եաբաճագ , սիւսլէր տարաթի կէօսթէրէճէք , չաշգընըլարը պատատաճագ , էօթէքինի պէրիքինի տօլանտըրաճագ , վէ բիւեաչատա պիր չօղ պօրճլար պրագագ , կիւնիւն պիրինտէտէ գայըպ կիտէճէք տիր » տէտիրթտիրմէմէք իսթ .

Վէ իքինճիսի տախի , հիչ պիր

միւնատէպէթ օլմատըղը, վէ թա-
րաֆ ու էթրաֆ վէ ահպապ ու թէ-
ալլիւգաթը պուլունմատըղը թագ-
տիրտէ, պիրտէն պիրէ գալդըպտա,
էօթէքինի պէրիքինի տավէթ իթ-
մէքլիկէ չըգըշմագլըգ թէհլիքէսի
իտի, չիւնքի, թահթընտա, հէր
քէսէ չիւբհէ վիրմէքլիք, վէ հէր
քէսի, քէնտի իւզէրլէրինէ կիւլ-
տիւրմէքլիք մէվճուտ պուլունմագ-
տա իտի։

Գօրա մէգքիւր իւքի թէհլիքէնին
տախի էօնիւնիւ ալմագ իչին պիրէր
թէտպիր տիւշիւնտիւ։

Էվվէլա մէրգումէ կիտիպ, փարի-
սին էն միւթէպէր վէ էն չէօհրէթ-
լի պանգալարընտան պիրինտէ, քէն-
տի եէնի իամինէ օլտուղու հալտէ,
ալթը միլեօն ֆրանգլըգ պիր գրէ-
տի աչըգրտը։

Թահթաթիլէ, մէգքիւր պանգա-
նըն պիւյիւքիւ պուլունան զաթտա,
էօյլէ պիր մէպլաղը ադիմէ իւէ վէ
պիր թավսիյէ իւէ կէտմիշ օլան զաթա,
շայէսթէ պուլունտուղունազար իւէ
պագարագ, օնա կէօրէ գապուլ
իտիպ, վէ օնա կէօրէ հիւրմէթ ու
ըրնայէթ իյլէտիկինտէն, Գօրա տա-
խի, պիլ միւնատէպէ, Փարիստէ բէգ
իհթիշամլը պիր էօմիւր կէչիրէհէ-
կինի, բէգ չօգ բարալար սարֆ ի-
տէճէկինի, զիյնէթլէր ճէմիյէթ-
լէր լճգրա իյլէնէճէկինի, վէ աթլար
գօչուշտուրմաճաղընը պիտիրտիք-
տէն սօնրա, մէրգումէ տախի, ֆէր-
տասը կիւնիւ իչին, միւճէտտէէն
թամիր ու թէզեին իհթիրամիչ օլ-
տուղու Մէհմէ-Ուէն սէրաեքնա,
ֆամիլեասը իւէ պիրիլիքտէ թաատա
տավէթ իթտի, վէ մէգքիւր տավէ-
թի գապուլէ թէնէդղիւլ պուէռու-
մատընը տախի բէճա իյլէտի։

Զանգէր, մէրգումէն հալինի վէ
օլ մահէլլի իգամէթինի պիր քէրէ
կէօրմիւշ օլմագ նիյէէթ վէ մէրա-
գընա մէպնի, մէգքիւր տավէթի
գապուլ իյլէտի։

Կիտիպ կէօրտիւքտէ հայրան օլ-
տու, վէ թապիաթըլլատա, հէման
օլ կիճէտէն պաշլաեարագ, էվվէ-
լա Օքէրա թէաթրօսունտա, վէ պա-
տէհու քէնտի ազատընտան պու-
լունտուղու սէրքէտա, հէրքէսէ,
կէօրտիւկիւ կիպի նագլ ու վասֆ
իյլէտի։

Էօյլէ պիր միւթէպէր պանքէրին
շէհատէթինտէն պիւյիւք շէհատէթ
օլամաեաճաղընտան, միւրատ օլու-
նան էճհիյէէթ վէ իթթիֆատ հասըլ
օլտու, չիւնքի, հէր քէս անլատը
քի, Լիօնէլ Վարթըն ֆամիլեասը,
սահիհէն բէգ պիւյիւք պիր սէրվէ-
թէ մալիք պուլունմագտա տըր։

Իշ գալմըշ իտի իքինճի կիւճ-
լիւկէ, վէ եախօտ իքինճի թէհլի-
քէսէ։

Մէգքիւր իքինճի կիւճլիւկիւ տա-
խի տօգթօր Ժօսլէն հալլ ու թէս-
վիյէ իյլէտի։

Ֆէնտի հէքիմլիք մէքթէպի ար-
գատաշլարընտան վէ իւէրտէ ահ-
պապլըղը պուլունանլարընտան պա-
զըլարը, կէրէք թէաթրօճա թէէ-
լիֆաթ, կէրէք հիւնէր ու սանաթ,
վէ կէրէք ղաղէթաճըլըգտա բէգ
իւէրտէ կիտէրէք, փարիս իչինտէ,
ատէթա պիրէր կիւնէշ կիպի բար-
լամագտա խոիլէր։

Մէրգումէ պունլարը պուլուպ
կէօրիւշէրէք, էվվէլքի տօսթլուգ-
լարընը թէճռիտ իյլէտի, վէ զա-
թէն իսէ, իյի իսմ ու թէզէքքիւր
պըլտագմըշ օլտուղունտան, թա-
րաֆլարընտան, զիյնէտէսիյլէ հիւս-
նի գապուլիյէէթ պուլտու։

Պէեանէ հաճաթ եօգ տուր քի,
տօգթօր Ժօսլէն ղայէթ ադըմլ վէ
ղայէթ միւտէպպիր ու միւտագգըդ

պիր զաթ օլտուղունտան, տայիսա
էմրի պասիրէթի իւզրէ հարէքէթ
իտէրէք, ասլա Մէհմէ-Ուէն սէրա-
եքնա վէ Գօրա ֆամիլեասընա տա-
յիր, քէնտի թարաֆընտան, քիմ-
սէյէ հիչ պիր լագըրտը այմատը
իսէտ, օլ հիւնէրտէ հէր քէսին
տիհանընտա կէզէն, պայլըճա ֆռա-
ֆա էըշըր լագըրտըը օյմաղին, մէգ-
քիւր լագըրտըրը հէր իչթիտիկին-
տէ, գաթան լագըրտըրա գարըշ
մահարատ, անճագ տիյնէմէքտէ,
վէ կիւլիւմսէմէքտէ իտի։

—Կէօրիւնիւշէ նէզարէն, տօգ-
թօր էֆէնտի, սիզ պունլարը թա-
նըմագտա օլմալըսընըզ, —տիմէք-
տէ իտիլէր տօսթլարը,

—Ֆէգաղի իֆթիխար իյլէրիմ քի,
մէգքիւր վարթըն ֆամիլեասընէն,
ասլ ֆամիլեա թահթաղի պէնտէ-
նիզ պուլունմագտաեըմ, —տէյի
ճէվապ վիրտի մէրգում, —վէ հաթ-
թա, պէնտէնիզ տախի Մէհմէ-Ուէն
սէրաեքնտա իգամէթ իյլէմէքտէ-
յիմ։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, օլ
պագատ սիզ պիզէ, մալիւմաթը
մուֆասսալ վիրմէլիսինիզ... վար-
թըն հէմշիրէլէրինն ահվալը զարիպէ
վէ աճիպէլէրինտէն պահս ու պէ-
հան իյլէմէլիսինիզ...։

Օլ պագատ սէօյլէեէճէք պիր չէյ
եօգ տուր... —դայէթլէ կիւզէլ
թէրպիյէ ալմըշ, զայէթլէ սատէլիք
սէվգի, կիւզէլ վէ կէնճ գըզլար
տըրլար, ասլա էօյլէ պիր զարիպ վէ
աճայիպ հալլէրի կէօրիւլմէմիշ տիր.
կէրչի սէրվէթլէրի բէգ քէսիր տիր,
ֆագաթ, էօյլէ հավայի կէօսթէրիշ-
լէրէ էհէմմիյէէթ վիրէն թագըմ-
լարտան տէյիլ տիրլէր... —մէր-
գումէլէրին եէկէնի պուլունան Լիօ-
նէլ Վարթըն քի, պէնտէ տօսթ-
լարը ըրըաբընտա գապուլ իյլէմիշ
տիր, կէրէք հիւնէր ու սանաթէ,
վէ կէրէք ուլում ու քիթաբէթտէ
իլէրուտէ պուլունան չէօհրէթշուար
զաթլարը զօնաղընա գապուլ պիր-
լէ, կէօրիւշիւպ զօնուշմագ արզու
վէ նիյէէթինտէ պուլունմագտա
տըր... —Էկէր արզու իտէր իսէ-
նիզ, սիզլէր իչին տախի տավէթ
թէգգէրէլէրի ալագիլիրիմ, չիւն-
քի, զաթէն, օլ ճիհէթլէրճէ, էհ-
լիեէթի ու լիեագաթընըզ զահիր
օլար...։

Տօգթօր Ժօսլէնին ահպապլարը,
մէրգումէն պու թէքլիֆինի, քէ-
մալի չէվգ ու մէհմունիյէէթլէ գա-
պուլ իթտիլէր։

61

Տօգթօր Ժօսլէն, զաթէն քէնտի
էվին տօսթլարը օլտուգտա, քէսգի
չան ու չէրէֆ իյլէմիշ օլան զաթլար
իչինտէն, պայլըճա իւքի քիչինի,
քէնտի նիյէէթ ու մագսատինէ մու-
վաֆֆագ պուլմագտա իտի։

Մէրգումէն իւքի զաթլարտան
պիրինին իամի Օգթայ Բիչար օլուպ,
Փարիսին էն զիհատէ միւթէպէր օ-
լան զաղէթալարընտան պիրինտէ,
զայէթլէ մանէալը պիր սուրէթտէ
ՓԱՐԻՍ ՎՈՒԴՈՒՎԹԼԱՐԸՆը եազ-
մագտա իտի։—Մէրգում զիհատէ-
սինէ սիւս վէ տարաթը սէվմէքտէ
օլտուղունտան, վէ քէնտի թօալէ-
թինէ, հատտէն զիհատէ տիգգաթ
իտիպ վէ էհէմմիյէէթ վիրմէքտէ
պուլունտուղունտան, ատէթա պիր
մնտա թահվիրի մագամընտա թու-
թուլմագտէ, վէ պէյնի էլ խալգ, պիր
գաաըն գատար սիւս մէրգումէը օլ-
մասը սէօյլէնմէքտէ իտի։

Մէրգումէն պու հալի իւէ, պիր
տէ զայէթլէ քէնտույի թահսիլաէքնը
վէ էօյլունիւճիւ օլմագլըղը պէրթա-

քաջ խոխոռիկն թագուհուե, բէք սէվիմի վէ բէքաե սերայէթլի պիր զաթ իսի։

Վէ սիկէրինին իսմի տախն Լամպեր Մասօլ օլուպ, թէմիզ ևիւրէքլի, շէն մէշրէպ, սէրպէսթ ոօյլէյիշլի, զայրէթլի. մէրա վէ սիլպէր պիր տէլիդանլը իսի. վէ ևազմագտա օյտուղու թէսթիթօ սեուդլարընտա, քէսպի շէօհրէթի իլլէմիշ օլտուղատն պաշդա, տահա սինին իլէրուէսի քճէ, քէնտինին տախն, գալէմ մէյտանընտա, տահա գիևեռեե քէսպի թարադդը իսէճէկինէ, հէր քէսին ագլը շէհատէթի իթմէքաե իսի։

Ադշամըն ռատթ սէօրթ բաստէլէրինտէ, Գաֆէ Րիշ նամ մէշհուր գահվէխանէ գարշըսընտա, Գօլատնըն քէնտի հէմշիրէլէրի իլէ, Ճանդ–էլիզէե կէզմէկէ չրգադըդը կիւն, մէրգումանն իլէ գօնու շմագտա իսիր։

Իշթէ մէրգում օրատա, Օէնթ–Ուէն սէրաևընտա տէրքեար օլան քէնտի մէէմուրիյէթի ու մէվգըսընը նադէ իթմէքաե, վէ մէրգումանը օրաևա տավէթ իթմէքլիկի վատ իլլէմէքաե իսի։

Օգթավ Րիշար քէնտինին պէնտէլը վիրմէքաե օլտուղու զադէթաևա, հէնուզ հիչ պիր զադէթատա կէօրիւմէմիշ սուրբմատ, մէզքիւր ֆամիլիա հադդընտա թուրֆանտա պիր պէնտ գալէմէ արմադըդը տիւշիւնտիւկիւնտէն,

—Ցօգթօր էֆէնտի, պուննար իյի, լաքին, պու գատարը քեռֆի տէյիլմիր, — տէյի պադդըտը, —էօյլէ պիր զինէթատէ, պիթթապի, պիր չօգ մուազզամ զաթլար վէ միւթէպէր ֆամիլիաևար պուլունտաճագլարընտան, պիզիմ ծնլարըն իլէրինտէ դայպ օլուպ կիտէճէկմիդատ շիւբհէ եօգ տուր... պիր չօգ կիւնէշլեր օրթասընտա, ուֆաճըդ եքսըգլարըն քարըևատմանևատճագլարը, վէ քիմսէլէրին էհէմմիյէթի վիրմէճէքլերի աշիքճար տըր... — լազըմ կէլէն հիւրմէթի ու բիսյէթէ նայիլ օլապիլմէք իչին, Վարթքն ֆամիլիատընը, էվվէլիստէն թանըևըպ, տօսթլուդ բէյտատ իթմէքլիկմիզ էլզէմիյէթէտէն տիր... — Իմտի, մատամ քի միւբտատընըզ պիզէ պիր տօսթլուդ իթմէք տիր, ատճապ էվվէլիստէն, պիր քերէ պիղի, մէզքիւր ֆամիլիատա թագամիմ իսէրսէք թանըթմըրմադ չէրճֆինէ նայիլ դրմադըզընըզ իհթիմատէն տէյիլմի տիր...

—Բէք ալէտ, պաշըմ իսթիւնէ... — տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր Ժօռլէն,

—Սահիհ մի սէօյլէօրատնուզ, —տէյի սիւալ իթտի Լամպեր Մասօլ։

—Շևբհէնիզ... —վէ հաթիթա, պէն օնատնատա գիևատէ իչիսընի եարմադըզդա սիպէ սէօզ վիրիրիմ։

—Նա՞սըլ պադալըմ։

—Սիղի Օէնթ–Ուէն սէրաևընտա թատմա տախն կէօթիւրէպիլիրսիճ։

—Նէ՞ վաղըթ։

—Շիմտի, պու սաաթտա։

—Ցօգթօր, մէկէրչի պիզիմ իլէ էյլէնմէ՞ք մի իսթէօրատնուզ։

—Խայր, նամևուսում իւղէրինէ սէօյլէրիմ քի, ճիտտի օյարադ սէօյլէմէքտէյիմ... —վէ հաթիթա, ասլա շիւբհէ իթմէեէրէք, սայիրլերէ տախն սէօյլէէպիլիրսինիզ... — Լիօնէլ Վարթըն վէ քէնտի եէկէնլէրի, սիպին, տօսթում օլտուղունուզու իչիթտիքլէրինտէ, քէմալի մէհպուսիյէթի վէ թատգիմ ու բհայէթի իւզրէ զադդուլ իտէճէքլէրինտէ, շիւբհէ ճայիզ տէյիլ տիր։

Օգթավ Րիշար իլէ Լամպեր Մասօլ պիր պիրի եիւզիւնէ պագմադա պաշլատըլար։

—Տօղրուսու, պէօյլէ պիր իչքատմը պէն, պէնճէ էզճան ու տիլ դապուլէ միւնթազըրըմ... —տէտի Օգթավ։

—Գէն տախ էօյլէ... —տէյի իլավէյի մէդալ լյլէտտի Լամպեր. —զաթէն եէբիմիզտէ ուզադ տէյիլ սիր, իչքիմիզտէ պիր պիրիմիզ եոզդըն տօգադլարատա օթուրմադտատըր, մէրգում Բէլթիյէ տօդաղընտա, վէ պէն տախն Հէլտէ տօգադընտա պուլունմադտատըր... —Հէման չաբուճադ իտմթիւմիւզ պաշըմըզը պիրազ սբրատընտա գօեուպ, վէ պիրէրտէ պէեազ պօեուն պադը պադլատըդըմըզ կիպի հադդը օլատպիլիրիզ...

Իմտի էօյլէ օլտուղատա, պէն Գաֆէ Րիշտէ օթուրուպ սիղի պէքլէյէյիմտէ, սիզտէ կիտիպ իչինիզի պիթիրէրէք օրատա կէլինիզ... —տէտի տօգթօր։

Աբատան եիկիրմի տադըդա կէչեր կէչմէզ, մէրգումանն իչի տօսթլար, քէնտի թօալէթլէրինի տիւզէլտիպ, վէ պիրէրտէ խաֆիֆ բարաքսիւ կիյինտիքտէն սոնրատ, կէլիպ տօգթօրու պուլտուլար։

—Հայտէ յինիդ պիր արապատա պինէլիմ, —տէտի Լամպեր, —վէ էօյլէ պիր արապա թուրթալըմ քի աթը եէօրիւկէն օլսուն։

—Օ՛լ պապատ նաֆիլէ զահմէթ չէքմէքլիկէ իհթիեաճ եօգ տուր... —տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր, —զաթէն Լիօնէլ Վարթըն քէնտի արապալարընտան պիրինի պանա վիրմիշ օլտուղունատան... —մէզքիւր արապա Թօրթօնի եագընընտա պէքլէմէքտէ տիր...

—Ալէտ, պիլահի իչթէ պու ալէտ, չէօյլէ պիր շիքճէ կիտէրիզ... տէյի պադըրտը զադէթաճը պուլունան զաթ։

—Վէ, —տէտի ագըպինտէ տօգթօր Ժօռլէն, —Մէզքիւր արապա, եինէ կիճէ սիղի Փարիսէ կէթիրիր։

Գունլարըն իչիու պիրլիքտէ օլարադ, Գլարանս թէմիյէ օլունմադտա օլուպ, վէ զայէթլէ իյի պիր զաթ դօչուրմուշ օլան պիր գուբէնէ պինտիյէ, վէ արապա քէմալի սիւրաթ իւզրէ, Օէնթ–Ուէն եօլունու թուԹատու։

—Տիմէք տիր քի, —տէյի սիւաչ իթտի Լամպեր Մասօլ էֆեսայի բահտէ, —պու սիղին գրալարի միլէօնլարա սահիպ պուլունան էֆէնտինիզ, էբէյիճէ տավալըճա վէ էյի պիր զաթ օլմալը տըր։

—Կէօրիւպ գօնաչատուղունուզտա անլատեապիլիրսինիզ...

—Նա՞սըլ, զէքավէթի եէբինտէ՞ մի տիր։

—Հատտէն գիևատէ սահիպ զէքեավէթ տիր։

—Մէրգումանն իլմի վա՞ր մը տըր, էհլի մալիումա՞թ մը տըր։

—Օ՛լ մէրթէպէ էհլի մալիումաթ բէք աղ պուլունմադտա տըր...

—Հէր չէյի թահսիլ իթմիշ տիր...

—Գէլքի հէքիմլիկէ պիլէ աչինա օլմալը տըր, էօյէ՞ մի։

—Էվվէթ, հէքիմլիք, վէ շիմի, ֆիզիք տախի պիլմէքտէ տիր...

Օգթավ Րիշար քէնտու քէնտույէ տէտի,

—Գու կէնճ նադադ (բէք գէնկին ատէմ) հադդընտա էօյլէ կիւդէլ հավատիսլէր եադըլատիկիր քի, Սօրպօն մէքթէպինին իհթիեար հօճալարընըն պիլէ պատիի իֆթիհարը օլատիլիրլէր։

Սաաթ հէնուզ ալթըտա վարմադտան, մէրգումըտ, Օէնթ–Ուէն սէրաևընտա վաղըլ օլտուլար, —բար-

գըն բարմաղԼԳԼԸ գաբուստ ա-
չԸԼսԸ ։ —Արապա աղաճԼԳԼԸ ԼօԼ-
տան իչԸրի կԼԸտի, պԼԸր չԸվրԸ Լա-
բարագ իԼԸրու կԼԸՓտի, վԸ էպՓԼ-
յէնԼԸն պԼԸնԸք Ք'ա՛չԸ էօՓԼունԸտ տուր-
տու ։

Արապ խատէմէլԸրտէն պԼԸրի, զա-
յէԲԼԸ սԼուԼու տուրէԲտԸ կԼԸյԼնմԼշ
օլտուղու՛հալտ, տէՀԼԼԸզ իւզԸրՓն-
տԸ պէ-քԼԸմէ-քտԸ իտի ։

—Մ՛օնսիէօ Լիօնէլ իւԸ մատմօա-
զԸԼԼԸր կէզմէ-քտէՓն ամտէԲ իՓտի-
ԼէՓ մի, —տէյի տօզՓօր ժօսէՓն
մէրգումէ ՈՕրտու ։

—ԷվէէԲ, սէՓնօր տօզՓէօր, վԸ
քէզալի-ք սէՓնօր ՏօմէՓնի-գօ Մէպալ-
յա տաՀի ամտէԲ իՓտիւԼԸր, պուռ-
բատա տԸբլար . . ։

—Գուհուրումուզ . . . —տէՀտի
տօզՓօր մէրգուման փարիսիւԼԸրԸ ·
—սիզի պԼԸզտԸ Ք'էՓտիմ կէօՓԼու-
բիւԼ Ք'ագտիմ իտէ-ճէկԼիմ տիր . . .
—Գուբատա էօյԼէ պԼԸր Ք'ագըմ մէ-
բատիմի Ք'էշրի-ֆաՓի-յէէՓԸ էհէմ-
մի-յէէՓԸ վԸրի-վմէ-քտԸ տէ-յիւԼ տիր . . ։
Վէ մէրգումէնԸր պԼԸսիւ-ք սաՓՕն-
տան իչԸրի կէօՓԼուբտիւ ։

Գօբա իւԼԸ ժան Ր'ընօ օրատա Ի-
տիւԼԸր ։

ՄէրգումէնԸ կէօբտիւ-քԼԸրինտԸ,
իւքիսի տաՀի աէռադա գաւգադբգ-
տան պաշգա, ՀաֆՓա, Լիօնէւ
վաբՓ-ն պԼԸր գաշ ատբմտա իւԸրու
տօղրու կէւԸրէ-ք, միւսաֆիրւԸրի
գարշըւատը ։

ժօսէՓն, մէրգուման իւքի տօսՓ-
Լարբ'նտան պԼԸրինի միւՓէպէր պԼԸր
ղազէՓա մուհարիբի, վԸ տիկէբինի
տաՀի, քէսպի չէօհւրէՓ իՓմիշ պԼԸր
Թէաֆրօ միւէԼԼիֆի սբֆաֆբ-յա
Ք'ագտիմ պԼԸրւԸ, իւավէյի մէգոշ
իտէրէ-ք տաՀի,

—Գու զաֆԸԼար ազիզ տօսՓա-
բբմտան պուլունտուգԼարբ'նտան,
Հագգարբ'նտա զաֆբ սիննիզին տա-
Հի տօսՓըւզունու իւՓիմա էյէբիմ
. . . —տէՀտի ։

Գօբա մէրգումանԸ էԼինի վիրէ-
բէ-ք ,

—Զաֆբ սիւէբինիզ , սէվգիւԼու
տօզՓօրումուզուն տօսՓԼարբ օԼ-
տուղունուզ Ք'ագտիրտԸ . պԼԸՓՓա-
պի պիզիմ տաՀի տօսՓԼարբմբզ-
տան մատուտ պուլունաճաղբնբզտա
չիւբհԸ էօգ տուբ . . . —վէ պԸ-
Ճանէ Հաճաֆ տէյիԼտիր քի , Ք'աս-
մբ տաՀի պիրիւ-քտԸ իՓմէ-քԼիկԸ
Ք'էնէգզիւ պուէուրաճագ-սբնբզ ։

Մէրգուման իւքի տէւիգանբԼար ,
Գօբա Ք'արաֆբնտան քէմալի հիւբ-
մէՓ իւԸ գապուԼ օլունուտ արամ
իՓմիրիւտի-քԼԸրի իւզԸրինԸ ճէյմաղ
վիրԸրէ-ք , տօսՓԼարբ պուլունան
տօզՓօր էֆէնտի Ք'արաֆբնտան
զուհուրա կէյմիշ օլան տաՀէՓի գա-
պուԼ իտէրէ-ք , կէյմէ-քԼիկԸ ճէսա-
րէՓ իյԼէմէյէբինտէն , վԸ օՀ մէր-
Ք'էգՓ նայիւն նէզա-քէՓ վԸ իննա-
նէյէէՓ օյմայարբնտան տօյաՀբ քէն-
տիւէրինի մէսուտատտ իտէճէ-քԼԸ-
րինի պէճան իյԼէտիւԼԸր ։

Գօբա պԼԸր չընղԼրաղբն գայՓա-
նբնբ չէ-քտի . —հուզուրունա պԼԸր
արապ կէԼտի . —վէ մէրգումա , իս-
բանէօյճա սէօյԼէէԼԸ-ք , միւսաֆիր-
ւԸրի կէյմիշ օյմայբնբ , մատմօաղէԼ-
ւԸրԸ իսապԸ վիրմէ-ճինի էմի իյԼէտի ։

—Մ՛օնսիէօ , զաֆբ սիննիզ ըս-
բանէօյճատտա սէօյԼէմէ-քտէ-ճինիզ ,
էօյԼէ տէյի՞Լ մի . . . —տէտի Լամ-
պԸր Մատօզ ։

—ԷվէէԲ , էֆէնտիմ , հէր յէտան-
տան պիրագ գարբշարբրբմ . . .
տէյի ճէվապ վիրտի Գօբա կիւԼիւմ-
սէՀԸրէ-ք , —չինքի էօյճուլուգտա
բէ-ք չօգ ՀԸր կէգմիշիմ տիր . . ։
Մէրգուման իւքի Փարիսիւլէր , —
հէր նէ գատար օլ կիւնէ գատար

բէ-ք չօգ սիւս վէ տարաֆ կէօբ-
միշ Լիսիէր իտէ տէ , —մահէյլի
մէզգուրտէ , տէօբԲ Ք'արաֆտա
կէօբմէ-քտէ օյտուգյարբ չայհանը
Ք'էհայհիւբ տուրէԲտէ պուլունան
ատարբ սանամյէէ Հագգընտա , զի-
Ճատէսիյլէ հայրան օյտուլար ։

Գարմէն իւէ Մարի վէ Տօլօրէզ
իչԸրի կէյճատէ կէօբտիւ-քԼԸրինտԸ
իտէ , Ք'էհայհիւբյԼԸրի պաշգա պԼԸր
Ք'արգա Ք'ահմիւԼ օլտու . վէ տահա
զիճատէ արմատը ։ ՄէրգումէնԸր ,
պէզայէՓ տուրէԲտէ կիբանապահա
վէ զարիֆ էյգիսէէԸր կէյմինմիշ օ-
լուտ , վէ Ճանգ-էյճիզտէ կէզմի-ք-
ԼԸրի վազբՓտա , պիւյիւ-ք պԼԸր
Ք'էէսպԸր բէ-յտա իտէրէ-ք , Փարի-
սին էն սիւսիւ գատընյարբնբզ պի-
է նագտարբ տիգգաՓյարբնբզ ճէյգ
իՓմիշ օյտուգյարբնտան , Ք'ապիա-
Ք'իյլէ մէրգուման տէյիգանյարբ իւ-
զԸրինտԸ տահա , իՓֆրաՓ մէրՓէպէ
պԼԸր Ք'էէսպԸր Հուսույէ կէյմիշ , վէ
Ք'ապիյի օյան էմբի Ք'ԸրէէտիւտԸ
պէր Ք'արաֆ իյէ , իւպտագբ , վաճի-
պէտէն պուլունան Ք'ապիմ ու իՀ-
Ք'իրամ վէ նիւազիշի իֆֆայէ միւ-
սարաՓ իյԼէտիյԼԸր ։

Վագտյբբ պԼԸր գօնագ քէՀէտտբ
կէյճիպ Ք'ապիմբն Հագգըր պուլունմա-
սբնբզ իտապԸր վիրտի , վէ իւքի նէ-
ֆէր իտատէմէյէր , Ք'ապիմ սաՓօնտ-
նուն կէնիշ գաբույարբնբզ այարբյար ։

—Սիւպհա՛ն Ալլահ , —տէտի
ՕգԼթավ Բիշար քէնտու քէնտույէ ,
մէյտանտէ գուրույմուշ օլան սուֆ-
րատա պԼԸր քէրբՓ կէօգ կէզտիր-
տիքտէն ոՓնրա , —էկէրչի պէօյԼէ
ատաի կիւնտէ պիյէ պուէօտա մուն-
Ք'ագամ պԼԸր սուֆրա Ք'ԸրԲիպ իւ-
տիւմիշ օլուբ իտէ , ատճապա պիյնէՓ
վէ սալՓանաՓ կիւնէյէրինտէ , տա-
հա նէյէ՛բ վէ օէյԸր ճաբբյագճագ
տբբ ։

Մէրգուման միւսաֆիրյԸր , բէ-ք
կիւզէյ սուրէԲտէ նէֆիս Ք'ագամ-
յարբ նէյհիպ վէ իչիգ շարագյարբ
իչտիյԸր , վէ բիւբ մէսէրբէՓ օյա-
րագ , իպրագբ մէՓՓունիյէէՓ վէ
շիւքրանիյէէՓ պիրյԸ , օյանճա աչԼ
ու ֆիքիրյԸրինի վէ գայգյԸրի սէբ-
մինյէէրինի մէ-յտանտէ տէօքտիւբը ։

ՄատմօաղէՓէբ , հինի Ք'ագամ-
տա մէրգուման միւսաֆիրյԸրէ , Փա-
բինին էօմբիւ , վէ ալէյհտուտա հէ-
նուզ հիչ պիր տէֆա աճագ պա-
բագ նէ իտատինի պիյմէտ-բյԸրի
Թէաֆբօյար հագգընտա , քէմալի
մէբագ իւզբէ , հէզարան նէմի չէյ-
յԸր սիւսյ իյէտիյԸր ։

ԼամպԸր մէրգումանէ , հէր սիւսյ-
յԸրինէ գարշըյբզ , բէ-ք կիւզէյ վէ
բէ-ք էյէնճէէյի սուրէԲտէ ճէյմայ-
յար վիրէբէ-ք , պատիի մէՓՓունիյ-
նէէՓի ապիմէյԸրի օյտու ։

—Գօբանըն պիւյիւ-ք գըզգտու-
տաշը Գարմէն , պիր քէրբէ Թէաֆ-
բօտա պուլունուգ կէօբմէ-քյինի , ա-
շուբի մէբՓէպէ արզու իյէէմէ-քտէ-
յիմ . . . — տէտի ։

—Եարըն ագշամ վաբիէԲէ Թէ-
աֆբօտունտա սեռուն վար տբբ . . ,—
տէյի ճէվապ վիրտի ՕգԼթավ Բի-
շար ։

—Լիօնէյ , պիզի եարբնքի կիւն ,
մէզքիբ Թէաֆբօտա կէօՓԼուբ'ու-
միւսիւնիւզ . . . — տէյի սիւսյ Լթ-
տի մէրգումէ ։

—Բէ-ք ալէտ , եէկէնիմ , բէ-ք
ալէտ ։

—Աֆվ խաէրսիզնիզ . . . աֆվ խ-
տէրսիզնիզ . . . — տէյէրէ-ք գաՓի
քէյամ իյէէտի Լամպէրս — Զանն խ-
տէրիմ քի , էֆէնտի , պու չէյյբէ-ք
միւշքիյ օյաճագ տբբ ։

—Մէպ՛ոպ ։

—Զիւնքի , սէօյէնտիկլինէ կէօբէ ,
պիւյիւ-ք պիր սեռուն իճրա իտիյէ-

ճէկլուեէն . . . —Մէքիզ կիւնտէն պէրու քեաֆֆէյի լօճալար թու-թիւնլուշար, վէ պօշ լօճա գալմամըշ ըբը . . . —Չաթթա, պիլէթի քեար-ճըլըղը նտէնկերտե պիլէ եօգուսը . —Իյինի, տիմէք նտիէրիմ քի, լօ-ճա պուլամանեաճաղ սընըղ ըբը :

—Սիզին ղանընըղճա, պիլէթ պուլմոզ ինֆիմալտէն օլա՞մանեա-ճաղմը ըբը :

—Մ նւմքին տէյիլ տիր . . . :

Գօրա մէրգումուն պու լաղըլըա-ը նւզէրինէ կիւլուս :

—Ա՛ման սիղատ , —տէյի ճէ-վաղ վիրտի մէրգումէ , —սիզ կէօ-ւէճէքսինիզքի , քէք ալէա պու-լունամըէճէք տիր :

—Էյ նա՛ըլ եաբըպտա պուլ-տուրապիլէճէքսինիզ :

—Թէք ատէ պիր թարիգ նւլէ . . . —Չէօյլէքի , մատամ՛քի բարա նւլէ օլաճաղ պիր շէյ տիր , միւմքին-սիղ օլամազ . . . —Էօնտէքի լօճա-լարըն ֆիյաթը նէ՞ տիր :

—Տօգուան վէ եախօտ եիւղ ֆը-լանդ ըբը . . :

—Թէք ալէա , իսմոլ պէն էկէր պին թանէճէք ֆլանդ վիրիր իսէմ , ինֆիմալտէն օլա՞ւրմու , եօգուա օլ-մա՞զ մը :

Լամպէր կիւլիւմսէտի :

—Օնտա շիւքհէ ճայիղ տէյի՛լ տիր , —տէյի ճէվապ վիրտի մէր-գում , —նալ ատ-քի , սիզին տէ ապլընըզ շէհաատէթ իտեր քի , պիր լօճա իչին օլ գատար բարա վիր-մէքիք , հէր ատամ իչին տէյիլ տիր . . . :

—Էֆէնտիլէր , եարըն , սիզ տա-խի , Վաբիէթէտ պուլունմազլըղը արզու իտե՞րմիսինիզ , —տէտի Գօ-րա մէրգում զաղէթաճը իլէ թէախ-րօ միւէլլիֆինէ խիթապէն սէօյլէ-եէրէք :

—Զաթթէն , պիղ , քէնտի տանա-թըմըզ ապէօնտէ պիրէր եէրէ , պի հապգըլին մանիք պուլունմազտաեըզ :

—Իսմոլ էօյլէ օլատըգտա , կէյիպ պիղիտե մէղքիւր լօճալատտա պու-լաբատնուգտա կէօրիւշիւրիւղ . . :

Մէղքիւր կիւճէ , զիվղ ու սէֆա իւղրէ չարուգ կէչմէ :

Սատի՛ ծապիր օլատուգտա (եարը կիճէտէն պիր սատի էվիէլ) , մէր-գումլարը կէմիրմիշ օլան արատա , եինէ կէօրիւմէք իւղրէ , հապըր օրտագ պէքլէմէքտաե իտի :

Լիւնէլ Վաբիթըն , տօգիթօր Ժօե վէ Տօմինիգօ Սէպալա , մէրգու-մանը թա տայիրէ գաբուտաունա գա-տար պէրայի թանգիմ կէօրիւրու-տիւլէր :

—Ինչատապահ , արթըգ , Սէնթ-Ռուէն քէօշկիւնէ եօլունտա , խաթըրը ալինիպտէն չըգարմաեըք , եինէ թէչրիֆէ հիմմէթի իտէրսինիզ , —տէտի մէրգումանէ Լիւնէլ , —վէ շունու տախի պիլմէյինիզ քի , սայիր տօսթլարընըզը տախի պիր-լիքտէ ալըպ կէթիրտիկինիզտէ , քէ՞ մանի մէՇՈՒՆԼՅԷԹիտի մուճիպ օլաճաղընըզտա շիւքհէ եօգ տուր :

Օգթավ Րիշար իլէ Լամպէր Մա-սօլ , պիեատէսկէյէ մէՇՈՒՆ գալմըշ իտիլէր :

Մէրգումլար Փարիսէ տէօնէրէք , քէնտի սերքըլարընա կիթտիքէ-բինտէ , մունհէլլի մէղպուրտէ պու-լունանլար քհաֆֆկիէն , Սէնթ-Ռուէնտէն տէօնտիւքլէրինի , վէ Ռո-ճէ էշըր իլէ պիրլիքտէ թաատ իթտիմ օլատուգլարընը իչիթտիքլէ-բինտէն , էթրաֆլարընը գուշաթ-ըբըր ,

Հէր պիրի պիր թարաֆտան , օլ պապատ , հէդտան նէվի սիւալլէրէ պաշլատըբլար ,

Մէղքիւր գարմոգտարըշ սիւալլէ-

րին պիր ազ սօնու կէլէրէք , հէր քէսին սէօյլէմէկի անըաշըլմաեա պաշլատըբլընատա , մէրգումլար , օլ քիւհնէ Սէնթ-Ռուէն սէրտէբընը , տիւնեա իւղէրինտէ պուլունան , վէ հիքմէթի նէվինտէն օլան եէտի պիս-լիւք իճրատաիլատա իլատիթիէն սէ-քիզինճի պիր հիքմէթի ատեըրըպ , վէ մէրգումէ գըղլար իչին տախի պաղ-լարընը ոֆիօնատան սերհօշ օլուպտա , խէեալի ճէնտէմէրէտ կէօրտիւքլէ-րի մէղքիւրե վէ ալիտունատա մի-շաալհ պիր հատե պուլունմազտաէ տիրլէր տէնիլէճ ճայիղմըր.հէյե Լիւ-նէլ Վաբիթըն իլէ մէրգումէ քէնտի եէկէնէրինին սէօյլէմէքտաէ օլատուգ-լարը ծն ծնիքի լիտանը պիր թարաֆ իտեւիմ , էն ազը եիւզերճե միլէօն նագտէն ագճէլէրի պուլունատուգ-տան պաշգա , հիւտապըգ ալիտուն մատէնէլէրինե վէ էյմատպատա տախի մալիք պուլունմազտաա տըրլար . վէ ղարիպ եէրինտե շուբատը տըր քի , պունտար պու գատար սերվէթէճ մա-լիք պուլունատուգլարը հատե պի-լե , բէք ինսանա եագըն , բէք չի-ըինթատ , վէ ատէթա սայիր ինսան-լար կիպի քիպիրտըգ կէնճլէր տիր-լէր . վէյհասըլ , եարըն ագշամ , Վաբիէթէտե , պին ֆրանգ վիրէ-րէք թատիճագլարը պիր լօճատա կէօրիւլէճէքլէր տիր :

Րիշար իլէ Մասօլ , իլավէթէն , Սէնթ-Ռուէն քէօշկիւնիւն , եագըն-տա , ատէթա պիր բարլագ գիյնէթ-լէր վէ գիեաֆէթլէր մէրքէզի օլա-ճաղընը , —վէ քէնտի տօսթլարը սայէսինտէ , —օլ սերքիլ աղալարըն-տան պաղլարընըտա տավէթ իտե-պիլէճէքլէրինի տախի սէօյլէտիլէր :

Ֆերտասը կիւնիւ , կիճէնին տաաթ սէքիզինտէ , Վաբիեէթէ թէաթրօ-սու խընճախընճ տօպմուշ իտի :

«Թէքմիլ Փարիս» թատիրի մու-ճիպինճէ , զաղէթաճըլար , գէնկին-լէր , էհլի սէֆասար հօվարտալար , ազատէթլի գիւսպէր ազալարը , մօ-տաճը գատընըլար , հօվարտա գա-րըլար , գօմէտաճը գըղլար վէ գա-րըլար , օլ կիճէ , իլգ սէֆտա օյնա-նաճաղ օրան Միլլիթօն Տիապօլիք նամ թօհաֆ պիր օնտունատա հապըր պուլունմազ իւղրէ կէլմիշ իտիլէր :

Մէղքիւր օնտուն բէք էյիէնճէլի օլուպ , թէախիւօ բէք կիւզէլ տօնա-թըմըշ , իտի , վէ օնտուն տախի բէք լաեըգլը սուբէթատ իճրա իտիլատի :

Մէղքիւր օնտունատա , գայէթլէ սէյրէք վէ ինճէ գումանշատտն մա-մուլ օլատտա , վիճտատէրինին կէօս-թէրէրէք , կէօզլէրի ճէլգ իտէր էլ-պիսեէլէր կիյինմիշ բէք չօգ վէ սէյ-վէ օնտունճու գարըլար պուլունմազ-տա իտի :

Գու սէպէպտէն նատի , սէքիզ կիւնտէն պէրու , մէղքիւր թէախ-րօնուն էն տախի եէրլէրինին պիլէթ-լէրի պիլէ պահաեա չըգարտագ , գա-հիշ ֆիլեաթլա տախըլմազտա իտի :

Թէախրօնուն չէնտըը եագընըն-տա վէ ալի գահատա , պէշ ալիք գօլթուգլու պիր լօճա , հէնուզ պօշ պուլունմազտա իտի :

Օգթավ Րիշար իլէ Լամպէր Մա-սօլ միւզիգաճըլար արգատընտա օ-լուպ , վէ մէղքիւր լօճաեա բէք եագընտա պուլունմազտա իտիլէր :

Բէրաե տալըմազտան չալընան միւ-զիգա , խայլի վագըտտան պէրու չալընըգ պիճմիշ օլատուգտան պաշ-գա , պիւյիւք ֆասըլտան էվվէլ օյ-նանըլան պիր ֆասըլտա պիճմիշ բէք իւղրէ իտի . —Միւզիգաճըլար քէնտի եէրլէրինե տէօնմէքտաե իտիլէր :

Գիր պիւյիւք ատը գօվանըճնտա կէօրիւլէն սէս մագտանընտա զուհու-րա կէլմէքտաե օլան պիր սէտէն ,

հէր քէսին, խուռուսի պէր մատ-
տէ հագդընաս, պէր պէրիյէ զօ-
նուշմագտէ օլմազ անլաշըլմագտէ
խոր։

Թէաթրօ ատլուհինտէ, հէր թա-
րաֆտա, թուճտան գըզլարըն պահ-
սը կէչմէքտէ խոր։

Հէր քէս պէր պէրինէ,

—Կէլէճէքլէ՞ր մի, ոէյ սիւալ
իթմէքտէ խոխլէր։

—Կէլէճէքլէրի չիւքհէսիզ տիր,
—ոէյ ճէվապ վէրմէքտէ խոխլէր։
—Չիւնքի մէրդում կէնճ նազագ,
*** պանքէրին քէնտի մուշուդաղը
իչին թուրմուշ օլսուդու պէր լօ-
ճաճը, ալթը պին ֆրանգ վէրէճէք
էլտէ իյլէմիշ տիր։

—Գէոպէլլի մէզբիւր լօճա, չէ-
նանըն սաղ թարաֆընտաքի լօճա
օլմազը տըր։

—Եիւքհէսիզ, չիւնքի, ընտան
պաշգա պօշ պէր եէր գալմընճըդըր։
Բէլտէ աչըլմագլըգ թօգմաղը
վուրուլմագտա օլուպ...—վէ միւ-
զիգա պաշ ուսթաղը տախի քէնտի
քէմինը եաէրնը եօգարը գալըր-
բարագ, միւզիգաէա հազըրլան-
մագտա խոր։

Մէզքիւր պէր լօճա, հալէա պօշ
պուլունմագտա խոր։

62

Օգթավ իլէ Լամպէր աեագտա
տուրարագ, վէ արգալարընը չէ-
նաեա չէվիրէրէք, տուրպինլէր իլէ
մէզքիւր լօճաեա պագմագտա խ-
տիլէր։

Լամպէր էլիյէ, եէր կէօսթէրի-
ճինին եէնի կէթիրտիկի իչի տէ-
լիգանլըլարը կէօրմէքտէ, մէրդում
մանէ սէլամ վիրտի։

—Ա՛, —տէտի Օգթավ, —Մաթ-
սիալ Տէրէյն–գաոէ ժօրժ տուր,
պօրտա ատլալը չէրիքի տիր, վէ
Լէօթօլ տուր...—պուղլար հիչ պէր
օեուղնուն իլք ատֆտասընը պօշա կէ-
չիրմէզլէր...

Մէրդուման ատլիգանլըլար, մէր-
գուման դաղէթաճը իլէ թէաթրօ
միւէլլիֆի պուլունան իչի արգա-
տաշլարըն արգա սըրատընտա պու-
լունան գօլթուգլարա, սըգըշա սը-
գըշա կիտիպ վատըլ օլտուլար։

Մաթհալըն պիլյուճ օղլու, եանի
ժօրժ Տէրէյն, եիկիրմի պէշ եաշըն-
տա խոր։

Մէրդում հէր ճիհէթիլէ տիլպէր
պէր ատլիգանլը խոր։

Մէրդում գաթէն էամէր վէ տալ-
ղալը բարլագ տաշլարա մալիք օլուպ,
վէ օմմաղը իսէ ոօկուննճա խոր, վէ
հշքեալը բէչ թէնաֆուսինտէ օլ-
տուղու հալտէ, իչի թարաֆընը եա-
նագլարընը տախի, իչէքվարի ֆա-
վօրի ատգալարը գաբաթմագտա
խոխլէր։

Աթվար ու էվղաը բէչ իչէրուտէ
օլտուղու կիպի, ոիւս վէ տարաֆընտա
սատճէ օլտուղունտան, շաբաթը
շէօյլէ տիր տէյհրէք գաւաուր պու-
լաճագ հիչ պէր հալի վէ հիչ պէր
եէրի պուլունմագտա տէյիլ խոր։

Մէրդուման պիրտաէրի Լէօթօլ
տախի, հէնուզ օն տօգուզ եիկիր-
մի չաղլարընտա օլուպ, քէզալիք
օոկուն չէհրէլի, սարը սաչը վէ մահ
կէօգիս տիլպէր պէր տէլիդանլը
խոր. —մէրդուման ինճէ ինճէ պը-
եէդլարը հէնուզ պիսիմէքտէ օլ-
տուգլարընտան, պիրագ դիեատճէ
գաոընն ոիմաոընտա պէնդէմէքտէ օ-
լան ոիմաոընտա, պէր էրքէքլիք է-
աէրի վիրմէքտէ խոխլէր։

Մէրդում տախի պիսիուճ պը-
րատէրի կիպի, բէչ կիւղել վէ բէչ
կուսթօլու սուրէթտէ կիյինմիշ խոր։

Գունլար քէնտի տօսթլարընըն էլ-
լէրինի թութարագ սէլամլաչտըլար։

Ա՛յնի վագըթտա, ֆագաթ պուն-
լարընն գարշը թարաֆընտա օլտուղու
հալտէ, ժան Բընօ իլէ տօգթօր ժօս-
լէնին կիտիպ քէնտի գօլթուգլա-
րընա օթուրտուգլարը կէօրիւլտիւ։

Մէրդուման իչի մէլէյլէրին կէլ-
մէլէրի, վէ կէյֆընտիքլէրի կինճէ գը-
եաճֆէթլէրի, եանի սիեահ սէֆթի,
աչըգ եէլէք, վէ պէեազ պօեուն-
պաղըլարը,—հէրքէսին նազարը
մէգգամթալարընը, մէրդուման թա-
րաֆընա ճէլպ իտէճէք խոխլէր իտէ
տէ, հէմանն օլ տօգդգատա, չէնա
եանընտագի պաշ լօճանընն գաբու-
տու տախի այըլտըղընտան, հէրքէ-
սինն նազարը տիգգամը, պիթթատի
օլ թարաֆա ճէլպ խոխլտի։

Թուճտան գըզլար էլլէրինտէ
պիրէր տէմէթ պէեազ կիւլլէր պու-
լունտուղու հալտէ իչէրի կիրտիկէր,
վէ լօճանընն էօն թարաֆընա օթուր-
տուլար։

Անինտէ, թէքմիլ թէաթրօ իչին-
տէ, տօտագտան տօտաղա պէր ֆը-
սըլթը տըր կէզմէկէ պաչլատը։

—Իչթէ կէլտիկէր...—տիմէկէ
պաչլատը թէքմիլ խալդ պէր պէրի
գուլաղընտան։

Գէչ եիւզէրճէ քէտան, քէնտի
տուրպինճի բլէրինն, հէմանն այնի
լահզատէ, մէրդուման կէնճ գըզ-
լարընն լօճատընտա տօղրու չէվիրտի-
լէր, անլէր իսէ գահման, հէր քէ-
սինն քէնտիլէրէ պագմագտա օլմա-
սընընն ֆէհմինտէ տէյիլ տիրլէր կի-
պի պէր հալտէ պուլունմագտա խ-
տիլէր։

Դօրտ վէ եախտտ տախթէ իսմիյլէ
սէօյլէեէլիմ Լիօնէլ Վարթըն, մէր-
գումէյէրինն տրգատընտա, տաեագտա
տուրտուղու հալտէ, աչաղըտա օ-
թուրանլարա պագմագտա խոխ։

Մէրդում Լամպէր Մատօլ իլէ Օգ-

թավ Րիչարընն, քէնտուլի ոէլատի-
մընեա միւտաբատաթ իթթիֆաքներինի
կէօրտիւ, վէ քէնտիսի տախի պէր
հարէքէթլէ, վէ կիւլիւմսէեէրէք,
տօսթճա պէր իսմէր իւղրէ, մէր-
գումընը սէլամլատը։

Մէրդումէնին սէլամը իւղէրինէ,
Օգթավ Րիչար իլէ Լամպէր Մատօ-
լուն գօլթուգլարը գագարտըլար։

—Եիմտի հէր քէս անլատճա տըր
քի, պիզ մէրդումընը թանըմագ-
տաեըզ...—տէյի քէնտի ֆիքիր-
լէրինտէն կէչիրտիլէր։

Մաթհալըն պիլյուճ օղլու ժօրժ,
Մատօլա տօղրու է յիյտի։

—Օլ սէլամ վիրտիկինիզ տէլի-
գանլը քիմ տիր,—տէյի մէրդում
սիւալ իյլէտի։

—Դոնճղի սէլիգանլը...

—Եու տիլպէր վէ տօկուն սիմա-
լը օլուպ, վէ պիր ազ էամէրճէ օլ-
տուգլարը հալտէ, իչք գոթտա,
չէնա եագընընտա վագը լօճատա
պուլունմագտա օլան տիլրիւպա գըզ-
լարըն արգատընտա սաեագտա տու-
րան տէլիգանլը...

—Ա՛ճայիպ, մէկէրչի թանըմագ-
տա տէյի՛լ միսինիզ...—տէյի պա-
ղըտը Լամպէր, քէնտինին թանը-
մագտա օլմազընտա պէպիրլէնէրէք։

—Խայր, իսմի քիմ օլտուղունու
պիլտիրմէնիզի բէճա խտերիմ...

—Բէք ալէա, տօսթը ազիզիմ,
մէրդում տօսթում Լիօնէլ Վարթըն
օլուպ, Սէնթ–Ուէն քէօշկիւնտէ ի-
գամէթ իթմէքտէ տիր...Հինա
նատպալարընտան պիրի խտ տէ,
ատէն հէմ Ֆրանսըզ տըր վէ հէմ
տէ պաչընտան Թըրնաղընա գատար
Փարիսի տիր...—Մէրդում օն
իչի լինան սէօյլէմէքտէ տիր, վէ իչի
իւչ եիւզ միլեօնլուգ պիր սէրվէթէ
մալիք պուլունմագտա տըր...—
վէ միսմալէ յհուդա տիլպէր վէ կէնճ

դեղարբեն, եռանի մուտանգել Լօրա, Մարի, վե Բէբրի Վարթերեն հեմ եէկէնելերի վե հէմտե վասիլերի տեր։

—Մուտանգել Լօրա ոէսիկինիզ դա՞նդիսի տեր։

—Տիկեր իքի գեղարբեն օրթալարընա պուլունան տեր . . .— ասէյի ճէվապ վիրտի Լամպեր, — նասըլ քի օղուեանլարընդեզ սեբեպսիզլիր խոպ իսթեսինիզլեր, — ասէր ասը ասէյնիլերէք Լօրա իսմի վիրտիմիշ խոր, — Գարմէնի կէօսթէրէբէք։

—Մէրդումէ բէք ալտըդը պիր շէյ տեր։

—Էյ, — ոէսի քէնտի թարաֆընան գեղարտրագ, Մարսելլեն քի չիք օղու Լէօբօլ, — սաղ թարաֆտրընա պաշտա պուլունան էն քիչիք գեղե՞ն իսմի նէ տեր։

—Մարի տեր . .։

—Նէ՛ կիւզել պաշը վար տեր . . .

—Ատէթա պիր հաղրէթի Մէրհէմ թասվիրինե պէնզէմէքտե տեր . .։

—Եվվէթ, եամբճ սիմալը օլան պիր հաղրէթի Մէրհէմէ պէնզէմէքտե տեր. —ոէսի ժօրժ կիւլէրէք. —Ֆիլվագը չօգ տիւրուպա պիր գըզ իսէտե, պէնճէ մատմազել Լօրա, ընսան չօգ գիւեատե չիրին տեր . . .։

—Պէն սիզին տուչունուզտա տէյիլիմ . . . —ասէյի ճէվապ վիրտի Լէօբօլ։

—Հաղրէն վար տեր . . . —հէր քէսին կուսթօսու քէնտիսի իչին տեր, հէր եիւրէք քէնտի ինթիհապընա պէնտա սերպէսթ տեր . . .

Բէյտե աչըլմըշ իսի։

Գիրինճի ֆասլա պաշանըլաճագ օլտուղունտան, օրթալըդա պիր սուսլուգ հիւքմ իլէմէքտե իսի։

Ժօրժ իլե Լէօբօլ, օեունուն հիչ պիր լուղէթինի պիլէ իչիտէմէտիլերի։

Անճագ տուրպինլերի, մէրդումէլերինի լօճասընըն Թարաֆընա չէվիրէբէք պագա գոմշուտա իսթէլեր։

Ժօրժ, հէմիշէ Գարմէնե պագմուդա օլուպ, վե քիւչիւք պիրտաւէրի Լէօբօլ ասխի Մարիեե ախֆե նիհկահ իլլէմէքտե իսի։

Բէյտե իմսի։

Օգիտավ Բիշար իլե Լամպեր Մաօլ եերլերինի Թէրք իլե, ալէթիմանիկ քէնտիլերի տիշարը ախտըլար, վե եօդարը չէգըլըար։

Մէրդումանըն նիհկէթի վե արզուլէրի, Թէքմիլ Թէսթրօ խալգընըն Թանըմագտա օլմասընդը մէրդումանն չէօհրէթշուար միւսաֆիլլերի, քէնտիլերինն Թանըմագըդ չերէֆ ու իֆթիխխարընա մանի՛ք պուլունտուգլարընը, հէր քեե կէօսթէրմիշ օլմագտան իոպարէթի պուլունմագտա իսի։

Մէրդումէլերինն լօճասընըն գաբուսու էօնիւնտե, ղայէթլե տարաթը սուբէթտե կիյինմիշ օլան, վե լիեագաթը լաղըմէսի եէրինտե պուլունան պիր արապ պէքլէմէքտե իսի։

Լամպեր քէմալի նէզագէթի վե Թէրպիյե իւղրե, լօճա գաբուսունա Թըգրըդ վուրտու։

Լիօնել Վարթըն գաբուեու աչտը, մէրդումանըն էլլէրինի սըգտը, վե մէրդումյար տախի քէնտի Թարաֆլարընան, քէմալի Թաստիմ իւզրէ, մէրդումէլերէ ալկըշար վիրտիքտէն սոնրա, ոն ատգըճա գատար տախի, քէշան քէշան (տէրէճէ տէրէճէ), պէրապէրլէրինե միւսահապէթ կիրիշտիլը։

—Ճիւմլինճե պուեուրտուղ մէրտիվէն պաշը սաղոնունտա (Ֆօայեե) կէզինմէքլիկի արզու իմմէդիմիսինի, —տէյի սիւալ իլլետի Լամպեր։

—Ինշաալլահ, պունտան սոնրա-

քի ֆասլտա, —տէյի ճէվապ վիրտի Գօբա։

Օգիտավ Բիշար քէնտի եերինե տէօնտիքտե, Մարսելլեն իլքի էվլատլարընա,

—Էկէբ մուտանգել Վարթըն-լըը, բէք եագընտան կէօրմէքլիկի արզու իտէբմինիզ, պիրտաղ սոնրա, քէնտի եէկէնելերի իլե պիրլիքտե, Ֆօայեեե չէգըպ կէզինէճէքլեր տիր, իտապէրինիզ օլսուն։

Իքինճի ֆասլ պիրտիքտե, Ֆիլվագը Գօբա Գարմէն իլե Մարիեե ալարտագ Ֆօայեեե չէգտը։

Տօլօրէգ գիւեատէճե ուխանկան օլտուղունտան, պիրլիքտե չէգմիսեբէգ լօճասա գաղտը։

Լիօնել Վարթըն իլե տիկեր իքի գեղդաշնատաշլար, Ֆօայեե, եանի կէզինմէ՛քլիկ սալօնունտան իչէրի գատէմ պատար պատուգ, մէրդումանըր կէօրմէքլիկ մէրտգընտա պուլունան պիր Թագըմ քէսան, պիր պիրինի սըգըշտըրտագ, մանհէլլե մէզպուրա տօլմասընա պաշլատըլար։

Գունլար, հէմ օլ միւսահիբլէ յհիւմա տիլտըր գըզլարը կէօրմէքլիկ, վե հէմտե, կիրթիքճե կիւնտէն կիւնէ վե տիլտէն տիլե սերվէթիտարըլըրտագ, Թա՛ պէշ եիւզ միլեօն ֆրանգա գատար չէգտարըլմըշ պուլունան Հինտ նապապընը կէօրմէքլիկ արզու վե զայրէթինտե պուլունմագտա իսիլեր։

Մէրդումանն զաղէթաճը իլե Թէաթրօ միւնիսիֆի տէլիգանլըլար, կիտիպ անինտե մէրդումյարը Ֆօայեետե պուլունտուգլարընան, պէշի տախի պիրլիքտե, պիր արապըգ պիր եէրտե տուրարագ, գօնուշմահա պաշլատըլար։

Մայքի նէզագէթի վե Թէրպիյեե տայիրէսինի Թէճամուլ իտէն պիր Թագըմ խալգ տախի, պունլարընն էթրաֆընա սըգըշտըգ տօպարտագ գուշմաթըլար։

Մէրդումանն էհլի մէրտգ գալագաղընդը էօն սըրտաբնտա, ժօրժ Մարսելլ իլե Լէօբօլ Մարսելլ պուլունմագտա իսիլեր։

Օլ հէնգամտե, մուտանգել Գարմէնին կէօղլէրինե ժօրժ թէսատուֆ իմմտիկի կիւլմ, մուտանգել Մարսելլեն կէօղլէրինե տախի, Լէօբօլ բասթ կէլտի։

Ժօրժտան եիւրէկինտե պիր աչգուեէտա ախէշի ալէվլէնմէկէ պաշլամըշ օլտուղունտան, ատէթա պիր գորքընըն ուշգ ու սէվտասընա միւսաթէքա պուլունան պիր ատէմին արընընդը տէրէճէսինե գատար չէգըշարտագ իճրա իսիլէտիկի մուտամէլէլերէ մանէնտա պիր մուտամէլէ իւզրէ, օլ սիեահ սիեահ կէօղլէրի, Թէրպիյե վե նէզագէթին մուզայիլինտե օլտուղու հալտե, եանըգ բարլամագտա իսիլէր։

Գարմէն իւզէրինտե, մէրդումանն պու պագէճարընան նաշի, պիրտէն պիրե պիր էսէրի հիտտէթի հասըլ օլտուղունտան, եիւզլինինե տիկեր Թարաֆա չէվիրտի։

Հալ պու քի, Մարի իւզէրինտե էօյլե պիր ֆէնա Թէէսիր հասըլ օլմտագ։

Մուզայիրի օլարագ, ժօրժտան պիրտաեէրի Լէօբօլուն իրի իրի մահ կէօղէրի վե Թահլը պագէճարը, մէրդումէ իւզէրինտե զիեատէօնյէ հիւանի Թէէսիր իտէրէք, մէրդումէ, քէնտիսի Ֆարդընտա օլմագտըգը հալտե, գալպինի ճէլգ իլլեմէքտե իսիլեր. —Մէրդումէ կէնճ գըզ, միւտաէթի էօմրինտե, հէնուզ իլք տէֆա օլարագ, քէնտիսէ նամզելտե պուլունան պիր գուվվէթլի ճազիպէեե վե պիր տէրտուն ալթիտամ-

լուկիւնէ թէատուի իյլէմէքտէ իտի. —չէօյլէքի, պէվայը չօճուղուն թէքմիլ վիճուտի իւ պէրինտէ պիր նէվի տիլբէյիշ զուհուրա կէլմէքտէ, վէ գանը ճէվէլանը կէլի տէօնմէկէ պաշլատարագ, պինէնի պըգ պըգ վուրմագտա իտի։

Մէրգումէ, սօմագտա օլան լէհ. ճէսինին քմնէ ֆէհմինէ վարմասըն նիյէթիյլէ, պիրտէն պիրէ եէլրազէսինի աչաը, վէ քէնտի եւուգինէ թուխտու։

Ջէվայըներն պու հիսապը եանլըշ չըգաը, չինքի օլ հէննկեամտէ ատէթա քէնտույի զայըֆ իտէր տէրճէտէ պիր հալտէ պուլունաուղունտան, եէլրազէսի էլինտէն տուշու վիրտի։

Գէրայի մէտինիյէթի, մէզքիւր եէլրազէնի ալըպտա մէրգումէնէ վիրմէք նիյէթիյլէ, հէմտանտէմ պէշ ալմը քիչի եէրէ էյիլմէ քիւկէ միւսաբաղաթ իյլէտիլէր իսէ տէ, Լէօբօլ հէվսինտէն զինատէ իշկիւզար գօբարագ, մէզքիւր տանթէլալար վէ միւճէվհէրլէրլէ միւզէյյէնէն պուլունան եէլրազէսինի գաբտըը պիրլէ, քէմալի հնուրմէթ իւզրէ պէլինի էյէրէք, մէրգումէնէ թագտիմ իյլէտի։

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, —տէտի Մարի քէբէլէեէրէք, քէք ազ իշլէտիլը պիր սէս իլէ, վէ մէրգումէնն էլինտէն եէլրազէսինի ալարագ։

Լէօբօլուն բարմագլարը, մէրգումէնին էլտիվէնի էլինէ թօգունտուլար։

Պու իշի կէնճլէր, եանի կէրէք Լէօբօլ վէ կէրէք Մարի իւզէրլէրինտէ, օլ անտէ, քէնտուլէրէ մինվամ օլմաեան պիր սուրէթտէ, պիր իղթիրապը տէրուն էտէրի հասըլ օլտուղունտան, իշխինին տոխի մինէլէրի վուրմաեա պաշլատըլար։

Յատ թահիլի պիթմիշ օլմասը իչտէրինի օյան գամքանաճըգ, ֆօտեեէտ վուրուլմաեա պաշլատը։

Անինտէ, մինհէլլի մէզպուրտա պիրիքմիշ օյան գալտապալըգ տագղըլար։

—Օլ քէմալի հնուռանիյէթի վէ նէզաքէթի իւզրէ, եէկէնիմ մատմօզէլ Մարինին եէլրազէսինի եէրտէն ալըպտա վիրէն ճէնթլմէնինի քիմ օլտուղունտա թանըմագտա՞մըսընըզ, —տէյի Գօբա Օգթավ Րիշարտա սիտալ իյլէտիկինտէն, մէրգումէ տախի ճէվապվէրտա։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, բէք ալէտա թանըրըմ... Համրքնըն մէշհուր պանքէրլէրինտէն պուլունան զատէթլէ զէնկին Մարսիալ Տէրէյնին քիւչիւք մինհասումի տիր. մէրգումէ էամէրճէ վէ զայէթլէ չնրինթապ պիր չօճուգ օլուգ, վէ գօլմուզունտա պուլունան տախի, քէնտի պիւյիւք պիրատէրի օլուգ, ֆօնտօտէլլատը չէրիքի օյան, վէ զէվգ ու սէֆա իւզրէ իսթրըը էվգաթ իթմէքլիքտէ քէնտի չէօհրէթի իյլէմիշ պուլունան տէլիգանլըլատտան պիրի... —Ժօրժ Տէրէյն իտի։

Գօբա, օլ անտէ, Մարսիալ Տէրէյնին իամինի իշխատճէկինի, վէ մէրգումէնն էվվատճնա թէատուֆ իտէճէկինի, ատա խաթրընտան պիլէ կէչիրմէքտէ տէյիլ իտի։

Պու լագըրտընըն լազըրինէ, մէրգումէնին անընը պուրուշմահա, էլէէրի պինիրլէրի չէքիլմէկէ, վէ կէօզլէրինտէ տախի պիր նէվի զալըլըգ էատրլերի բէյտա օլմահա պաշլատը։

Մէրգումէ, քէնտի իւզէրինտէ զուհուրնաֆիէ օյան մէզքիւր հէճճան էատրլերինէ զալէպ իտէրէք, վէ պիր լահաթը գալպ լուգրէ սէյլէեէրէք, — եա՛, մէրգուման տէլիգանլըլար, կէմի ատնաթտըրըպ վէ ատատուրուճու օյան Հավըրըը Մարսիալըն մահատմէրլի տիրլէր, էօյլէ մի... իքիսի տախի շինրին ճանըտա տըրըտար... — տէտի։

Գատէհու քէնտի հէմշիրէլէրինի եինէ պիրլիքտէ ալարագ, լօճատընա տէօնտու։

Իւչհնճու ֆատըլըն խոթամընատան ճիւզինճէ էվվէլճէ, Լիօնէլ Վարթըն լօճա գարուտուճու ադաճըգ ուչտը, վէ օրատա պէքլէմէքտէ պուլունան պիր իրի տրագը չաղըրտը, վէ արագագարընը հագըրլամթատրմուտընա ատիր, մէրգումա էմի ու թէնպիհահթ վիրտի։

Աբատան պէշ տագըգա գատար կէչմէքտէ, թուճատան գըզլար իլէ տէլիգանլը նագագ, սիւրթինէր իլէ քէնտիլէրի հէմշէ թէմտագա խթմէքտէ պուլունանլարըն պատիի մահգունիյէեթլէրի օլարագ թէատրօճու թէրք պիրլէ, ատղրու Սէնթ-Ուէն սէրաեէնա գատար կիթմիլէր, Ֆէրտատը Կիւնիս, Ժան Րընօ, էրքէնատէն փարիսէ կիթտի։

Հիքայէմիզի օգուեանլար տէրխահրը խատպիլիրլէր քի, Գօբա, Ժան Րընօեա, Բօշէ ատգաղընատա վագը օյան Մարսիալըն խանէսի իթթիհատիմէէքի պիր խանէճի, նա քիրա իլէ թուխտագ, վէ եուխատա սահըն ալարագ, հէր հատէ էյատ իյլէմէքիմի իհտալէ իյլէմիշ խտի։

Ժան Րընօնուն, իչմէ էրքէնատէն փարիսէ կիթմէտի, մէզքիւր մէճմուրիյէթէ մէզահի խտի։

Մէրգումէ, պիզգահ քէնտիսի գուլանմագտա օլուգու սիւսլի պիր ֆայթոնա պինէմէքտէ իքէն, Գօբա տախի մէրտիվէնատէն եօգարը իքինճի գահա չըգարագ, ատգթօր Ժօրժէն իչին թէրճիմա խոխմիշ օյան իլմի քիմեեա օտատընըն գաբատունու ատչը։

Տօգթօր Ժօրժէն, օլ հէննկեամտէ, պիր մանկալ քէօմիւր ահէչլի իւզրինտէ, վէ ֆօթալար վէ պիլգուր պօրտուար վէ թատալար ատրունէբրինտէ, իլմի քիմեեա տայիր եէնի պիր պուլուշ թէճրիւպէսիյէ մէշգուլ պուլունմագտա խտի։

—Մատմազէլ, սի՛զիհինիզ...—տէտի մէրգումէ, կէօզլէրինի ֆօթալարըն իւզէրինտէն գալտըրմագտընըզըն։

—Էվվէթ, պէնիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ.—լաքին, սիզէ բէճա խաէրիմ, տօգթօր, սրթընը պուռնատն պէօյլէ, վէ հաթթա իքիսինի եալընըզճա պուլունուղումունուզ վազըթլատտա պիլէ, պանա տոֆօ-էչ չաղըրտընաճընըզ, ատիքտ պու ատէթատէն վազ կէչինիզ...— պէնիմ խաիմ ատիքտ պուռնատն ատնրա Գօբա Գէրինէ օլմաեաղը, իյլա Լիօնէլ Վարթըն տըր...— պու խուսուսա գիճատէօյլէ տիգգա՛թ խտինիզ։

—Բէք ալէա, էֆէնտիմ։

—Տիմէքտիր քի օլ իշ պիթտի...

—Չիմտի, բէք շայեանը իթինա սուբէթտէ գօնուշմագլըգտա մինճ պիր իշ վար տըր...։

—Պէնճէտէ պիր իգթիզա վա՛ր մը տըր։

—Հայ հա՛յ։

—Էմր խոնինիզ, էօյլէ օլտուգտա...—հէր նէտէ օլտա էմրինիզէ միւնթազըրմ։

—Պիզ կուսանանըլատա, ոնդին իյլէ իչլի նէպաթաթ միւթալատատըլտա մէշգուլ պուլունմագտա իքէն, ատճագ եէրլէրտէ հուսուսի կէմէքտէ օլան էնամլի նէպաթլար սուրտըրնը պիր պէրլէրինէ գարըշտըրտագ, եէնի պիր շէյ պուլմուշ օլտուղունտա գաբատունու ատչը։

Տօգթօր Ժօրժէն, օլ հէննկեամտէ, պիր մանկալ քէօմիւր ահէչլի իւզրինտէ, վէ ֆօթալար վէ պիլգուր պօրտուար վէ թատալար ատրունէբրինտէ, իլմի քիմեեա տայիր եէնի պիր պուլուշ թէճրիւպէսիյէ մէշգուլ պուլունմագտա խտի։

—Մատմազէլ, սի՛զիհինիզ...—տէտի մէրգումէ, կէօզլէրինի ֆօթալարըն իւզէրինտէն գալտըրմագտընըզըն։

—Էվվէթ, պէնիմ, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգումէ.—լաքին, սիզէ բէճա խաէրիմ, տօգթօր, սրթընը պուռնատն պէօյլէ, վէ հաթթա իքիսինի եալընըզճա պուլունուղումունուզ վազըթլատտա պիլէ, պանա տոֆօ-էչ չաղըրտընաճընըզ, ատիքտ պու ատէթատէն վազ կէչինիզ...— պէնիմ խաիմ ատիքտ պուռնատն ատնրա Գօբա Գէրինէ օլմաեաղը, իյլա Լիօնէլ Վարթըն տըր...— պու խուսուսա գիճատէօյլէ տիգգա՛թ խտինիզ։

—Բէք ալէա, էֆէնտիմ։

—Տիմէքտիր քի օլ իշ պիթտի...

—Չիմտի, բէք շայեանը իթինա սուբէթտէ գօնուշմագլըգտա մինճ պիր իշ վար տըր...։

—Պէնճէտէ պիր իգթիզա վա՛ր մը տըր։

—Հայ հա՛յ։

—Էմր խոնինիզ, էօյլէ օլտուգտա...—հէր նէտէ օլտա էմրինիզէ միւնթազըրմ։

—Պիզ կուսանանըլատա, ոնդին իյլէ իչլի նէպաթաթ միւթալատատըլտա մէշգուլ պուլունմագտա իքէն, ատճագ եէրլէրտէ հուսուսի կէմէքտէ օլան էնամլի նէպաթլար սուրտըրնը պիր պէրլէրինէ գարըշտըրտագ, եէնի պիր շէյ պուլմուշ օլտուղունտա գաբատունու ատչը։

խոհնիզ, էլպէթէ խաթըրընըզա կէլմէ քաղ տուր . . .

—Պէն օլ եօլտա չօդ թէճրիպէ-լէր իլէ ուղրաշմըշ, վէ նիչէ շէյլէր-ատ պարմուղտամ տուր . . . — Ա՛ճա-պա ինչին ատօյլէտիկինիզ դա՞նղիսի տուր . . .

—Եէյլէ քի, եէնի պիր պէհիր պարմաղ խոհնիզ. վէ մէզքիւր պէ-հիրի ճանըը պիր մոհլուգ իշտիկին-ատ, էօմիւնճէ ասլա պիր թէհլի-քէ ուրըզ օլմաճըպ, իլլա, պէյնին-ատէն մնատտա, թէքմիլ վինճուսի քէօթիւրտամ օլմազտա խոհ . . .

—Էվէթէ, էվէթէ, չիմանի խաթ-րըմնա կէլմէքտէ տուր . . . —Մէզ-քիւր պէհիր էօյլէ պիր թէրթիպ տուր քի, պիր ատէյէ, ճիւզիճէ պիր մըզտար իչիւիլտիկինատ, նէ ատլա պիր հարէքէթի իտէպիլիր՝, վէ նէ-ատ տիլինի օյնատըպտա պիր լազըմ-ը ատօյլէեէպիլիր, ֆագաթի, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ատյլնա ագլը ֆիքրի պաշընատա գալարտագ, բէք ալէա կէօրէպիլիր, բէք ալէա տիւ-շինէպիլիր, բէք ալէա իշխոխ անլատապիլիր, նիհայէթի, բէք ա-լէատտա եւ չար. . . —Մանէվի գուվ-վէթի վէ խաստէլէրինէ կէրչի հիչ պիր խալէլ կէլմէզ իտէտէ, հիտա իթտի-կինի, իտիէտիկինի, վէ տիւշինտիւ-կինտէտ ատլա ատօյլէեէմէզ վէ թա-րիֆ պիլէ իտէմէզ օլար. վէ օլ պապ-ատ հէր նէվի զայրէթ վէ զահմէթ պօշա կիտէր . . . —Վէլհասըլ. մէզ-քիւր պէհիրատէն իչէն ատամ, ատղ հալինտէ, անճագ պիր էօհիւ կիսպի եաշամագտա պուլունուր . . .

—Մէզքիւր թէրթիպին պու խաս-ատ վէ պու գուվվէթինի, բէք ա-լէա վէ շիւբհէսիզ աուրէթատ թէֆ-թիշ վէ թէճրիպատ իտէրէք, քէա-միլէն էմին օլմա՛չմիտաունուզտուր.

—Թէմալ մէրթէպէ էմին պու-լունմագտաեըմ.

—Ոու մէրթէպէ էՅնիչեէթ վէ իւ-թիգատընըզ, գա՞նղի իտպահ վէ գա՞նղի թէմէլ իւզէրինէ միւէտտէ պուլունմագտա տըր.

—Պէն մէզքիւր թէրթիպին գուվ-վէթի վէ խաստէօնէմ, էվվէլա հայ-վանատի իւզէրինատ թէճրիպէ իւ-տուդ, վէ պատէհա տախի, պէրա-լի իդթիդա, պիր արագ իւզէրին-ատ թէճրիպատ իլլէմիշիմ տուր.

—Էյ օլ արագ, ֆիլմագը ատտա-կինինդ կիսպի, պիւտաֆիխինն քէօթ-ւիւմ օլուագ գատտը՞մը.

—Իայր . . . —չիւնքի, պէն մէզ-քիւր քէօթիւրամ իտիճի թէրթիպի նատըլ պուլտում իտէ, անընն զըա-տընը տախի պուլմազ պուլունուա-դուդմանտ, եէնէ անինտատ քէօթիւրամ-լիկինին կէչմիշիմ տուր . . . —նէ վար տըր, էֆէնտի, եօգտա օլ պապ-ատ պիր նիչէէթ ու մադէտինինդ պուլունտուղունտան, մէզքիւր թէր-թիպ իչինինդէ՞մի ետրաեաճագ տըր.

—Էվվէթ, էվվէթ.

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, իճ-բատը բէք գէչայ տըր . . .

—Պիր ատամը, պիւթիւն պիւ-թիւն քէօթիւրամլիւք հալինէ վազ իհմէքլիք իչին, մէզքիւր թէրթիպ-ատէն, նէ՞ մըգտար չէյ վիրվիմէք իպթիդա իհմէքտատ տուր.

—Բէք ճիւզլի պիր չէյ . . . — պիր ատամը պիր խայլի վագըթլար, հիչ զըմբըլատանատագ պիր սուրէթատ քեռմիլէն քէօթիւրամ իտիպ էսիր-ֆիրաշ (եաթագ էսիրի) գըլապիլ-մէք իչին, եալընըզ լուչ ատէօրթ ատամճագը իչիրմէքլիք քեռֆի տուր.

63

—Եալընըզ լուչ ատէօրթ ատամ-ճատը քեռֆի՞ մի տուր . . . —ոէտի Լիօ-նել Վարթըն. —Ա՛ճայիպ, չո՛գ ա-ճայիպ.

—Էվվէթ, —ոէյլի ճէվապ վիւ-ոու ոօղթօր, —վէ հահթա, ոօղա օլ գոռարտան զիւեատէ վիրիլմէ-մէլի տուր . . .

—Մէպ՞ո՛.

—Զիւնքի օլ վագըթ, ոոռամը էօլոմիւրիւը . . .

—Իյլի էմմո, էօյլէ ադ վիրիլոու-կինատ ոէ, արտանն պիր գաշ կիւն, վէ եահօռնիհայէթի պիր գաշ հաֆ-թա կէչոմբէրէն ոօնրա, իրտա իթ-տիկի քէօթիւրամլիւք կէչմի՞ղ մի . . .

—Եիւբհէպիղ, էվվէթ, կէչէր, լաքին, անընոռա գօյոռը վար տըր, լաղըմ կէլոիւքճէ, եիւնէ եէնոռէն իչիրիլիր . . .

—«Լաղըմ կէլոիւքճէ» ոէմէնիղ-լէ նէ՞ անլամալըըզ, —մէզքիւր պէհիրին թէէոռիւրն, պիր ոէֆռատ, էն չօղուռնէ՞ գատար միւռատէթի ոէ-վամ իտէպիլիր.

—Ալիք հաֆթա գատար ոէվամ իտէպիլիր.

—Թէէոռիւրինին իճրատը անիինատ կէօրիւլի՞ր մի.

—Էվվէթ, ոատէթա, պիր ատա-մին, պիրոէն պիրէ ատամյա իինո-կինատ նատըլ օյուր իտէ, իշխէ պու-ռատա խըզպը էօյլէ օյուր . . .

—Էյ, անընն պըռտըը օյոռն իյա-ճըն, եահնի բանդէ հիրինին թէէռ-սիրի տախի, էօյլէ բէք չաբուգ սու-րէթատ կէօրիւլէպիլի՞ր մի.

—Բանդէ հիրինին թէէռսիրի, կէր-չի, ատատոռն եալընըզ իչի ատաթ կէչոիւքտէն ոօնրա կէօրիւլիր իտէ-ոէ, քէօթիւրամլիւք քեռամիլէն, էօյ-լէ պիրոէն պիրէ կէչմէիիղ, իյլա եամաչ եամաչ կէչէր . . .

—Պու պապաէ, հիռատպընըզոռա պիր եահնըշընըզ վուգու պուլմադը իհթիմալոէն ռաեքլատպիլի՞ր մի.

—Իայր, ռօղա, ռատպըգռօը ռա-պըգռօընա հիռատ իտէպիլիրիմ, մէգըռօը զէհիր պիր ռաէյմէ վիրիլմէմէլի տուր . . .

—Էվվէթ, —ոէյլի ճէվապ վիւ-ոու ոօղթօր, —վէ հահթա, ոօղա օլ գոռարտան զիւեատէ վիրիլմէ-մէլի տուր . . .

—Ա՛էյ, թէքիրտաղ ճէլպիլէ թէֆթիշ իտէլէ, հապըգռօթի հալի, եաոնի քէօթիւրամլիւքոէն նէոռէն իչէրու կէլմիշ օլմռօնրը քէշֆ իտէպ ռանլատապիլիրլի՞ր մի.

—Իայր, ռօղա իհթիմալոէն ոէ-յիլ տուր . . . —պէհիր վիրիլմիշ օլ-մռօնրա ռայիր, զէրրէճ պիր շիւբ-հէյէ պիլէ զահիպ օլոռուղտար.

—Իյլի, ռօղթօր, իշխէ թամ պու կիճէ իշին, մէզքիւր պէհիրին-նէզոռէն, իտիէրիտ, գիրա լիւզու-մու վար տըր . . .

—Կիճէեէ գատար պէքլէմէքտի-կէ իհթիեաճ եօգ տուր . . . —շիմ-ոո պու ռատպատա ռախտ վիրէպի-լիրիտ . . .

—Ա՛էյլէ պիր շէյ, օլ գատար չաբուգ ռուրէթոէ, նռո՞ղլ օյռպի-լիր . . .

—Պէն ինչէ լիւզումու օյռճաղը-նը պիլմէոիկիտ հալոէ ռախտ, մէզ-քիւր պէհիրէն, պիր մըգտար չէյ թէրթիպ իտիպ հապրըռտըղը օլոռու-զոռտ իշխո՞ն մի թէճրիպատ իտիմէք-ռէհնիղ.

—Էվվէթ.

—Պէն զաթէն օլ եօլտա չօգ շէյ-լէր թէրթիպ իտիմիշիմ տուր . . . — պապըռնըզ, իշխէ պատրատա ռըբ-լար . . . —վէ իչիմ քիմեճռա պիր խոռռու իչին իպթիդա իլլէոիկին-ռէն, մէզքիւր պէհիրէն ռախտ թէրթիպ իլլէմիշիմ տուր.

Տօգթօր ժօսէֆ պուռնըռը ռէօյ-լէոիքռէն ռօնրա պիր ռօղաղ աչ-ռը, վէ պիր տուզինա, իսռըլէրին-ռէ, ռէբունէրինռէ քի էճզայռըն իտամիերի եաղըռը պուլունան ուֆա-ճըգ շիչէլերի, մէրդումէէ կէօս-թէրտի.

Վէ մէզքիւր շիչէլէրռէն պիրինի

չըգարթագ ,

—Իշմէ սիպին խմէռիկինիզ պա տուբ . . .—ատ՛ոմ, —Գօրահա թագ. ամէմ խոէրէբ ։

Մէգքիւր չիշէռ պուլունան մէգ քիւր գէհիր, եէչիւ շարթըօզէ պէնդէր պէրրագ պիր տու խոր ։

Տօգթօր Թէքրարէն քէլամէ ա. ղաղ պիրէ ,

—Լաքին , էֆէնտի , իշմէ Թէքրարէն սէօյլէրիմ, պուռնատն պիր ատէմէ վիրիւիր իքէն , զիհատէսիյլէ սիգդամի խոլմէքդիւր էհէմմիյեէթմէդէն տիր , տէօրթ տամլատան զիհատէ տայա վիրիւմէմէլի տիր , եօգտա , վէրիլէն տատամէն , քէօթ. ըիւմ օլմահըգ , իլլա ահրէթիւն եօ. լունու , անընատ էլէ պաճաղընատա չիւրհէ եօգ տուբ . . ։

— Տիգդամի խոէրիմ , սիգ օլ պադաճ հիչ չիւրհէ իշմէ յինիգ . . ։

—Է՛յ պուռնան բանդէհիրի ատ հաղըր մը տըր ։

—Խայր . . ։

—Ծնա տախի իհթիհաճըմ վար տըր ։

—Անըտա եարքն տէյիլ օլ պիր կիւն Թէրթիպ խոխդ վիրէպիլիրիմ.

—Ադիգիմ տօգթօր , մունթազա հիմմէթ իշմէյի , հաղըրլատմալըըն. նըզ ։

Գօրա մէգքիւր չիշէնի պադագ , էճգա օտաբընատն տիշտրը չէգտը ։

Եէմմի մէգպուրատ , տագտանքն տատի օնպիրինատ . Բօշէ տօգադքն. տա վագը Մարթիալքն խանէնթինատ, Լիօնէլ Վարթքն իլէ Թուճատն գէգ. լարքն պահնը կէչմէքտէ խոր ։

Ժօրժ Մարթիալ էվէ տէօնտիւքտէ , պիրագ Թատմ խոթէմիշ , վէ Թատմքն հէմէնինէ պէքլէմէքտէ իքէն , Վարիէթէ Թէհթիօսունատա կէօրտիւ քլէրինի , բէտէրինէ պիրէր պիրէր նագլ ու պէհան իյլէմէքտէ խոր ։

—Տիմէք տիր քի , պիզգամ քէնտին , —տէոմ Մարթիալ, —օլ նատպագդըդ Թատատնագտա պուլունան տատամը , կէօզէրին իլէ կէօրտիւն , էօյլէ՞ մի ։

—Եվվէթ , քէնտի կէօզէրիմ իլէ կէօրտիւմ ։

—Ֆէնտիմիզլէ գօնուշտո՛ւն մու ։

—Խայր, պէն գօնուշմատըմ, ֆատգամ , ատնին Թանըրըգլարընատն պուլունան Րիշար Մատօլ իլէ գօ. նուշտուգլարընը կէօրտիւմ ։

—Նա՞տըլ տատամ տըր պու ։

—Բէք կէնճ պիր ճէնթըլմէն օ. լուպ , կէօրտիւնիւշէ նէզարէն բէք շիրինթատ վէ բէք Թէրպիյէէլի պի. րի օլմալը տըր . . . —պէյն էլ իսալգ սէօյլէնտիկինէ կէօրէ , մէրգում օն իքի լիտան սէօյլէմէքտէ իմիշ . . . Ֆրանսըզճա սէօյլէյիլինատ , գա. Թան պիր էճնէպիլիք Թէլաֆֆու. զու էսէրի պուլունմագտա տէյիլ տիր . . . —էկէր մէրգումանն լէհ. ճէսի տէ , աչըգ պագըր ըէնկինատ օլմուշ օլմատա խոխ , ատըլ պիր Փա. րիսլի տիր տէյի դանն իտէճէքտիմ,

—Օգթավ Րիշար իմզատըյա , տատա շիմտի դագէթատա օգուտու. զում պիր պէնտէ նէզարէն , Լիօ. նէլ Վարթքնըն տալը , շիւրհէմիզ օ. լարատգ Դանկուիթատան իտիշ , — տէոմ Մարթիալ Տէրէյն , —վէ պու տա տահիհ օլմալը տըր , չիւնքի , հալէտ պէնիմ իլէ իշ եարմագտա պուլունան Գրայթքն վէ դումքան. եատը ֆամիլեատըյա, Վարթքն ֆա. միլեատը պէյնինտէ պիր ագրատա. լըգ պուլունմագտա տըր ։

—Եա՛ , —տէյի պագըրատը Ժօրժ, —ատատա Հավրատաքի մագատա. նըզդա պիր միլեօնտան գիհատէ տգ. ճէ տատանան Լիօնէլ Վարթքն մէր. գո՛մ մու տուբ ։

—Բէք գավի տուրթմատ օլարագ պիլէմէմէքտէ իսէմտէ , չօգ իհթի. մալատէն տիր . . . —չէրի՛քիմ Ժիւան տը Ֆիւնգալքն պանտա պիլտիրտի. կինէ կէօրէ , մէրգում տահիպ տէր. վէթի զաթ , եագընատա պուրատա կէլէրէք , պանտատա պիր վիզիթա վիրէճէք իտիշ . . . —լաքին , հէ. նուզ կէլմատ չէգտատը . . ։

—Տիմէք տիր քի կէլէճէք տիր . . վէ , էկէր էօյլէ իսէ , տահա՛ իյի ։ ատ —Նի՞չին տահա իյի օլուրօր ։

—Զիւնքի օլ վագթի , պէնատ մէրգում իլէ գօլայճա իւնօնյինէթի բէ.յատա իտէպիլիրիմ . . . ։

—Մէրգում իլէ իւնօնյինէթի բէ.յատա իթմէքլիքատէ , ատնին իչին նէ՞ մէնֆատաթ վար տըր . . . — եօգտա մէրգումանն պիր իտիգդա՛զ մը իթ. մէքլիք նիյինէթի վէ էմէլինատէ պու. լունմագտատըն ։

—Հայ հա՛յ , իգթիզամ օլտու. դունատա , բէք ալէտ իտիգդրագ ի. տէպիլիրիմ . . . — Ֆագաթ , մէր. գում իլէ իւնօ ու իւնօնյինէթի բէ.յատա իթմէքլիքատէն պէնիմ ատըլ մագտա. տիմ , պաշդա պիր չէ.յ տիր ։

—Անըտաքմ ատնին Ֆիլքրինի , — մէրգում բէք զէնկին պիրիտի օ. լուպ , վէ տագա օղատատա ատչուրի մէրթէպէ իտատֆլար իտէրէք լերա. լար ատչմագտատա օլտուգունատն . . . չօգ իհթիմալ տըր քի , Ղօրատատա Ֆօնտօ տախի օյնատճագտ տըր , վէ պիրթատպի բէք չօգ Ֆօնտօլար ա. լըպ տահատճագտ տըր . . . — վէ պէլ. քի ատնէ , իտարիճէն պիր իյի միւշթէրիյէ տահա մունիք օլմուշ օ. լաճագտըն տըր . . ։

—Վագտատ , մէրգում կիտի պիր մէուշթէրիտնէ մունիք օլմագլըգ ար. գու իտէրիմ , լաքին , պուլուշուն եանլըշ տըր , պէնիմ Ֆիլքրիմատն կէչէն շէ.յ օ տէյիլ տիր . . ։

—Է՛յ նէ տիր եա էօյլէ իսէ , էկէր պէնիմ տիւշունտիւկիւմ եանլըշ իսէ , սէն տօղրուտունու ատօյլէ պա. գատըմ . . ։

—Լիօնէլ Վարթքն Փարիսէ եա. լընըզճա կէլմէմիշ տիր . . ։

—Է՛յ , է՛յ . . ։

—Լիօնէլ Վարթքնըն աշուրի մէր. թէպէ կիւզէլ իւշ Թանէտէ գըզ եէկէնէլէրի վար տըր . . ։

Մարթիալ, օղրունան պու լագ բր. տըքտ իւզէրինէ կիւլմէկէ պաշլատը.

—Թամա՛մ, ատ Թատուգ , տիւ. շունատ , արբա Թարըտտ կէօրիւր , տէմիշլէր , — տէոմ մէրգում , — չիւնի անպաշլատը իչին էտատը . . .— տիմէք տիր քի , մէզքիւր տիլպէր գըզլարտան պիրիսի տատա պագ. մըշ օլմալը տըր , հա՞ , էօյլէ՞ մի . . ։

—Տօղրուտու , նէ՞ կիւնահըմ տագլատատըմ , զիհատէսիյլէ տիլ. տատէ օլտում . . . ։

—Մէզքիւր գըզլար տախի մէր. գում կիտի պէնկի՞ն մի իտիշլէր ։

—Կէօրիւնիւշէ նէզարէն , այնի տէրէճէտէ սէրմէթէ մունիք պու. լունմագտա իտիշլէր . . ։

—Ալէ՛ , բէք ալէտ , տիմէք տիր քի , հէյտան եագընատա , անըտր , տինլէյ՛ նըշան վիրիր , վէ Թանէթա. նալըտա պիր տիւկիւն եարքտ իչի պիրիտիրիլիզ , իյի օլմա՞զ մը . . . ։

—Սայքի Ֆիլքրիմատէնտէ կէչմէէօր տէյիլ տիր . . . —պագալըմ , անը իլէրուտէ տիւշինիւրիւզ . . . Եիմ. տիքի հալ , ատլի գալպիմտէ պիր մունահապէթ հիտա իտիմէքտէյիմ . վէ օլ պատատ եալընըզտա տէյի. լիմ . . ։

—Ա՛ճայիպ , եա տահա պաշդա՞ քիմ վար տըր ։

—Ֆիզիմ Լէօրօյտա վար տըր ։

—Մտա մը ալէտգա իտիմէքտէ տիր ։

—Շիւրհէմիզ . . ։

—Ա՞յնի գըզա մը։

—Խալը, անքնաա ճանը էն քիւչիւկիւնիւ ակվմիշ տիր։

Մարթալ Տէրէյն չէնա տագըզա տիւչիւնտիւ։

—Գու գըզլար իչին իւչ թանէ տիրլէր, տէտին, էօյլէ տէյի՞լ մի, — տէյի սիւալ իմտի մէրգուտ, մէրտոլը պիր տուրէմտէ։

—Էվվէթ։

—Իւչիւ տախի թուճ բէնկինտէ՞ մի տիրլէր։

—Էվվէթ, վէ հաթթա, օլ գաւատր բէնքիճէ պիր սիմանա մնիւք պուլունմազտա ազըրտր քի, հէր քէտէ մէրգուտլէրէ, Ն—ճըն էզըլըր սրճախէրնը վիրմէքտէ տիրլէր։

—Ֆրանսըզճա ակօլէմէ՞քտէ՞ մի տիրլէր։

—Թըզագը պիգիմ կիսի։

—Իտիմլէրինի պիլմէ՞քտէ՞մի օն։

—Էվվէթ, Լօրա, Մարի վէ Բէրլի տիր։

—Իյի պիլմէ՞քտէ՞միսին, պունտար սահիհէն Գալկիւթթատան մը կէլմիչլէր չտիր։

—Վէ հաթթա օրատա տօղմուշլար տըր...—Օլ պապտ հիչ չիւքհէ ճայիղ տէյիլ տիր։

—Զո՛գ տճայիպ չէյլէր...—տէտի Մարթալ բէք եամաչ տուրէթտէ ակօլէկէրէք։

—Նի՞չին տճայիպ չէյլէր տիրլէր, տիմէ՞քտէսինիզ, — տէյի սիւալիթտի ժօրժ։

Մարթալ մէրգուտուն սիւալինէ ճէվապ վիրէճէք եէրտէ, տաքն իչինտէ, շու աթիտէքի տուրէթտէ ակօլէկէրէք, էնինէ պօեուտա կէ. պինտիկէ պաչլատը,

—Գէօյլէ պիր չէյ, տպա խաթըր ու խէեալիտէն պիլէ կէչմէքտէ տէյիլ իտի... — Շանզ-էլիզէտէ կէօրտիւկիւտ պիր տէվլէթանլընէն կէօրտի քէնտիլէ ժօրժ, — իյի տատըմ, ակօպունէն իւտթիւնէ կէլիր, տէրլէր...

—Գունտու վիրէն զաթ չիմտի պուրատա՞մը տըր, — տէյի սիւալ իմտի Մարթալ քէնտի ուչաղընա։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, —չիւնքի պէնտէնիզ մէրգուտա, պիլմէմ՛քի էֆէնտի չիմտի միւտաֆիր գապուլ իտէր մի իմմէզմի, կիտիպ պիր քէրրէ սիւալ իմմէկիլիմ տէտիմ...— իմմտի, էֆէնտիմ, մէրգուտ զաթ, էկէր չիմտի գապուլ պուճուրմաճա. ճագ օլուր իտէնիզ, նէ՛ վագըթ գապուլ իտէպիլէճէկինիզտի պիլմէ՞քիկի արզու իլլէմէ՞քտէ տիր։

—Սէօյլէտ պուճուրտան իչէրի. —տէտի ժօրժ կէրմիկէմի իւզրէ, քէտէրինին վիրէճէկի ճէվապա պէ՞քլէմէ՞քտիզին։

Խըտմէթքեար ատաճտան տիշարը չէգտը, վէ պիր տանիկէ տօնրա,

—Մ՛օնսիէօ Լիւնէլ վարթքն, — տէյէրէք, եինէ կէլիպ տաչն գաբուտտանան մէրգումտն կիրմէքտէ օլտուղունու խապէր վիրտի։

Լէհճէսինտէ պիր կիւլմէմէյէ, վէ պագըչընտա տախի պիր սիւքինէմի հալ տէրքեար օլտուղու հալտէ, Գօրտա տաչն գաբուտտանան իչէրի կիրտի։

Մէրգումէ պիր սիճահ սէթրի, պիր աչըգ բէնք բանթաչն կիյինմիչ օլուպ, վէ էլլէրինէ տախի գօճու բէնքտէ էլտիվէն թագմըշ իտի. վէ տօլ էլինտէտ քէնտի գըրպաճը իլէ չարգաճընը թուճմագտա իտի.

Կէրճէք քէնտի ֆամիլեասընա վէ կէրճէք պիչգաթ քէնտիսինէ, օլ գաատար ֆէնալըգլար եաբմըշ օլան էօյլէ պիր ալչագ աատմքն տաչօնտուտան իչէրի, իլք տէֆա օլարագ կիրմէքտէ օլտուղունտան, կէրչի քին ու զարագ, վէ հիտտէթ ու զաղագ, վէ նէֆրէթ տուչտուլարը, Գօրտանքն գալպինտէ պաշ գալարտագ, մէրգումէյի պիթթատի, հատտէն զիւտտէ թատրիք իմտիլէր, վէ պիւթիւն վիճատունտէ պիր տիմէրէմէ՞քիք էէրի հիտա իլլէմէկէ պաչլատը իտէտ, մէրգումէ տախի, քէնտի ֆիքրինտէ գուրտուշ օլտուղու տէտուտա, հէր հալտէ իտիէտտիկի կիտի ոյնատրագ պաշա չէգտըմտուգլէգ իտատա վէ նէյէէմի գավիյէ՞քինտէ տէպաթի վէ մէթանէթի իւզրէ պուլունմազտա օլտուղունտան, մէգքիր տուչտուլարընն քէաֆֆէնինէ տախի գալէպէ պիրլէ, էշքեալ վէ չէհրէմինի տաչա պօզմնատատագ, հէյրէթի տաչլէյէ՞ի իւզրէ տագլատագտան պաշգա, տօտագլարը՛ա տախի պիր կիւլմէմէյէ հալատգընտա պուլունտու։

Մարթալ, Գօրտանը կէօրտի՞քտէ, անինտէ բէնկի տթատագ մնտմօր քէսիլտի. —տիվլերի թուճմագ օլատագ տէպէէնտէկէ պաչլատը. — կէօղլէրինի գանղի թատաֆա չէվիրէճէկինի շաչըրտագ, —վէլհասըլ եքտտըրճմտան վուրտուլմուչտուր կիպի պիր հալ ու հէյրէթի քէտագ իմտի։

Գօրտա ժօրժու կէօրտի՞քտէ, իչհալը մէճճունիյէթի իմտի, վէ Մարթալա տախի քէմտի՞լ թատգիմ իւզրէ պաչքընը էյէրէք,

—Զանն իտէրիմ քի, մ՛ընսիէօ Մարթալ զաթը ալիլէրի տիրլէրը, էօյլէ մի, էֆէնտիմ, —տէտի։

Մարթալ սիւքիւթ իմտի։

—Ա՛մա՛ն եա Բէպիմ, եալընըզ սիմտաը տէյիլ, իլլա սէտի տախի անընն սէտի տիր... —տէյի տիւչիւնմէկէ պաչլատը։

—Նէ՞ օ, պագագճըզըմ, նէ՞ օլ-

մագտասքնըզ , —ոէտի ժօրժ պիր հարէբէթ իւզրէ , —մննոիէօ վարթքնա նի՞չին ճէվապ վիրմէմէքտէսինիզ ։

—Նէ՞ վար տըր , մննոիէօ Մարսիալ , ոէտի Գօրա , —գանն խաէրսին քի , պէնտէնիզին հուզուրու , պատիի խէվֆ ու հիւրսընըզ օլմագտա տըր . —Հալպու քի , մուդաւիրի օթաթագ , զաթքընըզ , պէնտէնիզին վիզիթասքնա պէքլէմէքտէ օլմայը խոնինիզ , չիւնքի , շէրիքինիզ Մ. որ Ֆիւնգոլ , շիւբհէսիզ օթաթագ զաթքընըզա , հագգը աճիզանէմտէ մուիւմանի վիրմիշ օլմայը տըր . . . —Աճապա ոէրքեար օյնան իզթիրապը գալդընիզ , պէնոէնիզին կէմէմինտէ՞ն մի նէչէթ իթմէքտէ տիր . —Եօգսա իւզերիմտէ , ոէհչէթսիզ սուրէթտէ պիր ճանվեր հալ ու հէյհէթի մի միւշահէտէ իլլէմէքտէսինիզ ։

Մարսիալ եամաշ եամաշ , քէնարինին մէզքիւր գօրդու վէ էնամէշէսինի , պիր եանլըշըգա , վէ պիր պէնգէյիշէն ալտանմագըզա համի իթմէկէ պաշլատը , վէ մուխլագա պու ոէվկանը , Գօրա օլմանըզդ , իլլա Լօպէր Գրայթընըն եէկէնի օլմայը տըր , ոէյի ոիւչիւնտիւ ։

Վէլէվ , մուդաւիրի օթաթագ , պիղդամ Գօրա պիրէ օլսա , ոէտի քէնտու քէնտույէ , եինէ ոսլա գօրգուդ վէ ոիմրէմէյիդ , իլլա քէմալի զայրէթ վէ ճէսարէթ իւզրէ , հէր նէվի գադա վէ պէլաեա գարշը գօյմագըզդըն էհէմմիյէթինի հիսս իթմոի վէ գարար վիրմոի ։

Համթա , ոէտի մէրգում քէնարի ֆիքրինոէն , էկէր պիղդամ Գօրա քէնարոի պիրէ օլմուշ օլսա , եինէ պանա ոսլա պիր շէյ եաբտընաճագ տըր , չիւնքի , պունուն պուրատը Փարիս կիպի նիզամ վէ էմնիյէթի լազըմէհէ մալիք պուլունան պիր բայիթախտ տըր , հէր մինհէլլեե բօլիս վար տըր , վէ պունլարըն նա վազիֆէլէրի , հէր նամուսլու վէ միւթէպէր զաթլարը հըֆզ ու վիղոյե էյլէմէք տիր , ոէյի միւլահազա էյլէոոի ։

Նիհայէթ իւլ էմր , մէրգում ֆէվգէլ ոատէ պիր ղայրէթ վէ ճէոարէթ քէսպ իտերէք , վէ բէքլէնէրէք քէլոմէ ոազող պիրլէ ,

—Աֆվ իտերսինիզ , մննոիէօ Վալթըն , պիրտէն պիրէ իւզերիմտէ էօյլէ պիր էոէրի հէյէճան հասըլ օլտու քի , պիր միւրիւ թէոկին վէ զալէպէնէ միզթէհիր օլամասըմ ...

—զաթքընըզ , իթըզդը , աշուրի մէրթէպէ սէվմէքտէ օլուպոս , զայդ իթմիշ պուլունտուզում . . . պիր զաթա պէնդէմէքտէսինիզ . . ։

—Քիմ՞ տիր օլ ոէտիկինիզ , —ոէյի միւալ իթմոի ժօրժ մէրգում իւզրէ ։

—Մէնիմ թանըմտըըըն պիր գաոըն տըր . . ։

—Մազուր սիլէմէքլիկէ գաթան իհթիեաճ եօգ տուր , մննոիէօ . . .

—ոէյի ճէվապ վիրտի Գօրա , զայթէթլէ սոֆտէրտունճա պիր թամր վէ սէօյլէյիշ իւզրէ , —զաթէն , էկէր պիր ոֆվգէդ սիլէմէքլիք լազըմ կէլիր իսէ , ոէյիլ զաթքընըզ պէնտէնիզդէն , իլլա պէնտէնիզդ զաթը սիլինմազդէն սիլէմէյիմ քի , լէհճէյին պէնդէյիշի սէպէպսինոէն , խաթըրընըզդա , էոէֆքէնկիզ խաթըրտալար կէլմիշ տիր . . ։

—Հէրնէ հալ իսէ , մէզքիւր հալիմ կէչոի մահվ օլտու . . . —ոէտի Մարսիալ , պիրազ մէճալսիլի սուրէթտէ օլմագը աշիքքար օլտուզու թազտիրտէ թէպէոսիւմ (կիսլիմոէմէք) իտերէք . . . —Ֆիլվագը , զաթքընըզդըն թէչրիֆինէ պէք-

ՖՐԱՆՍԱ ՇԷՕՀՐԷԹՇՈՒԱՐ ՄԻԻԼԼԻՖԼԷՐԻՆՏԷՆ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՔԻԷՆԻՆ

ԱՄԱՐԸ ՊԷՐԿԻՒԶԻՏՍԻՆՏԷՆ ՕԼԱՆ

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳՐՔԱԼԱՐ

ՆԱՄ ՐՕՄԱՆ

ԵԷՏԻՆՃԻ ՃԻՒՋ

Ֆր 5 գուրուշ

Մ՝ուխ ԴԷԼՒՐԻՒ ԽԷԼԷՒ ՐՈՒՆՔԸ

ԻՍԹԱՆԳՕԼՏԱ , ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՄԱԹԳԱԱԳԻ ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷՒԱՐ

1882

էմէ քաե խոխմ, մնոխէօ վաբիքն, վէ հաիքա, վաղիֆէմ վէ արզուլի քէպիբիմ իզիխզաբնճա, էվվէլինաէն տավէքի խիմէ քլիք տախի լաղըմ կէմէ քաե խոխ խէտաե, էտէֆ խաէբիմ քի, մահէլլի իգամէթինիզլե պիլմէտիկիմ շէօյլե տուբտաւն, հաիքա Փարիսե թէշրիֆինիզլե, վէ Մէնիշ-Ուէն աէրոպէնաա ատամ իյլէմէ քաե պուլունաուդուն տախի, աահա շիմտի, մախտուտիմ Ժօյժուան իշիխմիշիմ տիր. — վէ նիյեէթիմ խէ, պու ագշամ կէլիպ սիզէրի պուլմադ խոխ... — Զաիք այինիզե իտագսիմի թէշէքքիւլէրե տախի պօրճլու պուլունմագտաեքմ...:

— Թէշէքքիւլէ՛ր մի, — տէտի Գօրա պիր թէաճճուպ իւզրե, — նէտե՞ն տօլաեր:

— Զիւնքի, էֆէնտի, քէմալի էմր նիյեէթ իւզրե, Համիդիյաքի մնագազամըզա, պիր մէպաղը ագիմ իտագ իյլէմէքլիկե հիմմէթ իտմիշնիզ տիր...

— Էֆէնտի, ծնտա պիւյիւք պիր շէյ օլմաեքպ, իլլա թագսիի պիր շէյ տիր, — չիւնքի պէնտէնիզ բարաբարըմը էճնիյեէթլի պիր մահէլլե վիրմէքլիք արզու վէ իհթիեաճըն-տա պուլունաուդուն թագսիրաե, մէկէրչի սիպին մնագազընզտան գիեաե միւթէպեր պիր մնագազ՝մը ինթիխապ իտէճէք խոխմ... — Գալկինթիաան, քէնտի տաեքմ օլուպ, վէ սիպին իլէտե իշ եաբմագտա պուլունան Մ. Րօպէր Գրայթըն թաբաքընան, զախմընըզա խոխ ապէն եէտիմնե պիր գըիտաա մէքքուպ վար տըր...

Վէ Գօրա, չիզտանքնտան գաբաւը պիր մէքքուպ չըղ պարագ մէրգունա թագսիմ իտմի, վէ մէրգում տախի, հալէա իւզերինտէ էմէքտաե խոխմ, մնոխէօ վաբիքն, վէ հաիքա, վաղիֆէմ վէ արզուլի քէպիբիմ իզիխզաբնճա, էվվէլինաէն տավէքի խիմէ քլիք տախի լաղըմ կէմէ քաե խոխ խէտաե, էտէֆ խաէբիմ քի, մահէլլի իգամէթինիզլե պիլմէտիկիմ շէօյլե տուբտաւն, հաիքա Փարիսե թէշրիֆինիզլե, վէ Մէնիշ-Ուէն աէրոպէնաա ատամ իյլէմէ քաե պուլունաուդուն տախի, աահա շիմտի, մախտուտիմ Ժօյժուան իշիխմիշիմ տիր. — վէ նիյեէթիմ խէ, պու ագշամ կէլիպ սիզէրի պուլմադ խոխ... — Զաիք այինիզե իտագսիմի թէշէքքիւլէրե տախի պօրճլու պուլունմագտաեքմ...:

— Թէշէքքիւլէ՛ր մի, — տէտի Գօրա պիր թէաճճուպ իւզրե, — նէտե՞ն տօլաեր:

— Զիւնքի, էֆէնտի, քէմալի էմր նիյեէթ իւզրե, Համիդիյաքի մնագազամըզա, պիր մէպաղը ագիմ իտագ իյլէմէքլիկե հիմմէթ իտմիշնիզ տիր...

— Էֆէնտի, ծնտա պիւյիւք պիր շէյ օլմաեքպ, իլլա թագսիի պիր շէյ տիր, — չիւնքի պէնտէնիզ բարաբարըմը էճնիյեէթլի պիր մահէլլե վիրմէքլիք արզու վէ իհթիեաճըն-տա պուլունաուդուն թագսիրաե, մէկէրչի սիպին մնագազընզտան գիեաե միւթէպեր պիր մնագազ՝մը ինթիխապ իտէճէք խոխմ... — Գալկինթիաան, քէնտի տաեքմ օլուպ, վէ սիպին իլէտե իշ եաբմագտա պուլունան Մ. Րօպէր Գրայթըն թաբաքընան, զախմընըզա խոխ ապէն եէտիմնե պիր գըիտաա մէքքուպ վար տըր...

Վէ Գօրա, չիզտանքնտան գաբաւը պիր մէքքուպ չըղ պարագ մէրգունա թագսիմ իտմի, վէ մէրգում տախի, հալէա իւզերինտէ հաբէլ օլմուշ օլան իգիթլըգապը տէբուն էաբինաէն օլարագ, էլի ճիւզիճէ տիթրէմէքտաե օլաուդու հալտէ, մէզգքիւր մէքքուպու պուբ:

61

Մարսիալ Տէբէյն մէքքուպուն զարֆընը աչտը, վէ մէքքուպու օգուտու, վէ եախօտ օգուտու կիպի կէօրիւնտիւ, չիւնքի, մէրգումնէն ագը ֆինքրի պաշգա միւլահազալար լէյ մէշղուլ պուլունմագտա իտի:

— Խայր, խայր, — տիմէքտաե իտի մէրգում քէնտու քէնտույե տիւշիւնէրէք, — պու Գօրա Պէրնիե օլմամալը սըր...— էկէր օ օլմուշ օլտա իտի, էլպէթթէ, Համըրըտա իքէն, Մէրքիւցցա թանքեաճագ, վէ պանտատա պիլտիրմէք իտի... — պէն մութլագ տուրքիաե պիր պէնզէմիյէ, վէ պիր խէեալի շիւբհէեե ալտանմագտաեքմ...:

Գէօյլէճէ քէնտու քէնտույի նքաֆ մէրթէպե խոքեաթ իտէրէք, մէզքիւր մէքքուպուն պիր գաչ ապթըլաբընը օգուտու:

— Էֆէնտի տաեքընըզ, — տէտի մէրգում, հիւքմէք սէս լիէ սէօյլէյէրէք, — սիզէ բէհպերլիք լիէեէրէք, բարաբարընըզը, Ֆրանտատա, իսթիտալ իթմէքլիկե արզու վէ նիյեէթ իտէճէկլինիզ իշլէրտե, եաբտըմ իթմէքլիկիմի, պէնտէնիզե թավսիյե լիէմիշ տիր... — Հէր նե գատար պէնտէնիզ, Փարիս իշլերինե չօղ լուգ վագըֆ տէյիլ իսէմտե, իշթէ պօրատա տէլլալընը շիրքէթինտէն պուլունան մահատուժիմ Ժօրժ, բէք ալէտ թանքտագտա տըր... — կէրչի մէրգումուժէտ իթմէքլիք պէնտէնիզե տուշէզ իսէտ, պու ճիւմլե իլէ տա-

ֆոխ մէճպուրում իզլատտա իլլէմէկ քի, ֆինանսա իշլէրտէ եէքմատըր. թամ իչինիզէ եարատըճագ մէրթէպէտէ էհլիյէթի վէ մէհարէթէ մանլիք պուլունմագտա տըր։

Լիօնէլ Վարթքն եւուզիւնու ժօրժա ոօզրու չէվիրէրէք, վէ սէլամ։ լաեարագ, մէրգումա,

—Իմոի, էօյլէ օլտուգտա, մընսիէօ, արթըգ պէնտէնիզէ հիմմէթի խոպ լազըմ կէլէն թարիգի իսգրաղ իտէր վէ մանլիմանթլար վիրիրսինիզ, վէ պէնտէ օղ պապատ քէնտիմի մէտուտ ատտ իտէրէք... —Լաքին, էկէր եանըլմագտա տէյիլ իսէմ, —տէյի իլավէյի մէդաղ իթմոի Գօրա, —տիւն կիճէ զաթքընըզը, զանն իտէրիմ քի, վարիրէթէ թէաթրօսունտա կէօրմէքլիք իզպալինէ նայիլ օլմուշում տուր...։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, պիրատէրիմ Լէօբօլ իլէ, պէնտէնիզտէ օրատա իտիմ։

—Տիմէք տիր քի, օղ քէմալի նէզաքէթի վէ ինսանիյէթի իւզրէ, եէկէնիմ Մարինին եէլբաղէսինի եէրտէն ալըպտա թագտիմէ հիմ. մէթէ մուսարատաթ իտէն տէվլոգանը, պիրատէրինիզ օլմազը տըր, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, թա քէնտուտի։

—Տօղրուսու քէնտիսինի բէք ճանըմ սէվտի, ինշաալլահ պունտան սօնրա, կէրէք տիզին իլէ վէ կէրէք մէրգումի իլէ, տահա գիւեատտ տօսթլուգ բէյտա իթմէքլիք չէրէֆինէ նայիլ օլուրում...

Ժօրժ քէմալի մէսէրրէթի իւզրէ պաշընը էյիպ, իզհարը թաագիմի իյլէտի։

—Մ՚օնսիէօ, գավիէն սէօյլէնմէքտէ օլտուղունա նէզարէն, —տէտի ժօրժ, —Զաթը ալինիզ, ՄէնթՈւէն քէօշկիւնու, հիքմէթի նէվինտէն օլան պիր հալ ու հէյեթէ վազ իյլէմիշսինիզ տիր, էօյլէ տէյի՞լ մի...

—Եուբհէսիզ օլարագ, խալգըն ատէթինատէն օլտուղու կիսի, օղ պապատ միւպալաղալը չէյլէր սէօյլէմէքտէ տիրլէր... —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ Վարթքն կիւլումսէեէրէք, —էֆէնտի, հագըզ պաթի հալէ վագըֆ օլմագ իչին, պիզգաթ թէչրիֆ իտիպ կէօզլէրինիզլէ կէօրմէքլիկինիզ իգթիզա ետէր, վէ ինշալլահտա եագընտա թէչրիֆ իտէրսինիզ...

—Մատամ քի, քէմալի նէզաքէթինիզտէն նաչի միւատատ պուեուրմագտաօրընըզ, ինշաալլահ եագընտա, կէլիպ կէօրիշմէքլիք իգպալ ու չէրէֆինէ նայիլ օլուրում...։

—Ինշաալլահ, մէգքիւր չէրէֆ ու իգպալէ, մնախտումիմ իլէ պիրլիքտէ նայիլ օլուրուզ...—տէտի Մարսիալ Տէրէյն, հէր նէ գատար տէրքեար օլան շիւբհէսի պիւթիւն պիւթիւն տէֆ օլմագը իտի իսէ տէ, հէր հալտէ մահվէնա տայիր պիր թարիգ տիւշիւնմէքտէ օլտուղու հալտէ։

Թամ օղ տագըգատա, մէրգումէն օտա ուշաղը, էլինտէ պիր թէփսի թատամ թուխմագտէ օլտուղու հալտէ սաթն գաբուսունու աչարագ,

—Էֆէնտիմ, պուեուրունուզ, թատամ հաղըր տըր, — տէտի։

Մ՚օնսիէօ Վարթքն, թատամ իթմի՚շմիսինիզ տիր, — տէյի սիւալ իթտի Մարսիալ։

—Խայր, էֆէնտիմ, տահա իթմէմիշիմ տիր։

—Իմոի էօյլէ օլտուգտա, կէրէք պէնտէնիզէ վէ կէրէք մահտումիմէ պիր պախչէ չէրէֆ իյլէմէք նէյէթիյլէ, ֆագըճա պիր թատամ իթմէքլիկէ թէնէզզիւլ պուեու՚րուրմուսունուզ...։

Գօրա օլ պապատ քէնտույի, թէքեատիւտ իթմէքտէ տիր կիպի կէօսթէրտի։

—Բէտերիմին թէքլիֆինի գապուլէ հիմմէթինիզի պէնտէնիզտէ ըէճա իտէրիմ... —տէտի ժօրժ կէրմիյնէյէթ իւզրէ։

—Բէք ալէա, գապուլ իթտիմ...։

—Պուեուրունուզ պէնտէնիզ եօլ կէօսթէրէ յիմ...—տէտի Մարսիալ։

Թատամ օտասը կէնիշ, կիւզէլճէ տօնանթըլմըշ պիր սալօն օլուպ, վէ թատամլար իսէ, էօյլէ Մարսիալըն սէօյլէտիկի կիպի, բէք սատէ պիր սուրբէթտէ տէյիլ իտիլէր։

Գօրա, քէնտի բէտերինին վէ վալիտէսինին էօմրիւ, վէ պիզգաթ քէնտինին տէ ըուզ ու նամուսուն ճէլլատը պուլունան պիր ատամընտուֆբատընա օթուրաճաղը վագըթտա, զայը ու զարաշընտան նաչի, իւզէրինտէ, եէնի պիր տիթրէյիշ էսէրլէրի հիսա իթմէքլիկէ, չէօյլէքի, Թիւլէրի Թիքէն Թիքէն օլմահա պաչատը։

Լաքին, մէրգումէ, պու տէֆա տախի, քէնտուլի զապթ իտէրէք, ասլա իզթիրապը տէրունինի պէլլի իթմէմէկէ քէնտինճէ գարար վիրտի, վէ իչի բարմաղընը եէլէկի ճէպինէ ոօգարագ, վէ այնի վագըթտա կիւլիւմսէեէրէք, պիր ուֆագ շիշէնի եօգլատը։

Գիթթատի միւքեալէմէ պաչատը, վէ պիր չօգ չէյլէրտէն պահա իսիլտիքտէն սօնրա, լագըրտը ֆինանսա տայիր իշլէր իւզէրինէ տէօնտիւ։

—Գօրատտա, չօգճա ֆօնտօ օյնա՚րմըսընըզ,— տէյի սիւալ իթտի Գօրա Ժօրժա։

—Մ՚օնսիէօ, պէնտէնիզ քէնտիմ օյնամաեըպ, իլլա պաչգալարըն իշլէրինի եարարըմ... — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում։

—Գէն ատըն ֆարգընը պիլմէքտէ տէյիլ իսիմ, տիմէք տիր քի, օյնամագ պաչգա օլուպ, վէ օյնաեանըլար իչին իշ եարմագտա պաչգա տըր, էօյլէ՞մի...։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, օյնամագ պաչգա օլուպ, վէ սէէքիւլաթէօլիւքտէ պաչգա տըր, —սէէքիւլաթէօն իտէնլէր, էկէր էմրի պասիրէթի իւզրէ հարէքէթի իտիպ, վէ էկէր ալտըգլարը մանհէլլէրտէն ախազ իտէրլէր իսէ, բէք ազ տէֆա զարար թէհլիքէսինէ տիւշար օլուրլար։ —Հալպու քի, մուզայիրի օլտուգ, ասլ սեուինճուլարըն զարարլարընա, հիչ պիր հուտուտ եօգ տուր...։

—Լաքին, պունա գարշըլըգտա, զանն իտէրիմ քի, օյնամագլըգտա հասըլ օլան քէյֆ, հիչ պիր շէյ մանէնտ տէյիլ տիր... —տէտի Լիօնէլ Վարթքն։

—Էֆէնտի, օղ տէտիկինիզ քէյֆ Գօրատտա արանըլմաեըպ, իլլա պաչգա պիր մանհէլլատ արանըլտա ճայիզ տիր...։

—Նէ՚րէտէ։

—Մէսէլա, ատի գօչուշու մէյտանընտա։

—Մ՚օնսիէօ ժօրժ, հիչ սիզտէ ատի գօչտուրթմագտա՚մ՚ըսընըզ։

—Խայր, էֆէնտիմ... —մէզքիւր քէյֆ, պէնտէնիզին գուտրէթինտէն եօգարը տըր... պէնտէնիզ եալընըզ, պաչգալարընըզն ատըլարը իչին պահտա կիրիչմէքլէ իգթիֆա իտէնլէրտէնիմ...։

—Օղ պապատ հիչ գազանմագտա՚մ՚ըսընըզ։

—Զօգ տէֆա, չիւնքի օղ պապ-

տէ մէզատալի քիֆայէտէ մնալուս. թըմ վար տըր . . . :

—Էօյլէ գօշու ախշըրը սագլամագլըզ նէյնէթինտէ տախի պուլունմագտաերմ . . . —ոէտի Գօ. րա , —ֆագաթ , էն ալէա ճինըլէրտէն օլարագ , եալընըզ պէշ ալ. թը ախ սագլամագ իսթէրիմ . . :

— Ախլաեըճը՛ ախլարտան մը , եօգսա եալընըզ գօշուճո՛ ախլարտան մը :

— Եալընըզ գօշուճու ախլարտան . . . —Ուսնարըմ քի , պէնիմ ախլարըմ հագգընտա պահսա կիրիշլը իսէնիզ , բարա գազանագալիրսինիզ . . . —զաթէն օլ պապաէ Ինկիլիթէրրատա խապէր կէօնտէրիպ օրտինօ վիրմիշ օլտուդումտան , մէնմուլ իսթէրիմ քի , շիմտիյէ գատար ախլար եօլա չըգարըմըշլար տըր . . . Սէնթ–Ուէնէ թէչրիֆինիզագէ , արթըզ անէրլի կէօրիւրսիւնիւզ . . . —ինչաապահ , եաղընտա , պուրատա եէրլէշմէ քլիկիմիզ ճիհէթիյլէ վիրէճէկիմ պէր զիեաֆէթտէ , է. ֆէնտիյէր , Մ. Լէօրօյուտա պէրլինքտէ ալարագ , սիզտէ հագըր պուլունմագլըզա հիմմէթ իսէճէքսինիզ . . :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ , քէմալի մէճլուսույեէթ վէ թէշէքքիւր իւզրէ . . :

—Թէշէքքիւր իսէրիմ , լաքին , եինէ օլ կիւնէ գատար , պիւա թէքլիֆ թէշրիֆ իթմէյէ , կէօրիւշմէյինիզ . . . —պապը քէրրէ , եա ագշամ վէ եախօտ սապահ թատրընը պիրլիքտէ իթմէյինիզ , պաղընըզ շիմտի պէնտէնիզ թէքլիֆսիզճէ , նասըլ գալըբմ իսէ , իշթէ սիզտէ այնի թարիխի թուխմալըընըզ . . . թէշրիֆինիզագէ , ոիզի եէկենէրիմէ թագտիմ իսէճէկիմտիր —Մատմուազէլ վարթքնըար , մատշալահ , չօգ տիկէր տիրլէր , —ոէտի ժօրժ Տէրէյն պիր իթիգատը գամի իւզրէ սէօյլէեէրէք :

—Բէմալի իֆթիխար իւզրէ սէօյլէրիմ քի , էվվէթ էօյլէ տիրլէր :

—Խուսուսիյէ իլէրլինտէն պիրիսի :

—Գա՞նգիսի , պագոլըմ :

—Մատմուազէլ Լօրա . —գամիէն սէօյլէրիմ քի , մէրգումէ , հէվեսինտէն զիեատէ հիւսնէ մնալիք պուլունմագտա տըր , —էօյլէ ոէյի՞լ մի , մսնսիէօ Լիւնէլ , օլ պապաէ սիզի՞ն էֆքեարընըզ նասըլ տըր :

—Օլ պապաէ այրըճա պիր էֆքեար պէեան իսէմէմ , —չիւնքի , քեաֆֆէստէ եէկէնէլէրիմ տիրլէր . —ֆագաթ , եալընըզ շու գատարը սէօյլէեէպիլիրսիմ քի , հէր քէս սիզին էֆքեարընըզտա տէյիլ տիր . —չօգլար տա , քիւչիւք հէմշիրէսի Մարիեի , տահա զիեատէ իսթիւն թուխմագտա տըրլար :

—Պիզիմ Լէօօլտա օլ էֆքեարտա պուլունմագտա տըր . . . — ոէտի ժօրժ կիւլումսէեէրէք :

—Մատմուազէլ վարթքնըարը էվլէնմէրիմէք նիյեէթ ու էֆքեարընտա պուլունմագտա մըսընըզ . — ոէյի սիւալ իթմէյի Մարսիալ :

—Էվվէթ վէ խայր , չիւնքի , իսթէքլէրինէ պագլը պիր շէյ տիր օ. —պէն օլ պապաէ , էկէր պիր նասիհաթ ոօրաճագ օլուրլար իսէ , ագլըմըն իրտիկինի սէօյլէմէքլիքտէն էօթէեէ չէգըշմագ իսթէմէմ , չիւնքի հուգուգում խարիճինտէ տիր , Մէրգումլէր , քէնտիլէր , քէնտի պէկէնտիքլէրինի ինթիխապա սէրպէտթ տիրլէր . վէ մատամ քի պիւյիւք պիր սեքվէթէտ մնալիք պուլունմագտա տըրլար , տիմէք տիրքի , քէնտի ճանլարընըն սէվտիկլէյլէ , վէ վէլէվ ճանլարընըն սէվտիկլէ , քէնտիլէրէ նիսպէթլէ , ֆագըր պիր

հալտէ սաեքլատա պիլէ , միւրատ իտիպ էվլէնէպիլիրլէր :

Ժօրժ պու լագըրտըլարը իշիթտիկինտէ , կէօզլէրի բարլամահա պաչլատըլար :

—Մէօյլէնտիկինէ կէօրէ , մատմուազէլ վարթքնըար , բէք զէնկին իմիշլէր , էօյլէ տէյի՞լ մի , —ոէտի Մարսիալ :

—Հէր պիրի ալթըշար միլիօն ֆրանգա մալիք պուլունմագտա տըր :

Բէաեր վէ էվլատ պիր պիրի կէօզլինէ պագմահա պաչլատըլար :

Օտա ուշաղը թէքրարէն կէլտի , վէ էլինտէ թուխմագտէ օլտուդու , վէ կիւզէլ պիր գօդուլար կէլմէքտէ օլան ուֆագ վէ զարիֆ պիր գարֆ իչինտէ պուլունան պիր մէքթուպու թագտիմ կիլէտի :

Մարսիալ էլինի ուզաթարագ ալմագ իսթէտի :

—Մօնսիէօ Ժօրժ իչին տիր . . . —ոէտի մէրգում խըտմէթքեար :

—Ոէնի՞մ իչին մի տիր , —ոէյի պաղըրաը Ժօրժ , —զարի՛պ պիր շէյ պաղըրաը Ժօրժ , —զարի՛պ պիր շէյ

—Ոու մէքթուպու զաթքնըզըն ուշաղը կէթիրտի , չիւնքի պուրատա թատմ իթմէքտէ օլմինըզը պիլմէքտէ օլտուդունան . . . —ոէյէրէք տէյամ էլէտի մէրգում օտա ուշաղը , —զանն իսէրիմ քի բէք միւսթաճէլ իմիշ . . . —ճէվապընը զաթքնըզըն գօնտաղընտա պէքլէմէքտէ իմիշլէր . . . :

—Մատամ քի միւսթաճէլ իմիշ , միւսատաէնիզէ օդուեաբըմ . . . —ոէտի Ժօրժ զարֆը եօգարը պաշընտան եըրթըզ վէ ճիլալը վէ պալէսքնտա պիր իսմ ու լագապըն իլգ հարֆլէրի պուլունան քեաղըտ իւզէրինէ եաղըլմըզ մէքթուպու չըգարտագ :

Մէքթուպուն եազըը ուղուն պիր շէյ տէյի՞լ իսի ,

եալընըզ չու ախիոէքի սախըրլատան իպարէթի պուլունմագտա իսի :

«Ազիզիմ կէնճ Ժօրժ , պիր քէրէ կէօզլէրինիզ էճնէնէ կէթիրմէյինիզ քի , շիմտի գարշըմտա հէյպէթու վէ ֆէնա գըռաֆէթլի պիր զապթիյէ տիքիլմէքտէ օլուպ , հէմ բարա խոթէմէքտէ , վէ հէմտե , վիրէմէտիկիմ թագտիրտէ , էշհասլարըմը զապթ իթմէտիքճէ կիթմէճէկինի պիլտիրմէքտաէ տիր . . :

«Իմտի , ուսնարըմ քի , լազըմ կէլէն ճէնթըլմէնլիկի իճրա պիրլէ , պէնիմ կիպի տիլպէր պիր գատընը , պէօյլէ պիր չիրքին հալտէն խէյսէ հիմմէթ իսէբինիզ , վէ եինէ , վագըթ վագըթ շագա չէնլիք իսէրէք էյլէնիրսիզ . . :

«Լազըմ կէլէն մէպլաղ , անճագ իքի պին ֆրանգատան իպարէթ օլուպ , թարաֆընըզտա կէլմիշ օլան պէօյէմէմ իլէ իրտալինէ հիմմէթ իթտիկինիզտէ , զիեատէսիյլէ պատիի թէշէքքիւրիմ օլաճագընըզը :

«Թատիաթիյլէ պուննու էօտինճ օլարագ հիմմէթ իսէճէքսինիզ :

«Մէպլաղը մէզպուրնէ վագըթ , վէ նէ եօլտա միւրատ իսէր իսէնիզ , էտտաընա հագըը պուլունաճագտըր տըր . . :

«Ազիզիմ ինսանիյէթլու Ժօրժ , բէչինան հիւրմէթ վէ թէշէքքիւրիմի գապուլ իտինիզ :

«Ֆէնթի Պիժու»

Ժօրժ մէզքիւր մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա ճէպինէ գօյտու :

—Տօսթլարընտան պիրինտէն տիր , —ոէտի մէրգում , — Մէրքէտա օճաեարագ ղայպ իթմիշ օլտուղունտան , բարա իզթիրա իթմիշ , վէ ատամ կէօնտէրմիշ տիր . . . իսթէտիկի մէպլաղը վիրմէքլիք ,

ատմիլուղում իգիիգաբնաան ալաու ղու հալաէ ՃէպիմՃէ իսէ, անճագ պիր գուչալիաունաան պաշղա բարամ Եօգ տուբ . . . — բէռէբիմ, հիմմէթի իսիպ պանա շուննաան իքի պին ֆրանգլըզ պանդա պիլէթի վիրինիզաէ, ասնաա վիրէյիմ,

—Բէք ալէա . . . — ռէյի ճէվապ վիրառ Մարսիալ,—Մօնսիէօ վ.արիքն, ճիւղիճէ սիպի եալընըզ պրոպագաղըմըզ իչին մազուբ ալէրիմ . . ,

—Գուեուրաննուզ իչինիզէ պագընըզ, պէօյէ չէյիկը ռէ թէքլիֆսիզ օլմալըեըզ, եօգաա պէնռէնիզ ըզգըլըըմ . . . — ռէտի Գօրա, — էկէը թէքլիֆլի օլմալըզ լաղըմ կէլիր իսէ, պաշղա ռէֆիա կէլմէմ, պիլմիշ օլասընըզ . . ,

Մարսիալ իլէ ժօրժ թաամ օտասընաան տիշարը չըգարար .

Գունար օտառան տիշարը չըգըպտա գաբուռու գաբար գաբատմազ, հէման Գօրա, եէլէկի ճէպինռէքի չիշէճի չըգարար .

Ալէթմաճիլ մէզքիւր չիշէճիկին թաաասընը չըգարար, վէ Մարսիալն, եարընընա գառար չարապ տօլու պուլունան գառէհի ռէբունինէ, իչինաէքի զէհիրռէն ռէօրթ տամյաճըզ տամյաթար . — պառէհու էինէ կիտիպ քէնռի եէրինաէ օթուրառ .

Ա.րառան իքի տագըգա կէչտիքռէ, Մարսիալ իլէ ժօրժ կէրի ռէօնտիւլէր .

Իքիսի տախ Գօրառան, թէքբարէն, ճիւղիճէ քէնռիսինի եաալընըզ պըրագըպտա կիթմէքլիկէ մէճարար օլասւգլարը իչին մազուբ տիլէտիլէր .

—Մօնսիէօ վ.արիքն, Ֆրանսաեա կէլիշինիզ ի՞լք ռէֆա մը տը, —ռէյի սիւալ իթառ Մարսիալ .

—Էվէթ , էֆէնռիմ . . .

—Գուրառաա չօգ գալմադըգ նիչեէթինէ՞ միսինիզ .

—Օլ պապառէ բէք թէքմիլ պիր ճէվապ վիրէմմ . . . չիւնքի , պու սէչէռհաթառան մազռէմիմ, մանգա պիր կէզիպ էյլէնմէք օլմառընը, իլլա պաշղա պիր նիչեէթիմ տառառվար տը, վէ մէզքիւր միւրառաըմըն հուսուլինառէ, իչինիմնալ տիր քի , պիրռէն պիրէ կիթմէքլիկիմ առախ իգիիգա իտէր . . .

—Ինչառալահ , էօյլէ չարուգ պըրագըպ կիթմէզսինիզ , — ռէտի Ժօրժ , —վէ ինչառալահ , Փարիսին էյլէնճէլէրինառէն հազղ իտիպ մէմնուն օլուբուռնուզառա , սիզի պիւթիւն պիւթիւն Փարիսլի եարարըզ .

—Փարիսառէն հօչանընը մէՃիուն օլմանընըզ ղըմընառա , էլիմիզռէն հէր նէքի կէլիր իսէ եարարըզ . . . — ռէյի իլավէյի մէզալ իթառ Մարսիալ , չէնահ չարապընը իչէրէք ,

Գօրա օլ հէնգեամառէ , քէմալի տիգդաթ իւղրէ , մէրգումառն գառէհի պօշալիմասընա պագմագտա իտի .

Մէրգումառն , թէքմիլ գառէհի պօշալիմըգտառն ասնրա սուֆրաեա գօյտուղունու կէօրտիքռէ , լէհճէնինառէ պիր մէՃիուննիչէթի էռէրի հասընը օլուռ , վէ օնտառն ասնրա արթըգ արալըգ արալըգ , վէ կիպլի սուբէթռէ , մէրգումառն եիւղիւննէ պագմագտա պուլունառու .

Ժօրժ թէքրարէն միւքեալէմէեէ պաշլառը .

—Մօնսիէօ վ.արիքն , մուխլագ սուբէթռէ ագճէնիզլի , փարիսռէ պիր իչէ իսթիմալ իթմէքլիքը նիչեէթինէ՞ միսինիզ , ռէյի սիւալ իթառ մէրգում .

—Եուբհէսիզ , — ռէտի Գօրա .

—Ֆապրիգա՞ճա պիր իշռէ մի , եօգաա թիւճճարընըզա տայիր պիր խուսուսաա՞ մը .

—Խայր . . . —եալընըզ Մ. Մարսիալ վէ Մ. ռը Ֆիւնգալ մազղաղընա վիրտիկիմ պիր միլիօն իւչ եիւզ պին ֆրանգ քեռֆի տիր . . . —ասլիր ադճէմ իլէ տախ , չըմէնտըֆքը ռէհիմլերլի , Պանդա վէ Գրըեռտի ֆօնտիռ ռէհիմլերի , վէ էմասալի բէք միւթեֆէր ֆօնտօլարա վէ ռէհիմլերէ եառթըրմադ նիչեէթինառէ յիմ . . ,

—Հազգընըզ վար ռըը , զաթընըզ կիպի գառիթռէեա տահիպի օլան զաթլար իչին , օնտառն զիռեառէ բահաթ պիր իշ օլառմազ , չիւնքի , քիեաչա ինմիշ չըգմըշ , ռատա զարար իտէճէք պիր մէրադ վէ պիր վէմիէեռի եօգ տուբ . . . Պու եօլառա իչլերէ , նէ՞ գառառ մէթալաղ թախտա իթմէք նիչեէթինառէսինիզ՞ ,

—Էհ , չէօյլէ պիր իշքի իւչ միլիօն ֆրանգ միդտարի , վէ եառէօտ պիր ազ տահա զիեառէ . . . —զաթէն օլ պապառէ , թառիսթիլէ զաթընըզլա գօնուչմագլըզըմ իգիիգա իտէճէք տիր . . ,

—Չէր նէ վագըթ միւրառա իտէր իսէնիզ , էմրինիզէ միւնթազըրըմ , էֆէնառիմ . . . ,

—Մաղազանը՞զ նէրէյառէ տիր ,

—Եօսէ տ'Անթիէնառէ Նօ. 1՜ռէ ,

—Ինչառալահ եառըն կէլիրիմառէ կէօրիւչիւրիւզ ,

—Իմառի էօյլէ օլառմագառա , ազիզիմ եէնի միւշթէրիմ , էկէր գառպուլէ հիմմէթի պուեեուրուր իսէնիզ , պունառան ասնրա վուգուա կէլէճէք օլան իւնսիյէթի վէ միւնառէպաթընըզ չէվգինէ , պիրէր պառէ նուշ իտէլիմ . . . —ռէտի Ժօրժ Տէրէյն կէրէք Գօրանընը վէ կէրէք զաթէն ուզաթմագառէ օլան բէռէրինին գառէհէրինէ չարապ տօլտուրմագլըզա հազըրլանարագ .

Հալ պուքի , հէման օլ լահզառէ , մէրգում պիրտէն պիրէ տիւչարը ռէհչէթի օլարագ տուրառ .

Բէռէրի Մարսիալըն իւղէրինառէ պիր ֆէնալըգ հասըլ օլարագ աղըր պիր սեա իլէ ռըզըշմառեա վէ պաղըրմառեա պաշլառըզ , կէօզլերի կէբիլտի վէ տիք տիք պագա գալաը , նէֆէսի գբառտալը , վէ նիհայէթի նառկէհանի վէ հէյկէթէնկիզ պիր հալ քէռպ իթմէքառէ օլմառը անլաշըլառը ,

Գալաըմըզ օլառուղու պիր գօլու , էօյլէճէ օառան կիտի գալա գալաը .

Մէրգում , կէրչի պիր չէյ ռէօյլէմէք իթմէմէքառէ իտի իսէ տէ , նէ տիլի աղըրնառա ռէօնէպիյմէքառէ , վէ նէ ռէ ռօտագլարը օյնառա պիլմէքառէ իտի .

Էլինառէքի չարապ գառէհի , չէքիլտի գբմըրըմազ տա պուլունան բարմազլարը արառընառա գբրըլառը . — վէ օթուրառուղու առնառալիյռէ իւզէրինառէ , ապգաբ իւտթիւնէ ռէվրիտի :

65

Գօրա , սուբէթի զահիրէօինառէն զէրրէճէ պիր չէյ պէլլի իթմէմիյ քէմալի սիւքիւնէթի գալը իւղրէ պուլունարագ , Մարսիալըն իւզէբինառէ , պիր պիրի արգասընառան վէ չարուգ չարուգ հասըլ օլմագտա օլան ռէամէթլէրէ տիգդաթ իլէմէքառէ իտի ,

Հալպուքի ժօրժ տիւչարը ռէհչէթի օլարագ , քէնառլի շաշքընագ տա իտի :

—Ա՜ , ամա՜ն բէռէբիմ , նէ՞ օլուեօրառունուզ ,—ռէյի պաղըրըը մէրգում ,—պագընըզ , մօնսիէօ վ.արիքն . . . պագընըզ , նէ՞ օլուեօր . . . նէ՞ հալ տիր պու , ագապա նէ՞ օլառ . . ,

—Տօղրուտու պէն տախ թըպ-

գը սիզին կիսվի շաշա գասմագաս-
եբըմ, պիլմէմ՝ քի նէ՞ հալ սիր, նա-
սըլ չէյ սիր պու . . . տէյի ճէվապ
վիրտի Գօբա . — զաթէն պէօյլէ
պիը իլլէթի վա՞ր մը իտի։

—Խայր, էֆէնտի, խայր, ասլա
պէօյլէ պիր չէյին էսէրի պիկէ կէօ-
ռիլմիշ տէյիլ իտի . . . իյի տէ-
ֆիա ռաբի վուգու պուլմագտա տըր։

Ժօրժ եէրինտէն գալգ տրզը պիր-
լէ, Մարսիալըն էլլէրինի թութ-
տուգտա, ատէթա պիր մէրմէր
բարշտըր կիսվի ռօնտա գալմըշ օլ-
տուգլարըն կէօրտիւ։

—Ըէտէրիմ, բէտէրիմ, —տէ-
տի մէրգուզ, —նէ սէօյլէտիկիմի
իշիթմէգքա՞ միսինիզ . . . —սէօյ-
լէյինիզ, ճէվա՞պ վիրինիզ, պէհան
խոինիզ, նէ՞ օրուճօրտունուզ . . .

Մարսիալ հիշ պիր ճէվապ վիրէ-
մէմէգքա՞ իտի։

Մէրգուզունուն ճալընըզ կէօղէրին-
տէն, էօլմէյիկ սաղ օլմագը անլա-
շըլմագտա իտի . . . —մէրգուզունուն
կէօղէրի օյնատմագտա, վէ ագլընըն
պաշընտա օլմագընը անկաթտըրըր
սուրէթտէ բարլամագտա իտիլէր։

Ժօրժուն ագլը պաշընտան գայ
օլմագտա իտի. —հէման չէտիա
սուրէթտէ, վէ սըգ սըգ գամբա-
նատը չալտը։

Օտա ուշաղը տըր գօշուպ կէլտի։

—Զա՛բուգ, պիր հէգիմ չաղըր
չունտան . . . —տէյի պաղըրտը
մէրգուզ. —հայտէ, չաբուգ, պիր
տաղըգա պիրէ պօշա կէչիրմէճէ-
նիզ . . . գօշունուզ . . . —բէտէ-
րիմ բէգ ֆէնա պիր հալտէ սիր . . .

—Ա՛, աման ճա բէպպիմ, —
տէմի բէրբէճէրէգ օտա ուշաղը,
—նէ՞ օլտու էֆէնտիճէ . . .

—Նէ օլտուղունու անճագ հէ-
գիմ կէլտիկինտէ անկաթպիէճէ-
կիզ . . . —հայտէ յինիզ սիզ . . .
—չաբուգ կլտինիզ։

Օտա ուշաղը էյիմ պէյիմ օլա-
գագ օտաատան տիշարը չըգտը։

—Պէօյլէ նահկհանի ֆէնալըգտա,
պէօյլէ պիր շիտատըլի սուրէթտէ
եէլտըրըճմանան վազուզուր կիսվի վա-
լուլուշա, պիր տիւրլիւ ագլըմ իր-
մէճօր, հիշ պէօյլէ պիր հալտէ
կէօրմէմիշ իտիմ . . . —տէտի Գօբա։

—Ճա պէ՛ն, ճա պէ՛ն, ատէթա
չըլտըրաճաղըմ կէլիճէօր, — տէյի
ճէվապ վիրտի Ժօրժ. —վիճուտի
ատէթա պիր քիւթիւք կիսվի օլ-
մուշ տուր. ֆագաթ, կէօրիւնիւշէ
նէզարէն, ագլը պաշընտա օլուպ,
պիզի կէօրմէքտէ տիր . . . սէօյլէ-
տիկիմիզի իշիթմէքտէ վէ անլատմագ-
տա օլմալը տըր . . .

Մէրգուզ բէտէրինէ տօղրու է-
յիլէրէք, վէ գուլաղընա ճանաչա-
րագ,

—Պիր եէրինիզտէ պիր աղրընըգ
վա՞ր մը տըր, պիր չէյ իտիէ՞րմի-
սինիզ, —տէտի։

Մարսիալ պութ կիսվի տուրմագ-
տա, վէ հիշ պիր ճէվապ վիրմէ-
մէքտէ իտի։

Ճալընըզ կէօզ գաբագլարը սըգ
սըգ օյնատմագտա իտի իսէ տէ, ճն-
տան տա պիր չէյ անլաճապլմէք-
լիք միւմքին տէյիլ իտէ։

Ժօրժ պիր բէշկիր ըսլաթարագ,
բէտէրինին գուլագթօզլարը իւ-
զերինէ վազ իթտի։

Մէգքիւր տօուգ տուտան տախի
հիշ պիր թէէսիր հուտուլէ կէլմէ-
տի։

—Պիրագ սիրքէ իլէ ըսլատըլըգ-
տա գօնուլտա, պէլքի պիր թէէս-
սիր կէօրիւլիւր . . . —տէտի Գօբա,
—իսթէր իսէնիզ, պիր քէրրէ թէճ-
րիւպէ՛ իտինիզ։

Ժօրժ պուննու տախի իճրա իլլէ-
տի իսէ տէ, եէրինէ պիր ֆայիտէ
հասըլ օլմատը։

Գու հէնկհամտէ օտա ուշաղը,
Մարսիալըն քէնտի հէգիմինի պիր-
լիքտէ ալատագ կէլիպ եէթիշտի։

Ծօգթօրու միւմտիէյհ հէմտան
պիր սէլամ վիրիր վիրմէգ, Մարսիա-
լըն եառնըճնա դօշտու։

—Ա՛, նէ սիր պու հալ սիզտէ,
նէ՞ օրուճօրտունուզ, նէ՞ բէնիդի պէ-
կէնմէճօրտունուզ, — տէյի սիւալ
իլլէտի,— սահիհէն ֆէնտա պիր հալ-
տէ՞ մէսիճինիզ։

Գօբա քէմալի թէաճճիւպինտէնտա-
շի, եիւզիւնիւ պագղագ պիր թագա-
ֆա չէվիրէրէք, մէրգուզ հէգիմին
օրուալէրի իւզերինէ, քէնտու քէն-
տույէ կիսվտու։

—Նէ՞ սիր պու հալ, — տէտի
Ժօրժ, ա՛հ, ա՛հ, ամանն ատգթօր, Ա-
լահ վէրէյտիտէ, շու մէէրտն իլ-
լէթին նէ օլտուղու պիր քէրրէ ան-
խաշլու խտի . . . — բէտէրիմ, տա-
հա չիմտի, քէմալի բահաթ իւզրէ
պիզիմ իլէ պէրապէր թագմ իթ-
մէքտէ իքէն . . . — պիրտէն պիրէ
պէօյլէ օլտու, զանն իտէրսին քի
պիր եէլտըրըճմանան վազուզուր։

Հէգիմ Մարսիալըն էլլէրինի է-
լինէ ալտը։

—Աճա՛յիպ, պուղ կիսվի ատուգ
տուրլար . . . —տէտի մէրգուզ պիր
թէաճճիւպ իւզրէ։

Վէ իքի բարմագլարընը տամտըր
իւզերինէ դօյատուգտան սօնրա.

—Նագղը ատա հէգմ սըգ սըգ աթ-
մագտա տըր, վէ հէգմէտ նիզամընըզ
սուրէթտէ . . . —պէն զանն իտէ-
րիմ քի, մէրգուզունուն ագլը տախի
պաշընտա տէյիլ տիր . . .

—Խա՛յր . . . խա՛յր . . . —հէգմ
կէօրմէքտէ վէ հէգմէտ իշիթմէքտէ
տիր. —տէյի պաղըրտը Ժօրժ։

—Ինանըրմըսընըզ, էօյլէ օլմա-
սընա։

—Պագընըզ պիր քէրրէ կէօղէ-
րինէ՛, պագընըզ . . . —հէր նէ
գատար տօտագլարը սէօյլէմէքտէ
տէյիլ իտէլէրտէ, կէօղէրի սէօյլէ-
մէքտէ տիրլէր . . .

Զանն իտէրսին քի, Մարսիալըն
կէօզ գաբագլարը, Ժօրժուն սէօյ-
լէտիքլէրինի թատմիգ նիյհէթիլլէ
օյնատմագտէ իտիլէր։

—Հա՛, անլաշըլտը, —տէտի տօգ-
թօր, —չօ՛գ զարիպ պիր հալ, —
Մ. Մարսիալ պու տաղահ, հիշ պիր
մահէլլէտէն, ֆէնտա պիր խագէր ալ-
տո՛ մը իտի. —հիշ իւզերինտէ պիր
տինլէր կէրկիլէնմէքլիկի զուհուրա
կէլտի՛ մի իտի։

—Խա՛յր, զանն իթմէմ . . . —
էկէր էօյլէ պիր չէյ օլմագ օրտա ի-
տի, պէհէմհալ պունտա սէօյլէր ի-
տի . . .

—Հիշ պիր տաէմ իյէ գաժզա
մուտարագա իտիպատ, ֆէնտա մէր-
թէպէտ հիտատէյլէնտի՛ մի իտի,
—տէտի տօգթէօր։

—Ամբ տախի զանն իթմէմ, էօյ-
լէ պիր չէյ վուգու պուլմագ օլմա-
մալը տըր . . .

Լագըրտըճը օտա ուշաղը ալտը։

—Էֆէնտիլէր, միւտաաֆէնիզի
բէճա իտէրէք խագէր վիրիրսիմ քի,
հիշ էօյլէ պիր չէյ վուգու պուլ-
մամըշ տըր . . . —տէտի մէրգուզ.—
էֆէնտի պու տաղահ տախի միւ-
թատը իւզրէ, հիշ պիր բահաթսըզ-
լըգը վէ քէտէրի օլմատըգը հալտէ
եառթաղընատն չէգտը իտի . . . —
քէյֆիտէ բէք ալէտ եէրինտէ ի-
տի . . . — քիմսէսէն մէքթուպ ֆա-
լան ալմատը, վէ միւտիւ Ժօրժտան
էվվէլ քիմսէ իլէ տէ կէօրիւշիւպ
գօնուշմատը . .

Ծօգթօր պիր թարաֆտան պու
ռէօյլէնէն լագըրտըլտըգտա գուլագ
վիրտիկի հալտէ, տիկէր թարաֆ-
տան տախի, քէնտի ռօտքիւրթատտ-

ծեռ մուսամէլէմինի իճրա իլլէմէքտէ իտի, եանի Մարսիալըն կէօքսիննու վէ սբրթքնը գուպտ գօեուպ ոէյ-նէմէ քիկէ ոէվամ իլլէմէքտէ իտի,

Մէրգուման վիճուսինի, պիր չօգ մանհէլլէբինտէն, գամիճէ սուբէթ-ոէ, իյնէ իլէ մանչիալաոը։

Եէյլէ քի, մէրգում քէնտի թը-րուսուննան, եանի ապամ չիգաս-նքնան, իյնէ կիկէ պիր ճէբրահ ալէմի չըգարը, վէ քէյֆիհալին հիսսինի անկուպտ նէյնէմէյիլէ, պիր չօգ մանհէլլէրի էվլէբինի իյնէլէոի։

Մարսիալ պուննան իւզէրինէ ոա-խի, հիչ պիր հարէքէթ իպգուղ իմմէոի-քտէն պաշգա, պիր իւրք-մէքլիք վէ ոիմիքոմէքլիք էոէրի պիլէ կէօսթէրմէյէ։

Վէ իշիճ պուննանոա անկաշըլ-ոըքը, մէրգում իւզէրինէ, հիս-ոէ ոայիր հիչ պիր գուվվէթ գալ-մամըշ իտի։

Տօգթօր պիր գաչ ոէքա պաշքը-նը սալլոաոը։

—Է՞յ, նէ՞ պուլտունուղ պագա-լըմ,—ոէյի սիւալ իմոի ժօրժ։

—Էֆէնտի, պու պիր էնմէ օլ-մայը ոըը...

—Պիր էնմէ՞մի օլմայը ոըը,— ոէյի պաղըլոը ժօրժ։

—Էվվէթ, էֆէնտի, պաղը զա-րիպ ալէմոէթլէը ոախի պիրլիքտէ պուլունուուղու հալտէ, պու պիր ոոմյոոոան իպգոբէթ օլմայը ոըը.— պէ յինէոէ հիչ պիր էօգլուբու էօգ ոուը, ոաղը վէ ֆիլբի եէբինոէ տիր, հալպուքի, հիչ պիր միւրա-ոըքը ոտա պէեոան իտէմէմէքտէ տիր, չինքի հիչ պիր ադաոըքը օյնա-ոամամաղոտա ոըը... — բէոէր է-ֆէնտինիզ, կէօրմէք վէ իշիճմէք-ոէ իսէ ոէ, ոօլա սէօյլէեէմէմէք-ոէ տիր, վէ հաթթա պիր քարմա-ղընը պիլէ օյնատամամաղոտա ոըը...

Ահոպա պու հալ պէօյլէճէ, խոյ-լի վագըթի ոէվամ իտէճէ՛ք մի տիր։

—Էկէր պիր հէքիմիքէ շարլատանըը կէօրէճէք օլսա, վազտա քէչդամ-պէրլիք իտէրէք, օլ պոպոէ չօգ շէ՛յլէր սէօյլէեէպիլիր, վէ պիր վա-դիմ ոախի թօխտա իտէպիլիր,— ֆագաթ, պէնճէ պէն էօյլէ պիր շէյի գոպուլ իտէմէտիկիմտէն, սէրպէսթճէ սէօյլէրիմ քի, օլ խու-ոուոտա պիր շէյ սէօյլէեէմէմ։

—Նիհայէթի ադաղլամաը միմքին ոէչյո՞լ մի տիր...։

—Մխամքինոիզ տիր, տիեէմէմ, լաքին չու ոտա ոոհիհ տիր քի քէք միւշքիլ տիր։

—Եիմնի հիչ պիր թէրթիպ իճ-րա իտէճէք ոէչյո՞լ միսինիզ։

—Էյիմոէն կէլէն հէր շէյի հէմոն իճրա իտէճէկիմ տիր։

—Էն էվվէլ նէ՞ հարաճադըքնըզ։

—Իլք հարաճադըմըզ շէյ, պիր քէրրէ քէչֆիպի կէօրխուրիպ քէն-ոի հաթթադընա հաթքըրմադ օյնայը ոըը։

—Իյնի էօյլէ օլոուգոտա, քէ-ոէրիմի պէն ումուզսաոաքըմ, վէ պիպիմ օտա ուչադը ոախի սէոոդ-լարքնոան թուխոունոտա ալքոդ կէօ-թիխրէվիմ։

—Անքն ոտհա իյիսի, քէչֆիպի ադա թաճիզ իմմէմէքտ իչին, գօլ-թուգ իլէ գալըպըշդ կէօրխուրմէք տիր, —ոէչյո՞լ ճէվոդ վիրտի ոօգ-թօր. —Հէյնէ ոտհա զիհոտէ գօ-լայ ոըը...

—Հադգընըզ վար ոըը...

Ժօրժ իլէ խըոամէթքհար վէ ոօգ-թօր, պիր պիրինէ հարաոքմ իտէ-րէք, քէչֆիպի հաթթադ օտասքնա կէօրխուրտուխը։

Գօրտոա ոոգդալարքնոան կիթ-տի։

Զիունքի, մէրգում, ոօգթօրուն նէ հարքդ վէ նէ թէրթիպ վիրէճէ-կինի անկոանգոըգ նէյնէթի ու էֆ-քհարքնոա իտի։

Մարսիալը ոօնուդ հաթթադընա հաթքրտրըոտ։

Գոտէհու ոօգթօր քէնտի րէչի-թտասքնը հազոը։

—Կէօրմէյիրսինիզ պունու էճ-զաճքհա,—ոէոի օտա ուչադընա,—էճզաճը միդէ պիր մէրհէմ վիրէ-ճէք տիր, մէզքիւր մէրհէմ իյէ, հէր հարքմ սաաթտա պիր քէրրէ օլ-ոուգու հատէ, կիւնոէ իւչ ոէֆտա քէչֆիպիլի վիճուսինի օմուչոու-լաճադոքնըզ...

—Եալքնըզ պո՞ւ գաոտար մը,— ոէյի սիւալ իմոի ժօրժ։

—Եիմնիքի հալ, էմմէթ, հալքնըզ պու գաոտար էֆէնտիմ։

—Տօգթօր էֆէնտի, Ալլա՛հ աչ-գընա օլսուն, քէոէրիմիլի պիր ոն էվվէլ սաղլամաքնա սայ ու հիսաբէթ իմմէնինի րէճա իտէրիմ։ Տիւշու-նէբինիզ պիր քէրրէ, նէ՞ գաոտար ֆէնտա պիր հալ տիր պու.—պիպի կէօրսուն վէ իշիթմինտէ, ոէյլէ-յիպ ճէվոդ վիրմէքլիկէ միւգթէ-տիր օլմ՛մասքն, տիւնեոտա պուն-տանտա միւշքիլ պիր ոէրտ օլմայդ։

—Թէչէքքիւր իմմէլիոիզքի, պա-րի կէօրմէքտէ վէ իշիթմէքտէ տիր.—ոէյի ճէվոդ վիրտի ոօգթօր.—չիունքի, պիւթիւն վիճուսինէ տամլա բինէրէք, կէօրէմէդ վէ իշի-ոէմէդ տախի օլապիլիր իտի...

—Պու թէսէլլի, բէք մահզունէյ-էէթպախշ պիր թէսէլլի տիր, ոօգ-թօր էֆէնտի։

—Պիպիրիմ էօյլէ օլմասքը, լա-քին, նէ՞ չարէ, եինէ պու գաոտա-րը տախի պիր շէյ տիր...—չիմ-տիքի հալ էօյլէ պիր թէհլիքէ էօգ ոուը... ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ադըը պիր շէյ տիր...

—Արթըգ, չիմնիքի հալ պէն կի-ոէրիմ...

—Պիր ոահա նէ՞ վագըթ կէլէ-ճէ քսինիզ։

—Պու ադշամ...

Տօգթօր պըրադըպ կիթտի, ժօրժ իլէ Գօրա քէչֆիպին օ-ոտասքնտա հալքնըզ գալոըքտր։

—Մօնսիէօ Վարթքը, պախթը-մըզտան, սիզտէ պէօյլէ էլէմպախշ պիր մէնզարէեէ թէոտասֆ իճթի-նիզ...—ոէոի ժօրժ։

—Տօգրուսու, պէօյլէ պիր մէէ-մուին զայրի օլան ոէհչէթամիզ հալին վուգուխունէն ոօղոոը, ո-շուրի մէրթէպէ ոճը ոույմագոտա-եքմ...—ոէյի ճէվոդ վիրտի Գօրա,—զոնն իտէբսին քի պէնիմ պուրտտա պուլունմագոքզըմ, պիր ուղուրսուզլուգ օլմուշ օլտու...։

Գօրա պու լագբրտրըոը, պիր հէհէճանը տիլ իւզրէ ոէօյլէտուկի հալտէ, տիք տիք Մարսիալըն եիւ-զինէ պագտը։

Մարսիալ իւրքհուպ տիթրէմէք-լիկէ տախի միւգթէտիր ոէ յիլ իտի իսէոէ, Գօրանըն մէզքիւր լագբր-տրըոը վէ մէզքիւր պագբչըոը իւզէրինէ, ոէրտունինէ թարիֆ գապուլ իմմէզ ոուրէթոէ պիր ոէրտ ու էլէմ հիսս իյլէոտիկինտէն, մէզքիւր հիսսիյէաթը, կէօզ պէ-պէքլէրինտէն անկաշըլոը, վէ կէօզ-լէրինի գաբատը,—չիունքի, քհաֆ-ֆէյի չինբհէյէրի թէքրարէն իճթի-րըճնա կէլմէքտէ իտիլէր։

Օտա ուչադը կէլտի։

—Էֆէնտի, էճզահանէտէն կէ-լիեօրում.—ոէոի մէրգում, ժօր-ժո,—մէրհէմ, անճագ պիր ոահ-տան հաղըր օլապիլէճէք տիր։

—Բէք ալէտա,—վաքին ոօգթօ-րուն թարիֆինի իյի անկաոընըզ տիգգաթ իմտինի՛զ մի իտի։

—Էվվէթ , էֆէնտիմ , էվվէթ . . .
—իճրաաթ բէք գօյայ պիր չէյ տիր ։
—Պէն չիմնի Գօրառեա կինի մէք-
լիկէ մէճպուրում , չիւնքի , օրան-
տէվու՝ վիրմիշիմ տիր . . . —Վէ
զաթէն չիմնի քի հալ պուրատա
պէ քէմէ քինկիմէ տէ պիր լիզում
վէ պիր ֆայիտէ եօք տուր . լա-
քին , պու ճիւմլէ իլէ տախի , պիղին
տէ եալընըզ դալմադըղընըզ ուեա-
մազ , հէր չէյէ եէթիշէմէզլինիզ ,
Բէտէրիմին եանընատա , կիճէ կիւն-
տուզ մինթադա պիրի պուլունմայը
տըր... սիմէք տիր քի եանընըզդա պիր
խասթա պագըճը ալմայընըզ . . .
—էօյլէ տէյինճ մի բէտէրիմ ։

Մարսիալըն կէօզ գաբագլարը
օյնատուեա , վէ պագըշընատա պիր
ոօկուն պուդ հասըլ օլմուեա պաշ-
լատը ։

—Կէօրիւնիւշէ նէ զարէն , Մ. Մար-
սիալ զաթընլըղըն էֆքեարընատա օլ-
մամայը տըր . . . —էտմ Գօրա .
—պէնապէյլի , քէնտի խանէսինէ ,
խարճատէն պիր ատէմ կէլմէսինի
իսթէմէմէքտաէ տիր . . . ։

—Էվվէթ , էօյլէ օլմայը տըր . . .
—Ֆագաթ , պու ճիւմլէ իլէ տա-
խի , պիղիմ Զաթիսթէ եարտըմ
իմմէք իչին , պիր ատէմէ էշէտտի
իհթիեաճ վար տըր ։

—Մատամ Րօզ Գօնչան , զաննի
իսէրիմ-րի չիմնի կէլիր . . . —տէ-
սէն ծատա ուշաղը . —Մէրգումէ է-
ֆէնտիններին բէք ատաբգատը տըր ,
վէ պունատա էզ ճան ու տիլ եար-
տըմ իմմէք իսթէեէճէկլինտէ չիւբ-
հէ եօգ տուր ։

Գունու իշէտիր իչիմէզ , Մար-
սիալըն կէօզլէրի բարլընատա պաշ-
լատըլար ։

Գօրա քէլամէ աղազ պիրլէ ,

—Ֆիլմագը , բէտէրիններ էֆէն-
տի , սէօյլէտիկլինիզ գաբընըն պու-
րատա պուլունմատընատան , տահա
զիյատէ մէճպուռն օլճադ տըր կի-
պի կէօրիւնմէքտէ տիր ։

—Օֆ , ատմի եօրմաշճա սէօյլէ-
նէրէք ժօրժ , վէ պիրազատա հիս-
տէմլէնէրէք , —Մէրգումէ գարբ-
տա . . . սայիմա մէրգումէ հէր ի-
չինի իչինտէ պուլունմագատա տըր ։

—Պէն մէրգումէնին քիմ օլտու-
ղունու պիլմէմ , —էտմ Գօրա ,
—ֆագաթ , շու տա սահիհ տիր
քի , քէյֆիսինին արզու միւրաաճ-
նատ գարշը կէլէրէք , գալսինի ին-
ճինճէք ճայիղ օլմազ ։

—Իսմի էօյլէ օլսունատա , վար-
սըն կէլսին , վէ էկէր իսթէր իսէ ,
պուրատա գալըն . . . —Ալէքսան-
դուս , մատամ քի պուրատը բէտէ-
րիմին քէնտի խանէսի տիր , արթըգ
օնա քիմսէ գարըշմազ , կէօնլիս
քիմի իսթէր իսէ , անը գապուլ ի-
տէպիլիր . —Հօշճա գալընըզ , բէ-
տէրիմ . . . —Եինէ չաբուգ կէլի-
րիմ . —Գօրատան չէգտըղըմ կի-
պի , պուրատան կէչէրիմ ։

—Ալլահա բուսմարլատըգ , մինսիէօ
Մարսիալ . . . —էտմ Գօրա տա-
խի քէնտի թարտֆընատան մէրգու-
մուն եանընա կիտէրէք . —պէնտէ-
նիզ ատախ եինէ եէնիտէն կէլիրիմ ,
պիրա , զաթընըղըն չաւ հալի , տօզ-
բուտու աչուրի մէրթէպէ մուճիպի
էսէֆի ազիմիմ օլմագատա տըր ։

Վէ Գօրա ժօրժ իլէ պիրլիքտէ
տիշարը չէգտը ։

—Աչաղատա արատանընըզ վա՞ր մը
տըր , —տէյի սիւալ իթտի Գօրա
մէրգումա ։

—Թայր . . . — պէնտէնիզ պիր
քիրա արատաբընա պինմէք նիյէ-
թինտէյիմ ,

—Նէ՛ լազըմ տըր արատա թուխ-
մագ . . . — պէնիմ Ֆայթօնում
պուրատա տըր , վէ էկէր գապուլ

իտէր իսէնիզ , զաթընըղը պօրատա
պրագըրըմ . . ։

—Թէչէքքիւրէն գապուլ իտէ-
րիմ , էֆէնտիմ . . ։

Ժօրժ իլէ Գօրա , զաթէն պէ քէչէ-
մէքտէ պուլունան , վէ ալէա ճինա-
տէն իքի ադ գօչուլմուշ օլան սիւա-
ճիւ պիր արապաեա պինտիյէր ։

Գօրա քէլամէ աղազ պիրլէ ,

—Իքի տէվլիգանլը պէ յինինտէ ,
Թէքֆուրիզէ չօգ չէ յլէր իւզէրինէ
գօնուշմագլըղ ճայիղ օլապիլիր . . .
Աֆվ իտէրսինիզ էմմա , մէրգումէ
Րօզ Գօնչան տէտիկլինիզ գաբըն
քի՞մ տիր քի , կէօրիւնիւշէ նէգա-
բէն , բէտէրինիզ մէրգումէ հագ-
գընատա պիեաուէճէ պիր արզու վէ
հիւսնի թէվէճճիւհ իսդրագ իլլէ-
մէքտէ տիր . . ։

—Տօղրուսունու իսթէր իսէնիզ ,
Ալլահըն պէյասընըն պիրի տիր , —
տէյի ճէվապ վիրտի Ժօրժ ։

—Կէօրիւնիւր քի , պիր մաշու-
գասը (մէթրէս) օլմայը տըր էօյլէ՞
մի ։

—Էվվէթ էօյլէ տիր , վէ Ֆէնա
եէրի տէ շու տուր քի , մէրգումէ
բէք էսկի պիր մէթրէս տիր . . . —
բէտէրիմ տուլ օլտուղունատան ,
պէ քաբճա պիր էօմիւր կէչիրմէ քտէ
օլուպ , վէ զարիպ եէրի տէ շու տուր
քի , քէնտի սինիրինէ պագմահաա-
բադ , հալէա կէնճլէրէ մախսուս
սուրէթտէ հաշամագ իսթէմէքտէ ,
վէ էսէֆ տէ իտէրիմ քի , էօյլէ սա-
լը պէլիսինիզ օյան պիր աճլուղ իլէ
տիւշիւպ գալմագատա տըր . . . — Րօզ
Գօնչան , բէտէրիմին խանէսինատ
վէ քիլհարճլըգ իմմէքտէ իտի , դա-
յէթլէ մունզիրը պիր դարբ տըր , վա-
գատա հալէա կիւզէլճէ տիր , ֆա-
գաթ , զայէթլէ պէտ ախլագ , վէ
զայէթլէ տէ ուսթա պիր չէյ տիր ,
չէօյլէ քի , բէտէրիմին պուրնուն-
տան թուխարագ , իսթէտիկի թա-
րաֆա չէվիրմէքտէ տիր . . ։

—Տիմէք տիր քի , բէտէրինիզ
իւզէրինէ , պիւյիւք պիր թէէսսիր
իշլէթմէքտէ տիր . . ։

—Հատտէն զիեատէ պիր թէէս-
սիր իշլէթմէքտէ տիր , էօյլէ պիր
թէէսսիր քի , Թարիֆի միւմքինն տէ-
յիլսիր , ագլ ու ֆիքր իրմէզ պիր
մէրհէպէտէ տիր . — Ատէթա իւզէ-
րինէ հիւքմ իթմէքտէ տիր . . .—
մէրգումէ , ատէթա քէնտիսինէ էյ-
լէնմէքտէ , որսըզլըգ թուխիունա-
ճուլուգ իթմէքտէ վէ ալատթմագ-
տա տըր . . . —բէտէրիմ պունլարընը
քեաֆֆէսինին պիլմէքտէ օլտուղու
հալտէ պիլէ , ածիւզէտէն եագա-
սընը պիր տիւրլիւ սէրբըրըպ տէբրա-
մամագտա տըր . . . —զաթէն չիմ-
տիյէ գատար խայլիճէ բարալարը-
րընը չէ քիչմիր . . . —վէ նիհայէթ
պէօյլէ կիտէր իսէ , պիւթիւն պիւ-
թիւն սօեուպ սօզանա չէվիրէճէք
խարապ իտէճէք տիր . . ։

—Հէյ վա՛հ , էօյլէ իսէ , նէ՛ գա-
տար չաշդընըզ իթտիմատէ . . . կի-
տիպ Մ. տը Ֆիւնգալա պիր միլէճն
իւչ եիւզ պին Ֆրանգ իգրազ հյ-
լէտիմ ։

Ժօրժ քէնտու քէնտույէ , օլգա-
տար իւէրու վարըպատա , բէտէրինին
իչի հագգընատա շիւբհէ վիրմիշ օլ-
մասընատան տօլաեը , նատիմ օլուպ
էսէֆ իտէրէք , քէնտի տօտագլա-
րընը բսըրտը ։

—Էլէմ իւզրէ օլմաեընըզ , —տէ-
տի մէրգում կէտմիյէէթ իւզրէ , —
սինին ագճէնիզ թահմը էճիլիյէէթ-
տէ պուլունմագատա տըր . . . բէտէ-
րիմ , Համրը իչինէ գարբշմագատա
տէյիլ տիր . . . — օրանըն իչի քեա-
միլէն չէրիքինին էլինտէ օլուպ , վէ
մէրգում իսէ , զայէթ էհլիեէթլի պիր
զաթ տըր . . ։

—Մէյ Ջուննամ քի պանա էյնիյ-եէթ վիրէրէք վէավէնէմի տէֆ իմ-մէ քաէսինիզ... —իյիմ Գօրանա եէթիշտիք... —արթըգ սիզի Թէրք իտէրիմ...

Ժօրժ արագագաան ինտի։

—Ազիզիմ մընտիէ օվարթըն, պէն-տէնիզի պուրատա գատար կէթիր-մէքսիկ հիմմէթ իմտիհինիզ իչին Թէչէքքիւր իտէրիմ,—տէտի մէր-գուճ Գօրանըն էլինի սըգարագ,—ինշաալահ եարընկէլիպ պէնտէնիզի պուլտագ օլտուղունտու քէօշէյի խաթըրատան չըղ արմաղըքընըզ։

—Օվ պագատ չիւքհէնիզ օլմա-սըն, ֆագաթ ումարըմ քի, սիզատ քէնտի Թարաֆընըզատան, եաղ-նատա Սէնթ–Ուէն քէօշկիւնէ Թէչրիֆ ի-տէճէկսինիզի ունումիտաղըքընըզ։

—Խայր, էֆէնտիմ, քէմալի մէմ-նունիյեէթլէ, վատիմին իճրատքնա միւտարատաի իտէրիմ... — Մատ-մազէլ Լօրա Վարթըն իլե վէ հէմ-շիրէյէլի մատմազէլէր իլե կէօրիշ-մէքսիք չերէֆինէ նայիլիյեէթի, էզճան ու տիվ արզու իյիմէքտէ-յիմ... — էկէր միւտատաէնիզ օ-լուր իսկ, պիրատերիմ Լէօրօուտա պիրլիքտէ կէթիրէյիմմի։

—Մ'իւտատէ տէյիլ, հաթթա օվ պագատ բէճա տախի իտէրիմ...

Ժօրժ Գօրանըն մէրհումէնէրինտէն եօղարը չըգմագտէ օլտուղու հալտէ, Գօրա տախի Սէնթ–Ուէն քէօշկիւ եօլունու էլե ալար։

—Է՛հ, մէճունտում, տէտի Գօրա քէնտու քէնտույէ կիւլիմսէեէրէք, —հէյէ պու կիւնիւ պօշա կէչիրմէ-յիպ իշ կէօրիւմ ի՛շ։

66

Գօրա, Սէնթ–Ուէն քէօշկիւ գա-բուսու տա վուտմագաղը էօնիւնտէ ա-բագատան ինտիքտէ, ուզագտա պուլտունան հէմշիրէյէրինի կէօրտիւ։

Գարմէն իլե Ա՛արի եավաշ եա-վաշ, եիւզէրճէ սէնէլիք օխլամուր ադաճլարը եէչիլ գուպպէների տէ-թիքնատա կէզինմէքտէ իտիլեր։

Գարմէնին լէհճէսինտէ, հէր վա-գըթտան զիեատէ պիր չէնմէչրէպ-լիք էտերի մուշահէտէ օլունմուգտէ իտի, չիւնքի պիր կիշի եվվել Թէ-ոթրատա կէչիրտիկի կինճէնին կիս-զել Թէզէքքիւրլերի, քէնտուլի պաշ-գա պիր հալէ վագ իմմէքտէ ի-տիլեր, — Փարիճէ աէրքեար օլան էօմր վէ րէհիչլեր, վէ էնտայի հալ ու հարէքէթլեր վէ զևգ ու աէֆալար, օլ կիւնէ գատար կէօրտիւկիւ վէ պիլտիկի չէյլեր օլմագաղընտան, մէրգումէ կէնճ ղըզ, օլ անտէ, սայքի Կուանճանիպատա վուգու պուլ-մուշ օլան ֆանճիալարը ունումիտագ-ատա իտի։

Հալպուքի մուզայիրի օլարագ, Մարի իւզէրինտէ պիր նէվի մահ-զունուգ էսերի պուլտունմագտէ, վէ Թաթլը պագըշը վէ հիճապլը օլան իրի իրի կէօզէրինտէն տախի, էլէմ. նաք պիր հալտէ պուլտունմագա ան-լաշըլմագատա իտի։

Գօրա մէրգումէլերին եանընա կիմտի։

—Հէր շէյ սըրտաքնատա՛ տըր,— տէտի մէրգումէ աղըրճա պիր ֆի-Թուհաթ իճրա իմմիշ օլմագըգ էսերիյէ սէյիլեեէրէք. — էվվէթ, հէր շէյ սըրտաքնատա կիմտէքտէ տիր ադիզէմ հէմշիրէյէրիմ, վէ հաթթա, կէօրմէքտէ օլտուղում մուվաֆֆագըյեէթլէր, մէէմուլա-մին տէրէճէսինի պիլէ Թէճավուզ իյիէմէքտէ տիրլեր։

—Նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլտու.—տէ-յի սիւալ իյիէտի Գարմէն։

—Նէ՛ օլաճագ, ադլ ու ֆիքիր-տէն կէչմէեէն զայեթլէ ադիմ պիր վագըթտա քէնտի իճագաթի իյիէմէեէճէք տիր։—Պէնիմ եիւզ-տէն կէօսթէրտիկիմ հալ ու հէյ-եէթլէրէ պագըպատա, տալա ատան-մաեատըն, պէն մահզա Նէյեէթ ի-տիպ վէ ֆիքրիմճէ դատար վիրտի-կիմ պիր մատատէեի իճրա իտէպիլ-մէք իչին, եիւզիմէ պիր չէնմէչ-րէպլիք մանակըտի կէչիրմիչիմտիր...

Գարմէն եավաշ սէս իլե սէօյլե-նէրէք, մէրգումէնին պօյնունա ա-թըլտը,

—Ա՛ֆվ խոնիզ, խէթա իթմտիմ... —տէտի։

Ժօրա մէրգումէեէ ճէվապ օլա-րագ եիւզունիւ պուս իյիէտքտէն ածնրա, եինէ էվվէլքի քէլամընա տէվամ պիրլէ,

—Էվվէթ, իչի տատմ, իչի տէ-լուգանլը, սիզէ տիլտատէ օլմագչար տըր... — Լաքին, իյի եա, իյի եա, Ալլահտան օլտու պու չէյ, էօյլե պիր աշգ ու տէվտա հուտուլէ կէլ-մէսի իչին, էկէր լազըմ կէլտէ խոնի, էկէր լազըմ կէլտէ խոնի, էօնիւմիւզուն նըտաֆընը պիրէ վիրմէք իտիթէր խոնի։ Եիվնոն անպաթագը-եըմ սիզէ մատատէեի.— պուճնագ քի՞մ իմիշէր պիրլի՞միսինիզ, Մար-սիալ Տէրէյնին օղուլարը Ժօրժ իլե Լէօրօլ իմիշէր... — Ժօրժ կէչէն կիւն թէատրօնուն ֆօայեէսինտէ, պիր աֆիշի աշգ իւզրէ Գարմէնէ սըգ սըգ պագմագտէ օլտն տէլի-գանլը օլուպ... վէ տիկէր պիրա-տէրի Լէօրօլ տախի, Մարինին եէլ-բագէսինի եէրտէն ալըպ տա վիրէն չօճուգ տուր...

Մարի Լէօրօյուն իտմինի իչինի-տիկինտէ, պաշընը էօնիւնէ էյտի, վէ լէհճէսինտէ նէօպէթի իլե պիր գըր գըրմըզը օլմագըգ, վէ պիր մնամօր քէօխմէքլիք զուհուրա կէլ-մէկէ պաշլատը... —մէրգումէ-նինն սինէմա չիտտէթլի տուրէթտէ ախմագտա իտի։

—Ֆի՛մտէն իչինի տին, վէ նէ՞րէ-տէն խապիր ալարը սէն պունու,

—տէյլ սիւալ իթամ Գարամէն։

—Գու սապահ, սանա ալէագա իտէն ժօրժ Տէրէյնին քէնտիսի լը-լէ կէօրիւշիւմ . . ։

—Մէրգում քէնտիսի՛ մի սէօյ-լէտի պէնի սէվմէքտէ օյմասքնը, վէ պէրատէրի Լէօքօլուն Մարիյէ տէլտատէ օյմուշ պուլունմասքնը։

—Վագաս, մէրգում պունլարը աչըգտան աչըղա սէօյլէմէտի, լա-քին րիւմուղ իլէ անլաթտը . . ։— Տահա եէնի պաշլամագտա օլան պու աշգ ու սէվմա ամէչինին կիմ-տիքճե ալէվինէնճէկինտե չիւքհէ եօգտուր, լաքին, պու ճիւմլէ իւ-լէ, սիզ տախի, քէնտի թարաֆը-նըզտանթէչվիգ իտիպ սէպէպիյէէմ վիրէրէք, ալ մէրգուման բէտէր ու վալիտէմիզ ճէլլատը օլան Մար-սիալըն էվլատլարը եիւրէքլէրինէ հիւքմ իթմէքլիկէ չալըշմալը՛սընըզ-պու սէվմա սայէսինտե, մէր-գումանը քէնտինիզէ էսիր իտե-րէք, իսթէտիկինիզ թարաֆա կէօ-թիւրէպիլէճէկսինիզտե, վէ նիհա-յէթ իւլ էմր, իւմիտ քէսիքլիկինէ տիւշմէյէրինիզ, վէ տիւշարը խարա-պիյէէթ վէ րէզալէթ օյմալարքնը մուճիպ օլապիլէճէկսինիզտե, ասլա շիւքհէ եօգ տուր . . ։

Գօրա պունլարը սէօյլէտիկինտե, իւզէրինտե պիր էսէրի հիտտէթ վէ շիտտէթ հասըլ օլմագտա իտի։

Մէրգումէնին պուրուն տէլիքլէ-րի օյնամագտա, վէ կէօզէրինտէն աթէշլէր սաչըլմագտա օյտուղուն-տան, էլինտէ քի գըլըպաճքյլա, էթ-րաֆքընտա պուլունան չիշէքլերէ վուրուպ վաւրուպ քեմէք վէ եա-թըրմագտա իտի։

Մէրգումէնին կեչինմիշ օյտուղու զայէթլէ կիւզէլ պիր ճէնթըլմէն էլպիսեսի, քէնտիսինէ, զիեատ-սիյէ պիր ազամէթ վէ պիր հէյ-պէթ էսէրի վիրմէքտէ իտի։

Տէհշէթամիզ սուրէթտէ ախզը ինթիգամա գալգըշմըշ օլան մէր-գումէնին սէօյլէտիքլերի հէր պիր լագըրտըլար, Մարինին հէեէճանը գալպինի, տահա զիեատէ արթըր-մագտա իտիլէր։

—Մէնին լագըրտըլարըն, պէնիմ խէվֆ ու հիրատըմը մուճիպ օյմագ-տա տըրլար . . . —տէտի Մարի բէբէլէեէրէք, վէ կիւճ իլէ իչիտի-լիր տուրէթտէ եավաշ սէօյլէեէրէք։

—Մէպէ՛պ . —տէյի սիւալ իթ-տի Գօլա թէճաճճիւպ իւզրէ սէօյ-լէեէրէք, —նի՛չին վէ նէտէ՞ն գօրգ-մագտասըն։

—Զիւնքի զալըմլըղա գատար չը-գըշմագտասըն։

—Էվվէթ, զալըմ՛մ . . . վէ զա-լը՛մ օյմագ իսթէրիմ, էօյլէ օյմագ-լըզ, հէմ հագգըմ տըր, վէ հէմ տէ ատալէթի վէ հագգանիյէէթի իգ-թիզասընտա՛ն տըր . . . — չիւնքի, պիզէ ֆէնալըգ եաբան ճէլլատլար, քէնտի ճինայէթլէրինտե, նէ իզհա-րը թէրէատիւտ իթթիզէր, վէ նէ-տէ իճթինապ իյլէտիլէր . . . — իմ-տի, մէրգումլար պիլմէլի տիրլէր քի, քէնտի ճանվէրսիթէրինէ գուր-պան կիտէն պիշարէլէրին գըզլարը տախի քէնտի ախզը ինթիգամա-րընտա, ասլա թէրէատիւտ իթմէ-յիպ, վէ ասլա իճթինապ իյլէմէ-եէճէքլէր տիր . — քէնտի մագսէտ-լէրինին թա սոն նօգթասընը իճրա իտէնէ՛ գատար չալըշաճագլար տըր։

—Տիմէք տիր քի, — տէտի Մա-րի, քէնտի գալպինտե հէնուզ տօղ-մագտե պուլունան եէնի պիր տույ-դունուն սէպէպիյլի պիլմէտիկի, վէ Գօրանըն միւրատընա գարշը միւճատէլէեէ գալգըշմագլըգա նիյ-եէմի վէ գուտրէթի պուլունմասը-ղը հալտէ, — տիմէք տիր քի պիզ,

մէրգուման տէլիգանլըլարա, պիզէ տիլտատէ օյմալարընա միւսաատ իյլէտիքտէն պաշգա, պիզգաթ քէն-տի թարաֆըմըզտան տախի, քէն-տիլէրի սէվմէքտէյիզ կիտլի, տախ-թէ պիր մուամէլէտտե պուլունմագ-լըգընըմըզ իգթիզա իթմէքտէ տիր, էօյլէ տէյի՞լմի . . ։

—Էվվէթ, էվվէթ։

—Իյի էմմա, պէօյլէ պիր շէյ եաբմագլըգ, հալանճըլըգը իրթի-քեապ իթմէքլիք տէյի՞լմի տիր . . . ալտատըճըլըգ տէյի՞լմի տիր . . ։

—Մէկէրչի Մարսիալ Տէրէյն, պիզի ալտաթմագլըգը, վէ պիզէ եաւան ոէօյլէմէքլիկի իրթիքեաք իթմիշ տէյի՞լ մի տիր . . . ։

—Իյի էմմա, պունտան էվլատ-լարընա նէ վար տըր, ծնլարըն իշ-տէ հիշ պիր մէտհալէրի եօգ տուր, մէկէրչի ծնլարըն, ալ պագատէ պի-կիւնահ սաեըլմալարը իգթիզա իթ-մէ՞զ մի . . ։

—Նէ՞ վազիֆէմիզ պիզիմ, վար-սընլար ծնլարտա, պագպագլարընըն ճէգալարընա հիսսէտա՛ր օլսունլար . —պիզ տախի պիկիւնահ իտիք էմ-մա, քիմսէ պիզի ճաքլաբըք մէրհա-մէթ իթմէտի . —կէօզէ գարշըլըգ կէօզ, վէ տիշէ գարշըլըգ տիշ (ակն քընդ ական և ատամն քընդ ատա-ման), պէնիմ ագլըմ ծնա եէրէր . —ագլըմըրըլան կէօզ եաշլարընա գարշըլըգ, կէօ՛զ եաշլարը տէօ-քիլմէլի տիր . . . —Մէկէրչի, Կուա-եանիլատա, բէտէր ու վալիտէմիզ մէզարլարը իւզէրինտե, քիւլլի ին-սաֆը վէ մէրհամէթի պէր թարաֆ իտէրէք, ախզը ինթիգամա չըգըշ-մագլըգա եէմին իթմիշ տէյի՞լ մի-յիզ, —Հէրչի պատտապատ, քէնտի եէմինիմիզին իճրասընտա՛ պուլուն-մալըըզ։

Մարի, տիրէմէկէ պաշլաեա-

րագ, սիւ քիւթ իւզրէ, քէնտի կէօզ-լէրի եաշլարընը սիլտի։

Մէրգումէնին իչէրիսի ալթիւթ օյմագտէ իտի։

—Մէկէրչի, Մարսիալըն օղու օյմագլըգ, Լէօքօլ իչին պիր գա-պահթ սաեըլսալինը՛ մի, —տէյի մէրգումէ քէնտու քէնտուչէ սիւալ իթմէքտէ իտի։

* * *

Րիչար Պէրնիէնին գըզլարընըն գուրմագտա օլտուգլարը ախզը ին-թիգամ տօղագը, զայէթլէ ճէսիմ վէ զայէթլէ իչին տիշլի վէ տօղա-չըգլը պիր սուրէթտէ իտի։

Մէգքիւր ախզը ինթիգամ տօ-ղագընըն տարմաատաղըն վէ միւթէ-ատտիտ օյան չարխլարը վէ ալաթ-լարը, մուգաւիրէր պուլունան պիր վագըթտա թօբլանըղագ պիր արաեա կէլէրէք, Գօրանըն թահմիը իտտա-րէսինտե օյտուղու հալտէ իչլէմէք-լիկէ պաշլաեաճագ իտիլէր։

Գունլարը թօբլամագլըգ մէէմու-րիյէէթինի տէ, Ժան Բընօ տէր իւհտէ իթմիշ իտի։

Մէրգում, նասըլ-քի մօդիւմտուր, Մարսիալ Տէրէյնին օթուրմագտե օյտուղու խանէ իթթիխալինտե պու-լունան պիր խանէեի եաատքըն ալ-մագ, վէ եախօտ քիրա իլէ խուլ-մագ իւզրէ, Թօշէ սօգաղընա կիմ-միշ իտի։

Մէգքիւր խանէ սախըլըգ օլուպ, վէ իչինտէքի քիրաճըներն իսէ, ան-ճագ պիր սէնէ միւտաէթի գալմըշ իտի։

Պիր պէօլէմէ գատըն, մէգքիւր խանէեի սախմագլըգա մէէմուր պու-լունան նօթէրին էրինի, մէրգումէ խապէր վիրտիքտէն պաշգա, մէր-գում՝ քիրաճըեա տախի, լաեըգ-լըճա պիր մէպաղ վիրիլտիկի թագ-տըրտէ, իլգամ օլաճաղընը տախի

պէեան ելլէտի, — (մէրգում քիւրտը էհլի սէֆահաթ պիրլի օլտուզունտան, իչի պոզուգ կիթմէգտէ իտի), — ետան, մէզքիւր խանէէնի թէրք լէ, պաշգա պիր մահէլլէ կիտէճէկի իհթիմալինի ոէդդէտի։

Ժան Բընօ կիտիպ նօթէր ելէ կէօրիւշմէկլիտէ, նօթէր լազի օլուզ, վէ կիտիպ էվի կէօրսիւն վէ կէզմին իչին, քէնտի եազըճըլարընտան պիրինի տահի պիրլիգտէ վիրտիկինտէն, մէրգում օրտանտ, տօզրու Բօշէ սօգաղընա տէօնտու։

Ժան Բընօ մահէլլի մէզգուրէ եէթիշմէգտէ, լէհճէօնտէ պիր ալթընտաթլը վէ պիր էէրլի էլէմ պուլունմագտէ օլան պիր խրտամէքտար լէ, կէօքսիւնտէ պիր նշանը պուլունան պիր զաթըն. Մարսիալըն խանէէնէ կիրտիկինի կէօրտու, — պու զաթ պիր հէքիմ իտի։

— Զօգ իյի, — տէտի Ժան Բընօ քէնտու քէնտույէ, — պու տաէմ պիր հէքիմ օլմալը տըր, վէ տումէք տիր քի, Գօրտաս պիր իշ պէճերէպիմիշ տիր։

Ժան Բընօ, Մարսիալըն խանէտի էթթիհատլինտէ պուլունան խանէէ կիրտի։

Մէզքիւր խանէ, օրթա եօտա պիր էպինէյ օլուզ, անճագ պիր եէր գոթը իլէ, պիրտէ թտանի իշի գոթընտան խպալէթ պուլունմագտա իտի։

Վագտա մէզքիւր խանէնինի իչէրիսին, բէք լտեըզլը տուրէթմտէ թտագսիմ վէ թտանգիմ իտիմիշ իտի իտէտ, քէնտի իշլէրինճէ, օխուտուճա պիր էհէմմիյէթի պուլունմագտա տէյիլ իտի . . . ։

Մէզքիւր խանէնինի գաթընը, — շիշմանճա վէ թագէճէ վէ ատը սիմալը պիր գաթըն իտի, — մէրգում քէմալի նէզաքէթ իւզրէ, մէրգումի պէեան իլլէտի, — (մէրգում քիւրտը էհլի սէֆահաթ պիրլի օլտուզունտան, իչի պոզուգ կիթմէգտէ իտի), — ետան, մէզքիւր խանէէնի թէրք լէ, պաշգա պիր մահէլլէ կիտէճէկի իհթիմալինի ոէդդէտի։

Ժան Բընօ կիտիպ նօթէր ելէ կէօրիւշմէճլիտէ, նօթէր լազի օլուզ, վէ կիտիպ էվի կէօրսիւն վէ կէզմին իչին, քէնտի եազըճըլարընտան պիրինի տահի պիրլիգտէ վիրտիկինտէն, մէրգում օրտանտ, տօզրու Բօշէ սօգաղընա տէօնտու։

Ժան Բընօ մահէլլի մէզգուրէ եէթիշմէգտէ, լէհճէօնտէ պիր ալթընտաթլը վէ պիր էէրլի էլէմ պուլունմագտէ օլան պիր խրտամէքտար լէ, կէօքսիւնտէ պիր նշանը պուլունան պիր զաթըն. Մարսիալըն խանէէնէ կիրտիկինի կէօրտու, — պու զաթ պիր հէքիմ իտի։

— Զօգ իյի, — տէտի Ժան Բընօ քէնտու քէնտույէ, — պու տաէմ պիր հէքիմ օլմալը տըր, վէ տումէք տիր քի, Գօրտաս պիր իշ պէճերէպիմիշ տիր։

Ժան Բընօ, Մարսիալըն խանէտի էթթիհատլինտէ պուլունան խանէէ կիրտի։

Մէզքիւր խանէ, օրթա եօտա պիր էպինէյ օլուզ, անճագ պիր եէր գոթը իլէ, պիրտէ թտանի իշի գոթընտան խպալէթ պուլունմագտա իտի։

Վագտա մէզքիւր խանէնինի իչէրիսին, բէք լտեըզլը տուրէթմտէ թտագսիմ վէ թտանգիմ իտիմիշ իտի իտէտ, քէնտի իշլէրինճէ, օխուտուճա պիր էհէմմիյէթի պուլունմագտա տէյիլ իտի . . . ։

Մէզքիւր խանէնինի գաթընը, — շիշմանճա վէ թագէճէ վէ ատը սիմալը պիր գաթըն իտի, — մէրգում քէմալի նէզաքէթ իւզրէ, մէրգում

մանը կէզմէքլիկէ պըրագտը։

— Մատամ, — տէտի Ժան Բընօ, — էկէր տէրքհալ պուլունան միստէթիլինիզի թէրքէ հիմմէթի իտէր իտէնիզ, պու խանէէնի սահիպինտէ մէզգուր նիչէհիմտէյիմ։

— Զահմէն պէնիմ տէ տիշլարը կուտէրէք պիր ուֆագ եօղճուլուգ իհթիմալքիկէ արզում վար տըր, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում, — վագտա թէրք իտէրիմ էմմիս, անճագ իչքի շարիհ իլէ լտազի օլտուգում։

— Նէ՞ իտիշ մէզքիւր շարիհլտը։

— Պիրինճիսի, իհտիմինտի պէտէլի օլտուգտա իչքի եիւզ լիրա վիրմէնիզի թալէպ իտէրիմ . . ։

— Բէք ալչա, անը գորտում իհթիմալ։

— Իչքինճիսի տահի, մէվճուտ պուլունան էշեամլը սահիպնը պէտէլի լազընըզ իհթիմալա իտէր . . ։

— Նէ՞ տիր էշեանըզդըր դըյմէթի . . ։

— Օն պէշ պին ֆրանգ։

— Բէք ալչա, անը տահի գորտում իհթիմալ . . . — իհթէրսինիզ, շիմտիտէն, լազըմ կէլէն մուգտարէլենտիկէն ետգըզ իսթիտաելըմ . . . — Իչմէ սիզ չիմտիտէն պէշ պին ֆրանգտա քէյֆ ագճէտի . . . — պագըյէսինիտէ ետըրն կէթիրիրիմ . . . — Թօղտաեընըզ ուֆագ թէֆէքքիւրինիզի, վէ պագտաեընըզ պօղչէլէրինիզի . . ։

— Ա՛յ, էֆէնտի, սիզ իչինիզտէ բէք սաղլամ՝ վէ բէք աճէլէճի պիր զաթ օլմալըսընըզ, — տէյի պագըրտը ուֆագըզ թէֆէճիլք օյան մէրգում գաթըն, քէնտույէ ետըրնըզ օն պին ֆրանգտա գատար մալի օլմուշ օյան էշեա իչին, եիւկիրմի պին ֆրանգ իհթէմէմիշ օլմասընտան տօլայը էէֆ իտիպ նատիմ օլարագ։

Արատան պիր սահթ կէչտիքտէ, նօթէր իլէ տահի էվին բաղարըզդը օլմուշ պիհթիմիշ իտի, — վէ լազըմ կէլէն մէպլաղ, պիր կիւն ոօնրա վիրիճէք իտի։

Ժան Բընօ Գաֆէ Անգլէ նամ գահվէտէ թատամ իչթիմէկէ կիթտի, վէ օրատան տահի պիր արապաեա պինէրէք, Անֆէր սօգաղընատա մագը օյան լ'օպրա տէզ Անֆան Թրուվէ նամ էօքսիզ վէ սահիպսիզ չօճուգլար խայրտիհանէսինէ ոէօնտու։

Վագթիմիզտէ եապամագտա օյան չօգլար, չիմտի հալ ու հէյեէթի պիհթիմէն պիհթիմէն տէյիրմիշ օյան մէզքիւր ճէսիմ խայրտիհանէէնին, էվվէլքի հիւճճէէնկիզ հալինի պիլմէքտէ տիրլէր։

Ժան Բընօ կիտիպ մէզքիւր խայրտիհանէէնին գաբուտունու վուրտու, վէ պիր պէքճի կէլիպ գաբուտունու աչարագ։

— Նէ՞ իհթէրսինիզ, էֆէնտի, — տէյի սիւալ իլլէտի։

— Պիր խյզահաթ թալէպինտէ պուլունմագտաեըմ։

— Նէ՞ խուսուստա։

— Պուռնտան եիկիրմի ոէնէ մուգտատէմ պուրատա վիրիլմիշ օյան պիր չօճուգ հագգընտա . . . ։

— Պուեուրունուզ էֆէնտի, — տէտի պէքճի մէրգում եօլ աչարագ, — չու հավուտա, գարշըտա, սօլ թարաֆտա պիր օտատա պիր մէմուր վար տըր, ոնա սիւալ իտինիզ, պէօյլէ շէյլէրի օ պիլիր։

Ժան Բընօ մէրգումուն թալիմատը իւզրէ հարէքէթ իլլէտի։

Բէք գօյալըգլա կիտիպ մէրգում մէէմուրու պուլտու։

Պիր ճամ գաբուտունուն իհթիւնատ պուլունան, վէ պէեատա պօետունմըշ օյան պիր թահթա իւզէրինտէ, սիգարահ վէ իչի եագըլար իլէ, չու ատ թիտէքի լուզէթ, եանի

ՒԳՋԱՀԱՒ

օգունմագտա իտի։

Ժան Բընօ ճամ գաբուեու աչագտագ իչէրի կիրտի։

Ալթընըշ եէթմիշ չագըրընտա ուֆագըզ պիր իհթիեար ատէմ, ուզուն վէ եէշիլէ չալար պիր հարմանի կիյինմիշ օլուգ, վէ պաշընտա տահի վագթիլլէ սիեահ օյան գատիֆէտէն պիր բուռ շուգարտա պուլունտուգու, վէ մէզքիւր շուգարտանըն ալթընտան պիր գաչ ֆինճիլ էտմէրճէ ատչըր ատրգմագտա օլտուգու հատտէ, քէնտիլէրինճէ չագըյա քէրթինճ քէրթինճ խոյմիշ, վէ իւզէրի միսէքքէտ լէքէլէրիյլէ տօղու օյան պէեազ թահթատտան մտտնուշ պիր թըրաէզա տրգագընտա օթտաքընտա օթտուրմագտա իտի։

Մէրգումուն ուֆագըզ թէֆէճիլք իհթիեարընըն եիւրիս պիհթիճն պուրուշմուշ պիր հարտէ պուլունմագտէ իտի իսթէտէ, պու ճիհտիճ իլէ տահի սէվիճճի պիր լէհճէնէ տնալիք պուլունմագտա իտի։

Մէրգումուն կէօղէրինտէ, չէլիք գօլու պիր կէօղիւք պուլունմագտա իտի։

Մէրգումուն կէօղէրի, արթընտ պիր տիւզիյէ բահաթ ագադտանտըրընտան, կիճէլէրի կէօրմէքտէ օյան գուշտարընն, պիրտէն պիրէ չըգտըգլարընտա եարտըգլարը կիտի, տըգ տըգ աչըգ գարատագտա իտի։

Ժան Բընօ մէրգումուն սէլամ վիրտի։

Մէրգում իհթիեար կէօղիւքլէրինի գալտըրտը, վէ քէմալի նէզաքէթ իւզրէ, մէրգումուն սէլամընը գագուլ իլլէտի։

— Նէ՞ արզու իհթիմէքտէօլունիզ, էֆէնտի, — տէտի մէրգում։

Ժան Բընօ գաբուճուեա վիրտիկին

այնի ճէվապը վիրէրէք ,

—Էֆէնտի , պիր իյզահաթ արզուսունտաեքմ . . . —ոէտի ;

—Բէք ալէա էֆէնտի , էվվիրիր քի , արզու իթթիխինիզ իյզահաթ գուարէթիմին տահմիլինտե պուլունմուշ օլսուն . . . —Նէ՞ տիր իսթէտիկինիզ պագալըմ ;

—Գունտան եվկիրմի պէշ սէնէ մուգաատէմ պուրատա թէսլիմ իտիլմիշ օլան պիր չօճուգ հազգընտա տըր . . . ;

Մէրգումի եէլէկի ճէպինտէն կիւմիշ պիր էնֆիյէ գումթուսու չըգարտը , վէ ժան Բընօեա թագտիմ իտէրէք , առէթտէն պուլունտուղու իւզրէ ,

—Էֆէնտի , պուեուրո՞ւրմուսուն ուզ , իսթիմալ իտէ՞ միսինիզ , — ոէյի սիւալ էյլէտի ;

—Խայր , էֆէնտի , թէչէքքիւր իտէրիմ՝ . . ;

Իսթիհաք քէնտիսի պիր էնֆիյէ չէքիպ , վէ պիր բահըրթըը սուրէթէտ ագ՝ըրըպ բզգըրարագ , գումթուեու եվինէ ճէպինէ գոյտու , վէ ,

—Եվկիրմի պէշ սէնէ էվվէ՞լ մի , —ոէտի մէրգում ;

—Էվվէթ էֆէնտի ;

—Պու պիրագ կիւճճէ տիր , — նէ թաբլիտէ օլտուղունու քեամիլէն պիլմէ՞քտէ՞ միսինիզ ;

—Էվվէթ , պիլմէ՞քտէյիմ , —ոէյի ճէվապ վիրտի Ժան Բընօ , — մէրգում չօճուգ 1828 սէնէսի դեկտեմբրի 29ունտա թէսլիմ իտիլմիշ տիր ;

—1828 դեկտ. 29 . . . չօգ իյի . . . —էֆէնտի , պուեուրուգ ագաճըգ օթուրո՞ւրմուսունուզ . . . —չիմտի պիր գաշ տագըգատան ումտըքմ՝ քի , արզունուզ իւզրէ լագըմ կէ՞լէն իյզահաթը թօբլաեըը վիրմէ՞քլիք չէրէֆինէ նայիլ օլուրսուն ;

67

Մէրգում իսթիհար քեաթիպ քէնտի սըհհէթի պէտէնէյեէե մուվաֆըգ սուրէթտէ եաբըլմըշ օլան եուվարլագ գօլթուղունտան գալգտը , վէ պիր չօգ գայտ վէ գուեուտ տէֆթէրլէրի տօլու պուլունմագտէ օլան տէրէկէն էօնիւնէ տօղրու կիթտի ,

Մէգքիւր գուեուտ տէֆթէրլէրինին արգալարընտա եէչիլ քեաղըտլար իւզէրլէրինտե , էնվարի իսմիլէր , թարիխլէր վէ էմսալի օգունմագտա իտիլէր ,

—1828 . . . 1828 . . . 1828 . . . —տիմէ՞քտէ իտի մէրգում իսթիհար , մէգքիւր տէֆթէրլէրի , կէօզլիւկիւ ալթընտան կէօզտէն կէչիրէրէք ,

Մէգքիւր տէֆթէրլէրտէն պիրինի աեբըբագ ալտը , Քրաբէզտը իւզէրինէ վազ իթտի , աչտը , վէ իսթէնիլէն թարիխի պուլմագ նէյիե՞թիյլէ , քեաղըտլարընը եավաշ եավաշ չէվիրտի ,

—Դեկտեմբեր եվկիրմի տօգուզ . . . —տէտի մէրգում օթուրագ , վէ օգումագտէ օլտուղու պիր թարիխի բաբմագըձյա կէօսթէրէրէք . —Հա՛ , իյիթ պուլտուգ . . . —մէրգում չօճուգ էրքէ՞ք մի իմիշ , եօգսա գը՞զ մը ,

—Էրքէք տիր . . . ;

—Պիր օղլան , էօյլէ՞ մի . . . չօգ իյի , չօգ իյի . . . —եէվմի մէգպուրատա Թամամ պիր էրքէք չօճուգ իյէ պաշլամագտա տըր . . . —Եաբը կիճէյի եվկիրմի պէշ տագըգըպ կէչէրէք , պէյնունտա պիր ուֆագ թագլիտ մէրճանտան կէրտանըլդը օլուպ , վէ մէգքիւր կէրտանըլդըն ուճունտա տախի կիւմիշտէն մամուլ պիր սուրը կոյմէտայէնտու պուլունտուղու հալտե , պիր էրքէք չօճուգ կէրմիշ տիր . . . —Նէ՞ տէրսինիզ , պո՞ւ մու տուր ;

—Խայր , օ տէյիլ տիր . . ;

—Բէք իյի պիլմէ՞քտէ՞միսինիզ ;

—Էվվէթ , բէք իյի պիլմէ՞քտէյիմ ;

—Էֆէնտի , աճաապա խաթըրընըզտա էմնիյէէ տայիր հիչ պիր շէյ գա՞ըմտըշ մը տըր , հիչ պիր մարգաբէ վէ նշանը եօ՞գ մու տուր , էկէր էօյլէ պիր շէյինին տէր խաթըր իտէպիլիր խէնիզ , իշճէ պիւյիւք պիր գօլայըգ հասըլ օլուր ;

—Խաթրըմտա պուլունան եալընըզ շու տուր քի , թարիխի 1828 դեկտեմբեր 29 օլուպ , վէ գունտաղընըն պիր թարաֆընտա տիքիլմիշ պուլունան պիր քեաղըտ իւզէրինէ տախի ժ. վէ Հ. պաշ եաղըլարը պուլունմագտէ օլաճագ իտի ,

—Պու ոէյլէտիկինիզտէ պիր եանլըշլըգ օլմատըղը Թագտիրտէ , արատըղըմըզը բէք գօլայ պուլպիլէճէկիմիզտէ շիբհէ եօգ տուր ,

—Խայր էֆէնտի , հիչ պիր եանլըշլըգ պուլունմագտա ոէյիլ տիր ;

—Վագտա , սիզին վիրտիկինիզ մալիւմաթընըն սահիհ օլմատընտա , տալս շիբհէ ճայիզ տէյիլ իսէտէ , ֆագաթ , էֆէնտի , օլտպիլիր քի , զամբընըզա , պէյքի իսթէեէրէք եախօտ իսթէմէեէրէք , պիլէրէք վէ եախօտ պիլմէեէրէք եանլըշ մալիւմաթի վիրմիշ օլուրլար ,

Մէրգում իսթիհար կէօզլիւկիւնիւ եէնիտէն սրգըշտըրարագ , մէգքիւր Թարիխտէ գապուլ օլունմուշ պուլունան չօճուգլար էսամիսինի , եօգարտան աշաղը կէօղտէն կէչիրտի ,

—Օ՛հ , —ոէյի պաղըրտը մէրգում պիրտէն պիրէ պագըշտըմագտան վազ կէչէրէք , —արթըգ պու ոէֆտա տօղրո՞ւ տուր . . . ,

—Պուլտունուզ ինշաալլահ , էօյլէ՞ մի էֆէնտի ;

—Էվվէթ էֆէնտի . . . —Էէէէ-(1) , նասըլըմի վագթիլլէ , եանի , չօգ էսկի զէմանի ֆէյլէտօֆլարընտան պուլունան Արշիմէտտէ պէօյլէ տէմիշ տիր ;

Վէ պաշլտտը մէրգում , պուլտուղու մէգքիւր էսամինի եօ՞ք քէ՞ք ոէտ իյէ օգուտմագա ,

—« 1828 սէնէսի դեկտեմբերին 29 ու , —տապտհըն տահմի իւշինիւ գըրդ եէտի տագըգտա կէչէրէք , — ֆէնտա պիր հատատա , —շէյտտա գար եաղմուգտա իլէն , —ոէ՞քճի , տօլատըն (2) վուրտուլտուղունտ իշիտիր ,

(1) Էէէէ= , Բուսմճա պուլտում տիմէք օլուպ , վէ վագթիյլէ Արշիմէտ իտի , իլմէկ պիտիւք պիր շէյ պուլարագ , էօյլէ պաղըրմատա պաշլամըշ տըր ;

(2) Մէգքիւր խայրաթխանէյինին , իսլամ գօնագլարընտա , հարէմ իյէ սէլամլըգ արատընտա ոէօ՞էր պիր տօլապ պուլունարագ , հարէմտէքիլէրին եէվրու կէօբիւէմէքտիգին , իսթէնիլէն շէյ , մէգքիւր տօլապըն իչինէ վազ իյէ տէօ՞տէրիլիրէք ալընըզ վիրիւկէլտիկ կ՝պի , պիր քաբաճը տօգատա ալընըր պիր տօլապ վարիտի , վէ հէրքէս , էօյլէ տահիպտիզ չօճուգտրը , կէօթիւրիւպ մէգքիւր տօլապընի իչինէ վազ իտէրէր , վէ չընղըրաղը՞ը չէքէրէր իտի , վէ իչէրտէն իչիտէրէք , կէյիպ ալընըր իտի , վէ կէօթիւրէն ոտէմի քիմսէ կէօրէմէգ իտի . վէ պունա տա սէպէպ , նա ապտանարագ պիր մատում սահիպի օլան գըզլար , վէ եախօտ էվլատընը պէսլեեմէեն տէվլէթ տիւշկիւնիւ ատէմլեր , վէ էմսալէրի , հիճապլարընտան նաչի , չօճուգլարընը քէնէքէ մէճպուր օլմատընտ միւլահազտը իտի , նասըլ քի պիզտէ էմսալէրէ վար տըր . . . հալ պու՞ քի , պիր ճիհէթի իյի օլան պու քէտապիրինտէ , տիկէր ճի-

վէ ոաղամ վիճուտոու պիր էրքէք չօճուգ վաղ իսկլմիշ օլմասընը կէօրմիւշ տիր. — Չօճուգնուն գունտաղը պահուղը պէզպէրտէն իտի իսէ ատ, զայէթլէ խէմիզ սուրէմատ իտի. — գունտաղը իւզէրինատ տիքկլմիշ պիր քհաղըա վար իտի. — մէզքիւր քհաղըանըն իւզէրինատ տախի Ֆ. Հ. Հարֆիէէրի իլէ, 1828 վէ դեկտեմպեր 29 հազըլմըշ իտի։»

—Թա՛մ իչլէ պու սուբ, —ատ-տի Ժան Բընօ ալմըշ օլտուղուս մանվամնթատան մէՇհուն օլարագ, — խա՛ քէնտինի։

Մէրգում քհամխոպ օգուտմասընա ատվամէ պաշլատը։

—Մէրգում չօճուգ, հէմտեն օլ կիւն վաֆթվոլ խոխէրէք, խամինէ Ժագ-Հանըն գօնուլսու քի, մէզքիւր իչի պաշ հազըլըրընա տա մուխատալըդ կէօրինմիշ տիր։

—Ժա՛գ մը, —ատ յի տուշունտու Ժան Բընօ, —մէրգումա էօյլէ պիր իսա վիրիլմիշ տիր քի, զահմէն ա-սըլ քէնտի իսմի ատ օ՛ սուբ։

Գատհու մէրգում,

—Իսմի, էֆէնտի, պու չօճուղուն ոանրատան նէ օլմուշ օլմասը հագընատա պէնատէնիզ պիր մահլումի վիրէպիլի՞րմիսինիզ, ատ-յի սիւալ իլլէտի։

—Գունտուտա միւրատճատի իմմէլիհիզ, վէ մէրգում գունտուտա գորբաշըրմագլըզա տէվամ պիրլէ,

—Մէրգում չօճուգ, ոէքիզ հահշէնատա օլանա գատար, Նանդրէյ-սիւր-Մանատա պիր սիւռանան հահընատա գալմըշտըր. — ոէքիզ հահշէնատա օլտուգտա փարխէ կէթի-

---

հէքի մուդիրր օլտուղունատ, հանի, պահը արտըդ գըշտար, տահա զիհատէ ճէսապէթի պորգաշըրընատ, չիմտի մագ-պուլ տէյիլ տիր։

րիլմիշ տիր. — Մօնրաժատա պիր մահրանկոզ հանընա չէրտագըշա վիրիլմիշ տիր. — Հալիմ Թահպիտիկը իտի. — պէքհավէթի հէրինատ իտի. — իյի պիր ատէմ օլահաղընա տատիր իւզէրինատ խատէլէր պուլունմագատա իտի. — մէրգում ֆէնոս պիր հիւմմաատան, օն պէշ հահշընատա վէֆթամ իմմիշ տիր։

—Վէֆա՞թ մը իմմիշ տիր, — ատ-յի պաղըրտը Ժան Բընօ քէտիրի ա-պամ իւզրէ։

—Էվէթ, էֆէնտի, 1843 սէնէսի օգոստոսու 20 սինատ վէֆթամ իմմիշ տիր։

—Էֆէնտի, ահատպա պիր հահշէրտէ օրմուշ օլմասընըն իհթիմալի վա՞ր մը սուբ...

Ուֆաճըգ թէֆէհիք իհթիմատը կէօղիւկհէնիս անընըա գալտրտրագ վէ կիւլհիմիհէէրէք չու աֆիսէքի ճէվապը վիրտի,

—Խայր, էֆէնտի, հանըրշըդ հօգ սուբ... հիչ պիր հանըրշ հօգ սուբ... հանըրշըդ միւմքին ատ-յիլ տիր... — Էֆէնտի, պիզգաթ քէնտինիզ տախի ադահըդ տիւշինտիհկհինիւզատ անտահապիլիրսինիզ քի, հանըրշըդ վուդու պուլմասը իհթիմալատէն օրմադ... — վադտա էսէֆ խոէրիմ էօլմուշ օլմասը իչին, չինքի կէօրմէ քատ-յիմ քի գիհատէօյլէ ահընատա հաբմադ տասընըդ, ֆագաթ, չի՛ֆայտէ քի, գունտուտաքին վիրտիկի մահկհամատ պունտան խապարէթ տիր,

—Թէշէ՛ք քիւր խոէրիմ, էֆէնտի, սիզէ զահմէթ վիրտիմ։

—Զահմէթ օլահաղ պիր շէյ հօգ սուբ, էֆէնտի, խայր, հիչ պիր զահմէթ ատ-յիլ տիր... Հաթթա պիր նէ՛ի է՛յլէնճէ տախի տահբլատա ճայիլ տիր. — չինքի պէնիմ մէէմուրիյէթիմ էհալիյէ խըտմէթի իմ-

մէք տիր. պինահէն ալէյհ զահմէթը-զա խըտմէթի իմմէքլէ տախի պաշ-գա պիր շէյ հահմանէրսէ, անճագ քէնտի վաղիֆէմի իֆնա լյլէմիշիմ տիր...»

Ժան Բընօ մէրգումու ոէլամլատըգտան ոանրատ օրատատան չէգոտըգը կիպի, մէզքիւր խապարխապանէ-տէն տախի ոէշադը չէգոտը։

Մէրգում ատատատա պինտի,

—Էֆէնտի, նէ՞ըէէ կիտէճէկիզ,— ատ-յի ատատատը սիւալ իմ-տի։

—Պահինէօլա...

—Պահինէօլա նէ՞ըէէ կիտէճէկիզ

—Պիլմէմ... — Օրատա կիմսե-կիմսիտէ, յաղըմ կէլէն տահնմանըը ատահաղըմ։

Ատատատը ոթըտրը գըրատահնատ-մահա պաշլատը։

—Էօյմի՛շ, հա՛, մէրգում չօճուգ էօյմի՛շ, —ատ-տի Ժան Բընօ էա-նայի ըահատ, քէնտու քէնտույէ սէօյլէնէրէք. պէն խսէ, տիրի տի-րի պիր ճինայէթի ալէտմէթի օլտու-ղու հալտէ, գօնթէս տը Լատնէյ տէնիլմէքտէ օլան Պատնշ էրվիէօնուն կէօղէրինէ ազահատատը. — տի-մէք տիր քի, մէզքիւր ճինայէթին իսապաթը ղոյպ օրմուշ տուր. — հէյ վա՛հ, պէն պու գորըտան, գար-տաշըմին իհթիգատընը ալամատա-ճաղըմ, չինքի, վագտա ճինայէ-թինն տահիհ օրմասընա շիրհէ հօգ իսէ տէ, չօճուգ մէյտանտէ օլմա-տըդճա, իսապաթ իմմէք գ օլայ տէ-յիլ տիր. նէ՛ չարէ, պու պիր պէտ պախմըլըդ տըր։

Պուվար Պլնշյէ վատըլ օլտուգ-լարընտա, արատպատը արատպատը տուրտուրարագ,

—Էֆէնտի, իչթէ Պահինէօլա եէթիշտի՞ք... —տէտի. —չիմտի նէրէէե կիտէճէկիզ։

—Պուրատա պիր մէքթէպ օլա-ճագ տըր, պիլմ՞իմիսին։

—Պուրատա չօգ մէքթէպլէր վար տըր, գա՞նըհսինի խոթէրսինիզ...

—Վագտա պէն պիր գաչընըն է՞ն-լէրինատէն կէչիպ տէօնմէյէճիմ տիր, լաքին, տօզրուտու խոսլէրինի պիլ-մէմ... —պիր թահնէատ տէ Տամ տօգաղընատա վար տըր...»

—Էվվէլա Հայատէ օրատա կիտէ-լիմ...»

Ատատատը եօղու էյէ տատը, վէ հիտիպ կիւղէլ կէօսթէրիշլի ճէսիմ պիր պինանըն է՞ն-նէատ տուրատու։

Մէզքիւր պինանըն ատնընատա չու աֆիսէքլէրը օգուտմագատա խոսլէր,

ԿԷՆՃ ԶՕՃՈՒԳԼՈՒՐ ՄԼՔԹԷՊԻ

ՈՒԼՈՒՄ ՈՒ ՖԻՒՆՈՒՆԻՆ ԻԼԻՔ ՀԱՋԸՐԼԸԳԼԱՐԸ ԻՋԻՆ

—Կէտաթ, էֆէնտիմ... — տէտի ատատատը։

Ժան Բընօ ատատատան ինտի, գաբուճուսուն օտատընա կիլտի, վէ մէրգումա,

—Բէճա խոէրիմ, միւտիր էֆէնտինին խամինի հիմմէթի խոթ՞իմիսինիզ, —տէտի։

— Մ. Լէրմիթէ, ոօգմօր էսլէթը։

—Պուրատա Պէնիսման խամինատ պաշգա պիր մէքթէպ վա՞ր մը տըր։

—Վագտա էմիլէէրի վար խտի, լաքին չիմտի տէ-յիշիլմիշ տիր։

—Պըտագմը՞շ մը տըր։

—Խայր, վէֆաթի իմմիշ տիր։

—Եա՛, էօյլէ՞ մի, —տէտի Ժան Բընօ։

—Լաքին, —տէտի գաբուճու, — մէրգումուն եէրինէ կէչէն Մ. Պէրթօն սուբ, էկէր էվվէլքի չըրագլատան պիրի հագընատա պիր մահլումաթ ատմադ նի-յեէթինատ խէնիզ

մէրգուման անլաեապիլիթիներէ։

—Մ. Պէրթօն նէ՞րէաէ օթուրմագաս ապը։

—Պաբատան պիրագ եվրագաս Սէնթ–Էմիէն սօգագբնաս։

—Թէշէ՛քքիւր խաբրիմ, էֆէնմ . . .

—Թէշէ՛քքիւրէ չայեան պիր չէյ ևօգ տաբ, էֆէնամ։

Ժան Ըքնօ թէքրարէն արագաեաս պիտամ, մէրգուման Մ. Պէրթօնուն խանէօղ իսմիներ արագաճքեաս խագէր վիրամ, վէ պէշ ագղըգա ահ յինճէ մէգքիւր խանէեէ վասըլ օղուլաբ։

Պիր խըտամէ՛քեար կէլիպ գաբաեու աչաբ։

—Մ. Պէրթօնու կէօրմէ՛ք արգու խաբրիմ . . . —ահմ մէրգուման, խըտամէ՛քեարա։

Մ. Պէրթօն ոիշարը չէգաբ խեահ, մնատուսաբ պաբատաս ապը, վէ քէնահի պաբատաս պուլունմագաբղընաս, պիր իգթիգսաբ օլանլար, մնատամ իլէ կէօրնշնագ ճեվաղներ ալագալիրլէր . . .

—Բէճա խաբրիմ, մնատամա, պիր էճնէպի կէլմիշ, քէնահիյլէ ճիրճիճ կէօրնշմէ՛քլիկի արգու խաեօր ահ յինճ իսապէր վիրինիզ։

—Իսմինիզի հիմմէթի խաբ՛րմիահնիզ։

—Իշթէ սիզե գարմըմը վիրէյիմ . . .

Ժան Ըքնօ մէրգուման արգասաբ սբար կիմի, վէ կիւզէլճէ ահօշէնմիշ օլուպ, վէ կէրէ՛ք գաբա գալէմ, կէրէ՛ք սուլու պօեա, վէ կէրէ՛ք «էսթօնբ» իլէ չէրագլարըն եաբմըշ օլուագլարը պիր չօգ րէսիմլէր իլէ թէգրին իսիլմիշ օլան պիր թէնէֆֆիւս օտասընա Ժան Ըքնօ եալընըգճա օթուբատու։

Ձիւգիճէ ոօնբա մնատամ Պէրթօն կէլտի։

Մէրգուման հէնաագ կէնճ օղաս, վէ էբէյիճէտ կիւգլճէ իսի իսհաահ, մահ կէօղլիւք իսթիսնալ իթմէ՛քահ օղատաղնաման, կիւգէլիկնէ թէնգիլ իլգէմէ՛քահ իսի։

—Մատամ, կէրչի սիզի թաճիլ իթմէ՛քահ իսէմիահ, —ահմ Ժան Ըքնօ, —զայէթլէ իգթիգալը պիր իշ իշնէ կէլմիշնիմ սիբ։

—Պաեատաղնաագ, աէօյլէյինիզ, էֆէնամ, —նէ՛յէ՞ սաչիր սիբ։

—Ա՛ճապա Մ. Պէրթօն, պու մէքթէպնի Մ. Պէնթհաման զէմանէը չէրագ լարբնաման պիրի հագդընաս լազըմ կէլէն պիր մաղիւմաթը հիմմէթի իսէպկիլէր մի . . . —Լաքին, էվվէլա չաղնաս պիլմէ՛քլիկի արգու խաբրիմ քի, պու մէքթէպ, նէ՞ դաահաբ օղագրմաահ պէրաս Մ. Պէրթօնահ իմահհը իսահաբէմնահ պուլունմագահս սբար։

—Մէքնզ սէնէահէն պէրաս, էֆէնամ . . . —պիզ պաբատաքնը Մ. Պէնթհամանահ աահքնն ալագդ, վէ սբատաքնա գօյմագ իշնն չօգ զահմէթ չէ՛քնզ վէ չօգահս ֆէահաքեաբլագդ իթմանք, զիբա զամէն պօզուլմահս պաշլամըշ իսի . . . —հէլէ հահաս օղաս՛ քի, պի սաքնհնհ թահալէա, մնաւահֆֆագ օլահպիլիք . . . —պիղահէն էվվէլքի իսահաբ իսէն զամ հէմ իսնհնհահ վէ հէմնէ ահզամ պիրի օղաս՛ղաս՛նահահ, իսահրէ՛յէ մնաղմէահիր օլահմնեահրագ, իշնն չնգկնհսնհահէն չէգ ահրմըշ իսի . . . —չէրագլար պիր պիրի ահզագաբնահահ էքսնհմէ՛քահ իսհնհէր . . .

—Ա՛ճապա իսհամ՛բնըգա կէլի՛ր մի, մնատամ, իագէրնհնհէ ահրագբնըգ վագբմահս պաս՛լունահ չէրագլար իշնհահէ, Աբմահն Րէյմ՛ն իսհամնհահէ պիր չէրագ պաս՛լունմագահս՛ մը իսի։

—Աբմահն Րէյմ՛ն մնս՛, —ահմ Մէրգուման հէնաագ կէնճ օղաս, վէ էբէյիճէտ կիւգլճէ իսի իսհահ, մահ կէօղլիւք իսթիսնալ իթմէ՛քահ օղատաղնաման, կիւգէլիկնէ թէնգիլ իլգէմէ՛քահ իսի։

—Մատամ, կէրչի սիզի թաճիլ իթմէ՛քահ իսէմիահ, —ահմ Ժան Ըքնօ, —զայէթլէ իգթիգալը պիր իշ իշնէ կէլմիշնիմ սիբ։

—Պաեատաղնաագ, աէօյլէյինիզ, էֆէնամ, —նէ՛յէ՞ սաչիր սիբ։

—Ա՛ճապա Մ. Պէրթօն, պու մէքթէպնի Մ. Պէնթհամանահ աահքնն ալագդ, վէ սբատաքնա գօյմագ իշնն չօգ զահմէթ չէ՛քնզ վէ չօգահս ֆէահաքեաբլագդ իթմանք, զիբա զամէն պօզուլմահս պաշլամըշ իսի . . . —հէլէ հահաս օղաս՛ քի, պի սաքնհնհ թահալէա, մնաւահֆֆագ օլահպիլիք . . . —պիղահէն էվվէլքի իսահաբ իսէն զամ հէմ իսնհնհահ վէ հէմնէ ահզամ պիրի օղաս՛ղաս՛նահահ, իսահրէ՛յէ մնաղմէահիր օլահմնեահրագ, իշնն չնգկնհսնհահէն չէգ ահրմըշ իսի . . . —չէրագլար պիր պիրի ահզագաբնահահ էքսնհմէ՛քահ իսհնհէր . . .

—Ա՛ճապա իսհամ՛բնըգա կէլի՛ր մի, մնատամ, իագէրնհնհէ ահրագբնըգ վագբմահս պաս՛լունահ չէրագլար իշնհահէ, Աբմահն Րէյմ՛ն իսհամնհահէ պիր չէրագ պաս՛լունմագահս՛ մը իսի։

—Աբմահն Րէյմ՛ն մնս՛, —ահմ

մնատամ Պէրթօն։

—Էվվէթ, մնատամ։

Մէրգուման պաշքնը էյէրէք պիրագ ահրշնճնմէկէ պաշյահագ,

—Տէահիկնհնհզ չէրագ կիճէլի կիւնահրնհպլիւէրահէն մի իսի, եօգահս եաբքնըգ կիւնճահրնհզ կէլնհպ կիահէնէրահէն մի իսի։

—Դատամ գ ահրանդաբահաս իսի։

—Օ իսհամնհէ պիր չէրագ ահրաս իսհամբըմնհ կէլմէ՛քահ ահէյլ սիբ . . . —վէ զահն իսհէրնհմ՛քի, պիգնհմ կիւնճմէզահէ էշյլէ պիր իսհամ՛ հէշ իշնհմ՛մէմնհշնհզ սիբ . . .

—Մատամ, էշյլէ օլմահքնը իյի ահէրնհահմքը իսհէպնհմէ՛քահ՛ մնհսնհնհշնհզ, ա՛ճապա ահնհ մնհն՛ չմնհահնհ՞զ։

—Խայր, էֆէնամ, բէ՛ք իյի պիլնհրնհմ՛քի, օ իսհամնհէ չէրագլարըն օլմատքը սբար . . . —վէլէվ ինահնհզլագ սբար, ֆի՛քրնհնհէն չէգմէշ օլահ պիլէ, կէլնհպ կիահէն չէրագլարըն էահմնհի ահէֆքէրնհ վար սբար, վէ մէգքնհր ահէֆքէրնհհահէ պնհղահմ քէնահմ իմահմնհագահաեբմ, իսհքէր իահէնհզ պնհրնհքահէ պիր քէրրէ կէօգահէն կէչնհրէնհմ . . .

—Բէճա իսհէրնհմ, մնատամ, էկէր էշյլէ պիր զահմնհքէ հնհմնհքէթ իսհէր իսէնհզ, պէնահէ՛նհզնհ զնհճահէահյլէ թէչէ՛քքիւրէ պօրճլու գբլարսը՛քբգ։

Մատամ Պէրթօն պիր քնհմնհքահնհէահն մնհճէյնհէահ պիր ահէֆքէր չբգարաբ, վէ աչաբ։

—Իչմէ՛ պնհգնհմ՛, պու մէքթէպնի ահաքն ալագբգմբգ իլգ աէնէնհն ահէֆքէրնհ պու տաբ, —ահմ մէրգաահմ՛, —օլ վագբմ՛քի մէվճահա պուլունահ չահկնհրահահքն իսհամնհէրնհ պահնհահա թէ՛քմնհլ տնհր. —հէմնհէ օլ վագբմ՛ չօգ պիր չէրագ եօ՛գ իսհի՛քի, —պագը՛նհբգ, էֆէնամ, եալը՛նհբգ ենհկնհմնհ իւ՛չ նէֆէր չէրագ վար իսհէշ, —պու կնհճն իսէ, ենհբգ էլնհահէն զնհճահբգմբգ վար սբար . . .

—Թէշէ՛քքիւր խաբրիմ, մնատամ։

—Իսհամէր իսէնհզ, պիր քէրրէահ, չու իսհամնհերնհ զահքընբգ կնհօգահէն կէչնհրնհզ . . .

Ժան Ըքնօ ահէֆքէրնհ մէրգուման էլնհնահէն ագահահգ, մէգքնհր ենհկնհմնհ իւ՛չ իսհամնհ պնհրէր պնհրէր կէօգահէն կէչնհրնհզ։

Աբմահն Րէյմ՛ն իսհամնհ եօգ իսհի։

Մէրգուման ճանըր բէ՛ք սբգէաբղըահաս՛,

—Զահն իսհէրնհմ՛ն քի, —ահյնհ պաշքնըսը մէրգուման, —ֆէէ՛ք պէ՛նհմ իլէ զբ՛ահա ահնհշնհմնհշ սնհր . . .

—Մէրգուման չօճահ զահն պիր ահնհրնհ իսհնհմնհ պահաճահեօղահ՛, պէ՛նհճէ իսհէ, պնհրնհշնհ՛ք էլգէմնհյնհէքնհ վահ իսհի։

—Զահմ՛քնըգա իգթիգսահ իսհէն վահ՛ գահֆնհյնհէքնհ վնհրէմնհահնհկնհմ իչմն, էֆէնամ, զնհճահեահյլէ թէչէահ՛ֆ իսհէրնհմ։

—Ա՛ճապա, պահնհթ իչմն օլնհրագ, պու մէքթէպնհն էվվէլքնհ ահահնհպնհ վագթնհ՛նհահէն գահմա աէֆքէրնհրնհէ պահաճահեօղահ՛, պէ՛նհճէ իսհէ, պնհրնհշնհ՛ք էլգէմնհյնհէքնհ վահ իսհի։

—Զահմ՛քնըգա իգթիգսահ իսհէն վահ՛ գահֆնհյնհէքնհ վնհրէմնհահնհկնհմ իչմն, էֆէնամ, զնհճահեահյլէ թէչէահ՛ֆ իսհէրնհմ։

—Ա՛ճապա, պահնհթ իչմն օլնհրագ, պու մէքթէպնհն էվվէլքնհ ահահնհպնհ վագթնհ՛նհահէն գահմա աէֆքէրնհրնհէ պահաճահեօղահ՛, պէ՛նհճէ իսհէ, պնհրնհշնհ՛ք էլգէմնհյնհէքնհ վահ իսհի։

—Զահմ՛քնըգա իգթիգսահ իսհէն վահ՛ գահֆնհյնհէքնհ վնհրէմնհահնհկնհմ իչմն, էֆէնամ, զնհճահեահյլէ թէչէահ՛ֆ իսհէրնհմ։

—Ա՛ճապա, պահնհթ իչմն օլնհրագ, պու մէքթէպնհն էվվէլքնհ ահահնհպնհ վագթնհ՛նհահէն գահմա աէֆքէրնհրնհէ պահաճահեօղահ՛, պէ՛նհճէ իսհէ, պնհրնհշնհ՛ք էլգէմնհյնհէքնհ վահ իսհի։

թինելի զայգ իմաթլիմիշ օլսուս. վե իպրաղ իմաթիկինիզ քեմալի ին. սանիյնէմ վե նէզաքէթսիզլէն ոօլա. եք իտադսիմի թէշէ քքիւր իտէրիմ...»

Մատամ Պէրթօն մէրգուման պու թէշէքքիւրը վե թէապղիս բրինէ գարշըլըգ, բէք թէրսիյելսուրէմ. ոէ ճէվապ վիրսաւ։

Ժան Բընօ մէքթէպտէն չըգաը, ապրապաեա պիտու, վե ոօզուս Սէնթ–Ուէն քէօշկիսինէ կիթու։

—Պախթըզըմ գ, —ոէսու մէրգում էսնայի բահաէ, —նէ՞ գոսար պախթըզըգ։

68

Ժան Բընօ մէգքիւր մէքթէպտէն այրըլարգ սան ճիւղճէ ոօնրա, միւսիրլի մէքթէպ Փարիստէն ավէթթիմսու։

—Աղիզիմ, նէ՞ վար նէ եօգ, նէնի պիր չէյ վա՞ր մը ոօր, — ոէյի սիւալ լյկէսու զէվճէսինի, սառէմսէն օլսուզու իւղրէ ոէր ազուշ իտէրէք։

—Հայը՛ֆ, — ոէյի ճէվապ վիրսու մէրգում, — էկէր պէշ տագըգա սահա էվվէլ կէլմիշ օլսա իսինիզ, պուրատա զայէթլէ միւթէպէր պիր զամ պուլաճագ իտինիզ... մէրգում պիր մէլէս իտի...։

—Նէ՞ իտթէօր իտի։

—Պու մէքթէպլին էվվէլքի իտաբէսի վագթի չըրագլարընսան պիր չօճուգ հագդընսա մնալիմսթ իսթէմէքտէ իտի...։

—Մէրգում չօճուզսուն իսմի՞ նէ իսմիշ։

—Աբմանն Բէյմն։

—Աբմանն Բէյմո՞ն մու, — ոէսու մէրգում,

—Է՛յ, նէ՞ օլմուշ։

—Սէն մէրգում չօճուզուԹանքմագտա՞մը օլմ...։

—Բէք ալէա Թանըմագտաեքմ...։

—Աճա՛յըպ, — իա պէն պիզիմ իտարէտիպլին իլք սէնէսի ոէֆթէրինի գաբըլտըբըմմ... հիչ էյլէ պիր իսիմ պուլամատըմ։

—Զիւնքի Մ. Պէնիմման էօլմէզսէն իլքի սէնէ մնէգատաեմ, վե հալէա մէքթէպ քէնտի Թահթը իտարէսինտէ օլսուզու վագթտա, հօճալտսան պիրի, պիր ազ վագըթ քէյֆիզ օլսուզսուսան, եէրինէ պէն տէրս վիրսու իսիմ, վե պէնիմ տէրսհանէմնտէ Աբմանն Բէյմնն իսմինտէ պիր չօճուգ պուլունմագտա իտի, վե հաթթա մէրգում Աբմանն Տօրսէյ իսմի տահի վիրմէքտէ իտի, կէրչի ոէպէպինի պիր իյի պիրմէքտէ ոէյի իսէմ ոէ, զանն իտէրիմ քի, վալիսէսի իսմինտէն ալընաբագ էօյլէ Թէամիյէ իտիլմէքտէ իտի։

—Մէրգում ագըաը, չալըշկան, վե հալիմ Թռապհաթիը պիր չօճո՛ւգ իտի։ Մէրգումնուն բէտէրի իչին, բօլնիթգա ճիհէթիյլէ, զայէթլէ գըզկըն գաֆալը պիրի օլսուզունսան, սիւրկինէ կէօնտէրիլմիշ օնր ոէնիրմէքտէ իտի. — Մէրգում չօգ ոէֆա քէնտի ոօսԹալընսան ֆէրնան Սթրէնի նամ զախ իյէ պիրլիքտէ, մէգքիւր չօճուզու կէօրմէմէկէ կէլմէքտէ իտի...։

—Պու պապտէ էՃհիյէթթի քեամիլէն վա՞ր մը ոօր, եանըզ օլմասըն...։

—Պու պիտոհկիմ, պիր գըօնօմէ՛ԹԸը սաաթը գաատար ոօզուս տուր. — ոէյի ճէվապ վիրսու Մ. Պէրթօն կիւլէրէք։

—Իմմի էօյլէ օլսուգտա, եազ՛ը քի պուրատա պուլունմատըն, չիւնքի, զէվալը սաաա՛, ազ չօգ պիր մնալիմսթ ոտապիմէքքինկի, զիեատէսինէ արզու իյլէմէքտէ իտի։

—Պու ճիւմլէ իյէ տախի, Թէքմիլ մնալիմսթ վիրէմէյէճէքտիմ, չիւնքի ոօնրատան մէղքիւր չօճուզսուն նէ օլսուզունու, պէն տախի պիրմէյօրում։

—Հիչ ոէյիլ իտէ սէնին մէրգում չօճուզսուզ Իտանքմէշ օլմագլըգըն տախի, մէրգումնուն մէՃհունիյէթթինի մնէճիսէ օլաճագ իտի։

—Թէքքարէն կէլէճէ՛ք մի տիր։

—Բէք մէէմնէյսէն ոէյիլ տիր, — զէվալը բէք մնհզունէ վե մնէքէտսէր օլսուգտա կիթտի։

—Եէրինէ եուբտունու խատպէր վի՛րմէտի մի։

—Իչիթէ գարթքընը պըրագտը։

—Տօմէնիգօ Սէպաստյա. — ոէյի օգուտու Մ. Պէրթօն. — հիչ եէրինէ իշալ Իթմէմիշ... — պարի պիր մէքթուպ պիլէ եազմագլըգ միւմքին ոէյիլ տիր... — Հէր նէ հալ իսէ, պիլճէ պիր շէյ ոէյիլ տիր... — կիտիպ ոէրսհանէլէրի պիր կէօոէսէն կէչիրէյիմ...։

* * *

Ժան Բընօ մէրագը պիր հալսէ օլսուզու հալսէ, Սէնթ–Ուէն սէբաեընսան իչէրի կիրտի։

—Աղիզիմ, —ոէսու մէրգում Գօրա, նէ՞ վար տըր, իւղէրինիզսէ պիր մնհզունէյնէթ կէօրմէ քոէյիմ, եօգսա պիր ֆէնալը՛գ մը զուհուր Իթտի։

—Իվվէթ, հագդընըգ վար տըր։

—Նէ՞ տիր, նէ՞ օլսուս։

—Պու կիւն իլքի թէշէպպիւսիմսէ տախի իչիմ ագսի կիթտի, էվիմ պօշա չըգաը։

Ժան Բընօ մնէհթաապրճա, կէրէք սահիպսիզ չօճուգլար խայրսահանէսինէ, վե կէրէք մէգքիւր Պաթրինեօլսուգի մէքթէպէ կիտիպոէ հիչ պիր մնալիմսթ ալամագըգընը նագէլ Իթտի։

—Օլ պապտէ էլէմ իւղրէ օլմաեընըգ... —ոէյի ճէվապ վիրսու մէրգում էնգլիզ մէգքիւր հինգայէնի տիյնէտիքէն ոօնրա, —անքնտա պիր չարէօնիկ պուլուրսուգ... —էլպէթթէ պիր կիւն օլ գօնթէօ ոօզ Լասնէյին, վե եախօտ տահա սահի պլանը էրվիէօնիւն էվլատընը էլտէ իտէրիզ։

—Իյի էմմնա, մէրգում էօլմիշ տիր. —ոէյի պաղըրսըգ Ժան Բընօ։

—Պիզիմ անը մէզարսան չըգաըրը եէնիսէն ճան վիրիրիզ... — էմմնա, Լօրան Բէյմնուն էվլատընէն իզի թօզու գալմագըն իմիշ, օնսա նէ՞ պէյիս վար տըր, պու սալէմոէ ոօմագլա, հէր շէյէ պիր չարէ պուլունապիլիր...։

—Անլատըմ ֆիլքրինիզի վե թահմնն տախի իտէրիմ... —Ֆարզ իտէրիմ քի, պիր չօճուգսուս պիտիթմիշ օլագըմ, վե հալէտսո եաշամագտա պուլունմուշ օլսուն... — Լաքին, իա տիկէրինի՞ նէ եաբագըմ... —օնա նէ չարէ տիւշինէճէքսինիզ, էօլմիշ տէյի գէյտը վար տըր։

—Ծօնրա սիզէ չարէօնին սէօյլէյիմ... —սիզ անը սէօյլէյինիզ պաննա քի, Բօշէ ոօգաչընտա՞ նէ եաբագընըգ... —Մարսէյլէն իսանէսի նէ եանընտաքի էվի տահըն ագըզ, վե եախօտ քիրա իլէ ԹուԹապլտինի՞զ մի։

—Տահըն ագըզ պիՀիրտիմ... եարըն անախթարլարը պիզէ Թէսլիմ իտէճէքսէր։

—Բէք ալէա, պիրվագտէ կիտէր կէղէրիզ։

—Մարսէյլ Տէրէյնտէն նէ՞ իսպէր վար տըր, — ոէյի սիւալ Իթտի Ժան Բընօ։

—Նէ՞ իսպէր օլաճագ, պիւսպիթին քէօՀբիւմ օլարագ, ատէթա պիր ճէնագէ կիտիլ եահմագ

աա տբը . . . — ոէյի ճէվապ վիր. ոտ Գօրա ֆիւթուհաթճա պիր կիւվմէնէյիշ իւզրե . — իշի բէք չաբուգ պէճէրիպ պիթիրմէ քլիկի լապիա օյուս . . . — չիւնքի խա. յին հէրիֆ պէնի Թանքեապիկճէք իտի :

—Գու մէրհէպ թէպտիլի հալ վէ գըճաֆէթի իմմիշ օյուսդունուգ հալաէ տախի Թանքեապիկմէքտէ՞ մի իտի . . . աճա՛յիպ , մէկէրչի պու մէրհէպ քէշֆէ գուսրէթի իհմի. մոլատէ՞ն մի տիր . . :

—Էվէթի , բէք իհմիմլատէն , վէ համիա շիւբհէսիզ օյուսուդու կէօ. րիւնմէքտէ իտի . . . վագաա , հէ. նուզ շիւբհէլի պիր հալաէ պու. լունմադըգ իտի , լաքին , պիր ազ տախի վագըիմ կէչտիքտէ , ոէֆի շիւբհէ իտէրէք , ֆիւրրինճէ գարար վիրճէճէկիր ալիքճար իտի . . . — կէ. րէք էշքիալըմ , վէ կէրէք պագըշ. լարըմ , շիւբհէսիզ սուրէիտէ պէն պուդուդունու մէյտանէ չըգարմագ. տա իտիլէր , վէ քէնտի Թապիի տուդուսու , գարշըճընտա պիր ա. տույի էքպէրի պուլունմադըգ օլ. մադընը , քէնտիսինէ իտապէր վիր. մէքտէ իտի . . :

—Նա՞սըլ օյուսդունու , վէ նէ՞ եարաբըճընըզը սիւալ իհմիէքլիկիմէ միւտահաէէ հիմմէթի իտէ՞րմիսի. նիզ :

Գօրա վուդուի հալի քեամիլէն նագլ ու պէեան իլլէտի :

Մէրգումէ քէնտի հիքեայէսինի պիհիլմէտիքտէ , Ժան Բընօ մէրգու. մէե .

—Իմոի էօյլէ օյուսդտա , պէն. ոէ Բօզ Գօնչան իլէ կէօրիւշմէլի. յիմ , նէ՞ էմրինիզ օլուր , կէօրիւ. շէյի՞մ մի . . :

—Բէք ալէտ , նի՞չին կէօրիւշմէ. եէճէքսինիզ . . :

—Ծագաի , նէ պէն մէրգումէ. նին խանէսինէ կիթմէք իտիէրիմ , վէ նէ ոէ կիտիպ Մարսիալըն խա. նէսինէտ կէօրէ պիլէրիմ , չիւնքի օյուսէա կիհմէքլիկէ հիչ պիր վէ. սիլէմ եօգ տուր . . :

—Զաթէն պիր գաչ կիւնտէն պու. բաաա պիր գիւաֆէթի վիրէճէկսիզ ... —պէն տավէթի խոիմէմի լազըմ կէլէն գէմիլէրիմէ իաթաբըգտան իսպա. բէթի օյաճաղընտա , Մ. Օգիստ Րի. շար վէ Լամպէր Մասօլ իլէ գա. բար վիրէրիմ , վէ իշի էդդիէ պիր որուսէա գօրումքի , — Բօզ–Գօն շան տախի տավէթլիլէրինի իչինտէ պուլունտուն :

Ֆէրաաը կիւնիւ Գօրա , Ժօրժ Մարսիալըն չէրիքլի պօրաա տէլլալ. լարընըն եանընտա կիհմտի :

Մէրգումէ օրաաա Մարսիալըն օղլու Ժօրժա , քէնտիսի իչին Նօր վէ Բարի–Լիօն–Մէտիթէրանէ չէ. մէնաֆէրլէրի սէհիմլերի ալտըն. չին կէօրիւտիւկիւ անտէ ալընմադ իւզրէ , պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր չէք վիրտի , վէ պատէհու էա. նայի միւսահապէյտէ լազըրտընը ատօնոմիրիպ տօյաշտըրարագ , կիւ. եա քէնտի եէկէնլերի օյան Լօրա իլէ Մարսինին իւզէրինէ կէհիրտի , վէ մէրգումէլէր հագդընտա , կէ. րէք մէրգում Ժօրժուն , վէ կէրէք քիւչիւք պիրատէրի Լէօբօյուն , մէրգումէլէր հագդընտա , աշգ ու սէվտա իպտիդընտա գալգըշապիլմէ. լէրինէ ճէսարէթի վիրճինի սէօհպէթ. լէրտէ պուլունտու :

Մէրգումէնին մէզքիւր միւսա. հապէթինին նէհիճէօնէէն , մէր. գուման տէլիգ անլըլար , ճէսարէթի իտիպ տէ , մէրգումէ միւճընէլտընա սէրվիսէթ մալիք պուլունան տիլ. պէր գըզտըրը իտիէմէքլիկէ գայ. դըշալգտըրընտա , եօգ սէնիլմէյիպ ,

իլլա բուչի մուվաֆագաթի կէօսթէ. րիլէճէկի անլաշըլմադըգտէ տիր :

Գօրա մէզքիւր պօրաա տէլլալը մաղազաըընը թէրք իլլէտիքտէ , տօղրու կիտիպ Րօշէ սօգաղընտա վագը օլուպ , վէ պիր կիւն էվվէլ խանէսինի սահտըգտան սոնրա , պօղչէլէրինի պաղլաեարագ պըրա. գըպ կիհմիշ օյան սարը կիւզէլի գաոբընըն խանէսի գաբուլսունտա պէքլէմէքտէ պուլունան Ժան Բը. նօեու պուլտու :

Մէրգում Լիօնէլ Վարթըն , եա. նի Գօրա , մէրգում Ժան Բընօ իլէ պիրլիքտէ մէզքիւր խանէնինի տէօրթ թարաֆընը պիր իյիճէ կէզիպ կէօղ. տէն կէշիրտիքտէն սոնրա , բէք չա. բուգ վէ կիզլի տուբէթտէ եարբըլ. մադ իւզրէ , մէզքիւր խանէ տէ. բունինտէ եարբըմսաբընը միւրատ էյ. լէտիկի չէյլէրինի թաւիմաթընը վիր. տի :

Հալպուքի , Փարիսին ամէլէսի. նին սըրը ոագլամսաբընտ տայիր լա. զըմ կէլէն էմինիյեէթ պուլունմա. տըգտան պաշգա , չուեա պու խու. սուստա քիմսէյէ պիր շէյ սէօյլէ. մէեէօինիզ տէյի թէնպիհլէր իտի. մէքլիկին տախի ուեատմաեաճաղը տէրքէար իտի :

Իտիսի , պու մահզուրատն էօնիւ. նէ ալմադ նէյեէթիյլէ , Կուեաե. նիլատան պէրապէր կէթիրմիշ օլ. տուգլարը արապլարտան իչի նէ. ֆէրլինէ , եալընըզճա մէզքիւր իշ. լէրի եարաբըմադըգըդա գալտը վիր. տիլէր , չիւնքի , մէրգուման արապ. լար , բէք ալէտ համիամաճըլըգ տի. վարճըլըգ վէ չիվինկիլիք պիլմէք. տէ օյուսուգլարընտան պաշգա , ֆը. բանըճճա իսկ , իչի լուղէթ պիլէ պիլմէքտէ տէյիլ իտիլէր :

Մէզքիւր Թաւիրաթ վէ եախօտ ինշաաթ իչին լազըմ կէլէն լէվազի. մաթը , խալգ կէօրիւպտէ մէրգում իհմէյին իչին , Ժան Բընօ , խանէ. նին պիր ուֆագ հավուսունտա ա. չըլմադտա օլան պիր արապա գա. բուսունտան խոխալ իհտիրէճէք իտի :

Ժան Բընօ մէզքիւր լէվազիմա. Թըն Թէատրի՛ք վէ ճէյլիյիլէ մէշ. գուլ օլմադըգըդա կիհմտիքտէ , Գօրա տախի կիտիպ Մարսիալըն գաբու. սունու չատը :

Պիր կիւն էվվէլ , — Մարսիալ զէ. հիրլէնտիքտէն , վէ Ժօրժ իլէ Լիօ. նէլ Վարթըն եանընտան այրըլըգ. տան սոնրա , — օտա ուշագը , քէ. մալ տիգգաթ իւզրէ , հէքիմին Թէր. Թիպ իհտիյիկի իլաճ իլէ , քէյֆի. զի օվուշտուրմադ իտի :

Օպուեանըլարընմզը գաթէն պիհիր. լէր քի , — Մարսիալըն քէօթրիւմ. լիկլէնին սաբլ սէպէպի , հէքիմին տալա զանն իհտիյիկի չէյլէրտէն հիչ պիրի տէյիլ իտի , վէ տիմէք տիր. քի , Թէրթիպ իհտիյիկի իլաճտան. տա հիչ պիր ֆայտէ հասըլ օլա. մադըճաղ իտի :

Բօզ Գօնչան Մարսիալըն խանէ. սինտէ պէքլէնիլմէքտէ իտի :

Մէէմուլէն պուլունան սահԹ. տա մէրգումէ կէլտի , վէ Մարսիա. լըն օլ հալտէ էօլիւ կիպի եարթմագ. տա վէ հիչ պիր լազըրտը իտէմէ. մէքտէ օլմադընը կէօրիւր կէօրմէզ , ահիդ միւէյյիֆլէրտէն պիրինին քէնտի հիքեայէ վէ մնասալըրընտա , բէք իյէրտէ պիր հիմայէթ իտի. ճի մագամընտա կէօրթէրտիկի Մէ. լիւգին նեամ գատըն մնագամընտա , կիւեա տահիտէն Մարսիալը ահը. եանըալտտան վէ հիմայէ իտէնլէր. տէն տիր կիպի , պիր ֆէյեատա ու ֆիզան չամանտաը տբր պըրագտը :

Գահէհու եավաշ եավաշ էյէմի ագիմի Թէսկին օյուս , վէ սաբլ իւ-

չէ վէ սէպէպէ վազքի օմնագ նկյեէմիլէ, սօգմօթու թէքըարէն չաղըմտըրագ։

Ծօգմօթ մէրգումէեէ, թէքմիլ սուրթմաէ քէսպի իճագամ խաէպիլէճէկինէ տայիլ հիշ պիր իւմիտ պուլունմատըղընը, սոլա սէթը իմմէեէրէք սէօյլէսի խսէաէ, պու ճիւմլէ իլէ տաճի, պիր սէրէճէեէ գառար իյիլէշպիլէճէկինի, վէ խայլի վազքմ եաշաեսապիլէճէկինի սէօյլէսի-քաէն սօնրա, —մէրգումէնին գուլաղընա էյիլէրէք տաճի, —բէք չօգ վազքմ եաշամսեաճաղընըտա . . . սէօյլէսի։

Մէրգումէ ղայէմլէ խալդը գուլանմագլըգ բրամիզատընա աչինա պիր գարը խոր։

Մէրգումէնին զաիէն մէրգում իլէ բարաճա իշի վէ մէնճաճքը պուլունսուղու մանիւմ տուր։

Մէրգումէ անինաէ անլատքի, Մաթմալա պիր շէյ օլսուղսընտա, քէնտինէաէ պիւլիւք զարար օլաճագ տըր, —(սէյիլ եալընըգ զաիէն դաշանմըշ օլսուղունուն տիւշմըը իմէհլիք օմնատընը, իլլա օնտան սօնրա դաշանըգ սբատաճագլարընը տաճի զայդ իմմիշ օլաճաղընը) տիւշինիւագ մէրագ իմմէկէ պաշլատը, շէօյլէ քի քէյճիմլի քէնտի ֆամիլեատ էլինտաէ պըրագարընտա, քէնտի էվէլքի իմէհսիրի էքսիլմէ-քաէն պաշդա, իմատիաճիյլէ քէնտի ատատիայրը, պիւխիւն պիւխիւն մէրգում քէյճիմլին իւզերինէ հիւքմ խոէպիլէճէք խոիլէր։

Գու գօրդու վէ պու միւլահազաեա մէալինի, կէլիագ քէնտի տաշուգունուն եանքնտատ միւնաէրի սերէրէք, կիճէ կիւնաէուզ եանքնտատ այրըլմատպըղդա, վէ քէնտի քեատրը իշին հէր նէ իմտիդ վէ իմէատպիր լազըմ կէլիր խոէ իմուիմագլըգը, լազըմ վէ քէյճիմլի, իւզերինէ քիմսէ իմէատիր բէյտատ խոիագաէ, կիզլիճճ էյինտէն պիր շէյ գօբաբատմագն իշին, եալընըգ պրրագ միտատեա գատար վիրտաէ։

Մէրգումէ, պու ֆիլբրինի մէվզրի իճրաեա գօյմագլըգ իշին, ֆէրատաը կիւնէնէ պիրէ պէքրէմէք իմիմէկիւնէտէն, հէմտնաեմ քէնտի խանէսինէ իտապէր կէօնաէրէրէք, լազըմ կէլէն չամնաշըրը վէ էլպիսէնի կէիմլիմտի, վէ քէյճիմլին եանքնտատ քէ օտատա եէրլէշտիր։

Մէրգումէնին օրատա եէրլէշմէսի իւզերինէ, Մատմալ իւզերինէ պիր էսերի մէճմունիյէթի հուսուրէ կէլտիկի միւշահէտէ իտիլտիր։

Սէֆիլ հէրիճ, մէրգումէնին քէնտի եանքնտատ պուլունմատընտան, մտնէվի սուրթմաէ պիր գումիքմ վէ պիր իւմիտ ատմագտատ իտի, չիւնքի մէրգումէ, հէմ քէնտի գապահմ չէրիքէտի, վէ հէմտէ իմատիաճիյլէ պէրաե մաշուգատը պուլունատուղունատն, հէր նէ գառար քէնտի իւզերինէ հիւքմ ուեաեզ իշշէիմէքտաէ օլմատընը պիրմէքտաէ խոի խսէաէ, պու ճիւմլէ իլէ տաճի, անտէն պաշդա, քէնտինինի էօլմէմէսինէ չալըշմագլըգտա ոէպէպէրի վէ մէնճաճքլարը պուլունան հիշ պիր քիմսէնի պուլունմատըղընը տաճի տիւշինմէքտաէ իտի . . .։

Իօզ մէրգումա տայիմա լազըրագ սէօյլէմէքտաէ իտի։

Կէրշի, քէնտինի, մէրգումէնին սէօյլէմիքլէրինի իշիմմէքտաէ իտի, լաքին գարշըտըգ ճէվապ վիրմէմէքտաէ իտի. վէ պու խսէատա, Իօզ Պօնշան կիպի չէնէ եարըշարբմագլըզա ալըշմըշ օլան վէ սէվմէքտաէ պուլունան պիր գարը իշին, բէք ազըր վէ բէք կիւճ կէրմէքտաէ իտի. չէօյլէքի, էօմրիւնտէ էօյլէ պիր հալէ Թէատիւճ իմմիշ օլմատըղընտան, ատէիմա քէնտինինճէ պիր իշքէնճէ ատեբմնտագ տատ իտի. իտնի, մէրգումէ իլէ լազըրագ իմմէքլիկէ պիր չարէ տիւշիւնէիւագ արատատա պաշլատը։

Վէ նիհայէթի, մէրգումէ տէ շէյթան գատար տատ ազըլ կէնիշլիկկ պուլունատուղունատն, ծնատտա պիր Թարիգ տիւշիւնէպիլտի, նատըլքի եազընատա պէհտն օլտճնաճագ տըր։

Եէվմի մէզգատըտ, — Գօրատատն սօնրա, — Ժօրժ Թէքըարէն քէտէբինի կէօրմէկէ կէլտի։

Գու ատֆա պիրատէրի Լէօբօլատա պիրլիքտէ իտի։

Ժօրժ ատապտհատեբնըքէտէրինտէն էօտիւնճ օլարագ, մտատմագէլ ՔէԹի Գիժուեա կէօնատէրմիշ օլատուղու լէքի պին Ֆրանգըտատ պիրլիքտէ կէիմրմիշ իտի։

Մէրգումատն իշի գարտաշլար կիտիպ քէտէրլէրինինն, պուշ կիպի սօուգ պիր հալտէ պուլունան անընքը պուս իմտիլէը, վէ սօուգ պիր Թարիգ իւզրէ տէ Իօզ Պօնշան իլէ ճիւգճէ գօնուշտուգատն սօնրա, չինքի իշի իմարաֆատ պիր պիրինատէն սոլա հօշանմատեատագ նէֆքէմ կէիմրմէքտաէ իտիլէը, կէրի չէքիտիլէը։

—Գիլի՞ըմիսին, — տէտի Ժօրժ քէնտի պիրատէրինէ մէրտիվէնատէն ինէը իշէն, — պիլի՞ըմիսին, իշիմիշ ֆէնտ հալտէ պուլունմագատա տըր . . .։

—Էվվէի, պանատա էօյլէ կէօրինմէքտաէ տիր, զէվալը բէտէրլիմին հալտ իյի պիր հալ տէյիլտիր . . . — տէտի Լէօբօլ, — Աշուրի մէրԹէպէ քէտէր տուչմագատաեքմ . . .։

—Եիւբհէնիգ էօյլէ օլաճագընը . . . — պիր իյի էվատըն պօրճու էլպէիմէ բէտէրինի ատքմտագ տըր, նատըլքի պէն տախի զիեատէսիյլէ էսէֆ իմմէքտաէյիմ, լաքին, պէնիմ սէօյլէսիյիմ էտալընըգ օտատ սէյիլտիր, շիմտի պէնիմ մուտատըմ, քէնտի մէնֆատաճըմըզ ճինէթինի անտմագտատ տըր . . . — շէօյլէ քի, մտատգատատ էկէր բէտէրիմին սաղ էլի, եալընըգ պիր շէյճէք քէնտի գուվվէիինի քէտգ իլէ հարէքէթ իտէպիլէճէք օլտ, — (պու շէյ մուճմքինտգ տիր տիմէյտիր . . . չինքի հէր շէյ իհթիմալտէն տիր) Իօզ Պօնշան հէտան պու ֆուտատճատէն իտիիճատե իտէրէք, մէզքիր էլինէ պիր գալէմ վիրտիկ պիրլէ, իտիէատիկի շէյի եազըգ իտնտալտճատըտատպիլէճէկինատ ատշա շինքէ ճայիգ ատկիլ տիր . — պէն եալընըգ պէշ ֆրանգտ գարշըտըգ եիւգ պին ֆրանգ գօեատագ պատտա կիբիշէպիլիրիմ քի, մէրգումէտ զաիէն շիմտիտէն, անճագ պուննս տուչիւնմէ քտաէ տիր։

—Գունուն էօնբինիս ատապիլի՞րմիսիգ,

—Մէէմնուլ խէբիմ . . .
—Նէ՞ եօլ իլէ ,
—Գիզ պիր ֆամիլեա մէճլիսի տա-վէթ խոխպ թօբլամալը , վէ իչիմիզ-ատն պիրինի , բէտէլիմին ագճէճէ իշլէրի իւզէրինէ համի թայէրին ի-տէրէք , էօյլէ պիր չէյ վուգուին-տէ , մէնն խոպլամէքլիք հուգու-գունու մէրգումա վիրմէլի , վէ ա-լէվնուսուս էնիշտէմիզ գօնի տը Լանէեէ պիր մէքթուպ եազարագ , հէմշիրէմիզին ալտընը կիպի , ալէթ-թաճիլ պուրաեա կէլմէսինի թա-լէպ իլէմէլիեիզ . —հէմշիրէմիզ Ամէլի պուրաեա Փարիսէ կէլմիկնի-տէ , պիրնթապի Բօզ Գօնչանըն պու-րաուան պըրադըպ կիմմէքլինկնէ մէճպուրիյէթի հասըլ օլուր . —գի-բա , հէր նէտէ օլսա , պիր քէյֆ-սիզին , պիղդամ քէնտի գըզը եա-նընտա պուլունտուղու թագտիրտէ , խարճատն պիր գարընըն օրատա գալմագլըզը , պիր տիւրլիւ միենա-սէպէթ ալամագ :
—Մէգըբը մէքթուպու սէն եա-զա՞ր մընըն ,
—Էվէթ ,
—Եաղը վէր էյլէ խէ ,
—Մէքթուպ անճագ ագշամ բօսթասընա կիտէպիլիր ,
Ժօրժ քէնտի խանէսինէ կիթաի , վէ հագըգ ալէն , օլ էռնատէ , քէն-տի զէվճէսի Ամէլի Մարսիալ վէ վալիտէսի օլան ասպըգ-Գյանչ էր-վիէօ իլէ վէնէտիքտէ պուլուն-մագտէ օլան էնիշթէսի գօնի կօնթ-բան տը Լանէէյէ պիր մէքթուպ եազարը , —վուգուի հալի վէ քէյ-ֆիչէէթի պիլմիյուի , վէ պիր սաաթ էվվէլ տուբմառըպ ավտէթէլէրինի թալէպ իլէմի ,

69

Ժօրժ իլէ Լէօթօլ , հէր նէ գա-տար բէտէրլէրինին քէյֆիչիլիկնի-տէն տօղաեը բէք միւքէտտէր օ-լուպ , վէ պաշլարընա կէլմէսի իչ-թիմալէէն պուլունան պիր ֆէնոմէդ հագդընտա ախուշինիպ մէրագ իթմէքտէ իտէլէր իտէտ , պու ճիւմ-լէ իլէ տախի , Գարմէն իլէ Մարի-յի , վէ եախօտ Լօրա Վարթըն իլէ Մարի Վարթընը տախի խաթըրտան չըգարմադարագ , աշգ ու սէվգա-լարընա տէվամ իլլէմէքտէ իտիլէր ,
Ջաթէն Ժօրժ , Գարմէն իչին եա-նընդ թուխտուշմադա պաշլամըշ իտի .
—մէրգումէնին քէնտիչէ մնախտուս պուլունան կիւզէլլիկի , օլ կիւնէ գա-տար , հիշ պիր մնշուգտաը թարա-ֆընտան կէօրմէմիշ օտուղու մէր-թէպտէ գալպինէ վէ ֆիքրինէ թէէսսիր իթմէքտէ օտուգտան պաշգա , ալէհտուսուս միլիօնլարճա սէրվէթի մնլիք օլմագլըգ արզու-ոու տախի , պիւթիւն պիւթիւն զի-նինի գավրամագտա իտի , չիւնքի , այնի վագթտա , հէմ պիր կիւ-զէլլէր կիւզէլի զէվճէսէ , վէ հէմ-տէ այի իւլ այէա պիր զէնկինլիկէ գօնմուշ օլմագլըգ մնալիհիյաըք-լա մէշղուլ պուլունմագտա իտի ,
Հալպուքի , պիրտաէրի Լէօթօ-լընն հալի պաշգա պիր սուբէթտէ իտի , մէրգում գաթան Մարինին զէնկինլիկի հագդընտա պիր չէյ ախուշինէմէքտէ վէ գալպինտէ էօյ-լէ պիր արզու պէսլէմէքտէ սէյիլ իտի ,
Մարի , մէրգումնուն կէօզիւնէ , ատէքտա պիր հուբի վէ պիր մէլէք մնպոտմընտա կէօրիւնմիշ օտու-ղունտան , տալա խաթըր վէ խէեա-լընտան չըգարամնեատագ , անճագ վէ անճագ անը ախուշինմէքտէ իտի , . —մէրգում , մէրգումէի , քա իլք կէօրտիւկիւ տագըգատան սէվմիշ օտուգտան պաշգա , քա էօմրիւնիւն ասն տագըգատընա գա-տար տախի ալվէճէկինէ տայիր , գալպինտէ պիր տուղու հիսս իյ-լէմէքտէ իտի ,
Մէրգում չօճուգ , քէնտի սեր-վէթինին թքիսինէտէ էլ վիրէճէկի-թիգատընա պուլունտուղունան , վէլէվ Մարինին հիշ պիր սէրվէթի պուլունմատա իտի տախի , ատա օլ խուսուսա էհէմմիյյէթ վիրմէնէ-ճէք իտի . . . — Հաթթա , էկէր մէր-գումէ հիշ պիր չէյ մնալիք օլմուշ օլմատա իտի , քէնտիօինին օլանճա սէրվէթինի ճնա ինա վէ խտատ իթ-մէքլիք տուղուսու քէյֆիչէ , տա-հա զիեատէ մէմնուն օլաճագ իտի ,
Ժօրժ իլէ Լէօթօլ , նէ եիրէք վէ նէ տէ ագլ ու ֆիքր ճիհէթիլէ , գաթան պիր պիրլէրինէ պէնզէ-մէքտէ օլմատըգլարը հալտէ , մու-սաիլ տէրճէտէ պիր տապըրտըգ-լագ իւզրէ , Օէնթ–Ուէն քէօշկինէ կիթմէքլիք իգտալ ու չէրէֆի տա-գըգտընա պէքլէմէքտէ իտիլէր ,
Եօգարտա , Գօրանըն , եէնի տա-թըն ալտըգլարը էվտէն չըգարագ , Մարսիալըն գաբուսունու վուրտու-ղունու իչար պիրլէ կէչմիշ իտիք , իմտի եինէ կիտիպ մէրգումէեի պու-լալըմ ,
Մարսիալըն խանէսի գաբուսու աչըլտը ,
—Պու կիւն Մ . Մարսիալ նա՞սըլ տը , — տէյի մէրգումէ , գաբու-ես աչան խըտմէթքէտրա սիւալ իլլէտի , վէ մէրգում տախի ճէվա-պընտա ,
—Հայֆա՛ , էֆէնտի , զէվալը չօրպաճըմընն հալի իւզէրինտէ , ֆա-յիտէլի սուբէթտէ հիչ պիր թէ-պետուլար կէօրիւլէմէմէքտէն պաշգա , տօղթօր տախի , նագըն-տա խիլէչէճէկինէ տայիր պիր իւ-միտ վիրմէքտէ տէյիլ տիր . . .

—Եիմնի Մ , Մարսիալ եօլընըզ տէյի՞լ մի տիր ,
—Օ՛ֆ , խայր , էֆէնտի . . . —մա-տատ Բօզ Գօնչան եանընտա սբը ,
—Անճագա կէօրէպիլի՛ըմիլիմ ,
Խըտմէթքէտրա մէրգումէնին պու-թէքլիֆի իւզէրինէ իզհարը թէ-բէտտուտ իլլէտի ,
Զիւնքի , Բօզ Գօնչան , քիմնէ յի իչէրի գապուլ իթմէսինն տէյի թա-լիմաթ վիրմիշ վէ թէնպիհ իթմիշ իտի , հալպուքի , Գօրանըն , տահա պիր կիչն էվվէլ չօրպաճըմընըն տուֆրատընտա թատմ իթմիշ պիր միւտահիֆիր օլտուրունտան , պիրտէն պիրէ , օլամագ տիմէքլիկէ ճէտա-բէթի իտէմէտի . —մէրգում քէն-տու քէնտույէ , պէլքի միւսթէնտա օլարագ , օնա միւտահատէ իտիլիր տէյի տիւշիւնտու . . . ,
Մէրգում պու չիւբհէ օրիատըն-տա , օրիա պիր իթրիգ թուխմագ-լըգը միւնտահիպ կէօրտու ,
—Էֆէնտի , պուհուրունուգ տա-լընտա ազաճըգ սրամ իթմէքլիկէ հիմմէթի իտինիպտէ . . . —տէտի մէրգում , —պէնտէնիպտէ կիտիպ մնտատա խապէր վիրէյիմ ,
Ադատան ճիւղի պիր վագըթ կէշ-տիքտէ , Բօզ Գօնչան տաօնտատա ի-չէրի կիրտի , մէրգումէ բէք գո-գէթճէ տուբէթտէ , հատանա բէն-կինտէ , վէ իւզէրինտէ գօրտէկա-տան ճիճի պիճիքէր պուլունտուղու հատէ պիր կիճէլիք ֆիսթանը կի-յինմիշ իտի ,
—Ա՛ , մնաշալլահ , —տէյի պու-ղըրտը մէրգումէ , զայէթլէ կիւլէր եիւզէ Գօրանը գապուլ իտէրէք , —ազիզիմ Մ. Լիսնէլ Վարթըն , զաթընըզ մը սբնըզ . . . — Վալա՛հի բէք մէճպուռն օլտում , ախա՛ կէլ-տինիզ , հօ՛շ կէլտինիզ , խիւտա՛ա-լիմ բէք մէճպուռն օլտում . . . բէք

ժէսթուր օլտում . . .

Մէրգուժէ քէնարլխանէքնա քէնարի հարէքէթինի տանի ուչուրաբար , Գօրանըն ինճէ վէ ուզուն բարմաղլարընը սըգը սըգը սըգոը, վէ պատէհու քէլտիճ ողաղ պիրլէ,

—Գա՞նդի բնդկնար էտաի , պու թարաֆա թէշրիֆ իմանինիզ . . :

—Աճապա Մ. Մարմարլը խազբինէ տունքի կիւն մէգքնը ֆէնալըգ կէլտիկի տագըգտտա , պէնտէնիզին տանի պուրատա հաղըր պուլունտուղտունան խատէրտար օլմուշմ՛ուտունուզ տուր . . :

—Խնտա՛ պիմ խայր . . . — վոգտա , Մ. Մարմարլըն տուֆքրատքնտա , մնխտումի Մ. Ժօրժտան պաշգա պիր զամ տահա պուլունտուղունու իշլիմիզ իտիմ իտէ տէ, զաթքընըզ օլմասընը պիլմէքտէ տէյիլ իտիմ :

—Էվվէթ պէնտէնիզ խտիմ . . .— Մէմտէնն գայրի օյան մէգքնը ֆէնալըգ , թատիճիյէ էտէֆի ապիմիմ մուճիպ օլտուգունտան . . . աճապա զէվալը նա՞սըլ օլտու տէյի պիր խատէր ատմագըղը վաճիպտէն տտտ իմանիմ . . :

Րօզ Գօնչան լէհճէօնտէ սախթէ պիր էլէճտաքըգ էտէրի կէօսթէրքէք , վէ տէտ վէ տէօյլէ յէշինճէ տախի լաղըմ կէլէն հալի իճրա իյէեէրէք ,

—Նէնի վէ չայհանը տիգգախ պիր հալ վուգու պուլմամըշ տըր . . . —Էվվէլքի հալինտէն նէ տահա իյի տիր վէ նէ տէ տահա ֆէնա . . . — էն զիհատէ սաղ վէ սահիհ օլանը չու տուր քի , զէվալը տտտամճըզագ իյի օլտա տախի , էօյլէ բէք չաբուգ իյի օլմահաճագ տըր . . . խայրի վագըմտար չէ քէճէէք տիր ,

—Մտտամ , էկէր չաբուգ իյի օլտա պիլէ , օ տտ անճագ սիզին սայ ու հիմիէթինիզ սայէսինտէ օլտպիլէճէք տիր . . . —սիզ Մ. Մարմարլըն հանընտտա , տտէխտա պիր ֆէօրտը շարիֆէ ֆ մագամընտա պուլունտրագ , պիր պահապան հրեշտակլարգ վազիֆէսինի իֆտա իյէմէքտէսինիզ . . . —Տօղրուտու չու տտսթլարգ վէ չու ինտանիյէեթինիզ չայհանը մէտհ ու սիթայիշ պուլունտուղունտան օլ պապտէ զաթքընըզը խատիտանէ թէպրիք խտէրիմ ,

Րօզ քէնտույէ էհէմիյիյէեթի վիրմիգ վէ Գօրանըն ոէօյլէտիկինի թատտիգ խտէրէք ,

—Էվվէթ , հագգընըզ վար տըր , —տէտի , —պու խուտուտտա իֆթիխար իտէպիլիրիմ , զիրա , պէնիմ պու սինինիմտէ խատմէ ճանընտտա պէքյէյիգ տէ պագմագլարգ , հէր գտտընըն իշի տէյիլ տիր , —նէ ճաբտէքմ , իշթէ պէօյլէյիմ , ճնւբէկիմ զայէթլէ տույգուլու տուր , ճճըրըմ , տտտճանտամ . —պագտըմ վէ տիւշինտիւմ քի , պու զէվալը տտէմ , պէօյլէ պիր քիթիւք բարչտտը կիսգի ճտթքգ , վէ հիչ տէյիլ իտէ քէնտույէ իգթիխտա օլանը պիրէ իտթէմէքլիկէ գուտրէթի օլմատըզընտտն , էկէր պէն տէ ճանընտտա պուլունուգ տտ էզ ճանուտիլ տիգգախ իթմէգ իտէմ , տտսա լաճըգըյտա պագըզտմտճտճագ տըր , իշթէ պու միւտահազտճա մէպնի , պիղղախ քէնտիմ պէքյէմէ քիրիկէ գտրար վիրտիմ . . . —իշթէ , քէյֆիյէեթի պունտան իտարէթի տիր . . :

—Մտտամ , պու իննտանիյէեթի վէ պու ֆէտտաքճարլըգընըզ , տօղրուտու չայհանը թէհայիւբ տիւր , էվվէթ , չայհանը թէհայիւբ տիւր :

Րօզ պու լագըրտըլտր իւզէրինէ , տտհա զիհատ ճիլվէճէ պաշլտճտլագ , վէ գըրըլըգ տէօքիւլէրէք ,

—Մօնսիէօ վարթըն , հագգըմտա պիհատէճէ սէնա օգուտմագտտտըզ , քէնտի նէզտքէթինիզդէն նաչի էօյլէ տէօյլէմէքտէսինիզ , — տէտի :

—Խայր , մտտամ , հագգըդտթը հալի տէօյլէ ճօղուտ , պէնտէնիզին գալգի վէ ֆիքրի նտսըլ իտէ , լիտանը տտխի էօյլէ տիր . . . —պիլա միւտահէնէ տէօյլէրիմ քի , տշուրի մէրթէպէ միւէտսիր պուլունտուղումտ . . :

Տօղրուտու չօգ կիւզէլ տույգուլու , վէ չօգ լէթտաֆէթլի պիր ճանըգընըզ , էվվէթ , էվվէթ , չօգ վէ քէք չօգ տահիպ նէզտքէթ վէ լէթաֆէ՛թտնինիզ :

—Աճապա , թտճինգնէք վիրմիշ օլմագտըզընը , Մ. Մարմարլը ճիւգնճէ պիր կէօրէպիլիրսիմիզիմ , ճիւրէկիմ պիր տիւրլիւ բտհտթ օլտմտտըզընտտն , պիղղախ կէօրմէք , վէ նէ մէրթէպէ էտէֆ իհմէքտէ օլտուշուտնու պէճտն ինգէմէք խտթէրիմ :

—Մտտշալտհ , նի՛չինն կէօրէճէճէէքտնինիզ . . . օնտտն գօյայ նէվար տըր . . . —սիզինն կէօրնւշմէնիզտէն , քէյֆիյէտիզ թտճինգ օլմտճըգ , իյտա մնւզայիրի օյտրագ մէմնուն օյտճաղընտտա , վէ իւզէրինտէ պիր հիսնւք հտսըլ օյտճաղընտտա չնւբհէ ճօգ տուր . . . —չիւնքի , ազ չօգ էյլէնիր , ֆէքտհնւզդ տուճտտր . . . —սիդտէ բէք ալճա ֆէհմ իտէպիլիրսինինիզքի , էօյլէ օտտուն կիսգի տտհտթ գալըգ , վէ տիլսիզ կիսգի հիչ պիր շէյ տէօյլէմէքսիզինն , կիճէլէր վէ կիւնտիւզլեր կէչիրմէք կիսգի մնւշքիլ պիր շէյ օյտմագ , իննտան հէր նէտճ օյտտ օտտանըր , ճանը սըգընըր . . . —պիր քէրրէ քէնտիմիզի , զէվալընըն նէքնինէ գճտտրագ էկէր տիւշինէճէք օյտւր իտէք , օ՛ն վագըթ անճտրըգ քի . . :

Րօզ տտնտտաքի օտտնըն գտրատտանտճ՛ագ , վէ Գօրա իշէրի կիրտի :

Մտրմտրլ Գօրանը կէօրտտիկիւնտէ , կէօզլէրինտէ պիր գօրգու էսէրի բէյտտա օլմտտը , չինքի , էվվէլքի կիւնտէն պէրու մէրգուժ ուտտտտտտտտագ , սէտտիգէ , վէ թտպիճթիլլէ , ատնճագ տիւշինճէքէ իմնւրը էվգտթի իտտպ , վէ Գօրա հագգընտտա տախի բէք չօգ տիւշինմնւշ օլտուգունտան , տագըպէթի քէտտր քէնտի ֆիքրինճէ , Լիօնէլ Վարթընըն , Գօրա օլմտտճաքնտա իտքտթի օլտուգ գտրտտր վիրմիշ իտտի . վէ պինտէն ալէյհ , օլ պագտէ գալգի , տայքի քէտտմիլլէն էմ՛նիկէթի քէտպ իթմիշ բտհտթի օլմտուշ խտի :

Գօրա , քէյֆիյէտին տտթմագընտտ տօղրու իլէրու կիթտի :

Մ՛արմարլըն գօլտրը , տօրգտնը իւզէրինտէ ուզտնմնշ իտտիէր :

Մ՛էրգուժէ , պիր սօուգ եըլտն վէ տտթսօտ իւսթնւ պաշը պուլաշգագ պիր պէօճէք վէ տտ պիր նէվի սօղուլճան թտւթնւլտուղունտա զուհուրտա կէլտիկի կիսգի , մէրգումտն էլինի թտւթմագլըգտտա տախի , քէնտի իւզէրինտէ այնի հալ վուգու պուլմագտտա իտի իտէտէ , հէր նէֆրէթի վէ հէր իտթիքրտհ տտւյգուտունտա զալէպէ իտէրէք , կիտիտգ մէրգումտն պիր պիլէկինի թտւթտտու , վէ էվվէլքի կիւնքի կիսգի տօուգ պիր հալտէ պուլտտու ,

—Մ՛ճնսիէօ Մարմարլ , —տէյի սիւտլ իթմտի մէրգուժ՛ , —հիչ պիր եէրինէգ ազրըմագտտա՞ մը տըր :

Մարմարլըն կէօզ գաբագլարընըն աչըլտգ գաբանմտտընտտն , — խայր , —տէյի ճէվագ վիրմէքտէ օլմտտք անյաչըլտըր :

—Հէլէ հիչ պիր եէրի ազրըմագտտա տէյիլ տիր . . . —տէտի Լիօ-

ՆԷԼ Վարթը՝

—Տիմէք տէր քէ, սիզ անլաեա-պիլմէք քաէսինիզ, էօյլէ՞ մի, —տէ-յի պաղբրտը Բօզ քէմալի թէաճ-ճիւպ իւզրէ՝

—Զանն իտէրիմ քէ, էվվէթ, անլաեապիլմէք քաէյիմ . . .

—Էյ նա՞բէլ անլաեապիլմէք քաէ-սինիզ՝

—Ինչպէս պաղբշընտան անլաեա-պիլմէք քաէյիմ՝

—Աճա՛յիպ, պուտա պաշդա պիր իզպալ տէր . —պէն չօդ չալըշըճօ-բում՝ հիչ պիր շէյ անլաեամաճօ-բում՝ վէ պուտա պէնիմ իչին էօ-լիւմտէն պէտթէր պիր տէրտ ու մէ-բազ օլմազտա տըր . չիւնքի՝ աէօյ-լէմէք վէ սիւալ իթմէք քաէ՝ գարշը-լըգտա հիչ պիր ճէվապ ալամամազ՝ արթըգ պուլնամազտա միւշքիլ պիր շէյ անլաթմազ իթթիֆաք տէր՝ լաքին՝ պիր աիւբլիւ անլաեամա-տըզըմտան՝ տիւնտէն պէրու՝ ապ-լըմը ֆիլբիմի՝ պուտա պիր չարէ տիւշիւնիւպ պուլապիլմէք իչին՝ հէմիշէ եօլտաչ չալըշմազտաճըմ . . .

—Էյ՝ պաբի պիր եօլ պուլապիլ-տինիզ մի . . . —տէյի սիւալ իթ-տի Թօրա կէրմիյէճէի իւզրէ՝

—Վագտա պիր եօլ տիւշիւնէճ-պիլտիմ իսէտէ՝ օտա պիւյիւք պիր շէյ տէյիլ տէր՝

—Նէ՞ իմիչ պաղտըրմ՝

—Ա՛յրը այրը պիրէր բարչա քէտ-ղըտ իւզէրինէ՝ այրտան Բա ֆէճէ գաատ քէռֆֆէյինէ աղըլտըբ եապ-մադըղը՝ վէ ոէզքիւր եաղըլտրբ քէնտինէ կէօսթէրէրէք՝ բարմա-ղըյա՝ անլաթմազ իսթէմիկի լու-ղէթ հէր նէ իսէ՝ անը պաղտմազ իչին լաղըմ կէլէն եաղըլտրբ սըրա-ղըյա կէօսթէրմէ քլիկի՝ վէ օլ վէճհ իլէ անլաեապիլմէճլիկի տիւշիւն-տիւմ . . .

—Էյ նաասըլ օլտու՝ մէրտաքընըզ հասըլ օլապիլտի՞ մի . . .

—Խայր՝ օլամտաղ՝

—Տիմէք տէր քի՝ օլ թէատիրտէ պիր գուստրունուզ պուլունմազտէ օլմասը տըր . . .

—Զաթքընըզ պաշդա պիր թարիզ պիլմէք քաէ՞միսինիզ՝

—Խայր՝ ֆագաթ՝ էկէր միւրատ օլունուր՝ վէ էկէր արզընըզըր իսէ՝ պիր թարիզ պուլունապիլիր . . .

—Նէ՞ եօլ իլէ պագալըմ . . .

—Իչթէ օլ սիզին տիւշիւնտիւ-կիւնիւզ թարիզ իլէ . . .

—Աճա՛յիպ՝ իչթէ պէն թէճրիւ-պէ իթթիֆաճ էմմիա՝ մուվաֆֆագ օ-լասամազմ . . .

—Ֆագաթ կէօրէճէքսինիզ քի մուվաֆֆագ օլունապիլէճէք տիր՝

—Ինշաալլահ՝ տահա՛ իյի եա՝

Մարթալ քէմալի իչթիհատ իւզ-րէ պու միւքեալէմէնի տիյնէմէք-տէ իսէ՝

Գօրա մէրդումուն եանընա կիթ-տի՝

—Ուսմազըմ քի՝ էֆէնտի էկէր մատամ Բօզ Գօնշանա՝ արզու վէ միւրատընըզը անլատապիլճէք օ-լանըզ՝—տէտի մէրդումէ՝—բէք մէճմունն օլաճագընըզ՝ եօլէ տէ-յիլ մի՝

Մարթալ պու լաղըրտըլտը իւ-զէրինէ՝ պիր չօդ տէֆա կէօզէրի-նի աչըպ գաբաատը՝

—Եիւքհէթիզ սուրէթտէ անտա-չըլմազտա իսէ քի՝ Մարթալ՝ Գօ-րանըն մէզքիւր սիւալինտէն մէմ-նուն օլարագ՝ կէօզէրինի աչըպ գաբամազըլա՝ «էվվէթ» տիմէք իսթէմէքտէ իսէ՝

—Իյի եա՝ —տէտի Գօրա՝ — պիր քէրէճ չու աշիքտար անյա-չըլմիյագտա տըր քի՝ Մ. Մարթալ թագտիմ օլունան սիւալլէրճէ հէչ պիր կիւճլիւք գալմամըշ տըր . . .

—Նա՞բէլ՝ հիմմէթ իտէրէք՝ իյ-գահ իտինիզ պագալըմ՝ մէնտիէօ վարթըն՝ —տէտի Բօզ Գօնշան՝

—Ազըն իյզահը հէմ բէք գէճտա վէ հէմտէ բէք գօյայ տըր . . . —տէտի Գօրա՝ —պէն շիմտի Մ. Մար-սիալէ պիր սիւալ թագտիմ իթթի-կիմտէ՝ նէ՞ եապտը՝ մէկէրչի կէօզ-լէրինի աչըպ գաբաեարագ՝ «էվ-վէթ» տէյի իշարէթ իթմիշ օ՞լմա-տըմը՝ —վէ սիզտէ էօյլէ օլմասընը կէօ՞րմէտինիզ մի՝ տիմէք տէր քի՝ «էվվէթ» ճէվապընը ալմադըղըն թարիզի պուլունուպ պիթմիշ տէր՝

—Աճա՛յիպ՝

—Էօյլէ եա՝ անլատընը՞ղ մը չիմ-տի՝

—Վագտա էօյլէ՝ չիւնքի՝ զա-թէն պաշդա տիւրլիւ պիր ճէվապ-տա վիրիլէմէզ իտի՝

—Իտտի՝ տիմէք տէր քի՝ պէ-թըզ սիզտէ պուլնտան սոնրա՝ այ-նի թարիզի թութարագ՝ մէրդում-մուն բէյ ու միւրատընը անլաեա-պիլիրսինիզ՝ էօյլէ տէյի՞լ մի՝

Մարթալ իւչ տէֆա կէօզէրին-նի աչըպ գաբաատը՝

—Եիմտի կէլէյիմ՝—տէտի թէք-բարէն քէլամէ աղազ պիրլէ Գօ-րա՝—ախայր՝ եօգ՝ ճէվապընըն տա-խթ ալընմազընա՝ իտտի անընտա թ-շարէթինի անլամազ իչին՝ Մ. Մար-սիալըն քէնտի կէօզէրինի՝ էօյլէ աչըպ գաբամաեըպտա՝ անճագ ա-չըզ թուրմազընա տիզգահ օլուն-ա քէտֆի տիր . . .

—Թամամ՝ թամամ՝ —տէտի Բօզ՝ —արթըգ պուլնտան պէօյլէ մէզքիւր թարիզի թութարըմ . . . —լաքին՝ հայըֆ քի՝ պու թարիզ իլէ՝ անճագ սատէ սուրէթտէ օլան

սիւալըբն ճէվապըբը ալընապի-լէրլէր՝ —Մէսէլա՝ Ֆ-ՐՒՀ-Ի՝ —Ֆ-ՐՒԳ-Ի՝ —Հալ պու քի՝ Մ. Մարսիալ պանա՝ պիր մատտէյէ տայիր արզու վէ նիյեէթինի պիլ-տիրմէք՝ վէ եախօտ՝ պէնիմ իֆա-տէ իյլէտիկիմ պիր խուստուտա՝ լազըմ կէլէն իյզահը վէ եախօտ մալիւմաթը վիրմէք իսթէտիկինտէ՝ մէզքիւր թարիզին պիր ֆայտէսի օլմազտա՝ . . . վէ իշթէ էն միւշքիլ նօգթատա մէզքիւրը նօգթա տըր՝ էօյլէ տէյիլ մի՝

—Հէյ վա՛հ՝ էվվէթ՝ էօյլէ տիր՝

—Վէ իշթէ պու սէպէպէ մէզնի տիր քի՝ Գաթիխաթէ՝ պիր ալֆապէ թահթալարը ալտըրտըմ . . .

Բօզ պուղնու սէօյլէտիկինէ պէ-բապէր՝ մուգամատան պիր գու-թու աչտը՝ վէ տէրունինտէ էնվա-լի բէնքէրը իլէ պօհանմըշ օլան եա-զըլարը կէօսթէրտի՝

Մէզքիւր գութուտա՝ չամ ա-ղաճընտան եաբըլմըշ ատօրթ քէօ-շէ՝ վէ անճագ իչի սանթիմէթրօ պիւյիւքլիկինտէ պուլունան ու-ֆաճըգ թահթալար պուլունմագ-տա իտիլէր՝

Մէզքիւր թահթալարտան հէր պիրի իւզէրինտէ պիր եազը կէօ-րունմէքտէ իտի՝

Բօզ մէզքիւր եազըլարը՝ թրա-քէզանըն իւզէրինէ եայտը՝

—Իշթէ պունլար տըրլար՝ լա-քին՝ սայքի հիչ պիր իշէ եարա-մամագտա տըրլար . . . տէտի մէր-գումէ՝

—Պունլար բէք ալէտա իշէ եա-րաեապիլիր խոխլէր՝ —տէտի Գօ-րա՝ —էկէր քէյֆիդ՝ ադաճըգ էլլէրինի գըմըլտաճա պիրտէ իտի-չունքի՝ օլ վագըթ՝ իսթէտիկի եա-զըլարը իւչ ալտըրտըէք՝ միւրատ իթմիկի լուզէթի թէկրմիյ

խոհակիրը խոր . . . —Հայրի՛ք քի, մէրգուժուն պու չիմուիկի հալի, սիղին քեաֆֆէյի էմէք վէ զահմէթլէրինիզի պօշա չբգարմագտա տըր . . .

—Նէ՞ եաբմալըբըզ, նէ՞ եօլ տիւչիմէլիեիզ, պու կիւճլիւկիւն էօնիւնիւ նա՞սըլ ալմալըբըզ, — տէյի պաղըրտը Բօզ։

—Պու պուլտուղունուզ թարիք հէյր նէ գաատար միւքէմմէլ տէյիլ իսէ տէ, խաթըրըմա տահա զիւատէ գօյայըբգըա իճրա խոհէպիլիր պիր ուսուլ կէթիրմէ քտէ տիր . . .

—Նէ՞ խմիշ օ։

—Գուրտտա պիր լուղէթ քիթապընըզ վա՞ր մը տըր։

—Պիր լուղէ՛թ քիթապըմը . — տէտի Բօզ Գօնչան, չիւնքի մէրգուժէ, մէղքիւր լուղէթի պիլմէքտէ իսի իսէտէ, ասլա խոթմանլինէ լիւզում կէօրմէմիշ օլտուղունատան, ասըլ քիթապը պիլմէքտէ տէյիլ իսի։

Գօրա, Բօզուն, մէղքիւր քիթապը թանըմամագտա օլմասընը ֆէհմ էյլէհիկինտէն, եիւզիւնիւ Մարսիալա չէվիրերէք, մէղքիւր սիւալի մէրգուժա թագտիմ էյլէհի։

Մէրգում կէօզէրինի իւքի տէֆտաչըպ գաբատը։

—Պիր թանէ մէղքիւր քիթապտան վար իմիշ էմմի, — տէտի Գօրա, —քի՛մ պիլիր նէրէյտէ տիր . . ։

Մէրգուժէ օտանըն տէօրթ թատրաֆընը կէօզտէն կէչիրտի։

Ֆէօշէնին պիրինտէ ճամլը պիր քիւթիւպխանէ պուլունմագտէ իսի։

Գօրա թէքրարէն սիւալ պիրդի, քիւթիւպխանէյէ՞մի տիր, — տէտի։

—Էվվէթ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ կէօզէրիյէ։

—Զո՛գ էյի . . ։

Գօրա կիտիպ քիւթիւպխանէյէն գօճա պիր լուղէթ քիթապը պուլտաս չբգարաբ, վէ ալբագ Մարսիալըն եանընա կէօթիւրտիւ։

—Պո՛ւմու տուր լուղէթ քիթապը տէտիկինիզ, — ուէյի սիւալ Բօզ։

—Էվվէթ, իչիթ պու տուր, վէ չիմուի անլաեաճագտընըզ քի, պու քիթապ սայէօնտէ, ասլա էօյլէ զահմէթլէը չէքմէքտիկին, Մ. Մարսիալըն էն ուճագ պիր արզու վէ պիր նէյճէթինի պիլէ, նա՞սըլ անլաբըգ գօնուշապիլէճէքսինիզ։

—Եա՛լընըզ պու էսկի պիր քիթապ սայէօնտէ մի։

—Էվվէթ . . ։

Բօզ թէաճճիւպ իւզրէ, ֆագաթ այնի վագըթտա ուիչարը թէհայիւր տահի օլտուղու հալտէ, Լիօնէլ վալթընըն եիւզիւնէ պագտը։

—Ա՛հ, — տէտի քէնտու քէնտույէ մէրգուժէ եամաշճաճըգ սէօյլէեէրէք, պու տէլիգանլը, պիր շէյթան բարչասընա պէնզէմէքտէ տիր . . ։

70

—Եիմի՛, —տէտի Գօրա, իճրայի մուամէլաթա պաչլաեաճաղընը, վէ օլ վագըթ, պու էսկի պիր քիթապըն նասըլ իչէ եարատըգընը կէօրէճէքսինիզ։

Գատէհու մէրգուժէ, Մարսիալա տէօնէրէք,

—Պիր շէյ իսթէ՞րսի սինիզ, — տէյի սիւալ էյլէտի։

Մարսիալ կէօզ գաբագլարընը օյնատարագ, էվվէթ, տէյի ճէվապ վիրտի։

—Իսթէտիկինիզ շէյ Ա իչէ՞ մի պաչլամագտա տըր։

Մարսիալ կէօզէրինի գաբատը։

—Պ իչէ մի պաչլամագտա տըր։

Մարսիալըն կէօզէրի «էվվէթ» իչարէթինի վիրտիէը։

Գօրա պէօյէճէ աղըր աղըր, վէ տայիմա Մարսիալըն կէօզէրինէ պագմագտա օլտուղու հալտէ, սիւալէէրինէ տէվամ էյլէտի, վէ

—Պ, Ա, —Պ, է, —Պ, ի, — Բ, Օ, —հարֆիէրինի կէօսթէրտի։

Մարսիալ կէօզէրինի գաբատը։

Գօրա, լուղէթ քիթապընը աչտը, վէ Պ, Օ, իւէ պաչլաեան լուղէթլէրինի, եիւքսէք սէս իւէ օգուտու։

Մէրգուժէ դէ՛ր (իչմէք) լուղէթինէ կէլտիկինտէ, քէյֆիպղ կէօզ գաբագլարընը թէքրարէն էնտիրտի։

—Իչմէ՞ք մի իսթէրսինիզ։

Մէրգում կէօզէրիյէ, էվվէթ, տէտի։

—Իչթէ, մատամ, —տէտի Գօրա Բօզ Գօնչանա, —քէյֆիպղին միւսաատընը անլաեա պիլմէքլիկին թարիպղ պու տուր, կէօրտիւնիւզ մի, նա՞սըլ պուլտուգ։

—Էֆէնտի, պուլտուգ տիմէ յիպ, իւլա պուլտում, տիմէլիսինիզ, — տէյի ճէվապ վիրտի մէրգուժ, — չիւնքի պէն պուլմաեընըզ, իւլա սիզ պուլտունուզ, իսմի՛, ան սամիմ թէշէքքիւր իտէրիմ սիզտէն . . . —զիրա, բէ՛ք պիւյիւք պիր հիմմէթ իսթինիզ։

Մէրգուժէ գօչուպ քէյֆիպղէ պիր գատէհ լիմոնատա վիրտի, վէ պատէհու, պիւյիւք ղայրէթի վէ իհթիմամ իւզրէ, եանի մէրգուժու զիհատէսիյէ աճըբըպ վէ գաեբրմագ գայտընտա պուլունտուղուն կէօսթէրմէք ընէյէթիյէ, քէյֆիպղին եասթըգլարընը տիւզէլտի։

Գօրա պու հէնկեամտէ, օտանըն տէօրթ թարաֆընը կէօզտէն կէչիրմէքտէ իսի, վէ ալէլխուսուս, քէնտի սաթըն ալտընը էվի իւէ, Մարսիալն էվի արասընտա պուլունան տիվարա տահանմըշ օլան քիւթիւպխանէ թարաֆընա տօղրու տիգտաթ իյէմէքտէ իսի։

—Զանն իտէրիմ քի, մատամ, —տէտի Գօրա, —պու օտա պիրտաղ զիհատէճճ գարանըգճա տըր . . . —ալէլխուսուս պիր քէյֆիպղ իչին, էօյլէ տէյի՛լ մի . . ։

—Ա՛հ, էֆէնտի, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգուժ, —էվվէթ էօյլէ տիր, պէն տահի այնի տիգտաթը իթմամ իսի . . ։

—Մէկէրչի Մ. Մարսիալը տահա զիհատէ ըշըգը պիր օտաեա կէօթիւրմէքլիւք միւմքին օլա՞մագ մը։

—Եանըմըզտա քի չուս օգաղա՞նաղըր օլան՝ օտա, սէօյլէտիկինիզէ քէք մուվաֆըգ վէ քէք ալէա տըր . . ։

—Իմմի էօյլէ օլտուգտա, էկէր պէնիմ նասիհաթըմը տինէմէք իսթէը իսէնիզ, ասլա թէրէտտիւտ իթմէէրսիք, Մ. Մարսիալը մէղքիւր օտաեա նագլ իթմէյիսինիզ . . ։

—Մէրգում օրատա, քէնտի եաթաղը իչինտէ, բէնճիրէնինէ էճինէ տէ եաթըբըլտըգը թագտիրտէ, հիչ տէյիլ իսէ, օօգաղըն կիւրիւլտիւլէրի իւէ էյլէնիր . . . —էօյլէ տէյի՛լ մի, մճնիէօ Մարսիալ, սիղ տահի պէօյլէ օլմասընը արզու էյլէմէ՞զմի՛սինիզ։

Մէրգում, էվվէթ, իչարէթինի վիրտի։

—Կէօրտիւնիւ՛զ մի՛ւ, պիզգաթ քէնտիսի տահի, մէղքիւրնահիհաթըմը թահսին ու թաստիգ իթմէքտէ տիր . . . — տէտի Գօրա։

—Բէ՛ք ալէա, պիր սաաթ պիւէ կէչմէզտէն, իճրասընը կէօրիւրսիւնիւզ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի Բօզ։

Գօրա չաբգասը իւէ գըրպաճընը ալարագ, քէյֆիպղին եանընա կիթտի։

—Մ՚ենսիէօ Մարսիալ, — տէտի մէրգուժէ, —եւինէ պէնսէնիզ կիճիքմէեէրէք կէլիր զաթ՚ընըզը կէօրիւրիւմ... — Նա՞խըլ, սիզտէ արզու իտէ՞րսիսինիզ։

Քէյֆսիզ գապալևյեէթ կէօքթէրսի։

Լիօնէլ Վարթը՚ն (Գօրա) Բօզ իլէ պէրապէր օտաուան տէյնուրը չըգոտը, վէ մէրգուժէ, եանի Բօզ Գօնչան պիր թագըմ իլթիֆաթլար իճըրսաըլա, մէրգուժու թա տէյնուրքի գաբուեա գաուար կէօթիւրսու, վէ պատէհու տախի, Մարսիալը, զիքըր սէպգաթի իտէն օտաեա նագլ իլլէտի։

Գիրտէ հէման օլ կիճէտէն, եէնի տաթը՚ն ալտըդըրը, եանի Մարսիալն իտանէսինէ պիթիչիք օլան իտանէ տէրուն՚նատ իճրա իտիլէճէք օլան ինշաաթ վէ եուխսատ թամիրսաթ իչին լագըմ կէլէն տէյմարճըեա վէ տէմիրճիյէ տայիր լէվազիմաթ, մէզքիր իտանէնին հավուտունա ճէլագ իտիլտի, վէ Գօրա թարաֆքնտան վիրիլէն թալիմաթ մուճիպինճէ, վէ Ժան Բ՚ընօնունտա թահթ՚ընէզարէքթինէ օտուդու հալտէ, մէրգուժ իլէ պիրլիքտէ, գօրալը պիր արապա իլէ, Սէնթ–Ռէյն քէօչկիւնտէն կէլմիշ օլան իքի նէֆէր արապալար, ֆէրտաը կիւնիւնտէն պէտ իլէ, պիրինճի գաթտա, քէմալի թէհամմիւլ իւղրէ, եանի ազըր ազըր իշլէմէկէ պաշլատըլար քի, իչէրուտէ, մէրգուժանը՚ն, նէ եարմըշ օտուդլարը, վէ նէ նիյհէթէ մէպնի պուլունտուդու անլաշըլաճագ տըր։

Գօրա, Բօզ Գօնչան իլէ Մարսիալը՚ն գօնուշապիլմէլէրինէ տայիր պիր թարիգ վէ պիր գօլայըգ պուլմաօլմա, եազը՚նտա անլաշըլաճագ օլան պիր մագսէտէ խըտմէթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, մէզքիր մագսէտէ իտէմի՚նի, բէք լաէըգըլա սէթը իտէմէհիմնէէն, պիւյուք պիր թէհլիքէյի սէպէպլիյէթի վիրմէքտէ իտի։

Ֆագաթ, մէզքիր թէհլիքէյի պիլմէքտէ վէ կէօրմէքտէ օլտուդունտան, պիր վագթը վիճֆիտատ լագըմ կէլէն մուգամմէթի մէվգըի իճրաեէ գօեարագ, քեամիլէն մահվը՚նա չալըշմագ իչի՚ն, պիր ֆուրսաթա ապէքլէմէքտէ իտի։

Նասըլքի ոէօյլէմիշիզ տիր, Մարսիալ սայքի պիւթիւն պիւթիւն քէնսի էճնիյէեթի իտէրէք, Լիօնէլ Վարթը՚ն, Գօրա Գէրնիէ օլմամաըն՚նա, քէնտի՚նճէ գաբար վիրիպ իննանմագտա իտի։

Ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տաւխի, հալէա պիր ուֆագ շիւբհէսի, վէ տէֆի էլինտէ օլմաըգը՚ը հատտ, պիր ուֆագ էնտիշէսի պուլունմագտա իտի։ —Մէրգուժ, վագթի վագըթի, պիւթիւն Փարիսի՚ն լիսանը՚նտա կէղմէքտէ պուլունան ը՚նտ֊ճան էէւ֊ըէ՚ը, Կուաեան՚նիլատաքի իւշ նէֆէր գըզդարնտաշլար օլմալարը շիւբհէսի՚նէ զահիպ օլմագտա իտի իսէտէ, արատան պէշ ճն տագըգտա կէչտիկի կիպի տախի, Լիօնէլ Վարթը՚ն պիր էրքէք օլուպ, վէ մէրգուժ իւշ գըզդարնտաշլարը՚ն իսէ, էօյլէ պիր էրքէք դարտաշլարը պուլունմատը՚ը՚նը պիլտիկի՚նտէ՚ն, մէզքիր շիւբհէսի՚նի՚ն տէֆի իտէրէք, եոն՚ըլմագտա վէ պօշ եէրտէ շիւբհէ հէմէքտէ օլմաը՚նա իշ՚նա օլուպ գօրար վիրմէքտէ իտի։

Մէզքիր շիւբհէլէրի հէր նէտէ օտաւլար, վէլեվ հէր նէ գաբար էտաաըգ տախի պուլունագտար, տայիսա ֆիքրի՚նի իսթիտա իտիպ, վէ մէրագ ու էնտիշէսի՚նի մուճիպ օլմագտա օլտուդը՚ը՚նտան, օլ պագտէ լագըմ կէլէն իչտիհաթը թահսիլ պիլէ, մէզքիր մէրագ վէ էն֊տիշէտէն գուրթուլմագը՚ը՚ա, քէնտի՚նճէ գաբար վիրմիշ իտի։

—Ա՚զիզիմ Մարսիալ, —տէտի Բօզ եէվվի մէզպուրու՚ն ագշամը՚նը պիրտէ՚ն պիրէ քէլամէ ազագ պիրլէ, —պու կէ՚նճ Մ. Լիօնէլ Վարթը՚ն կէլմէսի՚նտէ՚ն տօյտաը զիեատէսիլէ մէմնու՚ն օլագ ճօյիգաիր, չի՚նքի, բէք կիւզէլ նէթիճէլէր հասուլի՚նէ սէպէպ օլմուշ տուր...

—սիզ տախի պու էֆքեար վէ պու իթիգատտաը՚ը՚նը՚զ, էօյլէ տէկի՚լմիր։

Մարսիալ կէօզլէրի՚նի աչըպ գաբատարագ, մէրգուժէ՚նի՚ն էֆքեար֊ը՚ընը՚ը իտտատիգ իլլէտի։

Բօզ քէլամը՚նա տէվամ պիրլէ,

—Պու մէրթէպէ էհլիյէթի վէ վեեագաթը իտամէ տահիպի պիր ճէ՚նթլմէ՚նէ, էօմրիւմտէ թէեատիւֆ իթմէմիշիմ տիր... —Հա՞, նէ՞ տէրսի՚նիզ, սիզ թէեատիւֆ իթմի՚շ միսի՚նիզ, —տէտի մէրգուժ։

Քէզալը՚ք մէրգուժ, մէրգուժէ՚նի՚ն սէօյլէտիկի՚նի՚ն իտտատիգ իլլէտի։

—Մէրգուժ բէ՚ք շիրի՚ն, բէ՚ք տիլպէր, վէ բէ՚ք տիրիւպա տըր.—տէյէրէք տեվամ իլլէտի մէրգուժ, —Հիչ շիւբհէմ եօգ տուրքի, մէրգուժու՚ն հէր կէօրէ՚ն գալը, տէլի տիվա՚նէ օլմագտէ օլմալը տըր,—Վագտա, պէ՚ն պու՚նու պէօյլէ սէօյլէմէքտէ իսէմտէ, պէ՚նիմ իչի՚ն էօյլէ տիւշի՚նիլմէսի իլգիլդա իմմէզ... չի՚նքի, պէ՚ն զամէ՚ն գալպիմի վէ մու՚հափէզէմիմի թէօլիմ իթմիշիմ տիր... մալիմ եա, արթըգ խամէտիկիմ ատամը՚ն սեվիպ կէօ՚նիւլ վիրմէքլիկէ սերպէսթ տէյիլիմ... է՚հ, է՚հ... —Մէրգուժու՚ն սիզ, պու՚նատա էվվէլ թանը՚նմագտա՝ մը իտի՚նիզ, —Մահալլի պայիտէտ սէյհահմէ՚ընըզ հէ՚նկեամը՚նտա կէօրմիշ թէեատիւֆ իթմի՚շ մի իտի՚նիզ։

Մարսիալ կէօզլէրի՚նի աչըպ գաբատարագ՝ խայը, տիմէք իսթէմէսի՚ն անլաշըլըը։

—Մէրգուժու՚ն թանըմագտա տէյիլ իտի՚նիզ, լաքի՚ն աճագտա տօսթլարը՚ընը՚զտան պիրի՚նի՚ն էվլատը՚ մը տըր։

Մարսիալը՚ն կէօզլէրի՚նի՚ն գաբատարը՚ընատա՚ն, «խայը» տիմէք անլաշըլըը։

—Էօյլէ սիր, հագգը՚ընըզ վարտըր, զամա՚ն իտէրսի՚մ քի պիր տօսթլու՚նուզու՚ն մահատուժի սլմաէըգ, եէկէ՚նի օլմալը տըր, էօյլէ՚ մի ճագտա։

Մէրգուժ կէօզլէրի՚նի՚ն գաբատարը՚ընատա՚ն, «էվվէթ» տիմէք իսթէմէսի՚ն անլաշըլըը. վէ պատէհու մէրգուժ չաբուդ չաբուդ կէօզլէրի՚նի՚ն աչըպ գաբատարտա պաշլատը՚ընատա՚ն, Բօզ մէրգուժու՚ն, եէ՚նի՚ն պիր շէյ անլաթմագ իսթէմէքտէսի՚նի՚զ, էօյլէ տէյի՚լ մի, —տէյի սիւալ իթտա մէրգուժ, —տիմէք տիր քի, լուզէթ քիթապը՚նա միւրաճաաթ իլլէմէյիզ, է՚օյլէ՚ մի։

Մէրգուժ «էվվէթ» իշարէթի՚նի վիրտի։

—Բէ՚ք ալէա, —տէտի Բօզ, —հայտէ պաշլաեալըմ իճրատաա... —կէրչի պիր ազ ուզուն էզկի պիր եօզ իսէտէ, նէ՚ չարէ հէմ էլզէմիր տիր, վէ հէմտէ վագթի կէչիրմիշ օլուրուզ։

Մէրգուժ գօճա լուզէթ քիթապէյա, պիր բարչա քեաղըտ վէ պիրտէ գուրշու՚ն գալէմ ալտըգտան սօ՚նրա, Լիօնէլ Վարթը՚ն թարիֆի իւզրէ, եազըլարը օբրաըլա կէօսթէրմէկէ պաշլատը։

Մէրգուժէ ի եազը՚ընա կէչտիքտէ, Մարսիալ կէօզի՚նի՚ւ գաբատը։

Գատէհու Ս եազը՚ընը՚ք, վէ սօ՚նրա,

թ, վէ սօնրա է, վէ սօնրա Ր, վէ սօնրա ի, վէ սօնրա տախի Մ, եա-զըլարընը խոթէտիկինի մէրգում անլոմոքղընատան, մէրգումէ պիր քէրրէ ն-Ռէէր լուղէթինի գուրշուն գալէմ իլէ չիղիպ իշար լյլէտի։

Վէ նի՛հայէթ, մէրգումէ, Մարտիալըն մի-բատընքն նէ օլմասընքը-տա մէրագ խոխ անլամագ խոթէ-մէ-քահ օլատուղունատան, ֆա սօնու-նա գատար օտանմաերըպ տէվամ կյ-լէտի։

Գու մուտամէլէ պիր տատի տիւրտու, վէ մէրգումէնինն իշար կյլէ-տիկի հարֆլէրատէն, շու ալֆաստէ-քի ֆէրֆիտպատի հասըլ օլտու։

«Իոթէրմէքի, Լիոնել վարթըն հագ-գընատա, վուգուֆիկէնէթի տահի՛հէ ալըն-մալը տըր, — Գալիլիթթատա եաղըլմա-լը տըր, — քէգալիք Բօրթօ-Րիգօտա տա-խի եաղըլմալը տըր, — Մատմօազէլ Պէր-նինլէր օլատան՛մը տըրըտ եօղատա տէյի՛լ մի տիրլէր անլաշըրլմալը տըր. — պունուն իֆրատընա, վագըթ կէչիրիլմէքսիզին, հէման միւտաւրատաթ իտիլմէլի տիր։»

Բօզ Գօնչան, Մարսիալըն պու-արզու վէ միւրատընատան, նիկեէթ-ու մագսատինին նէ օլմասընը, պիր տիւրլիւ անլատամամագատա իտի։

—Մալիւմաթը տահի՛հէ իտթէր-սինիզ, էօյլէ՞ մի. —տիմէք տիր քի, Լիոնել Վարթըն հագգընատա, էմինէնթի քոմիլէնիզ պուլուն-մագատա տէյիլ տիր, էօյլէ տէյի՛լ մի. —տէյի սիւալ իյլէտի մէր-գումէ։

—Թույր, —տէյի ճէվապ վիրտի Մարսիալ, կէօզլէրինի աչըգ թուխ-մատըլա։

—Տիմէք տիր քի, մէրգում հագ-գընատա պիլմէմիկինիզ խուսուսալ-ըը անլամագ իտթէմէքտէսինիզ, էօյլէ տէյի՛լ մի,

—Էվվէթ։

—Հէման չիմտի պու տատթատա՞մը իֆրատընը իտթէտսինիզ...։

—Էվվէթ։

—Տիմէք տիր քի թէք տաճէյէ վէ թէքտահ միւհիմմ պիր շէյ տիր։

—Էվվէթ։

—Բէ՛ք ալէտա, յաղըմ կէլէն մէք-ֆնուպիլրը եաղըբըրըզ, ծնուտա պիր կիւճլիւք եօղ տուր, — յտքին, մէք-ֆնուպիլար քիմի՞ն իտմինէ եաղըլա-ճագ տըրըտ։

Գունուն ճէվապընը ալմագ իչին, իթէքրարէն յուղէթ քիթապընըն կէօտթէրիլմէսինէ իհթիյաճ հասըլ օլտու։

Բօզ էվվէլքի թէրթիպ իլգրէ մուտամէլէնէ միւտաւրատաթ իյլէտի, վէ իշար օլունան հարֆլատատան, շու ալֆահէքի լուղէթլէր հասըլ օլտու։

«Լիոնել վարթըն հագգընատա եաղը-լաճագ օլան մէքթուպ, Գալիլիթթա-տա պանգէր Բօպէր Գրայընա, — վէ մատմօազէլ Պէրնինլէր իչին եաղըլաճագ օլան մէքթուպ տահի, Բօրթօ-Րիգօ ճէ-զիրէսինտէ վագը կուանճիլատա արապ-լար վէքիլի պուլունան Րէյմոնտէզ եա-զըլմալը տըր։»

Բօզ պու եաղըլանը չէյլէրի, ևիւք-սէք սէս իլէ պիրէր պիրէր օգու-տու։

—Նա՞օըլ, թամա՞մմը, տօղրո՞ւ մու, — տէյի սիւալ իթահ մէր-գումէ։

—Էվվէթ։

—Գաշգա պիր սէօյլէյէճէկինիզ տահո վա՞ր մը տըր։

—Էվվէթ։

Իչինընճիւ տէֆա օլարագ լուղէթ քիթապընա միւտաճաաթ օլուն-տուգտա տահի, շու ալֆահէքի լուղէթլէր հասըլ օլտու։

«Լիոնել Վարթըն, Փարիստէ նէ եաֆ-մագտա օլմասը հագգընատա քէօպի մա-լիմաթ իտիլմէլի տիր։»

—Ա՛հ, պու հէլէ բէք գօյայ տըր, —տէյի պաղըրտը Բօզ, —պունու եաղընըզ պէն քէնտիմ իճրատ իտէ-պիլիրիմ, վէ հէմտէ ասըլ էրպա-պը մարիֆէթիլէ անլատամագիլիրիմ.

—քէնտի նուֆուզում թահթընատա օլատուղու հալատ, էօյլէ պիր տի-բայէթլի ատամ թանըմագատաեքմ քի, շէյթանընն պիրէ տէյինինի ա-բատ պուլուր, վէ շէյթանատա չարըգ կյյտիրիր. շէօյլէ քի, օն իլքի նէ-ֆէր խէֆյինէյէրը պիրէ, մէրգում գատար քէօպի վուգուֆիյէթի իտէ-մէզլէր տէնիլսէ ճայրզ տիր... — Մէրգումու թանըրմըրընըզ տէյի տիւշինմէկէ պաշլատընըզ, էօյլէ տէյի՛լ մի։ —Խայր, խայր, սիզ մէրգումու թանըմագընըզ... — Մէրգում ուֆագ թէֆէքյէր իշ եաբմագատա օլատուղունատան, պէնիմ տահի պագը ուֆագ իշլէրիմ իլէ մէշղուլ պուլունմագատա տըր... —մէրգումուն իտմի Մաթիֆէ տիր... պէն մէզքիւր մէքթուպարը մէր-գումէ եաղատըրատգատան պաշգա, Լիոնել վարթընըն բիշինտէ կէզլիպ, վէ նէ իշ իլէ մէշղուլ պուլունմագատ պագընատա քէօպի մալիւմաթ իթ-մէքլիք խուսուսունու տահի օնա իհտալէ իտէրիմ... —էյ՛նէ՞ տէր-սինիզ, պունա մէճպուրուն օլտուղունո՞ղ մու։

Մարսիալ կէօզլէրինյէ, «էվվէթ» ճէվապընը վիրտի։

Բօզ քէլամէ տէվամէ պաշլատը։

—Բէ՛ք ալէտա, անը էօյլէ եաբա-րըզ. լաքին, տիմէք տիր քի, Լիո-նել Վարթըն իլէ Գէրնինէ գըղլարը հագգլարընատա քէօպի մալիւմաթ իթմէքլիքտէ, իհթիյաճը շէտիտի-միզ պուլունմագատա տըր, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ։

—Բարա՞ճա մէնֆաաթա տայիր պիր իշ մի տիր։

Մարսիալ Տէրէյն, Կուանճանի-լատան Ֆրանսագա տէօնտիւկինատէ, մահէլլի մէզգուրատա իշլէմիշ օլ-տուղու ճինայէթլէրի հիշ պիր քիմ-սէնէ տէօյլէմէյէրէք կիզլի տագ-մըշ օլատուղու կիտի, Բօզատան տահի քեամիլէն տէմիր իշլէմիշ իտի։

Իտմի, Բօզատն սիւալինէ, էվվէթ, տէյէրէք ճէվապ վիրտի։

—Գարի շօ՛ղճա պիր բարա մը տըր, —տէտի Բօզ, քէմալի թա-մաշընատան նաշի անլամագիլըր մէ-րագ իտէրէք։

—Էվվէթ։

—Տիմէք տիր քի, չիմտի մու-խաթապատը պիր հալէ տիւշար օլ-մուշ տուր... —պիլիյ-ք պիր մէգ-լաշ օլմալը տըր, էօյլէ՞ մի։

—Էվվէթ։

—Է՛յ, չիմտի, ալէյհիտճիլ պու-նուն արգադընատան տիւշմէտիկինի-տէ, թէհլիքէտէն գուրթուլմագը իհթիյաճագատէն օլագելէճէ՞ք մի տիր։

—Էվվէթ։

—Իտմի էօյլէ օլատուգտա, տալա էլէմ իւղրէ օլմասընըզ... օ պագ-տէ զէրրէճէ գուտուր օլունմագա-ճագ տըր, պէն պու կիւնտէն կի-տէր Մաթիֆէյի կէօրյուրում...։

Ֆիլվագը, կիճէնին սահի տէքի-գինտէ, Բօզ, օտա ուշագընտ, քէյֆ-սիզ էյիճէ տիգդահի իտիպ պագ-մասընը թէնպիհ էյլէտիքտէն սօն-րա, հէման կիճիքմէյիպ չաբուգ տէօնէճէկինի տահի պէհան իլէ, պրագըզ կիմտի։

1853 սէնէսինտէ, Մօնմորթրըտա Ագագէս սօղագընատա, սօղագ թա-րաֆընատան, տուվարըգ տէօքյէ-րէք միսկին պիր հալ քէօպ իթմիշ ևիւքճէճէ պիր տիվար իլէ մահ-տուտ պիր ուֆագ պագչէ տէրու-նինտէ, տուրէթի զահիրէսինտէն խոտագ պիր խանէ պուլունմագատա իտի։

Մէգքիւր տիվարըն օրթա եէրին-տէ պուլունան գաբուտա, իչէրտէն տիշարըգսագ տէյր իտիլէպիմէք իչին,

տէմիը գաֆէոլի պիը տէլիք պուլունմագտա խոր։

Վէ մէգքիւը քիւհնէ գաբուռնուն իւմխիւնտէ տախ, նալաըզը պիը պագըը լէվհա իւղէրինտէ, չու ա-թիտէքի լուղէթլէը օղունմագտա խոր։

ՐԷՏՏ ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ ԻՇԼԷՐ

ԳԱՄԵԱՀ, ԲՕԼԻԶԱ ՎԷ ՍԷՀԻՄԷ ՏԱՑԻՐ ԳԸՐՄԱ, ՎԷ ԸՍԳՕՆՔՕ, ՎԷ ԹԱՀՍԻԼ ԻՇԼԷՐԻ

Րօզ Գօնշանքն Մ'արթխայա սէօյլէտիկի Ըքնէ Մ'ախթիֆէնին մնալահմ մնահէլի իչթէ օյաաբ խոր։

Գաբուռան իչէրի կկրկլատքտէ, թահ սէօշէլի վէ եախօտ գում լէ գապլը պուլունան, վէ պաղչէյի իքիյէ թագահմ լթմէքտէ օլան պիը կէչիտաէն, սօղուռ մէգքիւը էգնէյէէ կկահկմէքտէ խոր։

Մէգքիւը խանէնին ալթ գախքնտա պիը լ'ահամ օտասը, պիը մախպախ, վէ պիւտէ իշ օտասը պուլունմագտա օլուպ, վէ մէգքիւը օտա իսէ պաեագը պիը հալտէ պուլունուղու կկպի, էշեասը տախ ատի պիը սուրթթահ էտի, վէ պիը տէմիը գաստա լէ, վէ իւղէրլէրլթօզ պագլահմըշ օյուռղու հալտէ, հիւճրէլէը իչինտէ, պիը չօգ քեագըտար տէմէլէրի պուլունմագտա խոր։

Պիրինճի գախտա պիը սալօն պուլունմագտա խոր իսէ տէ, քիմնէ չըգմագտա վէ օթուրմագտա տէյիլ խոր, վէ մէգքիւը գահտա լ'քի դըթահտա եահթագ օտասը պուլունուպ, վէ լ'քինճի գախ իսէ, իւշ գբթա թահտան իչի օտալարընտան իտպարէթթ պուլունմագտա խոր։

Մ'ախթիֆէնին հիչ պիը խըտմէթքեարը պուլունմագտէ օլմահքպ, եալնըզ պիը պէսլէմէ գաստն վար խոր, վէ մէրգումէ պիւյիւք էվլէրտէ վէմիը գաֆէոլի պիը տէլիք պուլունմագտա խոր։

Ժիւլիէն վէ Բօնար չարտապարը պուլունմագտա խոր։

—Ա՛, ա՛, սիզմիսինիզ, —տէյի պաղըրաը մէրգում Րօզուն գաբուտան իչէրի կկրտիկինի կէօրտիւքտէ, —տօղրուտու սիզին պէօյլէ պիը վագըհտա կէլէճէկինիզ, գահան խահթըքմտան պիրէ կէչմէք տէ տէյիլ խոր։

—Ագշամնար խայըր օլսուն, պէնիմ ուֆագըզ թէֆէճիք տօսթում . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ Գօնշան . . . —չիւնքի պուտան էվվէլ կէլէմէտիմ, վէ չօգտա տուրամնաճաղըմ տըր . . . ։

Մէրգումէ պուննու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, մէրգումուն տազ եանաղընտան, բահթըրտըը տուրթհտէ պիը պուտէ տլաը։

Ըքնէ Մ'ախթիֆէ, —Րօզուն ճանտան տօսթու, —էօյլէ գանուզնինա տատմլարա, վէ թէֆէճիլէրէ պէնզէմէքտէ, եանի մէճհուլ վէ միսկին պիը հալտէ պիը ատամ տէյիլ խոր։

Մէրգում օթուզ տէօրթ օթուզ պէշ չաղլարընտա կկճիկու գումվէթլի վէ գավի պէտէնլի պիրի օլուպ, կէրէք վիճուտունէ վէ կէրէք կկյինկա գուշանմագընա գիճատէսիյէ տիգգաթ լյլէմէքտէ խոր։

—Մէրգում էամէր օլմագը, սիճահ կէօզկու, սիճահ ատչը օյտուղու կկպի, եէլբազէ կկպի գօճա պիր ատագտա, վէ պէճազ պէճազ թէքմիլ օթուզ լ'քի տէյլէրէ մալիք պուլունմագտա խոր։

Մէրգում վիճուտճէպէյլէ պիր լյլի հալէ մալիք օյտուղտան պաշգա, լէհճէօն տախ զայէթլէ սէվիմլի խոր։

Ճէօյլէ քի, մէրգումուն հալ ու հէյճէթինի կէօրէնլէրին, հէր հալտէ բէգ լյլի պիր ատէմ տիր զանն խահճէլէրինտէ չիւբհէ եօզ խոր։

Րօզ Գօնշան մէրգումու աշուրի մէրթէպէ սէվմէքտէ խոր։

Մէրգումտա, մնահզա մէրգումէնին քէյֆինէ պիր խըտմէթի լթմիչ օլմագ լյլին, քէնահինի սէվմէրթմէքտէ խոր։

Րօզ Գօնշան չարպ ասքնը վէ բալթօտունու չըգարըպ պիր սոնտաալյեէ լուդէրինէ վագ լյլէտի։

—Ա՛ֆէրին, ճէնահքմ մնատամ, —տէտի Մ'ախթիֆէ խախհզագքեարլի պիր սէօյլէ լյլէ, —լյքիէ պէօյլէ օլմալը, նէ՞ օլմագ տաեըզ, նէ՞ բէլէրտէ գալմագտա վէ կէզմէքտէ՞յլէ . . . —խրի կկան տուբ եհուպհուպ կէօրմէքքինէ մնահրա՛մ գալմագտաեքմ . . . —պի՛ր տահա մէգքիւը լուգպալէ նուլիլ օթտահաճաղըմ տըր զանն լթմէքտէ խոր մ՛։

—Հայտէ, հայտէ, ուֆագըզ թէֆէճիք տօսթում, պահա թագիր լթմէկէ պաշլատա . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ, —Մէն բէքտալէա պիկիրսին քի, պէնիմ ապլըմ ֆիլքրիմ անճագ սէնտէ տիր, պուբահա կէլմէքտէ տիր, սէնին խէետլէն վէ մնահապէթթին ֆիլքրիմտէ վէ գալպիմտէ մէվճուտ օլմատըգճա, պիր տագըգտա պիրէ եաշահտամ . . . էվվէթ, պէնիմ տիլդէր Րէնէմ, սէն տախ պունուն պէօյլէ օլմատընը բէք տէէտ պիկիրսին, էկէրչի թէն ճանտըզ օյտպիկիր իսէ, պէնտէ սէնսիզ եաշահտապիլիրիմ մ՛։

Մէրգում պէեագ վէ ինճէ էլեկտրէ չէօյլէ պիր ատչարընը գարըզտըրտգտան ոճնրա,

—Տիմէք տիր քի, եէնի պիր շէ՛յ օլմալը տըր։

—Օհ, էվվէթ, էվվէթ։

—Նէ՞ տիր պագ տալըմ։

—Պի՛ր քեբրէ կէօրէրինիզ էօ-

71

Կկճէնին սահթ տօգուզունտա, Ադպէս ոօգադրնուս վագը Մահթիֆէնին խանէսի գաբուտու էօնինտէ պիր արապա կէլկպ տուրտու, վէ տէրտունինտէն Րօզ Գօնշան չըգարագ աշադը ինտի։

Պիր պիրի արգադնտան իքի տէֆա չանքն իրինի չէքտի։

Պադչէնին չագըլ տէօշէլի եօլու իւգէրինտէն, ադըր պաըզը պիր նիրիւմէ աէսի իչիտիլտի, գաբուռնուն եօզլատա տէլիկի աչըլըը, վէ պիր գադքն,

—Ֆի՛մ տիր օ, —տէյի սիւալ լյլէտի։

—Վալիտէ Գարպիէ, պէնիմ . . . —տէտի Րօզ, —աչընըզ, չաբուգ աչքնըզ։

Գաբու աչըլադը, վէ Րօզ Գօնշան պադչէեէ կկրտի։

—Մ'ախթիֆէ պուրատա՞մ տըր, —տէտի մէրգումէ։

—Էվվէթ, մնատամ, —տէյի ճէվապ վիրտի պէօյլէմէ գաստն, —թահամ օտասընտա թահամ լթմէքտէ տիր . . . ։

—Նի՞չին պու գադար կկճ գալմըշ տըր . . ։

—Զիւնքի էֆէնտիմնին պու կկուն չօգ իչի վար խոր . . ։

Րօզ տօղրու թահամ օտասքնտա կկթտի, վէ ֆիլվագը մէրգումու, բէք սատէ հալտէ պուլունան մէգքիւը օտատա, ալէտ պիր թահամ լուգէրինտէ պուլատու։

Սուֆրանըն լուգէրինտէ, ադը վէ սօլ թարաֆընտա, պիրըը չինչէ Սէնժիւլիէն վէ Բօնար չարտապարը պուլունմագտա խոր։

—Ա՛, ա՛, սիզմիսինիզ, —տէյի պաղըրաը մէրգում Րօզուն գաբուտան իչէրի կկրտիկինի կէօրտիւքտէ, —տօղրուտու սիզին պէօյլէ պիր վագըհտա կէլէճէկինիզ, գահան խահթըքմտան պիրէ կէչմէք տէ տէյիլ խոր։

—Ագշամնար խայըր օլսուն, պէնիմ ուֆագըզ թէֆէճիք տօսթում . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ Գօնշան . . . —չիւնքի պուտան էվվէլ կէլէմէտիմ, վէ չօգտա տուրամնաճաղըմ տըր . . . ։

Մէրգումէ պուննու սէօյլէտիկիյլէ պէրապէր, մէրգումուն տազ եանաղընտան, բահթըրտըը տուրթհտէ պիը պուտէ տլաը։

Ըքնէ Մ'ախթիֆէ, —Րօզուն ճանտան տօսթու, —էօյլէ գանուզնինա տատմլարա, վէ թէֆէճիլէրէ պէնզէմէքտէ, եանի մէճհուլ վէ միսկին պիը հալտէ պիը ատամ տէյիլ խոր։

Մէրգում օթուզ տէօրթ օթուզ պէշ չաղլարընտա կկճիկու գումվէթլի վէ գավի պէտէնլի պիրի օլուպ, կէրէք վիճուտունէ վէ կէրէք կկյինկա գուշանմագընա գիճատէսիյէ տիգգաթ լյլէմէքտէ խոր։

—Մէրգում էամէր օլմագը, սիճահ կէօզկու, սիճահ ատչը օյտուղու կկպի, եէլբազէ կկպի գօճա պիր ատագտա, վէ պէճազ պէճազ թէքմիլ օթուզ լ'քի տէյլէրէ մալիք պուլունմագտա խոր։

Մէրգում վիճուտճէպէյլէ պիր լյլի հալէ մալիք օյտուղտան պաշգա, լէհճէօն տախ զայէթլէ սէվիմլի խոր։

Ճէօյլէ քի, մէրգումուն հալ ու հէյճէթինի կէօրէնլէրին, հէր հալտէ բէգ լյլի պիր ատէմ տիր զանն խահճէլէրինտէ չիւբհէ եօզ խոր։

Րօզ Գօնշան մէրգումու աշուրի մէրթէպէ սէվմէքտէ խոր։

Մէրգումտա, մնահզա մէրգումէնին քէյֆինէ պիր խըտմէթի լթմիչ օլմագ լյլին, քէնահինի սէվմէրթմէքտէ խոր։

Րօզ Գօնշան չարպ ասքնը վէ բալթօտունու չըգարըպ պիր սոնտաալյեէ լուդէրինէ վագ լյլէտի։

—Ա՛ֆէրին, ճէնահքմ մնատամ, —տէտի Մ'ախթիֆէ խախհզագքեարլի պիր սէօյլէ լյլէ, —լյքիէ պէօյլէ օլմալը, նէ՞ օլմագ տաեըզ, նէ՞ բէլէրտէ գալմագտա վէ կէզմէքտէ՞յլէ . . . —խրի կկան տուբ եհուպհուպ կէօրմէքքինէ մնահրա՛մ գալմագտաեքմ . . . —պի՛ր տահա մէգքիւը լուգպալէ նուլիլ օթտահաճաղըմ տըր զանն լթմէքտէ խոր մ՛։

—Հայտէ, հայտէ, ուֆագըզ թէֆէճիք տօսթում, պահա թագիր լթմէկէ պաշլատա . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Րօզ, —Մէն բէքտալէա պիկիրսին քի, պէնիմ ապլըմ ֆիլքրիմ անճագ սէնտէ տիր, պուբահա կէլմէքտէ տիր, սէնին խէետլէն վէ մնահապէթթին ֆիլքրիմտէ վէ գալպիմտէ մէվճուտ օլմատըգճա, պիր տագըգտա պիրէ եաշահտամ . . . էվվէթ, պէնիմ տիլդէր Րէնէմ, սէն տախ պունուն պէօյլէ օլմատընը բէք տէէտ պիկիրսին, էկէրչի թէն ճանտըզ օյտպիկիր իսէ, պէնտէ սէնսիզ եաշահտապիլիրիմ մ՛։

Մէրգում պէեագ վէ ինճէ էլեկտրէ չէօյլէ պիր ատչարընը գարըզտըրտգտան ոճնրա,

—Տիմէք տիր քի, եէնի պիր շէ՛յ օլմալը տըր։

—Օհ, էվվէթ, էվվէթ։

—Նէ՞ տիր պագ տալըմ։

—Պի՛ր քեբրէ կէօրէրինիզ էօ-

նրանք կէթիրամէլխոնիզքի, պէն պիր խառիճա պէքճիսի օլուռգուտան պաշգա, Նաթալէօն Լանուէ նամ լուզէի քիմիագըլա ուղրաշմագըզա. ատա մէճպուր պուլունմագտաեր։

—Սէօյլէսիկինիզ Լոգըրտատան հիշ պիր շէյ անլաեամմաեր, պիր մուտամիէ մի ատը նէ ատը, պարքի յզահ խոհնիզ պագալըմ նէ՞ ամէնք խոհէնօրտունուզ։

—Պէեան խոչիմ սիզէ...։

Մէրգումի գուլագ վիրէրէք, մէրգումէնին հինքայէսինի թէմիտէն ալիյէտու։

—Վահ զէվալը ատոիսում վահ,—ատ յի ճէվապ վիրտի մէրգումի ակյնէսինքաէն ատնտա,—ամէնք ատը քի, շիմոն իլա՛նինօյէ, մէրգումի քէօհնրնւմինն պաշ ուճուտատա պէքէմէ քիրկէ մէճպուր պուլունչա ատը, էօյլէ՞մի...։ ատ...նագտա

—Ջուդրտի

Մ...տա թէաճճիւպ իհմիէմէլիսին, նէ՞ չարէ, քէնտի մէնֆաաթըմ վէ եախօտ ատհա ատզրուտատ իքիմիզին մէնֆաաթը... իչին էօյլէ եաբմագըզըմ իգթիզա իհմիքատէ ատը, — Մաթուռեա, սէնին իլէ պէնիմ մէնֆաաթըմ իքիտի պիր ամէնք ատը, չիւնքի, պիր ազատհա վոգըթ կէչիրքաէ պէնիմ իլէ էվլէնմէքտիկէ պօրճու պուլունմագտաըն... — էվէթ, պէնիմ իլէ էվլէնէճէքսին, էօյլէ ատ յի՞լ մի...։

—Ճիւբհէսիզ։

—Իտմի պէնտէ, էվտուէն կէլէն ֆէտագըրըզը եաբմագըզա հազըր պուլունմագտաեր...։

—Ճիտմի սէն պէնտէն պիր իյի նատիհաթ ալմագ իհթիմալտին։

—Հայ հա՛յ...։

—Իտմի էօյլէ օլտուգտա, մէրգում Մաթսիալատան իչ եուզ պին ֆրանգըզը ալմալը, վէ օնտատն ատըա եագտաընը պըրագը վիրմէլիսին...։

—Ա՛հ, եօգ, եօգ, պունու իյի տիւշունմէմիսինիզ, պունատհաթքնա պէկէնէմէտիմ, —ատ յի պաղըրտը Լօզ, —զիրա, քէզ պօշ պիր շէյ տիր տիւշունատհակճընտա զ։

—Սէպէ՞պ։

—Զիւնքի, Մաթսիալատա ատհա իայլճէճ զէնկինիքը վար ատը, վէ հիչ ատ շիւբհէմ եօգ ատը քի...։ —էկէը պէն ատաղըմը օթատան չէքճէզ օլտը իտէմ, զամէնն քեաֆֆէ-ֆինին իւզէրինէ օթատըտագ մալը պունգուզդ էմէլ ատ նէյնէմին. ատ պուլունատուդում միրատալըը, պիճիճատի էվլատալըը էլէրինէ կէչճէ քէլէը տիր...։

—Մէկէրչիատէն, մէզքիւր միրատալըը քէնտի բէնչէնէ կէչիրէճէ՞ք...։

—Ռիմ քի իմէճրիւպէճէ գալդըզմագ վէ չալըշմագ իտէ, հիչ պիր շէյտէ մուվաֆֆագըյէթի պուլուպ գազանատմագ...։

—Իհթիմալ ատը քի, օլ պատրէ հազդըն վար ատը...— Ֆագիհ, ատհա չիմոնտէն շունու սէօյլէրիմ քի, միւհիմ պիր մուտաէէճ դօրտալ վիրմէք իտթէոիկինտէ, ատագըն պատհա տանըշմագ ատըզըն իճրատըն պաչլատմատաըն...։

—Օլ պատրէ հիչ շիւբհէն օլմատըն։

—Սէնտէ պիր դաչ լօգմա պիր շէյ եէմէք իտթէ՞րմիսին։

—Իտմի, պէն իտատմ իհթիմի...— ատհա չիմոն պաչգա պիր իչ իչին կէլմիշիմ տիր...։

—Է՛յ, է՛յ, նէ՞ իմիշ պագալըմ։

—Էվվէլ էմիրատ, տիզէ իտարիֆ իտէճէկիմ մատէլտէ, իչի գըլմա մէքթուպ եազտաճագ ատընըզ...։

—Սէնինն քէնտի՞ իչին իչին մի։

—Իտմի, Մաթսիալ Տէրէյինին իչի իչին։

—Սօնրա՞։

—Պու կիւնլէրտէ Փարիստէ պուլունատըգ, ատէիտա պիզիմ բահատհլըմընըզ պօզմագտատ օլան... պիր ատատընըն հէր պիր ատէլ ու հատէքէիի, չէօյլէքի նէ ետտմագտատ, նէրէյէ կիտտիգ կէլմէքտէ, իմմ իլէ կէօրիւշմէգ գօնուշմագտատ, վէ նէ նիյէէի վէ նէ ժագտէտ իտտամէիի իհմէքտէ օլմատընը, քեամիլէն ատնտատըգ, մանու մանը իհամիէ վիրմէմիսին։

—Եէմէկիմի պիհիրտիկիմ կէպի, զամէնն իտմէնինկին մէքհուպատը եազալըմ, օ գօլայ... —տաքին, օլ հագդընատա քէպի մանումանի ալընմատընը իտմէնինկինիզ ատատ քի՞մ օլուեօր, անը անլատմագ իստէրսիմ։

—Մէրգում պիր ակպեր վէ պէքքեար աէյիգանըը տըր, ֆագիհ, ատհին կէպի ատ յիլ տիր, օ պաչգատ պիր ադընըֆատան տըր... —պիլմէմ նէ գատար միլիօն ֆրանգ ետտիգ մանուլը պուլունմագտատ տըր... —հէմ պու սէօյլէսիկիմ, էօյլէ պօշ վէ գուրու պիր լագըրտը օլմագըպ, իլա ատհիհ տիր... —մէրգումնուն ատը իտմի վէ եախօտ եաբմագ իտտի Լիօնել Վարթը տըր... —քէնտի սէօյլէյիշինէ նէզարէն, ատը Գալկինթմալը օլուպ, Մաթսիալ իլէ իչ եաբմագտատ օլան պունքէր Թագէր Զրայիճնըն եէկէնի իտիշ... —մէրգում չիմոն Սէնթ-Ուէն քէօշկինատէ օթուրատագ, պիւթիւն Փարիս էհալիսինին տիլինատէ կէդմէքտէ, վէ Ֆոնթենպլո էորմէ թէամիլնէ օլունմագտէ պաւուպան իչ նէֆէր եէկէնէլէրինէ, բրէնտարի պիր էօմիը կէչիրմէքտէ տիր... —իմտի, պիլմէք իտթէրիզ քի, ատհիհէն մէրգումնուն իտտի Լիօնել Վարթըն մը տըր, վէ ատհիհէն մէզքիւր իչ նէֆէր գըզատր քէնտի եէկէնէլէրի՞ մի տիրլէր...։

—Իչի էմինմ, պու իչ պունա բահճի օլմատընըզ, իլա բօլիսէ՞ ատհատ պիր իչ տիր։

—Պէն սէնին պու իչին, բօլիսատէն չօ՛գ գիւճատէ միւքէմմէլ տուբէիտէ պէճէրէպիլէճէկինին քէնտ ատհա պիլիրսիմ...։

—Իչի էմինմ, ատճուտատա լահըգլըճա պիր բահա վա՞ր մի ատը...։

—Մատ՛չալատ, չիմոն գուտատնըն անտահիտտատըը պիւէ պէնիմ հատնըմտա ատըրատը...։

—Մաթսիալըն պուտնատան մագսէտո՞ նէ տիր։

—Բահատճա պիր մէնֆաաթատան օլատնըը իտիշ...։

—Խա՛յր, խա՛յր...։

—Եատնի, տիմէք իտթէրսին քի, պու պիր բահա մատատէտո իչին օլմատմագը ատը, էօյլէ՞ մի։

—Եիւբհէսիզ... պաչգա պիր շէյ իչին օլմագը ատը...—չիւնքի, էկէը պիր բահա մատատէտո իչին օլմուշ օլսա իտի, տիւզճէ տօղրուտան տօղրու Թագէր Զրայիճնա միւճահատի էլլէմէտի լագըմ կէպի իտի։

—Զահմէնատ էօյլէ օլաճագ ատը, չէօյլէ քի, մէզքիւր եաբմագնըզը բէճա իհթիմիկիմ իչի մէքթուպատան պիրի, մէրգում Զրայիճնա եաբզըտաճագ ատը...։

—Բէք ապէա, էօյլէ իտէ, —իշիթէ թատմըզը պիհիրտիմ, էմրինէ մինթագըրըմ...—Հայատ յինիզ պէնիմ իլէ եագը օտատընա կիտէլմ...։

Ադատան պիր ատատի կէչիրքատէ, պիրիսի Գալկինթմատա մէրգում պատքէրէ, վէ տիկէրի տահի Կատաեանիէլատատքի տուտպար սինտիքի Բէյմունատէզ իհիթագէն օտատըզ հատատ, մէզքիւր մէքթուպատ, կիւզէլճէ պիր իհուճատրըզա տայիր եագը իլէ եագըզըպ պիհիտիկինատէն,

հէման Բօզ ալտըղը պիրլէ, Մարսիալտան օգուտլագ իւզրէ կիթան։

Մարսիալ մէքթուպլարը պէկէնէպ իւճլալտար, վէ ֆէրտատը ապահըը, ուշագ կէօթիւրիւպ բօսթաձա թէպլիմ իլլէտի։

Գօրա, վէ եախօտ Լիօնէլ Վարթըն, լուղէթ քիթապլընա պագըպ կէօսթէրմէ քլիք ուտուլինի Բօզա Թարխ իթմէքտաէն ածնրա, Մարսիալտան այրըլըպգտա, մանհզա ժօրժու պուլմագ նէյճէթլիլէ, ատղրա պօրտաձա կիթմիշ, վէ ֆիլմագը տա մէրգումու օրտտա պուլմըշ իտի։

Օրտտա, մէրգուման իլքի տէլիգանլըլար, հէման ճիւղիճէ կէօրիշիւպ գօնուշտուգլարընտան, Գօրա կիւճա լագըրտըրընը արըտագ էօյլէ կէթիրմիշ ատը կիտի պուլտունագ, ֆագաթ ատըլ քէնտի մագաէտինի պիր Թագրիպ իճրա իտէրէք, ժօրժա, օլ կիճէ, քէնտի եկկէնլէրինէ պէրագէր, Գօմէտի Ֆրանսէզ նամ թէատրտտա պուլունաճագլարընը անլատմագ։

Գուտու անլաթմազընտան նէ նէթիճէ հասըլ օլաճաղընը, զաթէն ֆէհմ ու տէրք իլլէմէքտաէ իտի։

Հէնուզ թէատրօ բէրտէտի աչըլմագտան էմմէլ, կէրէք մէրգում ժօրժ, վէ կէրէք պիրտաէրի Լէօնօլ, աշաղըտա պիրէր գօլթուգտա օթուրտագ, հէմիշէ կէօզէրինէ, հէնուզ պօշ պուլունմագտա օրան լօճալտըա չէմիրիպ պագմագտա իտիլէր։

Օլ կիճէ օյնանըլմաճագ օեունտտա Տիւք ժօպ իտի։

Բէրէնիս աչըլմատը միւդիգատը պաշլաեաճաղը վագըթտա, Գօրա իլէ իւշ գըղլար, գարշըտա պուլունան լօճալտրտտան պիրինտէն իչէրի կիրտիլէր։

Գօրա իլք պագըշտա, կիւեա պօեունտտա պիր իլլէթլէրի վար աբը կիպի, հէմիշէ ատօնիւպ տէօնիւպտէ տրգ տլարընտա պագմագտա օլան իչի պիրտաէրլէրի կէօրտիւ։

Գաթմէն թէատրօեու աչտրի մէրթէպէ սէմէքտաէ օլտուղտունտան, նէ աչագը, նէ լօճալտրա, վէ նէ տէ պիր քիմսէեէ պագմաեընը, անճագ չէնտաեը թէմտյա իլլէմէքտաէ իտի խէ տէ, հալպուքի Մարինին նագտրը տիգդաթընը, զանն իտէրսին քի պիր մանեէլթիզմ դուվէթի ճէլպ ու ճէզպ իթմէքտաէ օլտուղտունտան, իլք նիկեահընտա, քէնտույէ պագմագտա պուլունան Լէօբօլու կէօրտիւ վէ թանընը։

Մէրգումէնին եիւրէկի, անինտէ չէտիտ տուրէթտէ վուրմաեա պաշլատը կիպի, պիրթաթլըէգ պուլունմագտէ օլան էմմէրճէ եանագլարը գըբգըմընը օլտուտար, վէ օլ գատար քէնտույի շաշընըպ զույպ իթմի քի, էօյլէ պիր բէք կիւզէլ օյնանմագտա պուլունան օեունտտան, հիչ պիր լուղէթ տախի իչտիպ ֆարգընտա վարմատը։

Ֆատըլ պիթտիքտէ, Լիօնէլ Վարթըն լօճատան տիշարը չըգտը։

Մէրգուման իլքի պիրտաէրլէր, մէրգուման լօճաեր թէրք իթմիկինի կէօրտիւքլէրի կիպի, հէման քէնտիլէրտէ գօյթուգլարընը թէրք պիրլէ, կիտիպ ֆօտյեէտէ մէրգումու գարշըտարտար։

—Ա՛, էֆէնտիլէր, սի՞զ աէմի պուրատատընըզ, —տէյէրէք Լիօնէլ, հիչ ատխթէ օլմատը ֆէհմ օլունմագ, եանի թագիի պիր սուրէթտէ իզհարը թէաճճիպ իտրէ, մէրգումանէ սիրագ իլլէտի։

—Ագիգիմ էֆէնտի, տէյիլ պուրատա պուլունմատընզա թէաճճիպ իթմէնիզ լազըմ կէլիր, իլլա, մատմազելլէր իլէ պիրլիքտէ օթարագ, սիզին թէշրիֆ իտէճէկինիզի պիլտիկիմիզ հալտե, էկեր կէլմէյիր օլտա իտի՛ք, օլ վագըթ թէաճճիպ իթմէնիզ ճայիզ օլապիլիր իտի, — տէյի ճէվապ վիրտի ժօրժ։

—Ֆէմմ՛ինէզտա քէթխինիզէնտաշի պէօյլէ տէօյլէմէքտաէսինիզ, —տէտի Լիօնէլ կիւլիմսէեէրէք. —Հէր քես հագդը օլարագ իտտաա իտէպիր քի, սիզլէր, եանի Փարիսլիլէր, տիւնեատա էն գիեատէ նէզաքէթլի վէ ինտանիլմէեէպլի զաթլար աբըլար . . . —իտտի, էօյլէ օլտուգտա, էկեր միւտտա իտէր իտէնիզ, պու ֆուրսաթտան իսթիֆատէ իտէրէք, սիզլէրի եէկէնլէրիմէ թագտիմ իտէեիմ . . ։

—Զաթէն պիզ զաթքընըզտան ածնը իլմիտտա վէ բէճա իտէճէք իտիք, —տէյի ճէվապ վիրտի ժօրժ, —զաթքընըզ պիզիմ արզուտուզու, պիզտէն էմմէլ զահիրէ իսպատա հիմմէթի իթմանիզ։

—Պուեուրսունուզ, կէլինիզ . . ։

Մէրգուման իլքի պիրտաէրլէր, Լիօնէլին արգտագ օբրա կիթմիլէր։

Ժօրժ քէնտի միւթաապընտան պուլունան ֆիլմ ուրտուղլուղու ածլա զույպ իթմէքտաէ տէյիլ իտի. — մէրգում ատխթ, հէր նէ գատար քէնտի գալպինտէ պիր թէէսսիր հիտա իթմէքտաէ իտի իտէտէ, զաթէն չօգ հարման եէրի տիշլէմիշլէրտէն պուլունտուղունտան, քէնտույի զագթի իթմէքլիկէտաէ միւգթէտիր օյագիլմէքտաէ իտի։

Հալ պու ագի, Էէօթօլ, զանն իտէրսին քի, հաքիմ հուղուրսունտա կէօթիւրիւլմէքտաէ օլան գագահաթլը պիր ատամ կիպի, բէնկի ատմագտա, վէ իւզէրինտէ պիր տիթրէմէ հատըլ օլմագտա, վէ թէքմիլ վիճուտի թէրլէր իչինտէ պօղուլմագտա իտի։

Լիօնէլ, լօճալտրա խըտմէթի իթմէքտաէ օլան թէաթրօ գարըքընտա պիր իչտրէթի իթմատի, մէրգումէ գաբուենուն աչըլմատընը իչտիրէթ, եիւզլէրինի օլ թարագ չէվիրմէքտաէ օլան մատամօզէլլէրէ,

—Ագիգէմ եէկէնլէրիմ, եէնի ատամլարընտան պուլունան միւսիւ ժօրժ վէ միւսիւ Լէօնօլ Տէբէյնէյ տիզէ թագտիմ իտէրէք, հագդ-լարընտա հիւրմէթ թէվէճճիհ հիւնեւ-զիւ տատխմ վէ իլթիմատ իտէրիմ, —տէտի։

—Լիօնէլ, սիզ բէք ալէտ պիլիսինիզ, սիզին ատամլարընը-զը, պիզ տախի ատամ տէյի գա-պուլ վէ թիտյէթի իտէրիզ . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Գարմէն կիւլմինէեէրէք, վէ պիր մահճուտագա ճիլմէյի վէ չիլմէյի պագըշ իւզրէ ժօրժուն եիւգինէ պագատագ։

Մարի իլէ Տօթօրէզ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէքտըզին, անճագ պէրտյի թատաղիմ վէ թէրգիյէ քէնտի պաշ-լարընը էյտիլէր։ —Զանն իտէրսին-քի, Մարինին գանլարը տատմարտ-րընտա պիրթիւն պիրթիւն ածնմագ իտիլէր . . . —պէվալը կէօզէրինի պիլէ գալարընտագտա Լէօթօլուն եիւ-զինէ պագմագլըղտա ճէտարէթի ի-սէմէտի, վէ գուլագլարը էօթմէկէ պաշլատըլար։

Գու թագտիմ իտիշ մէրտամմին-էէն ածնրա, միւթաապտան օրտուգու իւզրէ, եալընըզ իչի, եանի Լիօնէլ, ժօրժ վէ Գարմէն արտարընտա պա-գը միւտահագէթի կէչտի. չիւնքի, Տօթօրէզ հիչ լագըրտըգտա գարըշ-մատը, վէ Մարի իլէ Լէօթօլ իսէ, տիհանլարընտան պիր լուղէթի պի-լէ չըգարագիլճէճէք պիր հալտե տէյիլ իտիլէր։

Մէրգուհան Լէօթոլ իւէ Մարի իւղէրինտէ կէօրիւլմէքտէ օլան տիւիպլէք պիլա մանէա տէյիլ իտի, —պուներար լազըրտը իթմէտիքլէրի հալտէ տահի, պիրպիրլէրի ֆիքրինին անլամագտա իտիլէր։

Միւզիք անքն պաշլանմասը եագլաչաբզտա, Մարթալ պիրատէրլէր արթըգ գօնուշմագլըդը ուզատմահաճագտըրընտան, ահաղտա գալդարագ, եէրլէրինէ կիմմէքլիկէ միւռաատէ իտմէտիլէր։

—Մատամ քի արթըգ պիր պիրիսիի թանըմագտաեզ, —տէտի Լիօնէլ, —ինշաալլահ եագընտա, Սէնթ-Ուէն քէօշկինտէ կէօրիւշմէ քինէ չէրէֆսիյէ տահի ինֆիթիտար իտէրիմ, էկեր արզու իտէր իտէնիզ, չօգ տէֆա թէչրիֆ իտէպիլիրսինիզ . . ։

—Ֆուրսաթ եաֆթէ օլտուգճա, իշզու քէմալի լէթաֆէթինիզտէն նէչէմի իմմէքտէ օլան տավէթինիզէ իճապէթէ միւռաատտաթ պիրլէ միւֆիթլէնիր օլուրուզ, —տէյի ճէվապ միրտո Ժօրժ, —ֆագաթ, էսէֆ իտէրիմ քի պէնտէնիզին իչի բէկ չօգ օլտուղու ճինէմիյէ, չօգլուգ շու իլթիֆաթքընըզա նայիլ օլմամըզ իտէմտէ, Լէօթոլ պէնտէնիզ կիպի տէյիլ տիր, օ սէրպէսթ տիր, անքն վագթի միւռաատէ իտէր . . . քէնտի տէրսլէրինտէն, պագէն էքսիլմէքլիկէ հագգը վար տըր . . ։

—Մ'ոնսիէօ Լէօթոլ, —տէյի սիւսալ իթտի Լիօնէլ, —Սէրպէսթ գալտըգըդըզ վագթիտատան եալընըզ պիր գաչ սաաթքընը պէնիմ իլէ կէչիրմէք իսթէ՞րսինիզիզ։

—Ճիւքհէսիզ, —տէտի մէրգուհան բէրբէհէրլիք, —օլ պապտէ քէնտիմի զիեատէտի իլէ պահթիեար սատ իտէրիմ . . ։

—Իմտի էօյլէ օլտուգտա, եալընըզ սաաթահատան Մէնթ-Ուէնէ թէչրիֆինիզի պէքլէրիմ . . . —սիպհինթիլէ ահվալտա պինիպ պիրագ կէզինտիքտէն սոնրա, նշան ալտըդըդ մահէլլինէ տահի կիտէրէք պէչսն նէչանկեատլար տէլէր եապտագըդզ . . . նա՞սըլ, ատօզ վիրի՞րսինիզ . . ։

—Բէք ալէա էֆէնիմ։

—Տիմէք սիր քի եալընըզ սաաթ պէքլէեէպիլիրսիմ։

—Վէ մ'ոնսիէօ Ժօրժ, ինշաալլահ սիզ տահի եագընտա թէչրիֆ իտէրսինիզ . . . —տէտի Գաբրիէ, պէզայէթ տէրէճէ թէէսսիրլի պիր պագըդ իլէ։

Բէրտէ աչըլտը։

Մարթալ պիրատէրլէրը կիտիպ քէնտի գօլթուգլարընտա օվուրտուլար։

72

—Էօյլէ զանն իտէրիմ քի, պիզիմ իշլէր բէք սըրտաբընտա վէ բէք սիւրաթի իւզրէ իլէրու կիթմէքտէ տիրլէը . . . էվվէթ, էքսըրէս տէմիր եօլ գաթարը կիպի . . . —վէ հաթթա կրանտ վիթէս գաթարը գատար . . . սիւրաթ իւզրէ եօլ ալմագտա տըրլար, —տէտի Ժօրժ լօճատան չըգըպտա կիթմէքտէ իքէն եօլտա քէնտի պիրատէրլինէ . . ։

Այնի վագըթտա, եանի մէրգուհան չըգարագ լօճա գաբուտու գաբանտըգտան ոնրա, Գօրտտալի, քէնտի գըզգարընտաշլարընա,

—Հէր շէյ բէք սըրտաբընտա կիթմէքտէ տիր, —պու իչի տէլիգանլըտար սիզէ պիրլէր էսիր մագամընտա օյանճագլար տըր, չէօյլէքի, սիզ մէրգուհանընն պէյտանըրընտա աչգ ու ալէագա զինճիրլինի թագարագ, կիրտասը խարտապիյէեէթ ատապահատան Մէնթ-Ուէնէ թէչրիֆինիզի պէքլէրիմ . . . —սիպհինթիլէ ահվալտա պինիպ պիրագ կէզինտիքտէն սոնրա, նշան ալտըդըդ մահէլլինէ տահի կիտէրէք պէչսն նէչանկեատլար տէլէր եապտագըդզ . . . նա՞սըլ, ատօզ վիրի՞րսինիզ . . ։

—Բէք ալէա էֆէնիմ։

—Տիմէք սիր քի եալընըզ սաաթ պէքլէեէպիլիրսիմ։

—Վէ մ'ոնսիէօ Ժօրժ, ինշաալլահ սիզ տահի եագընտա թէչրիֆ իտէրսինիզ . . . —տէտի Գաբրիէ, պէզայէթ տէրէճէ թէէսսիրլի պիր պագըդ իլէ։

Բէրտէ աչըլտը։

Մարթալ պիրատէրլէրը կիտիպ քէնտի գօլթուգլարընտա օվուրտուլար։

գատար սիւրսւթքէէյիպ իւզա իտէպիլէճէքսինիզ . . ։

Գաբրիէնին կէօզլէրի, Գօրտոնքն պու լազըրտըը իւղէրինէ, աթէշ կիպի բաղրտաեա պաշլատըը։

Մարի իտէ մուզայիրի օլարագ, պիր ա՛Հը ատէրան չէքտի։

Ֆէրտատ ատապահը, սահթ տօգուզտա, Լէօթոլ Սէնթ-Ուէն քէօշկին բահմագլըդը գաբուտատ նէզտինտէ, պինմիշ օլտուղու պիր քիսա արապաբընտան աշաղը ինտի, չանըն թէչրինի չէքտի, գաբուճա կէլտի, վէ մէրգուհան կէլէճէկկինտէն էվվէլճէ խապէրտար պուլունտուղունտան, աչըգ գաբուճու գապուլ իլէտի։

Իչէրքի գաբունտան մէրտիվէնի իւղէրինտէ, իրի պիր արապ ուշագ պէքլէմէքտէ իտի.

—Մ. Լիօնէլ Վարթըն պուրատա՞մը տըր . . . —տէյի սիւսալ իթտի Լէօթոլ։

—Մ'ոնսիէօ Վարթըն ահթարընն եանընտա տըր . . . —պուեուրուղ էֆէնիմ, զաթընըզը օրատա կէօրմիյէճիմ . . ։

Լիօնէլ էլտիվէնլէրի թագընմըշ, վէ մահմուզու չիզմէլէրի կիյինմիշ օլուպ, տօտագլարը արապընտատա պիր սիկարէթ օլտուղու հալտէ, քէնտի կէօզլէրի էօնինտէ, ղայէթլէ ալէա ճինսիյէտէն, իքի բէս ահթարտա էհէրլէր վուրտուրուպ հագըրլաթմագտա իտի։

—Ագիլիմ, պէնտէ սիզի պէքլէմէքտէ իտիմ, — տէտի մէրգուհան Լէօթոլա զայէթլէ լէթաֆէթլի պիր կիւլիւմսէյիշ իլէ վէ մէրգուհանն էլինի թուխարագ, — զաթընըզ կինճիքմէյիպ թէչրիֆ իտէճէկսինիզի պիլտիկիսինտէն, պէնտէ հէման կուտուշ իչին ահթարը հագըրլաթմագտա իտիմ . . ։

—Մատմուազէլ վարթընըզ նահագլ տըրլար, ինշաալլահ իյի բահամ տըրլար, տէտի Լէօթոլ, — Լիօնէլին հուզուրսուզտա, քէնտի իւղէրինտէ, զալէպէ իտիլմէզ ժէրթէպէտէ պիր մանճուպտուգ հիսս իյլէմէքտէ օլմասընտան նահչի, բէբէէհէրէք,

—Զանն իտէրիմ քի, եէկէնէլէրիմ բէք ալէա իյի բահամ տըրլար . . . —տէյի ճէվապ վիրտի Լիօնէլ. —տահա պու տապահ քէնտիլէրի կէօրմէմիմ . . . —էֆէնտի, զաթընըզ իչին Լէտի Մագը էյիէէտիպ հագըրլաթմագտաեզմ . . . մէրգուհան հայտան բէք թահմը թապիահմը պիր գըսագ իտ տէ, պիր ազ ահթչի մէշրէպ տիր . . . —նա՞սըլ, պինճիլիկինիզ եէրինտէ՞մի տիր։

—Չօգ տէֆա հաչարի հայտանլատա պինմիշիմ տիր . . . —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգուհան տէլիգանլը։

Պիր տէ մէրգուհան, հէման եիւզէնկինէ թուխմագըզըն, պիր համլէտէ սըչրաեըպ քէնտույի ահթըն իւղէրինտէ պուլտու։

—Պրավո, —տէյի պագըրտը Գօրտա, վէ մէրգուհան քէնտույի տահի այնի չէվիքլիք վէ այնի խաֆիֆլիք վէ մէհարէթի իւղրէ քէնտի ահթընտա պինտի։

Մէրգուհան իքի տէլիգանլըլար, ավճըլըգ եէօրիւտիւշիւ իւղրէ, Րէժիսէի եօլտնտան, Գօտա տը Գուլթեքեա տօղրու բէհան օլտուլար։

Վէ պունլարընն արգասընտան տահի, հէր պիրի պիրէր ալթըշար պինֆրանգլըդ «գօպ» թագիր օլունան ահթլարտա պինմիշ օլտուգլարը, վէ տիշլէրինտէ կիւտէրի բանիճալընլար, վէ սեագլարընտա ուզուն վէ տիշարը չէվրիլմիշ գօնճլու չիզվէլէը, վէ պէլլէրինտէ տահի, գըստա

ակիրվիների իշխանուհին խիստ ուբնատուն գուշակությը պատուաստած թագավորը, իմի նվիրը ուխտելով կիմանկ պաշտպանել։

Երբ պերճ ուենալիք օթանոցը առաջարկ ճաշասեղ բարձրացրած վառել օվնոցան էմիել, Լէօթոլ պիր քերրե, քենար տիպատասէր օյան Մարինին, հալա նախքան ուեստոցաց արր գնան իմիէքան օգտագործել թարաֆը, ետան Սէնթ–Ուէն քէօշկի թարաֆընա, կիզնիճ կէօղերինի չէմիրէնք, ախֆը նիկահ էյլեսի։

Ֆիլոզը, գանն իաէրսին քի, մէզքիր սէրտէրն պիրինճի գոմբընաց, հէրքես ուեստոցաց արր կիպի պուբլունցաց իսի, չիւնքի, քեաֆֆէյի բէնճէրէնէ հալա գաթալը իսիկեր. հալ պու քի Մարի, ատագլար չէպկոյ օյուսդու, վէ գալպատ իքդիքդ ամմացած պուբունուսդու հալաե, քենար օտասը հալըք իզլերինե պատարագ, վէ օլուֆոնքդ էլլէրկիյե, բենճիրէնի քէրատէսինին պիրինի պալըգ իաէրէք, հէնուզ բէք ազ ֆանքցացած օլաուսդու, լաքին օլ գատար ազ պիր միւատէֆ զարֆընաց պիկ օլ քենաուսյի բենչէյի աշղ ու սէվտասընա պէրաբ ատիլմիշ օյան տէկիդանլը նըն, ետան Լէօթոլըն, ուզագլաղըդ կիմանկ քատ օլմասընը իստիաշա էյլեմէ քատ իսի։

Գունէրբըն Գաա տը Գուլտնէքտա կէպկին, պիր պուշուդ տատիտան գիճատ սիւրտու։

Հէր նե գատար, Լէօթոլ եմմէլերըն, աշուրի մէրհէպ սէգըլտագ. աա վէ հիճաղլը պիր հալատ պուլունցաց իսի իսկ տէ, եռտաշ եռտաշ ալճէզ աշըլտնէտա պաշլատաք։

Գօբա մէրգուտնէն ատըլ իտալիքընը, վէ ատույդուլարընը, պիր էյի անդանէզ վագըֆ օլմագ իստիէտիկ կիտնէն, մէրգուտնա, կէրէք քէֆֆու միզաճլարընա վէ կուսթօլարընա, վէ կէրէք գէվգ ու ազֆատա ատըր հալերի հազդընաս պիր չօդ սիւալկէրի կիսիշէրէք, մէրգուտնու ուէյլէմէքտաե իսի։

Վէ մէրգուտ բէք չարուգ անլատաք քի, մէրգուտ գայրէթլե սերպէսթ պիր բուհ ատհիպի, գայրէթլե ատապէթէ մէյտան, գայրէթլե ադըաբ, գայրէթլե ատղրու, վէ գաչէթլետ հազդանըլմէխ թանըր վէ ուէվէր պիր ուէվգանլը իսի։

—Վա՛ըբն նատբէ օլուր իսէ օլսուն, —ուէսի մէրգուտ քէնատուչէնատյէ, —վազգատա, պու չօճուգ Մարթինին ատհի, Գուատանիլատա, հիշ պիր գազատհիլարը, հիշ պիր պիզ իսի գազատհիլարը պուլունցաց ուէյլի իսի, քէտիլէն պիրուշ իսիրեր, Հալ պու քի, իչքինինն ատհի ուտնզլարը էիլէրի, Մէրքիցդընէն գէրգազլարը ալճէնատա քարէ բատէ օլատաղ իսի, վէ պուանդանէզ վագըֆ օլմագ իստիէտիկ կիտնէն, մէրգուտնա, կէրէք քէֆֆու միզաճլարընա վէ կուսթօլարընա, վէ կէրէք գէվգ ու ազֆատա ատըր հալերի հազդընաս պիր չօդ սիւալկէրի կիսիշէրէք, մէրգուտնու ուէյլէմէքտաե իսի։

Վէ մէրգուտ բէք չարուգ անլատաք քի, մէրգուտ գայրէթլե սերպէսթ պիր բուհ ատհիպի, գայրէթլե ատապէթէ մէյտան, գայրէթլե ադըաբ, գայրէթլե ատղրու, վէ գաչէթլետ հազդանըլմէխ թանըր վէ ուէվէր պիր ուէվգանլը իսի։

—Վա՛ըբն նատբէ օլուր իսէ օլսուն, —ուէսի մէրգուտ քէնատուչէնատյէ, —վազգատա, պու չօճուգ Մարթինին ատհի, Գուատանիլատա, հիշ պիր գազատհիլարը, հիշ պիր պիզ իսի գազատհիլարը պուլունցաց ուէյլի իսի, քէտիլէն պիրուշ իսիրեր, Հալ պու քի, իչքինինն ատհի ուտնզլարը էիլէրի, Մէրքիցդընէն գէրգազլարը ալճէնատա քարէ բատէ օլատաղ իսի, վէ պու-

նուսա եարթըրան, իչքէ պու չօճուգնան բէտերի օյան օլ տիլսիզ Մարթինէլ իսի... —խալը, խալը, էօյլէ պիր ճէլուտըն էվլատընա ատճըքդան ատա մէրհամէի իսէ՛մէմ, իսէ՛մէմ, իսէ՛մէմ։

Գօբա պուանդանէզ պէօյլէճէ ֆիլոբինէտէն ուէշինէճակ կէշիշտիկի վազըֆատա, լէհճէսինուէ պիր էսէրի հէյկէմատիզ վէ ատհշէֆէնկիզ պիր հալ հասըլ օլնուգատա իսի։

Էկէր օլ հէնկամատ, Լէօթոլ պիր ֆէրրե կէօղերինի գատըրըգատա, մէրգուտնէն եճտիհատ օյատ իսի, գօրգուսուզատան իմիլէրինին եճտիհատ պուգատճագ հէ եագ իսի։

Մէրգուտնէր Գաա տը Գուլտնէքը նամ օրնէնատան ատհէքի իմտատլէրինատէ, տնՀնէ ատճըդը ճատատէօնատէ, տմիտատըրն տէգիճիդլերինի չէքէրէք տատուսուդու, վէ իչինդ մահէլլի մէգազատա պատրանան Կատիճ Բընէքի նամ ընշան ալնուգլը մահէլլինէ կիտատլէր։

Մէրգուտնէր մահէլլի մէգազատա կիրէր կիտմէգ, պիր ատասըն մէտէրլէմի վէ ատրըշլատընըշտար իսդէ գատալ օրնատուսը։

Զիւնքի, պիր պէրլէրինէտէն ատա տէրրէշնագ տատրէմատ ատհպատ պատրանան Օգիմատ Բիշար իլէ Լատպեր Մատօ օրատա պատրանագատա իտիլէր։ Գանդատ, ատղբի հէր ատապահ մահէլլի մէգազատա ուդրատնագատա, վէ բանատէվա վիրմիշ օլատուգլարը պիր չօդ քիտագդատէլէր իլէ, օրատա պատրաշատաք կէօբինշիմ քատ իտիլէր։

Մէրգուտնէն գազէլճա մահէհարբինի իլէ թէատիրօ միւէյիֆի ատէլգանլատաք, Լիմանէլ Վատրիճընը, քենատէրին էսկի ատօմիտարընա թագիմ իտիտ իսդ

մախաւս պուլուանան քէյֆ ու պէշաշէխ իւզրէ խմաամ իմմոլէը։

—Օ ասէյլ էմմո, —ասէ ան պիրուէն պիրէ Լամպէը Մասօլ, տա նանիխնա ասկիզէն սուբէյտասէ խերխոխ իսլիմիշ օյան քամտազօղու պօզազա սխտարագ, —էմմէխ, օ ասէյլ էմմո, հանը շու Սէնթ–Ռէնն քէօշկիւնատէ վիրիկճէք օլան պիճաֆէխ մէսէլէսի նէ՞ օլաու, հալա հալը ու խէօմիյէ օլուանա՞մա. աբմը. զիրա, հիչ լազըմըը պիլ կէչմէ քատէ ասէյլ ալը . . .

—Մուզայիրի օլարագ, տոյնում անքո լազըմըը կէչմէ քատէ ալը . . . —ասէյլ ճէվապ վիրտի Լիւնէլ, — ասէլիզ կիւն ասնա խճրատընը կէօրճէք քոմնէզ. Փագախ, պու ասֆա, սահէյատէն խաբճ պիր շէյ օլմասընագ, իլա պիր պաշլանկըճ օլմէք օյանճաղընատն, կէրչի մէսնէմէ. խապ զաթխալ տաճէխ օյանտճագլար խէտէ, տահէլէրի բէք մուհտաճ օլուագ . . . անճագ էլլէ ալմըշ զէվախատն մէրճէխխէտ պուլատնճագ աբը . . . —Էֆէնտիլէր, մէզքուր ճէմիյէխխին խանզիմ ու խէրխիսի վէ ատաւլե տաճէխխի զըմնէտա, ասիլին իլէ կէօրուշուագ գօնուշմագլըզա մուհիմճ պուլատնմագատընմ,

—Էմիրնիզէ մուխթաջըրզ, — ասէյլ պաղըրտըլար պու իւխթիֆախ իւզէրինէ մուէյյիճ իլէ մուհարիր էֆէնտիլէր,

Վէ Լամպէը Մասօլ իւմէյյի մէգալ խաէրէք,

—Էֆէնտի, —ասէտի մէրգուճ, —արխխախ գըզար վէ գօրըլար (խէտխրօ օհունճատլարը) տախի տաճէխ օլունճաճ՛ագ մը տըրլար,

—Ճիւրհէնիզ . . . —պիգ պուբատա էտապունճքէրզ ասէյլի, ճէնտրը բէտա խաէնէլէտնէն ասէյլիզ, ֆագաման պուլունան քէյֆ ու պէշաշէխ իւզրէ խմաամ իմմոլէը։

—Օ ասէյլ էմմո, —ասէտի պիրուէն պիրէ Լամպէը Մասօլ, տա նանիխնա ասկիզէն սուբէյտասէ խերխոխ իսլիմիշ օյան քամտազօղու պօզազա սխտարագ, —էմմէխ, օ ասէյլ էմմո, հանը շու Սէնթ–Ռէնն քէօշկիւնատէ վիրիկճէք օլան պիճաֆէխ մէսէլէսի նէ՞ օլաու, հալա հալը ու խէօմիյէ օլուանա՞մա. աբմը. զիրա, հիչ լազըմըը պիլ կէչմէ քատէ ասէյլ ալը . . .

—Մուզայիրի օլարագ, տոյնում անքո լազըմըը կէչմէ քատէ ալը . . . —ասէյլ ճէվապ վիրտի Լիւնէլ, — ասէլիզ կիւն ասնա խճրատընը կէօրճէք քոմնէզ. Փագախ, պու ասֆա, սահէյատէն խաբճ պիր շէյ օլմասընագ, իլա պիր պաշլանկըճ օլմէք օյանճաղընատն, կէրչի մէսնէմէ. խապ զաթխալ տաճէխ օյանտճագլար խէտէ, տահէլէրի բէք մուհտաճ օլուագ . . . անճագ էլլէ ալմըշ զէվախատն մէրճէխխէտ պուլատնճագ աբը . . . —Էֆէնտիլէր, մէզքուր ճէմիյէխխին խանզիմ ու խէրխիսի վէ ատաւլե տաճէխխի զըմնէտա, ասիլին իլէ կէօրուշուագ գօնուշմագլըզա մուհիմճ պուլատնմագատընմ,

—Էմիրնիզէ մուխթաջըրզ, — ասէյլ պաղըրտըլար պու իւխթիֆախ իւզէրինէ մուէյյիճ իլէ մուհարիր էֆէնտիլէր,

Վէ Լամպէը Մասօլ իւմէյյի մէգալ խաէրէք,

—Էֆէնտի, —ասէտի մէրգուճ, —արխխախ գըզար վէ գօրըլար (խէտխրօ օհունճատլարը) տախի տաճէխ օլունճաճ՛ագ մը տըրլար,

—Ճիւրհէնիզ . . . —պիգ պուբատա էտապունճքէրզ ասէյլի, ճէնտրը բէտա խաէնէլէտնէն ասէյլիզ, ֆագաման գամ, իգ իխիզայի հալ, ճալընըզ չատնա տիգ գամ օյանտճագլընը արգու իտաէրմ քի, ույղունատագ վէ մէնատճէպէմիգ պիր շէյ օլմասընը, —(մունէմ եա, եէկէնէրիմ, կէնճ զըզլար արըլար), —իտապիտխիյէ սիզ ատխի, էյլէ լաճըգ ըզըզ վէ նատճագ ագիխխախէրի տաճէխ իխտէպինիգ ատ։

—Օրատաը ատէրքեար, —ասէյլ ճէվապ վիրտի Մասօլ, —պիխխթատի իշլէրինատէն, էն զիճատ նատճագ ատէյլէ խաճէկիզ։

Գունտար ատամխ իշխատ պիր պիրլէրինատէն պըլըտըլար։

—Մէճմքին օլատագ մէրխէպ սըգ սըգ Սէնթ–Ռէնէ թէշրիֆինէ գի ագրագ խատերիմ . . . —ասէտի Դօգտա Լէօգօլ, —զիրա, սիզի ճատնըմ բէք սեվմէ քատէ ալը . . .

—Դօգտագըմ քի թատճիզիք վիրմիշ օլագտմ ասէյլ . . .

—Խայը, ատտա, էյլէ պիր շէյլի ֆիլբէյնիզատէն պիրէ կէշիրմէ մէյխանինէզ . . .

—Խճնօ, էյլէ օլատագտա հատրըն կէլիրիմ . . .

—Մուխթագա հատրըն պէ քէրիմ։

Ձէրատագ կիւնէնէ ագշամընա ատամխ սէքիզինատէ, Լէօգօլ իլէ քէնատի պիրլիգ պիրատէրի Դօգտա, ֆիլվագը Դօգտանըն օխտուրատագտա քէօշկէ կիխտիկընը, վէ պիրլիգ իլխիֆախլա գագագ օյանտագլար։

Օլ կիճէ, մէրճէգագտա չագտըգտար, գօնուշուագ մուհատհէպէմ իխտիկընը, վէ Սէնտա ըզտընգը իւզէրինէ նագըր պուլունան պագդճնատա չքգրագ կէդինտիկընը։ —Ֆիխխատի սէ գիլէ կիւզէլ կիւզէլ էյլէնճէկլէր իլէ ատախխատ չագտուգ չագտուգ կէշտիգքէրինատէն, հատը կիճէ հագդաշքնճա, մէրգուճնատն իգրի պիրատէրլէր Սէնթ–Ռէնն քէօշկիւնատէ իխտիկընը իխտիկընը խէտէ, Ժօրժ մէճճատն վէ մէգտատը պիր հագատէ օյատագտա հագատէ, Լէօգօլ խէտ, մունգատիրի օյատագ, գայէմէլէ մունհազատն վէ մուքէտտէր պիր հագատէ օյատագ, տագրդն տագրդն ատաշճնատճէ քատէ խատ։

Զիրնգի, Ժօրժատն ատէտագտա խիմիշ օյատագտա Դօգտէն, վէ եախտատ Լօգրա (Դօգտանըն օրիճնագտա գըզգտագտաշը) մէրգուճ հագդընատա ճիրվէկճէք վէ տատէխտա մունհազատիլճէք պիր խատը ու հագրէքէխտէ պուլունատագտա հագատէ, մունգատիրի օյատագ Մարի խատ, մէրգուճ Լէօգօլատն հագտատնատա, հիչ պիր շէյվէ վէ ճիրիկէ խագտագ խիմիճնէրնէք, քէմնէլի օլուքճնէքի վէ պիրատատէքի իւզրէ պուլունճնագ խատ։

Մարի զամէն Լէօգօլու ատիմէքատէ օյատագտա հագատէ, պու իհխիրագքճատատնէ օլան խատը ու մունատմէճէնէն, ատճատա մունգատ՛ա նէ խատ, մէկէրչի մէրգուճնատ սէմվէ քատէ ատ։յ՛լ մի խատ։

Քիմ՛քի, աշգ ու սէվատա ատէնիլէն լագէխէ մուպէյէտա օլմագ պաշքնատան կէշմիշ խատ, վէ եախտատ ատահա ատաշտատատ, քիմ՛քի գատքն խատյիֆէտի գալպինէ մունհատատ պուլունան ագրրագրը, պիրագ լատքգլքճատ խատհիքը մուխթատաշատատ ալ մէշ խատ, պիրա իհխիրագ ատ։յ՛պիրը քի, մէրգուճ, մէրգուճնատ իշխէ ատքլ սէվմէ քատէ օյատագտանըն նագշի պիր քի մէզքուր տատկատն վէ մունհազատն պիր հագատէ պուլունատնագտա խատ։

Մարի, քէնատի պիրլիգ գըզգտագրքնատաշը Դօգտանըն նէյճէխէ ատ մունգատէտինէ պիրմէ քատէ օլատագ, վէ պիր խատտագֆատան մէզքուր ճիրնայէխէ հհատէմէնատ օյմագ խտխէմէտիկի կիպի, տիկէր խատտագֆատան տախխ

Դօգտանըն մունգատճատ հատատլինէ պիր էնկել օլմագտըգը ճատիգ կէօրէմէմիկինատէն, զէվախը չօճուգ, իգի գըզըճ ատատքնատա գատքիշ պուլունատնէ պիր պիշատրէ կիպի, մէզքուր ֆամիլճճաճատ տատգտատ վէ հհատագլար իլէ, պիր ատ Լէօգօլ հագդընատա գալպինատէ տագմնշ վէ հիւքմէ պաշլամքշ պուլունատնէ մունհատագէխ պուլունմագատա խատ։

Մէրգուճէ, Լէօգօլատն քէնատինէ նէ գատատ գիճատէ մունհատագէխ պաղլատա, օլ գատատ գիճատէ ատճշտքը խէհիքէճէ ատճշտ օյաճագտքը պիլտիկինատէն, հէմ մէրգուճնատ մէզքուր խէհիքէճէ գատքխատնատ գատքիշ, վէ հէմատէ, եագլէ ատատքխի գահիլճատէն պիր վատգիֆէտագլըգ կէատխէրէք, մէրգուճնատ սխէշի աշգքը, ատահա գիճատէ ալէմկինէճ քիւքատէն մէնն հլլէճէ քիւկի ատճշտճէճէ քատէ խատ։

Մէրգուճէ, պիրա խէհէատխճատ, օլ պատատէ լազքմ՛ կէլէն ֆէտատքճատագքը ճատքճագլըգտա, քէնատի մէրխէճէ մէրգուճ վէ խատխճէխխ իւզրէ հագդը պուլունագատա վէ չագրշճագատա խատ։

Լէօգօլ ատատատն պիր կիւն կէշտքատէն ագնատ, հէր աշգ ու սէվատատա մունգատէտա գատքիշ պուլունան օյատագտա մունհատագէխ պուլունագատա ատահա օյատագտա ատէրքեատ, քէնատի ճէնատնէտինի կէօրճէք ագրատատլտա, Սէնթ–Ռէնն քէօշկիւնատէ խէքրատէն գօշատագ կիխտիկտատ խատ ատ, մէրգուճէ ատախխէ օյատագ պիր ագճատճագ օրճնագտքը պէհատնէ խխտատ, վէ աշագը ատաճնատ խճնագատ պէվմագը չօճուգ իլէ կէօրճէք խտխէմէտատ։

Գատ հագ, իգի իշ կիւն պէօյէճէ ատէվատ իլլէատ։

Դօգտա, հէր կիւն, էօյլէտէն ագնատ, խատատխէն պիր ատատ կէօնէրէք, ճինէ քէնատի քէօխքճիւմ-

լուկիւնաւ այնի հալաւ պատրաստուցած օրան Մարթինոլին քէյֆինի մրսալ իմանալէ քաւ խոն ։

Հալպատ քի Մարթինալ, քէնտոլի առաջարկելով իրեն, Րնդե Մարթինեն, Գօրուներն հագ գրնաւ իմանալ խաւ ճէկի մարդս ֆիլեէմի առհէտ իրէ, Գոկինիմա իրէ կառաւուելուա եաղրան մէքիռատրան ճէմատարքնա պէգրէմէ քաւ խոն ։

Աբտաան իշ կիւն կէշտիքաւ, Լիսնել պիղդամ, Բօշէ սագ պրնա, եինէ Մարթինոլ կէօրմէկէ կիմուն ։

Բօզ խաւ . Մարթինոլին, մէրգումէ Լիսնել Վասիմին հագ գրնաւա, Մարթինալ իմանալուան գուհարա կէմէքաւ պուլունան չիրգհէճէ ասա էհէմմիյէթլի վիյիմէ ք իմիմէմանիկին ան պաշգա, մէրգումէ կիտի պիր չէք մ պիր ասկէրէ աէյիգանրքեաա ճանը բէք սէմմէքաւ օրաւգուրաան, քէնտոլի հիւրանէի իշաւ գաղալ իյլեաւ ։

—Մանիէօ Վասիմին, նէ չինն պէօյլէ կիճ կիճ իէշրիճէ իմէնգիւլ իմմէքաւէնիզ, —աէյի պաղբրոլ մէրգումէ, —հիշ շիւրհէմ եօզ աւր քի, գէվալը քէյֆիտիմիզ, գաիրնըզը կէօրան քճէ, բէք մէմնան օրնագա, մի քէնաւյի մէաւա ասա իյլեմէքաւ տէր ։

—Պիզիմ մաւսամ, ասֆալնըզ տիլէրիմ, —աէյի ճէմաղ վիրան Լիսնել, —պու կիւնէրաւ ասամլարքան պիր ուֆաղ գիճաճէի վրմէքէք արգաւնաւ պուլունագաանան, անրն հաղբրոլզը յա մէշղուլ պուլունագաանքա, չէղլէ քի, վաղիմ ասլա միւասաաւ իմմէքաւ աէյի տէր ։

—Գիր ուֆաղ գիճաճէ՞ի մի միրճէքաւիզ, —աէյ Բօզ, մէյաանը մաւհարէպաւ իմանալէմա աէյինի իշնաէրէք գաղագլարքնը տէքէն պիր ամի միւիլլաա, գաղագլարքնը ասքէրէք ։

—Էմիճի . . . սաաէ աւրէիմաէ պիր ճէմիյէճի . . . պիր նէֆի քէզ ասֆաւաք . . . —նալքնըզ էլլի ամիմ, իշ նէֆէր գէմամաան իտարէի օրաճաղ պիր չէյ . . . —Աշաւրի մէրիէաւ էօճ իտարիմ քի, իշղաւ կէչճի օրան մէրան քէյֆիսիզլիք իւսիճ կէյտիկէրաւէ, Մ. Մարթինոլին իճէրիֆինաէն մանհուաւ պուլունաճաղզ ։

—Գիճիմ տաղ Մ. Մարթինալ սահի քէնտի իտարաֆքնաան, էօղէ պիր իգղալ ու չէրճֆէ նայիլ օրնաաքզնաան մօլտնը իճէօսրճֆ իտէճէք սիր . . . —սէյի ճէմաղ վիրան Բօզ, քէնտոլինին սահի սաւմէմ օրնաաքզնաան պաշղա, մէրգումէ կիտի պիր չէք մ պիր ասկէրէ աէյիգանրքեաա ճանը բէք սէմմէքաւ օրաւգուրաան, քէնտոլի հիւրանէի իշաւ գաղալ իյլեաւ ։

—Վասիմին, նէ՞չին պէօյլէ կիճ կիճ իէշրիճէ իճէնգիւլ իմմէքաւէնիզ, —աէյի պաղբրոլ մէրգումէ, —հիշ շիւրհէմ եօզ աւր քի, գէվալը քէյֆիտիմիզ, գաիրնըզը կէօրան քճէ, բէք մէմնան օրնագա, մի քէնաւյի մէաւա ասա իյլեմէքաւ տէր ։

—Ագիզէմ մաւսամ, ասֆալնըզ տիլէրիմ, —աէյի ճէմաղ վիրան Լիսնել, —պու կիւնէրաւէ ասամլարքան պիր ուֆաղ գիճաճէի վրմէքէք արգաւնաւ պուլունագաանան, անրն հաղբրոլզը յա մէշղուլ պուլունագաանքա, չէղլէ քի, վաղիմ ասլա միւասաաւ իմմէքաւ աէյի տէր ։

—Գիր ուֆաղ գիճաճէ՞ի մի միրճէքաւիզ, —աէյ Բօզ, մէյաանը մաւհարէպաւ իմանալէմա աէյինի իշնաէրէք գաղագլարքնը տէքէն պիր ամի միւիլլաա, գաղագլարքնը ասքէրէք ։

—Էմիճի . . . սաաէ աւրէիմաէ պիր ճէմիյէճի . . . պիր նէֆի քէզ ասֆաւաք . . . —նալքնըզ էլլի ամիմ, իշ նէֆէր գէմամաան իտարէի օրաճաղ պիր չէյ . . . —Աշաւրի մէրիէաւ էօճ իտարիմ քի, իշղաւ կէչճի օրան մէրան քէյֆիսիզլիք իւսիճ կէյտիկէրաւէ, Մ. Մարթինոլին իճէրիֆինաէն մանհուաւ պուլունաճաղզ ։

—Գիճիմ տաղ Մ. Մարթինալ սահի քէնտի իտարաֆքնաան, էօղէ պիր իգղալ ու չէրճֆէ նայիլ օրնաաքզնաան մօլտնը իճէօսրճֆ իտէճէք սիր . . . —սէյի ճէմաղ վիրան Բօզ, քէնտոլինին սահի սաւմէմ օրնաաքզնաան պաշղա, մէրգումէ կիտի պիր չէք մ պիր ասկէրէ աէյիգանրքեաա ճանը բէք սէմմէքաւ օրաւգուրաան, քէնտոլի հիւրանէի իշաւ գաղալ իյլեաւ ։

—Վասիմին, նէ՞չին պէօյլէ կիճ կիճ իէշրիճէ իճէնգիւլ իմմէքաւէնիզ, —աէյի պաղբրոլ մէրգումէ, —հիշ շիւրհէմ եօզ աւր քի, գէվալը քէյֆիտիմիզ, գաիրնըզը կէօրան քճէ, բէք մէմնան օրնագա, մի քէնաւյի մէաւա ասա իյլեմէքաւ տէր ։

—Ագիզէմ մաւսամ, ասֆալնըզ տիլէրիմ, —աէյի ճէմաղ վիրան Լիսնել, —պու կիւնէրաւէ ասամլարքան պիր ուֆաղ գիճաճէի վրմէքէք արգաւնաւ պուլունագաանան, անրն հաղբրոլզը յա մէշղուլ պուլունագաանքա, չէղլէ քի, վաղիմ ասլա միւասաաւ իմմէքաւ աէյի տէր ։

—Գիր ուֆաղ գիճաճէ՞ի մի միրճէքաւիզ, —աէյ Բօզ, մէյաանը մաւհարէպաւ իմանալէմա

լաղբրոլ իւղբինէ գալպինաէ հիւա իլլէսրիկի աէվինճաէն, գբգարնաճա պաշղաաբքնը ։

Մէրգումէն տախ տաւիմ իլլէսրի, — վէ զամէն կաւրճաաճաան ուղղուն պիր չէյ օրաւգուրաան, ասա իտրաան պիրէ հաճաճի գալ մաղրիքն գաղագլէ մէրաարատի իտէճէկի աշքճաար իտի ։

—Ագիզիմ, մաճաիճ վասիմքն, աահիհէն բէք սէվիրիկի վէ բէք սիրնճաճ պիր գամիքնըզ, — աէյի ճէվաղ վիրան մէրգումէ ճիլլիկ պիր ասղէյէ յէշ իշ, — գաղալ, պիրմէմ քի տաւիմ իշ նէյի աշքճաար իտի ։

—Նէշինն գաղալ իտէմէճէճէքմինիզ, նէ՞ աէպէպինիզ վար ասքր ։

—Ինքա իտէճէք պիրիք պիր վազիֆէյէր իւղբինաէ պուլունագաաքմ, էմիճի, զայէի պիրիք վազիֆէյէրիմ վար ասքր ինքա օրաճաղ ։

—Գանղիյէր ատրյեր մէգքնը վազիֆէյէր ։

—Ճանի սիմէք իտիէրիմ քի, պէրայէ սաաղաֆ վէ ուզաւտիյէճէք աէրնճհաճ իլլէմէշ օրաւգուրմ պիր պօրճուսնա գաւաք իտէրէք, ճանի պու զէվալը քէյֆիզի պէօյլէճէ պուրնաա եաղրնըզ պէրաղաբաղ, մէկէրշի կէլմէչլիկիմ ճայիզ վէ մնմնքնը օրաւգիլնը մի, մէկէրշի պիր խայինլիք վէ պիր պի վէֆալէզ սաաբլմնը ։ ։

—Օհ, — աէյի պաղբրոլ Լիսնել, — հաղ գրնըզ վար ասքր, ասղրնաւ տաւր, ասղրնաւսաւ սիղ պիր մէկէտինիզ, էմիճի, պիր կիւզէլ գաաքն էշքեաղ աւ սիմնաաքնը իմաղքն. մէշ պուլունան պիր մէկէտինիզ, փիճանէ պուլունան պէօյլէ օրնաաքնը ճէրհ վէ իճքեար իտէմէղ ։

Բօզ, Լիսնելին պու մնրճայիլնքաճէն էօղէ օրնաաքնը մէն իտարէմի պուլունան մէհ ու սիրմայէշկէրինի ճիւտան պիր չէյ մնդամէնաա իտրաան պուլունագ ալառնտարագ, չէյվէ վէ ճիլվէնինի տահա պիճառաէ իճէքտիր պիրիլէ ։

—Խայր . . . պիլմահի օրանագ, խայր . . . մնմնքին առէյէլ սիր, խայր . . . պու զէվալը վէ չայճառնը հիւրանէի ու իրճէյէի քէյֆիզէ, էօղէ ագշամնան առաքահա գաաբաար եաղրնըզ պէրաղաբաղ տա, քէնտոլի իտէ կէլմէքաւ զէվգ ու աէֆալաբա առաքնան . . ։

—Օաա ուչաղը, սիրին եէրինիզ պագ գաճէքրրը, վէ զայրաաղէրինիզ եէրինի ասգրնաւ . . ։

—Ա՜հ, հէր նէ առ օրաա, օրաագաղ, պէնիմ պագ բշրմ կիպի ճանաան վէ ասղ գամիր օրանագ . . ։

—Եուրհէնիզ, Գաղագմ, պու ճիւտէ իյլէ առան, կէօրնիւնիւչ նէգարէն, մէրգումնա էֆէնտիներ բէք սէմմէքաւ վէ աճքնագ առա օրաւգուրաան, հիշ շիւրհէմ եօզ առ քի, հիշ առէյլ իտէ պիր գաշ առամ իշին սիղին եօզլաղանագ պէյլ իմմէզ մէրմէպէտ պագ գագիրը, վէ պաճնաանառա գամինաղար, էօղէ առագահան ագշամ գառար, վէ կիճէչէրնառ իճառագահ օրանճա պիր իտարմա եաղնառա պէքլէմէ քլնքտէ, առանքլէր շէյ օրնաաքզնը, վէ պու գագէ սիղին իճառագքնզառան զու հուրա կէմէքաւ պուլունան իտարմէքի վէ ֆէառաբէրլզը, Մ. Մարթինոլ բէք աչէա գիլնա վէ իճագաիր իյլէմէքաւ օրաւգուրաան, էօղէ կէլնա պիր գաշ առամ էյլէնճա աէֆնզամ իտէճէկինիզի իշիմմիկինաէ, գիղղամ քէնտոլինին սահի մէճճառն վէ մէարատ օրանճա շիւրհէ ճայիզ առէյլ տէր . . ։

—Մահիհէն էօղէ օրնաաքնը մէէ-

ուսուլ խոչընդոտիլ, Մ. Մարթեալ ոչինչ օգուտս առնուլ։

—Հայ հայ, սիրալ խոսիլ պատգիլ...։

Իսկ հէնտան մէրգուտու սիրալէ մուտարտամի պիտէ։

—Նէ՞ ասէսինիզ, Մարթեալ, Մ. վարիքն խարտեշնատու, պէրայի լսելիք ու հիւանդի գուհարս կէլմէք առ քանէ օրան իշպու գինեաֆէխ առվխինի գապուլէ ճէտաէխի խոչընդոտ իսէմ, հօշնուս օգուտսուզնուդ։

—ասէ։

Մարթեալ իւշ քէրրէ կէօղէրինի աչրայ գարտաքզնատու, «էվվէխ» սիմէս անդաշխատ։

ԳԼՈՄՐ ԷՎՎԵԼԻՆ ՃԻԼՏԻ ՍԱՆԻՍԻ ԽԻՓԱՄՐ

5 2

85115

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007016 5
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007015 4
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007014 3
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007013 2
ՀՀ Ազգային գրադարան

